Gheorghe-Ilie Florescu s-a născut la 8 mai 1944, în timpul unui bombardament anglo-american, în Biserica Sf. Treime din cartierul Dudeşti. La vârsta de 8 ani, după arestarea tatălui său, fost detectiv la Siguranţa Statului, începe să lucreze ca băiat de prăvălie, apoi ca ajutor al unchilor săi olteni care vindeau în Piaţa Vitan. Termină liceul, dar consideră că nu are condiţiile necesare pentru a urma Facultatea de Istorie, aşa cum şi-ar fi dorit. Se căsătoreşte şi, după terminarea stagiului militar, se angajează în comerţul de Stat. Între 1964 şi 1971 trece, pe rând, prin toate funcţiile operative ale comerţului en-gros (primitor - distribuitor, dispecer, şef de secţie al Depozitului de Delicatese Panduri din cadrul Agenţiei de Import). În martie 1971, preia de la mentorul său, cafegiul armean Avedis Carabelaian, magazinul de cafea şi dulciuri din Bd. Hristo Botev 10, Treptat, locul acesta devine un adevărat punct de reper al boemei artistice a Capitalei. Are aici drept clienţi mari personalități ale vieţii literare, artistice şi medicale, dar şi figuri importante din Justiţie, Miliţie şi Securitate. La 4 martie 1977, blocul din Hristo Botev 10 se prăbuşeşte, dar, printr-un extraordinar noroc el scapă cu viaţă.

În anii 80, lupta pentru aprovizionarea noului său magazin din str. Sfinților 6 se dovedeşte extrem de riscantă. În aprilie 1985 este arestat şi condamnat la 11 ani de închisoare. Eliberat condiționat în 1988, se angajează din nou în comerţ. Participă la Revoluția Română, apoi la „fenomenul Piaţa Universităţii" ca șofer personal al unor jurnalişti americani.

În octombrie 1990, suferă un accident vascular cerebral, în urma căruia rămâne cu o hemipareză pe partea dreaptă. Reînvaţă să scrie cu mâna stângă şi, în 2007, după patru ani de muncă intensă reușește să termine cartea de memorii Confesiunile unui cafegiu.

Gheorghe Florescu

CONFESIUNILE UNUI CAFEGIU

Fă bine şi aruncă-l în drum, pentru că nu ştii când îl vei găsi.
Proverb armean

CAPITOLUL 1

În ziua de 7 mai 1944 pe la prânz, pe strada Trinităţii, dinspre Spitalul Caritas spre Biserica Sfânta Treime, mergea un dric cu patru sicrie. În spatele dricului păşea un om în jur de 45 de ani. Se numea Ion Popescu, era fiul cel mic al preotului-paroh Nicolae. Domiciliul său era în Regie. Cu o zi înainte, Regia şi întreaga zonă a Gării de Nord fuseseră bombardate masiv de aviaţia anglo-americană. Pierderile umane şi materiale au fost însemnate. Ion Popescu, soţia sa şi cei trei copii se retrăseseră în timpul bombardamentului în adăpostul antiaerian. La semnalul de încetare a alarmei aeriene, lumea a început să evacueze adăpostul. Pentru siguranţă, familia Popescu s-a îndreptat spre ieşirea din spate. Fiind mare aglomeraţie, Ion Popescu l-a luat pe băiatul cel mic, Radu, şi s-a îndreptat spre intrarea principală. La un moment dat, băiatul de patru ani a fugit de lângă tatăl său spre maică-sa şi cele două surori. Când se pregăteau să iasă, unul din avioanele ce survolau zona a lansat o bombă. Întreg spatele adăpostului a fost distrus, iar doamna Popescu şi cei trei copii şi-au pierdut viaţa.

Puternic marcat de această tragedie, Ion Popescu a ajuns în faţa bisericii, pentru slujba de înmormântare. În acel moment, dintr-o curte din apropiere au ieşit două femei, Maria Florescu şi servitoarea sa Lina, împreună cu un băieţel de patru ani, Ion, fiul Măriei. Maria era soţia lui Traian Florescu, fiul cel mare al Floricăi, sora lui Ion Popescu. Preotul Nicolae avusese opt copii; Florica era cel mai mare, iar Ion, cel mai mic. Maria Florescu era gravidă în luna a noua, iar tragedia abătută asupra familiei sale o şocase. După slujbă, Maria s-a dus acasă şi nu a închis ochii toată noaptea.

Dimineaţa zilei de 8 mai era mohorâtă. Nori negri pluteau asupra Bucureştilor. Vâlvătaia războiului total cuprinsese aproape întreaga Capitală. Pe la ora prânzului, o puternică flotilă aeriană anglo-americană se afla deasupra cartierului Dudeşti. Unul dintre avioane a lansat o bombă de mare calibru, care a căzut pe strada Petre Carp, paralelă cu strada Trinităţii, exact pe casa aflată în spatele celei de la numărul 96 din Trinităţii, unde locuia familia Florescu. Chiar atunci, Maria Florescu, împreună cu fiul său Nelu şi servitoarea Lina, trecea drumul şi intra în biserică, punându-şi speranţa în Dumnezeu. În momentul detonării bombei, Maria Florescu avea gura încleştată, astfel încât i s-au spart ambele timpane.

Traian Florescu era detectiv clasa I în cadrul Siguranţei Naţionale, Brigada a II-a contra comuniştilor. Plecase în jurul orei 5 dimineaţa la serviciu. Încercase cu ceva timp în urmă s-o ducă pe Maria în Oltenia, la surorile ei, dar nu reuşise. Intrând în biserică, Maria s-a aşezat în dreptul icoanelor Sfinţilor Gheorghe şi Ilie. Aproape imediat i s-a rupt apa, iar Lina

şi copilul au ieşit după ajutor. Pe la orele 14, Maria a născut un băiat.

O jumătate de oră mai târziu, Traian şi Lina păşeau în biserică. Pentru că soţia şi fiul său erau încă legaţi, Traian a rupt cu mâinile cordonul ombilical. Avea cu el o pungă cu lămâi. Când şi-a văzut copilul galben ca ceara şi cu ochii injectaţi, i-a stors o lămâie în ochi, l-a luat în braţe şi s-a îndreptat în fugă spre casa profesorului dr. Marcu Cajal din strada Anton Pann. Lina a dus-o imediat pe Maria acasă. Cei doi soţi au hotărât să-i pună copilului numele de Gheorghe-Ilie.

De atunci încolo, cei doi sfinţi urmau să-şi spună cuvântul în viaţa mea, căci eu sunt acel copil. Ursitoarele aveau să-mi traseze viaţa sub imperativul bine-cunoscutei devize „Fă-mă, mamă, cu noroc şi aruncă-mă în foc”. Bomba căzută pe strada Petre Carp a fost singura lansată în timpul războiului asupra cartierului Dudeşti, care a rămas intact până în 1987, când regimul comunist l-a demolat aproape în întregime.

Calea Dudeşti începea la Mihai Bravu şi se termina în intersecţia cu străzile Colonel Orero şi Mircea Vodă. În prelungirea Căii Dudeşti se aflau Calea Văcăreşti şi Calea Căuzaşilor, care dădea în Splaiul Independenţei. Cartierul Dudeşti era în vremea aceea un puternic cartier comercial. Avea o mulţime de prăvălii, magazine generale, restaurante, birturi şi ateliere meşteşugăreşti. Predominau negustorii evrei, dar nu lipseau armenii sau grecii; ba erau şi câţiva albanezi, care preparau vestita băutură răcoritoare numită braga. Sigur, existau şi comercianţi români, dar nu erau majoritari. Vedeai multe ateliere meşteşugăreşti de ceasornicărie, cizmărie, ceaprăzărie (de confecţionat şepci şi pălării), tocilărie şi existau câţiva „hahami” (persoane a căror meserie era sacrificarea păsărilor vii în sistemul mozaic „cuşer”). Evreii aveau drogherii, ceainării, magazine de textile, de încălţăminte, mercerii, prăvălii de fierărie şi articole de uz casnic, magazine alimentare generale, băcănii. Grecii aveau simigerii, iaurtării sau iaurgerii, cofetării şi restaurante. Armenii vindeau în exclusivitate cafea şi alte „coloniale”, cum li se spunea.

Pe Calea Dudeşti circulau în permanenţă vânzători ambulanţi de covrigi calzi şi bine-cunoscuţii olteni cu cobiliţe încărcate cu tot felul de trufandale: legume, fructe şi peşte proaspăt. Peştele preferat al evreilor era ştiuca, iar preparatul lor specific, ştiuca umplută, aşa că oltenii aveau în cartier treabă, nu glumă, mai ales că vindeau şi pe datorie, strigând cât îi ţinea gura: „Ia ştiuca caracalina, mai frumoasă ca Gherghina!”

Venind dinspre Mihai Bravu, pe partea dreaptă era un minunat stadion numit Macabi, construit de comunitatea evreiască, iar alături o şcoală de meserii numită Ciocanul, care mai există şi astăzi. Urma apoi un mare depozit de cherestea pe locul căruia, în anii '50, avea să se construiască Poşta Vitan, pe care o vedem şi astăzi. Din dreptul Poştei Vitan plecau, în dreapta, strada Theodor Speranţia şi strada Vulturilor. Vizavi de Poşta Vitan, pe Dudeşti colţ cu Vulturilor, era cinematograful Lucifer, iar pe colţul din dreapta, la intrarea pe Theodor Speranţia, o mare farmacie.

Mai departe, tot pe Dudeşti, prima pe dreapta era strada Trinităţii. In curtea Bisericii Sfânta Treime se intra atât prin Calea Dudeşti (intrarea principală, cu numărul 61), cât şi prin strada Trinităţii (intrarea secundară, cu numărul 99). De altfel, numele străzii venea de la biserică. Biserica Sfânta Treime era cunoscută în cartier şi ca Biserica Troiţa. Construită în secolul al XVIII-lea de un plugar din zonă, era foarte cunoscută şi frecventată de mai toată lumea creştin-ortodoxă din cartier şi nu numai. În curtea ei a trăit, se pare, vestitul Hagi Tudose, cel descris de Barbu Ştefănescu Delavrancea. Pe colţul din stânga, la intrarea în Trinităţii, era cârciuma lui Costică Cosma, faimoasă în cartier.

Următoarea stradă după Trinităţii era strada Petre Carp. Venea apoi strada Traian. Prima, de la Traian, era strada Anton Pann, la mijlocul căreia, la numărul 40, se afla cea mai impozantă casă a evreilor din cartier, aparţinând doctorilor Cajal, care se trăgeau dintr-o mare familie de evrei din Spania (aşa-numita ramură a evreilor sefarzi). În continuare, venea strada Mircea Vodă, iar în stânga Dudeştii se legau de Calea Văcăreşti prin strada Colonel Orero.

Să ne întoarcem la intersecţia cu Calea Mihai Bravu, de data asta pe partea stângă: mai întâi era o fabrică de textile, apoi veneau Depourile de tramvaie STB (azi RATB). Continuând drumul pe partea stângă, întâlneai Parcul Vitan, în locul căruia, azi, se află Mallul şi Policlinica Vitan. Lângă parc era Piaţa Vitan, ce se întindea în principal pe strada Vitan, stradă care începea din dreptul Poştei; în piaţă se intra, aşadar, atât prin Dudeşti, cât şi prin strada Vitan. Pe Vitan, la intrarea din Dudeşti, se afla o mare găzărie (centru pentru vânzarea produselor petroliere). Trecând de strada Vitan, urma, pe Dudeşti, un restaurant, alături de care era grădina de vară a cinematografului Lucifer.

În dreptul străzii Petre Carp începea strada Dimitrie Cantemir, în capătul căreia, la colţul cu Dudeşti, era un alt restaurant, practic cel mai mare din zonă. La vreo 50 de metri de acest restaurant se afla cel mai mare magazin alimentar de pe Dudeşti.

Trecând drumul Dudeştilor dinspre strada Traian, venea apoi strada Nerva Traian. Prima stradă de la această intersecţie era Crucea de Piatră, care îşi trăgea numele de la o frumoasă și impozantă cruce de piatră, scrisă cu slove chirilice, ridicată în secolul al XVI-lea. În capătul celălalt al străzii Crucea de Piatră, pe partea dreaptă, se afla cel mai renumit stabiliment de „plăceri lumeşti”, cea mai cunoscută casă de toleranţă din tot oraşul. După Crucea de Piatră venea cinematograful Rex. La câteva sute de metri de el se termina şi Calea Dudeşti.

Încă de la naştere, fiind sugar în scutece, priveam, din albia în care mă legăna mama, înspre uşă: de o parte şi de alta a ei se aflau două măşti din ipsos - una râdea în hohote, cu gura până la urechi, cealaltă plângea de mama focului. Eu mă uitam când la una, când la alta. Când mă uitam la cea veselă, râdeam, când mă uitam la cea tristă, plângeam, lucru care a

impresionat-o foarte tare pe mama. Iar tata zicea: „Ăsta o să se facă mare artist!” însă n-a fost să fie chiar aşa.

Lângă cinematograful Lucifer se afla o curte uriaşă ce aparţinea familiei Georgescu, proprietarii unei mari fabrici de mezeluri. La stradă aveau magazinul de prezentare şi desfacere; în dreapta lui era magazinul de cafea cel mai renumit din zonă, al unor armeni veniţi în urma Genocidului din Turcia făptuit în 1915 împotriva populaţiei creştine de origine armeană. Acest magazin era tot proprietatea familiei Georgescu, ca de altfel toate prăvăliile aflate la stradă şi închiriate la diferiţi comercianţi. Soţii Georgescu erau naşii mei de botez. Petreceam mult timp în această curte în copilăria mea, privind cu admiraţie şi curiozitate operaţiunea de prăjit cafea. Independent de voinţa mea, ceva mă atrăgea ca un magnet înspre acest magazin. Pesemne că soarta îmi fusese deja hotărâtă: cafeaua avea să joace cel mai mare rol în viaţa mea.

În anul 1933, comunitatea evreiască a asfaltat strada Trinităţii şi a construit la celălalt capăt al ei faimosul Spital Caritas, iar alături o frumoasă şcoală generală, numită în cartier Şcoala lui Malbin, după numele unuia dintre cei mai mari oameni de afaceri evrei din România, mare mason şi cunoscut filantrop, Menahem Malbin. În cartier erau atunci doar trei străzi asfaltate (Trinităţii, Anton Pann şi Parfumului). Restul erau pavate cu piatră de râu. Strada Trinităţii continua cu strada Romulus, care dădea, la stânga, în strada Matei Basarab, pe care se afla, ca şi azi, Liceul Matei Basarab, unul din cele mai renumite din Capitală.

Între cele două comunităţi, română şi israelită, din zonă domnea buna înţelegere şi, chiar dacă la Rebeliunea legionară din ianuarie 1941 magazinele evreieşti de pe Calea Dudeşti au fost devastate, populaţia românească din cartier n-a fost implicată. În timpul Rebeliunii, mulţi evrei, în special femei şi copii, s-au refugiat la noi acasă, tatăl meu fiind nepot de preot şi comisar în Siguranţă. Mama a considerat că-i creştineşte să-ţi ajuţi aproapele. A fi naţionalist nu înseamnă să-i persecuţi pe cei de altă naţionalitate (vorba ceea, e bine să fii patriot, dar nu idiot!).

Primul Florescu venit în Capitală a fost Ion Florescu, născut în 1841, originar din zona Ploieştilor. Foarte curajos, a străbătut distanţa spre Bucureşti pe jos, prin Codrul Vlăsiei, în care la vremea aceea erau hoţi şi tâlhari. În drumul său prin pădure a găsit o pungă cu galbeni. Sosit în Bucureşti, a început cu aceşti bani o frumoasă afacere cu cherestea, după care a înfiinţat un întreg lanţ de magazine. La un moment dat, a cunoscut-o pe Ana, nepoata protopopului Tudor Economu, cu care s-a căsătorit. Protopopul, grec de origine, sosit în Ţara Românească la începutul secolului al XIX-lea, este ctitorul Bisericii Sfântul Gheorghe Vechi, aflată în plin centrul Capitalei, care a fost un timp sediul Mitropoliei Ungro-Vlahiei. La căsătorie, protopopul i-a dat nepoatei Ana o pungă cu zece mii de galbeni şi numeroase bijuterii de mare valoare. Ion Florescu nu s-a atins niciodată de aceşti bani, ei rămânând familiei. Cei doi au avut nouă fete şi

un băiat, al zecelea copil. La naşterea băiatului, în anul 1873, Ion Florescu, din cale-afară de fericit, l-a botezat în lapte cu numele Alexandru, după cel dintâi mare cuceritor al lumii. Alexandru s-a căsătorit cu Florica, fiica cea mare a preotului-paroh Nicolae Popescu, cunoscut sub numele „Popa Nicolae"; acesta venise în Capitală din comuna Albota, judeţul Dâmboviţa, şi a fost preot-paroh al Bisericii Troiţa între 1880 şi 1933. In ziua de Crăciun a anului 1933, în timpul slujbei, suferă un atac de cord, decedând imediat.

Alexandru Florescu a fost secretar contabil la Serviciul Plantaţiilor din cadrul Primăriei Generale a Capitalei. Era un om înalt, pedant, elegant. Purta întotdeauna pălărie, bineînţeles conform sezonului. La căsătoria lui cu Florica, preotul Nicolae le-a dăruit mirilor o casă cu şase camere pe strada Trinităţii la numărul 96, vizavi de biserică. Strada se termina la numărul 98, unde se aflau cârciuma şi casa vestitului Costică Cosma. Preotul Nicolae era în permanent conflict cu cârciumarul, fireşte din cauza chefurilor cu lăutari desfăşurate alături de biserică. Din căsătoria lui Alexandru cu Florica au rezultat cinci băieţi: Traian, Teodor, Ion, Constantin şi Nicolae. Traian s-a născut în ziua de 24 iulie 1911, mama sa având 27 de ani.

În vara lui 1921, Alexandru, venind acasă deranjat la stomac, a cerut soţiei sale Florica să-i dea nişte săruri, folosite în astfel de cazuri. În casă se afla şi preoteasa Ioana, mama Floricăi. În dulapul în care se aflau sărurile, familia ţinea şi nişte chimicale pentru curăţarea pălăriilor de paie, la modă în vremea aceea. Nu se ştie care din cele două femei a confundat borcanele, dându-i în loc de medicament otravă; până seara, Alexandru Florescu a decedat. În anul 1924 moare şi Florica de inimă rea, cum se spune în popor. Între cele două familii, Popescu şi Florescu, se produce ruptura. Bunicii dinspre mamă, preotul Nicolae şi preoteasa Ioana, preiau cei cinci copii. La scurt timp, doi dintre ei, Constantin şi Nicolae, decedează prematur.

În anul 1925 soseşte în Bucureşti Maria Tănasie, a şaptea fiică a lui Ion (Niţu) Stan Tănasie din comuna Ghioroiu, judeţul Vâlcea. Se spune că, la naşterea Mariei, Niţu ar fi aruncat cu barda spre cer, mânios din cale-afară că din şapte copii nici unul nu era băiat. Ion şi nevasta sa, Ioana, erau cunoscuţi în comună drept nişte oameni vrednici, buni agricultori şi crescători de animale; munceau din răsputeri să agonisească pentru cele şapte fete cât mai multă avere, în special pământ şi pădure. După Revoluţia bolşevică din Rusia, din 1917, cel mai mare proprietar de pământuri din zonă şi-a scos la vânzare moşiile şi întreaga comună a început să se agite. Din Ghioroiu au plecat foarte mulţi olteni la Bucureşti, majoritatea ocupându-se cu comerţul ambulant, aşa-numiţii „olteni cu cobiliţa"; printre ei s-a aflat şi unchiul Mariei, Mitru Stan Tănasie, vestit în zona Dudeştilor sub numele de Stan Păpuşă, căci era bărbat frumos, brunet, înalt, cu părul cârlionţat şi ochii verzi. Se pare că multe cucoane se

dădeau în vânt să fie servite de acest „juvete”.

Printre clienţii lui Mitru Stan se afla şi cârciumarul Nae Ţapu de pe strada Vitan. Cârciuma lui era frecventată în special de camionagii (cărăuşi), meseriaşi de tot felul şi majoritatea comercianţilor ambulanţi olteni. Afacerile lui Nae mergeau din plin, aşa că la un moment dat, într-o discuţie cu Mitru, cârciumarul şi-a exprimat dorinţa să angajeze pe una din nepoatele acestuia, ca s-o ajute pe cucoană la bucătărie. În familia lui Ion Stan Tănasie, toată lumea muncea din răsputeri; la trei ani, Maria îngrijea de gâşte, la patru-cinci ani de porci, de la şase ani pleca la câmp cu oile. Celelalte surori îşi ajutau părinţii la munca câmpului. În anii 1923-1925, întreaga zonă a cunoscut o mare secetă, la care s-a adăugat o invazie de omizi de stejar, omizi care atacau adeseori şi omul. Când Mitru i-a propus fratelui său Ion s-o dea pe Maria la Bucureşti, acesta a acceptat, mai ales că simbria era bunicică. Maria a fost repede îndrăgită de toată lumea. Cucoana o lua în fiecare duminică la Biserica Troiţa la slujbă; adeseori mergea şi singură. De distracţie nu putea fi vorba, deoarece banii câştigaţi îi trimitea familiei.

La un moment dat, a atras atenţia bătrânului preot-paroh Nicolae, care i-a solicitat cârciumarului Nae Ţapu să-i dea lui pe Maria, cârciuma nefiind un loc prea bun pentru o astfel de fată. Neputând să-l refuze pe părinte, care-l botezase şi-l cununase, Nae a acceptat, astfel că, la nici doi ani de la venirea în Bucureşti, Maria a intrat ca menajeră în casa preotului Nicolae Popescu. În casă era un permanent du-te-vino, un „pun-te masă, scoală-te masă”. Părintele nu prea avea neamuri, în schimb preoteasa Ioana era vizitată tot timpul de o mulţime de rude şi se zice că bărbatul ei se exprima către cei trei nepoţi astfel: „Măi taică, măi, ascultaţi la mine: neamurile bărbatului miros a căcat, iar neamurile femeii miros a parfum.”

După moartea Floricăi, părintele Nicolae închiriase casa din Trinităţii 96 unui vestit pastramagiu evreu, Avram Goldstein. Specialitatea lui era „păstrama” de gâscă, foarte apreciată mai ales de comunitatea evreiască. (Ficatul şi pastrama de gâscă jucau un rol important în meniul fiecărei case de evreu care se respecta, alături de ştiuca umplută.) La un moment dat, relațiile dintre preotul Nicolae şi pastramagiul Goldstein se înrăutăţesc, din cauza degradării imobilului închiriat. Domnul Goldstein avea o fiică foarte atrăgătoare, Estera, şi se pare că, între patru ochi, domnul Goldstein i-ar fi zis părintelui Nicolae că „n-ar strica” să se amestece sângele celor două familii. Se spune că între Traian şi Estera tocmai se înfiripase o frumoasă poveste de dragoste când părintele Nicolae a reziliat contractul de închiriere, iar pastramagiul Goldstein a trebuit să-şi găsească altă locaţie. La majorat, cei trei fraţi, Traian, Teodor şi Ion (Jean), intră în posesia imobilului din Trinităţii 96.

Cu excepţia mezinului, băieţii părintelui Nicolae au îmbrățișat meseria armelor, toţi luptând în Marele Război (Primul Război Mondial) ca ofiţeri. După război, Petre Popescu, fiind colonel, a devenit comandantul

Garnizoanei Sibiu. Dumitru, tot colonel, a ajuns comandant de regiment. Fiul cel mic, Ionel, a fost maistru la Uzinele CFR Griviţa. Ionel a intrat, încă de la începuturile sale, în mişcarea comunistă, fiind decorat de Nicolae Ceauşescu în 1971 cu Medalia de Aur a PCR cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la înfiinţarea Partidului Comunist Român. Întotdeauna familia a cârtit, acuzându-l că s-a dat cu Satana; mulţi au pus tragedia care s-a abătut asupra întregii şale familii pe seama „înfrăţirii cu Antihristul". Fiica cea mică a preotului Nicolae, Marioara, a cunoscut la Paris un ofiţer sârb, Constantinovici, bun prieten cu fraţii săi, cu care s-a căsătorit şi a avut doi băieţi.

La moartea surorii sale Florica, în 1924, colonelul Petre Popescu, căsătorit cu o săsoaică din Sibiu, l-a luat la ei pe Jean pentru o perioadă, astfel încât, la revenirea în Bucureşti, acesta nu prea mai ştia româneşte: în casa unchiului său învăţase perfect limba germană, lucru ce i-a prins bine în viaţă.

Cei doi fraţi, Traian şi Teodor, semănau fiecare cu cele două neamuri: Traian cu Floreştii, iar Teodor cu Popeştii, atât fizic, cât şi, mai ales, la caracter. Astfel, cei doi, încă de la moartea părinţilor, „au tras" fiecare spre neamul „lui". Teodor era, se pare, flebeţea preotesei Ioana, iar Traian, preferatul bunicii din partea tatălui, Ana. Având nouă fete, fiecare la casa ei (căci fiecare primise o casă la măritiş), bunica Ana s-a ocupat îndeaproape de acest nepot, învăţându-l multe lucruri de viaţă şi în special limba franceză, pentru că nepoata protopopului Tudor primise o educaţie aleasă, fusese la pension, iar franceza era a doua sa limbă.

După moartea bunicii Ana, Traian a revenit în casa bunicilor materni, dar frecventa şi casele mătuşilor sale din partea tatălui. Mergea uneori la „Bărbosul" Dumitrescu, soţul mătuşii sale Zoe, proprietarul Abatorului Bucureşti de pe Splaiul Independenţei. Zoe Florescu era o adevărată mondenă, iar numele ei este menţionat în presa vremii ca al uneia dintre cele 20 de persoane participante, la 27 mai 1896, la prima proiecţie cinematografică din Bucureşti. împreună cu soţul ei, Zoe mergea foarte des în casa surorii sale Ecaterina. Aceasta era căsătorită cu un comerciant grec din Hania, principalul oraş de pe insula Creta, Nicola Haniotachis. După naturalizare în România, grecul şi-a luat numele de Niculescu.

Soţii Niculescu au avut trei copii, două fete şi un băiat, Emil (Manolică), Eliza (Lizica) şi Lucia (Lucica), iar Traian îşi petrecea adesea timpul cu verişorii săi. Nicola Haniotachis, alias Niculescu, se înrudea cu familia Fotino din România, familie care a dat ţării un episcop şi pe marii actori Mişu Fotino (tatăl) şi Mihai Fotino (fiul).

În timpul Primului Război Mondial, a sosit în România o delegaţie militară a Franţei, condusă de generalul Berthelot. Din delegaţie făcea parte un tânăr ofiţer, Pierre Domette. Fiica Ecaterinei, Eliza, l-a cunoscut şi cei doi s-au căsătorit. Din această căsătorie a rezultat un băiat, Jean. În 1948, după naţionalizare, familia Domette a părăsit România, emigrând în

Franţa. Proaspăt sosit aici, colonelul Domette primeşte misiunea de a pleca în Mexic, ca reprezentant al unei mari companii franceze de armament. Jean Domette a părăsit România după terminarea liceului. Studiile universitare şi le-a continuat la Paris şi în SUA. În prezent este profesor de drept la Universitatea din Ciudad de Mexico. Soţia sa, Irma, face parte din înalta societate mexicană și este o pictoriţă cunoscută. Au împreună doi băieţi, Juan (Jean 2) şi Pedro (Pierre 2), şi o fată, Irma (Irma 2). Irma 2 are o fiică, pe Irma 3. În România, Pierre Domette, acest important om de afaceri român de origine franceză, avea puternice relaţii de amiciţie cu înalte personalităţi ale societăţii din acea vreme; o relație mai aparte avea cu Gabriel Marinescu, pe atunci prefectul Poliţiei Capitalei, ambii fiind masoni.

Lucica Niculescu s-a căsătorit cu un cunoscut avocat, Athanasiu, şi a avut cu acesta o fiică, Pierrette, botezată de sora ei Eliza şi soţul său Pierre, al cărui nume îl şi poartă. Pierrette, decedată în 2006, a desfăşurat o activitate prodigioasă de medic cercetător în cadrul Institutului de Virusologie Ştefan Nicolau, fiind zeci de ani unul dintre principalii colaboratori ai profesorului dr. Nicolae Cajal.

Emil Niculescu a fost ofiţer de artilerie şi s-a căsătorit cu o frumoasă grecoaică, Caliopi, cu care n-a avut copii. Se spune că, în timpul războiului, fiind şeful unui ofiţer pe nume Emil Bodnarenco, a avut unele probleme cu dezertarea acestuia la inamic, inamic care, la vremea aceea, era marele nostru vecin de la răsărit, Uniunea Sovietică. Unitatea sa se afla chiar pe graniţă. Emil Bodnarenco era membru marcant al PCR, după război devenind, sub numele de Emil Bodnăraş, ministru al Forţelor Armate ale RPR şi chiar vicepreşedinte al Consiliului de Stat sub conducerea Marelui Cârmaci, Nicolae Ceauşescu. Se pare că a avut un rol important în alegerea în fruntea PCR și a Statului a lui Nicolae Ceauşescu. După război, Emil Niculescu, colonel de artilerie în rezervă, s-a retras în vila sa din Otopeni, aflată într-o superbă plantaţie de pomi fructiferi, lângă liziera pădurii Băneasa. La intervenţia lui Emil Bodnăraş, nu i s-a naţionalizat vila, dar, la intrarea comunei Otopeni pe drumul glorios al cooperativizării agriculturii, s-a înscris cu întreaga în avere în CAP.

Micuţa olteancă Maria s-a integrat destul de repede în familia preotului Nicolae Popescu. Era frumoasă, harnică şi ascultătoare. Foarte evlavioasă, a atras imediat simpatia şi dragostea bătrânului preot şi a preotesei sale, ceea ce l-a determinat pe cel dintâi să recomande nepoţilor săi, şi în special lui Traian, „să n-o scape din mâini”. La moartea lui Nicolae, preot-paroh a fost numit cel de-al doilea preot al bisericii, Heracles Eftadiadis, grec de origine. Preotul Nicolae a fost înhumat chiar în curtea bisericii, la intrarea dinspre strada Trinităţii, sub un nuc sădit de el cu circa 20 de ani în urmă (sub acelaşi nuc avea să fie îngropat şi preotul Heracles în 1953).

Rămasă fără serviciu, Maria se înapoiază imediat în comuna natală. Cam la o săptămână, Traian se prezintă în comuna Ghioroiu la părinţii

Mariei şi o cere în căsătorie. Cu binecuvântarea acestora, cei doi revin în Bucureşti şi se căsătoresc. Traian o prezintă familiei pe soţia sa. Pierre Domette intervine pe lângă Gabriel Marinescu să-l primească pe Traian la o şcoală de poliţie din cadrul Prefecturii. La început, Traian a fost repartizat la Controlul Străinilor din cadrul Poliţiei Capitalei. Aşa o reîntâlneşte pe Estera Goldstein, venită pentru a-şi întocmi formele de părăsire definitivă a ţării, împreună cu soţul său, comerciant de pe Lipscani, şi se vede cu ea în mai multe rânduri. După câtva timp, trece la Arestul Poliţiei Capitalei. Aici cunoaşte o serie de deţinuţi celebri, printre care pe profesorul Constantinescu-Iaşi, membru marcant al conducerii PCR. Aceşti activişti comunişti erau extrem de utilaţi, mai precis aveau asupra lor mari sume de bani ascunse în căptuşeala hainelor, cu care îşi cumpărau anumite lucruri, bineînţeles cu complicitatea poliţiştilor de serviciu. Traian Florescu le cumpăra adeseori hrana dorită, chiar de la Capsa, ba uneori din banii lui. În timpul Rebeliunii legionare din ianuarie 1941, a întârziat o zi trimiterea deţinutului Constantinescu-Iaşi la închisoarea Jilava, salvându-i acestuia viaţa. După 1941 trece la Siguranţa Statului, Brigada a II-a contra comuniştilor. În ianuarie 1943 revine la Poliţia Prefecturii Capitalei ca detectiv clasa I, unde îl prinde sfârşitul războiului. După evenimentele de la 23 August 1944 şi în special după venirea trupelor sovietice, PCR îşi introduce propriii agenţi în poliţie: sunt cei care vor conduce represaliile împotriva studenţilor din 8 noiembrie 1945; în fruntea lor era comisarul-şef Ion Şulea, un vechi activist PCR.

În această perioadă, Partidul Comunist, prin agenţii săi, deveniţi angajaţi ai Prefecturii Poliţiei Capitalei, organizează şi execută numeroase confiscări de bunuri şi alimente pentru economatul Ministerului de Interne, în comunele din jurul Capitalei. Printre agenţi se remarcă un fost militar TR-ist (cu termen redus) din Armata Română, reîntors de pe front, grec de origine, născut la Cernavodă, Dumitru Ceacanica. Acesta, proaspăt numit de PCR ca simplu agent de poliţie absolvent de gimnaziu, urcă apoi vertiginos pe scara-ierarhică, de la ofiţer judiciar până la gradul de general, fiind azi cotat în istoria Criminalisticii comuniste din România ca unul dintre cei mai renumiţi experţi ai săi. După toate probabilităţile, el este principalul artizan al gravei erori judiciare comise asupra cetăţeanului Gheorghe Samoilescu, intrată în istoria criminalisticii sub denumirea „Cazul Anca”, după numele victimei, o fată de la Sibiu venită să dea admiterea la facultate la Bucureşti şi ucisă cu bestialitate. Considerând că e vorba de procedee banditeşti, de tip mafiot, Traian Florescu refuză să ia parte şi demisionează din Poliţie la sfârşitul anului 1945, retrăgându-se împreună cu familia în Oltenia.

Primul copil al soţilor Traian şi Maria Florescu, Ion (Nelu), s-a născut la Bucureşti la 4 iulie 1940. Am urmat eu, în 1944. În toamna lui 1946, acolo, în Oltenia, li se mai nasc, prematur, doi gemeni, Petru şi Pavel, dar nu supravieţuiesc, mor la scurt timp de la naştere. La 15 mai 1949, soţilor

Florescu li se naşte unica fată, Alexandra, iar pe 6 octombrie 1951, ultimul copil, Nicolae. În 1947, în urma secetei ce a cuprins întreaga ţară, familia se reîntoarce în Capitală. Până în vara anului 1952, mai precis până în 20 iulie 1952, tata lucrează ca arhivar-şef la Energo-Montaj Bucureşti. Până la aceeaşi dată mama a fost casnică.

La izbucnirea războiului, Teodor Florescu este mobilizat pe loc contabil în cadrul Ministerului Agriculturii. Mezinul Jean e trimis pe front, ajunge până la Cotul Donului, de unde revine, în retragere, şi, după actul de la 23 August 1944, pleacă pe frontul de vest, până în Munţii Tatra, unde îl prinde sfârşitul războiului. Se căsătorise puţin înainte de începutul războiului cu Tatiana, originară din Câmpia Turzii.

La 20 iulie 1952, un comando al Securităţii Statului comunist ne înconjoară casa în jurul orei 2 dimineaţa şi-l arestează pe tata (cu mandatul nr. 64 din 1 iulie 1952), sub pretextul că trebuie să dea nişte declaraţii la Miliţie. Este dus împreună cu alţi foşti colegi în Gara de Nord şi urcat la clasa I într-un tren de lux, aflat pe o linie secundară. La un moment dat, trenul este oprit în plin câmp şi deţinuţii sunt urcaţi în dube lipsite de aerisire corespunzătoare. La urcarea în dubă, după închiderea uşilor, tata a avut inspiraţia să se dezbrace complet şi să se aşeze lângă uşă. In timpul transportului, multora le-a fost rău; au bătut în uşi şi pereţi, strigând: „În numele umanităţii, deschideţi!" La sosirea în lagăr, când s-au deschis uşile, cei prezenţi au avut în faţa ochilor imagini de coşmar: mulţi muriseră asfixiaţi. Erau la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Timp de trei ani, tata a fost anchetat, torturat şi privat de cele mai elementare drepturi umane.

În momentul arestării lui, mama era la ţară, cu ceilalţi fraţi ai mei, doar eu aflându-mă atunci cu tata. Am fost imediat încredinţat unchiului meu Teodor, care avea şi el doi băieţi, Nicolae şi Mihai. La câteva zile, mama a revenit în Capitală şi astfel a început o lungă perioadă de restrişte, de privaţiuni de tot felul.

Reîntors de pe front, unchiul Jean îşi reia vechea meserie de contabil (fiind absolvent al Liceului Comercial, la fel ca fraţii săi, Traian şi Teodor) şi cunoaşte în casa unchiului său Petre Popescu, veteran şi erou de război, pe sora unui fost camarad de arme, Petre Balaci. Soră medicală şi combatantă a războiului pe ambele fronturi, Ana Balaci s-a angajat încă de la demobilizare la Spitalul Colţea, unde a lucrat până la pensionare. În februarie 1947, cei doi hotărăsc să-şi unească destinele „până când moartea îi va despărţi", jurământ respectat cu sfinţenie. N-au avut copii, dat fiind că unchiul Jean, odată revenit de pe front, a avut mari probleme de sănătate. Ne vizita des, înconjurându-ne pe noi, nepoţii, cu toată dragostea şi afecţiunea lui.

În vara lui 1952 se desfăşura undeva, departe, un mare război, Războiul Coreei. România a sărit în sprijinul Coreei comuniste, primind numeroşi copii orfani de război. S-a organizat pentru aceşti copii, în cadrul

Liceului Matei Basarab, un internat. Mama a fost angajată la scurt timp ca ajutor-bucătar. Desigur că olteanca a pus problema copiilor ei încă de la început şi astfel, o perioadă, am avut hrana asigurată, până când bucătăreasa-şefă, o veche comunistă ilegalistă, ne-a numit „copii de năpârcă” şi a refuzat să ne mai lase să mâncăm la cantina internatului. Deşi eu și fratele meu cel mare eram elevii liceului, am fost obligaţi să-l părăsim. Clasa I primară am făcut-o la Şcoala lui Malbin (Școala generală nr. 77), iar clasele următoare, până în clasa a V-a inclusiv, le-am urmat la Liceul Matei Basarab.

În iarna 1953-1954, România a cunoscut Marele Viscol (Bucureștii, dar şi întreaga ţară, în special sudul României, au fost blocate de troiene de zăpadă de peste cinci metri înălţime). Viscole puternice au paralizat viaţa întregii populaţii. Totul a început după 20 ianuarie 1954, când, în numai câteva zile, întregul Bucureşti s-a blocat. Pe Calea Dudeşti multe tramvaie au rămas pe linii, fiindu-le imposibil să se retragă la Depourile ITB, deşi acestea erau la doar câteva sute de metri. Noi, copiii, ne jucam pe acoperişurile tramvaielor şi treceam de pe-o parte a străzii pe cealaltă prin numeroasele tuneluri săpate în zăpadă.

În perioada cât am fost la Liceul Matei Basarab, mi-am făcut un prieten foarte bun, colegul meu de clasă şi de bancă Ioan Crăciunel, fiul unui fost cârciumar de pe Şoseaua Vitan. Tatăl său, ca şi al meu, era în acea vreme deţinut politic. Ambii taţi construiau, prin muncă forţată, Canalul Dunăre-Marea Neagră, alături de mulţi alţi deţinuţi, acuzaţi de fapte închipuite doar de mintea bolnavă a conducătorilor din acea vreme ai ţării. Şi eu, şi colegul meu eram socotiţi „fii de năpârcă” pentru că proveneam din fosta clasă conducătoare a ţării, cea „burghezo-moşierească”, lucru ce ne-a apropiat foarte mult. După terminarea clasei a V-a, amândoi am fost trimişi la şcolile din cartierul unde locuiam, iar drumurile noastre s-au despărţit o bună bucată de vreme. În clasa a VI-a am revenit la Şcoala lui Malbin. Mama și-a găsit un post de bucătăreasă la restaurantul Înfrăţirea, aflat vizavi de Biserica Sfânta Treime, unde a lucrat până la pensionare. O vreme, cei doi fraţi mai mici ai mei, Sanda şi Nicu, au fost încredinţaţi de mama surorilor ei, iar eu şi Nelu am rămas în Bucureşti. Eram lăsaţi destul de liberi, aşa că adeseori făceam tot ce ne trecea prin cap. Mama era foarte tolerantă. Nu ne bătea, şi noi, de fapt, o ascultam. Nu făceam rele, dar, ca orice copii nu îndeajuns de supravegheaţi, stăteam cam mult pe stradă.

Între străzile Vulturi şi Trinităţii erau trei străzi mai mici, pavate cu piatră de râu: Spoitori, Nicolae Gane şi Turturele. La capătul străzii Turturele a existat iniţial o mare livadă, proprietatea unor greci. Înainte de război, partea din stânga a livezii a fost vândută Băncii Naţionale a României, care a construit un complex de clădiri. După război, aici a funcţionat o unitate militară sovietică, apoi, după 1948, ca urmare a rupturii dintre Tito şi Stalin, s-a mutat Cominformul, Serviciul Secret Balcanic sau, mai bine zis, Comitetul Balcanic de Informaţii, ramura

balcanică a NKVD-ului sovietic de la Belgrad. În aceeaşi perioadă a fost şi asfaltată strada Turturele. Zilnic treceau înspre şi dinspre strada Turturele maşini militare. Adeseori, automobile elegante străbăteau în plină viteză strada Trinităţii. Astfel, într-o zi, în dreptul casei babei Chiţa, situată la intersecţia străzilor Trinităţii cu Spoitorilor, a apărut un Buick ultraluxos cu perdelele trase (pe atunci nu existau încă geamurile fumurii). Pentru că omorâse un câine al babei, agentul secret care supraveghea zona a fost aspru muştruluit de persoana aflată în maşină, anume generalul Walter Roman, mare luptător pentru „fericirea tuturor popoarelor", combatant pe frontul Războiului Civil din Spania de partea forţelor comuniste. De atunci, strada a fost permanent supravegheată de Serviciile Secrete, astfel încât să nu mai aibă loc asemenea „incidente". Mulţi locuitori ai cartierului, în special cei care cunoşteau limba rusă, lucrau în respectiva unitate pe diverse funcţii. Copiii lor o duceau bine, aveau „jimblă" (pâine albă) şi multe alte bunătăţi pe care ceilalţi copii le priveau cu jind. În vremea aceea primeam pâine neagră pe cartelă, de multe ori insuficientă.

Mai târziu, la izbucnirea Războiului Civil din Grecia, în clădirile ocupate de Armata Sovietică au sosit refugiaţi comunişti greci cu familiile lor, aşa că, mulţi ani, pe strada Trinităţii a fost un trafic intens de maşini militare şi ale Serviciilor Secrete. Pe strada Spoitori, după cum rezultă şi din denumire, locuiau foarte multe familii de ţigani românizaţi (azi li se spune ţiganilor romi sau rromi, dar nu ştiu dacă e posibil să-i numim romi românizați). Dincolo de Calea Dudeşti, din faţa Poştei Vitan, începea Calea Vitan, locuită de o numeroasă populaţie de romi, diferită de cea din partea dreaptă a Căii Dudeşti. Familiile din cartier, de diverse naţionalităţi, se înţelegeau foarte bine, mai ales că la Moscova domnea „Tătucul tuturor popoarelor", Iosif Visarionovici Stalin. E adevărat că noi, copiii, ne mai certam, apostrofându-ne cu apelative ca „măi ţărane" (pentru români), „măi jidane" (pentru evrei), „măi ţigane" (pentru romi). Mulţi copii de evrei comunicau imediat asta părinţilor, iar unii dintre ei, in special cei cu poziţii înalte în noua societate socialisto-comunistă, le atrăgeau atenţia părinţilor români şi ţigani. Era considerată atitudine antisemită şi chiar „duşmănoasă faţă de clasa muncitoare", forţa conducătoare în Republica Populară Română. Dar copiii care se certau a doua zi se împăcau, aşa că, până la urmă, viaţa mergea înainte.

La arestarea tatei, unul dintre agenţii care efectuau percheziţia casei mi-a arătat în pod, la un moment dat, propriul lui pistol, spunându-mi că este al tatălui meu. Având doar 8 ani atunci, imediat am împrăştiat ştirea, care s-a întins în tot cartierul. Fratele meu şi cu mine eram copii de comisar de poliţie „legionaro-fascist", aşa că mama ne-a cerut să fim atenţi ce şi cu cine vorbim. De altfel, madam Maria Florescu se înţelegea foarte bine cu toate madamele din cartier, indiferent de naţionalitate. Toate doamnele din cartier îşi vorbeau cu „madam". Evreicele nu uitaseră cum se purtase mama în timpul Rebeliunii legionare, astfel că multe apelau la ea

pentru ajutor la menaj.

Pe strada Trinităţii, vizavi de casa noastră, lipită de casa parohială a Bisericii Troiţa, se afla o şcoală elementară de fete. Aici era în timpul alegerilor centru de votare, ca de altfel şi la Școala lui Malbin. Locuitorii erau chemaţi in corpore să voteze cu candidaţii FDP (Frontul Democraţiei Populare), singura ofertă electorală ce ţi se făcea. Invariabil, candidatul cartierului nostru pentru Marea Adunare Naţională era Eminenţa Sa Moses Rosen, Rabinul-şef al Cultului Mozaic şi Preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România (în ebraică, Rosen înseamnă „şef" şi „duce".). Spectacolul începea cu noaptea în cap. Veneau diverse formaţii de muzică şi echipe de dansuri, numeroşi oratori comunişti care împărtăşeau maselor marea bucurie ce li se făcea locuitorilor prin această generoasă ofertă politică. Se cânta imnul de stat al Uniunii Sovietice, care începea cu frumoasele cuvinte „Şiraca strana maia radnaia" şi, bineînţeles, imnul RPR: „Înfrăţit fi-va veşnic al nostru popor cu poporul sovietic eliberator, iar duşmanii, de-ar fi să ne calce în prag, îi vom frânge în numele-a tot ce ni-i drag." Alegătorii, cuprinşi de frenezie, întâmpinau marii oameni ai momentului cu bine-cunoscuta lozincă: „Ana, Luca şi cu Dej au băgat spaima-n burgheji!" Şi, într-adevăr, evreii bogaţi din cartier s-au speriat foarte tare, fiind primii care au părăsit România, emigrând în noul stat Israel.

La intersecţia străzii Trinităţii cu strada Turturele se înălţa un impozant bloc de locuinţe, „blocul lui Solo", construit de un evreu bogat, Solo, probabil Solomon, care avea o filatură de bumbac pe Calea Dudeşti, în spatele Bisericii Troiţa. La parterul blocului era un magazin alimentar care, după naţionalizare, a fost transformat în centru pentru vânzarea pâinii. În blocul lui Solo locuiau, în majoritate, evrei. La fiecare sfârşit de săptămână (vinerea), primeau în vizită alţi evrei, rude sau prieteni. Aceştia veneau cu un scop: să-şi facă baia săptămânală. Aveam mulţi prieteni evrei care fie locuiau în bloc, fie veneau în vizită. La români nu se întâmpla aşa ceva. La noi se aplica în special zicala „Cine are bea şi mănâncă, cine nu, cu ochii se uită" sau „Fiecare cu mama lui". Spiritul acesta de întrajutorare al evreilor m-a impresionat: evreii se iubeau unii pe alţii, se respectau şi, chiar dacă la un moment dat aveau păreri diferite, la ei prima vorba biblică: „Nu-i niciodată prea târziu ca oaia rătăcită să revină în turmă."

În 1948, vecinului nostru de la nr. 98, Costică Cosma, i s-au confiscat cârciuma şi întregul imobil. I s-au lăsat, cu chirie, ca să locuiască împreună cu soţia, o cameră şi un antreu, iar în fundul curţii o bucătărioară. În locul cârciumii s-a înfiinţat un atelier foto - al familiei Ionescu. Familia Cosma trăia din fabricarea şi vânzarea borşului, un borş renumit în cartier; erau oameni în vârstă şi nu puteau lucra altceva. La un moment dat, au fost arestaţi pentru deţinere şi trafic de materiale preţioase (monede şi bijuterii din aur). La scurt timp după aceea, o mașină a Ministerului de Interne a oprit în dreptul imobilului de la nr. 98; au coborât nişte miliţieni cu

doamna Cosma, care era complet goală, în braţe, au aşezat-o pe capacul de la căminul de apă, după care au plecat. Noi, copiii, eram chiar acolo. Ne-am anunţat mamele, care au luat-o şi au dus-o în casă, dar după câteva ore doamna Cosma a murit. Imediat a sosit şi domnul Cosma, adus de Miliţie pentru a-şi îngropa soţia. Toată lumea le-a sărit în ajutor, dar fără comentarii. Tătucul de la Răsărit veghea prin reprezentanţii săi, în special prin aşa-zişii „delegaţi de stradă". Pe strada Trinităţii era tovarăşul Şapira, un vechi membru al mişcării comuniste; poate mai erau şi alţii, dar operau din umbră. La puţin timp după moartea soţiei sale, s-a prăpădit şi Costică Cosma.

Până în filatura lui Solo, pe Dudeşti erau trei prăvălii. Prima, lângă poarta de intrare dinspre Dudeşti a Bisericii Troiţa, era o mare drogherie aparţinând familiei Friedman. Doamna Friedman era o femeie foarte frumoasă, cu păr roşu în bucle și corp de silfidă. Semăna foarte bine cu Mihaela Rădulescu, vedeta TV de azi. Domnul Friedman era şi el un bărbat chipeş, plăcut de mai toate doamnele din cartier, de toate naţionalitățile. Lângă drogherie se afla băcănia familiei Moscovici, iar alături, ca ultimă prăvălie, era un atelier de reparat încălţăminte.

După arestarea tatei, mergeam adesea la domnul Moscovici; eram un fel de băiat de prăvălie, stropeam şi măturam în faţa băcăniei. Mama făcea curăţenie în prăvălie de două ori pe săptămână. Familia Moscovici fusese una din cele care se refugiaseră la noi în timpul Rebeliunii legionare când au fost devastate prăvăliile evreilor de pe Dudeşti. Domnul Moscovici se cunoştea încă din copilărie cu părinţii mei. De altfel, a participat la procesul tatălui meu din 20 iulie 1955, ca martor al apărării, Băcanul Moscovici avea o fată, Jeana, cu care uneori mă jucam. Căpătăm adesea diverse dulciuri; de altfel, pe un întreg perete al băcăniei era scris un îndemn adresat clienţilor: „Daţi copiilor cât mai multe dulciuri." De la domnul Moscovici am deprins primele învăţăminte de comportament faţă de client, căci pentru el bine-cunoscuta axiomă „clientul nostru, stăpânul nostru" nu era vorbă în vânt, ci un crez de la care nu se abătea niciodată. Întotdeauna cu zâmbetul pe buze, îşi întâmpina de la uşă clientela şi rar se întâmpla ca cineva, odată intrat în prăvălia lui, să iasă fără să cumpere ceva. În vremea aceea încă se mai dădea marfă pe credit sau, cum se spunea atunci, pe datorie. Băcanul era un om deştept, cu mult umor. Se spunea că, într-o discuţie cu domnul Friedman, în timpul războiului, în care acesta i-a spus că românii capătă 2 kg de pâine, iar evreii doar 500 g, Moscovici i-ar fi spus: „Lasă, măi Harry, să le dea românilor cât mai multă pâine, să avem şi noi de unde cumpăra." Întotdeauna îmi vorbea frumos şi mă trata ca pe copilul lui; niciodată nu m-a pus să fac ceva ce depăşea puterile mele.

Tot pe Dudeşti, vizavi de Biserica Troiţa şi de strada Trinităţii, era un debit de tutun. Şef acolo era nea Mitică, mare mutilat de război: îi lipseau ambele picioare şi o mână şi avea proteze. În debit vindea şi ziare.

Mergeam adesea pe la el, îl ajutam să împacheteze ţigările în mici pacheţele de câte cinci sau zece bucăţi, căci se vindeau şi ţigări „vărsate”. Cu timpul, am început să citesc presa, ziarele Scânteia, România liberă, Munca şi Steagul roşu. În toate erau dezbătute cam aceleaşi probleme. Într-o zi, în toate ziarele a apărut o veste ce avea să schimbe, într-un fel, mersul omenirii: vizita lui Nichita Sergheevici Hruşciov în SUA, la invitaţia preşedintelui Eisenhower. Începea marea „coexistenţă paşnică” a celor două sisteme politice dominante ale lumii. Pe prima pagină apăreau pozele celor doi şefi de stat, împreună cu soţiile lor. Ce m-a frapat imediat a fost aspectul labelor picioarelor tovarăşei Nina Sergheevna Hruşciova: extrem de butucănoase, ca de hipopotam. Diferenţa între cele două femei era evidentă. Nici cea mai amărâtă precupeaţă din Piaţa Vitan nu arăta ca soţia Marelui Conducător de la Răsărit.

După arestarea tatălui meu, mama a închiriat o cameră unor consăteni care se ocupau cu comerţul ambulant de legume şi fructe. La început aveau autorizaţie, dar ulterior li s-a interzis activitatea. Ei au continuat şi fără autorizaţie, dar cu mari cheltuieli şi riscuri. Toţi vindeau la Hala Traian. Îi vizitam deseori „la locul muncii”. Pe colţul străzii Traian cu Calea Călăraşi era un mic restaurant. La prânz veneau mai tot timpul miliţienii care controlau piaţa şi cu toţii, miliţieni şi comercianţi clandestini, se retrăgeau în acest restaurant. Eu rămâneam să le păzesc unora dintre ei taraba şi chiar, dacă era cazul, să vând. Primeam instrucţiuni precise în acest sens, dar erau şi răsturnări de situaţie. Aveam doar 8-9 ani. Mi se spunea că vor reveni într-un ceas, care de multe ori se transforma în 3-4 ceasuri. Între timp, piaţa se putea prăbuşi, marfa se putea deprecia sau, din contră, oferta putea să fie mai mică decât cererea. Unii scoteau bani buni până la ora prânzului, aşa că îmi spuneau: „Vinzi şi tu cum poţi; dacă scoţi suma cutare e foarte bine.” Şi se întâmpla deseori să scot chiar de trei ori suma. Toţi aceşti bani, care reprezentau, într-o zi bună, salariul lunar al mamei, îi dădeam ei. Întotdeauna veneam acasă încărcat cu de toate. Simţeam o mare satisfacţie că-mi pot ajuta familia, sentiment ce nu m-a părăsit de atunci niciodată. Ideea de joacă nici măcar nu intra în discuţie.

Sigur că nu mă ocupam cu asta în fiecare zi. Cum unchiul meu (soţul surorii mamei, Florica) şi fraţii săi aveau în Piaţa Vitan prăvălii (mici magazine de legume-fructe), mergeam să-i ajut. Unchiul Ilie avea trei fraţi: Gheorghe, Costică şi Traian, şi doi cumnaţi. Fiecare cu prăvălia lui, toate alăturate. După serviciul la domnul Moscovici, mergeam în Piaţa Vitan. Făceam cam aceleaşi treburi, iar uneori aranjam fructele în galantare, lucru de mare migală. Merele, de exemplu, trebuiau şterse şi lustruite bucată cu bucată. Asistam deseori la negocierile unchiului meu cu producătorii agricoli şi la un moment dat am crezut că trebuie să-mi negociez şi eu eforturile. I-am spus unchiului că doresc să-mi mărească remuneraţia, altfel plec. Și am plecat, pentru că n-am cedat nici unul. Trebuie să spun însă că unchiul Ilie, pe lângă mici sume, îmi dădea la

plecare, pentru acasă, o sacoşă sau două cu de toate. După ce mi-am părăsit „serviciul”, am trecut în piaţă.

Cu excepţia zilei de luni, când era închisă pentru curăţenie, Piaţa Vitan era mai tot timpul plină; joia, sâmbăta şi duminica devenea foarte aglomerată. Pe atunci, ţăranii veneau cu căruţe şi camioane trase de cai şi se înşirau de-a lungul Căii Vitan. Cine apuca un loc mai în faţă, adică mai spre Poşta Vitan, vindea mai bine, cine nu, putea avea surprize neplăcute. De aceea, puţin după miezul nopţii, mergeam cu fratele meu Nelu şi aşezam nişte lăzi ca să ocupăm locuri mai în faţă. În această operaţiune eram ajutat de o precupeaţă ţigancă, Didina, care fusese botezată şi cununată de străbunicul meu, Popa Nicolae. Tanti Didina n-avea copii şi de la început ne-am înţeles foarte bine. Ţineam la ea în curte lăzile. Pe ţăranii pe care-i ajutam astfel îi ajutam şi în timpul zilei, la vânzare. În acele timpuri, ei nu puteau cumpăra de la centrele de pâine, trebuiau să-şi aducă pâinea de-acasă. S-a ivit astfel o nouă afacere pentru mine. Comenzile erau imense; cumpăram pâinea cu 2 lei şi o vindeam cu 2 lei 50. După o vreme, afacerea s-a împotmolit, întrucât atrăsesem atenţia vânzătoarelor de la centrele de pâine. Riscând să-mi pierd obiectul de activitate, am trecut la negocieri directe cu vânzătoarele: unele au acceptat, altele nu. Pentru a-mi extinde afacerea, am angajat, pe lângă fratele meu, colaboratori. La un moment dat au apărut şi turnătorii, aşa că am fost obligat să sistez operaţiunile. Oricum, era o activitate sezonieră, desfăşurată în special în perioada caldă a anului.

În restul anului, aveam alte ocupaţii. Vestitul „n-aveţi un bilet în plus?” (la cinematograf) îşi făcea intrarea în viaţa de zi cu zi a bucureşteanului. A obţine un bilet la filmul şi ora dorite era pentru mulţi o problemă, iar eu, ca de obicei, am fost „la datorie”. Îmi amintesc că la moartea lui I.V. Stalin, în martie 1953, mă aflam chiar lângă cinema Bucureşti, pe Bulevardul 6 Martie, când toţi trecătorii au fost opriţi, în semn de reculegere, timp de un minut. Toată lumea, nemişcată, în tăcere, aştepta sfârşitul a ceva şi începutul a altceva.

În vara lui 1953 a avut loc un mare eveniment: la Bucureşti s-a desfăşurat Festivalul Tineretului Progresist din lumea întreagă. Imediat, pe piaţă a apărut pâinea albă, jimbla, la preţul de 2,20 bucata, şi multe alte bunătăţi ce dispăruseră de mult. Principalele manifestări (deschiderea şi închiderea Festivalului şi altele) s-au desfăşurat pe noul stadion din Bariera Vergului, numit 23 August. Mii de tineri lucraseră voluntar la construirea şi amenajarea uriaşului stadion. Fusesem în acele locuri virane cu mult timp în urmă, împreună cu chiriaşii noştri, consătenii mamei, la „Sârba oltenească” săptămânală, organizată de oltenii din Bucureşti, migraţi în număr mare din toate ţinuturile lor de baştină. Aici se produceau marile doamne ale cântecului popular, ca Maria Tănase şi Maria Lătăreţu. Am putut cunoaşte în aceste ocazii caracterul oltenesc, cu bune şi rele. Fiecare oltean licita sume mari de bani pentru „a juca hora înainte”, spre bucuria

şi satisfacţia lăutarilor.

În ziua de 21 iulie 1955, tata se întoarce acasă. Cu două săptămâni înainte avusese loc procesul, în care fusese achitat prin sentinţa Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti nr. 874 din 13.07.1955. Un fost coleg al lui din Siguranţa Statului fusese condamnat la 10 ani de temniţă grea pentru o palmă dată unui comunist. Cu doar două zile înainte, pe 19 iulie, un câine lup alsacian din vecini îşi înfipsese colţii în obrazul meu drept şi apoi în piciorul stâng, cu care l-am lovit ca să mă apăr. A urmat o perioadă grea de recuperare, pentru că, obrazul fiindu-mi foarte afectat, nu mă puteam hrăni; pe deasupra, mi s-au făcut 180 de injecţii antirabice - câte două pe zi şi toate în burtă.

După ce mi-am revenit, cam după un an, pot spune că „s-a dat armata jos din pod". Tata a venit din detenţie cu sănătatea distrusă. N-a mai putut să lucreze niciodată. Întreaga întreţinere a familiei era acum în seama mamei. Tata fiind permanent acasă, la un moment dat a izbucnit conflictul între mine şi el. Era împotriva a tot ce aş fi putut face, în afară de învăţătură. Totuşi, în perioada aceea, duminicile, mama mergea la talciocul din Dudești-Cioplea ca gataragiu; vindea mici şi cârnaţi-patricieni, și eu îi eram tot timpul alături. Lângă grătarul ei, un evreu vânzător de haine vechi pe nume Leibovici, poreclit Sârmă, era vedeta de necontestat a talciocului; fiind momentul de maxim al migrației populaţiei evreieşti spre Israel, avea marfă din belşug, Ştia el nişte formule magice: „Cadouri, surprize, ia de iarnă, ia de vară, fel de fel etc.", prin care atrăgea o mulţime de oameni, cumpărători sau simpli gură-cască. Încet-încet, i-am câştigat încrederea şi simpatia, astfel încât o perioadă am fost colaboratorul lui, în sensul că-i dădeam la mână unele lucruri, ba şi vindeam în locul lui, atunci când, pentru scurt timp, pleca.

După 1958, comerţul particular s-a desfiinţat. Comercianţii evrei, în mare parte, au emigrat şi doar câţiva au rămas în ţară în cadrul comerţului de Stat. Soţii Friedman plecaseră, urmaţi de familia Moscovici. Nimic nu mai era ca înainte. Unchii mei au devenit aprozarişti, salariaţi la Stat. Una dintre surorile mamei mele, Caterina, avea doi băieţi, Costică şi Nicolae; ambii fuseseră comercianţi particulari şi acum erau la Stat. Nicolae, mai pregătit, a devenit coleg, la un magazin de legume-fructe aflat pe Calea Victoriei 114, cu Sarchiz Aprozar, un armean celebru în zonă. La un moment dat, cei doi s-au mutat pe strada Batiștei 9, la cel mai elegant, modern şi aprovizionat magazin de legume-fructe din Capitală. Totuşi, cel mai mare aprozar din Capitală rămânea cel al lui Faibisch, unde Costică era vânzător şi mâna dreaptă a renumitului său şef.

După ce am terminat şcoala generală, părinţii au hotărât să mă îndrepte spre o şcoală care să-mi asigure un viitor cât mai bun, dar şi în concordanţă cu aptitudinile mele deja evidente: anume Şcoala de alimentaţie publică de pe Şoseaua Viilor (trebuie să spun totuşi că a fost mai mult dorinţa mamei, tata fiind de părere că un liceu teoretic ar fi mai

bun). Şi iată-mă în drum spre şcoala din Şoseaua Viilor, cu dosarul de înscriere în mână, schimbând tramvaiul la Chirigiu.

Cobor din tramvai, în staţie e o ţâşnitoare de apă, iar lângă ea stă o fată, tot cu actele în mână, şi ea în drum spre şcoala unde dorea să se înscrie. După ce ne potolim setea, mă întreabă unde vreau să mă înscriu. Bineînţeles că la liceu, îi răspund. Dar la care? insistă ea. La unul bun, îi răspund. Îmi spune că s-a construit un nou liceu în Ferentari şi este unul dintre cele mai bune din Capitală, având profesori de elită, pentru că mulţi au avut unele probleme politice şi nu li s-a prea permis, până acum, să profeseze. O urmez şi nu după mult timp sunt înscris la Şcoala medie nr. 27 de pe strada Bacchus din cartierul Ferentari. Pe fată o chema Cristina Popescu şi era fiică de profesori. Am intrat amândoi şi am fost colegi de clasă patru ani. Iniţial nu le-am spus părinţilor ce s-a întâmplat, dar după o vreme a trebuit să le spun, deoarece pe atunci la liceu nu primea nimeni bursă, pe când la şcolile profesionale da.

În timpul liceului mergeam frecvent în Batiștei 9, la vărul Nicolae, şi-l ajutam în special la evidenţa contabilă şi la inventare. Primeam din partea lui anumite sume. Eram în acea perioadă cunoscut în centru, alături de alţi băieţi ca mine. Printre ei era unul Giovanni, macedonean, care visa să devină un om de afaceri renumit pe plan internaţional. Şi a reuşit! Visul meu era să am un magazin ca al vărului meu, doar atât.

Alături, la numărul 7, era magazinul de cafea al unuia dintre cei mai renumiţi cafegii armeni din Capitală, Ohanes Aznavurian, cunoscut în zonă sub porecla de Dai-Dai, care înseamnă Unchiul în armeană. Avea în jur de 70 de ani. O ramură a familiei sale trăia la Craiova, iar unul dintre membrii acestei ramuri era celebrul cântăreţ Charles Aznavour, plecat la Paris. Magazinul lui Dai-Dai era, în plin centrul Capitalei, o oază a bunei serviri în comerţul cu delicatese. întotdeauna, Dai-Dai lua prânzul împreună cu personalul la Zahana Mercur. Toată lumea consuma acelaşi meniu. Încet-încet, am reuşit să mă fac plăcut şi util acestui mare om, care îmi încredinţa mici sarcini în cadrul magazinului. Aici am luat primele lecţii de prelucrare a cafelei. Adeseori, pe Dai-Dai îl vizita un văr, Avedis Carabelaian, care avea la vremea aceea cel mai renumit magazin de cafea din Capitală, pe Calea Victoriei 33-35, lângă Teatrul de Revistă Constantin Tănase, fost Cărăbuş. Cei doi veri veniseră în România, împreună cu tatăl lui Avedis, în 1915, în urma marelui Genocid armenesc din Imperiul Otoman, şi întemeiaseră aici un puternic comerţ cu coloniale, bazat în special pe magazine de preparare şi vânzare a cafelei. Adeseori, la invitaţia domnului Avedis Carabelaian, mergeam la magazinul său: exista aici, la subsol, o imensă maşină de prăjit cafea.

Mi-am dat seama imediat ce diferenţă era între un asemenea magazin din centrul Capitalei şi micile prăvălii sau chiar marile magazine din Dudeşti. Clientela era aici super-selectă. Mari scriitori, actori, medici celebri, profesori universitari de renume; printre ei, însuşi rectorul

Universităţii Bucureşti, cunoscutul om de cultură, academicianul profesor doctor Alexandru Rosetti-Bălănescu. De la Dai-Dai îşi cumpăra el zilnic, personal, cafeaua necesară, iar de la vărul meu lua diverse fructe; era mare amator de pere pergamute şi struguri Hamburg-tămâios.

O întâmplare din vremea aceea m-a şocat. Venind la „domnul Nicu", vărul meu aprozaristul, absolvent a cinci clase de şcoală generală, academicianul Rosetti a dorit să fie servit cu câteva pere. Nicolae l-a invitat să-şi aleagă din cele expuse la vânzare, care, din păcate, nu erau chiar de cea mai bună calitate. Domnul profesor şi-a ales câteva şi a plecat. Foarte curând a apărut şi sectoristul, miliţianul din zonă, şi i-a cerut vărului meu nişte pere. Acesta m-a trimis să-i aduc de la subsol, unde se afla depozitul magazinului şi unde avea nişte pere cu adevărat deosebite, dar tovarăşul sectorist Vasile, care avea înaltul grad de plutonier de Miliţie, a exclamat: „Ce, aistea-s pere pentru Marişica mea?", plecând supărat şi înjurând de toţi sfinţii. De atunci, ori de câte ori mă aflam în magazin şi sosea profesorul Rosetti, îl serveam personal cu tot ce credeam eu că merită acest om. N-o făceam pentru ciubuc, fiindcă trebuie să mărturisesc că domnul profesor era foarte strâns la pungă.

La un moment dat, domnul Rosetti m-a întrebat ce doresc să mă fac după terminarea liceului. Arheolog, i-am răspuns, iar el mi-a explicat că „se moare de foame" cu o asemenea profesie şi că ar fi mai nimerit să urmez cariera vărului meu, care este, probabil, mult mai rentabilă. Şi i-am urmat sfatul, la terminarea liceului m-am angajat imediat în comerţ.

În timpul liceului îmi petreceam vacanţele de vară la mătuşile mele, în Oltenia. Ajuns pentru prima dată în comuna Ghioroiu din judeţul Vâlcea, am fost uluit de frumuseţea locului şi a oamenilor. Din cele şase surori ale mamei, mai erau în viaţă doar patru. Caterina era mama celor doi veri despre care am vorbit, Nicolae şi Costică. Ana şi Elisaveta nu fuseseră căsătorite niciodată, pentru că băieţii cu care trebuiau să se mărite muriseră în Primul Război Mondial, iar Florica era soţia lui Ilie Popescu, comerciant în Piaţa Vitan, fratele cel mare din neamul Biculeştilor (tatăl lor, Haralambie, îşi trăgea porecla de la Bic, taurul comunal al cărui proprietar era). Mătuşa Florica şi-a lăsat soţul să-şi „încure caii" cum a dorit el; mare iubitoare de pământ şi animale, ea n-a părăsit niciodată comuna natală, decât în scurte vizite la Bucureşti, la unchiul Ilie. Florica era o ţărancă veselă, chiar şugubeaţă, şi foarte înţeleaptă.

În 1962 a luat fiinţă în comună Gospodăria Agricolă Colectivă „Viaţă nouă". Dacă în 1961 curtea Floricăi era plină de animale (două vaci cu lapte, doi boi pentru tracţiune la munca timpului, doi tăuraşi - sau mânzaţi -, doi viţei, circa 30 de oi, zece capre, patru porci, tot felul de păsări), hambarele erau pline cu cereale, fânarele pline cu fân, în pivniţe existau butoaie cu vreo mie de litri de vin şi 300 de litri de ţuică de cea mai bună calitate, în 1962 peste toate parcă trecuse marea ciumă, sărăcie lucie. Odată cu pământul, Floricăi i se luaseră aproape toate animalele; mai avea

doar un porc şi câteva găini, iar din recoltă i se dăduseră doi saci cu grâu şi trei cu ştiuleţi de porumb - nici un strop de vin sau ţuică. Supravieţuirea surorilor mamei s-a datorat la început celor doi veri ai mei; mai târziu am avut şi eu un rol important. În timpul liceului, ele îmi fuseseră de fapt principalul reazăm.

Acasă, ascultam cu tata, la un aparat de radio Tesla, emisiunile bruiate ale posturilor de radio Europa Liberă şi Vocea Americii şi comentam diverse aspecte ale politicii interne şi internaţionale; aşa am reuşit să-mi formez, cât de cât, o cultură politică. Mă gândeam tot mai des să evadez din ţară şi hotărâsem, împreună cu un coleg de-al meu de etnie romă, să trecem graniţa clandestin. Voiam să fugim cu o ambarcaţiune pe mare, de la Constanţa. Nu mică mi-a fost mirarea când, peste ani, eu devenind membru PCR, mi-am reîntâlnit colegul ajuns secretarul de Partid al unei întreprinderi bucureştene. I-am amintit de intenţiile noastre şi a izbucnit în râs.

Într-o zi a lunii octombrie 1962, în timpul crizei rachetelor din Cuba, pe când mă aflam împreună cu prietenii mei Stroie şi Luca pe Bd. 6 Martie (azi Regina Elisabeta), a apărut o coloană masivă de studenţi cu pancarte, postere şi caricaturi contra imperialismului american; foarte gălăgioşi, se îndreptau spre Legaţia Americană. Cum printre ei se afla şi sora lui Stroie, am intrat şi noi în coloană. Ne-am lăsat duşi de valul furiei studenţeşti şi am intrat cu forţa în curtea Legaţiei Americane de pe strada Dionisie Lupu, ajungând până în curtea interioară, unde se aflau nişte butoaie metalice, probabil umplute cu anumite substanţe, pe care unii studenţi au vrut să le incendieze (ceea ce nu s-a întâmplat până la urmă). Mă uitam în jur, gândindu-mă cum să fac să nu mai plec de-acolo niciodată. Dar au intervenit trupele de Securitate şi am fost evacuaţi toţi, în foarte scurt timp. Şi uite aşa, visul meu de evadare s-a spulberat din faşă.

Între mine şi tata s-a instaurat curând o relaţie de luptă gen hoţii şi gardiştii. Fiind mult timp lucrător în filajul Siguranţei Statului şi având acum timp berechet, tata a reuşit să-mi descopere marele secret. Într-o zi, făcând o vizită inopinată acasă la vărul meu Costică, în strada 11 Iunie, vede nişte haine ultra-elegante şi-i spune soţiei lui Costică, Marta, cu un sever accent de anchetator: „Astea sunt hainele lui Gică.” Trage de un sertar şi găseşte imediat un portofel doldora cu circa 10 000 de lei (în acea perioadă, mama avea un salariu de 500 de lei pe lună) şi, moţ, pozele mele în mijlocul portofelului. Marta se pierde, recunoaşte şi-i dă voie să-mi ia banii şi hainele. Din acel moment, eu mă las de petrecerile cu colegii mei de liceu, cu toate că eram, sub numele de Florel, sufletul acestor petreceri, şi mă concentrez asupra modului în care pot scăpa din acel iad. Ajung la concluzia că singura mea salvare e să termin liceul şi să mă angajez. Mi-ar fi plăcut să dau la istorie, şi poate că aş fi reuşit, dar am considerat că n-am condiţiile necesare, în special materiale, pentru a urma o facultate aşa cum trebuia.

Vacanţa de iarnă a anului 1963 mi-am petrecut-o la ţară, la mătuşile mele. Aici am cunoscut-o pe Maria Ispas, născută la 28 iulie 1945, tehnician horticol în cadrul GAC-ului din comună. În vara lui 1964 relaţiile au devenit foarte apropiate, astfel încât am hotărât să ne căsătorim. Cununia civilă a avut loc pe 9 octombrie 1964. N-am avut discuţii cu soţia mea despre gusturile noastre privitoare la mâncare, băuturi, îmbrăcăminte etc. Mi-a spus că poate mânca orice, chiar şi o bucată de mămăligă rece cu ceapă. I-am explicat că Bucureştiul nu e raiul pe pământ, că sunt și multe lucruri nedorite de nimeni, mulţi hoţi, escroci de tot felul şi oameni mult mai reci la suflet decât la ţară. Mi-a mărturisit că e dispusă să mă urmeze chiar şi într-un cort. Zis și făcut! Mi-am anunţat părinţii că m-am însurat, punându-i în fața faptului împlinit. Mama a fost foarte bucuroasă că luasem o fată din comuna ei natală. Dinspre partea mamei, Mariana se trăgea din familia unuia dintre cei mai mari oieri din comună, Ion Munteanu, poreclit „al lui Ţurmeanu” după zgomotul ce-l face laptele în timpul mulsului oilor.

Se spune că spre sfârşitul secolului al XIX-lea, puţin înainte de XXX, un grup de tâlhari turci a trecut Dunărea şi a urcat pe Olt până aproape de Sibiu. Ajungând într-o localitate cu populație de origine germană (saşi din Imperiul Austro-Ungar), au luat o fată blondă, cu cosiţe ca de aur. La retragere, trecând XXX prin comuna Ghioroiu, a avut loc un târg între Ion Munteanu şi şeful tâlharilor: Ion a dat o sută de oi pentru fată, pe care a luat-o de soţie. De atunci şi până astăzi, deşi locuitorii comunei sunt în general bruneţi, aproape toţi descendenţii acelei fete sunt blonzi cu ochi albaştri sau verzi, Mariana fiind un exemplar impecabil al acestei rase sau, mă rog, al acestui neam, nu numai în privinţa fizicului, ci şi a caracterului. Bineînțeles Oltenia este tot Oltenia, cine ajunge acolo, indiferent de unde vine, devine imediat oltean. În Oltenia se spune că nu există oltean prost şi cal verde sau raţă înecată. Oltenii sunt cei mai băncoşi dintre români; nu numai că nu se supără când se fac bancuri pe seama lor, dar adesea ei înşişi sunt autorii. Amintiți-vă de Nea Mărin al lui Amza Pellea, cu ai lui Veta şi Sucă. Oltenii îşi mai spun şi juveţi. Acum, părerile despre originea cuvântului juvete sunt împărţite; opinia majoritară este că sunt originari din provincia romană Palestina, fiind deportaţi de romani la marginea imperiului pentru că reprezentau un pericol pentru siguranţa acestuia.

Socrul meu, Ilie Ispas, provenea dintr-o familie foarte săracă şi numeroasă. Tatăl său, Costică Ispas, era cel mai renumit dulgher şi rotar din comună. În iulie 1944, Ilie s-a căsătorit cu Elena Munteanu. Era un bărbat înalt, bine făcut, cu mare trecere la femei. În toamna anului 1947, este chemat să-şi satisfacă serviciul militar obligatoriu. Aici, având origine socială sănătoasă, este primit în Partidul Comunist Român şi trimis la o şcoală de subofiţeri a Ministerului de Interne. Este repartizat la Direcţia Miliţiei regiunii Craiova cu postul la Turnu-Severin, unde locuieşte împreună cu familia în casa unui plăcintar grec. La parter era plăcintăria,

aşa că Mariana, încă de la o vârstă fragedă, a luat contact cu serviciul în slujba consumatorului, petrecând mai tot timpul alături de personalul din plăcintărie şi mai ales de cei doi soţi plăcintari, care, neavând copii, o înconjurau cu toată dragostea lor. În 1954, Ilie Ispas demisionează din Miliţie şi revine în comuna natală, unde o perioadă lucrează în Cooperaţia de consum, ca şef de magazin. În 1961 pleacă la Reşiţa, angajându-se la ICM Reşiţa, de unde în ianuarie 1962 este repartizat la şantierul Hidrocentralei de la Porţile de Fier.

Elena Ispas, membră PCR din 1950 (ca soţie de miliţian), e promovată brigadieră în cadrul GAC din comună şi îşi trimite fata cea mare, pe Mariana, să urmeze cursurile Şcolii tehnice horticole de la Bechet, de lângă oraşul Corabia. În vara lui 1963, Mariana revine la Ghioroiu şi capătă un post de tehnician horticol în cadrul GAC-ului comunal, ajungând în câteva luni mâna dreaptă a inginerului-şef al GAC-ului. Intră imediat în PCR. Prin urmare, prezumtivul „fiu de năpârcă”, eu, îşi uneşte destinul cu o „aprigă” comunistă, la bine şi la rău. După căsătoria noastră, întreaga familie Ispas vine la Bucureşti.

La început, am locuit împreună cu familia mea, dar la scurt timp ne-am luat o cameră cu chirie pe strada Nedeia 13, pe lângă bulevardul Pieptănari.

CAPITOLUL 2

În toamna lui 1964 mă angajez ca primitor-distribuitor ICRPA București (Întreprinderea de Comerţ cu Ridicata pentru Produse Alimentare), şi anume la depozitul său cel mai important, Vama Antrepozite din Calea Rahovei. La angajare, la sediul central al întreprinderii din Piaţa Lahovari, şefa personalului mi-a atras atenţia că este o muncă foarte periculoasă şi trebuie să am grijă: cererea mea de angajare se poate transforma foarte rapid în mandat de arestare, pentru că se lucrează cu mari valori şi puşcăria mă pândeşte la tot pasul.

Cum „norocul surâde celor îndrăzneţi", am acceptat imediat propunerea, mai ales că nu eram un novice în domeniu. Marea surpriză a venit însă din partea proaspetei mele neveste. Mariana se obişnuia greu cu mâncarea din Capitală, rămăsese doar o umbră din fata de altădată, aşa cum o cunoscusem la țară. Despre serviciu pentru ea nici vorbă nu putea fi, căci era cadru tehnic în agricultură şi n-avea ce căuta la oraş (după părerea celor de la Forţele de muncă din Bucureşti). Şi, cum o nenorocire nu vine niciodată singură, iată-mă chemat pentru încorporare, la 20 februarie 1965, la Comisariatul Sectorului 3 al Capitalei. Şi aşa ajung la Brigada de Transmisiuni a trupelor de grăniceri de la Oradea. Aproape toţi eram din Bucureşti, în timp ce șefii noştri erau din judeţul Sibiu. Eu nimeresc într-o grupă comandată de sergentul Giurgiu, cioban de meserie. Sunt cu niște băieți simpatici. Unul, Pană, făcuse trei ani de arhitectură, era băiat subţire şi mereu se autoînjura pentru prostia de a-și fi abandonat studiile. Altul, pe nume Bontaş, era frizer în blocul Patria, meseriaş, nu glumă.

Văzând noi că n-o scoatem la capăt cu şefu', am încercat fiecare să ne descurcăm cum puteam. Bontaş, ţigan din Dudeşti, şi-a alertat familia, care a venit imediat cu scule de mare fineţe, astfel că la câteva săptămâni de la sosirea în armată a fost propulsat în postul de frizer-şef al cadrelor de conducere din unitate. Pană, devenit mare pictor al unităţii, a fost pus imediat la dispoziţia Statului-Major al Brigăzii, iar eu am ajuns furier, între timp, devenisem „indisponibil" pentru perioada de instrucţie, întrucât mi-am adus aminte că am „blefarită cronică alergică", un truc pe care-l foloseam în timpul liceului pentru a mă scuti de unele absenţe. Reuşisem să-l conving în Bucureşti pe cel mai mare oculist din acea vreme, profesorul dr. Blatt, de acest diagnostic, aşa că pe medicul-şef al unităţii a fost floare la ureche să-l fac să mă scutească de perioada de instrucţie, care era foarte dură şi care, mai ales, mă punea la cheremul şefului Giurgiu.

În 19 martie 1965, mă aflam la punctul de comandă al Companiei de Transmisiuni a Brigăzii, servind ofiţerii aflaţi la datorie. La un moment dat, apare pe ecranul televizorului portretul îndoliat al iubitului nostru conducător, Gheorghe Gheorghiu-Dej, secretarul general al PCR. Imediat s-

a aşternut o linişte mormântală. Întregul corp ofiţeresc părea profund marcat de eveniment. După un timp, fiecare a început să-şi dea cu părerea asupra succesorului. Nimeni nu l-a indicat pe Nicolae Ceauşescu. Însuşi şeful politic al unităţii (Politrucul) a numit pe altcineva, dar, la apariţia pe ecran a chipului lui Nicolae Ceauşescu ca succesor, tot el a fost primul care a exclamat: „Era de aşteptat. Tovarăşul Ceauşescu este cel mai potrivit!" Ceilalţi ofiţeri au aplaudat in corpore. S-au făcut aproape imediat avansări în grad şi funcţie. Noi, trupa, ne-am ales cu scoaterea mămăligii din meniu, eliminarea bluzelor tip rubaşcă (model sovietic) şi înlocuirea treptată a cizmelor cu bocanci. Am fost cu toţii impresionaţi de aceste măsuri cu adevărat revoluţionare, deoarece mămăliga era principalul nostru of.

După cele patru luni de instrucţie militară, am fost repartizat ca centralist la centrala telefonică a Batalionului de Grăniceri din Satu Mare. Concomitent, am fost şi secretar-furier al Comandamentului (timp de un an, iunie 65-iunie 66, când am fost lăsat la vatră). Satu Mare avea în vremea aceea o populaţie preponderent maghiară, aşa că noi, militarii în termen, când ne aflam în oraş, eram întâmpinaţi mai tot timpul cu formule nem tudom (nu ştiu) sau nem ertem (nu înţeleg). Ne descurcam destul de greu.

Ca secretar-furier, am avut ocazia să cunosc bine sistemul de lucru al trupelor de grăniceri din acea vreme. De asemenea, am participat în mai multe rânduri la diverse întâlniri ale unor ofițeri superiori din cadrul batalionului nostru cu ofiţeri din țările vecine (URSS şi Ungaria). Ori de câte ori avea loc un eveniment de frontieră în relaţia cu URSS, la întâlnire participa un comandant din partea română, iar din partea sovieticilor, adesea, un simplu locotenent sau maximum căpitan. Comandantul nostru, colonelul Popa, veteran de război, întotdeauna îi înjura pe ruşi pentru acest aspect al relaţiilor româno-sovietice, bineînţeles nu în faţă. Ordinul era ordin, aşa că se supunea. În relaţiile cu Ungaria, în schimb, se colabora de la egal la egal, întotdeauna corespondenţa gradelor se respecta. Militarii în termen care însoţeau aceste delegaţii cunoşteau limba română, în special cei maghiari. Eu încercam totuşi în franceză, având succes tot în partea maghiară, niciodată cu sovieticii. În relaţiile telefonice cu cele două ţări foloseam întotdeauna limba română. De altfel, mi se atrăsese atenţia de către CI-st (ofiţerul cu contra-informaţiile) să nu încerc vreodată să folosesc altă limbă, în caz contrar, voi suporta „rigorile legii". Întotdeauna, în relaţiile cu România, Ungaria şi URSS-ul foloseau telefonişti vorbitori de limbă română.

Batalionul avea în componenţă mai multe companii, companiile fiind formate din pichete. La comanda companiilor erau ofițeri inferiori cu gradul maxim de căpitan, iar pichetele aveau doar rareori la comandă un ofiţer, în general cel mult subofițeri, unele chiar un militar în termen cu grad de sergent. Desigur că toţi aceştia erau interesaţi să ştie ce se

întâmplă la comandament. Uneori erau chemaţi la ordin, să dea socoteală, și voiau să ştie în ce toane se afla şeful care-i convocase. Eu întotdeauna îi informam corect, ceea ce-i determina să-mi aducă drept mulţumire alimente, fructe, brânzeturi, dar şi vestita palincă sau horincă de Turţ sau de Târna Mare. Alcoolul era interzis în unitate, aşa că trebuia procedat cu multă băgare de seamă. De regulă, nu consumam palinca respectivă şi adesea o împărţeam celorlalţi colegi. Spre fericirea noastră, nimeni nu a turnat, aşa că niciodată cadrele n-au ştiut.

Colectivul nostru era format din trei grupe, grupa transmisioniştilor, grupa şoferilor şi cea de gardă, în total în jur de 30 de militari în termen, din toate zonele ţării. În unitate nu exista vreun militar în termen care să cunoască limba maghiară, însă multe cadre erau căsătorite cu localnice unguroaice, aşa că treburile erau pe un făgaş bun în ceea ce priveşte relaţiile interetnice. Şeful nostru direct, plutonierul-major Pohaci, se ocupa cu aprovizionarea unităţii. Avea un depozit cu alimente şi alte articole de uz militar. Era căsătorit cu o localnică şi avea cinci copii. Era tipul docil, gen Ghiţă Pristanda din O scrisoare pierdută. Familie mare, „remuneraţie” după buget mică, dar „se descurca”. Aflând că am lucrat în comerţ, m-a solicitat să-l ajut în timpul liber la diverse activităţi specifice. Am făcut-o cu plăcere, mai ales că mi-a încredinţat sarcina de achizitor principal al unităţii în ceea ce privea aprovizionarea cu carne de la Abatorul din Satu Mare. N-am făcut un efort prea mare să mă împrietenesc cu măcelarii de aici, mai ales că nu mă duceam cu mâna goală. Aveam deseori în raniţă o sticlă de tărie, aşa că întotdeauna primeam câte 2-3 kg de carne în plus. Fiind prieten cu bucătarul, seara târziu, după ce se culca trupa, eu, bucătarul şi sergentul de schimb ne delectam cu fleică la grătar şi cartofi prăjiţi la ceaun. Trai pe vătrai, nu glumă, dar întotdeauna trebuia să fim atenţi, cu urechile ciulite şi ochii la uşă.

Fiind o unitate de grăniceri, mai tot timpul erau probleme. Erau treceri frecvente ale frontierei de Stat. Mulţi locuitori de pe graniţă aveau rude în ţara vecină şi, când beau un păhărel în plus, amintindu-şi de ele, treceau frontiera. Desigur că, dacă se dădea alarma, toată lumea trebuia să fie în unitate. Alertarea se făcea prin telefon şi prin agenţi de legătură (când nu exista telefon). Problema era aparent simplă, dar în fond foarte complicată, pentru că majoritatea cadrelor erau adeseori în altă decât la domiciliu. Aici interveneam eu, ales de toţi (de cei care călcau strâmb) să-i găsesc imediat la locul ştiut doar de mine. Recompensa era întotdeauna o permisie în oraş, pe mi-o luam întotdeauna după masa de prânz, dar nu mai mult de 2-3 ore, deoarece trebuia să fiu la datorie. Ca orice bucureștean care se respecta, eram mare amator de filme şi de cărţi bune.

Această muncă m-a făcut aproape de neînlocuit vreun an de zile, când, cu o lună înainte de lăsarea la vatră, mi s-a dat în sfârșit o permisie de şapte zile la Bucureşti, din care trei zile a durat drumul dus-întors. În timpul permisiei aflu de la Mariana că a câștigat la Loto 1250 de lei. Era

primul ei câştig la jocuri de noroc, obţinut cu cel mai ieftin bilet, de 2 lei. La acea oră, solda mea de vajnic apărător al Patriei era de 25 de lei.

În primăvara lui 1966, am fost trimis pe frontieră ca şef grupă transmisiuni, pentru repararea liniilor şi verificarea centralelor telefonice. Am străbătut cu piciorul distanţa dintre Târna Mare şi oraşul Satu Mare, până la punctul de trecere a frontierei Petea. Aşa am venit în legătură nemijlocită cu activitatea de pază a frontierei. În Halmeu era o triborn㠄, adică o piatră de hotar a celor trei ţări, România, Ungaria şi URSS. Aici se afla o mică livadă cu pomi fructiferi ce nu aparţinea nimănui. În acest loc nu era fâşie arată, se putea trece frontiera bine mersi, dar nu erau probleme, pentru că „grupele de sprijin” vegheau și prindeau majoritatea infractorilor. De ei nu prea putea trece nimeni. La Carei, majoritatea grupelor de sprijin erau alcătuite din localnici de origine germană (şvabi) care însă aveau drept limbă maternă limba maghiară. Erau şvabi maghiarizaţi; toţi aveau nume germane. Am întâlnit şi români maghiarizaţi: aveau nume românești și nu ştiau o vorbă românească. Toţi primeau recompense substanţiale. În primul rând îşi puteau păşuna animalele în zona de frontieră, apoi aveau din partea Statului terenuri în folosinţă. Primeau lunar sume considerabile de bani și mari prime la anumite sărbători (23 August, 25 Octombrie, Ziua Grănicerului etc.). Erau extrem de devotaţi cauzei şi eficienți. Cel puţin 90 % din cei prinşi la frontieră erau opera lor. Şi totuşi se produceau şi scăpări, chiar dacă măsurile erau drastice. În cazul că aş fi vrut să trec frontiera, probabil că aș fi reuşit.

În acest timp, la Bucureşti, Mariana se confrunta cu mari probleme. Ca tehnician horticol, n-avea ce căuta la oraş. În cele din urmă şi-a găsit un post de recepţioner la Fructexport, cu ajutorul unchiului meu Teodor Florescu, care era contabil la Ministerul Agriculturii. În toată perioada armatei ne-am văzut doar în cele patru zile de concediu ale mele. Nu şi-a putut permite să mă viziteze. C'est la vie.

Pe 20 iunie 1966, fiind lăsat la vatră, revin la Bucureşti. Ajung în jurul orei 10, îmi las valiza şi plec imediat la sediul ICRA Bucureşti din Piaţa Lahovari (pe vremea aceea se numea Piaţa Cosmonauţilor). La orele 12.00 eram deja reangajat. A doua zi, la orele 7.00, îmi reîncepeam serviciul. La scurt timp, ne cumpărăm o căsuţă din paiantă cu două camere, fără canalizare, cu puţ în curte, cu electricitate, având 240 metri pătraţi de teren, cu suma de 9000 de lei, salariul minim atunci fiind de circa 500 de lei. Cu timpul am construit şi alte camere.

În această perioadă, în care PCR-ul ducea o luptă acerbă împotriva aşa-zisului „obscurantism religios”, începe, prin Consiliile Populare, schimbarea denumirii unor străzi din Bucureşti. Sub incidenţa acestor decizii cade şi strada Trinităţii (Sfânta Treime fiind cel mai sfânt simbol al tuturor creştinilor), care devine strada dr. Maximilian Popper.

Într-o discuţie de mai târziu cu academicianul Nicolae Cajal, am aflat

că doctorul Maximilian Popper a fost un bun specialist în boli de plămâni, care şi-a dedicat întreaga viaţă Spitalului Caritas de pe strada respectivă; dar şi pe plan politic şi social a avut contribuţii remarcabile, fiind o figură importantă a mişcării comuniste interne şi internaţionale. În timpul războiului, sub regimul de tristă amintire al mareşalului Ion Antonescu, la Spitalul Caritas (azi Spitalul Dr. Nicolae Cajal) a funcţionat, cu aprobarea mareşalului, Facultatea de Medicină pentru studenţii evrei, condusă de cei doi mari oameni ai comunităţii medicale evreieşti din România, profesorul dr. Marcu (Max) Cajal şi profesorul dr. Maximilian Popper. Se spune că schimbarea denumirii străvechi a străzii Trinităţii a fost posibilă pentru că doctorul pediatru Max Cajal a fost medicul personal al tuturor copiilor conducătorilor comunişti din epocă, inclusiv Gheorghe Gheorghiu-Dej şi Nicolae Ceauşescu. Când l-am întrebat „de ce tocmai strada Trinităţii, numită după simbolul însuşi al creştinismului, a fost sacrificată?", domnul academician mi-a răspuns că ,,legea"(?!) interzicea schimbarea denumirii unor străzi cu nume de plante şi animale, străzi ce erau din abundență în cartier. Tot atunci, strada Colonel Orero (erou în Războiul de Independenţă din 1877) capătă numele de Avram Goldfaden (un mare om din istoria comunităţii evreieşti din România, cel care a realizat în 1876, la Iaşi, primul spectacol în idiș din lume, fiind astăzi considerat părintele teatrului în limba idiș de pe mapamond.)

Venind de la armată cu mare dor de casă şi de muncă, m-am readaptat destul de repede. Munca de primitor-distribuitor la cel mai mare depozit de alimente cu ridicata din Bucureşti şi din țară mi s-a părut foarte frumoasă; e adevărat, stresantă, dar și frumoasă. ICRA Bucureşti avea un director coordonator şi un director comercial. Practic, în acel moment, conducerea propriu zisă se afla în mâinile directorului comercial Victor Ranga, fost colonel de Securitate, pe numele său adevărat Avram Rabinovici. Acum îmi dau seama cât de inspirat a fost în alegerea numelui Victor - de la victorie - şi Ranga - „să vezi ce păţeşti dacă te pui cu mine". Orice s-ar spune, NKVD-ul era expert în subliminal.

Ranga avea în subordine diverşi angajaţi care-i fuseseră subordonați sau colaboratori în Securitate, erau deci „în familie". Deviza era „Nu mişcă nimeni în front" sau, cu alte cuvinte, „Cine mişcă nu mai mişcă". Salariul meu era atunci de circa 1000 lei, iar veniturile suplimentare ajungeau la 3-4000 de lei. Aveam cu beneficiarii serviciilor mele relaţii extrem de corecte astfel că am atras atenţia tuturor celor implicaţi în activitate asupra mea.

În toamna lui 1966 sunt chemat la conducere şi mi se propune să trec dispecer (impiegat de mişcare). Dispecerul, în vremea aceea, răspundea de întreaga activitate a primitorilor-distribuitori în ceea ce privea cursele. Practic, toate comenzile magazinelor erau în mâinile lui, iar el organiza, în funcţie de acestea, dar şi de posibilităţile de transport, întreaga activitate de distribuţie a produselor alimentare. Ca dispecer, am fost repartizat la

Depozitul Panduri, aflat în strada Răzoare 1. Depozitul avea doi şefi şi mai multe secţii (gestiuni). Secţiile, în număr de patru, aveau fiecare câte doi şefi. Practic, întreaga răspundere gestionară se afla pe umerii acestor şefi de secţie.

Printre oamenii cu care am venit în contact şi m-am împrietenit, se afla un şef de magazin din Sectorul 8 al Capitalei, Vasile Grosu, care era şeful magazinului din Bd. Nicolae Titulescu 88. Originar din Bucovina, învăţase meserie la Dorohoi, pe lângă un mare comerciant evreu; era bun meseriaş, foarte inteligent şi foarte cumsecade. Am stabilit cu el s-o angajeze pe Mariana ca vânzătoare, astfel încât la începutul anului 1967 eram amândoi în comerţ. În scurt timp, Mariana a devenit persoana de încredere a domnului Grosu, iar el a învăţat-o multe lucruri despre această frumoasă activitate. Locuiam pe atunci în căsuţa noastră din strada Tătaru Petre 47, în spatele Uzinelor Autobuzul, la intersecţia Bulevardului Pieptănari cu Calea Ferentari, aşa că Mariana avea zilnic de străbătut oraşul de la sud la nord, circa o oră dus şi una întors.

Prin venirea în fruntea Partidului şi a Statului a lui Nicolae Ceauşescu, relaţiile economice ale României cu restul lumii au luat amploare. Importurile au început să crească, iar sortimentele de produse alimentare sosite erau tot mai numeroase, mai variate şi de cea mai bună calitate, astfel încât conducerea Ministerului Comerţului Interior, în subordinea directă a căreia se afla ICRA Bucureşti, a luat hotărârea să înfiinţeze o nouă întreprindere care să se ocupe exclusiv cu desfacerea produselor din import.

Aşa se face că în primăvara lui 1967 a luat fiinţă noua întreprindere, numită Agenţia de Import. Sediul său a fost la început în strada Polonă 100. Director coordonator a fost numit Marele Gatsby, colonelul Victor Ranga. Originar din nordul Moldovei, rudă a Anei Pauker, tânărul Victor Ranga simpatizează de tânăr cu mişcarea antifascistă şi comunistă, astfel că la vârsta de 17 ani părăseşte România, refugiindu-se în URSS. Aici este recrutat de NKVD, devenind un bun agent al serviciilor de spionaj sovietice. În 1944 a fost paraşutat în România, pe teritoriul căreia a organizat diverse acţiuni de spionaj. Odată cu sosirea trupelor de ocupaţie sovietice în ţară, agentul Victor Ranga este promovat în cadrul Serviciilor Secrete Române Militare (SSI) în înalta funcţie de şef serviciu nr. 2 de Contrainformaţii Militare, şi astfel îşi face numeroase relaţii în rândul noilor conducători ai României. Prin căderea Anei Pauker, intră într-un con de umbră şi este înlocuit, dar rămâne tot restul vieţii agent sovietic. Este oficial trecut în rezervă, dar continuă să-şi desfăşoare activitatea de ofiţer sub acoperire atât al serviciilor secrete sovietice, cât şi al serviciilor de informaţii externe ale României. E numit director comercial al ICRA Bucureşti şi apoi director coordonator al Agenţiei de Import Bucureşti.

La înfiinţarea Agenţiei de Import Bucureşti, sunt chemat la biroul Personal al ICRA Bucureşti şi întrebat ce doresc: să rămân la ICRA, sau să

trec la noua întreprindere creată? Aleg imediat. Hotărăsc să rămân pe loc. Cum adică? sunt întrebat. Adică rămân pe loc la Depozitul Panduri. Dacă Depozitul Panduri se transferă la noua întreprindere, mă transfer şi eu, dacă rămâne la ICRA, rămân şi eu la ICRA. E foarte clar! Se discuta deja că toţi evreii din ICRA se transferaseră la Agenţia de Import, aşa că eu, deşi român, puteam fi mai prost? Era clar că se întâmpla ceva! Marele Noe (Victor Ranga) sunase goarna. Am fost printre cei care am auzit-o imediat, am înţeles despre ce este vorba şi m-am conformat. Astfel, la data de 1 iulie 1967, cu legitimaţia nr. 10, am devenit salariat al noii întreprinderi, Agenţia de Import Bucureşti, ca impiegat de mişcare.

Agenţia de Import avea la început cinci locaţii (depozite), în toată ţara. Un depozit la Constanţa, unul la Arad şi trei depozite în Bucureşti. Cel mai important era Depozitul din Halele Centrale Obor, unde erau stocate citricele, bananele, toate produsele din import ce necesitau spaţii frigorifice şi conserve din import. Urma Depozitul Panduri cu cele patru secţii ale sale şi Depozitul Turturele (din strada Turturele 4, azi strada Dr. Maximilian Popper, căci Turturele a fost desfiinţată şi alipită fostei Trinităţii), unde se preambalau toate produsele din import ce veneau în vrac şi nu se puteau vinde astfel: piper, scorţişoară, nucşoară, vanilie batoane, cacao, ienibahar, sare de lămâie, celofan etc.

Cele patru secţii ale Depozitului Panduri se prezentau astfel:

Secţia I: Şef secţie Grigore Păsărin, unic gestionar. Desfăcea următoarele produse: măsline în vrac, sosite în butoaie de 100 şi 200 kg, nescafe (sortimente din lumea întreagă, în special din ţările specializate în această direcţie, ca Elveţia, Israel, Austria, Franţa, Germania Federală, Spania, Columbia şi Brazilia), gelatină alimentară (Marea Britanie şi Germania Federală), sardele Robert, fileuri de anşoa cu capere şi fără, toate sortimentele de stafide venite în vrac în cartoane de 14—15 kg din Grecia, Turcia, Iran şi numeroase produse pentru copii occidentale (ca urmare a marelui decret ceauşist privind natalitatea, ce interzicea întreruperea de sarcină, şi a apariţiei „decreţeilor”, copiii rezultaţi din draconicele măsuri pentru sporirea natalităţii).

Secţia II: Şefi secţie Gheorghe Stavarache şi Marin Dragnea. Desfăcea cafea verde (crudă) sosită din toate colţurile lumii, de toate calităţile şi pentru toate gusturile, vanilină pură (din Occident), pentru laboratoarele de cofetărie din toată ţara, alune de pământ (arahide) şi alune de pădure, cacao import Olanda vrac pentru laboratoarele de cofetărie selecte, în special cele din Capitală, sare de lămâie vrac, curmale şi smochine vrac şi preambalate, citrice etc.

Secţia III: Şef secţie Alexandru Braverman (alintat de apropiaţi şi în special de apropiate cu apelativul Sandu sau Sandy). Desfăcea toate produsele preambalate primite de la Depozitul Turturele şi altele.

Secţia IV: Şef secţie Dumitru Trancu, evreu creştinat, unic gestionar, fost director al ICL Alimentara 23 August, un apropiat al directorului

Victor Ranga. Desfăcea toate produsele fine şi extrafine venite din lumea întreagă şi în special toate sortimentele de băutură şi de ţigări străine, tutun de pipă de cea mai bună calitate etc.

Depozitul Panduri al Agenţiei de Import era condus de doi şefi de depozit: Nicolae Puzderie şi un profesionist în materie, Eduard Bălan, armean de origine. Adevăratul șef era însă Puzderie, fost căpitan de securitate. În centrală ca șef serviciu comercial, era fostul lui șef, maiorul de securitate Nicolae Jinaru, rodul unei iubiri furtunoase între un evreu ultraortodox și o româncă focoasă; acesta era un diplomat prin excelență, toată viața a jucat la două capete. Puzderie și Jinaru făceau parte din „ramura națională” a Securității, erau, cum se va spune mai târziu, național-comuniști.

Deși subordonați lui Ranga, se pare că șefii lor se aflau în altă parte. Pe față, relațiile lor cu Ranga erau foarte bune, dar în spate îl cârteau și-l lucrau serios. Totuși, Ranga, deși era informat în mod sigur de atitudinea celor doi, o tolera, ba era chiar amuzat. Ranga era un om abil, inteligent, cu relații serioase. Nimeni nu-l putea clinti, căci era rezident KGB. Considera Agenția de Import propria sa feudă, numai că niciodată nu lua castanele din foc cu mâna lui, ci întotdeauna avea pregătit un om care să o facă. Cineva, acolo sus, îl proteja. Toată lumea știa, dar nimeni nu crâcnea. Aparent era foarte tolerant și toată lumea era mulțumită. Cu toții mâncau o pâine, și încă una foarte albă, jimblă franțuzească, nu glumă, așa că dușmanii nu aveau spor. Salariații îl iubeau pe Ranga, îl admirau, îl stimau dar se și temeau de el. Pe mine m-a izbit de la început marea asemănare fizică între el și Friedman, patronul drogheriei din Dudeștii copilăriei mele. Avea un ușor accent evreiesc binecunoscut de mine și folosea deseori expresii evreiești XXX: ghișeft, cușer [Forma corectă a cuvântului, așa cum mi-a explicat dr. Nicolae Cajal este „caşer”. Am preferat să folosesc aici însă varianta „cuşer”, ea fiind mai răspândită. (N.a.)], haloimis etc. La fel ca domnul Friedman, era foarte curtenitor cu femeile, astfel că multe îl adorau. Deși foarte afemeiat, avea capul pe umeri în general. Nu avea nicio relație în cadrul întreprinderii, dar se vorbea că existaseră câteva aventuri. Oricum era un aventurier înnăscut. Adusese în depozit, în posturi importante, câțiva evrei care-l informau tot timpul despre ce se întâmpla. Astfel Sonia Marcovici era omul său de încredere în cadrul serviciului Comercial, secondată de Eugen Haim şi Avram Lentzer.

Se vorbea că doamna Marcovici era verişoară primară cu luptătorul antifascist şi troţkist Iţic Bercovici, fost coleg de celulă cu Nicolae Ceauşescu la închisoarea Doftana, şi că ultimii doi fuseseră angajaţi într-o relaţie homosexuală - cel puţin aşa ar fi afirmat Chivu Stoica, cunoscutul lider comunist, foarte apropiat de Gheorghe Gheorghiu-Dej, fost reprezentant al deţinuţilor comunişti în comisia comună din Penitenciarul respectiv, care a analizat cazul şi a luat măsurile ce se impuneau (Ceauşescu a fost transferat în lagărul de la Târgu Jiu, în celula şefului său,

Gheorghiu-Dej, unde a rămas toată perioada cât au stat amândoi în lagăr). Sonia Marcovici fusese colegă cu Ranga în Securitate. Avea un trecut de mare luptătoare antifascistă şi antiimperialistă internaţionalistă. Cunoştea foarte multe citate din I.V. Stalin, la care eu îi răspundeam cu citate din Biblie; principalul meu argument în faţa ei era că acela care hrăneşte vaca şi o paşte trebuie să şi bea din laptele ei. Ceilalţi „băieţi", Haim şi Lentzer, fuseseră şefi de magazin şi Ranga personal îi adusese în cadrul serviciului Comercial. Amândoi tăiau şi spânzurau, dar în linişte, fără reclamaţii din partea beneficiarilor. Oricum, toate reclamaţiile ajungeau la Ranga, aşa că aveau spatele asigurat.

În acest context, Isaian era înconjurat din toate părţile de „prieteni". Originar din Brăila, el se trăgea dintr-o familie veche de mari comercianţi armeni. Antialcoolic, dar mare amator de dulciuri, înalt, bine făcut, burlac la vârsta de circa 50 de ani, era foarte apreciat de femei pentru comportamentul său mai mult decât cavaleresc. Ranga îl preţuia şi el foarte mult, mai ales că Isaian a rămas întotdeauna echidistant faţă de cele două tabere. Bun profesionist, îşi respecta întotdeauna cuvântul dat. Întreaga reţea comercială, din toată ţara, îl stima şi-l aprecia.

Puzderie nu trata niciodată cu nimeni. Deşi oltean, nu-l atrăgeau relaţiile comerciale, le respingea. Se considera un mic zeu care, prin marea sa bunăvoinţă, sprijinea buna aprovizionare a cetăţenilor Patriei Socialiste Multilateral Dezvoltate. Avea numeroase vicii. În primul rând, ca orice securist care se respectă, era mare vânător. Fiind dornic să vâneze în zone preferenţiale, îşi crease obligaţii faţă de multă lume. Îşi servea partenerii de vânătoare direct din depozit cu tot ce era mai bun. Şefii de secţie îl serveau, la rândul lor, cu tot ce dorea, căci se temeau de el. Puzderie nu discuta cu ei, le ordona şi ei executau fără crâcnire, dar unii îl turnau lui Ranga.

În ce mă privea, am adoptat încă de la început atitudinea mielului blând care, cum se ştie, suge de la două oi. Vorba nevestei lui Ghiţă Pristanda, „pupă-i în bot şi papă-le tot". Serveam pe toată lumea. Aveam deja mai multe responsabilităţi. Agenţia de Import poseda propriul ei parc auto, pe când ICRA lucra cu maşini închiriate, aşa că acum răspundeam şi de şoferi. Aveam mare bătaie de cap. Toţi doreau curse cât mai bune, cu mărfuri căutate, de la care să câştige cât mai mult.

În vremea aceea, comerţul bucureştean cu amănuntul era reprezentat de însuşi Ministerul Comerţului Interior, prin ICS (Întreprinderea Comercială de Stat) Comaliment, şi de Primăria Capitalei care, prin Direcţia sa Comercială Generală, coordona Activitatea aşa-numitelor OCL-uri (Organizaţii Comerciale Locale) pe fiecare sector în parte. ICS Comaliment fiind sub jurisdicţia directă a Ministerului, era alcătuit din marile magazine din centru, aprovizionate preferenţial. Erau aşa-numitele „magazine etalon", care trebuiau să reflecte bunăstarea locuitorilor Capitalei, buna lor aprovizionare alimentară. Magazinele Unic, Triumf,

Magheru 30 (fost Leonida) erau conduse de oameni pricepuţi, vechi comercianţi, dar şi de oameni puşi acolo de Partid (Magheru 30 era condus de tovarăşul Pandrea, secretarul PCR pe întreprindere). Celelalte OCL-uri de sector erau Cenuşăresele comerţului, ciuguleau şi ele firimituri de la masa favoritei. Toţi şoferii şi primitorii-distribuitori evitau cât puteau să aprovizioneze magazinele Comalimentului, deoarece acolo ciubucul era aproape inexistent. Toţi şefii de magazin ai Comalimentului erau strânşi la pungă, mai ales că erau serviţi oricum. Cererile lor erau satisfăcute imediat, fără comentarii. Celelalte OCL-uri făceau eforturi destul de mari pentru a se aproviziona, astfel încât şefii lor de magazine căutau să aibă relaţii fructuoase cu furnizorii şi în special cu Agenţia de Import. În plus, în această perioadă s-a produs marea deschidere către economia de piaţă: au apărut „mandatarii".

Aceştia nu precupeţeau nici un efort pentru a se aproviziona cu cele mai bune mărfuri. Cei mai galanţi şi mai cumsecade erau mandatarii din Banat şi Ardeal, cei mai strânşi la pungă erau mandatarii din Moldova şi chiar din Oltenia. Furia mandatarismului n-a durat însă prea mult, întrucât Partidul a simţit că-i fuge pământul de sub picioare şi a acţionat imediat prin instituţiile abilitate. Numeroşi mandatari au fost imediat verificaţi, anchetaţi şi mulţi dintre ei şi-au pierdut investiţiile, care au devenit proprietatea Statului. Destui, pe lângă confiscări, au suferit condamnări grele pentru aşa-zisa „nejustificare" a sumelor de bani şi celorlalte valori pe care le posedau. S-a revenit la comerţul de stat, cu formele sale bine cunoscute.

Dintre cele opt OCL-uri, principalul favorizat era OCL-ul din Sectorul 1 al Capitalei; celelalte primeau mărfuri în funcţie de poziţia centrală a magazinelor. În suburbii aprovizionarea lăsa de dorit, de aceea şefii de unităţi din aceste zone se zbăteau din răsputeri să obţină câte ceva, şi aici era „bătaia peştelui". Relaţiile noastre cu aceşti oameni erau fructuoase. Singurul cu care nu prea mă înţelegeam era tovarăşul Nicolae Puzderie, care bineînţeles asculta fără crâcnire şi chiar cu mult zel indicaţiile Partidului. El era „sărac şi cinstit", expresie pe care o vom auzi mereu din gura activiştilor PCR de toate calibrele.

Astfel, cafegiul armean Dai-Dai din Batiştei 7, venind la un moment dat în vizită la Puzderie în ziua de Sfântul Nicolae cu o sticlă de whisky, a suferit o umilinţă de nedescris: acesta a luat sticla şi a aruncat-o în trunchiul unui pom, făcând-o „puzderie", ca pentru a nu-şi dezminţi numele. Comedia s-a desfăşurat în prezenţa colegului său Eduard Isaian şi a întregului personal din depozit. Toată lumea a dezaprobat gestul, dar Puzderie a ţinut imediat o şedinţă de sindicat, el fiind şi preşedintele sindicatului pe întreaga întreprindere, iar la şedinţă diferiţi salariaţi, în special membri TESA (funcţionari), au înfierat cu mânie proletară „atitudinea" marelui cafegiu, iar el, Puzderie, a trasat imediat sarcini precise, anume să nu mai intre picior de armean în depozite. A fost o mare

lovitură, umilitoare pentru domnul Isaian, dar a trebuit să se supună, cel puţin o vreme. Norocul a fost totuşi că Ranga a înţeles imediat absurdul situaţiei şi a dat dispoziţie ca armenii să vină direct la serviciul Comercial al întreprinderii ca să-şi susţină cauza. Ghinionul lor era că nu aveau în conducerea ţării un Anastas Mikoian, ca armenii din Uniunea Sovietică. Alta ar fi fost atunci situaţia.

În vremea aceea, comerţul de cafea cu amănuntul era aproape în exclusivitate în mâna armenilor. În Bucureşti erau câteva magazine, adevărate temple sacre ale cafelei, aflate aproape toate în centru. Pe primul loc se afla magazinul lui Mendoian din strada Academiei 1. Pe locul doi era Keşcherian din strada Nuferilor 19 (lângă Catedrala Catolică Sfântul Iosif), iar pe locul 3 era Dai-Dai din Batiștei 7. Absolut toţi erau comercianţi remarcabili, experţi în branşă, foarte apreciaţi de marele public. România avea nevoie de ei, iar Partidul, chiar dacă era dominat de oameni ca Puzderie, n-avea deocamdată ce face, trebuia să accepte această situaţie.

Încă de la venirea sa în comerţ ca director comercial la ICRA, Ranga a adus la Depozitul Vama Antrepozite un cetăţean brunet bine, Radu Alecu (se vorbea că se născuse la malul Mării Negre, într-o noapte fără lună), fost şef de magazin în Sectorul 2 al Capitalei, proprietarul unei maşini de prăjit cafea, înfiinţând un mic punct de prăjire a cafelei, necesar pentru aprovizionarea magazinelor ce n-aveau această posibilitate, în special a celor din sistemul ICS Comaliment. Bineînţeles că diferenţa de calitate era uriaşă. Radu Alecu nefiind de meserie şi, de altfel, dovedindu-se destul de lacom, Ranga primea adesea sesizări privind diferenţa dintre cafeaua vândută în magazinele-etalon ale comerţului de Stat şi cea oferită de minunaţii cafegii armeni. Tocmai de aceea, întotdeauna când el sau persoanele din anturajul lui, unele chiar în poziţii înalte în Stat, aveau nevoie de cafea bună, Ranga apela la omul lui de bază, şeful de secţie Gheorghe Stavarache, care ruga pe unul din acei monştri sacri ai cafelei să-l servească.

Aşa se face că tovarăşul Puzderie nu prea avea spor. În acea perioadă, în Polonă 100, la conducerea biroului Desfacere, se afla doamna Androne, o persoană deosebită, atât profesional, cât şi moral. Armenii mergeau la această doamnă şi obţineau produsele necesare activităţii lor. Eu îi vizitam personal la magazin pe Dai-Dai şi pe Avedis Carabelaian, de unde luam notele de comandă şi le expediam apoi prin şoferii pe care-i consideram eu de încredere. Printre şoferi se aflau şi unii care ţineau cu „puterea”. De exemplu, Gheorghe Nedelcu, de origine romă, care-l slujea cu credinţă pe Şefu', adică pe Puzderie: îl însoţea pretutindeni, în special la vânătoare, bineînţeles cu maşina întreprinderii, cu benzina întreprinderii. Dispărea mereu şi, când îi ceream să-mi explice cursele, îmi răspundea invariabil: „am fost cu Şefu'.” Până într-o zi din vara lui 1967, când, fiind în stare avansată de ebrietate, a murit într-un accident auto grav. Într-o discuţie cu

Puzderie între patru ochi, îi spun că-l are pe conştiinţă pe acest om, fapt care a produs o ruptură definitivă în relaţiile dintre noi.

Întrucât Şcoala tehnică horticolă absolvită de Mariana n-a putut fi echivalată cu liceul, ne-am hotărât să-şi continue studiile; a fost nevoită s-o ia de la capăt, cu clasa a opta, primul an de liceu. În 4 iulie 1967, plecând la orele 7 dimineaţa spre ultimul examen, de încheiere a liceului, la Liceul Dimitrie Bolintineanu, a prins-o ploaia şi a udat-o până la piele. A rămas în starea aceea să-şi dea examenele. Era în luna a şaptea, cu primul nostru copil. Revenită acasă, se simte foarte rău, aşa că o internez de urgenţă la maternitatea Spitalului Brâncovenesc. În ziua de 5 iulie dimineaţa, intră şeful de secţie Grigore Păsărin tocmai când vorbeam la telefon cu maternitatea Spitalului Brâncovenesc. După ce terminăm amândoi convorbirile telefonice, purtăm o discuţie „ca între olteni". Îmi propune să-mi boteze copilul dacă este băiat. Eu accept. La un moment dat sună telefonul. Mi se comunică de la maternitate că am un băiat. Îi spun şi eu colegului meu, care mă felicită şi-şi exprimă bucuria de a-i fi naş primului nostru născut.

Născut prematur, cu o greutate de 2,3 kg şi 49 cm, Dan ne-a cam chinuit la început şi a trebuit să-l internăm la Spitalul Panduri. Pentru că Mariana a declarat sincer că nu mai alăptează copilul şi pentru că oricum nu erau locuri, n-a fost admisă în spital la internarea propriului copil, fiind nevoită să-l lase în grija personalului spitalului, ceea ce a marcat-o profund. După două săptămâni, vizitându-mi băiatul, constat că tuşeşte. Se afla într-un salon lângă geam, singurul copil fără mamă. Decid împreună cu Mariana să-l luăm acasă; suntem puşi să semnăm un document prin care declarăm că ne asumăm răspunderea şi plecăm cu băiatul. În urma unui consiliu de familie, hotărâm ca mama Marianei să-şi întrerupă definitiv serviciul şi să-l îngrijească pe Dan permanent. Locuiam atunci cu toţii la aceeaşi adresă, eu şi Mariana obţinuserăm stabilirea întregii familii în Bucureşti, la noi.

Cum Dan plângea tot timpul, cu tot tratamentul şi îngrijirea, am hotărât, la două luni de la naştere, să-l botezăm, mai ales că naşul Păsărin insista s-o facem. Grigore Păsărin era de loc din comuna Peşteana, judeţul Gorj, oltean get-beget, şi intrase de tânăr în mişcarea comunistă. În ciuda faptului că nu avea decât zece clase, fusese inspector-şef al Inspecţiei Comerciale a Judeţului Gorj şi, fiind un apropiat al lui Ştefan Voitec (fostul lider al Partidului Social Democrat Român care s-a unit cu comuniştii, formând Partidul Muncitoresc Român), a fost primul muncitor numit director în Ministerul Comerţului Interior, în timpul ministeriatului lui Voitec. Era un om temut şi foarte respectat. Nimeni nu-i sufla în ciorbă, nici măcar Puzderie.

După botez, copilul s-a liniştit. Bineînţeles, produsele speciale pentru copii din Secţia I a Depozitului Panduri al Agenţiei de Import au avut şi ele un rol. Acum, cu naşul Păsărin, aveam un aliat şi un protector. Nu mai

eram frunză în vânt. Activitatea tuturor celor din comerţ devenea, către sfârşitul anului 1967, tot mai intensă. Depozitul gemea de mărfuri destinate atât comerţului cu amănuntul, cât şi întregii reţele de alimentaţie publică. Prioritate aveau întotdeauna magazinele cu circuit închis ale PCR: din Aleea Alexandru 18 (destinat în exclusivitate Conducerii de Partid şi de Stat) şi din Praga 6; urmau magazinul pentru personalul sovietic din Şoseaua Kiseleff (avea indicativul CS 3) şi cel din strada Dianei 4 (indicativ CD 41), destinat Corpului Diplomatic occidental.

Cu o înălţime de circa 1,75 m şi o greutate de 120-130 kg, Grigore Păsărin suferea de diverse boli (diabet zaharat, cardiopatie ischemică dureroasă, reumatism). Fiind singur, solicită conducerii întreprinderii să angajeze o persoană corespunzătoare pe postul de şef secţie şi mă propune imediat drept candidat. Îmi face oferta şi accept; dar apar mari obiecţii, în special din partea şefului de depozit Nicolae Puzderie. Conform legilor de atunci, nimeni nu putea ocupa o asemenea funcţie sub vârsta de 30 de ani, iar eu aveam 23. Naşu' însă insistă şi-şi asumă întreaga responsabilitate pentru activitatea Secţiei I dacă îl secondez. Conducerea întreprinderii cedează şi astfel, la 25 ianuarie 1968, trec pe postul de şef secţie al Depozitului Panduri al Agenţiei de Import Bucureşti.

Anul 1968 a început bine cu Naşu' alături; încep să deprind unele activităţi de mare fineţe în domeniul relaţiilor intercomerciale ce existau la vremea aceea în România. Vin oameni din toată ţara, cu alte practici şi obiceiuri decât cele bucureştene. 1968 a fost anul de vârf al mandatarilor din România. Aceştia nu se uitau la bani, doreau să aibă ce-i mai bun pentru ei şi clienţii lor. Noi eram acolo să-i servim. Dis-de-dimineaţă, Naşu' mă scotea afară pe rampa secţiei şi-şi făcea cruce, zicând: „Adu-i, Doamne!” Şi veneau de pretutindeni, cu de toate.

În primăvară, Păsărin se internează în spital, lipsind o bună bucată de timp. Rămân singur, spre disperarea tuturor şi în special a şefilor, pentru că, orice s-ar fi întâmplat, ei erau primii răspunzători. Vizitele tuturor celor din conducere se înteţesc, iar tovarăşul Puzderie nu mă scapă din ochi. Rulajul mărfurilor este alert, pe o parte intrau, pe alta ieşeau, iar eu eram permanent cu ochii la uşă. Vorba ceea, ochii văd, ochii sar. Cer un sortator, un ajutor, să mă ajute la livrări. Obţin angajarea fratelui meu Nicu, în vârstă de 16 ani. La toate controalele făcute ies perfect, aşa că lumea devine mai puţin suspicioasă.

În primăvara anului 1968, relaţiile comerciale ale României ajunseseră la un nivel neatins până atunci. Veneau necontenit mărfuri Vest de cea mai bună calitate. Relaţiile cu China luaseră însă o amploare fără precedent, spre disperarea Uniunii Sovietice, care urmărea îndeaproape relaţiile Chinei cu ţările frăţeşti şi considera că orice spirit de frondă trebuie înăbuşit din faşă.

În noaptea de 20 august 1968, trupele sovietice şi ale altor țări comuniste intră în Cehoslovacia. Excepţie fac România şi Albania. Zarvă

mare în depozit. Se opresc imediat toate livrările. În 21 august - ziua în care Ceauşescu joacă marea carte a vieţii sale prin discursul istoric, rostit de la balconul CC al PCR, de incriminare a acţiunii trupelor Pactului de la Varşovia - dar mărfurile sosite se descarcă. Eu unul urma să am o zi grea: aveam şase vagoane cu măsline din Grecia. Mi se dau aproape toţi muncitorii încărcători-descărcători ai depozitului. Ca să nu am probleme la descărcare, promit câtorva şefi de echipă câte o pungă cu măsline la terminarea operaţiunii. Printre ei, era unul mai deosebit, nea Florică, un gen de staroste peste toţi. Treptat-treptat, în Depozitul Panduri se strâng aproape toţi şefii din conducere: Ranga, Jinaru, Puzderie şi alţi invitaţi de-ai lor, toţi şefi, ba unii chiar ofiţeri activi de Securitate. Foarte îngrijoraţi de cursul evenimentelor, îşi exprimau fiecare opinia. La un moment dat, Nicolae Jinaru zice: „E vai de noi, vin ruşii!" Exasperat că nu mai pleacă şefii de pe capul nostru, nea Florică strigă cât îl ţine gura: „Da' să vină dracului ruşii odată!" O tăcere mormântală s-a aşternut peste onorata asistenţă. Maliţios, Ranga îi îmbărbătează: „Băieţi, nu-i dracu atât de negru!" Încet-încet, pe seară toţi părăsesc depozitul. Nimeni n-avea cum să ştie ce ne aştepta a doua zi.

În această perioadă, relaţiile mele cu şeful Secţiei II, Gheorghe Stavarache, devin foarte apropiate. Când şefii din Centrală doreau ceva din gestiunea mea, el venea şi-mi spunea: „dă-mi pentru Ranga atâtea cutii de nescafe" sau „dă-mi pentru Jinaru cantitatea asta de măsline". Bineînţeles, când el însuşi dorea ceva îl serveam; însă nici eu, ori de câte ori apelam, nu eram refuzat. În gestiunile noastre erau plusuri suficiente pentru a face faţă acestor cerinţe. Astfel am intrat într-o lume nouă, a celor iniţiaţi şi privilegiaţi, unde nimic nu era permis, dar totul era posibil, chiar încălcarea legii. Multă lume din depozit şi din conducerea centrală ne vizita şi ne solicita diverse mărfuri, cum ar fi măsline uzzo-volo, stafide, alune de pădure, arahide, cacao de Zaan în vrac, la care se adăugau altele drept cadou (din partea casei). Pe majoritatea îi serveam, fiindcă „avea balta peşte" şi aşa erau regulile (bineînţeles, nescrise). Unii foarte insistenţi nu plecau până nu le dădeam ce doreau, ţinându-ne de vorbă fără rost.

Fiind o bună bucată de vreme singur şi foarte ocupat, m-am văzut obligat să las ruşinea la o parte şi să pun un anunţ pe uşa biroului meu: „Ţineţi-ne de orice, numai de vorbă NU". Mulţi vizitatori, văzând anunţul, s-au conformat. Printre ei, un tânăr ofiţer de Securitate, care avea drept obiectiv de supraveghere Depozitul Panduri. M-a întrebat dacă anunţul respectiv se referă şi la el. I-am răspuns că el este o excepţie, fiind în misiune, mai ales că reprezintă cea mai importantă instituţie a Statului nostru, iar eu, deşi în rezervă, sunt un soldat oricând la datorie pentru Patria mea. Venea regulat şi-l serveam întotdeauna cu o cafea Avedis, cea mai renumită şi apreciată din România. Aşa cum se spune, „bună ziua ţi-am dat, belea mi-am căpătat" - căci iată-mă în postura de invitat al său într-o după-amiază, după orele de program, la restaurantul Hanul lui

Manuc.

M-a poftit la etaj, pe partea stângă, spre strada Căldărari. Aici m-a invitat la o masă unde se afla şeful său, tovarăşul maior Pandele, care şi-a exprimat bucuria de a mă cunoaşte. Tovarăşul maior era un tip micuţ, slăbuţ, înrăit fumător, cu ochi ca de viezure. Mi-a spus că tovarăşul locotenent are o părere foarte bună despre mine şi că societatea noastră are nevoie de toţi oamenii „de bine" din ţara noastră şi fiecare, pe felia lui, trebuie să-şi facă datoria. Îl aprob şi-i mărturisesc că mă simt legat de jurământul depus în timpul satisfacerii serviciului militar obligatoriu; îi spun exact cu ce m-am ocupat acolo şi că sunt gata oricând să-mi servesc Patria. A fost un joc de şah, în care nici unul n-a intrat în „miezul problemei", dar în final îmi spune că şeful său, tovarăşul colonel Panait, doreşte să mă cunoască şi-mi dă întâlnire în faţa cinematografului Patria în prima duminică, la orele 10.00.

M-am conformat şi iată-mă la ora şi-n locul stabilit. De la cinema Patria, o luăm în sus pe Magheru şi facem la dreapta, pe strada Jules Michelet. Trecem pe lângă Ambasada Marii Britanii şi ne oprim în dreptul blocului de la nr. 25, colţ cu strada Dionisie Lupu. Intrăm şi urcăm la primul etaj, în stânga, unde maiorul deschide o uşă şi păşim în apartament. Uşa din faţa holului fiind deschisă, văd că la biroul masiv de stejar, tip florentin, e deja aşezată o persoană. Un tip burtos, înalt, care se ridică şi-mi întinde mâna. Se prezintă „colonel Panait" şi mă invită să iau loc. Ia loc şi maiorul Pandele. Zâmbeşte şi-mi spune că-i face o deosebită plăcere să mă cunoască. Îi întorc, cu grijă însă, bineţele. Brusc, îmi spune că m-a chemat să semnez un angajament de colaborare cu el, în numele instituţiei pe care o reprezintă. Calm, dar, cred, cu mare emoţie, îi răspund că sunt profund impresionat de încrederea acordată, însă consider că nu sunt potrivit pentru această activitate din mai multe motive, şi anume:

a) n-am studiile necesare, spre deosebire de dânşii, care au această meserie;

b) sunt fiu de deţinut politic, un fost detectiv clasa I al Brigăzii a II-a contra comuniştilor din Siguranţa Statului de dinainte de 1945, dar care a fost achitat într-un proces judecat de Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti, după 3 ani de detenţie;

c) nu sunt membru de Partid şi nu ştiu să mă comport ca atare;

d) nu doresc să pricinuiesc cuiva prejudicii din cauza nepriceperii mele în domeniu;

e) nu cred că dânşii vor avea încredere vreodată în oameni ca mine.

În final, mă oblig ca, ori de câte ori voi considera că cineva atentează la interesele Patriei mele, să sesizez în scris organele de Securitate, dar spun cu glas pierit că nu socotesc necesar să semnez un angajament. Colonelul Panait mă ascultă, se uită lung la mine, apoi la maior şi spune: „Tovarăşe Florescu, în meseria dumitale ai nevoie de prieteni. Noi ţi-am întins azi o mână, se pare că eziţi. Te rog să te mai gândeşti. Nimeni nu s-a născut

priceput. Cunoaştem exact situaţia dumitale şi o înţelegem, dar dumneata eşti tânăr, trebuie să-ţi faci un viitor. Ai o familie. Ai deja un copil şi poate vei mai avea şi alţii. Noi avem nevoie de oameni ca dumneata. Te vom ajuta, prin cursuri pe care le organizăm periodic cu oamenii noştri din comerţ. Te vom susţine atunci când vom considera de cuviinţă în promovările dumitale viitoare. Mai gândeşte-te!" Îmi întinde din nou mâna, iar tovarăşul maior Pandele mă conduce până la uşă. Ies din bloc, mă izbeşte aerul rece de afară şi arunc o privire în stânga, unde se afla casa la poarta căreia, în 1952, mama mea, cu mine de mână, bătea ca să ceară sprijinul fruntaşului comunist Constantinescu-Iaşi în eliberarea tatălui meu. De atunci, deşi venea destul de des în depozit, tovarăşul locotenent-major n-a mai deschis vorba despre „contract". Dar nici eu.

Către sfârşitul lunii august 1968, soseşte de la Berlin, din RDG, un container special pentru restaurantul Berlin din Bucureşti. Conţinea toate sortimentele de ţigări est-germane ce se vindeau în cadrul restaurantului respectiv. Comisia de recepţie, alcătuită din şeful de depozit Eduard Isaian, eu şi recepţionerul Ion Munteanu (de etnie romă), trece la recepţionarea containerului. Şeful de depozit ne lasă pe noi (un oltean şi un ţigan) să descărcăm marfa şi la urmă să-i prezentăm procesul-verbal de recepţie, spre semnare. La sfârşitul operaţiunii însă, constatăm cu stupoare că lipseau 200 000 de ţigarete Carmen, cea mai selectă marcă de ţigări est-germană. Bietul Munteanu, săracu', îngălbeneşte; avea 55 de ani, era obez şi suferea de inimă. Apucă să zică „mânca-ţi-aş, ne împuşcă ăştia" şi-şi pierde cunoştinţa. Vine imediat şi Isaian, care e şi el şocat la auzul veştii. Imediat, bănuielile cad pe mine. Soseşte şi Puzderie, care-şi pierde cumpătul şi-mi spune: „Banditule, scoate marfa, că puşcăria te mănâncă!" A doua zi află Ranga şi vine imediat la depozit. Calm, mă întreabă ce s-a întâmplat. Îi spun exact cum a decurs întreaga operaţiune, inclusiv că sigiliile au fost intacte. Către prânz, soseşte de la Berlin o depeşă prin care furnizorul îşi cerea scuze şi recunoştea omisiunea. Greşiseră nemţii! Trebuie să recunosc că o cam băgasem pe mânecă, fiind destul de nou în branşă. Nu se mai întâmplase aşa ceva şi acum mi se întâmpla tocmai mie!

La începutul verii, în iunie, tovarăşul Puzderie, preşedintele sindicatului, îmi oferă un bilet de odihnă la mare, ca semn al „reconcilierii". Naşu' tocmai venise dintr-un lung concediu medical. Plec pentru 12 zile la Eforie Nord. La întoarcere, mare scandal mare. Lipseau din gestiune 10 cartoane a câte 24 cutii de lapte praf Carnelco, în valoare de 5000 de lei. Bineînţeles, „banditul de fin şi-a furat naşul". Păsărin îmi spune că laptele nu se regăseşte în evidenţele contabile ca „marfă livrată" şi nici în stoc nu se află. Aşa că suntem buni de plată, şi nu numai financiar. Foarte intrigat de poveste, iau la mână toate actele de la ultimul inventar şi găsesc că Naşu' livrase în lipsa mea la magazinul Decebal 1, ce aparţinea în vremea aceea OCL Alimentarei Tudor Vladimirescu, 25 cartoane a câte 24 cutii lapte şi greşise înmulţirea, trecând în loc de 600 de

cutii doar 360. Tac mâlc, mă deplasez la magazin şi vorbesc cu şeful de magazin. Acesta îmi declară că e posibil să am dreptate, dar nu mă poate ajuta cu nimic, deoarece unitatea sa avusese deja inventar şi valoarea respectivă fusese deja prinsă în acte după procedeul vremii: „plusul se înregistrează, iar minusul se plăteşte şi, dacă se poate, nu numai financiar". Confirmarea fiind făcută pe 24 cartoane şi deci neavând cum să rezulte decât 600 de cutii, mă duc direct la directorul coordonator al OCL-ului respectiv, îi explic situaţia şi-i cer să mă ajute. Ceea ce s-a întâmplat. Cu confirmarea de primire a mărfii, merg direct la Ranga, întrucât tensiunea din depozit era mult prea mare şi trebuia tăiat răul de la rădăcină. Acesta, abil, vine în depozit şi-i comunică lui Puzderie că problema este rezolvată şi să înceteze orice atac la adresa mea.

Grigore Păsărin era o persoană importantă, cu o bogată experienţă comercială. Era membru PCR din ilegalitate, aşa că nu s-a luat nici o măsură, prejudiciul fiind recuperat. N-a ştiut niciodată că datorită mie s-a rezolvat situaţia, iar eu n-am discutat cu nimeni în afară de directorul Ranga şi de Gheorghe Stavarache.

Am spus deja că între mine şi acesta din urmă se stabilise o relaţie foarte puternică, mai ales în perioada când fusesem singur. Gheorghe Stavarache era originar din Brăila, venea dintr-o familie de mari comercianţi. De mic copil lucra în branşă. Numai în Depozitul Panduri avea 25 de ani de activitate. Îl cunoştea toată lumea, şi din Bucureşti, şi din ţară. Era omul potrivit la locul potrivit în momentul potrivit. Activitatea sa era ireproşabilă; nici un organ de control al Statului, indiferent din ce direcţie ar fi venit, nu i-a găsit vreodată ceva care să fie un semn de întrebare. Ranga avea deplină încredere în el, el fiind unul dintre cei cu ale cărui mâini lua castanele din foc. Prin el îşi servea prietenii, care erau foarte numeroşi. Fiind singurul care depozita în Bucureşti cafeaua, Stavarache avea relaţii speciale cu principalii cafegii din Bucureşti şi din ţară. Printre ei, cei doi veri, Avedis Carabelaian şi Dai-Dai, ocupau un loc deosebit. Pe primul loc se afla însă domnul Keşcherian: prin el experimenta sortimentele de cafea nou-venite în România. Încet-încet, am reuşit să obţin un tratament preferenţial pentru cei doi veri şi în special pentru Avedis Carabelaian din str. Hristo Botev 10, de care mă ataşasem foarte mult. Îi făceam deseori vizite la magazin şi ajunsesem la concluzia că nici un efort nu e prea mare pentru a servi un om atât de valoros. Incontestabil, mă aflam în faţa Regelui Cafelei.

CAPITOLUL 3

Cu Stavarache, toată lumea din Agenţia de Import mânca o bucată de pâine. Nu refuza pe nimeni, oricare dintre salariaţi îi solicita ceva (puţină cafea, alune, arahide, cacao vrac de calitate superioară) era servit. Bineînţeles, nu-i avea drept clienţi permanenţi pe cei care nu reprezentau ceva pentru el. Era căsătorit, dar fără copii, şi adevărata sa viaţă se desfăşura la depozit. Îi plăceau femeile şi ele ştiau, aşa că mai tot timpul veneau la el în vizită femei frumoase, în special salariate ale Agenţiei de Import. Multe erau doamne de viaţă, fără prejudecăţi şi plecau din depozit deschizând poarta cu piciorul, dat fiind că mâinile le erau ocupate. Îl serveam ori de câte ori mă solicita, fapt ce ne-a apropiat din ce în ce mai mult. Când aveam probleme, apelam la el şi găseam întotdeauna sprijin.

Ceilalţi colegi aveau propriul stil de muncă, dar toţi erau toarte buni profesionişti. Naşul Păsărin era expert în pritocirea măslinelor şi chiar a stafidelor. În copilărie era ştiut ca unul tare „lua ouăle de sub cloţă", adică de mic ştia să se descurce. Era destul de strâns la pungă, dar reuşea să ajungă mereu deasupra valurilor. Toată lumea îl cunoştea şi-l respecta, mai ales că fusese şef în Inspecţia de Stat. N-avea duşmani, pentru că, fiind o fire veselă, băncoasă, ştia cum să ia oamenii. Eu îl ascultam, nu ieşeam din vorbele lui şi, chiar dacă secţia mergea foarte bine, meritele erau în primul rând ale lui, iar dacă mai rămânea ceva şi pentru mine, căutam să nu mi-o iau în cap. De la el am învăţat multe lucruri ce mi-au prins bine în viaţă. Era extrem de orgolios, chiar vanitos, ţinând foarte mult la onoarea sa de oltean, şi am avut grijă să nu-l calc niciodată pe bătătură, cum se spune.

Dumitru Trancu, şeful Secţiei III, era singur în post. Fost director, fost ofiţer de Securitate, prieten apropiat al lui Ranga, avea în gestiune toate bunătăţile ce veneau atunci la noi din întreaga lume. Secţia sa, numită şi „Delicatese", era burduşită cu produse pe care nici azi nu le găseşti în România: cele mai renumite mărci de whisky scoţian, coniac Franţa şi Grecia, lichioruri extrafine Franţa şi Italia, ţigările cele mai bune din lume, inclusiv vestitele havane cubaneze. Tot ce se livra din această secţie era sub supravegherea lui Ranga. Nimeni nu mişca în front, iar Trancu nici atât. Singurul său stăpân era Ranga, el fiind principalul colaborator al acestuia din depozit. Ranga avea o încredere aproape absolută în el, şi Trancu nu şi-a dezamăgit niciodată jupânul. Prin el, Ranga afla cam tot ce-l interesa în privinţa mea, dacă îl interesa. Oricum toată lumea era cu ochii pe mine, poate şi din cauza vârstei. Nea Ghiţă Stavarache întotdeauna îmi atrăgea atenţia asupra acestui lucru, iar eu, sincer să fiu, mă simţeam bine la sânul „mamei" Agenţia de Import Bucureşti. N-aveam vicii, nu beam, nu fumam, n-aveam anturaj, eram „doar" familist. Eram un model şi pentru alţii, o speranţă a Agenţiei de Import. Cineva, odată şi odată, trebuia să-i înlocuiască pe seniori, iar eu eram unul dintre aceia.

Sandu Braverman, şeful Secţiei IV, avea în gestiune toate produsele ce se preambalau în România. Primea aceste produse în vrac, le expedia la depozitul din strada Turturele 4 şi primea retur marfa preambalată. Între el şi şeful Depozitului Turturele, Duţu, existau relaţii foarte strânse, întrucât diferenţele cantitative erau importante. Oricum, Sandu Braverman era un norocos. Deşi i se ivise ocazia să emigreze în Israel, n-a făcut-o, rămânând alături de şeful Ranga; mulţi coreligionari de-ai săi şuşoteau că ar fi colaborator al Securităţii. Era un bărbat înalt, bine făcut, foarte îndrăgit de femei. Foarte bine plătit (plan mic şi coeficient la vânzare generos), era extrem de mulţumit de postura în care se afla. Se număra printre aleşii vieţii.

Activitatea de manipulare a mărfurilor (descărcări şi livrări) se desfăşura cu sprijinul a circa 30 de muncitori încărcători-descărcători, majoritatea fiind navetişti. Agenţia de Import trimitea zilnic două microbuze în zona Greaca-Hotarele şi-şi aducea forţa de muncă necesară. Desigur, erau şi bucureşteni printre angajaţi. Aceşti muncitori erau coordonaţi de un şef, Ilie Toma, muncitor şi el.

Toma fusese şef serviciu Comercial al OCL Alimentara 23 August pe vremea când Dumitru Traseu era director coordonator. Fiind implicat în unele afaceri, fusese arestat şi Condamnat la 15 ani de muncă silnică. Executase 8 ani din pedeapsă şi revenise la fostul lui şef, care-l ajutase să se angajeze ca muncitor. Era un bărbat în jur de 40 de ani, cu o bogată experienţă comercială, care ştia să-şi promoveze interesele. Niciodată nu ieşea din cuvântul şefului de depozit Puzderie şi-i era devotat trup şi suflet. Evita adeseori să iasă în faţa lui Ranga, când acesta se afla în control. Lucra până noaptea târziu, aşa că trebuia să-i sfârâie şi lui tigaia. Toţi şefii de secţie îi dădeau „dreptul”, pe care de altfel şi-l merita pe deplin. La sfârşitul fiecărei săptămâni, avea privilegiul de a distribui 7-8 tone de cafea verde pe reţea, la principalii cafegii din Bucureşti, deşi cazierul nu-i dădea dreptul. Practic, lua cam tot caimacul livrărilor de cafea, ce aparţineau de drept delegaţilor din depozit. Această activitate îi aducea cel puţin 1000 de lei pe săptămână, nemailuând în seamă că era „omul lui Păsărin”, deci şi al meu, în principalele livrări de măsline vrac (iarăşi câteva mii de lei bune lunar, în condiţiile în care salariul unui muncitor nu depăşea 1000 de lei pe lună). De asemenea, primea periodic de la oamenii săi diverse produse (vin, ţuică, carne, brânză etc.). Pe unii îi mai învoia ca să-şi lucreze pământul sau pentru altele şi, la propunerea sa, mulţi primeau prime lunare, uneori substanţiale. Puzderie aproba toate cererile lui, fiindcă şi Toma era permanent la datorie. Venea în depozit primul şi pleca ultimul. Nu consuma băuturi alcoolice în timpul serviciului şi cerea acelaşi lucru de la oamenii săi. Era omul de bază al tuturor şefilor de secţie şi de depozit. Puzderie, chiar dacă ştia destul de bine cum stă treaba, închidea ochii, şi activitatea mergea strună.

Recepţia mărfurilor sosite era efectuată de comisia de recepţie a

depozitului, care era alcătuită din şeful de depozit, şeful secţiei respective, un recepţioner angajat al Agenţiei de Import şi un înalt reprezentant al OCM-ului (Oficiul de Control al Mărfurilor). OCM-istul era întotdeauna prezent la primirea mărfurilor în vrac, el reprezentând furnizorul extern. Răspundea de recepţia cantitativă şi calitativă a produselor venite din întreaga lume. De regulă, era un fost ofiţer de Securitate ori un om de încredere al Securităţii. Majoritatea erau băieţi de viaţă, veseli, în general băutori, aşa că aveam întotdeauna cu ei relaţii bune, respectuoase şi fructuoase pentru ambele părţi. Hotărârile lor erau casaţie pentru toţi, şi în special pentru furnizorii din străinătate, care niciodată nu se sesizau în caz de diferenţe dacă acestea nu erau prea mari. Furnizorii externi lucrau perfect cu ocemiştii, pentru că nici aceştia nu le făceau probleme la recepţia calitativă, dacă marfa punea asemenea probleme. Prin ocemişti, noi, şefii de secţie, ne rezolvam problemele, pentru că toată lumea trebuia să mănânce o bucată de pâine şi, dacă se întâmpla să fie albă, cu atât mai bine. Bineînţeles, dacă apăreau probleme serioase fie de calitate, fie de cantitate, ei sesizau conducerea OCM-ului (care era tot în mâna Securităţii), care la rândul ei lua legătura cu furnizorul extern; acesta, de regulă, nu se deplasa la Bucureşti, ci accepta concluziile trase de aceşti inspectori. Erau oameni versaţi, cu o bogată experienţă în relaţiile economice internaţionale. Ştiau întotdeauna cum va reacţiona furnizorul extern, aşa că „trăgeau tare", dar cu mult tact. Eram cu toţii ca într-o familie, nimeni nu refuza pe nimeni. Veniturile mele erau bune, dar încă nu la fel de bune ca ale colegilor. Nu doream să sar calul, mai ales în relaţiile mele cu Grigore Păsărin. Deşi observam deseori anumite lucruri care m-ar fi putut face să ridic unele pretenţii, întotdeauna îl lăsam pe Naşu' să hotărască ce şi cum. Eram un favorit al sorţii, aşa că nu doream să-l mânii pe Dumnezeu. Niciodată nu discutam cu nimeni despre aspectele delicate ale activităţii mele cu colegul Grigore Păsărin. Mulţi mă provocau, dar mă abţineam, astfel încât mi-am câştigat repede respectul şi aprecierea tuturor, şi în special ale colegului meu.

Serviciul Comercial al Agenţiei de Import avea două birouri, biroul Aprovizionare şi biroul Desfacere. În fruntea biroului Desfacere, în toamna anului 1968, a sosit o persoană foarte interesantă şi importantă totodată: Mircea Ceicu, fost consilier al lui Alexandru Bârlădeanu în cadrul Consiliului de Miniştri al României. Se spunea că fusese de faţă la întrevederea cu Nichita Sergheevici Hruşciov, când acesta îl scuipase pe Bârlădeanu pentru că se opusese aplicării vestitului Plan Valev. Domnul Ceicu avea în subordine mai multe persoane, cea mai importantă fiind doamna Androne. Colaborarea mea cu această doamnă fusese întotdeauna foarte bună, în special când interveneam pentru aprobarea anumitor mărfuri către cei trei apropiaţi mie, domnul Grosu (şeful Marianei) şi cei doi veri cafegii, Avedis Carabelaian şi Dai-Dai (în acea perioadă Dai-Dai, deja foarte în vârstă, se pensionase, aşa că-mi rămăsese domnul Avedis, pe

care-l vizitam tot mai des.)

Fiind o persoană distinsă (fizic semăna cu Nicolae Titulescu), Mircea Ceicu s-a impus imediat în faţa şefului său direct Nicolae Jinaru, şeful serviciului Comercial. Prin biroul său se organiza întreaga desfacere a produselor din import, atât în Bucureşti, cât şi în restul ţării. Doamna Androne se ocupa de Capitală, ea coordonând birourile comerciale din depozite. La Panduri tocmai se pensionase doamna Marcovici, aşa că de livrări răspundeau cei doi prieteni, Eugen Haim şi Avram Lentzer. În general, şefii de depozit nu se amestecau, dar uneori interveneau şi-şi impuneau punctul de vedere fără a intra în conflict cu conducerea întreprinderii. Venind de sus, domnul Ceicu nu înţelegea întotdeauna ce se întâmpla jos, la nivel de reţea de magazine, nu cunoştea pe nimeni şi nu avea obligaţii. Încet-încet, băieţii l-au dat pe brazdă şi a putut să constate că lumea în care intrase era complet diferită de cea din care venise. Eu am fost printre primii care l-au contactat şi i-am devenit foarte apropiat, poate cel mai apropiat dintre toţi, cât timp a lucrat la Agenţia de Import, până la pensionarea sa, în 1982.

În luna octombrie 1968, vine la Depozitul Panduri, la Secţia I, o cantitate de 550 000 de cutii de nescafe Cacique din Brazilia. Cantitatea fiind foarte mare, după ocuparea întregului spaţiu de depozitare disponibil din cadrul secţiei, am fost obligat să stivuiesc câteva zeci de baxuri pe rampa depozitului. Peste noapte, o ploaie torenţială a udat puternic marfa respectivă, aşa că am trecut imediat la sortarea cutiilor. La sfârşit a rezultat un carton cu 24 de cutiuţe în pericol de degradare (ruginire) dacă ar fi rămas în depozit, şi atunci, fără aprobarea serviciului Comercial, care nici nu dispunea încă de ordin ministerial de preţ, am livrat acest cartonaş la magazinul din Hristo Botev 10 prietenului meu, domnului Avedis Carabelaian. Cu o zi înainte, la descărcarea mărfii, îmi făcuse o vizită la depozit şi-şi exprimase dorinţa să obţină printre primii acest produs. Situaţia nu era foarte gravă, întrucât mai aveam produsul în depozit, la preţul de 20 de lei cutia, e adevărat că nu cu acelaşi design. De altfel, toate cutiile de nescafe, de pretutindeni, costau la fel.

După câteva zile, am fost chemat la conducere, la serviciul Personal, şi mi s-a comunicat că am fost sancţionat cu retrogradarea pe trei luni pe post de primitor-distribuitor, cu reducerea corespunzătoare a salariului. Eram atunci singur, munceam de la 6.00 dimineaţa până la 19-20.00 seara, colegul meu fiind în spital. Diferenţa de salariu era enormă, dat fiind că în acel moment câştigam aproape 4000 de lei, iar noul salariu era de 1000. Fiind destul de tânăr, nu mi-am dat seama de capcana ce mi se întinsese şi am cerut imediat, negru de supărare, să fiu schimbat „la cerere” în postul în care fusesem retrogradat; bazându-mă pe faptul că-şi vor retrage acuzaţiile şi vor reveni asupra deciziei. Ranga era atunci în străinătate, aşa că totul a fost făcut de cel care-i ţinea locul, tovarăşul Jinaru. Am muncit până pe 25 noiembrie, când, întorcându-se Naşu', s-a efectuat inventarul

de predare-primire şi am părăsit Depozitul Panduri, la cererea mea, curând după 1 decembrie. Am fost repartizat la Depozitul Obor, dar, imediat după revenirea din străinătate, Ranga m-a chemat şi mi s-a propus din nou un post de şef de secţie, de data asta la secţia cea mai grea a Agenţiei de Import, Secţia I a Depozitului Obor, împreună cu Gheorghe Dobrescu, un fost căpitan de Securitate. M-a surprins propunerea lui Ranga, mai ales că nici n-a pomenit de pedeapsa mea, ci din contră, m-a lăudat şi mi-a spus că are mare încredere în mine.

La plecare, m-a întrebat cu ce l-am supărat pe Puzderie, iar eu i-am povestit întâmplarea cu şoferul Gheorghe Nedelcu. A zâmbit şi a spus: „Mari figuri sunteţi voi, oltenii."

Gestiunea Dobrescu cuprindea aproape tot spaţiul de depozitare al Halelor Centrale Obor - subsolurile aproape în întregime, parterul şi etajul doi. Mărfurile erau: măsline, peşte congelat şi sărat, brânză din import, păsări congelate şi carne congelată, venite din toate colţurile lumii. Existau peste 20 de spaţii de depozitare. Gheorghe Dobrescu era un bărbat de circa 40 de ani, extrem de nervos; mi s-a părut încă de la început cam sărit de pe fix, ceea ce m-a pus pe gânduri. Nu doream să fiu din nou un acar Păun, un ţap ispăşitor, de aceea m-am întors în Polonă 100, la Ranga, şi i-am mărturisit sincer temerile mele, mai ales că, atunci când m-am dus să-mi semneze domnul Dobrescu cererea că-şi dă acordul să-i fiu coleg (absolut obligatoriu în asemenea cazuri), el, foarte furios, a aruncat cu o sticlă de coniac Metaxa de 7 stele, plină ochi, într-un sortator (Teleky, mâna sa dreaptă). Sticla mi-a trecut la maximum 3 cm pe lângă una din urechi.

Întrucât Agenţia de Import urma să-şi construiască noi depozite în cartierul Militari, desigur avea nevoie în scurt timp de oameni potriviţi pentru noile posturi şi, i-am explicat directorului Ranga, fiind încă destul de tânăr, n-am de gând să mă mai grăbesc, fiind dispus să aştept. Mi-a cerut să merg acasă, să mă sfătuiesc cu familia şi mai ales cu soţia, şi să vin a doua zi să-i dau răspunsul definitiv, insistând asupra faptului că „noaptea este bun sfătuitor". A doua zi m-am prezentat şi, la întrebarea sa dacă m-am răzgândit, i-am răspuns că nu, căci nu sunt omul potrivit să-i fiu coleg lui Dobrescu. Contrariat de fermitatea mea, dar şi plăcut impresionat, Ranga îmi întinde mâna şi mi-o strânge cu putere, zicându-mi: „De mult nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva. Bine, du-te şi vezi-ţi de treabă."

Depozitul Obor era condus cu mână de fier de domnul Valentin Mateescu, un vechi lucrător în comerţ originar din Târgovişte, venit de tânăr în Bucureşti şi care urcase pe scara ierarhică până la postul de director de Cooperaţie. L-a cunoscut pe Ranga pe când acesta era director comercial la ICRA Bucureşti, şi el i-a încredinţat postul de şef al Depozitului Vama Antrepozite, cel mai mare din ICRA la vremea aceea. Aici l-am cunoscut eu, încă de la angajare, pe domnul Mateescu. La înfiinţarea Agenţiei de Import, şeful şi-a luat cu el principalii colaboratori: pe Gheorghe Dobrescu, şeful secţiei Măsline, pe Marin Dobrescu şi pe

colegul acestuia, Gheorghe Vintilescu, ultimii formând cel mai renumit cuplu de şefi de secţie din comerţul cu ridicata, încă de la înfiinţarea sa. Ei avuseseră la Vama Antrepozite secţia Import coloniale (cafea, cacao vrac, citrice, banane, condimente). La Obor, secţia lor, a II-a, cuprindea toate citricele, bananele şi toate sortimentele de conserve de fructe şi legume din import. Domnul Mateescu locuia într-o alee ce dădea atât în strada Turturele, cât şi în strada Trinităţii şi-mi cunoştea familia. De asemenea, fusese cununat chiar la Biserica Troiţa. Relaţiile noastre au fost întotdeauna extrem de bune, chiar foarte strânse. Colegul său, Vasile Sima, era fiul celui mai important „brânzar" din România, care avusese mult timp întreaga gestiune asupra brânzei din producţia internă, tot în subsolurile Halelor Centrale Obor. Între cei doi şefi nu existau disensiuni; Sima, fiind mai tânăr, îşi respecta colegul şi în general nu-i ieşea din vorbă. De asemenea, Mateescu folosea în atitudinea sa faţă de mai tânărul său coleg mult tact. Se potriveau foarte bine. Hotărârile le lua Mateescu, iar Sima n-avea niciodată obiecţii, cel puţin subalternii n-au remarcat vreodată vreo neînţelegere între ei.

Ca desfacere, în special ca volum de marfă, Depozitul Obor era pe primul loc, aşa că şi sarcinile celor doi şefi de depozit erau foarte mari; de aceea, la desfacerea mărfurilor erau ajutaţi de un vechi merceolog, un vulpoi bătrân, Cornel Aluneanu, uns cu toate alifiile. Acesta răspundea de activitatea a 10-12 primitori-distribuitori versaţi (aproape toţi mari „ocne", în sensul complex al cuvântului). Dacă la Depozitul Panduri veneau lunar câteva zeci de vagoane, la Depozitul Obor numărul vagoanelor era de ordinul sutelor, uneori chiar al miilor, întreaga activitate de descărcare-încărcare se desfăşura cu ajutorul a 50-60 de muncitori permanenţi. Dacă era nevoie, se apela la întreprinderea Prestări Servicii şi forţa de muncă era suplimentată. La plecarea din Panduri, l-am luat şi pe fratele meu Nicu să muncească alături de mine.

La înfiinţarea Agenţiei de Import, eminenţa cenuşie a Ministerului Comerţului Interior era Radu Abagiu, primul adjunct al ministrului Bozdoc, care era doar faţada, reprezentând PCR-ul. Radu Abagiu era un economist de excepţie. La vârsta de 28 de ani, ocupa la Bonn înalta funcţie de ataşat comercial ni României în Germania Federală, fiind totodată şi rezident al Serviciilor de Informaţii Externe (temutul DIE) ale României în Bonn. Aşa şi-a creat relaţii puternice în întreaga lume şi în special în Germania. Împreună cu Ranga (cu care se asemăna foarte mult), a adus în ţară 5 autodube Mercedes frigorifice de 7,5 tone şi a înzestrat Depozitul Obor cu ele, pentru transportul mărfurilor perisabile din import. Erau maşini de ultima generaţie, dotate cu Thermo King şi dube izoterme Akermann, aer condiţionat, aparat de radio performant (prindea foarte bine posturile de radio Europa Liberă şi Vocea Americii). Aceste maşini au fost încredinţate unor şoferi pe măsură. Printre ei, Sergiu Dobrovolschi, de origine germană, fostul şofer al ambasadorului Germaniei Răsăritene la

Bucureşti. Fusese angajat personal de Ranga. Dobrovolschi avea pe atunci circa 35 de ani, era un bărbat înalt, blond cu ochi albaştri, foarte prezentabil. Bun meseriaş, pedant, se distingea puternic de colegii săi, care în comparaţie cu el erau mici pisoi. Mateescu ne-a cuplat imediat.

Deşi ne cunoşteam de la Panduri, domnul Sergiu m-a întrebat cum urma să lucrăm, mai precis „veniturile" cum le vom împărţi? Surprins de întrebarea sa, i-am răspuns că nu trebuie să-şi facă griji şi că sper să colaborăm fructuos, spre binele nostru comun. Am hotărât să facem fifty-fifty tot ce realizam. Riscurile cădeau în principal în seama mea, dar şi el le avea pe ale lui, la condusul maşinii. Întotdeauna ne-am înţeles perfect, eu neobiectând niciodată asupra pretenţiilor lui, absolut absurde, iar el, sigur pe sine, fiind convins că n-am să mişc în front. Relaţia cu el mi-a adus mari avantaje: el era starostele şoferilor, astfel că eu am devenit automat starostele delegaţilor.

În acea perioadă, legăturile României cu restul lumii se intensificau, în special cele cu marea Chină. Cel puţin 50% din stocul de marfă era din China (peşte congelat şi sărat, icre, păsări şi carne de porc, conserve din carne, legume şi fructe.) De asemenea, pe lista principalilor furnizori apăruse Albania. Un loc important îl deţinea Israelul cu vestitele citrice Jaffa.

Întrucât uneori existau întreruperi de energie electrică, au fost cazuri de depreciere a mărfurilor, astfel că Abagiu şi Ranga au hotărât înfiinţarea unei secţii de prelucrare a peştelui în Depozitul Panduri. A fost adus aici un bătrân grec, Ianis Vanghelis, originar din Brăila, cunoscut drept mare specialist în domeniu. Grecul a venit cu propriile reţete şi a solicitat autonomie: nimeni nu trebuia să se amestece în treburile lui. S-au stabilit reţete generoase, în care vinul de calitate, din soiuri pure, juca un rol important. S-au importat, la cererea grecului, condimentele dorite de el. La început totul a fost perfect. Aşa au apărut în Capitală vestitele magazine Mercur, dotate cu mobilier şi personal pe măsură. Salariile personalului acestor magazine a fost stabilit la cele mai înalte cote ale comerţului de Stat multilateral dezvoltat. Pe lângă peştele congelat şi sărat şi minunatele produse ale grecului, Ranga a introdus la vânzare cele mai importante conserve din peşte din întreaga lume existente în stoc, conserve cu un regim special, care erau vândute doar în magazinele cu circuit închis. Succesul acestor magazine nu s-a lăsat aşteptat, spre satisfacţia celor doi mari oameni ai comerţului de Stat, Abagiu şi Ranga. Beneficiile au fost peste aşteptări, ele nemaifiind împărţite şi cu alte întreprinderi comerciale.

Totuşi, datorită avalanşei de mărfuri care nu mai contenea, s-a luat imediat legătura cu organizaţiile comerciale judeţene şi s-a trecut la livrări masive de peşte congelat şi sărat în ţară. Bineînţeles că produsele grecului au cucerit piaţa. Autoizotermele Mercedes au început să străbată în lung şi-n lat întreaga ţară. Eu şi Sergiu am fost în primele rânduri. De la Suceava la Timişoara, de la Cluj la Craiova, la Drăgăşani şi Slatina, am străbătut

sute de mii de kilometri în slujba consumatorului de la oraşe şi sate.

În nordul Moldovei încă erau foarte mulţi evrei în comerţ, aşa că am avut şansa să compar imediat profesionalismul lor cu lipsa totală de caracter şi pricepere a multora din alte zone ale ţării şi în special, spre surprinderea mea, a celor din Oltenia. Oltenii erau cei mai slab pregătiţi, foarte zgârciţi (zgârie-brânză sau „cârpă-n cur"). Mereu se văitau că treburile merg prost, în timp ce evreii din Suceava îmi dădeau fiecare în parte, câte 100-200 de lei, astfel încât la întoarcere aveam în buzunar mii de lei (după maximum două zile dus-întors), iar Sergiu avea şi el 3-400 de lei (bineînţeles, mai lua şi de la mine circa 1000 de lei). Era foarte mulţumit, căci colegii lui veneau cu doar câteva sute. Colegii mei, fiind mai în vârstă, evitau cursele lungi şi se învârteau ca găina în jurul casei, adică băteau zonele defavorizate, cam toată Oltenia, başca Teleormanul. Adesea, prelungeau cursele prin diferite băute cu beneficiarii. Promiteau marea cu sarea şi nu-şi ţineau promisiunile. Eu însă, cu notiţele de la beneficiari în buzunar, mergeam la domnul Ceicu, în centrală, şi obţineam pentru ei diferite aprobări. Sigur că recunoaşterea meritelor era pe măsură. Întotdeauna veneam încărcat cu produse specifice fiecărei zone şi ungeam toate rotiţele Sistemului. Astfel mi-am cunoscut ţara şi oamenii ei, de toate naţionalităţile şi toate caracterele. În perioada rece, excursioniştii Florescu şi Dobrovolschi rămâneau în general în Capitală, dat fiind că aici era totuşi bătaia peştelui. Distribuiam citrice, banane (atunci când erau), carne şi păsări congelate şi multe conserve din legume şi fructe din lumea întreagă. Ţara vecină şi prietenă Bulgaria ne trimitea brânză telemea extra de oaie şi vacă, pui şi curcani congelaţi şi multe conserve din legume şi fructe.

La venirea puilor şi curcanilor, colegii mei nu s-au înghesuit, fiind vorba de marfă de bucată (fiecare lădiţă era inscripţionată cu numărul de bucăţi şi de kilograme). S-a întâmplat ca, primind eu ordin de la Mateescu să duc 100 de lădiţe de păsări în centru, la Comaliment, la intersecţie Sergiu să frâneze brusc şi toată marfa din dubă să se răstoarne, aşa încât şeful Pandrea de la Magheru 30 a cerut cântărirea „la pielea goală", adică la netto, prin cântărirea mărfii în vrac. Nu l-a interesat o eventuală pagubă a mea. După plecarea de-acolo, nu mică mi-a fost mirarea, la verificarea resturilor de lăzi, să constat „paguba": un câştig de 60 kg, şi asta la doar 100 de lăzi! Bineînţeles că am încercat să vând toată marfa astfel, dar Imireanu de la Unic s-a prins, aşa că am împărţit câştigul pe din două. Mi-am anunţat imediat colegii, întrucât în depozit erau zeci de mii de lădiţe. Toată lumea era mulţumită, şi noi, şi beneficiarii. La un moment dat, tovarăşul Pandrea a introdus verificarea „ladă cu ladă", dar am găsit imediat „antidotul" prin „plimbarea" păsărilor din ladă în ladă şi până la urmă l-am îngenuncheat pe tovarăşul secretar de Partid al ICS Comaliment: i-am luat tot câştigul, dar fără să-i facem vreo pagubă, lăsându-l sărac şi cinstit, cum afirma adesea că este. Nimeni nu putea reclama, fiindcă furnizorul extern era „vinovatul". Acelaşi lucru se

întâmpla şi la peştele congelat din China şi de aceea toţi comercianţii cu amănuntul se băteau pe el.

În acea vreme, treptat-treptat, a început să dispară carnea proaspătă de pe piaţă. Într-un singur loc era în permanenţă şi la discreţie, la magazinele cu circuit închis ale ICS Comaliment (CS3, magazinul ruşilor din Şoseaua Kiseleff, şi Dianei 4, magazinul pentru personalul diplomatic occidental). Trebuia să găsesc o modalitate de a vizita cât mai des aceste magazine. Mai exista un magazin special, în Aleea Alexandru 18, destinat Conducerii de Partid şi de Stat, dar acolo noi nu aveam acces decât pentru aprovizionare (a lor). Am încercat să mă împrietenesc cu şefii celor două magazine, însă, la început, n-am reuşit să mă apropii decât de domnul Iancic, şeful de la CS 3. Trebuia să aplic regula: „vezi-mă cu un ochi ca să te văd cu doi" sau „dă-mi, să-ţi dau". Dar nu primeau sub nici o formă bacşiş (mită, şpagă, ciubuc). Nu se pretau la aşa ceva, mai ales că beneficiau de importante atenţii din partea celor implicaţi. Totuşi, până la urmă, am găsit soluţia. Am propus schimbarea citricelor stricate cu citrice sănătoase, fără nici o pretenţie bănească, lucru care mi se accepta imediat, ori de câte ori veneam (şi aveam grijă să vin aproape zilnic). Am constatat că propunerea mea a plăcut, ba chiar a surprins. Orice gestionar și-ar fi dorit aşa ceva. Citricele stricate le schimbam în depozit contra citrice sănătoase. La Dianei 4 am găsit înţelegere la şeful raionului băcănie, Nicolae Măgureanu, oltean get-beget. Şi astfel am reuşit să am doi buni prieteni (socotelile bune fac prietenii buni) în cea mai sensibilă parte a comerţului Capitalei, comerţul cu circuit închis (cine nu şi-ar fi dorit asta?). Desigur că aceşti gestionari aveau scăzămintele legale acordate tot preferenţial. Şi cine zice, „Doamne, ia-mi", şi nu „Dă, Doamne!"? De acelaşi privilegiu se bucura şi domnul Avedis Carabelaian, cafegiul din Hristo Botev 10, la acea oră deja prietenul meu.

La venirea mea la Depozitul Obor, am avut o discuţie interesantă şi serioasă cu domnul Avedis pe tema celor întâmplate în Panduri. La un moment dat s-a oferit să suporte pierderile mele financiare. I-am răspuns că nu sunt de acord cu aşa ceva, dar aş dori să mă ajute să preiau eu magazinul după retragerea sa la pensie. Mi-a promis că se va gândi la propunerea mea.

În toamna anului 1968, Mariana rămâne din nou însărcinată. La început ne-am îngrozit la gândul a ce ne aştepta: nopţi pierdute, noi griji, plânsete, scutece ş.a.m.d. Dar acum aveam experienţă şi alte condiţii. Construiserăm deja încă trei camere la casa noastră. Ne cumpăraserăm o serie de bunuri, mobilă nouă, televizor de ultima generaţie etc. Prietenii mei de la cele două magazine speciale îmi acordau tot sprijinul, în aşa fel încât, indiferent ce aş fi dorit pentru copil, eram prompt servit. Şi Naşu' compătimea. Toate produsele din import (în special cele elveţiene şi englezeşti) erau la dispoziţia nou-născutului, şi astfel, pe 17 iulie 1969, vede lumina zilei cel de-al doilea copil al nostru, o fetiţă de 3,7 kg şi 53 cm

lungime. I-am zis Ana-Valentina, mai scurt Vali. De data asta Mariana a alăptat copilul aproape un an, deşi concediul de maternitate era atunci de doar trei luni. Continuând puternic cu hrana cea mai bună, destinată în primul rând favoriţilor societăţii multilateral dezvoltate, am putea spune că Vali a călcat cu dreptul în viaţă. Toată lumea era alături de ea, bunica maternă zi şi noapte, Mariana şi cu mine în limita timpului disponibil.

La începutul anului 1968, plecase în Libia socrul meu, cu primul lot de muncitori constructori, prin cunoscuta întreprindere Arcom. În vara lui 1969, sosesc în vamă de la socrul meu, pe adresa nevestei lui, două geamantane mari cu diverse lucruri, printre care circa 200 g de bijuterii din aur (majoritatea de 18 K). Imediat o îmbrac pe soacră-mea cu o fustă în carouri de la solduri, în cap cu un batic de cea mai proastă calitate şi îi pun în picioare o pereche de tenişi obişnuiţi. Nebărbierit, cu hainele în care stăteam acasă, cu bascheţi uzaţi, în mână cu o pungă din plastic în care ţineam actele, mă prezint cu soacra, cu un memoriu, la directorul general al Vămilor. Din prima îi mărturisim că n-avem bani să plătim vama pentru lucrurile respective şi-l rugăm să le trimită înapoi în Libia. Pe cererea noastră, tovarăşul director general, fiu din popor, cu origine eminamente sănătoasă, scrie prompt: „Exceptat de la vămuire”.

Plecăm cu toate obiectele acasă, mai puţin bijuteriile, care rămân spre a fi trimise la Banca Naţională pentru marcare. Ne-am cam speriat la început, dar după un timp am fost chemaţi şi ni s-au dat bijuteriile înapoi, marcate cu simbolul Băncii Naţionale şi însoţite de un act original al băncii, pe numele socrului meu. Am cerut socrilor mei să procedeze astfel pentru că noi, eu şi Mariana, lucram în comerţ şi oricând puteam fi verificaţi. Oala trebuia să stea acoperită sau, cum zic evreii: „Să stai cu candela întotdeauna aprinsă, fiindcă nu ştii când vine Mesia.” Soţiile multora dintre colegii socrului meu au venit la vamă superelegante şi machiate, aşa că au avut de plătit bani grei.

După un timp, soseşte în vamă un autoturism marca Moskvici 412 cu maneta la podea, ultimul tip, care nu venise încă în România. De data asta am plătit taxa cuvenită. Leacul nu-i cu sacul, spune o vorbă din bătrâni. Nu trebuia forţată nota.

Recepţia mărfurilor la Obor nu se putea face niciodată cu participarea efectivă a tuturor membrilor comisiei de recepţie, ci doar a maximum doi. N-am văzut niciodată participând pe vreunul din cei doi şefi de depozit, care, de voie-de nevoie, doar semnau. Bineînţeles că nici nu era necesar, deoarece lucrurile mergeau de la sine, în virtutea inerţiei. Recepţia era efectuată întotdeauna de un OCM-ist asistat de un recepţioner al depozitului (salariat al Agenţiei de Import): ei cântăreau întotdeauna mărfurile cu toleranţă mai mică sau mai mare, în funcţie de toane sau de interese. Niciodată aceşti inspectori n-au fost controlaţi. Deciziile lor erau casaţie. Adeseori maşinile erau încărcate direct de la vagon şi, în multe cazuri, cântărirea se făcea doar de un singur inspector. De aceea,

diferenţele la cântar erau substanţiale. Pe timp de iarnă, uneori chiar pe viscol, aceşti oameni tremurau de dimineaţa până seara. Aproape nimeni nu se gândea la ei. Dar iată că, printre atâţia „cioflingari" (căci multe organizaţii comerciale îşi trimiteau propriii delegaţi), apare delegatul Gheorghe-Ilie Florescu, fost şef de secţie şi posibil nou şef de secţie, alături de un mare domn, Sergiu Dobrovolschi, cu autoizoterma 32-B-174, având, ca din întâmplare, un termos imens cu cafea fierbinte Avedis şi o sticlă de coniac Martel sau Courvoisier cu afet de tun. Gestul este just apreciat. Se stabilesc relaţii de respect şi de încredere. Şi uite-aşa se face recepţia.

Sosesc cantităţi imense de carne congelată de vită din Danemarca: este la limita termenului de garanţie şi foarte grasă, carcasele fiind duble faţă de cele din producţia internă. Sunt din stocul NATO, marfă schimbată cu carne de producţie românească, mult apreciată de trupele NATO. Toată afacerea este girată de mafia securisto-comunistă, în plină formare şi ascensiune. Ranga cere tuturor „eforturi maxime". Ca orice comandant, este mereu în mijlocul armatei sale. Izotermele pleacă non-stop în provincie, în special în Moldova şi în Ardeal. Toată lumea ne primeşte cu braţele deschise.

Constatăm cu uimire, cu totul întâmplător (majoritatea beneficiarilor dorind să distribuim noi, prin reţeaua lor de magazine, întreaga marfă), că prin decongelarea mărfii (tot închizând şi deschizând uşile de la izotermă) rezultă, la cântărire, diferenţe în plus însemnate. Mai mult, fiecare carcasă era îmbrăcată în plase din tifon de circa 200 g; la încărcare ni se scădea greutatea acestor plase, în timp ce nouă niciodată vreun beneficiar nu ne-a cerut să-i scădem diferenţa. Înţelegerea era tacită, toată lumea mânca o bucată de pâine. Măcelarii din Ardeal, în special cei de origine maghiară, erau extrem de galanţi. La Deva, Braşov, Sibiu, Sfântu Gheorghe, Miercurea Ciuc, Gheorghieni, Topliţa, eram primiţi cu mese întinse. Ni se făceau rezervări la cele mai bune hoteluri, cu serviciu la cameră. Trai pe vătrai, nu glumă. Trăiască Agenţia de Import, în frunte cu marele şi neînfricatul ei conducător Ranga Victor şi principalii lui colaboratori! Trăiască OCM-ul, ce duce tot greul!

Apoi urmează marea lovitură, carnea de vită din Australia. OCM-ul intră tare. Marfa se cântăreşte adeseori pe uriaşa basculă pentru cartofi din Piaţa Obor. Nici un efort nu poate fi prea mare pentru fluidizarea operaţiunilor de descărcare a sutelor de vagoane frigorifice izoterme occidentale, aflate pe linie. CFR-ul încasează sume imense pentru staţionare, aşa că toată suflarea trebuie să depună maximum de efort. Cine să mai stea să verifice exactitatea celor constatate de mult încercaţii inspectori OCM? Miliţia nu mişcă în front, pentru că aici este treaba Securităţii Statului. Noi suntem convinşi că Securitatea e cu noi. Oamenii Securităţii veghează, supraveghează şi „încasează". Mateescu şi Sima sunt ca şi inexistenţi. Chiar dacă miros ceva, nimeni, niciodată, nu va putea să impute ceva cuiva, nici măcar lui Ranga. Dar cine să vorbească, dacă

buzunarele tuturor sunt doldora? Regula de aur a Securităţii, „cine mişcă nu mai mişcă”, este respectată de toţi şi se aseamănă foarte mult cu cea a Mafiei siciliene: „Cine-i orb, surd şi tace o sută de ani trăieşte în pace.”

Dar sunt şi necazuri. Vin cantităţi însemnate de carne „Made in URSS” din stocurile Pactului de la Varşovia. E vânătă, chiar albastru marin, la limita comestibilităţii. Blestem pe capul măcelăriilor din toată ţara. Aici intervine capacitatea fiecărui delegat de a reuşi să se descurce pe teren. Tot în Ardeal găsesc înţelegere, datorită prim-secretarilor PCR pe judeţ, care intervin imediat pentru rezolvarea problemelor. Se hotărăşte imediat să fie ajutate combinatele industriale, unde este un mare consum colectiv. întotdeauna mă întorc rapid, cu maşina goală. Ranga nu suportă retururile. Cine nu se descurcă este imediat înlocuit. Fiecare măcelar are o problemă: să tranşeze pe calităţi carcasa de vită sau porc, ce are un preţ mediu de intrare în gestiune, conform legilor în vigoare şi propriului său interes. Cu cât carcasa este mai de calitate, cu atât măcelarul se descurcă mai bine, dar mai există un aspect al acestei operaţiuni. În general, vitele din Occident şi Imperiul Britanic (Australia şi Noua Zeelandă) vin tăiate în sferturi, aşa că e aproape imposibil ca „o dinainte” să poată fi livrată cu propria sa pulpă, fapt pentru care trebuie multă pricepere la încărcare şi descărcare, în aşa fel încât lumea să fie mulţumită. Măcelarii au tot interesul să primească pulpe cât mai mari şi „dinainţi” cât mai mici, pentru ca prin tranşare să iasă cât mai mult câştig. În ceea ce mă priveşte, „fac totul” pentru aceşti oameni, care la rândul lor „fac totul” pentru mine. Sau, cum se mai spune, „o mână spală pe cealaltă şi amândouă obrazul”. La Bucureşti, la vagon, tete-a-tete cu OCM-istul prezent la o cafea Avedis şi un coniac Martell sau Courvoisier cu afet de tun, frământând problema din toate privinţele, stabileam să primesc ce-mi doream cel mai mult: pulpe cât mai mari şi dinainţi cât mai mici. Desigur că cinsteam cu un litru de coniac de cinci stele muncitorii din vagon, ca să-şi facă treaba cum trebuie. În dubă erau domnul Sergiu şi fratele meu Nicu, ei supravegheau încărcatul mărfii aşa cum doream.

Această activitate ne prinsese aşa de tare, încât, indiferent la ce oră reveneam în Capitală, seara sau noaptea târziu, a doua zi eram la încărcat printre primii. Eu şi cu Sergiu am ajuns pe locul întâi, poate şi datorită vârstei. Niciodată n-am avut probleme, cu o singură excepţie. La un moment dat, aflându-mă în Deva, toate maşinile cu carne au fost verificate de Miliţia Economică. Când să-mi vină rândul şi mie, directorul întreabă dacă este cineva dispus să meargă la Hunedoara, fiindcă siderurgiştii de la marele combinat nu mai au carne. Accept şi plec imediat. „Adio şi n-am cuvinte”, zic în gândul meu, şi astfel, în singurul caz de amestec al Miliţiei, problema s-a rezolvat de la sine. Acest incident m-a pus pe gânduri însă. Urciorul nu merge de multe ori la apă, zice o vorbă din popor; prin urmare, cu tot respectul şi încrederea în băieţii de la OCM, hotărăsc să-mi iau măsuri de prevedere, dar îmi este aproape imposibil, deoarece legea lor

este „cine nu-i cu noi e împotriva noastră”.

Mateescu, la un moment dat, într-o discuţie între patru ochi, mă îndeamnă să nu care cumva să-mi fac apariţia prin vreun local din Bucureşti mai mult de o singură dată, pentru că s-ar putea să fiu luat la ochi de vreun lucrător-turnător al Ministerului de Interne şi să „dau de dracu”. Aşa că decid să nu merg nici măcar o singură dată, cu excepţia, bineînţeles, a invitaţiilor speciale (nunţi, botezuri, parastase). În schimb, eu şi Mariana gustăm acasă cam tot ce se putea - şi la Agenţia de Import ce nu era?

Către sfârşitul verii lui 1969, soseşte în România, din îndepărtata Chină, o uriaşă cantitate de raţe congelate, destinate în special unităţilor de alimentaţie publică. Vin totodată şi reţete speciale de preparare a acestor produse. Dar, stupoare! Raţa chinezească nu place populaţiei din România. Colac peste pupăză, în urma unor defecţiuni tehnice din depozitele frigorifice ale Halelor Centrale Obor şi din alte cauze, neelucidate vreodată, aproape întreaga cantitate se depreciază, fiecare raţă având pete mari de mucegai. Deşi Radu Abagiu şi Victor Ranga depun eforturi extreme pentru a desface acest produs, nu reuşesc şi sunt obligaţi să găsească o soluţie. Şi iată că se încheie o înţelegere cu fabrica Flora din Capitală să primească această marfă în vederea prelucrării. O perioadă îndelungată, întreaga fabrică lucrează pentru a obţine „minunatul pilaf cu raţă”. Abagiu foloseşte în acest scop cei mai buni bucătari din Capitală. Evrika! Toată lumea este entuziasmată. Vin din toată ţara înalţi reprezentanţi ai clasei muncitoare şi încheie contracte de livrare spre Valea Jiului, Hunedoara, Reşiţa etc. Cunoscutul salut „Noroc bun” este scris direct pe maşinile ce se îndreaptă spre zonele miniere ale ţării. Minerii dau ţării cât mai mult cărbune... şi primesc în schimb ce avem noi mai bun... Şi ce putea fi mai bun decât pilaful cu raţă? mai ales când de această treabă se ocupă doi mari oameni ai momentului, Radu Abagiu şi Victor Ranga? în plus, bine-cunoscuta lozincă „daţi mai puţin, să ajungă la toată lumea” este pe buzele tuturor beneficiarilor Agenţiei de Import. În aşa fel încât toţi excursioniştii care au vizitat în perioada imediat următoare cabanele noastre montane au fost serviţi în primul rând cu deliciosul pilaf cu raţă. În toate marile noastre şantiere, în exploatările forestiere, toţi apreciază şi cer în mod special mult apreciatul pilaf cu raţă. Şi astfel, toţi medicii din România au căpătat ceva de lucru. Ce nu reuşeau ei rămânea preoţilor de toate confesiunile, care se rugau încontinuu pentru odihna adormiţilor întru Dumnezeu. Dar probabil că nimeni nu s-a gândit să aprindă lumânări pentru sănătatea celor doi mari oameni. Păcat!

Recent, am aflat de la Valentin Mateescu, fostul şef de depozit, urmările necunoscute pe atunci de mine, ca să nu mai vorbim de marele public, ale acestui caz grav. Au existat totuşi şi anumite reclamaţii ale unor „oameni de bine” din sistem, iar Ranga şi Abagiu au încercat să indice un acar Păun în persoana şefului de depozit, care avea şi el destui susţinători, dat fiind

că „nu venise cu pluta” la Agenţia de Import, ci adus chiar de Ranga. Valentin Mateescu este arestat şi anchetat 24 de ore, în timpul cărora e supus unor puternice presiuni de către temutul procuror Janos Benedek. Rezistă totuşi şi indică adevăraţii vinovaţi, pe ministrul Abagiu şi directorul Ranga. În cele din urmă, totul se termină cu un NUP (neînceperea urmăririi penale) şi pupat Piaţa Independenţei. La ieşirea din cercetări, Mateescu revine în depozit şi ia liftul împreună cu Ranga. Între etaje, opreşte liftul şi-l ameninţă pe Ranga: „Te omor, nenorocitule, dacă-mi mai faci vreodată chestii din astea! Mie nu mi-e frică de moarte şi, dacă vrei să mori, spune-mi, c-o să mori de mâna mea. Ne prăbuşim amândoi cu liftul şi murim amândoi, mor şi eu, da' mori şi tu!” Ranga i-a răspuns: „Când într-o afacere e implicat un evreu, să fii sigur că până la urmă toate se vor linişti. Evreul nu pierde niciodată.”

Întrucât căsuţa noastră nu dispunea de apă curentă şi canalizare, Mariana şi cu mine foloseam foarte des serviciile Băii Centrale din centrul Capitalei. Foarte renumită şi extrem de frecventată de lume, aici se puteau vedea zilnic mari sportivi (mai toţi fotbaliştii, printre care portarul Rică Răducanu), actori celebri şi alţi oameni de valoare. Printre ei, l-am recunoscut pe directorul Roşu de la IAPL Perla, care vizitase deseori Depozitul Panduri pentru aprovizionarea unităţilor sale. Întâlnindu-ne mai tot timpul când veneam la saună, la un moment dat mi-a propus să vin la el să lucrez ca şef de unitate, fiind dispus chiar să-mi încredinţeze, alături de un om cu multă experienţă din cadrul întreprinderii, un mare restaurant. Întrucât IAPL Perla urma să ţină cursuri pentru personalul nou angajat, directorul Roşu mă invită şi pe mine să le urmez. Cu mari eforturi, reuşesc să mă descurc cu cele două îndatoriri, fiind mult ajutat de domnul Sergiu, care distribuie de unul singur în lipsa mea. Către sfârşitul cursurilor, care se desfăşurau dimineaţa la braseria Circului, soseşte directorul Roşu împreună cu o persoană la vederea căreia mi se zbârleşte părul din cap: tovarăşul colonel Panait. Mă recunoaşte, îmi întinde mâna şi mă întreabă: „Ce-i, Florescule, te-ai săturat de Ranga?” Rămas aproape fără glas, îi răspund totuşi: „Tovarăşe colonel, nişte cursuri în plus nu strică niciodată. Am învăţat multe lucruri noi, care cred eu că-mi vor prinde bine oricând.” El continuă, spunându-mi că domnul Roşu are gânduri mari cu mine, vrea chiar să-mi încredinţeze restaurantul Parcul Privighetorilor. „Avem un om bun acolo, tovarăşe Florescu, şi nu strică să mai avem unul. Ţara are nevoie de oameni energici, harnici şi cinstiţi. Toţi trebuie să ne facem datoria.”

În aprilie 1970, Mariana îmi spune, disperată, că este iar gravidă. îi răspund că nu-i nici o problemă, fiindcă nu avem altceva mai bun pe care să ne cheltuim banii şi oricum sunt împotriva întreruperii de sarcină. Şi viaţa îşi urmează cursul.

Asupra României se abat pe atunci mari dezastre. Ploile torenţiale, topirea bruscă a zăpezii căzute în timpul iernii aduc după ele cele mai

catastrofale inundaţii din ultima jumătate de secol. Întreaga lume îşi exprimă îngrijorarea şi compasiunea. Sosesc dovezi de încurajare şi sprijin de peste tot. Toate produsele alimentare vin în depozitele Agenţiei de Import şi toate maşinile Agenţiei sunt trimise în toată ţara pentru distribuirea acestor ajutoare. Din Vest vin produse de cea mai bună calitate, unele dintre ele necunoscute marelui public. Calitatea lor deosebită trezeşte pofta tovarăşilor din Conducerea de Partid şi de Stat. Se hotărăşte ca aceste produse să fie vândute, iar din banii obţinuţi să fie ajutaţi sinistraţii. Transporturi întregi sosesc în oraşele reşedinţe de judeţ, la dispoziţia prim-secretarilor PCR. Aceştia, împreună cu directorii din comerţul judeţean, repartizează marfa acelor magazine special amenajate pentru a aproviziona elita judeţului: membri importanţi din PCR, Securitate, Miliţie, Armată, sindicatul unic. Toată lumea este mulţumită, în afară de sinistraţi, care, cei mai mulţi, nici nu gustă aceste produse. Cu acest prilej se înfiinţează aproape în toată ţara magazine cu circuit închis, speciale, pentru lumea bună, adică pentru „reprezentanţii poporului".

În Bucureşti se înfiinţează şi iau amploare, aşa-zisele „Case de comenzi". Iniţial, ele fuseseră destinate persoanelor care nu se puteau deplasa la magazinele cu amănuntul din comerţul Capitalei; în realitate, aici e servită „crema societăţii". Aceasta are la dispoziţie linii telefonice speciale, iar marele public poate aştepta mult şi bine să fie servit. Deşi aceste Case de comenzi au un regulament de funcţionare bine stabilit, el nu este respectat decât în ceea ce priveşte marele public. Tovarăşii din Partid, Ministerul de Interne şi Ministerul Apărării sunt serviţi preferenţial, împotriva celor mai elementare reguli comerciale şi ale bunului-simţ. Ei iau totul, devenind în scurt timp nişte adevărate lăcuste ale societăţii româneşti. În ceea ce-i priveşte totul este permis, nici un efort nefiind prea mare spre a le satisface pretenţiile tot mai sofisticate. Întreaga suflare din Agenţia de Import aleargă non-stop să satisfacă această lume hămesită. Se înfiinţează aşa-numitele „bufete de incintă" în sediile Securităţii, IGM-ului (Inspectoratul General al Miliţiei), Miliţiei Capitalei şi Miliţiilor judeţene. Ele obţin „muc şi sfârc", tot ce-i mai bun.

Pentru a face faţă noilor sarcini, se construieşte în cartierul Drumul Taberei, pe strada Bujoreni, lângă Frigocom, un mare depozit de produse alimentare, care este împărţit cu ICRA Bucureşti. De la Depozitul Panduri se mută şeful de depozit Puzderie împreună cu Grigore Păsărin şi Sandu Braverman, acestora li se repartizează cele mai bune spaţii de depozitare. Naşu' îşi ia un nou coleg, pe Adrian Vlad, un tânăr absolvent al Liceului economic din Şoseaua Viilor. În locul Secţiei I din Panduri se fac amenajări pentru înfiinţarea unei Secţii de prăjire a cafelei, absolut necesare pentru aprovizionarea reţelei comerciale a Capitalei, ce se extinde tot mai mult.

Eu, între timp, îl vizitez tot mai des pe domnul Avedis Carabelaian. Îl aprovizionez cu tot ce-i mai bun în Agenţia de Import. Nici o osie nu rămâne neunsă. Nu precupeţesc nici un efort spre a-mi servi prietenul, care

la un moment dat chiar mă roagă să-l mai las să răsufle. Este în vârstă şi familia insistă tot mai mult să renunţe la serviciu. Şi într-adevăr, către sfârşitul anului, mă anunţă că are intenţia să se retragă din activitate imediat după Anul Nou şi că este dispus să mă ajute să preiau magazinul.

Pe 12 decembrie 1970, Mariana naşte cel de-al treilea copil, un băieţel de 3,1 kg, pe care l-am numit George. Îi comunic şi ei vestea cea mare, dar la început nu se arată prea încântată, fiind în acel moment în concediu de maternitate; or, la preluarea magazinului, prezenţa ei era obligatorie dacă doream să realizăm ceva serios în viaţă.

E timpul să povestesc mai mult despre domnul Avedis. Avedis (care înseamnă în armeană „Buna Vestire") Carabelaian s-a născut la 6 ianuarie 1891 în Turcia, în comuna Pacarici, provincia Kemah, într-o zonă locuită în majoritate de armeni. Tatăl său, un mare comerciant de covoare, blănuri şi piei de animale, dar şi de coloniale, avea un mare magazin la Istanbul. Aici, fratele său Agop pregătea cafeaua pentru Curtea Imperială Otomană. Avedis face şcoala primară în localitatea natală, iar gimnaziul la Istanbul, la o şcoală unde învaţă mai multe limbi străine, franceza, rusa, bineînţeles turca, limba oficială a Statului, dar aprofundează şi armeana. La Istanbul, îşi vizitează mai tot timpul unchiul, de la care deprinde marea artă de preparare a cafelei (preia toate reţetele Curţii Imperiale). Şi la Sublima Poartă ce cafea se putea bea dacă nu una sublimă?

Evenimentele din anul 1915 din Imperiul Otoman, soldate în final cu asasinarea a circa două milioane de armeni, îl găsesc în localitatea natală. La intrarea trupelor de represiune turceşti, se salvează prin fugă împreună cu vărul său Dai-Dai, mama sa fiind prinsă şi tăiată cu săbiile de soldaţi. Ajuns la Istanbul, reuşeşte să-şi întâlnească tatăl, pe Garabet Carabelaian, şi el urmărit spre a fi asasinat. Unchiul Agop, cu puţin înainte de a fi ucis, îi încredinţează o cantitate de bijuterii din aur, printre care un frumos inel cu un briliant de vreo 20 de carate. Garabet, împreună cu cei doi tineri, vine în România, la Bucureşti, unde cumpără un teren pe strada Banu Manta la numărul 6. Aici înfiinţează mai multe magazine, printre care excelează „Cafeaua Martinica". În scurt timp, tatăl şi fiul ajung să fie cunoscuţi şi apreciaţi în întreaga Capitală. Înfiinţează un magazin de cafea în pasajul Creţulescu şi astfel se naşte cafeaua Avedis, preţuită de toată lumea bună a Capitalei, inclusiv de Curtea Regală a României. În toamna anului 1917, Avedis este trimis în Rusia pentru a aduce un important transport de blănuri şi piei de animale rare. Între Moscova şi Petrograd este prădat de trupele bolşevice, reuşind să-şi salveze viaţa datorită statutului său de cetăţean străin şi cunoaşterii limbii ruse. Ajunge în portul Simferopol, unde este găzduit de o rudă, un bogat comerciant armean. La intrarea trupelor albe ale generalului Denikin, comunitatea armeană dă un banchet în onoarea marelui general. Dar sorţii victoriei se schimbă, oraşul Simferopol este cucerit de trupele bolşevice. Majoritatea „colaboraţioniştilor" sunt arestaţi, domnul Avedis reuşind să dispară din

casa gazdei sale, fugind pe fereastră.

Merge pe drumuri ferite în port şi izbuteşte să se îmbarce la bordul unui cuirasat francez. Se reîntoarce la Bucureşti, unde îşi reîncepe activitatea în pasajul Creţulescu. Se căsătoreşte cu o frumoasă armeancă, fiica unui important comerciant din oraşul Corabia. Are doi copii, un băiat şi o fată. În anul 1940, în plin război, îşi construieşte un bloc de locuinţe cu magazine la parter, în stil armenesc. Devine epitrop al Bisericii armene din Bucureşti, unde cunoaşte doi armeni cu vederi de stânga, un învăţător şi un inginer. La un moment dat, cei doi intră în conflict cu autorităţile române din vremea aceea, atrăgându-şi represaliile acestora. Alături de alţi armeni influenţi, intervine şi le salvează viaţa, obţinând să fie doar expulzaţi. Învăţătorul pleacă în Armenia Sovietică, unde se călugăreşte şi avansează pe scara ierarhică până la înalta funcţie de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Armene Sovietice şi al tuturor armenilor, de pretutindeni. Inginerul emigrează în SUA, unde devine un important membru al comunităţii armene din New York.

În anul 1952, într-o discuţie cu doi prieteni referitoare la alegerile din Marea Britanie, Avedis Carabelaian afirmă că „venirea lui Churchill la putere înseamnă război". A doua zi pe seară este arestat. Cât timp i se face percheziţie, câştigă încrederea securistului care reuşise să desfacă galeria de la draperie şi-i propune să împartă cu el monezile de aur ascunse acolo. Acesta închide la loc galeria şi ulterior îşi ia partea de la soţia arestatului care, imediat după percheziţie, fusese trimis la Canal. La arestare era un om de 1,82 m şi 90 kg. După 3 ani de detenţie, întorcându-se la Bucureşti, vine direct la Dai-Dai şi-i spune: „Dai-Dai, hai să bem o bere!" Pe moment, acesta nu-l recunoaşte. Avea în faţă un bărbat adus de spate, care nu cântărea decât vreo 45 kg.

Prin anii '40 îşi construise o vilă la Buşteni, dar cu puţin înainte de naţionalizare reuşeşte s-o doneze unui localnic, un român care îngrijise de casă încă de la început. Va avea parte de recunoştinţa totală a acestuia, care îi va păstra în permanenţă un apartament la dispoziţie. I se naţionalizează magazinul din pasajul Creţulescu şi blocul din Banu Manta. Este totuşi lăsat să locuiască în continuare în apartamentul pe care-l ocupa în acel bloc, la etajul I. Se angajează imediat la OCL Alimentara din raionul I.V. Stalin, ca şef de magazin la magazinul Cafea-Dulciuri din Calea Victoriei 33-35, unde, în jurul anului 1960, l-am cunoscut prin intermediul vărului său, Dai-Dai. În anul 1966 se pensionează, părăsind magazinul din Calea Victoriei, şi pleacă într-o vizită în Armenia Sovietică, la invitaţia Patriarhului Armeniei. Călătoreşte de la Moscova la Erevan cu un avion al liniilor aeriene ale Armeniei Sovietice şi este profund mişcat de faptul că, în jurul său, toată lumea vorbea armeneşte. Întreabă în armeană însoţitoarea de bord ce se întâmplă, iar aceasta îi răspunde: „Tăticule, aici suntem doar între noi, armenii." Este primit şi găzduit în incinta palatului patriarhal şi, la plecare, Patriarhul îi face numeroase cadouri, printre care

şi un frumos ceas din aur, încrustat cu rubine. Îşi vizitează numeroase neamuri, refugiate din Turcia în fostul imperiu ţarist. Străbate şoselele Armeniei cu maşina, alături de o rudă, şi, la un moment dat, vede în depărtare o turmă de oi şi capre, îşi întreabă însoţitorul ce neam sunt ciobanii, iar la răspunsul acestuia „Sunt armeni, fireşte”, spune uimit: „Armeni ciobani? Cum aşa?” „Dragă Avedis, aici suntem la noi acasă, în Armenia.”

La întoarcerea în Bucureşti, mare scandal mare. Fusese arestat cel mai important cafegiu al momentului, Şaram Mendoian din strada Academiei 1. Familia Mendoian îl roagă pe domnul Carabelaian să preia magazinul în lipsa marelui cafegiu. Familia Mendoian se înrudea cu marele miliardar Ghiulbedian din Statele Unite, astfel că, la intervenţia acestuia, după puţin timp cafegiul este eliberat şi-şi preia magazinul. Între timp, în strada Hristo Botev 10, o băcănie fusese împărţită în două, într-una din părţi amenajându-şi un garaj un înalt personaj din Securitate. Disperat, directorul întreprinderii apelează la domnul Carabelaian ca să-l ajute să facă ceva cu spaţiul rămas, şi-l întreabă: ce crede, e posibil să facă o vânzare de circa 150 000 lunar, cât îi repartizase Direcţia Comercială Generală? Răspunsul domnului Carabelaian a fost categoric: „Eu nu stau doar pentru asemenea vânzare!”

În acea perioadă, toţi cafegiii lucrau cu propriile lor utilaje, astfel încât domnul Carabelaian a înzestrat imediat magazinul cu maşini performante, proprietatea sa, şi şi-a început activitatea. La scurt timp, domnul Mendoian părăseşte ţara, rămânând în loc unul dintre vânzători, un român, Cristea. Consecinţa e că Hristo Botev 10 ajunge pe primul loc în Capitală din punctul de vedere al calităţii serviciilor, urmat îndeaproape de Nuferilor 19, magazinul unui armean mai tânăr, Keşkerian. Încet-încet, domnul Avedis îşi recâştigă clientela, ba mai mult, drumurile multor oameni de cultură, academicieni, medici şi artişti celebri, ajung să ducă spre micul magazin al marelui armean. Metodele sale de preparat cafeaua, încă neegalate de nimeni, sunt din ce în ce mai apreciate. Însă eforturile depuse de bătrânul armean îngrijorează familia, care-i cere insistent să renunţe. Şi astfel, în iama lui 1970-71, domnul Avedis Carabelaian se hotărăşte şi-mi spune: „A sosit momentul, dragă Gheorghiţă, să mă retrag. Dacă-l mai vrei, te ajut să iei magazinul.”

CAPITOLUL 4

În februarie 1971 îmi iau concediu de odihnă şi perfectez prin Notariatul de Stat cumpărarea tuturor utilajelor din dotarea magazinului, de la Avedis Carabelaian. Punând într-un fel conducerea întreprinderii în faţa faptului împlinit, ca urmare a discuţiilor directorului cu domnul Carabelaian, dar şi cu Valentin Mateescu, şeful meu direct, obţin în cele din urmă numirea, cu toată împotrivirea diferiţilor şefi cărora le stricam astfel aranjamentele. Merg direct la Ranga şi-i cer transferul. După o discuţie în care îmi face mai multe propuneri, una mai tentantă decât cealaltă, îmi acordă transferul în interes de serviciu şi-mi urează succes în noua activitate. Transferul Marianei de la OCL Alimentara Griviţa Roşie îl obţinem puţin mai greu, şi numai ca transfer la cerere, în urma unor discuţii cu directorul ei, tovarăşul Miklos, un vajnic activist de Partid încă din ilegalitate, care ocupase funcţii înalte în fosta administraţie a lui Gheorghiu-Dej.

În perioada de „practică" din luna februarie 1971, iau contact direct cu clientela magazinului, caut să învăţ de la domnul Carabelaian cât mai multe şi în special prepararea cafelei. Într-o seară, domnul Avedis mă scoate afară, în faţa magazinului, pe colţ cu strada Bolintineanu, şi-mi arată blocurile din jur. Îmi zice: „Vezi blocurile astea? Sunt locuite de oameni importanţi, mulţi dintre ei foarte bogaţi. Tu trebuie să le iei banii, dar nu smulgându-i din mâna lor, ci determinându-i să ţi-i dea ei singuri. Întreg cartierul te aşteaptă, trebuie să fie al tău. Am toată încrederea că aşa se va întâmpla." În final, mă întreabă dacă m-am gândit totuşi la câştig - şi cam la cât? I-am spus că sper să câştig măcar cât câştigam la Agenţia de Import, că acest magazin îmi satisface pe deplin intenţiile de viitor, fiind un vis din copilărie. Îi promit că nu voi dezamăgi pe nimeni şi că voi face tot posibilul să-i fiu un urmaş cât mai fidel. Îmi atrage atenţia că lăcomia este cel mai înverşunat şi viclean duşman al omului din comerţ, şi în special al celui care se ocupă de prepararea cafelei, îndemnându-mă să nu mă las copleşit. „Leacul nu-i cu sacul", îmi şopteşte la un moment dat. Având în vedere vârsta, dar şi experienţa mea comercială, îşi exprimă încrederea că voi face chiar mai mult decât el dacă-i voi respecta cu stricteţe indicaţiile. Mă roagă să iau aminte la trei sfaturi pentru viaţa mea viitoare:

1. Să nu cumpăr aur, pentru că toţi cei care se ocupă cu asta mai devreme sau mai târziu dau de necazuri cu aşa-zişii oameni ai legii.

2. Să nu cumpăr marfă de furat (din aceleaşi motive).

3. Să nu mă duc de trei ori la aceeaşi femeie.

Şi astfel, la 1 martie 1971, intru în „pâine", preluând cu emoţie locul celui mai mare cafegiu armean din toate timpurile.

În magazin, la preluare, lucra o vânzătoare cu experienţă, Maria

Tomfil, cu doi ani mai mare decât mine. Domnul Avedis insistă s-o păstrez şi nu-l pot refuza. Lucrase de la înfiinţarea magazinului cu el şi nu-l dezamăgise niciodată. Brunetă, fiica unei cântăreţe de restaurant, ea însăşi fostă dansatoare de cabaret cu mari veleităţi artistice, era foarte apreciată de onorata clientelă.

Mariana, încă în concediu de maternitate, renunţă la drepturile legale şi, cu trei copii pe cap, ia în serios noua activitate, fiind încă de la început alături de mine. Programul magazinelor într-un schimb din Capitală, şi probabil din toată ţara, era atunci 8.00-12.00/16-20.00, dar domnul Avedis avea înainte un program special: 6.30-12.30/15.30-20. L-am păstrat, doar Mariana avea o oarecare „derogare"; venea la 8-8.30, dar nu pleca niciodată mai devreme de ora 18.00.

Eu, având şi alte treburi - prăjirea cafelei, primirea mărfurilor -, lăsam adeseori vânzarea pe umerii doamnei Mery, care, realizând imediat noua sa poziţie, a încercat să-şi impună unele puncte de vedere, ridicând pretenţii corespunzătoare. De la domnul Avedis obţinuse unele „drepturi" şi considera că trebuie să i se recunoască statutul. În ceea ce mă privea, i-am garantat că-i voi plăti cel puţin cât domnul Avedis, dar că intenţionez să-i măresc „dreptul" doar văzând şi făcând.

Domnul Avedis - deşi proaspăt pensionat (avea deja 80 de ani), familia n-a reuşit în ruptul capului să-l determine să stea acasă - venea zilnic la magazin 2-3 ore dimineaţa şi cel puţin două ore după-amiaza. Tranziţia s-a făcut astfel lent, fără să-şi dea seama imediat clientela, aproape toată lumea considerându-mă încă de la început rudă cu „armeanul", deşi aveam nume românesc.

În ce priveşte furnizorii, acum eram de cealaltă parte a baricadei, fapt ce m-a determinat încă de la început să clarific unele aspecte ale relaţiilor dintre noi. Toţi trebuiau să-mi fie prieteni, să mă sprijine, iar eu trebuia să le recunosc „meritele". N-a fost uşor, căci interesele erau diametral opuse, dar, provenind din mediul „advers", m-am adaptat rapid. Principala marfă fiind cafeaua, bineînţeles că m-am adresat încă de la început lui Gheorghe Stavarache, care m-a sprijinit întru totul. Relaţia dintre noi a fost specială, eu având nevoie de el, iar el de mine.

În această perioadă, se produce o mare schimbare în relaţiile comerciale ale României: se reduc vizibil relaţiile cu Vestul şi se amplifică cele cu Estul şi, mai ales, cu noi parteneri din Africa şi America Latină. Din acest motiv, furnizorii tradiţionali de cafea ai ţării, Brazilia, Columbia, Guatemala, Peru, sunt în mare parte înlocuiţi cu producători africani, Guineea, Etiopia, Uganda, Tanzania, Kenya, Coasta de Fildeş, Burundi. Efectul este nimicitor. Pentru principalii preparatori şi vânzători de cafea nu prea există soluţii. Peste toate s-a adăugat şi un factor deloc neglijabil - randamentul. Noile sortimente de cafea erau „mai rentabile" sub aspectul scăzămintelor obţinute prin prăjirea cafelei, aşa că majoritatea „s-au aruncat" fără să stea prea mult pe gânduri, fapt ce a dus, în ansamblu, la

prăbuşirea servirii onoratei clientele. Eu, avându-l alături pe veteranul Avedis Carabelaian, am rezistat cu brio ispitei şi mi-am continuat, e adevărat şi cu sprijinul celor din Agenţia de Import şi în special al lui Gheorghe Stavarache, drumul trasat de marele armean. „Lăcomia pierde omenia", aşa că onorata clientelă a reacţionat prompt, cei care „căzuseră în păcat" fiind aspru sancţionaţi de viaţă.

Încă de la înfiinţarea comerţului de Stat, o comisie alcătuită din reprezentanţi ai Ministerului Comerţului Interior şi ai principalilor cafegii din Bucureşti (în exclusivitate armeni) a stabilit coeficientul de scăzământ prin prăjirea cafelei la maximum 17%. Avedis Carabelaian făcuse parte din această comisie şi reuşise să-şi impună punctul de vedere (respectat de toată lumea, de ambele părţi). Procesele-verbale încheiate de el erau întotdeauna la coeficientul de maximum 17%. Pentru a contracara orice obiecţii pe această temă, reţetele lui erau întotdeauna la limită, dar în unitate se pregăteau şi sortimente de cafea care depăşeau 20% scăzământ. Aceste sortimente erau expuse în permanenţă la vânzare, astfel încât un control nu putea să nu ţină cont de ele, mai ales că era aproape singura unitate ce proceda astfel.

Aşa-zisul „mare secret armenesc" nu era decât respectul, dragostea fără margini a acestui om deosebit faţă de clienţii săi. Nu refuza pe nimeni, nu obiecta în faţa nimănui, indiferent ce problemă se ivea, era totdeauna cu zâmbetul pe buze, niciodată nervos, calm, îndatoritor. Vorba lui, „dacă-ţi intră un nebun în magazin, tu nu trebuie să te pui la mintea lui, mai precis, tu nu trebuie să fii nebun ca el", era literă de lege. Nu se abătea niciodată de la această regulă, adevărat crez al vieţii sale. Întotdeauna expunea la vânzare minunatele bomboane de ciocolată extrafină, iar dacă vreun client se servea, nu obiecta. Se mai întâmpla uneori ca o doamnă să se servească. Nu conta dacă nu cumpăra. El le invita: „Poftiţi, domniţă. Serviţi, vă rog." „Domniţele" nu se lăsau prea mult rugate, iar gestul său stârnea respectul şi admiraţia celor prezenţi în magazin. Şi aşa, din om în om, toată lumea îl vorbea numai de bine. Eu am adoptat imediat acest stil de lucru, spre disperarea Marianei, care la început n-a prea înţeles că-i absolut necesar ca uneori să mai şi pierzi.

Principala mea grijă era să nu mă părăsească domnul Avedis, aşa că niciodată nu i-am ieşit din cuvânt, cel puţin nu când era de faţă şi mai ales nu când el ar fi putut constata contrariul. Eram amândoi încântaţi de colaborare. M-a rugat să nu mă las prins în tentaţiile prelucrării cafelei din Africa. Dar presiunile deveneau din ce în ce mai mari. Cafegiii care priveau acum neputincioşi cum le fuge pământul de sub picioare presau, astfel încât am fost obligat să găsesc soluţii. Scăparea a venit în primul rând din partea numeroaselor magazine ale întreprinderii plasate în noile cartiere ce se construiseră şi se construiau în continuare în suburbii. Nu existau condiţii de prăjire a cafelei în aceste magazine, majoritatea aflându-se la parterul blocurilor de locuinţe, care nu erau prevăzute cu coşuri pentru

eliminarea fumului. De aceea, am început să-i servesc pe aceşti colegi cu cafea prăjită. Pe lângă cantităţile importante de cafea prăjită africană, îi serveam şi cu cantităţi mai mici de cafea Avedis (pentru obligaţii). Dar acest lucru m-a cam dat peste cap, întrucât trebuia să stau mai tot timpul lângă maşina de prăjit.

Concomitent, la Depozitul Panduri se făceau pregătiri pentru înfiinţarea unei puternice secţii de prăjire a cafelei. Ranga obţinuse toate aprobările în acest sens. Avea nevoie de un om de meserie, aşa că mi-a propus să revin la Agenţia de Import. I-am pus problema soţiei, care aş fi dorit să mă secondeze, adică să existe un control absolut al secţiei din partea familiei Florescu. N-a riscat, dar nici eu. Era oricum un refuz, iar Ranga nu era obişnuit cu aşa ceva. Totuşi n-a luat măsuri împotriva mea, pentru că reuşisem între timp să-i devin util într-un joc extrem de sofisticat, joc de profesionişti, unde nu încăpeau amatorii. Prin mine, Ranga îi servea pe cei de care avea nevoie. Îi fusesem soldat, şi el, comandantul, îmi apreciase întotdeauna corect calităţile. Armenii erau armeni, iar Ranga, oricât s-ar fi străduit, n-ar fi putut obţine prea mult din partea lor; sau, oricum, nu atât cât ar fi dorit. Cu sprijinul domnului Avedis, am reuşit să-l fac dependent de Hristo Botev 10. Întreaga conducere a Agenţiei de Import consuma cafeaua Avedis, în fiecare dimineaţă. Cafeaua pe care o beau sultanii Sublimei Porţi o beau acum şi ei, datorită mie; sau, cum se mai spune în popor, beau „ce bea împăratul, şi nu tot satul". Aşa că soiurile cele mai sofisticate de cafea ale lumii erau la dispoziţia mea, în Hristo Botev 10.

Tot mai mulţi prieteni şi „obligaţii" ale lui Ranga şi ale conducerii Agenţiei de Import îmi deveniseră, in corpore, clienţi, dependenţi întru totul de cafeaua Avedis. Vânzările au luat o mare amploare, astfel că deveniserăm nişte sclavi. Cu tot sprijinul domnului Avedis, nu ne mai descurcam. Şi tot el mi-a dat soluţia: să cer conducerii întreprinderii trecerea magazinului în două schimburi, prin promovarea Marianei ca şef de magazin şi angajarea urgentă de personal. Fiind o gestiune „cu banii în mână", fără casă de marcat, sistemul existent ridica serioase probleme.

În scurt timp, am trecut la treabă. Aveam programul 6.30-21.30, iar eu acopeream în întregime acest program. Veneam cu schimbul unu şi plecam cu cel de-al doilea. Am angajat un unchi de-al Marianei pentru muncile necalificate și încă cinci vânzătoare. La vânzare erau acum în permanenţă câte trei vânzătoare: una cântărea cafeaua, alta împacheta şi cealaltă încasa banii. Toată lumea era încântată, treaba mergea ca pe bandă, serviciul era extrem de rapid. Veniturile au crescut, dar, proporţional, şi cheltuielile. În astfel de situaţii, ori te opreşti, ori mergi înainte, dar cu riscuri.

Având în jur mai multe spitale, Ministerul Agriculturii, Dispeceratul Energetic Naţional, Consiliul Naţional al Apelor (acesta îşi avea sediul în actualul sediu al PNŢCD) şi multe întreprinderi de comerţ exterior - adevărate oficine ale serviciilor de informaţii româneşti şi nu numai -,

clientela era extrem de selectă. Produsele trebuiau să fie pe măsura pretenţiilor acestor minunaţi clienţi, astfel încât am luat hotărârea să introduc la vânzare ţigări import şi, spre sfârşitul anului 1971, aveam toate sortimentele de ţigări aflate în Depozitul Panduri al Agenţiei de Import. Nu lipseau nici cele mai apreciate băuturi alcoolice din import, în special votca rusească originală (Stolicinaia, Moskovskaia şi Krepkaia), votca poloneză (Wyborowa, Zubrowka şi Zytnia) şi tot mai apreciatul coniac albanez, romurile (de trei, cinci şi şapte ani vechime) şi lichiorurile Cuba. Mai tot timpul, elita vremii găsea aici coniac şi lichior extrafin Franţa, băuturi Grecia (uzzo şi coniac Metaxa de trei, cinci şi şapte stele), băuturi Italia (vestitele vermuturi Martini şi Cinzano, lichior Florio Marsala) etc. Toate la un preţ accesibil şi, cel puţin la început, disponibile pentru toată lumea.

Tot mai multă lume frecventa magazinul. Am început să prăjesc masiv cafea pentru colegii de la celelalte magazine ale întreprinderii. De aici acopeream pierderile de la cafeaua destinată clientelei magazinului şi obţineam unele beneficii. Magazinul era înzestrat în permanenţă cu două maşini (adevărate mori) pentru măcinat cafeaua. Vindeam ambele calităţi (africană şi latino-americană), categoria I şi a II-a, în timp ce ceilalţi cafegii vindeau doar alternativ, fie calitatea I, fie calitatea a II-a. Legea permitea, dar majoritatea cafegiilor evitau acest lucru, pentru a nu trezi suspiciuni. Clientela era mulţumită, cumpăra ce-şi dorea, iar eu nu puteam fi acuzat de colegii de breaslă că mă bucur de privilegii. Cel puţin pe faţă, deşi mai toţi îşi dădeau seama că se întâmplă ceva. Cineva acolo sus mă iubea. Dar cine? Şi cine se putea pune cu Ranga?

Între timp, îşi începe activitatea noua secţie de prăjire a cafelei din Depozitul Panduri. Este transferat de la Depozitul Obor prietenul meu Petre Chiţu, unul dintre „Pitici”, şi un merceolog din Centrală, Călin. Cei doi şefi de secţie de la Obor, Petre Chiţu şi Traian Istrate, erau porecliţi „Piticii” pur şi simplu pentru că erau mici de statură; fuseseră aduşi de Mateescu din Cooperaţie, unde lucraseră împreună, şi li se dăduse o parte din gestiunea lui Dobrescu. Colaborasem cu ei foarte bine cât fuseserăm colegi. Cu câtva timp în urmă, Cornel Călin căzuse dintr-un cireş şi-şi distrusese şoldul, aşa că o mare parte din muncă îi revenea Piticului Petre Chiţu (vorba poporului, „toţi pe o babă - şi aia slabă”). Domnul Chiţu avea circa 1,50 m şi era cam plinuţ. Îi plăcea foarte mult viaţa, traiul bun, doar venea din Cooperaţia de Consum. La Agenţia de Import nimerise în sânul lui Avram, cum spuneau evreii din Dudeşti.

Imediat, acestei secţii i se repartizează cele mai bune soiuri de cafea, în timp ce pe piaţă, cafegiilor, li se livra cafea populară din Africa. Prietenii din Africa ai lui Ceauşescu, tot mai numeroşi, îşi ajutau, cum puteau, „pretinul”. Prietenul la nevoie se cunoaşte, vorba ceea. Mai toată lumea nu găsea decât „minunata” cafea Robusta din Guineea, Uganda şi Coasta de Fildeş (sursa celor mai imposibile cafele). Şi când omului i se oprea în gât,

nici nu mai ştia ce să zică, dar în gând începea deja să înjure...

Ranga face o mare greşeală. La început scoate pe piaţă nişte cutii metalice de 100 g cu cafea deja măcinată, la un preţ mult mai ridicat decât al cafelei vrac de la magazinele de specialitate, mizând pe materia primă folosită. Dar Chiţu turnase cantităţi însemnate de apă la prăjire, pentru „rentabilitate", aşa că adio aromă, adio calitate. Odată cu aburii fierbinţi de la cafeaua astfel prăjită se duce pe coş întreaga aromă. În plus, din cauza apei, boabele de cafea opun o rezistenţă sporită la măcinare, pietrificându-se. Întreţinerea utilajelor de producţie românească pentru măcinat cafeaua lasă de dorit. În plus, umezeala din cafea atrage duşmanul de moarte al cafelei din toate timpurile, Măria Sa Mucegaiul. Şi, ca dezastrul să fie complet, cutiile metalice, mai toate, ruginesc. (Unde eşti tu, Florescu, să-i convingi pe prim-secretarii judeţeni că-i sarcină de la Partid să primească marfa respectivă?!) După un timp, cutiile sunt eliminate şi înlocuite cu plicuri curate, dintr-o hârtie din import. Încet, dar sigur, noul produs începe să se impună pe piaţă, dar nu într-atât încât să prejudicieze interesele cafegiilor. Marile succese ale acestora constau îndeosebi în calitatea serviciului prestat.

În 1933, un inginer de origine armeană, Sukesian, a adus din Suedia, pentru conaţionalii săi, maşini speciale de măcinat cafeaua, numite de aceştia, în cinstea lui, maşini Sukesian. Ele erau prevăzute cu nişte cuţite în formă de turbină, făcute dintr-un oţel special. Foarte puţini se pricepeau să întreţină aceste utilaje. Domnul Avedis avea omul său încă de la început. Odată cu magazinul, l-am preluat şi pe domnul Niţu. Preţul cerut de el era foarte ridicat, dar merita. Cafeaua era măcinată pudră, precum cacaua olandeză de Zaan. Majoritatea cafegiilor din Bucureşti aveau astfel de maşini, dar, în urma emigrării masive a armenilor, locul lor a fost luat de români, care, de cele mai multe ori, au renunţat treptat la întreţinerea maşinilor, abandonându-le.

Între timp, Frigocom Bucureşti scoate pe piaţă maşini de măcinat cafea de capacitate redusă, cu care s-au dotat raioanele de cafea-dulciuri din complexele comerciale nou construite. Trebuie menţionat că în acea perioadă preferinţele românilor, aproape în totalitate, se îndreptau către aşa-zisa cafea turcească prăjită, de culoare mai deschisă şi măcinată cât mai mărunt, încă nu luase amploare cafeaua de filtru, aşa-zisa cafea schwartz, prăjită mai închis şi măcinată mai mare, ca mălaiul grişat. De altfel, în standardele în vigoare cafeaua de filtru nu figura, întrucât depăşea cu mult coeficientul legal, şi aproape nimeni nu vindea astfel de cafea. Eu totuşi vindeam în permanenţă celor care-mi solicitau acest produs, care era expus în prim-plan. Şi astfel, amatorii de cafea „europeană" au început să vină, tot mai mulţi, în Hristo Botev 10. Preţul real al acestei cafele depăşea cu mult preţul oficial, stabilit la început pentru aşa-zisa cafea turcească. Dar ce conta, dacă deviza mea era bine-cunoscuta „clientul nostru, stăpânul nostru"?

Atitudinea mea a atras atenţia multora, astfel încât, într-una din zilele lui septembrie 1971, primesc o vizită „istorică”. Vine „Incoruptibilul”, marele inspector Degeratu de la Inspecţia Comercială de Stat a Capitalei. Intră în magazin în jurul orei 9, cumpără 200 g de cafea şi întreabă cine e şeful. Fiind chiar lângă el, îi răspund că eu sunt. „Cum, dumneata eşti Florescu? Măi băiete, ai dat de dracu, fiindcă ai o reclamaţie şi tare mi-e teamă că la noapte n-o să mai dormi pe perna ta!” Se prezintă ca în filmele cu Gestapoul: „Inspector Degeratu”. Cu o voce metalică, îmi cere să-i pun la dispoziţie toate actele de când am preluat magazinul. Totodată verifică şi cafeaua aflată în magazin, sac cu sac. În jurul orei 12, încerc să-i ofer o cafea, dar mi se adresează: „Dacă din acest moment îmi mai oferi ceva, anunţ Procuratura şi pleci de aici cu cătuşele la mâini.” Îi răspund că am înţeles şi-şi continuă controlul. Pe la orele 16 se opreşte, îmi returnează actele, îmi strânge mâna şi-mi spune: „De data asta ai avut noroc, ţine-o tot aşa şi probabil că nu va trebui să ne mai întâlnim. Dar dacă mă faci să revin, nu se ştie cum se va termina! Succes în continuare!”

Această vizită mi-a dat mult de gândit. Erau şi oameni incoruptibili în sistemul de supraveghere şi control! Dar de unde mi se trăgea? Pe cine deranjasem? Blocul din Hristo Botev 10 era cunoscut drept „blocul Securităţii”. Prin anii '50, aici locuiau principalii şefi din Securitate şi Procuratura Militară şi înalţi magistraţi ai regimului comunist. La început avea portar la intrare şi nu puteai intra nelegitimat. În 1971 încă mai locuiau aici destui dintre ei. Administratorul blocului, fostul maior de Securitate Ştefan Moldoveanu, fusese în timpul lui Dej comandant de lagăr de muncă forţată şi exterminare. Recent, prin intermediul serialului Memorialul durerii, am aflat că funcţiile lui au fost mult mai mari decât cele pe care susţinea că le avusese, şi anume: inspector-general în Ministerul de Interne, responsabil cu toate lagărele comuniste de exterminare în masă din România. Soţia lui avusese aceleaşi îndeletniciri, având tot gradul de maior de Securitate. Amândoi se mândreau cu ocupaţia lor anterioară. Mai locuia în bloc un judecător de la vestitul Tribunal al Poporului, care dăduse mii de ani de temniţă grea şi muncă silnică unor mari personalităţi ale vieţii noastre politice şi culturale. Veniţi, unii dintre ei, pe tancurile sovietice, cunoscători a mai multor limbi străine, mulţi emigraseră deja sau erau pe punctul de a o face. Brusc, îşi dăduseră seama că România nu-i reprezintă. Cineva, acolo, dincolo, îi aştepta cu flori în gară. Nu conta cât rău făcuseră. Doreau să servească omenirea, aşa cum credeau ei că-i bine, şi la noi nu mai era posibil. Ei erau internaţionalişti, iar la noi deveneau tot mai puternici cei din clica lui Nicolae Ceauşescu, aşa-numiţii naţionalist-comunişti. Cei rămaşi în bloc erau extrem de pretenţioşi. Doreau să fie serviţi preferenţial cu cele mai bune produse şi fără să se înghesuie la coadă cu plebea. Ei erau „aleşi”, era blocul lor, iar eu nu trebuia să mişc în front, ci să fiu servitorul lor, oricând o doreau. Dacă nu mă conformam, aveau să mă termine.

Aşa că, la îndemnul domnului Avedis, am luat în serios avertismentul şi i-am solicitat domnului Moldoveanu sprijinul, în schimbul a numeroase şi substanţiale „atenţii”, acesta mi l-a oferit şi mi-a acordat, cu de la sine putere, câteva boxe în subsolul imobilului, nefolosite de nimeni. De asemenea, m-a pus în contact cu proprietara unui apartament de la etajele superioare, care avea şi o mică garsonieră la parterul blocului, chiar în spatele magazinului, prevăzută cu baie şi bucătărie. Doamnei îi plăteam chirie lunară, iar pentru boxele de la subsol îi dădeam domnului Moldoveanu şpagă cât cuprinde. Am devenit pe dată „iubitul nostru cafegiu”, „drăguţul de domn Florescu”. Accesul în garsonieră se făcea printr-un culoar ce dădea în intrarea principală a blocului, însă şi în cea de serviciu.

Aici mi-am adus cele mai bune mărfuri, mărfuri care fuseseră deja scoase din comerţul propriu-zis cu amănuntul. Unele începuseră să lipsească până şi de la Gospodăriile de Partid, de la magazinele cu circuit închis ale Ministerului de Interne şi ale Ministerului Apărării Naţionale, ba chiar şi de la cele două magazine cu circuit închis ale Corpului Diplomatic, CS 3 şi CD 41. Vecinii mei iubiţi au fost încântaţi când am ales să le duc chiar în apartamentele personale mărfurile dorite, asta pentru ca nici unul să nu-şi mai bage nasul în treburile mele. Şi iată-mă pe mine, „fiul de năpârcă”, slugă la nişte oameni pe care în sufletul meu îi dispreţuiam profund. M-am văzut obligat să zic ca ei şi să fac ca mine. Cine ar fi crezut că un fiu de deţinut politic îi va servi în acest mod pe cei mai groaznici torţionari ai regimului comunist?

În primăvara lui 1971, pe la începutul activităţii mele, intră în magazin fostul meu coleg de şcoală generală Ioan Crăciunel. Nu ne mai văzuserăm din copilărie, dar asta nu ne-a împiedicat să ne recunoaştem imediat. În fiecare dimineaţă lua o cursă specială spre Brăneşti. Era profesor de matematică la liceul din localitate. Am reluat imediat relaţiile şi mi-a devenit colaborator apropiat. Ţinea evidenţa contabilă „la a doua mână”, lucru absolut necesar pentru evitarea oricăror surprize. Paza bună trece primejdia rea, după cum se ştie. Bineînţeles că a devenit automat primul meu client, având acces absolut la orice produs ce se găsea în magazin. Relaţia dintre noi avea să se transforme într-una de lungă durată, definitivă. Reîntâlnirea celor doi „fii de năpârcă” chiar în blocul Securităţii a fost mâna Providenţei. El m-a sprijinit permanent în întreaga activitate, iar eu, desigur, i-am răspuns întotdeauna cu aceeaşi monedă.

În vara lui 1971, vine la Agenţia de Import, la Depozitul Panduri, care era totodată şi garajul tuturor maşinilor Agenţiei, ca şef Birou Transporturi al întregii întreprinderi, economistul Mihai Angheluţă, nepotul lui Gheorghiu-Dej, fiul surorii acestuia. Îl angajase Ranga la intervenţia unui mare boss din Ministerul Comerţului Interior. Încă de la început, am stabilit relaţii de strânsă amiciţie cu el, fapt ce m-a ajutat să obţin transporturile către magazinul meu cu şoferii agreaţi de mine. Cu aceşti

şoferi eram de mult timp prieten, ceea ce a dus la „închiderea cercului”. Doar câţiva ştiau exact ce mărfuri primeam, aşa că onorata concurenţă nu prea avea cunoştinţă asupra produselor pe care le obţineam eu. Dacă unchiul ar fi fost ca nepotul, poate că n-ar fi intrat în istoria României drept cel mai sângeros conducător; dar diferenţa între ei era ca de la cer la pământ.

Prin trecerea tovarăşului Puzderie la noul Depozit Militari, la Panduri mare şef mare a rămas domnul Isaian, iar pe locul secund a venit domnul Brehoiescu, din Centrală, care fusese şef serviciu Comercial la ICRA Vama Antrepozite când mă angajasem eu, în 1964. Domnul Isaian a avut întotdeauna o atitudine binevoitoare faţă de mine; îi fusesem un colaborator fidel cât timp lucrasem cu el la Panduri, fiind întotdeauna mult mai aproape de el decât de Puzderie. Desigur că şi domnul Avedis avea un rol însemnat în această relaţie, căci intrasem deja în lumea armeană pe uşa din faţă. Domnul Brehoiescu era un om mai fricos, mai puţin cooperant la început, dar cu ajutorul lui Eugen Haim şi al lui Avram Lentzer s-a dat rapid pe brazdă. Aşa că la Panduri a început o perioadă de linişte, de viaţă frumoasă, fără turnătorii şi îmbârligături. Cei doi şefi de depozit se înţelegeau de minune, iar şefii de secţie, oameni serioşi, îşi vedeau de ale lor.

La un moment dat, în viaţa domnului Isaian a intrat o doamnă simpatică, o delegată din Depozitul Panduri, cu care lucrasem foarte bine când fusesem aici, doamna Geta. Aceasta era, într-un fel, ceea ce fusese Elena Lupescu pentru Regele Carol II. Cu Geta alături, domnul Isaian nu mai avea nevoie de nimic. Mult mai tânără decât el, la fel de voinică, femeie senzuală, brunetă, priceputa în arta amorului, l-a cucerit în cele din urmă pe marele solitar. Geta era fumătoare şi mare amatoare de băuturi extrafine, lichiorurile franţuzeşti fiind marea ei pasiune, spre deosebire de domnul Isaian, care era complet abstinent (la alcool). Nu mi-a fost prea greu să-i câştig bunăvoinţa şi, datorită ei, eram întotdeauna binevenit la Depozitul Panduri. Prin şoferii „mei” (întotdeauna aceiaşi) eram informat de produsele nou-venite în toate secţiile, şi acţionam în consecinţă.

Cunoscând perfect problemele din depozit, nu mi-a fost greu să stabilesc relaţii speciale cu foştii mei colegi, Dumitru Trancu şi Gheorghe Stavarache mai ales, şeful secţiei Cafea crudă. Deşi avea dese controale din partea IGM-ului, domnului Stavarache nici că-i păsa. Era un om foarte bine organizat. Cafeaua era depozitată pe trei nivele (subsol, parter şi etaj). La subsol era cafeaua care trebuia „să se încarce”, adică să capete atâta umiditate cât cuprinde, până la limita legală admisă, şi să crească în greutate (cu 1-3 kg per sac). Cafeaua de la parter se păstra cam la aceeaşi umiditate cu care venise în depozit, cu mici diferenţe în funcţie de anotimp. În schimb, cafeaua de la etaj era uscată, cu 2-3 kg, chiar 4 kg, diferenţă în minus faţă de parametrii normali. De aceea, nea Ghiţă Stavarache putea oricând să-şi rezolve unele probleme, în funcţie de unde

livra marfa. Bineînţeles că aceia care erau serviţi trebuiau să „colaboreze”. Colaborarea noastră, începută de când eram colegi, a continuat fructuos, în beneficiul ambelor părţi. Nici nu trebuia să existe vreodată la livrare diferenţe cantitative, erau suficiente cele calitative. Bineînţeles că totul se baza pe o corectitudine exemplară a ambelor părţi. Eu obţineam întotdeauna marfa dorită, indiferent de oprelişti, iar domnului Stavarache i se recunoşteau din start drepturile. Desigur că erau şi comercianţi care n-aveau de ales, primeau cafeaua de la subsol, dar Stavarache niciodată nu sărea calul. Îşi cunoştea oamenii, aşa că, dacă erau nemulţumiri, le rezolva fără comentarii. Domnul Stavarache era un as în această afacere, dar asupra lui se făceau mari presiuni, întreaga conducere a întreprinderii, în frunte cu Ranga, trăgea tare, diferite organe, aşa-zis de control, plecau „doldora” (securişti, miliţieni, activişti de Partid de diferite nivele) - îl năpădiseră toţi ca lăcustele. N-avea de ales. Muncea de dimineaţa până seara, pentru că între timp rămăsese singur, colegul său pensionându-se. În cei 25 de ani de activitate avusese numeroase verificări, multe percheziţii domiciliare, dar niciodată, nimeni nu-i găsise ceva imputabil; n-avea în mod sigur „teşcherea” (adică bani albi pentru zile negre), trăia doar clipa în mod onorabil, se respecta. Singurul său repaus era, poate, duminica după-amiaza, dat fiind că adesea venea la serviciu şi duminica dimineaţa.

Venirea mea la magazinul Hristo Botev 10 a picat tocmai bine. Prin mine domnul Stavarache verifica fiecare lot de cafea în parte atât ca randament, cât şi calitativ. Până atunci îl avusese doar pe domnul Keşcherian de lângă Catedrala Sfântul Iosif: ce-i comunica el, aceea era. Dar după 1 martie 1971 ne avea pe amândoi, compara datele, ne controla pe fiecare prin celălalt. Prin Stavarache, Ranga controla totul şi pregătea în linişte Marea Lovitură. Acum sunt absolut sigur că cei doi erau mână în mână sau, mai precis, că aproape tot ce făcea Stavarache era parte dintr-un plan bine stabilit în mintea lui Ranga. Acesta dorea „controlul absolut” asupra preparării şi desfacerii cafelei în România şi în special în Capitală. Îi ura pe armeni, simţea că sunt mai buni ca el, dorea cu orice preţ să-i desfiinţeze şi avea de partea sa toate forţele disponibile, în timp ce armenii erau copii ai nimănui şi de aceea au ales până la urmă, ca singură soluţie, emigrarea.

În mai 1971, România a fost cuprinsă de o puternică epidemie de gripă: se spunea că virusul venise tocmai din Japonia. Cum-necum, l-a contractat şi micuţul nostru George. Într-o emisiune radiofonică, s-a transmis cam ce măsuri trebuie luate în caz că cineva se îmbolnăveşte. Întâmplător, Mariana a urmărit emisiunea; iar când George a avut un acces de tuse puternică şi convulsii, rămânând nemişcat, ea tocmai intra pe uşă. A anunţat imediat Salvarea şi l-a dus la spital. După două săptămâni, când totul a trecut, ne-am luat copilul acasă. Medicul ne-a spus că incidentul va lăsa urme, şi într-adevăr ne-am trezit că băieţelul nostru rămăsese cu strabism. Dumnezeu începuse să ne încerce, să ne atragă atenţia că trebuie

să rămânem cu picioarele pe pământ.

În acest timp, tot mai multă lume venea la micul magazin din Hristo Botev 10. Clientela se împărţea în două, cei care lucrau în zonă şi cei care locuiau în preajma magazinului. În ultima categorie intrau mari scriitori şi poeţi, directori de edituri, ziarişti, ofiţeri superiori din MAI şi MApN, cunoscuţi regizori şi actori. Alături, în blocul din Hristo Botev 8, locuiau scriitorul şi totodată directorul editurii Albatros Mircea Sântimbreanu şi regizorul Dan Piţa cu minunata sa soţie, actriţa Carmen Galin. La mică distanţă locuia poetul Nichita Stănescu, iar la o stradă distanţă stăteau soţia şi cei doi băieţi ai lui Marin Preda. La doi paşi de Piaţa Rosetti, pe strada Dianei 3, locuia doctorul Mihai Aldea, ministrul-adjunct al Sănătăţii; în acelaşi bloc cu el stătea şeful Corpului de Control din Ministerul de Interne, de asemenea latinistul şi criticul de cinema Florian Potra. Vizavi de magazin, în blocul Hristo Botev 5, locuia colonelul de Securitate Vasile, fost aghiotant al lui Chivu Stoica, înalt demnitar de stat. Mulţi au devenit „de-ai casei”.

Astfel, în fiecare dimineaţă, indiferent cât de grea fusese noaptea, Nichita Stănescu îşi lua porţia, 30 g de cafea măcinată şi o sticlă de votcă Moskovskaia. Îl serveam direct din maşina de prăjit. Când maestrul avea musafiri, revenea uneori, însoţit de diverşi colegi. Într-o zi a venit cu Marin Preda, care întâmplător trecea pe-acolo, în drum spre cei doi băieţi care locuiau pe strada Paleologu. Bineînţeles că atunci puneam de-o cafea „la botul calului”, prăjită şi măcinată ad-hoc. Uneori discuţia se prelungea, aşa că-i invitam în garsonieră, unde, nederanjaţi de nimeni, erau serviţi ca nişte regi.

Între Mariana şi doamna Aldea, soţia ministrului Sănătăţii, s-a stabilit încet-încet o relaţie specială, aproape de prietenie. Era o doamnă distinsă, fără fumuri, pe care o serveam cu multă plăcere. N-aveau copii şi ne admira pentru cei trei copii ai noştri, dar ne spunea totodată că ar trebui să ne oprim. Şi totuşi, în octombrie 1971, Mariana rămâne iarăşi însărcinată, deşi începuserăm să ne îngrijim de această problemă. Într-una din serile următoare, ia 20 de pastile mari de chinină şi noaptea intră în comă, până dimineaţă orbind complet. Am internat-o imediat la Spitalul Colţea şi, la intervenţia doamnei Aldea, s-a ocupat de ea cel mai bun medic oftalmolog al spitalului, doctorul primar Ion Glăvan. Trebuia să i se administreze un medicament special care în acel moment nu se găsea decât la Spitalul Elias. Doamna Aldea a mers la Elias şi într-o oră a adus medicamentul. Doctorul Glăvan ne-a zis că dacă într-o jumătate de oră nu-i revine vederea, slabă speranţa să-i mai revină vreodată. După circa 10 minute, Mariana a văzut verigheta doctorului. Dar după externare şi reluarea serviciului, a avut mari probleme cu vederea. Uneori, mergând pe stradă, intra în câte un stâlp ori se lovea de oameni. Doctorul Glăvan ne-a spus că o însemnată cantitate de chinină se localizase la periferia nervului optic şi singura soluţie pentru rezolvarea situaţiei este o nouă sarcină.

Deşi nici nu voia să audă de aşa ceva, la insistenţele mele şi ale tuturor celor care ne doreau binele, Mariana a cedat. Şi astfel, pe 17 decembrie 1972 se naşte cel de-al patrulea copil al nostru, o fetiţă sănătoasă de 3,300 kg, pe care am numit-o Marina. Ne făcuserăm planul; de-acum înainte puteam să apelăm la aprobarea legală de întrerupere de sarcină, dar n-a fost nevoie de aşa ceva, deoarece de atunci barza ne-a evitat. Era de ajuns. Eram o familie închegată, unul alături de celălalt, umăr la umăr, pe drumul neştiut al vieţii.

O mare problemă într-un magazin este, cred, cea a personalului. Cum îţi aşterni, aşa dormi. Încă de la început, domnul Avedis mi-a atras atenţia asupra acestei chestiuni. Niciodată nu trebuie să existe relaţii de altă natură între şef şi subalterni (subalterne), decât cele de serviciu. El o păţise, în Calea Victoriei 33-35. Îmi vorbea din proprie experienţă. În afară de asta, pe un şef trebuie să-l preocupe problemele personalului, chiar şi cele personale. Trebuie ca fiecare să fie înţeles şi ajutat după caz. Nimeni nu trebuie jignit. Şeful trebuie să fie ferm, dar înţelegător. Oricine poate greşi. De asemenea, şeful nu trebuie să sfideze, în special personalul. Dacă nu e iubit, trebuie să fie măcar respectat.

Majoritatea vânzătoarelor din Hristo Botev 10 erau absolvente de liceu, dar din mediul rural. Prima dintre ele, venită chiar în primăvara anului 1971, Florica (dezmierdată de noi Floricel), în vârstă de 16 ani, la început nu ştia de cine să asculte mai întâi, de colega ei mai în vârstă şi atotştiutoare sau de şefa Mariana, destul de dură, dar corectă. A intervenit imediat domnul Avedis, sesizând rapid dilema micuţei vânzătoare, şi, în calitate de şef onorific, a preluat sarcinile tuturor, învăţând-o rapid cam tot ce se putea învăţa. Floricel era mare amatoare de dulciuri; până la venirea la noi le cam dusese dorul, aşa că s-a apucat să înfulece pe nerăsuflate numai bomboane extrafine de ciocolată. Norocul nostru, al tuturor, a fost că tot domnul Avedis a observat primul şi, în loc s-o toarne sau s-o certe, a invitat-o mai abitir: „Te rog, draga Floricel (nu vorbea perfect româneşte, în loc de dragă, spunea draga), serveşte cât pofteşti, plătesc eu.” Apoi ne-a luat deoparte pe mine şi pe Mariana şi ne-a spus s-o lăsăm să se sature, pentru că după aceea putem fi siguri că n-o să mai vrea să le vadă în ochi. La fel am procedat cu tot personalul. Dimineaţa, la deschidere, fiecare îşi bea cafeluţa, iar dacă cineva dorea să mai bea o cafea pe parcursul programului, nu era nici o problemă. După-amiaza la fel. Cafeaua Avedis le făcea pe fete sprintene, foarte atente şi extrem de serviabile faţă de clienţi. Buna dispoziţie era regula generală în magazinul nostru. Această stare se transmitea şi clienţilor noştri. Chiar dacă cineva intra mai nervos, ieşea zâmbind.

Cât priveşte aşa-zisele drepturi ale personalului, singură doamna Mery şi-a primit „dreptul”, aşa cum conveniserăm, tot timpul cât a lucrat cu noi. Cu celelalte vânzătoare însă a trebuit să-mi schimb tactica, din cauza unui incident în aparenţă banal. Întrebând-o pe Floricel ce va spune dacă va fi

chestionată pe tema asta de vreun organ de cercetare, ea mi-a zis dezinvolt: „Spun tot!” „Foarte bine, Floricel, aşa să faci!” Şi din acel moment am încetat orice plată în bani suplimentară şi, pe atunci, nelegală. Dar trebuia să caut altă soluţie, fiindcă, vorba poporului, „Stăpânul zgârcit face sluga hoaţă”.

Dădeam la început, săptămânal, fiecărei vânzătoare o plasă cu diverse alimente, citrice, cafea. Apoi, pe fiecare am sprijinit-o să obţină nişte drepturi (locuinţă, în primul rând). Pe majoritatea le-am cununat, apoi le-am botezat copiii, aşa că, în cele din urmă, eram ca într-o mare familie. Oricare dintre ele putea consuma orice aliment, oricând, din magazin, dar bani din mâna mea n-am mai dat niciodată nici uneia. Aşa erau vremurile! Mulţi şefi de magazine au avut mari necazuri din această pricină. Salariile erau însă foarte mici, aşa că trebuia găsită o soluţie legală de recunoaştere a eforturilor acestor minunate fete.

Singurul căruia i-am dublat salariul a fost Mihai Alexandrescu, unchiul Marianei, cu doi ani mai în vârstă decât mine; în plus, i-am acordat şi drepturile pe care le acordasem întregului personal. Mihai avea însă acelaşi program ca mine, venea dimineaţa la deschidere şi pleca abia la închidere. Fără părinţi, trăise prin orfelinate, unde învăţase meseria de tâmplar-dulgher. Repartizat în Bucureşti, la un şantier de construcţii, unde a cunoscut-o pe sora socrului meu, şi-a câştigat rapid porecla de Tamango datorită staturii sale (1,90 m înălţime la o greutate de circa 80 kg). Din cauza muncii în condiţii dure de şantier, dar şi neglijenţei, se pricopsise cu o lombosciatică de maximă gravitate. În acel moment am apărut eu şi i-am propus angajarea în condiţii dinainte stabilite, un venit cel puţin cât cel de pe şantier, program de două ture şi alte avantaje, văzând şi făcând. Mi-a acceptat oferta şi a devenit imediat mâna mea dreaptă. A deprins de la domnul Avedis multe aspecte ale operaţiunii de prăjire a cafelei, înlocuindu-mă cu succes adeseori. Ca să-l cointeresez şi mai mult, i-am angajat şi soţia, aşa că Mihai avea toate motivele să-mi fie devotat. Şi a fost întotdeauna. I-am botezat şi lui un copil, pe ultima dintre cele cinci fete.

În toamna lui 1971, prietenul meu Crăciunel suferă un grav accident, prinzându-şi laba piciorului drept între bordură şi scara autobuzului. Rămas singur, trec la un moment dat o notă de transfer pentru cafeaua de „export” de la rubrica „ieşiri” la rubrica „intrări” şi constat o lipsă în gestiune de 13 000 lei, ceea ce mă face să pun eu banii rapid. A doua zi mi-a şi venit inventarul. Bineînţeles că cele 13 000 de lei au devenit „plus în gestiune”, fapt ce s-a soldat cu note explicative şi cu mari suspiciuni asupra activităţii mele. Totuşi directorul nu dă cazul la Miliţie pentru „cercetări”. Acceptă „cadoul” făcut întreprinderii, iar eu îmi continui activitatea. Întâmplarea a avut un efect atât de puternic asupra mea, încât niciodată nu s-a repetat ceva asemănător. Peste un timp, Crăciunel a revenit şi ne-am continuat colaborarea.

Încă de la început, domnul Avedis îmi spusese să nu încerc vreodată să dau şpagă directorului coordonator Ion Popescu, fiindcă este incoruptibil. Nu luase mită nici de la el, deşi a încercat în mai multe rânduri. M-am conformat, aşa că atunci când s-a întâmplat evenimentul nedorit, acesta m-a ascultat cu atenţie şi m-a crezut. M-a întrebat cum de am pus totuşi atât de repede banii şi n-am verificat mai bine. Am stabilit cu el ca, dacă vreodată se va întâmpla ceva, să-l anunţ pe el primul.

Originar din comuna Tismana, judeţul Gorj, Ion Popescu era fiul unui preot foarte bogat şi avea un unchi fugit în Franţa. Toată viaţa sa activă a ascuns acest lucru autorităţilor. Întâmpinase multe greutăţi în viaţă, dar nu se lăsase, obţinând licenţa în studii economice printre primii. A fost repartizat la OCL Alimentara 23 August ca economist la biroul Planificare, fiind avansat foarte repede şef al biroului. S-a împrietenit cu tovarăşul Crăciun (în realitate domnul Crăciun, dat fiind că a fost tot timpul un adevărat domn faţă de toată lumea din întreprindere), secretarul de Partid pe întreprindere, care l-a propus şi susţinut să intre în Partid. În cele din urmă, a fost promovat director coordonator. Burlac convins, om cumpătat, antialcoolic, foarte pedant, orgolios, chiar vanitos (ca orice oltean care se respectă, mai ales când provine din structurile superioare), era o partidă bună pentru oricare dintre economistele necăsătorite ale întreprinderii. Desigur că avea o relaţie, dar foarte secretă, doar câţiva ştiau de ea, iar toţi prietenii şi-i alesese din afara mediilor comerciale (doctori, ingineri, profesori, artişti). Bărbat înalt, bine făcut, cu statură atletică, întotdeauna cu zâmbetul pe buze, stârnise multe invidii în rândul confraţilor de breaslă, dar se bucura pe ascuns de simpatia nevestelor acestora şi mai ales ale principalilor activişti de Partid din Sector, cu care se vorbea că ar fi „compătimit”.

Deşi oltean, Ion Popescu respingea aranjamentele şi obligaţiile ce sunt uneori imposibil de ocolit în această activitate. Mai toţi directorii dinaintea lui avuseseră probleme. El nu dorea să le calce pe urmă. înţelegea perfect situaţia din comerţ, dar prefera să nu se implice. Prin oamenii din subordine încerca să ţină în mâini întreaga situaţie, dar aceştia, oameni fiind, nu erau făcuţi din acelaşi aluat. Cea mai mare problemă a sa nu era luarea de foloase necuvenite (mită, şpagă, ciubuc), ci darea peşcheşului către Marele Sultan (primul secretar PCR de Sector), peşcheş care de regulă trebuia dus ori de câte ori acesta îi convoca pe directorii comerciali din Sector, cu diverse ocazii (sărbători legale, aniversări etc.). Toţi „supuşii”, de unde aveau, de unde n-aveau, trebuiau să se prezinte la Marele Sultan cu cadouri pe măsura stării de linguşeală faţă de superiori ce domnea pe atunci în ţară. Ion Popescu fusese însă totdeauna foarte ferm şi, dacă nu lua şpagă, nici nu da şi se amuza pe această temă faţă de confraţii săi din acelaşi domeniu de activitate, care se înghesuiau să depună la picioarele Măritului Sultan obolul lor, multilateral dezvoltat.

Eu, dacă am văzut că nu m-am putut apropia de Ion Popescu, m-am

apropiat încet-încet de domnul Crăciun, în aşa fel încât, dacă doream să ştiu ceva, îl întrebam pe el, iar domnul director afla multe despre mine (anume ceea ce doream eu neapărat să ştie) prin iubitul domn Crăciun, deoarece pe cei doi îi lega o prietenie foarte puternică. Raionul, ulterior Sectorul de Partid, afla totul despre directorul Popescu (mai puţin marile sale secrete) de la secretarul de Partid Crăciun.

Directorul Popescu era o enigmă pentru mulţi. În urma discuţiilor cu domnul Crăciun, am început să-l înţeleg. Nu dorea să aibă necazuri, nu credea în oameni, mai ales în cei deveniţi legende ale întreprinderii, ţinea la postul său aşa cum ţin gradaţii (militari în termen) olteni la gradul lor. Nu avea vise de mărire sau, dacă avea, le ţinea bine ascunse. Refuzase în mai multe rânduri promovarea în posturi superioare, fiindcă aici se întâlnea cu profesioniştii din Securitate şi se temuse să rişte. Postul de director coordonator de întreprindere comercială de Sector îi convenea şi dorea să iasă la pensie din acest post, mai ales că nici un predecesor nu reuşise această performanţă. Şi a reuşit! Era extrem de autoritar, în multe cazuri neînţelegător cu problemele reale ale oamenilor, nu intervenea pentru nimeni, nu susţinea pe nimeni. Nu-şi apăra oamenii niciodată, de aceea am fost nedumerit: oare ce-l determinase să nu înainteze cazul la Miliţie? Oricum, toată lumea excludea din start o înţelegere dintre noi doi. Poate domnul Crăciun să-l fi influenţat, n-am să ştiu niciodată.

După pensionarea directorului Constantinescu, prin reorganizarea comerţului cu amănuntul, ne-a venit un nou director comercial, Eleonora Negruşoiu, fostă directoare la OCL Pâinea. Era nevastă de colonel, soţul său fiind comandantul Sectorului 1 de Miliţie al Capitalei. Sigură pe sine, dezinvoltă, cunoştea foarte bine lumea comerţului, dar imediat şi-a acceptat rolul, acela de adjunctă a directorului Popescu. Cei doi s-au înţeles încă de la început foarte bine. Totul se petrecea ca într-o căsnicie, totdeauna directorul Popescu avea ultimul cuvânt, dar şi cuvântul ei conta. Ca şi Popescu, era incoruptibilă, dar mereu cu zâmbetul pe buze, chiar pusă pe glume; putea înşela pe unii, făcându-se că nu observă unele lucruri.

Toată lumea o iubea. Era mai aproape de oameni, de firea lor. Îi ajuta pe mulţi, îşi susţinea oamenii, poate şi datorită faptului că avea spatele asigurat. Provenea dintr-o familie modestă şi numeroasă, de aceea cunoscuse viaţa în adevăratul sens al cuvântului. Pentru că stătea foarte aproape de magazinul nostru, venea adesea să facă cumpărături, atât singură, cât şi cu soţul. Cu timpul, am reuşit să-i cunosc întreaga familie (fraţi, surori, mamă), pe care o serveam cu multă plăcere cu „tot ce economia noastră ne punea la dispoziţie”. Această expresie era folosită mai tot timpul de directorul Popescu când discuta de aprovizionarea unităţilor comerciale din subordinea sa (circa 440). Se pare că directorul Popescu, neştiind ce hram poartă directorul Ranga, într-o discuţie cu directorul de la ICRA Bucureşti, care fusese coleg cu Ranga în Securitate, îl făcuse pe

acesta un mare mincinos, iar colegul l-a informat pe Ranga. Drept represalii, Ranga îl sabota sistematic în ceea ce privea aprovizionarea unităţilor comerciale din sectorul nostru. Totuşi, la intervenţia primului secretar de Sector, care întâmplător era şi membru supleant al Comitetului Politic Executiv al PCR, Ranga l-a primit pe Popescu şi l-a săturat de mărfuri din import, dându-i o cantitate de marfă ce se repartiza de regulă unui singur magazin, aşa că cele 440 de magazine au rămas fără sprijin, cu excepţia magazinului meu. De aceea tot mai multă lume pur şi simplu ne asalta. Hristo Botev 10 ajunsese o ultimă speranţă pentru mulţi. Buna servire, buna aprovizionare atât cu produse din import, cât şi indigene îl făceau să devină un punct de reper al comerţului bucureştean şi în special al celui din centrul Capitalei.

Domnul Avedis era foarte încântat. Şi-a dat seama că între mine şi domnul Stavarache existau relaţii speciale, concretizate prin obţinerea celor mai selecte soiuri de cafea, soiuri pe care el însuşi le obţinuse foarte greu sau deloc. Mai din curiozitate, mai din pasiune, era nelipsit zilnic din magazin. Discuţiile noastre erau presărate aproape tot timpul cu anecdote, cu pilde şi sfaturi pentru viitor pentru mine. Pe unele nu pot să le uit:

A. Se spune că, odată ca niciodată, că dacă n-ar fi nu s-ar povesti, a fost un tânăr care, într-o ceartă, într-un moment de nechibzuinţă, şi-a ucis prietenul, l-a dus într-o pădure şi l-a îngropat adânc, în mijlocul pădurii, lângă o scorbură. După un timp, trecând prin acel loc cu propria sa mamă, a privit atent către scorbură. Mama l-a întrebat de ce priveşte astfel, şi atunci tânărul i-a mărturisit că acolo şi-a îngropat prietenul pe care-l ucisese şi a rugat-o să nu spună la nimeni. După nici trei zile, tot satul ştia, aşa că imediat a fost arestat şi condamnat la ani grei de temniţă.

B. Se spune că era odată, în marele oraş Constantinopol, un renumit negustor de covoare. Avea un sortiment bogat de covoare care mai de care mai frumoase, printre care şi unul imens, persan, foarte scump, într-o zi, văzând că nu prea sunt clienţi, a închis şi a plecat la masă. Dar între timp a apărut un client interesat să cumpere un astfel de covor, care, găsind magazinul închis, a cumpărat de la concurenţă.

C. Iarăşi se spune că era odată, într-un sat, un bătrân cărăuş care avea doi fii. îmbătrânind şi nemaiputându-şi face meseria, şi-a chemat fiii şi le-a încredinţat cei doi cai frumoşi, puternici, cu care lucrase până atunci, spunându-le: „Dragii mei, să aveţi grijă de ei, să daţi fiecăruia câte o găleată de apă, două găleţi de ovăz şi doi baloţi de fân de cea mai bună calitate.” Băieţii, luându-şi în primire averea, au început să neglijeze bietele animale, reducându-le zilnic din raţii. Văzând că se schimbase ceva în comportamentul cailor, bătrânul şi-a întrebat băieţii ce se întâmplă, iar aceştia i-au mărturisit ce-au făcut, pretinzând că bietele animale nici n-au simţit schimbarea, căci nu spun nimic. Şi au continuat aşa, până când cei doi cai au murit. Şi atunci le-a zis bătrânul cărăuş fiilor săi: „Vedeţi că au vorbit până la urmă caii?”

În urma relaţiilor tot mai strânse ale României cu noile state africane, aceste ţări trec în fruntea principalilor furnizori de cafea. În februarie 1973, cantităţi însemnate de cafea din Kenya umplu depozitele Agenţiei de Import. întreaga piaţă a României este invadată de cafeaua Kenya. Numai că, de data asta, acest sortiment este declarat cafea de calitate superioară şi este înregistrat drept cafea calitatea I. Era foarte aspectuoasă, avea un scăzământ foarte bun la prăjire (nu depăşea niciodată 16%), dar imediat lumea a intrat în panică, fiindcă avea un gust ciudat de medicament. Probabil fusese tratată cu insecticide sau alte chimicale. Toate unităţile au primit această cafea, inclusiv cele de alimentaţie publică. Nu se prea putea bea. În momentul acela, aveam boxele pline cu cafea Brazilia şi Columbia, dar am fost obligat să iau şi eu. Am încercat diferite combinaţii, căutând să ameliorez cât de cât efectul. Am reuşit, prin eforturi extreme, să scap de ea, dând-o mai departe. Era oricum mai bună decât cafeaua simplă Kenya, prăjită de Agenţia de Import. Cu ajutorul domnului Stavarache, am reuşit să scot cafea Columbia în saci de Kenya (aveau acelaşi preţ), iar cafeaua Kenya am pus-o în saci de Columbia şi am dat-o colegului Petre Chiţu pentru producţie. Şi astfel, primul şoc al cafelei l-am trecut cu bine.

Majoritatea băutorilor de cafea au căutat soluţii. Cei care aveau valută în cont cumpărau de la Comturist, ba unii şi revindeau pe sub mână. Pe vremea aceea, singura marcă ce se vindea la Comturist era Alvorada, o firmă care avea relaţii speciale cu Statul român. Economistul Marin Ceauşescu, fratele mai mare al dictatorului, avea un rol important în aceste relaţii. Acesta învârtea multe la Viena, „ajutat” bineînţeles de oameni de specialitate din Securitatea externă (DIE), mulţi dintre ei deveniţi azi domni importanţi ai societăţii capitaliste multilateral dezvoltate.

În mai 1973, hotărâm s-o botezăm pe Marina. Naşul Păsărin, care-mi botezase ceilalţi trei copii, îmi propune să ne şi cunune totodată. N-avusesem posibilitatea până atunci. Orice femeie doreşte să fie mireasă, aşa că Mariana insistă să intrăm în rândul lumii. Ne hotărâm să organizăm masa şi dansul la restaurantul Bucur, în Salonul brâncovenesc şi cel maur. Încă de la început, stabilesc precis cu toată lumea din restaurant cum doresc să se desfăşoare petrecerea. Naşul Naşului era şeful restaurantului şi am considerat că nu pot avea probleme. Aduc o cafea specială Avedis şi o dau celor două bufetiere pentru cafelele prevăzute în meniu, plus o sumă pentru serviciul propriu-zis. Când a venit momentul, primele cafele au venit, bineînţeles, la masa Naşului şi a mirilor. Gust şi mi se opreşte în gât. Opresc imediat servirea şi cobor la bufet împreună cu Naşu' şi şeful restaurantului, el însuşi invitat. Când întreb unde e cafeaua mea? „nu-şi mai aminteau” ce făcuseră cu ea, dar sub ameninţarea şefului lor au scos-o. Fireşte, au fost nevoite să înregistreze o pierdere, întrucât toată cafeaua pregătită a trebuit să fie aruncată.

La data aceea, aproape nimeni nu putea bea cafea în restaurantele Capitalei.

CAPITOLUL 5

Într-o după-amiază a verii lui 1973, în faţa magazinului opreşte un Volvo negru. Din maşină coboară doi bărbaţi, ambii îmbrăcaţi elegant, foarte sobru, cu pălării de fetru negre cu boruri mari. Pe unul îl recunosc imediat: este Eminenţa Sa Rabinul-şef al Cultului mozaic din România şi preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, Moses Rosen. Pe celălalt nu-l cunoşteam, dar aducea puţin cu secretarul de stat al SUA Henry Kissinger. Fiind în magazin, domnul Avedis se îndreaptă imediat spre Eminenţa Sa. Se salută călduros. Se cunoşteau încă din 1941, de când Moses Rosen venise în Capitală de la Iaşi şi-i devenise client la magazinul din pasajul Creţulescu. Foarte fericit că Eminenţa Sa nu l-a uitat, domnul Carabelaian îl serveşte imediat, regeşte. Mă prezintă distinsului oaspete, spunându-i că eu am preluat magazinul, dar va fi servit la fel de bine de mine, ucenicul său. La puţin timp după, revine însoţitorul domnului Rosen, domnul Morski, şi astfel stabilim o legătură trainică, benefică pentru ambele părţi.

Bernard Morski era la vremea aceea administrator şi majghiah (supraveghetor de ritual mozaic), cel puţin aşa suna funcţia sa oficială; dar era, în realitate, o persoană mult mai importantă. Născut la Arad în 1920, într-o familie de mari oameni de afaceri evrei din Banat, micul Bernard a primit o educaţie aleasă. Cunoscător a mai multe limbi străine, a intrat de tânăr, alături de tatăl său, în comerţul cu lână, al cărui monopol în România era deţinut la un moment dat de familia sa, ca principal achizitor. Din acest motiv, după război intră în conflict cu autorităţile comuniste, este supus unor cercetări extrem de dure, soldate cu un proces răsunător, în urma căruia este condamnat la muncă silnică pe viaţă. Soţia sa, Olga, originară din vechiul Imperiu Ţarist, dintr-o bogată familie de evrei ultraortodocşi, emigrează după proces cu copiii în Israel. Morski este eliberat după circa cinci ani, dar bun de plată cu o sumă considerabilă. Se pare că în timpurile acelea, pentru o delapidare de numai o sută de mii de lei, vinovatul era împuşcat, iar marele om fusese acuzat de o delapidare de mai multe milioane de dolari. După ce iese din puşcărie, domnul Morski e angajat administrator în cadrul Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România cu sediul în Capitală, în strada Sfânta Vineri 9. Extrem de priceput, este folosit la capacitate maximă de Federaţie, atât în beneficiul evreilor din România, cât şi, mai ales, al Statului Israel. Produse de cea mai bună calitate (conserve de legume şi fructe, mezeluri şi brânzeturi preparate cuşer) sunt trimise din România, pentru aprovizionarea armatei israeliene, sub supravegherea strictă a acestui om, al cărui rol devine de cea mai mare importanţă.

Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România luptă din răsputeri pentru drepturile membrilor săi. În domeniul aprovizionării însă, fiind

cetăţeni români, evreii trebuie să se descurce cum pot. Iar aici intervine cuvântul magic „cuşer", care înseamnă curat sau în conformitate cu preceptele iudaice, aceasta stabilind că trebuie consumate numai anumite produse, pregătite într-un anume fel. Aşa că Statul român le asigură cantitatea de carne de vită specială cuşer. Vitele sunt sacrificate numai sub stricta supraveghere a reprezentanţilor Federaţiei. Evreii credincioşi nu consumă decât partea din faţă a taurinelor, pulpele din spate fiindu-le interzise. În România totdeauna au fost respectate aceste cutume, iar evreii au plătit. Dacă n-au avut cei din ţară, i-au sprijinit cei de afară.

Congresul Mondial Evreiesc a supravegheat întotdeauna viaţa şi activitatea comunităţilor de evrei din întreaga lume. Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România nu făcea excepţie. Noua clasă politică din România, acoliţii lui Nicolae Ceauşescu, a pus condiţii dure Federaţiei, deşi printre acoliţi existau şi evrei (Leonte Răutu, ideologul Partidului, membru al Comitetului Politic Executiv, Maxim Berghianu, ministrul Muncii şi important activist PCR etc.). Multe mărfuri, mai ales din import, trebuiau plătite în valută. Cine dorea serviciu special trebuia să plătească, şi numai în monedă forte.

Desigur, mulţi evrei consumau cafea. În general, fiecare se descurca pe cont propriu, dar, ca urmare a introducerii masive în comerţ a cafelei din Africa, se impuneau măsuri mai drastice. Şi aici intervine bunul nostru prieten Bernard Morski, care, cunoscându-mă după cum am povestit, a apelat la mine. Fiind un mare admirator al evreilor, am acceptat imediat. Morski cumpăra zilnic, cu banii jos, cantităţi însemnate de cafea boabe prăjită de cea mai bună calitate (în special Columbia, obţinută de mine prin domnul Stavarache), dar la preţ de cafea măcinată. Am stabilit astfel o relaţie de lungă durată, profitabilă pentru ambele părţi. Fireşte că şi alte produse alimentare, în special din import, au devenit obiectul tranzacţiilor dintre noi. Ranga îi ajuta şi el uneori pe evrei, dar nu întotdeauna. Pe vremea aceea era o prăpastie între evreii credincioşi şi evreii atei, între comunişti şi sionişti, iar Eminenţa Sa Moses Rosen avea o dublă calitate, de şef spiritual şi de şef al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România. Ranga, fiind colonel de Securitate, era bineînţeles ateu şi nu privea cu ochi buni dubla postură a Eminenţei Sale; pe de altă parte, cum la conducerea Comunităţii din Bucureşti, ca secretar general, era Sorin Iulian, un fost colonel de Securitate, îşi ajuta colegul.

Desigur, şi marii oameni din Securitate veneau, în numele lui Ranga, la magazinul meu, întrucât nici ei nu erau mulţumiţi de cafeaua din magazinele pe care le aveau la dispoziţie. Datorită lor mi-am putut servi clienţii de suflet, dar şi pe oamenii obişnuiţi. Cu mici excepţii, tot ce era mai bun în Agenţia de Import era la dispoziţia marelui public. Excepţiile au început să devină însă reguli din 1973, când marea criză petrolieră declanşată la începutul anului a lovit şi România. Facturile tot mai ridicate la produsele din import preocupau tot mai mult Conducerea de Partid şi de

Stat, care prin organele corespunzătoare a luat măsuri de reducere a costurilor. Astfel, în vara anului 1973, Ranga mă cheamă la el şi-mi propune ca, împreună cu domnul Avedis, să-l sprijin în prepararea şi desfacerea cafelei cu înlocuitori, mai exact a cafelei cu năut. Domnul Avedis făcuse parte, în timpul războiului, din Comisia mixtă româno-germană pentru prepararea cafelei cu înlocuitori, necesară trupelor de pe front.

Ne-am deplasat amândoi la sediul Agenţiei de Import şi am discutat cu Ranga. Cafegiul armean i-a spus că el este prea în vârstă şi că, oricum, în curând urmează să părăsească ţara, aşa că domnul Ranga, dacă doreşte, să apeleze la mine, fiindcă mă va învăţa tot ce trebuie. Ranga era interesat şi de producerea „eblebitului" (năutul prăjit fraged, pentru a fi mâncat ca alunele). Supărat foc pe armean şi nefiindu-i deloc pe plac pretenţia mea de a prelua afacerea împreună cu soţia, Ranga a renunţat la serviciile noastre. Nu era el omul care să depindă de „fiţele" unora. Şi astfel, în toamna anului 1973, apare la Agenţia de Import noul produs, „cafeaua cu înlocuitori", ce avea să facă mai târziu ravagii în sânul populaţiei ţării noastre, mai ales că o serie de chimişti germani sesizaseră încă din anii războiului nocivitatea acestui produs.

Iniţial, cafeaua cu năut n-a fost apreciată, dar, prin folosirea unor materii prime de cea mai bună calitate (şi cafea, şi năut, care era năut extra din Turcia), încet-încet, a început să fie cerută de piaţă. Puţini ştiu însă că acel năut era plin de şobolani care erau şi ei turnaţi cu sacul, cu excrementele lor cu tot, la prăjit. Desigur că uneori mai erau îndepărtaţi, dar totul depindea de conştiinţa muncitorilor care efectuau această operaţiune. N-au existat niciodată, în cadrul Agenţiei de Import, operatori special pregătiţi şi plătiţi corespunzător.

În acelaşi timp, apar mari neînţelegeri între grecul care era şeful secţiei de preparare a peştelui şi Ranga, soldate cu divorţul celor doi. E adus un român, dar grecul luase cu el mai toate reţetele deosebite, aşa că, în scurt timp, afacerea moare. Ranga pleacă imediat în Germania Federală, aduce de acolo două maşini mari de prăjit cafea şi înfiinţează o nouă secţie de prăjire a cafelei. Îmi oferă iarăşi postul, dar îl refuz elegant, aşa că-şi aduce omul pe care-l avusese la ICRA Vamă şi-l cuplează cu un fost şef de depozit de legume-fructe. Cei doi, Alecu şi Badea, îşi încep treaba alături de Petre Chiţu şi Cornel Călin. Acum, Agenţia de Import are două secţii de preparare a cafelei, iar produsele lor umplu piaţa. Oricât s-ar fi străduit însă, marfa nu era de calitatea celei prăjite în unităţile de profil. Exista acum o concurenţă, dar concurenţa nu este specifică regimului comunist.

Agenţia de Import a avut încă de la început o armată de comis-voiajori, de merceologi care mergeau din magazin în magazin să recomande produsele nou apărute. Adevărata lor misiune era să ajute la desfacerea unor produse nu prea ştiute sau apreciate de marele public, dar sosite în cantităţi considerabile de la noii parteneri de afaceri ai României din Asia

şi Africa: Vietnam, Indonezia, Coreea de Nord, Coasta de Fildeş, Guineea, Etiopia, Uganda, Tanzania. Preocuparea lor era să câştige cât mai mult, prin promisiuni rareori onorate. Şi totuşi ei erau, pentru majoritatea şefilor de unitate din Capitală, singura speranţă de aprovizionare cu produse alimentare din import. Mulţi merceologi practicau un oarecare şantaj, şi anume condiţionau, din proprie iniţiativă, livrarea unor mărfuri căutate de acceptarea unor mărfuri greu vandabile.

În această perioadă, sosesc din Vietnam cantităţi uriaşe de creveţi. Publicul nu cunoştea produsul, aşa că s-a produs o blocare efectivă a magazinelor cu aceşti creveţi. Lichiorurile vietnameze au aceeaşi soartă, ca şi Mou-taiul chinezesc (un rachiu din orez). Mou-taiul se vindea în recipiente din porţelan şi era complet necunoscut publicului românesc, având şi un preţ dublu faţă de romul cubanez şi de patru ori mai mare ca votca rusească de cea mai bună calitate. Ani de zile a zăcut în rafturile magazinelor. Cam aceeaşi soartă au avut moluştele albaneze, nu prea apreciate de români.

În cadrul biroului Desfacere al Agenţiei de Import se impunea tot mai mult un tânăr economist „dat dracului": Dan Grigore Adamescu. Se vorbea în Agenţie că ar fi nepotul lui Radu Abagiu. Oricum, avea un spate puternic şi un tupeu pe măsură. De la început a fost considerat de către aproape toată lumea un posibil înlocuitor al şefului biroului, Mircea Ceicu, aşa că eu m-am străduit imediat să am relaţii cât mai bune cu el. În cadrul aceluiaşi birou, un tânăr merceolog, student la ASE (secţia fără frecvenţă), s-a ataşat imediat de noul prezumtiv şef. Cu o bogată experienţă de teren (lucra de circa patru ani ca merceolog), tânărul Gheorghe Sima, fratele şefului Depozitului de la Obor Vasile Sima, a devenit imediat mâna dreaptă a „Micului Gatsby" (Dan Grigore Adamescu). Şi astfel, o echipă redutabilă de lupi tineri îşi face intrarea triumfală în viaţa Agenţiei de Import şi, prin ea, în viaţa de zi cu zi a populaţiei Capitalei.

Cu ajutorul domnului Stavarache, am parat mult timp loviturile sub centură ale acestor lupişori. Desigur, avându-l pe domnul Ceicu alături, puteam să-mi aprovizionez fără probleme unitatea cu tot ce doream. Ranga, ca director coordonator, privea cu amuzament ce se întâmpla. Avea preocupări mult mai importante, în plus eu, prin magazinul meu, serveam fără crâcnire pe oricine venea din partea lui, în general înalţi ofiţeri din Securitate. Cunoscându-i deja foarte bine, îi serveam pe aceşti oameni chiar excepţional, cu produse pe care le căpătăm, graţie unor eforturi foarte mari, din reţeaua autohtonă (produse româneşti, vinuri rare, produse pentru export etc.), iar ei, încântaţi, îi comunicau lui Ranga. Cafeaua însă era imbatabilă. Mulţi ofiţeri superiori de la Direcţia de Informaţii Externe declarau adesea că nici în străinătate nu se găseşte o asemenea cafea.

În august 1973, domnul Avedis îmi spune că urmează să emigreze în America destul de curând. Prietenul din America îl ajutase foarte mult în

acest sens. Mai întâi pleca el cu soţia, fiica şi ginerele, apoi avea să plece şi băiatul. Ginerele, inginer chimist, director în cadrul industriei de resort, obţinuse diverse premii naţionale pentru numeroasele sale invenţii. Fiul, inginer în domeniul instalaţiilor industriale, participase în Dobrogea la amenajarea unui mare poligon militar, aşa că urma să mai rămână o perioadă în România, ca deţinător de secrete militare.

În această perioadă, încep o lungă şi asiduă căutare a unei locuinţe potrivite pentru familia mea. Iau „la pieptănat" toate cartierele Capitalei. Pe unde merg, văd că toate autorizaţiile de înstrăinare au aceeaşi menţiune: „imobil supus demolării", aşa că nu mă pot decide. Bucureştiul era supus unor mari transformări. Dispăreau, rând pe rând, cartiere întregi, unii locatari din imobilele demolate se sinucideau, cei demolaţi fiind în general mutaţi în cartiere „grele", ca Rahova şi Ferentari. Aşa că nu vreau să plec din Ferentari ca până la urmă să mă întorc tot acolo. Chiar atunci, o locatară a blocului din Hristo Botev 10, actriţa Ioana Matache de la Teatrul de Revistă Tănase, mă ia deoparte şi-mi spune un secret. Urmează să plece, în câteva zile, în vizită la sora sa din Elveţia; intenţionează să nu mai revină în ţară, aşa că n-ar strica să depun o cerere la Primărie, imediat ce a plecat, şi să obţin repartiţie în apartamentul ei. Chiar în dimineaţa în care avionul său decola către Elveţia, cer şi obţin o audienţă la viceprimarul Capitalei din acea vreme, Dumitru Joiţa. Acesta îmi aprobă cererea în principiu şi mă trimite la directorul Spaţiului Locativ ce avea sediul pe strada Batistei, un oarecare Diamandi. Bucuros nevoie mare, aproape sigur de reuşită, mă prezint imediat la onoratul tovarăş Diamandi, dar acesta mă întreabă imediat de unde am informaţia respectivă, ca apoi să-mi spună că o asemenea locuinţă nu poate fi dată unui simplu gestionar de magazin atâta timp cât există numeroase cereri din partea unor persoane cu adevărat importante ale societăţii, cadre din Ministerul de Interne, activişti ai Partidului, conducători de mari întreprinderi, oameni de cultură şi artă etc.

Refuzat categoric, îmi continui viaţa. Peste doar câteva luni, un alt apartament devine disponibil prin plecarea definitivă în străinătate a unui mare avocat. Din nou alerg la viceprimarul Dumitru Joiţa, iarăşi capăt acordul de principiu şi iarăşi sunt refuzat de tovarăşul Diamandi, din aceleaşi motive. Între timp, în primul apartament (al Ioanei Matache) se mută directorul Fabricii de Produse Zaharoase Bucureşti, Gheorghe Dumitrescu, iar în cel al avocatului Roşea, domnul Gheorghiu, un fost ofiţer din MApN, cumnatul său.

Nu cedez şi mă întorc la Primăria Generală a Capitalei, la domnul Joiţa. Acesta, un adevărat gentleman, îmi recomandă serios să abandonez ideea obţinerii unei locuinţe din Fondul Locativ de Stat şi-mi propune să-mi cumpăr un apartament în noile cartiere aflate în plină construcţie. Îmi spune să merg imediat la directorul OCLPP, cu care deja vorbise, şi voi obţine orice locuinţă, în oricare din aceste cartiere. Fără întârziere, mă

prezint la OCLPP, iar domnul director general îmi propune mai multe variante. Mă decid pentru un apartament cu trei camere într-un bloc cu patru etaje, tocmai la capătul Bucureştiului, la aşa-zisă „Livadă cu nuci". Ne mutăm pe 3 decembrie 1973.

Deşi pe tot parcursul anului 1973 vizitasem numeroase cartiere şi văzusem multe case, nici una nu prezenta siguranţă, în multe din numeroasele mele căutări mă însoţise domnul Avedis, care adeseori îmi atrăgea atenţia că nu este încă momentul să ne luăm o casă confortabilă, deoarece ar bate la ochi şi ne-ar atrage mari necazuri.

La începutul lui septembrie 1973, domnul Avedis ne-a anunţat că urmează să părăsească ţara pe 13 octombrie şi m-a invitat, împreună cu Mariana, la o discuţie cu întreaga familie Carabelaian. Ne propun să luăm din casă tot ce nu pot ei transporta in străinătate şi ne interesează. Mobila era frumoasă, stil, de cea mai bună calitate, dar noi nu luăm decât un dormitor din lemn de trandafir şi o mobilă de hol din lemn de cireş, neavând încă un spaţiu corespunzător. Ne dăruiesc o bogată colecţie de timbre, blocuri de patru, multe dintre ele clasice (dinainte de 1900), o pendulă elveţiană şi o oglindă veneţiană (spunându-ne să ne aducem aminte de ei ori de câte ori va bate pendula şi ne vom uita în oglindă), un goblen lucrat de soţia domnului Avedis, o punguţă cu bijuterii şi resturi de bijuterii de aur (inele fără pietre preţioase, acestea fuseseră scoase), în fine, un săculeţ cu circa 2 kg monezi din argint cu chipul Regelui Mihai. În toată perioada de la preluarea magazinului până în acel moment, domnul Avedis fusese alături de mine, cu vorba şi cu fapta, şi mă ajutase necontenit. Văzând mulţimea de obligaţii, care creştea mereu, mi-a atras atenţia: „Draga Florescu, ai deschis prea larg uşa. Când ai să vrei s-o închizi, n-ai să mai poţi." Aveam să constat, nu peste foarte mult timp, că avusese dreptate.

În după-amiaza zilei de 13 octombrie 1973, domnul Avedis şi ai săi sosesc la Aeroportul Otopeni spre a lua cursa de Beirut. Ne luăm rămas-bun şi întreaga familie se îndreaptă spre poarta pasagerilor. La un moment dat, bătrânul armean se întoarce, vine spre mine şi, arătând cu bastonul în sus, îmi spune: „Gheorghiţă, creierul lumii e la Londra!" în baston avea câteva pietricele - diamantele de la bijuteriile familiei. Nimeni n-avea voie să părăsească ţara cu bijuterii. Trebuiau vândute la Banca Naţională la un preţ derizoriu. Apartamentul familiei fusese deja repartizat unui ofiţer superior din Securitatea Statului. Domnul Avedis părăsea România cu ce avea pe el, sprijinit de un baston de lemn, dar anii mulţi nu-l încovoiaseră; păşea demn spre noua sa viaţă. Cu puţin timp în urmă, îmi spusese: „Ce mă fac, Gheorghiţă, dacă îmi dă Dumnezeu viaţă lungă?" Fusese toată viaţa în fruntea familiei, îi asigurase cele necesare. Urma, în mod sigur, într-o ţară străină, să fie el cel ajutat. Peste doi ani avea să părăsească ţara şi fiul său, Anton.

La câteva zile după plecarea domnului Avedis, am mers în oraş cu

Mariana. Aveam la noi resturile de bijuterii. Ne-am dus la „Bijuteria” de pe Bulevardul N. Bălcescu, de lângă Biserica Italiană. Puteai să iei pe loc orice bijuterie dacă plăteai manopera şi dădeai în schimb aurul corespunzător. Fără să ne legitimeze, doar scriind în acte un nume fictiv declarat de mine, ni se dau în schimb bijuteriile pe care le alegem. Desigur că şeful şi-a luat partea. Am plătit şi am plecat fără ca cineva, vreodată, să ne deranjeze cu ceva. Putem spune acum că a fost o afacere bună pentru şeful magazinului, iar noi am rezolvat problema, aşa cum am dorit la vremea aceea. Aveam o viaţă înainte şi speram ca toate să meargă bine. Noi ne simţeam bine, eram în plină formă - cu toate că eu nu mai făcusem un concediu din 1968 -, copiii creşteau.

Deşi în acea perioadă piaţa era plină de cafea, tot mai mulţi clienţi, în special intelectuali de mare valoare, ne solicitau serviciile. A contribuit la asta şi faptul că mărfurile Vest (băuturi fine şi extrafine, ciocolată, conserve) au fost scoase, „cu ordin de sus”, din întreaga reţea a comerţului cu amănuntul. Comalimentul a fost tăiat de la porţie, cu excepţia celor două magazine cu circuit închis, CS 3 şi CD 41. Caselor de comenzi, de asemenea, „li s-a tăiat macaroana”. Şi totuşi unii oameni, obligaţiile stricte ale conducerii Agenţiei de Import, au fost serviţi în continuare prin câteva magazine, socotite probabil „de încredere”. Eu am fost unul dintre aleşi, datorită relaţiilor mele personale cu şefii Agenţiei, dar şi serviciului propriu-zis.

Pe lângă Nichita Stănescu, care venea aproape zilnic, şi Marin Preda, care apărea destul de rar, tot mai multe VIP-uri ne asaltează; de pildă, Paul Sava, prezentatorul Televiziunii Române, cunoscut în special prin emisiunea „Cine ştie câştigă”, însoţit de poeţii Dan Deşliu şi Mihai Beniuc. Maeştrii erau mari amatori de whisky, bineînţeles cu nişte ani vechime. La început cumpărau de la barul magazinului Comaliment de lângă Televiziune, Dorobanţi 239, dar, fiindcă acolo „înţărcase bălaia”, Mircea Sântimbreanu le recomandase magazinul meu. Iar aici au avut surpriza să găsească şi cea mai bună cafea pe care o băuseră vreodată, după cum declarau ei înşişi. Aşa că, din vorbă în vorbă, la o cafea Avedis şi un whisky Ballantine's 25 de ani vechime, le-am spus că sunt un mare admirator al marilor poeţi de după 23 August 1944, ale căror poeme le-am apreciat nespus în şcoală. Curioşi din cale-afară, m-au întrebat ce anume mi-a plăcut cel mai mult şi ce versuri am reţinut, aşa că le-am spus câteva de care îmi aduceam şi eu aminte. Îmi plăcuse, de pildă, celebra poezie „Silvester Andrei salvează abatajul” de A. Toma. Şi mi-am amintit o strofă, în acelaşi gen, din creaţia maestrului Deşliu:

Nu, darurile acestea nu poţi să le asemeni
Cu nici o visterie de crai sau împărat.
Căci n-a fost pe lume să-nalţe pentru oameni
Atâta fericire cât Stalin a înălţat.

Cu aceeaşi emoţie, le reproduc câteva versuri scrise de inconfundabilul Mihai Beniuc:

Staline, de ziua ta
Iată şi noi ţi-om ura
Cu cuvinte româneşti,
Româneşti şi bătrâneşti,
La mulţi ani, să ne trăieşti!
Pentru pace-ntre popoare
Pentru clasa muncitoare.

Maestrul Beniuc era mare amator de Martini roşu fără sifon sau alte ingrediente; sau, cum îi plăcea lui să spună, „aşa cum l-a făcut mumă-sa". Se cunoştea cu domnul Avedis încă de când acesta lucra în pasajul Creţulescu.

Lângă magazin, pe strada Sfinţilor la numărul 10, locuia doamna Valeria Crăciunescu, sora unuia dintre cei mai mari oameni pe care i-am cunoscut vreodată, Nicolae Carandino. Acesta venea deseori la magazin însoţit de câte un grup de copii aflaţi în acel moment în stradă, cărora le cumpăra câte o pungă de drajeuri extrafine din ciocolată. Dat fiind că ilustrul om de cultură este un personaj important al acestei poveşti, îngăduiţi-mi să vă amintesc câte ceva despre el.

Nicolae Carandino s-a născut în 1905 la Brăila, ca fiu al unui medic de origine greacă şi al unei românce din elita intelectuală a oraşului. Urmează Dreptul la Bucureşti, apoi la Paris. Revine în ţară, intrând în gazetărie. Iniţial cu orientare de stânga, dar democrat convins, ocupă funcţii de conducere în mai multe publicaţii cunoscute. Este un obişnuit al elitei gazetăreşti şi artistice de la Capșa, unde se întâlneşte cu mari oameni politici şi de cultură, cu mulţi legând prietenii ce vor ţine toată viaţa. Printre ei, gazetarul armean Leon Kalustian, de orientare social-democrată, dar şi Iuliu Maniu, preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc. Printre prietenii săi de atunci se numără şi Gabi Mihăilescu, impresarul Măriei Tănase, folcloristul Harry Brauner şi soţia sa, Lena Constante, iniţial de orientare comunistă.

În calitate de director al ziarului Dreptatea, reînfiinţat la 23 August 1944, participă la diverse întrevederi ale unor reprezentanţi ai Aliaţilor veniţi la Bucureşti. Ziarul Dreptatea devine sub conducerea sa vârful de lance al opoziţiei faţă de comunismul instaurat de forţa de ocupaţie sovietică.

În vara anului 1947, face parte din delegaţia trimisă de conducerea Partidului Naţional Ţărănesc în străinătate, pentru a face cunoscută poziţia Partidului şi pentru organizarea unei puternice rezistenţe anticomuniste. În 14 iulie 1947, întreaga delegaţie este arestată pe un câmp din localitatea Tămădău. Urmează un răsunător „proces al trădării naţionale", soldat cu condamnări mari. El primeşte 8 ani temniţă grea.

Ajunge la închisoarea de la Sighet, unde împarte aceeaşi celulă cu Iuliu Maniu. După executarea pedepsei, în urma evenimentelor din Ungaria din 1956, i se prelungeşte detenţia, fiind trimis cu domiciliu forţat în Bărăgan. Este eliberat în 1964, când s-a decretat marea amnistie a deţinuţilor politici. După o scurtă perioadă petrecută în oraşul natal, se întoarce în Bucureşti, devenind un foarte apreciat critic de artă teatrală. Scrie zece cărţi, printre care un volum de memorii, Nopţi albe şi zile negre, pe care-l publică trunchiat, din cauza cenzurii comuniste. Prin intermediul unor prieteni, reuşeşte să-şi publice integral romanul în străinătate, trezind vii comentarii în întreaga diasporă românească. Concomitent, traduce în româneşte întreaga operă poetică a marelui poet grec Kavafis.

Nicolae Carandino venea mai tot timpul în Hristo Botev 10, în majoritatea cazurilor însoţit de cei trei „muşchetari", Leon Kalustian (cel mai bun prieten al său), Harry Brauner şi Gabi Mihăilescu.

Leon Kalustian, mare erudit, vestit gazetar de stânga înainte de război, fidel client al Capșei, redutabil duşman al comunismului, membru marcant al PSD de sub conducerea lui Titel Petrescu, a suferit alături de acesta o condamnare politică de 10 ani temniţă grea. După eliberare, în 1964, a publicat volumul Simple note, fiind sprijinit de Adrian Păunescu, care-i acordă o rubrică permanentă în revista Flacăra, intitulată chiar „Simple note".

Evreul Harry Brauner a fost pentru mine un mare exemplu de român adevărat. Discipol al lui Brăiloiu, mare folclorist, a descoperit şi a format numeroase talente, printre care pe Maria Tănase şi Maria Lătăreţu. A făcut parte în tinereţe din cercul evreimii intelectuale de stânga, devenind unul dintre apropiaţii lui Lucreţiu Pătrăşcanu. S-a numărat printre cei o mie de membri ai PCR de dinainte de 23 August 1944. A fost arestat odată cu Lucreţiu Pătrăşcanu şi condamnat la 12 ani, împreună cu soţia sa, Lena Constante, condamnată şi ea la 8 ani de temniţă grea.

Gabi Mihăilescu, gazetar şi critic de artă, avea o rubrică zilnică în Informaţia Bucureştiului. Fost director de teatru, impresar cunoscut, a scris cărţi despre marii noştri artişti. Este autorul volumului Maria Tănase cea nemuritoare. Îi stătuse mereu alături, până în ultima ei clipă, el fiind cel care i-a închis ochii.

Când se întâlneau aceşti muşchetari, multă lume cu vederi diferite de ale lor era ţinta săgeţilor lor otrăvite. Mulţi înghiţeau în sec şi, neputând rezista tirului, părăseau în grabă „locul faptei". Bineînţeles, totul se petrecea elegant, cu cuvinte „potrivite". Epigrame, poezii, bancuri, bancuri şi iar bancuri... Tema lor predilectă era fireşte regimul comunist, în frunte cu Ceauşescu şi geniala sa soţie. Muşchetarii îi aminteau adesea pe marii colaboratori ai regimului instaurat de tancurile sovietice. Spuneau epigramele lui Păstorel Teodoreanu despre Mihail Sadoveanu:

Sadoveanu, filo-rus,

Stă cu curul la apus
Ca s-arate apusului
Care-i faţa rusului.

Sau:

De ţi-ai face testamentul
Tu să nu-mi laşi mii de franci.
Naşule, să-mi laşi obrazul
Ca să-mi fac din el bocanci.

Sau epigrame legate de ce a urmat după moartea lui Stalin:

La Kremlin s-a dat semnalul
Şi am văzut cum stă treaba.
Ani şi ani pe „genialul”
L-am pupat în cur degeaba.

Şi încă una:

Îl plâng pe Stalin şi vă jur
C-am să vă spun secretul:
Mă tem că vom pupa în cur
De-acum tot comitetul.

Pe cei care încă îl susţineau pe Ceauşescu, muşchetarii îi loveau în plin, şi aceştia zâmbeau, dar era un zâmbet forţat. Printre cei deranjaţi se afla Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros şi scriitor cunoscut, dar acesta nu-i contrazicea niciodată, astfel încât până la urmă se despărţeau prieteni şi a doua zi continuau discuţiile. Mica garsonieră din spate devenise astfel, la un moment dat, o a doua Capşa. Se discutau probleme politice trecute, prezente şi de viitor. Cu toţii îşi spuneau părerea. Harry Brauner îl invoca adesea pe Lev Tolstoi: „Cine n-a făcut puşcărie nu ştie ce înseamnă Statul”, dar şi pe Lev Troţki: „Dintre apostolii lui Hristos, doar Iuda era trădător. Dar dacă, din întâmplare, Iuda ar fi luat puterea, toţi ceilalţi apostoli ar fi fost proclamaţi trădători.” Nicolae Carandino intervenea: „Prevezi ceva, prietene?” Prietenul Harry ridica privirea spre ei, foarte amuzat de întrebare, iar Kalustian intra şi el în joc: „Desigur, ştie Harry ceva ce nouă ne scapă.” Perioada de început a comunismului era luată la bani mărunţi. Harry Brauner ştia lucruri neştiute de nimeni, cu atât mai puţin de mine. Cu urechile ciulite, turnam în pahare şi în ceşti.

Nichita Stănescu rămâne fidel marii sale iubiri, votca Moskovskaia. Marin Preda nu se poate decide: votcă, whisky, coniac (bineînţeles, franţuzesc original), în orice caz, toţi beau până la fund ceşcuţele (uneori

stacanele) cu cafea Avedis. Cafeaua, ca de obicei, e din partea casei. E prea valoroasă ca să iau bani pe ea. Iar prezenţa acestor oameni mă face fericit. Ştiu că în acele momente sunt unic. Banii nu contează! Voi avea ce povesti nepoţilor. Pentru ei, culeg tot ce se poate culege.

În două ture, îi servesc pe monştrii sacri ai României. Alături de cei descrişi mai sus apar, valuri-valuri, actorii. Cel mai bine se simte la Capşa mea Emil Botta. Tace şi ascultă. Zâmbeşte pişicher, uneori intervine cu câte un vers, chiar de producţie proprie. Luase recent premiul Eminescu pentru volumul Întunecatul April. Se discută despre Tudor Arghezi şi mai ales despre întorsătura sa cu 180 de grade, de la pupat în cur pe regele Carol II la pupat în acelaşi loc onor-regimul democrat-popular. Dar Arghezi avea şi susţinători. Criticat de marii oameni ai culturii comuniste, ca A. Toma, Arghezi - îl apărau aceştia - căzuse în dizgraţia staliniştilor. Aşa că la un moment dat, neavând din ce trăi, vindea cireşe din două coşuri de nuiele, cărate cu vestita cobiliţă oltenească, îmbrăcat şi el în costum popular oltenesc, în faţa sediului Uniunii Scriitorilor, cireşele provenind din livada proprie de la Mărţişor. Scriitorul sovietic Ilya Ehrenburg, preşedintele Uniunii Scriitorilor din Uniunea Sovietică, sosit în vizită la Bucureşti, îl vede în această postură şi intervine în favoarea lui - şi astfel apare marea deschidere a lui Arghezi spre clasa noastră muncitoare înfrăţită cu ţărănimea. Iar despre protectorul său, Ilya Ehrenburg, cunoscut de lumea întreagă pentru apelul „Omorâţi-i pe nemţi”, se spunea că fusese invitat de omul lui Stalin, Beria, sinistrul şef al NKVD-ului, să viziteze un lagăr de exterminare sovietic din Siberia. Când a revenit, Beria l-ar fi întrebat: „Cum v-aţi simţit?” „Ca un vulpoi într-un magazin de blănuri”, a răspuns Ilya Ehrenburg.

Totuşi, uneori încercam să evit întâlnirea celor două tabere, astfel încât cei care „consumau” să-şi savureze în linişte licorile preferate. Nichita Stănescu venea mai des dimineaţa, Marin Preda apărea cam pe la ora prânzului, dar treptat şi-a redus vizitele. Mircea Sântimbreanu locuia vizavi, aşa că, ieşind la plimbare cu Gică, un căţeluş pechinez, mă întreba în prealabil cine e la „club”. Dacă-i convenea compania, intra, dacă nu, îşi continua plimbarea. O prezenţă deloc rară era Ion Băieşu, bun prieten cu Nichita Stănescu. Consumator inveterat de votcă Moskovskaia, nu refuza totuşi marca Stolicinaia sau Krepkaia. Motivul vizitei, întotdeauna, era cafeaua Avedis, mai tot timpul servită „la botul calului”, adică fierbinte, luată direct din maşina de prăjit cafea. Cei patru muşchetari veneau mai ales după-amiaza, când apăreau rând pe rând şi actorii, Alexandru Giugaru, Toma Caragiu cu Cornel Coman, Emanoil Petruţ, Amza Pellea cu alţi actori de la Teatrul de Comedie (Ştefan Tapalagă, Aurel Giurumia, Cornel Vulpe, Gheorghe Crâşmaru, Vasilica Tastaman etc.).

Toţi marii actori ai Teatrului Naţional mă vizitau foarte des, uneori zilnic: Coca Andronescu, Mişu Fotino, Damian Crâşmaru (care n-a jucat niciodată vreun rol de activist de Partid, de ofiţer de Securitate sau de

Miliţie, ci doar roluri de voievozi şi nobili), Victor Rebengiuc, Mariana Mihuţ, Carmen Stănescu, Adela Mărculescu, Emerich Schaffer, Fory Etterle, Ion Finteşteanu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Tanți Cocea, Marian Hudac... Ne mai vizitau des atât Rodica Tapalagă, cât şi Jean Lorin Florescu şi Marius Pepino. De la Teatrul de Revistă Tănase, veneau Horia Căciunescu, Hristu (H.) Nicolaide, Nicolae Dinică şi prietena sa, prima balerină a Teatrului. Din îndepărtatul Giuleşti, de la teatrul cu acelaşi nume, simpaticul Păcală, Sebastian Papaiani; fumător, pe atunci, numai de ţigări BT în pachet de carton, dat fiind că le găsea în permanenţă numai la mine, nu mă ocolea niciodată nici el, nici soţia sa. Şi în general veneau şi soţiile sau soţii acestor VIP-uri: de pildă, doamna Sanda Manu, cunoscută regizoare şi profesoară de artă dramatică, soţia lui Ştefan Tapalagă; sau profesorul dr. Panait Sârbu, preşedintele Uniunii Internaţionale de Obstetrică şi Ginecologie.

Adesea, atmosfera devenea incandescentă când se întâlneau „băncarii”: Toma Caragiu, Amza Pellea, Ştefan Tapalagă, Alexandru Giugaru, Mihai Berechet, Mişu Fotino. Cel care turna tot timpul gaz peste foc era inegalabilul Ştefan Tapalagă. începea uneori cu „o poveste de viaţă”:

În tramvai, e ca şi-n viaţă,
Te înghesui, te strecori.
Când s-apuci un loc în faţă,
Tocma-atuncea te cobori.

Termina întotdeauna cu ultimul banc cu „nea Nicu”, la care Alexandru Giugaru, mimând mângâierea unui ceainic imaginar, spunea: Ce-ai, Nicule? Ce-ai, Nicule? Ce mai scorniceşti?

Maestrul Giugaru venea deseori însoţit de actorul George Paul Avram, care, ca şi Ovidiu Iuliu Moldovan, era mare iubitor de poezie. Amândoi recitau minunat, dar nu-l puteau întrece pe unicul Emil Botta, acesta era genial. L-am întrebat la un moment dat care din poeziile lui Eminescu îi place cel mai mult. „La steaua”, mi-a răspuns, şi mi-a recitat-o. Eram doar noi, am fost singurul spectator. Niciodată, nimeni nu mi-a mai produs o asemenea emoţie.

La un moment dat, a apărut şi Florin Piersic, mare amator de Martini roşu. Juca la Teatrul Naţional rolul lui Ion Nebunul din piesa Năpasta a lui Caragiale. Tocmai apăruse în Contemporanul o cronică despre jocul său. Dar acum se afla în faţa maestrului Emil Botta, un alt Ion Nebunul, neegalat de nimeni. Florin Piersic îi adresează frumoase cuvinte, recunoscându-şi maestrul şi declarând că doreşte să fie cândva la fel de bun. Bineînţeles că Emil Botta îi răspunde cu dragoste. Amândoi îşi spun părerea despre celălalt şi în scris, pe pagina din Contemporanul unde se afla cronica despre deja celebrul Florin Piersic. Mereu în viteză, Florin Piersic, însoţit mai tot timpul de prietenul său Rocco, nu prea avea timp de

taclale, aşa că imediat după ce era servit părăsea magazinul. În ziua aceea însă, alături de Emil Botta, a uitat complet că se grăbeşte.

Antrenându-mă cu maeştrii, uneori făceam şi eu versuri, dar rămâneam modest, nu mă dădeam mare, ştiam că sunt doar un gestionar de magazin. Şi totuşi, la un moment dat, actriţa Florina Cercel m-a întrebat dacă n-aş fi dispus să vin la Cenaclul literar de la Teatrul Naţional. Nu m-am dus; era prea mult, îmi cunoşteam lungul nasului.

Latinistul şi criticul de film Florian Potra a venit la un moment dat însoţit de poetul Ştefan Aug. Doinaş. Dorea cafea schwartz, care, în România, se găsea aproape în exclusivitate la mine. Aceeaşi cafea, pentru care foloseam întotdeauna numai cele mai selecte soiuri, o prefera şi academicianul dr. Nicolae Cajal, fiul profesorului dr. Marcu Cajal, cel care mă consultase la naştere. Tot pentru ea veneau întotdeauna la mine o doamnă de la Ambasada Franţei şi persoane de la Ambasadele Chinei, Bulgariei, Vietnamului şi Indoneziei.

În acea perioadă, apare în magazin cineva de la Ambasada Braziliei, un şofer român pe nume Mihai, şi-mi face propunerea să prăjesc o anumită cafea verde adusă de la Ambasadă. Bănuind că-i vorba de un securist, deşi era la volanul unui Mercedes al Ambasadei, îi spun că-l servesc dacă îmi aduce aprobare de la Ministerul Comerţului Interior. Pleacă şi revine peste o oră cu aprobarea ministrului de resort din vremea aceea, Virgil Trofin, nou numit în funcţie (se vorbea pe atunci că el ar fi trebuit să ocupe locul lui Ceauşescu, dar n-a fost să fie). Am stabilit preţul legal, dar şi „tainul" meu. Întreprinderea urma să încaseze 6 lei per kg, iar mie şi muncitorului care executa munca propriu-zisă, respectiv Mihai Alexandrescu, ne reveneau câte 2 kg de cafea boabe prăjită. Acceptă şi afacerea demarează. Întotdeauna transportul era însoţit de un reprezentant al Ambasadei, un negru simpatic pe nume Coelho. N-am ştiut niciodată ce hram purta acel domn Mihai, dar ne-am înţeles întotdeauna foarte bine, ani la rândul, iar clipele petrecute cu prietenul nostru Coelho, mare dansator de samba, erau o încântare. Cafeaua de la Ambasadă era de cea mai bună calitate, Santos nr. 1, destul de diferită de cea existentă în depozitele Agenţiei de Import. Lui Mihai îi plăteam întotdeauna cele 2 kg de cafea stabilite între noi, iar pe cele 4 kg ale noastre le melanjam cu soiurile cele mai bune pe care le aveam în unitate şi obţineam sublima cafea Avedis, pe care o serveam numai VIP-urilor. Fireşte, aş fi dorit să am pentru toată lumea, dar asta nu depindea de mine.

Şi pentru că tot vorbim de cafea, trebuie să clarificăm un lucru. Cafeaua este de două feluri, Arabica şi Robusta. Dacă am putea compara arborele de cafea cu viţa-de-vie, Arabica ar fi ceea ce la viţa-de-vie se cheamă „soi pur", iar Robusta ar fi bine-cunoscuta viţă-de-vie ţărănească, numită 1001, nová, tirează etc. Cafeaua Robusta este cultivată de predilecţie în Africa, în fostele colonii franceze Guineea, Burundi, Coasta de Fildeş, dar şi în cele engleze, ca Uganda. Englezii sunt cei care au

introdus în Tanganika (Tanzania de azi), Uganda şi Kenya cafeaua Arabica. Robusta se mai cultivă şi în Asia (în Indonezia şi Vietnam). Descoperit de un preot dominican, abatele Jacques, în Etiopia, arborele de cafea s-a extins apoi peste tot unde clima şi solul erau propice; totuşi cafeaua Etiopia, per ansamblu, a degenerat, în lipsa unei preocupări de întreţinere a plantaţiilor. Eu personal n-am prea folosit cafea Etiopia, deşi această ţară a figurat mult timp printre prietenii României comuniste.

Cafeaua Arabica se cultivă îndeosebi în America Latină. În general, plantaţiile de cafea se tratează împotriva unor dăunători cu produse chimice, şi cafeaua astfel obţinută ar putea fi numită cafea comună; dar, pe platourile înalte ale unor locuri blagoslovite de Dumnezeu, sunt plantaţii de cafea aşa-zis biologică sau organică, netratate chimic. Cafea Arabica foarte bună, dar comună se cultivă în Columbia, Guatemala, Costa Rica, Nicaragua, Mexic, Venezuela, Cuba şi Brazilia. Cafea Arabica comună bună se cultivă în Brazilia, Honduras, Salvador, Peru, Kenya, Uganda, Tanzania, India. Cafea Arabica biologică şi foarte bună se cultivă doar în puţine locuri, şi tocmai de aceea este foarte scumpă: în insula Sfânta Elena (aflată pe primul loc în lume ca aromă şi toate celelalte calităţi pe care le poate întruni o cafea dumnezeiască), în insula Java (pe locul doi) şi în Hawaii (pe locul trei). Preţurile per kilogram la care se vând aceste trei sortimente de cafea în marile metropole ale lumii, de exemplu la Montreal, sunt următoarele (în dolari canadieni): cafea Sfânta Elena 250 $, cafea Hawaii 120 $, cafea Java 90 $. Următoarele locuri le ocupă: Bolivia 65 $, Columbia, Cuba, Costa Rica, Nicaragua, Guatemala 55 $. Aceste cafele sunt atât de rare, încât nu se vând la bursă, ci prin negociere directă. Cantităţile produse sunt destul de mici faţă de cerere, de aceea şi ajung aşa de scumpe. Nu se vând decât în magazine de specialitate. În România nu s-au vândut niciodată asemenea cafele, eu însă am avut ocazia să prepar şi să beau acest elixir al zeilor... dar să nu anticipăm. Toate cafelele Arabica foarte bune, dar nebiologice se vând în marile metropole cu 20-22 $ per kg (o astfel de cafea este Role de India). Cafelele Arabica bune, tot nebiologice, au preţul de 10-12 $ per kg.

Deşi cafeaua din Vietnam este în general Arabica, e destul de „amărâtă", poate şi din cauza războiului, în cursul căruia s-au folosit multe produse chimice. România a fost şi din păcate este încă un mare consumator de cafea din Vietnam, acesta fiind azi al doilea mare producător de cafea al lumii, după Brazilia. Clienţii mei n-au băut niciodată cafea vietnameză atunci când acest lucru a depins de mine. Un alt mare producător din Asia este Indonezia, dar nu recomand nimănui care-şi respectă şi iubeşte clienţii să achiziţioneze o astfel de cafea.

O cafea sublimă se poate obţine prin melanjarea a cel puţin patru-cinci cafele foarte bune; dacă sunt biologice, cu atât mai bine. În acest melanj trebuie neapărat să intre cafeaua Santos din Brazilia sau măcar Role de India. Aceste două cafele au o aromă aparte şi îi ajută pe consumatori,

dacă lucrează cu capul, să obţină cele mai remarcabile succese intelectuale. Cafeaua braziliană este foarte aromată, poate cea mai aromată, dar slabă, de aceea brazilienii beau uşor 10-15 ceşti de cafea zilnic. În schimb, cafeaua din Columbia şi Guatemala e foarte tare, dar mai puţin aromată.

Cel mai mare duşman al cafelei este mucegaiul. Marfa respectivă n-are nici o scăpare, trebuie distrusă. Atâta timp cât acest lucru a fost controlat de oameni pricepuţi şi de bună credinţă, totul a fost corect. Dacă apărea totuşi la Agenţia de Import o astfel de cafea verde, ea nu putea fi distribuită pe reţea, deoarece nimeni nu voia să fie complice la îmbolnăvirea populaţiei; era prelucrată în propriile prăjitorii şi distribuită imediat sub formă de cafea boabe prăjită, adeseori melanjată cu cafele curate, sau folosită la cafeaua cu înlocuitori. Oficial, desigur că toată lumea era împotriva folosirii cafelei mucegăite, dar, fiind implicate în afacere persoane importante din ierarhia de Partid şi de Stat, lucrul era trecut cu vederea şi viaţa mergea înainte.

Supravegherea mea de către conducerea întreprinderii s-a făcut prin diverşi merceologi. Mult timp, merceologul cu pricina a fost un om de încredere al doamnei directoare Negruşoiu, Ioana Simion. Fireşte, prezenţa în unitatea mea a marilor personalităţi culturale pomenite mai sus, ca şi din Ministerul de Interne şi Armată a dat-o gata încă de la început. Eu am recomandat-o tuturor acestor oameni minunaţi drept organul nostru cel mai competent de îndrumare şi control. Toată lumea era amuzată, chiar şi ea, aşa că viaţa îşi urma cursul. Aveam grijă să nu-i lipsească nimic şi mai ales cafeaua casei. Oricum, verificând actele de primire a mărfurilor, ştia în permanenţă ce produse sumt în unitate, aşa că, vrând-nevrând, îşi avea partea. Prin ea aprovizionam cu cafea prăjită de mine celelalte unităţi ale întreprinderii. Îi plăcea să fie băgată în seamă, ca persoană importantă ce era. Am cultivat această relaţie, pentru că altfel nu se putea. Eram chiar într-o relaţie de prietenie, ceea ce a determinat-o să mă propună să intru în Partid, mai ales că Mariana era o membră veche a Partidului, foarte activă în cadrul organizaţiei PCR din întreprindere.

Neavând încotro, mai ales că se dăduse o circulară prin care toţi şefii de unităţi comerciale trebuiau să fie membri de Partid, intru la începutul lui 1974 în organizaţia PCR a întreprinderii. Aici mă împrietenesc imediat cu secretarul de Partid, tovarăşul Crăciun. După fiecare şedinţă, „băieţii" mergeau la o băută cu „şeful". Toţi veneau pregătiţi. Petrecerea se ţinea într-o curte din spatele magazinului Mihai Bravu 90. întotdeauna lua parte tovarăşul Vasile, şeful biroului Planificare. De el depindeau multe. Bun economist, tovarăşul Vasile trăgea toate sforile în întreprindere. Cu el se puteau rezolva probleme de salarizare şi schemă de personal. Dat fiind că ridicasem vânzările de la trei la circa paisprezece milioane, eu am atras atenţia automat. Timpurile nu erau pentru oameni ca mine. Era vremea binecunoscutei devize „noi ne facem că muncim, ei se fac că ne plătesc".

Doar „fraierii” se speteau muncind, iar eu, în acel moment, eram campion absolut.

Curtea unde se ţinea chiolhanul era proprietatea lui nea Vasile, un fost măcelar, om foarte gospodar şi descurcăreţ. În fiecare toamnă, făcea cel puţin cinci mii de litri de vin şi trei-patru sute de rachiu din fructe şi amenajase în mijlocul curţii o mare verandă, prevăzută cu mese şi bănci, pentru băieţi. Avea un grătar impresionant, unde se frigeau fripturile aduse de onoraţii măcelari, toţi, săracii, membri de Partid. Noi ceilalţi plăteam băutura. Eu eram bineînţeles cu alunele şi cafeaua. Fireşte că directorul Popescu avea cunoştinţă de ce se întâmpla, dar, fiind petreceri nevinovate, patronate de bunul său prieten Crăciun, nu comenta. El nu participa niciodată la aceste chiolhanuri, cel puţin de când era director coordonator. Dar, bomba bombelor! Partidul, prin vocea secretarului său general, Nicolae Ceauşescu, dă o directivă năucitoare. Fiecare conducător de întreprindere să organizeze, periodic, petreceri cu subordonaţii, să se cunoască oamenii mai bine, căci la un pahar de vorbă şi un dans se leagă altfel lucrurile.

Directorul Popescu se conformează imediat („dacă-i ordin, cu plăcere”) şi dă o masă, pe cheltuiala lui, la restaurantul Izvorul rece, cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani. Sunt şi eu invitat. Nu acceptă decât flori cadou, şi toate primite de bravul Ilie, şoferul şi omul său bun la toate. În comunism, şoferii au avut un rol deloc neglijabil în viaţa conducătorilor de la toate nivelurile. Amândoi burlaci, se împăcau foarte bine. Directorul Popescu avea o viaţă a lui, de puţină lume ştiută, iar Iliuţă ştia câte ceva, dar era mut. Nu participam niciodată la discuţiile despre unele aspecte din viaţa sa personală sau profesională; sau, dacă întâmplător eram de faţă, nu comentam, mai ales că aceste discuţii aveau loc la periodicele petreceri de după şedinţele de Partid. De aceea şi evitam cât puteam să iau parte la aceste băute. Cineva acolo sus întotdeauna ştia ce se întâmpla acolo.

Vizavi de magazin, în blocul Hristo Botev 5, locuia Marin Pârâianu, directorul Arhivei Naţionale de Filme. Era unul din marii băncari. Venea aproape zilnic, mai ales la primele ore ale dimineţii, însoţit de regizorul Ion Popescu-Gopo şi de directorul de la Animafilm, al cărui nume nu mi-l mai amintesc. După-amiaza, în general neînsoţit, îşi prelungea şederea la clubul Florescu. Nu prea consuma alcool, dar o cafea Avedis nu refuza niciodată. Deşi supraponderal, devenea extrem de vioi şi acid în vorbe. Nu rămânea nimănui dator în replici. Era imbatabil, iar el şi Ion Popescu-Gopo se completau reciproc. Erau ceea ce se numeşte „tusea şi junghiul”. Fiind oameni cultivaţi, totul rămânea superelegant în vorbirea şi comportamentul lor. Bietul Ceauşescu era nelipsit din bancurile pe care le spuneau.

Mica garsonieră şi prăjitoria de cafea erau despărţite doar de un perete foarte subţire. Când mă aflam în garsonieră, Mihai mă anunţa printr-o uşoară bătaie în perete dacă eram solicitat în magazin; dacă apărea vreun

control, venea personal să mă cheme. Persoanele din partea Agenţiei de Import, în special cele din partea lui Ranga, erau servite imediat, dar aveau totuşi timp să-şi clătească ochii cu priveliştea selectei mele clientele. Deşi întotdeauna anunţam onoratei asistenţe cine sunt persoanele, unii continuau fără grijă glumele, sub privirile înţelegătoare ale acestora, majoritatea ofiţeri superiori din Ministerul de Interne. Ultimii intrau uneori în discuţii, aşa că se încingea un show de toată frumuseţea. Bineînţeles că Ranga era informat, poate şi alţii, dar micul cuibuşor al artiştilor îşi continua nestingherit activitatea. La urma urmei, erau doar nişte bancuri, nişte glumiţe. Magazinul meu nu devenise în nici un caz un centru de ascultare al Securităţii, dar ar fi putut. Încă era bine, mai toată lumea găsea pe piaţă aproape tot ce dorea, la preţuri accesibile. Bani existau, iar gusturile erau respectate. În oaza din Hristo Botev 10 bancurile erau pe măsură, adică mici dulcegării.

Dar la orizont se întrezăreau deja nori negri. Să găseşti zahăr, de exemplu, începe să devină o problemă. La început totul pare o simplă glumă, o glumă ce dă apoi în bâlbâială. Se înfiinţează cote individuale per magazin. încep aglomeraţiile. Lumea dă năvală. Nu mai e glumă. Dar ce este, totuşi? Nimeni nu ştie nimic. Bancurile încep să fie tot mai acide. Apare la un moment dat acordeonistul Măriei Tănase, Fărâmiţă Lambru, care suferea de diabet zaharat. Plin de umor, într-o discuţie în uşa magazinului cu profesorul dr. Stănescu, directorul Spitalului de Ochi nr. 22, îi spune că-l aleargă Securitatea, fiind bănuit că ar avea zahăr în sânge. Lumea râde, dar înţelege că-i groasă. Ori de câte ori vine zahărul, puhoi de oameni. Ce să mă fac?

Toţi cumpărătorii de cafea vor şi zahăr, dar nu toţi solicitanţii de zahăr vor şi cafea, şi atunci, în garsonieră, îmi fac un „pat din zahăr": aşez 100 de pachete a 10 kg pe un grătar de lemn. Peste zahăr pun circa 20 de saci goi de cafea şi îmbrac totul în pânză de steag, cu minunatul nostru tricolor. Aşa că oamenii care fac bancuri nici nu ştiu pe ce stau. Asta la început, fiindcă pe urmă mai scot câte un VIP, ca să-mi pot servi muşteriii. Apar imediat bancuri în lumea artistică, dar îi rog frumos pe toţi să mă înţeleagă, pentru că mă pot pierde. Toată lumea se conformează, bancurile neieşind pe uşa clubului. Faţă de populaţie, adopt imediat o politică de solidarizare. Sunt alături de clienţii magazinului, de omul de pe stradă, şi ies în faţa magazinului, pe lângă cozile tot mai mari şi mai nervoase. Obţin, contra unor comisioane însemnate, cantităţi suplimentare de zahăr. Sunt singurul şef de magazin care stau de la început până la sfârşit în stradă, alături de clienţii iritaţi. Majoritatea apreciază gestul meu. Serviciul este ireproşabil, dar dacă la început eram mândru să am clienţi printre VIP-urile vremii, iată-mă acum la mijloc; situaţia devine îngrijorătoare, mulţi încep să murmure. Şi atunci, Providenţa îmi dă o mână de ajutor. Mi-l trimite pe Ion Popescu, directorul ICRAL Foişor.

De profesie inginer constructor, vechi activist de Partid, membru

important al fostelor comisii de naţionalizare a imobilelor din Capitală, ancorat puternic în structurile tehnice ale Primăriei Capitalei, domnul Popescu îmi propune să mă înzestreze imediat cu mai multe spaţii comerciale şi de depozitare în apropierea magazinului. Trebuie însă ca onor conducerea întreprinderii să ceară acest lucru ICRAL-ului. Tizul său, directorul meu Ion Popescu, ezită. Nu înţelege ce motiv am. Dacă vreau magazin mai mare, e dispus să mi-l pună în cârcă. Magazin mare - probleme mari şi multe insurmontabile. Prin doamna directoare Negruşoiu şi tovarăşul Vasile, încerc şi reuşesc să-l conving că trebuie să mă extind. Doresc, la cererea onoratei clientele, să înfiinţez un magazin de ape minerale şi de recuperare a ambalajului sticlos. De asemenea, vin cu o idee revoluţionară: să organizez un centru de livrare la domiciliu a laptelui.

L-am lovit pe directorul meu fix în pălărie. Erau exact problemele sale cele mai stringente. Primise în acest scop ordine precise de la Sectorul de Partid, dar nici un şef de magazin nu se înghesuia să le pună în practică. Mi se dau imediat cărucioare speciale pentru transportul laptelui. Primesc spaţiile solicitate: în strada Cernica 10, Sfinţilor 6,9,11 şi 13. Încep activitatea şi solicit personal suplimentar. Măresc schema la zece persoane.

La început, activitatea de recuperare a ambalajelor este remunerată separat, pe alte ştate de plată. Ca să împac pe toată lumea, împart întreaga sumă în zece părţi egale. Comunism, nu glumă: fiecare vânzătoare din unitate primeşte în plus aceeaşi sumă. Toată lumea e mulţumită, singurii care nu ne dăm seama în ce ne-am băgat suntem eu şi bietul Mihai, pe umerii căruia cade mai toată munca fizică. Trec două fete la noul magazin, dar renunţ la cea de-a treia activitate, de livrare de lapte la domiciliu, deoarece conducerea refuză să ne dea bani în plus. Într-unul din spaţii, organizez vânzări sistem boxă, în special de zahăr. Acesta şi fusese scopul, să descongestionez magazinul.

Încet-încet, începe să mişte şi recuperarea ambalajelor. Organizez un centru special pentru ţiganii recuperatori de sticle. Devin cel mai bun prieten al lor - şi ei ai mei. Veniturile cresc, mai ales că Dumnezeu mă ajută din nou şi mi-l trimite pe Nicky Gheorghiu, şef serviciu Comercial la ICVA (Întreprinderea Comercială de Valorificare a Ambalajelor) Bucureşti şi locuitor al cartierului - în Sfinţilor 10, unde cândva locuise Iuliu Maniu (a fost ultimul său domiciliu la arestarea din anul 1947) şi apoi Ion Gheorghe Maurer. Nicky Gheorghiu era fiul surorii multimilionarului Mişu (Mihai) Cârciog, rezident la Londra şi foarte apropiat de Ion Raţiu, preşedintele Uniunii Românilor Liberi de Pretutindeni.

Nicky Gheorghiu era ca un magnat pentru mai toată lumea. Poseda un Renault 16 Sport, un „aspirator" nemaipomenit de femei, şi avea musafiri non-stop, printre ei fiind şi directorul general al ICVA. Obţin un sprijin aproape necondiţionat din partea lor, dar nu mi-o iau în cap. Bananele, citricele, curmalele, smochinele, apa minerală (cea mai nobilă) nu le vor mai lipsi celor doi. Treaba merge ca focul. Ţiganii sunt foarte mulţumiţi.

Zilnic pleacă de la noi o maşină sau două la depozitele ICVA. Nimeni nu înţelege ce se întâmplă, magazinele fiind supraaglomerate cu ambalaje. Cum de merge aşa bine la Florescu? Nu-l mai satură Dumnezeu pe Florescu, zic unii. Dar doamna Simion mă susţine în faţa tuturor. Muncim cu toţii mult, în primul rând eu şi Mihai.

Apare un nou client, mare amator de apă minerală, locuitor al zonei: Dumitru Joiţa, viceprimarul Capitalei. îl servesc extrem de îndatoritor şi am şi de ce.

CAPITOLUL 6

În acea perioadă, emigrau tot mai mulţi armeni şi evrei, majoritatea oameni cu avere. Multora li se confiscaseră casele, dar ceva tot le mai rămăsese. Printre evrei, se aflau mulţi foşti înalţi demnitari şi funcţionari de Partid şi de Stat. Pleacă şi Anton Carabelaian, fiul domnului Avedis, cu soţia şi băiatul. Printre prietenii domnului Avedis se afla şi domnul Ohanes Nefian. Supranumit „Moş Cafeluţă" de mecanicii service-ului de la subsolul Hotelului Intercontinental, pentru că promitea şi dăruia tuturor cafea Avedis, cumpărată întotdeauna de la prietenul său Avedis Carabelaian şi apoi de la mine, domnul Nefian era originar din aceeaşi zonă ca prietenul său; veniseră aproape în acelaşi timp în România. Provenea dintr-o cunoscută familie de comercianţi de obiecte de artă şi bijuterii, răspândită în lumea întreagă. Locuia foarte aproape de magazinul meu, pe strada Calomfirescu. Era principalul expert în obiecte de artă al Ministerului de Interne, folosit în acţiuni oficiale, dar mai ales neoficial, de majoritatea potentaţilor vremii, inclusiv persoane din Securitate, care îşi procurau obiecte de valoare. Toţi doresc să investească în lucruri de preţ. Se caută bijuterii, în special cu diamante şi briliante. Nimeni nu se poate lipsi de sfaturile şi serviciile domnului Nefian.

Deşi liber-profesionist, are o puternică protecţie. Supraponderal, cardiac, mare băutor de cafea şi consumator de dulciuri, antialcoolic, dar nu neapărat abstinent, amator de vinuri selecte, duce o viaţă plină. Căsătorit, dar fără copii, trăieşte permanent clipa. Nu ştie ce-i riscul, pentru că nu-l ameninţă nimeni şi nimic, e deasupra tuturor legilor României socialiste. Deşi în vârstă de peste 70 de ani, conduce maşina, îşi îndeplineşte atribuţiile profesionale cu pasiune şi folos. Este indispensabil înaltei societăţi pe care o serveşte ca nimeni altul. Ia de la unii, dă la alţii, îşi reţine comisionul şi garantează fiecăruia calitatea serviciilor. Îmi oferă şi mie destule, dar, credincios sfaturilor domnului Avedis, stau în banca mea. Îi explic ce mă reţine şi mă înţelege. Îl servesc întotdeauna cu prioritate.

În acest timp, domnul Morski este în culmea fericirii, căci afacerile merg pe toate fronturile. Naţiunea arabă îşi trimite cei mai buni meseriaşi la Bucureşti. Apare la un moment dat şi Favzi, renumit comerciant din Beirut, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist din Liban, prieten al generalului Nicolae Pleşiţă de la Securitatea externă. Mare prieten al României, Favzi se căsătoreşte cu o doctoriţă băştinaşă. Cere şi obţine cetăţenia ţării noastre. Petrodolarii sunt bine-veniţi în România, iar Favzi, bun psiholog, nu se uită la bani. E uimit când îi refuz bacşişul, dar nu şi prietenia. Este un domn slăbuţ, mărunţel, simpatic, vorbitor a mai multe limbi străine de circulaţie internaţională. Învaţă în particular româna cu o profesoară de nota zece (ca femeie). Vine mai tot timpul la

magazinul meu cu familia - soţia, soacra şi cumnata.

La un moment dat, inevitabilul se produce. Morski şi Favzi se întâlnesc în micul magazin din Hristo Botev 10. Îi servesc pe amândoi cu o cafea Avedis, ei o sorb în linişte, fiecare cu gândurile lui. Se pare că se cunoşteau deja, din altă parte. Favzi îmi arată nişte bijuterii, crede că mă face praf (dar nu sunt la nivelul celor pe care mi le oferise mai demult Morski). „Noi românii nu avem bani, domnule Favzi. Sunt un om sărac. Am patru copii, casă mare, remuneraţie după buget, mică." „Ştiu povestea, Caragiale, nu-i aşa? Dacă erai cu magazinul dumitale la Beirut, erai milionar." „Da, domnule Favzi, dar suntem în România, şi eu, ca şi dumneata, sunt comunist." Râde cu poftă.

De unde o avea aurul tovarăşul general Pleşiţă? De la Morski, via Nefian, sau de la noul său prieten Favzi? Viaţă, viaţă, legată cu aţă... Bieţii ţigani, de ce le-o plăcea aşa mult aurul? Tot ce câştigă cheltuiesc pe aur. Muncesc non-stop şi sunt foarte cinstiţi, îmi lasă întotdeauna bacşiş şi eu îl primesc. I-aş jigni altfel, şi eu caut să nu-i supăr. Le pun la dispoziţie tot, vase de spălat sticlele, detergenţi şi apă caldă. Totul e bec. Sticlele pleacă la depozitele ICVA ca de la fabrică. Sub pretextul desfăşurării unei activităţi care pe mulţi îi depăşeşte, îmi umplu toate spaţiile disponibile cu produse solicitate de marele public, dar care lipsesc din ce în ce mai mult din depozite şi magazine. Cer şi obţin de la ICRA, Depozitul Podgoria, cele mai nobile vinuri, unele de colecţie, transformând Hristo Botev 10 într-o adevărată vinotecă. Cele mai rare sunt oferite celor mai de suflet clienţi. Ei apreciază acest lucru, mai ales că nu-i costă în plus nimic. Preţul ce mi-l adjudec este însăşi prezenţa lor, care devine pentru toţi un adevărat drog. Eu mă obişnuiesc cu ei, iar ei cu mine.

„Cândva, toate drumurile duceau la Roma. Acum se pare că duc la dumneata, domnule Florescu, îmi zice Emil Botta. Notează tot ce poţi, întrucât, cândva, poate va interesa pe multă lume. Ai strâns pe câţiva metri pătraţi toată lumea artistică a Capitalei. Eşti unic, mai ales că mulţi suntem oameni dificili. Eu însumi mă consider astfel. Categoric că nu vei face avere de pe urma noastră. Noi nu suntem bogaţi financiar. Dar mulţi dintre noi cunoaştem lucruri deosebite. Prin noi, poţi obţine informaţii pe care, într-o zi, le vei putea fructifica. Oricum, eu unul mă simt minunat la dumneata. Şi cred că şi ceilalţi."

În cele din urmă, a sosit la magazin şi maestrul Radu Beligan. Ca mare actor, de mult timp în fruntea Teatrului Naţional, dorea să fie servit prompt, dar fără prea multe temenele. Deşi conştient de valoarea sa, îmi îngăduia să nu-l ţin la rând cu toată lumea. Avea în faţă un prăpădit de gestionar de magazin, iar domnia sa era, pe lângă toate celelalte, membru al Comitetului Central al PCR. Se vorbea că ar fi un apropiat al lui Ion Iliescu, marea speranţă a comuniştilor în cazul dispariţiei lui Nicolae Ceauşescu. Maestrul Beligan venea foarte rar la magazin, dar Teatrul Naţional avea un serviciu de protocol. Şeful de protocol ştia de mine, astfel

că multe produse, şi în special cafeaua casei, nu lipseau din aprovizionarea Teatrului. Şi la fel se întâmpla cu celelalte teatre, în primul rând cu Teatrul de Comedie.

În tot acest timp, Mariana supraveghea în magazin întreaga activitate. Doamna Mery îşi face propria sa afacere şi ne părăseşte, rămân însă fete de nădejde, care deprind destul de repede tot şpilul. Printre ele, venită încă din 1972 în magazin, Mariana Matei, care devine, într-un fel, omul nostru de bază. Foarte calmă, sobră, dar nu închistată, zâmbitoare dacă era cazul, se bucura de aprecierea tuturor clienţilor. Cele două Mariane se înţelegeau foarte bine, iar scopul celorlalte fete era să fie cât mai aproape de ele, deci să ţină cu casa. Cine nu se încadra pleca „la sticle" şi, dacă nici acolo nu se liniştea, la alt magazin. Disciplină, ordine şi bună servire. Dacă Mariana nu reuşea să calmeze spiritele, eram repede chemat eu, care întotdeauna rezolvam problema. La câteva zeci de metri de noi era un bloc în care locuiau mai toţi directorii din Ministerul Comerţului Interior, deci nu ne puteam juca. În plus, veneau în magazin înalţi demnitari din mai toate ministerele. Împreună cu soţia sa, actriţa Silvia Popovici, apare însuşi ministrul Muncii, Maxim Berghianu. Prin intermediul academicianului dr. Nicolae Cajal, apare cuscrul său, ministrul Preţurilor, Gaston Marin. Cafeaua Avedis este de neînlocuit. Aproape toată lumea îşi dă seama de diferenţă şi toţi devin complici.

Printre oamenii lui Ranga, iese în evidenţă colonelul Aurelian Stan, fostul comandant al Şcolii de Miliţie de pe Şoseaua Olteniţei. Cadru activ, lucrează acum în minister la pregătirea cadrelor pentru timpurile ce or să vină. Sub directa sa conducere, apar în Miliţie figuri noi, lideri ai promoţiei '60, George Dănescu, Ion Baciu, Tudor Stănică, Constantin Mărgelatu. Printr-un boss al lumii interlope, Tudor Stănică îşi lansează propria legendă: „Nu mi-e frică, nu mi-e frică decât de Tudor Stănică!" Într-o discuţie cu colonelul Stan, cunoscut sub porecla de Surdul, aflu că în Bucureşti există un comerciant de vinuri neîntrecut de nimeni, un anume Gheorghe Ştefănescu, şi că, indiferent ce vin am eu, nu mă pot compara cu el. Colonelul îmi propune să-mi facă cunoştinţă.

Cu Dacia lui 1100 ajungem relativ repede în Calea Griviţei. Mă prezintă drept cel mai mare cafegiu al României. Luasem cu mine nişte cafea şi alune turceşti, i le dăruiesc lui Ştefănescu; primesc în schimb o damigeană de 5 l de vin vărsat alb. Colonelul primeşte o damigeană de 10 l de vin alb şi una de 5 l de vin roşu. Nu gusta nimeni nimic. La Ştefănescu veneau clienţii ca la moară, n-avea el timp de discuţii. Biroul său de la subsol, din cramă, era ultraelegant, cu fotolii din piele de viţel. N-am prea înţeles de ce atâta lux. Erau timpuri grele, el nu ştia? Cine sau ce se afla în spatele lui? Am fost în mai multe rânduri la el, dar n-am reuşit să mă apropii prea mult. Făceam parte din lumi diferite. Era distant, deşi nu încrezut, foarte inteligent, foarte respectuos cu vizitatorii, dar dur cu salariaţii (mulţi dintre ei muncitori cu ziua). Mulţi, ofiţeri, unii chiar superiori, din

Securitate şi Miliţie veneau, îşi luau darul şi plecau. Nici nu se sinchiseau de persoanele de faţă, eventuali martori în vreun proces viitor. Ei erau stăpânii ţării. Din „nea Gică” nu-l scoteau pe Gheorghe Ştefănescu, iar acesta îi privea impasibil şi îi servea rapid cu ce ştia el că preferă. Într-adevăr, vinul său era de bună calitate, dar mă aşteptasem la ceva şi mai şi. Poate că avea, dar n-am reuşit să-l determin să mă servească, deşi îi plăcuse cafeaua Avedis şi m-a rugat să-i mai aduc. Nici eu nu prea aveam timp de pierdut, aşa că în cele din urmă am renunţat să-l mai vizitez. Avea prea multe obligaţii. Şi eu aveam, doar că la el se strânseseră toţi pomanagiii din Ministerul de Interne. Nu doream să fiu un fluture pe lampa celor din Miliţie. Aceasta trebuia ţinută cât mai departe. Vorba ceea: „îi dai nas lui Ivan, ţi se suie pe divan...”

În Cernica 10 depozitam cele mai bune, rare şi scumpe mărfuri. Aici, departe de privirea curioşilor, era stocul meu strategic de delicatese: cele mai cunoscute ţigări americane şi occidentale, băuturi extrafine Anglia, Franţa, Italia, cantităţi însemnate de ciocolată RFG, Italia, Franţa, sardele de cea mai bună calitate; în beci, vinuri rare, de colecţie, coniac românesc de Segarcea pentru export. În Sfinţilor 9 şi 11 aveam cele mai nobile soiuri de cafea, care veneau din ce în ce mai rar în România, dar încă veneau; bineînţeles, în stare verde.

Aveam mari probleme cu conducerea întreprinderii în ceea ce priveşte stocul valoric al unităţii. Prin doamna Simion şi apoi prin domnul Vasile, explicam permanent că „iarna nu-i ca vara”, adică nu avem în permanenţă la dispoziţie mărfurile pe care le dorim. Pe de altă parte, dosirea de marfă şi servirea preferenţială erau socotite fapte penale, aflate sub incidenţa vestitei Legi numărul 3. Şi totuşi, onor conducerea întreprinderii înţelegea că altfel nu se putea, mulţi trebuiau serviţi astfel. Pe urmă, riscul era al meu. Am stabilit însă cu doamna Simion nişte reguli. Ea probabil şi-a anunţat şefii, iar viaţa şi-a continuat cursul. Reclamaţii n-au fost niciodată. N-am servit niciodată pe nimeni pentru bacşiş. Nu vindeam nimănui cu suprapreţ. Nu înşelam clienţii. Câştigul meu nu venea de aici. Vă puteţi întreba: bine, bine, înseamnă că trăiai doar din salariu? Care salariu? Diferenţa dintre mine şi o vânzătoare era nesemnificativă din acest punct de vedere, iar eu munceam de la 6 dimineaţa până (uneori) la 22 seara. Întreţinerea utilajelor, proprietate personală, era din ce în ce mai costisitoare. Şpaga dată aşa-ziselor „organe de îndrumare şi control” urca pe zi ce trecea.

Doar trei inspectori nu luaseră şpagă: Degeratu şi Ianculescu de la Capitală şi Gabor de la Sector. De la Miliţie, nu toţi luau şpagă, dar îi serveam pe toţi care mă solicitau. Printre ei, locotenentul-major Sergiu, de origine albaneză, care avea un obicei rar: fiind sectorist, era întotdeauna în timpul serviciului; venea în magazin îmbrăcat în uniformă şi nu pleca până nu-şi primea dreptul. Întotdeauna cu geantă de popă: până nu i-o umpleam, nu pleca.

Adeseori venea cu colegii şi unul din şefi, şi mă invita la restaurantul Peştera, aflat chiar în Piaţa Rosetti şi amenajat ca o peşteră. Băieţii se aşezau într-un separeu: beau, mâncau, cu mine alături. La sfârşit, plecau rând pe rând, iar eu plăteam consumaţia. O masă din astea mă costa, de multe ori, salariul meu lunar. De altfel, mesele de la Peştera aveau loc cam o dată pe lună. Unii dintre băieţii aceia au fost transferaţi la Securitate, unde s-au remarcat prin merite deosebite. Azi, unii sunt importanţi oameni de afaceri sau simpli oameni politici, cu vechime în Parlament. Alţii au ajuns în înalte funcţii în Ministerul de Interne. Democraţi convinşi, băieţi de viaţă, mai toţi sunt bine mersi. Ale tinereţii valuri, fiindcă trebuie să spun că erau tineri ofiţeri mai toţi, cu excepţia unuia, şeful lor suprem, cam supraponderal, locotenent-colonel, care mă vizita separat şi mereu mă anunţa prieteneşte că „iar au început controalele", plecând cu servieta doldora. Ce puteam face? Să-i reclam?! Dar unde? Cui? Se ştie doar, „corb la corb nu-şi scoate ochii".

Mărfurile atât de bune, în special din import, la preţuri accesibile au atras puhoi de lume în Hristo Botev 10. Cafeaua Avedis devenise un fel de simbol al calităţii. De aceea, preocuparea mea permanentă a fost ca magazinul să aibă personalul cel mai bun.

Extinzându-ne activitatea, am cerut mai mult personal. Ne-a fost trimisă Maria Ursaru. Mary, la venirea în unitate, a atras imediat atenţia. Era o pasăre rară: 1,67 înălţime, corp tras ca prin inel, o adevărată felină, brună, dar foarte albă la faţă, cu ochi negri, sprâncene a la Sarita Montiel, niciodată fardată, dar aranjată tot timpul. Era dintr-o familie renumită de proprietari de oi din comuna Slon, de lângă Vălenii de Munte, vestiţii fraţi Stroie, care îl convinseseră pe Ceauşescu să nu le cooperativizeze zona îndopând urşii de-aici cu carne de oaie, astfel ca Marele Cârmaci să-i vâneze şi să se poată lăuda cu trofee impresionante.

Extrem de pricepută în meserie, Mary a devenit imediat vânzătoarea care se ocupa preferenţial de clienţii de elită. Multor ofiţeri superiori de Securitate şi de Miliţie le curgeau balele după ea. La un coniac Martel şi o cafea Avedis, o mai ciupeau de funduleţ. Mary doar gungurea „iioi", o expresie deprinsă de la colegele unguroaice pe când era picoliţă. Era singura care se ocupa de clubul meu din spate, exclusiv artistic şi politic. Pe cei din Securitate îi serveam numai în birou. Niciodată nu amestecam taberele. Mai greu era la club, unde „garda veche" (Nicolae Carandino, Leon Kalustian, Harry Brauner şi Gabi Mihăilescu) nu se împăca prea bine cu cea nouă (Mihai Beniuc şi Dan Deşliu). Marin Preda şi Mircea Sântimbreanu s-au retras strategic, dar veneau totuşi, mai rar şi doar în trecere, pentru refacerea proviziilor. Nichita Stănescu venea zilnic, indiferent de anturaj, dar se simţea bine numai cu Ion Băieşu şi Paul Sava. Dacă picau şi cei doi monştri sacri, Toma Caragiu şi Amza Pellea, Mary era la datorie. Felina parfumată (Chanel 5 sau Bourjois) servea pe toată lumea cu cafeaua casei şi restul, fiecare ce dorea.

Solicit o nouă vânzătoare şi-mi este repartizată Elena Bărbieru. Originară din Turnu Severin, de la izvoarele Olteniei, Nuţi s-a adaptat imediat ritmului trepidant al activităţii din magazin şi club. Practic, cele două, Mary şi Nuţi, erau baza mea în cele două ture, în cadrul „serviciului special". Frumuşică, minionă, brunetă, cu strungăreaţă a la Maria Ciobanu, vrednică şi foarte curată, fata ne-a cucerit în scurt timp, dar nu doar pe noi, ci şi pe Relu, fratele Marianei, aşa că i-am cununat şi pe ei tot la Biserica Domniţa Bălaşa, unde o cununasem pe Floricel. Am preferat biserica aceasta pentru corul excepţional, dar şi pentru că toţi preoţii săi îmi erau clienţi.

Eram acum o familie închegată, nimeni nu mişca în front, cel puţin pe faţă. Totul era sub control; Mariana „călare" pe personal, iar eu pe situaţie. Întreaga activitate din magazin a luat un nou avânt. Exista motivaţia muncii, dar nu exprimată în bani, întrucât guşterii din Ministerul de Interne vegheau din umbră. Viaţa îşi urma cursul într-un ritm alert, spre uimirea onoratei clientele care nu-şi explica deloc cum poate exista aşa ceva în Societatea Comunistă Multilateral Dezvoltată.

O băutură care a avut un efect deosebit şi imediat asupra declanşării inspiraţiei unor mari maeştri ai culturii române a fost Mou-taiul chinezesc, deja pomenit, un rachiu din orez îmbuteliat în vase de porţelan şi cu un sigiliu aparte, din care pleca o fundă roşie reprezentând sângele vărsat de milioane de chinezi de-a lungul tumultuoasei istorii a patriei lor. În asemenea momente, Nichita Stănescu îmi cerea o coală de scris. Neavând la îndemână aşa ceva, îi puneam la dispoziţie pungi albe din hârtie de 5 kg, pe care maestrul îşi nota inspiraţia de moment. Adesea împărtăşea celor prezenţi neasemuitele versuri ce ieşeau ca un fluviu fără zăgaz din mintea sa genială, iar câteodată, luat de val, spuneam şi eu câte un cuvânt, frecvent luat în considerare de poet, şi astfel deveneam „coautor". Aceste pungi maestrul le uita uneori la mine în garsonieră, dar cu prima ocazie i le returnam. Nu cred că e exagerat dacă afirm că licorile rare şi cafeaua Avedis au avut un rol deosebit, în acele timpuri, în istoria literaturii române.

Cât timp lucrasem ca şef de secţie la Agenţia de Import, cunoscusem mai de aproape pe unii şoferi, pe care am căutat să mi-i apropii. În România circula la vremea aceea o vorbă: „oameni buni, oameni răi şi şoferi". Dacă lăcomia era în general considerată un defect, la şoferii de la Agenţia de Import era considerată o calitate. Vizavi de Depozitul Panduri se afla restaurantul Răzoare, unde majoritatea băieţilor se retrăgeau după cursă. Aici se punea ţara la cale, la „una mică", deseori transformată „într-una mare". Dintre cei care nu frecventau acest club select se remarcau doi: Ilie Balaci şi Constantin Iordache.

Pe Ilie Balaci, originar din sudul Olteniei, îl cunoşteam încă din 1968, de când eu eram dispecerul de care depindea pâinea lui cea de toate zilele. Mic de statură, poreclit Piticul, cu ochi de viezure şi păr creţ, era tipul

tradiţional al olteanului, plăcut, de viaţă, antialcoolic, dar amator de o băutură bună, băută cu soţia sau cu unii prieteni într-un cerc restrâns. Era, ca şi mine, însurat de la 20 de ani - cu o frumoasă moldoveancă din Galaţi, Geta. Neavând copii, Ilie zburda în voie, sub atenta, dar discreta supraveghere a Getuţei. Piticul şi-a luat încă de la început, din 1969, maşină, un Fiat 850. Se mişca rapid, fără griji, în special în zonele din afara Capitalei. Getuţa, maistru marochiner, lucra de dimineaţa până seara la Cooperativă. Clientela era selectă, banii pe măsură.

Încet-încet, Ilie a ajuns la „filonul din aur" al Agenţiei de Import. Aici s-a întâlnit cu un coleg puţin mai matur decât el, Petre Balaşov, de origine rusă, născut în 1941. Acesta era căsătorit cu Silvia, o bulgăroaică din Dudeşti-Cioplea. Silvia era cea mai frumoasă femeie din Depozitul Panduri. Multora li se scurgeau ochii după ea. Spre deosebire de Ilie, Petrică era mare amator de votcă. Marca preferată era Stolicinaia, dar nu refuza nici Moskovskaia, mai ales când se afla la mine şi era servit de marele Nichita Stănescu. Desigur că Rusul era un domn. Dacă cineva îl cinstea cu un pahar, el imediat făcea cinste cu o sticlă, singura pretenţie pe care o avea era ca aceasta să fie consumată pe loc, mulţi din cei căzuţi în capcană plecând pe două cărări. El era rezistent, se urca la volan şi pe-aci ţi-e drumul. Lumea îşi mai aminteşte şi azi cum, într-o seară, plecând de la magazinul meu băut, a ajuns la sensul giratoriu de la Universitate şi s-a învârtit mult timp până a reuşit să scape din „încleştare".

Rusul era omul de încredere al lui Ranga, după Dan, supranumit Mutul. Petrică executa toate comenzile făcute de anumiţi prieteni ai lui Ranga, majoritatea ofiţeri de marcă ai Ministerului de Interne, dar şi ai Corpului Diplomatic vorbitor de limbă rusă. Mărfurile plecau de la Panduri, de la Trancu şi Stavarache, fără acte, adică erau mărfuri de furat, producând un prejudiciu substanţial „avutului obştesc". Dar ce le păsa bravilor reprezentanţi ai poporului? Prin ei, poporul consuma tot ce era mai bun la Agenţia de Import. Dacă se întâmpla vreodată ca Petrică Balaşov să fie oprit de organele de Miliţie, treaz sau beat, era suficient să spună parola şi toţi se retrăgeau cu discreţie. Era cunoscut drept „omul lui Doicaru şi al lui Giani Popescu", buni prieteni ai lui Ranga din conducerea Securităţii Statului. Tot prin el, Stavarache îmi trimitea mostre de cafea care, prelucrate în sistem Avedis, luau drumul şefilor din Securitate şi nu numai. N-asculta decât de Ranga. Fire aspră, deloc zâmbitor, slugarnic faţă de şefi, era extrem de dur cu Silvia, pe care o suspecta tot timpul de infidelitate.

Bulgăroaica, fiind conştientă de marile calităţi pe care mama natură i le dăruise cu prisosinţă, se mai supăra uneori pe el, mai ales că avea o concurenţă nemiloasă în iubita lui votcă Stolicinaia. Se pare că uneori Rusul, din cauza importantelor sale îndatoriri profesionale, îşi cam neglija soţia. Foarte discreta Silvia îşi spăla rufele murdare în familie. Uneori, disperată de atitudinea despotică a lui Petrică, se mai plângea prietenilor şi în special tăticului marilor rănite şi neînţelese, Gheorghe Stavarache. Silvia

era la început primitor-distribuitor, dar ulterior a fost promovată de Ranga recepţioner, devenind în scurt timp omul de încredere al şefilor. Banii veneau în cadrul familiei Balaşov din toate părţile. O duceau bine, fără să-şi dea măcar seama de riscuri. Veghea Ranga şi deci Securitatea.

O paranteză. Printre clienţii magazinului meu se aflau şi renumiţii doctori ai României de atunci, profesori, medici primari, specialişti de marcă, fiecare în domeniul lor: deja pomenitul dr. Stănescu, directorul Spitalului de Oftalmologie nr. 22, toţi ceilalţi medici ai acestui spital; profesorul Prişcu, şeful secţiei Chirurgie de la Spitalul Colţea; profesorul Gherasim, şeful secţiei Boli interne de la Colţea; cumnatul său, cunoscutul chirurg ORL Mircea Ciobanu; medicul oftalmolog Ion Glăvan de la Colţea, profesorul Trestioreanu şi chirurgii Şaptefraţi, Pitaru şi Colfescu, toţi de la Spitalul Filantropia. De la Spitalul de Urgenţă, îi aveam clienţi pe medicul de boli interne Nicolau şi pe celebrii ortopezi Prototopescu, Buzescu şi Tomescu, acesta din urmă fiind medicul-şef al echipei naţionale de fotbal. De la Spitalul Caritas, veneau în Hristo Botev 10 şeful laboratorului de analize medicale, dr. Radu Valentin, supranumit „tatăl penisurilor" din Capitală, deoarece toţi cei care lucrau în medii „cu risc" ridicat - securişti, miliţieni, şefi de local, barmani, chelneri de elită - veneau disperaţi la el „să-i salveze". Şi-i salva. Încă nu apăruse SIDA. Norocul lor. Aproape nimeni nu se proteja, iar doctorul Radu Valentin era „la datorie".

De la Spitalul Brâncovenesc, venea medicul ginecolog Nanu, azi şeful secţiei Obstetrică-Ginecologie de la Spitalul Caritas, cel care a asistat-o pe Mariana la naşterea lui George, medicul ginecolog Anghel, dr. Gabriel Ivanovici, şeful laboratorului de analize medicale, şi mulţi, mulţi alţii din toate ramurile medicale şi toate spitalele. Trebuie să mai menţionez o persoană deosebită, care a avut un rol primordial în rezolvarea anumitor probleme de aprovizionare, şi anume pe doctorul P., medicul primar ginecolog şi chirurg al Securităţii. Făcea întreruperi de sarcină pe bandă rulantă. El era deasupra legii, întrucât beneficiarii serviciilor sale erau „supermani", ba chiar „supermani speciali", adică, dacă ar fi să ne luăm după bravul scriitor Pavel Coruţ, „extratereştri". Aşa că legile României nu erau pentru ei.

Revenind la Petre Balaşov, trebuie spus că el executa toate comisioanele Ministerului Comerţului Interior, în special cele care-l priveau pe ministrul adjunct Radu Abagiu, bunul prieten al lui Victor Ranga. Zilnic, dis-de-dimineaţă, venea cu cafea verde „specială", eu o pregăteam şi el o ducea direct la Cabinetul ministrului. Pe timpul ministeriatului Anei Mureşan, aceasta îşi punea în fiecare dimineaţă în gentuţă puţină cafea Avedis şi pleca în mare grabă spre vestitul Cabinet 2, unde cele patru Mari Graţii ale României de atunci, Ana (Ana Mureşan), Lina (Lina Ciobanu), Leana (Elena Ceauşescu) şi „culturista" Suzana (Suzana Gâdea) îşi beau cafeluţa şi puneau ţara la cale, uneori peste capul Marelui Cârmaci.

Rusul nu se purta niciodată ostentativ şi n-avea fiţe de mare dandy; în schimb, Piticul Ilie Balaci era eleganţa întruchipată. Erau cei mai buni prieteni, Ilie lăsându-l pe Petrică să-şi bea liniştit iubita sa votculiţă, după care îl ducea în grabă acasă, unde Silvia îi aştepta cu masa pusă. Ilie făcea totul pentru bunul său prieten, iar acesta i l-a recomandat lui Ranga, care, fiind un afemeiat notoriu, a găsit în Ilie un băiat priceput în ale amorului. Cum întâlnirile lui Ranga cu „gagicile" se desfăşurau în special în diverse case conspirative ale Securităţii, acesta, în mai toate cazurile, apela pentru transport la Piticul. Adeseori, Ranga îl folosea pe Ilie cu maşină cu tot (nu conta că era un prăpădit de Fiat 850). Mai târziu l-a ajutat să-şi procure un Fiat 124.

La un moment dat, la propunerea lui Ilie Toma, şeful muncitorilor de la Panduri, a fost angajat un şofer, Constantin Iordache, în vârstă de circa 35 de ani. Recomandat de Ilie Toma lui Stavarache, noul şofer a ajuns şi în Hristo Botev 10. La început, Costel părea mielul blând. Nu era curios să ştie ce transporta şi se mulţumea cu cinstea făcută de Toma. Văzându-l aşa „cumsecade", i-am angajat-o pe Virginica, soţia lui, vânzătoare.

Costel avea totuşi un prieten în Panduri, tot şofer, de la care a început să capete informaţii despre ce se întâmplă în jur, Paul Mihnea. Mă înţelegeam bine cu Paul şi, de aceea, când m-a rugat să-i angajez soţia, alături de Virginica, nu l-am refuzat. După puţin timp însă, Costel m-a abordat direct: „Domnu' Florescu, cum rămâne cu ciubucul?" „Care ciubuc, Costele?", l-am întrebat. „Păi ciubucul care iese din magazin. Îl iei dumneata pe tot?" I-am explicat că în magazin ciubucul nu se împarte, ci este folosit pentru tot personalul în consum propriu. Bani nu dau nimănui, niciodată. Este un risc pe care nu pot şi nici nu vreau să mi-l asum, dar există o posibilitate: cele două prietene, soţiile celor mai buni şoferi de la Agenţia de Import, foarte deştepte şi pricepute în ale comerţului, pot lua un raion de Cafea-dulciuri disponibil în cartierul unde locuiesc, îndeplinind condiţiile şi având deja experienţă, le-am recomandat amândurora să facă pasul acesta. Au muşcat momeala şi astfel am scăpat de belea.

La recomandarea lui Stavarache, în anumite ocazii, în lipsa celor doi şoferi pe care-i folosea de obicei, Costel era folosit personal de Ranga în diverse escapade amoroase prin ogeacurile Securităţii (scriptic case conspirative, dar faptic adevărate case de toleranţă). Şi iată-l pe blândul şi obscurul Costel ridicând pretenţii la Ranga în ce priveşte aprovizionarea micului raion al iubitei sale soţii! Dacă la început Ranga a fost puţin şocat, ulterior a fost nevoit să ia măsuri, întrucât Costel s-a dus în strada Varşoviei 6, noul sediu al Agenţiei de Import, şi a început să strige în gura mare: „Banditule, jidan împuţit, curvarule, escrocule, te omor la fel cum i-ai omorât tu pe români când ai coborât de pe tancurile sovietice!"

Întâmplător, alături, în Varşoviei 4, era întreprinderea de Comerţ Exterior Dunărea, devenită ulterior Crescent, creată de Securitate şi

coordonată direct de generalul Nicolae Pleşiţă, şeful Serviciilor Secrete externe ale României comuniste. S-a nimerit ca în curte să fie atunci însuşi generalul Pleşiţă. Acesta l-a luat imediat sub aripa sa protectoare pe Costel şi l-a ajutat să fie transferat la ITIA Bucureşti, ca şofer de TIR. Şi astfel Costel a devenit imediat omul de bază la ITIA, băiat bun la toate. Niciodată n-a avut necazuri, avea grijă tătucul Pleşiţă. De atunci, întreaga Agenţie de Import i-a spus „Iordache Socialistul". Deşi îi botezasem primul copil, relaţiile dintre mine şi Costel au rămas întotdeauna reci. Explozia de la Cernobîl din 1986 avea să-l găsească chiar în faţa centralei atomice şi Costel a trebuit să înlăture praful radioactiv de pe parbriz cu propriile mâini. La scurt timp, a făcut un cancer generalizat şi a decedat, victimă colaterală a marelui dezastru nuclear.

Tot în acea vreme, vine la Agenţia de Import un tânăr de vreo 20 de ani, 1,90 m, atletic, brunet, nu prea tuns şi destul de timid, Gheorghe Zeldea. Fusese şoferul şefului Securităţii Municipiului Bucureşti pe vremea când îşi efectuase stagiul militar. Foarte drăguţ, simpatic, bun executant al ordinelor primite, ager la minte, era „fiu de manivelă". Adică tatăl său Petre, cunoscut sub numele Tache, era şofer profesionist. Zeldea îndrăgise de mic meseria de şofer. Adus de Ranga, acesta îl repartizează la Panduri, recomandându-l cu căldură tuturor şefilor de aici.

Familia Zeldea era foarte cunoscută şi apreciată în Hotarele, fiind un neam de oameni harnici, deştepţi şi buni gospodari. Şoferul Tache îşi instruise bine fiul. Acesta a intrat imediat pe sub pielea şefilor săi ierarhici, domnul Scurtu şi Mihai Angheluţă. Foarte discret, s-a impus imediat printre şoferii de la Agenţia de Import. Asta probabil şi datorită vinului de Greaca, muscat de Hamburg, parfumat, vinul preferat al lui Stavarache. Astfel, m-am trezit cu Gigi Zeldea ca unic şi cel mai de încredere om al lui Gheorghe Stavarache. El dorea să ştie şi lucruri pe care nu toată lumea le ştia: reţete de preparare a cafelei, pentru a le compara cu altele ale diferiţilor cafegii din Capitală. A căpătat rapid încrederea tuturor acestora şi nu în ultimul rând a mea. Şi astfel, a devenit omul meu de încredere. Îi plăceau banii, astfel că în scurt timp a reuşit să demoleze casa părintească din Hotarele şi să construiască o vilă cu 16 camere, în stil elveţian. A riscat foarte mult şi a câştigat. N-a avut niciodată probleme, Ranga veghea.

Deşi evreu, Ranga avea o politică germană: „Trăieşte şi lasă-i şi pe alţii să trăiască" (dar în variantă proprie: cine nu era cu el era în mod automat împotriva lui). Fiecare avea bucăţica lui din tortul cel mare. El ştia cam la cât se ridica cifra de afaceri şi, binevoitor, îi privea în ochi aproape pe toţi cu subînţeles. Ştia el ce ştia despre ei, dar şi ei ştiau multe despre el. Eram cu toţii o mare familie, bine structurată şi organizată de Marele Conducător. Femeile au jucat întotdeauna un rol important în viaţa lui şi, de aceea, Ranga îi simpatiza pe cei cu acelaşi viciu. Nu-i suporta însă pe beţivi, aşa că mare parte din sarcinile lui Balaşov i le-a transferat lui Zeldea. Beneficiarii acestor servicii, ei înşişi mari amatori de tărie, în

special votcă, îl preferau totuşi pe rus. În schimb, soţiile acestor slujitori ai poporului îl simpatizau pe „ţăranul" de Gigi Zeldea, care se dovedea un adevărat amant latin. Foarte fricos, temător de represalii, bietul Gheorghiţă trăia mereu cu frica în sân, fiindcă muşcase deja din momeala întinsă de bravele amazoane, multe dintre ele ofiţeri activi de Securitate. Ranga ştia acest lucru. Nu întâmplător, acolo unde ştia că e nevoie de Gheorghiţă, numai pe el îl trimitea.

Zeldea şi-a adus la Agenţia de Import un prieten din copilărie, Nicolae Călina. Ca să-i deosebească, colegii i-au zis acestuia Blondul. Erau nedespărţiţi. Foarte tânăr, tot în jur de 20 de ani, căsătorit cu fiica unui vestit sobar din Crivăţ, era simpatic, extrem de muncitor, destul de prudent, cu frică de Dumnezeu. La început a fost repartizat de domnul Angheluţă la Depozitul Obor, lucru ce m-a avantajat, deoarece prin el eram informat de tot ce mişcă. Şi, în funcţie de informaţiile primite, puteam acţiona. Desigur, prietenul său Gigi Zeldea a căutat şi în cele din urmă a reuşit să-şi aducă amicul lângă el, iar acesta a ajuns în final şofer delegat la Depozitul Panduri. În scurt timp, prietenia cu Nicu Călina a devenit prioritară pentru mine, deoarece acesta nu juca la două capete, adică nu plimba vorba în ceea ce mă privea pe la alţi cafegii, ca Gigi Zeldea. Astfel, Blondul ajunge să execute cele mai confidenţiale curse de la Panduri către mine. Era mut şi surd, deşi tentaţiile din partea concurenţei erau deosebite. Neavând pe nimeni în spate, riscurile lui erau infinit mai mari, dar, luat de val, s-a dat, cum se spune, pe brazdă.

Deşi avea deja două secţii de prăjit cafea, Ranga prefera, pentru anumite persoane, faţă de care răspundea cu capul, să mă folosească pe mine, prin Balaşov. Acesta primea ordin de la Stavarache să-mi aducă anumite cantităţi de cafea verde, pentru prelucrare. Rusul asista la prăjire, eventual şi la măcinare (dacă aşa era comanda), şi le ducea cafeaua persoanelor indicate de Ranga. La început, Balaşov venea cu mostre trimise Ministerului Comerţului. Dar, pe parcurs, comenzile mărindu-se, mostrele n-au mai făcut faţă şi a fost nevoie de noi soluţii. Prima soluţie a fost ilegală: marfa circula fără documente, adică, mai precis, era marfă de furat. Am discutat imediat acest aspect cu domnul Stavarache şi i-am propus să legalizăm într-un fel operaţiunea. Singura soluţie găsită şi dorită în mod expres de mine a fost să fie mărite cantităţile de cafea verde de calitate superioară primite oficial. Cât timp au mai venit în ţară anumite cantităţi (din ce în ce mai reduse) de cafea de soiuri nobile, după criza petrolieră din 1973, eu îmi făceam plinul. Aşa am devenit, în mod incontestabil, unul din principalii cafegii ai Capitalei. Pe lângă cafea, cantităţile însemnate de alune şi arahide în coajă sau fără coajă, de smochine, curmale, stafide sultanine Iran (cele mai bune), de cacao olandeză de Zaan şi van Houten atrăgeau neîncetat clienţi din mai toate cartierele Capitalei, Piaţa Rosetti fiind un nod important de circulaţie. Invidiile au fost pe măsură, dar cineva acolo sus mă proteja. N-aveam de

unde să ştiu ce se va întâmpla când acea forţă avea să-şi ia mâna de pe mine. Eram tânăr şi neliniştit, mereu cu ochii la uşă. In magazin totul era perfect.

După vizita din 1971 a lui Degeratu, mi-am luat toate măsurile de precauţie, dar uşile micului magazin Hristo Botev 10 rămâneau larg deschise şi oricum, dacă aş fi dorit să le închid, ar fi fost imposibil. Ba la un moment dat am venit cu propunerea revoluţionară să fac program nonstop! Catalogat drept nebun şi chiar nemaiîntâlnit de lacom, propunerea nu mi-a fost luată în seamă. Trăiam vremuri ce nu mi se potriveau; sau eu nu mă potriveam vremurilor. Goana după bani nu mă caracteriza. Doream să mulţumesc pe toată lumea sau măcar cât mai multă lume. Desigur, poziţia mea era destul de fragilă, înţelegeam acest lucru, dar mă cuprinsese beţia succesului. Duşul rece administrat însă într-o zi de Florian Potra, printr-o banală anecdotă legată de un birtaş italian aflat într-o situaţie similară cu a mea, avea să-şi aibă rolul său în măsurile pe care urma să mi le iau.

CAPITOLUL 7

Deşi aveam numeroase spatii de depozitare, atât în bloc cât şi în jurul magazinului, unele la distanţă mare (Cernica 10, Sfinţilor 13), am fost bucuros nevoie mare atunci când doamna Ionescu, proprietara micii garsoniere de la parterul blocului, mi-a propus să-mi dea şi boxa 16 de la subsol, aflată tot în proprietatea sa. M-am înţeles cu dânsa să nu spună nimănui de acest aranjament, şi în special domnului Moldoveanu, administratorul blocului, dat fiind că m-ar putea şantaja. Am „plusat" la chirie şi înţelegerea a fost beton. În afară de noi doi, nimeni altcineva nu ştia de acest loc. Nici măcar Mihai, omul meu de încredere, n-avea habar.

Mariana, cu cât ştia mai puţin, cu atât era mai bine, fiind astfel protejată în eventualitatea unor complicaţii. În boxa 16 de la subsol ţineam adevăratele „valori". Fiind blocul Securităţii, puţini şi-ar fi permis să-l scotocească, mai ales că administratorul Moldoveanu era fost ofiţer de Securitate, fost comandant de lagăr de exterminare comunist, iar soţia sa fostă torţionară la secţia de femei, având gradul de maior în rezervă. Amândoi erau membri fondatori ai Asociaţiei Cadrelor Militare în Rezervă şi Retragere din Ministerul de Interne (lucru pe care mi l-a destăinuit chiar el la „un pahar de vorbă"). Întregul subsol fiind sub cheie, iar eu având câteva boxe închiriate personal de la Moldoveanu, acesta nu m-a suspectat niciodată, doar „eram prieteni". Amiciţie benefică pentru amândoi: eu îmi păstram anumite mărfuri în condiţii optime, departe de ochii scrutători ai organelor de îndrumare şi control, iar el obţinea beneficii personale (şpagă substanţială, serviciu fără cusur pentru consumul familiei - avea o fată de crescut, căreia aveam grijă să nu-i lipsească nimic, banane, citrice, ciocolată străină, compot de ananas şi altele). Doamna Ionescu, pe de altă parte, nu era pretenţioasă, nu era o profitoare; era văduvă de avocat, doamnă adevărată, proprietară în Hristo Botev 10 încă de la construcţia blocului. îşi primea chiria anticipat, pe un an înainte, negociată de amândoi. Eram în relaţii foarte bune, sincere. O serveam întotdeauna cu mult respect, iar ea răspundea cu aceleaşi sentimente. Cu sprijinul ei devenisem aproape invulnerabil.

În acele momente grele pentru ţară (marea criza petrolieră din 1973), conducătorii României s-au gândit ce trebuie făcut pentru a descurca unele probleme de aprovizionare a populaţiei. După evenimentele din 1968 din Cehoslovacia, intrate în istorie sub denumirea „Primăvara de la Praga", România a încercat într-un fel să se desprindă de influenţa excesivă a „Ursului de la Răsărit" şi s-a apropiat mult de cealaltă mare putere comunistă, Republica Populară Chineză. Imediat au început să curgă produsele chinezeşti, România devenind marea poartă de intrare a acestor produse în Europa, în special în cea de Est. Prin ofiţeri de Securitate deghizaţi în reprezentanţi comerciali, România şi-a extins comerţul

exterior în Vest, unde trimitea cantităţi apreciabile de produse alimentare de cea mai bună calitate. Deficitul de alimente a fost acoperit cu importurile din China comunistă: carne de porc, peşte, conserve, arahide, ţigări etc. Singura condiţie pusă de China a fost ca România să nu aibă relaţii cu Taiwanul.

Omul care organiza şi planifica relaţiile de schimb comercial ale României cu Statul Israel era Ranga, foarte agreat de acest stat în relaţiile cu România. Într-un astfel de schimb, s-a produs la un moment dat un scurtcircuit. Din Israel a sosit un transport de produse specifice (citrice, cafea solubilă Elite şi conserve diverse). Printre aceste conserve s-a strecurat, nu se ştie cum, un lot serios de sardele chinezeşti. Fiind mare grabă, nimeni n-a verificat acel lot. Ca din întâmplare, în acel moment se afla la Bucureşti o delegaţie guvernamentală a R.P. Chineze, pentru încheierea unor noi contracte cu România. Era condusă de viitorul şef al Chinei comuniste, Hua Guofeng. Plimbându-se pe jos prin centrul Capitalei, membrilor delegaţiei nu le-a venit să creadă când, din vitrinele magazinului Unic, le-au făcut cu ochiul conserve de peşte chinezeşti. Erau din lotul din Israel şi produse în Taiwan. Chinezii au luat foc imediat. A fost nevoie de intervenţia personală a lui Ceauşescu, acesta asigurându-i că asemenea lucruri nu se vor mai repeta în viitor. Ranga a fost aspru muştruluit, dar a supravieţuit, pentru că cineva l-a susţinut; se pare că însuşi marele strateg al Partidului, Leonte Răutu, ar fi intervenit personal. Apoi, era rezident cunoscut şi recunoscut al KGB-ului în România, aşa că a rămas pe poziţii. Nu este exclus nici ca Ranga, fiind ales ca intermediar între Securitatea română şi Mossad, să fi sfârşit prin a deveni agent Mossad.

În perioada respectivă, importurile de produse Vest au scăzut simţitor, în special ramura băuturilor fine şi extrafine (whisky, coniac, vermut, lichior). Au rămas doar ciocolata (RFG, Franţa, Italia) şi cacaua (Olanda). Au dispărut imediat nesscafe-urile occidentale (Elveţia, Franţa, Germania de Vest, Spania, Austria, Israel) şi a intrat în exclusivitate cafea solubilă din Brazilia şi Columbia, prin mijlocirea mafiei arabe, care dispunea de fonduri uriaşe (lucru ce a rămas neschimbat până astăzi). Băuturile occidentale au fost suplinite imediat prin produse Cuba (vestitele romuri Havana Club de 7, 5 şi 3 ani vechime, lichioruri Havana Club de cafea, cacao, ananas, banane, marasquino, triplu-sec etc.). Tot din Cuba veneau cunoscutele ţigări de foi (havane) şi alte ţigări, obişnuite.

Şocantă, pentru mine, a fost absenţa cafelei din Cuba, una dintre cele mai apreciate din lume, din care avusesem mostre şi pot spune că nu i-am găsit niciodată vreun cusur. Ea era destinată doar elitei comuniste din acea vreme. Nici un bob de astfel de cafea n-a ajuns pe piaţă în România, căci avea un preţ inaccesibil, iar cubanezii, cu toate că erau fraţi comunişti cu ai noştri, nu făceau compromisuri financiare. Deşi Cuba se afla sub embargo din partea Unchiului Sam, existau alţi unchi (Jim, Hans, Juan şi

Jacques) doritori de minunata şi aromata cafea Cuba Libre, în cea mai mare parte biologică şi deci foarte scumpă. Oricum, la noi toate produsele Vest au trecut imediat sub strictă supraveghere. Toate magazinele din ţară au fost „exceptate" de la aprovizionarea cu aceste produse. Până şi magazinele cu circuit închis, din dispoziţia personală a lui Ceauşescu, au fost supuse acestui regim. Nimeni nu trebuia să mişte în front - sau cel puţin aşa credea Ceauşescu. În realitate, produsele Vest au continuat să intre în ţară, fiind distribuite doar prin marile unităţi de alimentaţie publică de lux şi prin shopuri (magazine ale Comturistului, cu vânzare în valută). Desigur, sortimentele erau foarte sărace, Statul cumpăra ieftin şi vindea scump. Mărcile rare de whisky au dispărut aproape complet.

În acest timp, scoţienii, văzând că le-au scăzut vânzările în România, au început să trimită la Agenţia de Import, la fiecare transport, odată cu whisky-ul îmbuteliat în sticle, drept bonus, şi câte un butoi de stejar canadian umplut cu cel mai bun whisky vechi. Aceste butoaie aveau capacitatea de circa 200 l fiecare şi au fost repartizate (circa 20 butoaie) secţiei Delicatese a lui Dumitru Trancu. Ultimul mi-a solicitat să-i dau sticle goale de un litru, cu gât lung, ce se foloseau la acea dată pentru îmbutelierea în special a ţuicii bătrâne, dar şi a coniacului marca Zarea de cinci stele, pentru a le umple cu acest whisky. Şi aşa, în banalele sticle de ţuică bătrână de 1 l, a fost îmbuteliat poate cel mai bun whisky ce se afla atunci în România.

Ranga şi-a servit imediat prietenii, dar grosul cantităţii a fost făcut „bani" de Trancu la cererea şi cu aprobarea lui Ranga. Acest whisky de multe ori nici nu era menţionat în actele de evidenţă contabilă, fiind cadou. Aşa că, vorba românului, „de haram venise, de haram se duse". Principala cantitate a fost valorificată prin mine la preţul incredibil de 200 lei litrul, în timp ce, la marile restaurante, o sticlă de trei sferturi de litru din mărci mai puţin cunoscute şi de calitate net inferioară depăşea o mie de lei! Aveam nevoie de clienţi discreţi, care să poată aprecia adevărata calitate şi deci valoare, întrucât produsul nu avea ambalaj original; dar, gândindu-mă la un Toma Caragiu, un Alexandru Giugaru, un Nichita Stănescu, un Cornel Coman (acesta fuma tutun de pipă macerat în whisky), nu mi-am făcut probleme. Ei ştiau să aprecieze calitatea unei mărci de whisky. Nu m-am lăcomit. L-am vândut exact cu preţul cu care îl achiziţionasem; dacă discreţia scontată de mine ar fi avut fisuri, aş fi putut avea probleme grave. Trebuia să-mi iau măsuri de prevedere, astfel ca nimeni, vreodată, să nu-mi poată reproşa ceva. Tot acest whisky a fost transportat de Gigi Zeldea şi depozitat iniţial în boxele de care ştia şi Mihai. Dar ulterior l-am transferat personal în boxa 16.

După cum am mai povestit, o categorie aparte a onoratei clientele era constituită din personal medical, în special medici din jurul magazinului (Spitalul 22 de Oftalmologie, Spitalul Colţea). Aceştia m-au recomandat imediat colegilor de breaslă şi astfel am devenit principalul furnizor de

produse din import al multor medici de top din Bucureşti, care doreau să fie serviţi după cum considerau ei că merită. Mulţi nu aveau acces la magazinele cu circuit închis, dar ştiau de ele, dat fiind că o serie de pacienţi, în special securişti şi înalţi demnitari comunişti, le aduceau cadouri de acolo. Însuşi Ion Gheorghe Maurer, în urma unui accident auto petrecut la întoarcerea de la o partidă de vânătoare, avea probleme oftalmologice şi-l vizita foarte des pe bunul său prieten profesorul Stănescu. Întotdeauna îi aducea în dar un carton (12 sticle) de whisky Ballantine's de 25 de ani vechime. Dar mai toţi conducătorii Partidului şi ai Securităţii apelau la acest mare medic care îşi făcuse mâna în cumplitul război din Vietnam. Copleşit de „atenţiile" boşilor comunişti din acea vreme, doctorul m-a abordat, rugându-mă „să-l scap" de aceste produse. Pentru mine a fost o mană cerească. Marfa nu era „de furat", dar nici n-o puteam vinde în magazin, de vreme ce nu mai existau în magazine astfel de produse. Aveam nevoie de consumatori şi trebuie să recunosc că lumea cultural-artistică mi-a dat o mână de ajutor. Tuturor le-am spus că am lucrat înainte în comerţul special al Statului şi că îi pot servi, dar nu vreau să se afle secretul. Şi nici nu s-a prea aflat, cred eu.

Plecând de la acest prim caz, am venit, rând pe rând, în întâmpinarea dorinţelor tuturor medicilor care mi-au solicitat sprijinul. Cel mai distractiv era că aveam solicitări pentru unele produse foarte rare chiar din partea altor medici, încă neafirmaţi şi deci necadorisiţi de protipendada comunistă. Erau clienţii mei statornici, având suficienţi bani pentru a-şi face micile plăceri. Dar cel mai surprins am fost când a apelat la mine, să-i desfac marfa, însuşi doctorul P., medicul ginecolog al Securităţii, cel folosit exclusiv în acţiuni de salvare a prestigiului şi onoarei „supermanilor" securişti. Aceştia nu prea auziseră de măsurile „capitaliste" de contracepţie sau, dacă auziseră, pentru a-şi dovedi loialitatea, nu apelau la aşa ceva, preferau să-l folosească pe doctorul P. Ultimul chiureta nonstop la onoratele soţii sau amante, unele securiste cu înaltă răspundere în activitatea de depistare a „duşmanilor" Patriei Socialiste Multilateral Dezvoltate. Probabil primea şi plicuri cu bani româneşti sau valută forte, dar cantităţile de băuturi şi ţigări Vest erau absolut impresionante.

Prin aceşti medici, care la rândul lor erau aprovizionaţi permanent de cei ce se considerau „ochii şi urechile poporului", reuşeam să fac faţă cu succes tuturor pretenţiilor. Mulţi, dându-şi seama de caraghioslâcul situaţiei, au decis să părăsească de urgenţă ţara. Printre ei, doresc să-l menţionez pe dr. Ioan Glăvan, şeful secţiei Oftalmologie din Spitalul Colţea, şi pe dr. Mircea Ciobanu, cel mai mare orelist din România acelor vremuri. Medic destul de tânăr (circa 40 de ani), invitat permanent al marilor congrese internaţionale de profil, acesta îşi dorea neapărat să aibă în Delta Dunării propria sa şalupă (sau iaht), fiind un mare pasionat al vânătorii şi pescuitului. La refuzul organelor de Partid şi de Stat, pe care le servea ori de câte ori apelau la serviciile sale, doctorul şi-a depus actele de

plecare definitivă din ţară. Aplecat curând în Germania de Vest, unde s-a oferit să conducă o clinică de profil, şi astfel România a pierdut o mână de aur în chirurgia ORL.

Doctorul P. a rămas însă la datorie. îşi făcuse mulţi fini printre marii oameni ai momentului: procurori, judecători, securişti, şi toţi, săracii, veneau la naşu' cu plocon grupa mare. Toate aceste produse le ridicam personal de unde se găseau, prin beciuri, garaje, cămări etc. Uneori apelam la băieţii de la Agenţia de Import, Balaşov, Zeldea, Nicu Călina. Eu încă n-aveam maşină, eram băiat sărac; ei aveau cu toţii autoturism personal. Pentru deplasări în oraş, preferam să iau un taxi. Când au început taximetriştii să mă cunoască, am adoptat altă tactică: apelam la diverşi pensionari cu maşină şi astfel mă descurcam. Toată lumea era mulţumită. Din când în când, îi mai schimbam.

Primul meu copil, Dan, a început şcoala la 7 ani, în 1974. Născut în 1967, el era „decreţel", făcea parte dintr-o generaţie de copii rezultaţi în urma decretului, dat de Ceauşescu, privind întreruperea de sarcină. Noi însă l-am dorit şi ne-am bucurat nespus când a venit pe lume. Cumpărasem în 1973 doar un apartament cu trei camere, în speranţa că într-un viitor apropiat voi cumpăra totuşi o casă încăpătoare pentru întreaga familie. Atunci consideram că-i doar o problemă de câteva luni, dar azi locuiesc încă în acelaşi apartament; desfăşurarea evenimentelor avea să mă împiedice să-mi realizez obiectivele. În vara lui 1975, îmi cumpăr totuşi prima maşină, un autoturism Fiat 124, de la prietenul meu Ilie Balaci. Acesta mi-a garantat că maşina este într-o stare perfectă, ulterior aveam să constat că nu-i bine să cumperi de la amici.

La Agenţia de Import, la biroul Comercial, lucra un tânăr merceolog, student la ASE la seral, Nicolae Diaconu. Nicu (sau Puiu) avusese o copilărie destul de chinuită, dar descoperise de mic arta de a se descurca în viaţă. Era prieten cu toată lumea, şi eu, care vizitam aproape zilnic sediul Agenţiei de Import, m-am apropiat la rândul meu de el. Era omul care mă informa rapid şi prompt despre tot ce se întâmpla în Agenţia de Import. Urma ca după terminarea facultăţii să capete un post mai mare, de economist, poate cândva devenea directorul Agenţiei de Import sau măcar şef de serviciu. Deci m-am gândit că n-ar fi rău să investesc în viitor. Nicu Diaconu era mai plinuţ, un om chibzuit în obiceiuri, volubil, nu prea băutor, deşi nu respingea un şpriţ sau o băutură bună. Iar la mine se găsea orice.

Puiu Diaconu a lucrat la început la Aprovizionare, unde ciubucul era aproape inexistent. Greutăţile materiale îl copleşiseră, mai ales că iubiţica sa soţie păpa cam tot. Prin el ştiam cu mult timp înainte ce mărfuri urmau să vină şi mă orientam în consecinţă. Era un om modest, se mulţumea cu puţin, astfel că a devenit nelipsit din magazin. Vedea ce se întâmplă aici şi poate că raporta cuiva, pentru că venise din rândurile activiştilor UTC şi ştiam că primise un apartament ultraluxos de la Sectorul de Partid. Eu însă

eram cu capul pe umeri. Vedea întotdeauna cam tot ce credeam eu că poate şi chiar trebuie să ştie.

Principalul concurent al lui Diaconu, Dan Grigore Adamescu, îl eclipsa pe acesta. Deja lucra la Desfacere şi era destul de autonom; şeful său, Mircea Ceicu, închidea ochii la diversele lui aranjamente. Adamescu şi Gheorghe Sima, student la fel ca Puiu Diaconu la ASE, erau plini de bani, pe când Puiu făcea foamea. ÎI încurajam mereu: „Lasă, Puiule, va veni soarele cândva şi pe uliţa ta." Prin Mircea Ceicu obţineam ce doream, dar Puiu Diaconu mă informa totdeauna dinainte ce stocuri există. Ştiam deci ce să cer, cât să cer şi mai ales cât să dau. În general, domnul Ceicu nu putea fi „jignit" cu bani, dar nu refuza o băutură sau o cafea bună şi altele pentru acasă. Era un om extrem de modest, dar trebuia să mănânce, nu?

La Depozitul Panduri, lucra de foarte multă vreme ca recepţioneră doamna Iamandi. Tot ce intra în depozit avea şi semnătura ei, era membră a comisiei de recepţie. Ne cunoşteam încă de când lucrasem la Panduri, unde aranjam unele lucruri conform directivelor lui Ranga. Fără ea nu putea să mişte nimeni în front. Toţi şefii de secţie depindeau de ea. Îşi menţinuse postul, râvnit de mulţi, datorită priceperii şi loialităţii (în special faţă de Gheorghe Stavarache, cu care se cunoştea de cel puţin 20 de ani). Ducându-mă într-o zi în depozit, o aud pe doamna Iamandi plângându-i-se lui Stavarache că i se însoară băiatul, unicul său copil, şi nu are naş. M-am oferit imediat să i-l cunun eu şi de atunci am devenit posesorul celor mai importante informaţii privind Agenţia de Import şi, mai ales, Depozitul Panduri. Cea mai importantă informaţie a fost felul cum se împarte „tortul" şi cât îi revenea direct lui Ranga: o treime, celelalte două treimi rămânând şefilor de secţie pentru ei şi alte cheltuieli. Gestiunea şefilor de secţie trebuia să iasă exemplar. Era treaba lor cum se descurcau la „alte cheltuieli". (Cine nu se descurca era înlocuit, dar niciodată dat afară. I se găsea un loc, eventual ca recepţioner.) Aceste „alte cheltuieli" cuprindeau marea şpagă către organele aşa-zise de supraveghere şi control, tainul către toţi salariaţii care trebuiau „să ţină aproape", diverse cheltuieli neprevăzute în cadrul depozitului, „dreptul" şefilor de depozit (cei care aveau pretenţia la acest lucru).

Se spunea că Nicolae Puzderie nu lua şpagă. Deşi toată lumea se temea de Puzderie, nimeni n-a păţit nimic. Şi totuşi nu-mi explic: din ce trăia? Oricum, fără probe nu putem afirma nimic. Noroc că Puzderie plecase la celălalt depozit, din strada Bujoreni, în cartierul Drumul Taberei. În locul lui, domnul Brehoiescu era pâinea lui Dumnezeu. Acum armeanul Isaian conducea cu mână de fier întregul depozit, dar îl respecta pe Brehoiescu. Obţineam de la ei tot ce doream, mai ales că fuseserăm colegi, iar eu eram băiat de comitet. Domnul Stavarache avea mână liberă în ce mă privea, dar trebuia şi acceptul în scris al sus-menţionaţilor sau al celor doi mari oameni ai serviciului Comercial din Panduri, Eugen Haim şi Avram Lentzer. În restul reţelei, aceştia „tăiau şi spânzurau", până când s-a produs

o tragedie.

În toamna lui 1975, moare subit, în urma unui atac de cord, Eugen Haim. Om de viaţă, fost negustor, lăsase cu limbă de moarte să fie incinerat. Am participat cu toţii la eveniment. Eu am stat lângă Lentzer, care era prietenul lui Eugen de o viaţă. După o scurtă prezentare a defunctului, a urmat muzică de Brahms (preferatul lui Eugen). Apoi a fost coborât sicriul; Lentzer a luat-o pe scări, spre cuptor, eu după el. Am participat amândoi la tot procesul de incinerare, apoi am ieşit afară, în faţa Crematoriului Cenuşa. încă mai ieşea fum pe coş de la arderea rămăşiţelor pământeşti ale lui Eugen. La un moment dat, Lentzer exclamă: „Aşa o fi fost şi la Auschwitz?", la care eu răspund: „Doar arderea", după care, conform dorinţei lui Lentzer, vizităm columbariul Crematoriului. Rămaşi singuri, l-am invitat la magazin să bem româneşte un pahar de vin în amintirea prietenului nostru dispărut. Bineînţeles, un vin Cârmei alb, made in Israel, pe care-l aveam de la bunul meu prieten Morski. La scurtă vreme după ce ridicăm paharele în memoria celui dispărut, Lentzer pleacă.

A doua zi dimineaţă, vine Ilie Balaci la mine şi-mi spune: „Azi-noapte a murit Lentzer." „Cum?!" îl întreb. „De inimă." De data asta, funeraliile au fost organizate la Cimitirul Evreiesc de pe Şoseaua Giurgiului. A participat iarăşi toată Agenţia de Import şi mulţi alţi şefi de magazine din Bucureşti de toate etniile, Lentzer fiind îndrăgit de multă lume. Căsătorit cu o unguroaică de religie calvină, mai tânără cu mult decât el, Lentzer o iubise la nebunie. Îi făcea toate poftele. El gătea, el spăla, el călca. Toată Agenţia de Import ştia asta, dar lui nu-i păsa. Se înţeleseseră foarte bine. Îi lăsase ceva avere. Venise şi Ranga la cimitir; Lentzer îl găzduise când acesta, urmărit de Siguranţă, căuta adăpost. Ulterior, Ranga se revanşase acordându-i numeroase privilegii. La ceremonie au vorbit mulţi, printre care şi Ranga.

Era prima slujbă de înmormântare mozaică la care participam. După slujbă, mortul a fost introdus în Camera mortuară, unde a fost pregătit conform preceptelor religiei iudaice. A fost toaletat şi înfăşurat complet într-un giulgiu alb. La scoaterea din Camera mortuară, cumnaţii săi, fraţii soţiei, au cerut rabinului să desfacă giulgiul, pentru a-i prezenta răposatului un ultim omagiu. Acesta a refuzat pe motiv că religia iudaică nu permite aşa ceva. Atunci cumnaţii, puţin băuţi, s-au repezit cu pumnii asupra rabinului, un om de altfel foarte voinic. În ajutorul rabinului am sărit noi toţi, foştii colegi, pentru că trebuia să respectăm locul şi momentul la care participam. Ne-am îndreptat repede spre groapă, întâi toţi bărbaţii, în spate femeile (chiar şi soţia lui Lentzer a trebuit să se conformeze). Când am ajuns la groapă, pe când eu şi Ranga tocmai aruncam câţiva bulgari de pământ peste coşciugul coborât în ea, un ţipăt sfâşietor s-a auzit din spate. Ţipa ca din gură de şarpe doamna Lentzer. Se greşise groapa. Lentzer fusese pus în locul altui decedat, care urma să fie înhumat mai târziu. Bulversaţi cu toţii, am părăsit imediat cimitirul. Nu

ştiu ce s-a mai întâmplat cu Lentzer, căci rabinul nici în ruptul capului n-a vrut să-l ducă la locul unde-i erau îngropaţi părinţii.

Ca urmare a presupusei iradieri a lui Gheorghiu-Dej de către sovietici, Ceauşescu îşi lua, când pleca în străinătate, totul de acasă: apă, alimente, medicamente. Se spunea că el nu bea cafea, în schimb soţia sa era o consumatoare înrăită. Aşa că în 1975 s-a întâmplat s-o servesc de două ori, o dată în iulie, când a plecat la Helsinki pentru a participa la Conferinţa de Securitate şi Cooperare în Europa, apoi când a mers în Japonia, la invitaţia împăratului Japoniei. Înainte primisem vizita generalului de Securitate Emil Macri, şeful contraspionajului economic, care, la recomandarea lui Ranga, mi-a adus cafea verde s-o pregătesc. A asistat personal la întreaga operaţiune, atât de prăjire, cât şi de măcinare. Mi-a atras atenţia că este din partea lui Ranga şi să fiu foarte atent ce fac, fiindcă, dacă greşesc, voi „da de dracu". Mai târziu, am aflat de la el, căci între timp mi-a devenit client, că din cafeaua mea băuseră atât la Helsinki, cât şi la Tokyo toţi delegaţii care l-au însoţit pe şeful Statului. Băuse personal Elena Ceauşescu şi o apreciase foarte mult.

Ranga n-o putea pregăti în Depozitul Panduri, unde nu avea nici specialist şi nici condiţii. Utilajele, deşi ultramoderne şi performante, chiar foarte sofisticate, executau prăjirea unor cantităţi mari, într-un mod neprofesional. Mai precis, Ranga nu avea încredere, iar produsele din ţară, chiar cele ce se găseau la Comturist, nu erau pe gustul Elenei Ceauşescu. Aceasta nu bea niciodată cafea espresso, ci doar cafea la ibric, fiartă bine şi cu mult caimac; învăţase asta de la Clara, soţia fratelui ei Gogu Petrescu. De obicei adăuga şi puţină frişcă. Îi plăcea la nebunie. Ranga ştia şi o făcuse dependentă de cafeaua lui. Cafeaua lui era însă cafeaua mea: eu eram atunci singurul din ţară care putea pregăti o cafea corespunzătoare gustului ei. N-aveam nici un motiv să nu fiu mândru de acest lucru, deşi, undeva, în creierul şi în sufletul meu, licărea un bec şi mă avertiza tot timpul: Atenţie, băiete! Beţia succesului mă cuprinsese total.

La etajul I al Halelor Centrale Obor, alături de Agenţia de Import, îşi avea depozitele ICIL Bucureşti, întreprindere ce se ocupa cu distribuirea produselor derivate din lapte. Aici, când lucram la Obor, îl cunoscusem pe Ion Stan, cel mai mare brânzar din vremea aceea al ICIL-ului, omul care pritocea brânza venită din ţară pentru consumul Capitalei. Domnul Stan avea doi băieţi, Virgil şi Tiberiu. Prin Vasile Sima, Virgil obţine postul de primitor-distribuitor şi în această calitate apare şi în Hristo Botev 10. Între mine şi Virgil s-a creat o relaţie de simpatie şi respect, el dornic să pătrundă cât mai adânc în lumea Agenţiei de Import şi a comerţului cu delicatese, eu interesat să am un om de nădejde la depozitele Obor ale Agenţiei de Import, pe lângă Nicu Călina, care, având în dotare doar o mică dubiţă izotermă de o tonă capacitate, nu mă putea servi la nivelul dorinţelor mele şi ale onoratei mele clientele.

Înalt de circa 1,90 m, brunet, cu ochi albaştri, cu sprâncene bine

reprezentate şi gene mortale, tânărul Virgil Stan era un fel de Charles Bronson al României. Practicase polo de performanţă, iar alura atletică, asemănătoare cu a zeilor vechii Elade, părul creţ, buzele senzuale, bărbăteşti atrăgeau imediat atenţia tuturor, în special a femeilor. Spiritual, vesel, bine instruit, cunoştea la perfecţie germana şi engleza. Făcea parte de fapt din lumea interlopă a Capitalei, lucru pe care l-am aflat puţin mai târziu. Era avid după bani, dar destul de prudent; ştia cu cine să se încurce şi cu cine nu.

Într-o seară, Virgil apare în magazin. Era însoţit de o tânără de 17 ani, brunetă, frumoasă, cu trup de silfidă. Mai venise şi altă dată cu diferite balerine, dar acum era altceva. Aveam în faţă un copil. Mi-a prezentat-o drept logodnica sa. Cei doi se căsătoresc, primesc din partea bunicilor o casă în cartierul Domenii, la curte, şi iată-l pe Virgil băiat de casă. Rupe imediat legăturile cu lumea interlopă şi urmează cursurile unei şcoli de şoferi profesionişti. Ia din prima carnetul de conducere pentru toate gradele şi, la recomandarea mea, obţine de la domnul Angheluţă, şeful serviciului Transporturi de la Agenţia de Import, o dubă frigorifică de producţie românească, de mare capacitate. Ca şi mine cândva, în perioada de extrasezon în Capitală, pleacă în ţară cu minunatele produse ale Agenţiei de Import, dar în dubla calitate de şofer şi delegat.

La doi paşi de magazin, pe strada General Florescu colţ cu Calea Moşilor, exista o veche casă boierească, naţionalizată de regimul comunist. La etaj locuia familia Bercovici. Domnul Bercovici fusese toată viaţa „om de afaceri". Avusese cândva un mare magazin de textile şi încălţăminte pe Lipscani. Era un uriaş, avea în jur de 1,90 m înălţime şi 120-130 kg greutate, peste 70 de ani, păr roşcat şi creţ, cu perciuni lungi şi mustaţă pe oală, a la Franz Joseph, pistruiat, extrem de elegant şi „garnisit" în permanenţă cu numeroase bijuterii de aur (brăţară masivă, lanţ gros, numeroase ghiuluri pe mai toate degetele de la ambele mâini). Degaja opulenţă. Fiind toată viaţa liber-profesionist, trăia din „expediente", dar mai ales din pachetele trimise din străinătate de copiii săi din prima căsătorie. Refuzase să părăsească România în perioada Marelui Exod din anii '60; divorţase, iar fosta soţie emigrase împreună cu cei doi copii în Israel. Avea un băiat şi o fată. Băiatul era în Germania de Vest, fosta soţie, cu fiica, se stabilise în Israel. Cea de-a doua soţie, tot evreică, originară din Dorohoi, minionă, de circa 1,50 m, îl adora şi-l îngrijea cum numai evreicele ştiu s-o facă. Îşi vorbeau în permanenţă drăgăstos. Mai tânără cu cel puţin zece ani, doamna Rodica Bercovici era cea care mergea în general la cumpărături, iar atunci când ea nu se descurca, apărea artileria grea, domnul Moritz Bercovici. Figură impozantă, nu puteai să-l refuzi, mai ales că avea o deviză, „toate metalele au un punct de topire", cu care nu dădea niciodată greş. Încerca asiduu să mă „cucerească", oferindu-mi la început aur (pe care i-l refuzam de fiecare dată, deşi oferta cuprindea cele mai grozave piese), apoi altele. Am reuşit în cele din urmă să devenim prieteni.

Primea de la fiul din RFG diverse reviste Neckermann şi putea comanda şi primi orice prin acelaşi fiu, care executa prompt comenzile bunului său tată. Din Israel, primea de la iubita sa fiică, printre altele, diverse reviste în româneşte, în special bine-cunoscuta Revista mea, număr de număr. Aici m-a lovit la fix! Citeam cu pasiune revista. Încet-încet, am intrat adânc în lumea evreiască, devenind pe nesimţite unul de-ai lor. Bineînţeles că-l serveam domneşte pe domnul Moritz, scutindu-l de efortul de a veni în persoană. Întotdeauna când sosea din Germania sau Israel câte un pachet, eram primul care-l vizita. Bineînţeles că şi cumpăram. Altfel ce rost avea? N-aveam nici unul timp de pierdut. Cea mai fericită de relaţia noastră a fost probabil Mariana, căreia îi cumpăram îmbrăcăminte de la pachet. În ciuda celor patru sarcini, Mariana a avut întotdeauna un corp de invidiat. îi plăcea să fie la modă, aşa că fustele ei erau cu mult deasupra genunchilor. Nu-i era ruşine cu corpul ei, şi adevărul e că nici nu avea de ce.

La parterul blocului Hristo Botev 10, era un magazin de optică. Aici se afla o tânără blondă, frumoasă, care spunea tot timpul „OK”, şi aşa i-a rămas porecla. Lângă Optică era o mercerie, apoi, pe colţul blocului cu strada Colţea, un centru Loto-Pronosport. Eu nu jucam niciodată la Loto, dar Mariana se lăsa uneori coruptă şi mai lua câte un bilet, spre disperarea mea, care mă gândeam cu groază la un eventual câştig. Lângă Loto era un mic centru de vânzare a pâinii, şi cu el se încheia lanţul de magazine de la parterul blocului din Hristo Botev 10. Vizavi, la Hristo Botev 12, se afla la parter un magazin de legume-fructe - „la nea Mitică”. Deasupra aprozarului locuia actorul Nucu Păunescu de la Teatrul Nottara, mare băncar, nelipsit în clubul Florescu.

La intersecţia Căii Moşilor cu Hristo Botev, era restaurantul Someş, apoi, la intrarea pe Hristo Botev, la nr. 3, era plăcintăria Dobrogeana. Şefii acesteia, machedonii Bara şi Teca (unchi şi nepot), erau vestiţi pentru plăcinta cu telemea de oaie şi carne „Ianis”, după numele primului plăcintar din Bucureşti, un strămoş de-al lor. Domnul Teca îşi zicea Ianis, probabil de la Ion, şi se considera cel mai mare plăcintar de origine greacă din Bucureşti şi suburbii, dar unchiul Bara îl apostrofa adesea: „Taci, mă, noi suntem români, noi suntem aici pe veci stăpâni.” Alături de plăcintărie era măcelarul nea Grigore, cel mai vechi comerciant din zonă, de origine basarabeană. Cunoscător perfect al limbii ruse, se întreţinea adesea în această limbă cu soţiile rusoaice ale unor bravi ofiţeri de Securitate. Îmi era coleg de întreprindere, aşa că ne ajutam reciproc la depunerea încasărilor la sediul întreprinderii din Halele Centrale Obor. Alături de el, la Hristo Botev 3, tocmai se deschisese un puternic magazin de prezentare şi desfacere a produselor Gostat, cele mai apreciate la vremea aceea de marele public. Aici, un oltean în vârstă, domnul Andrei, comerciant de elită, gestiona cu soţia, doamna Erji, de origine maghiară, întreaga activitate. Doamna Erji îşi adusese numai fete din comuna natală,

unguroaice ca şi ea, toate blonde, cu ochi albaştri, frumoase şi delicate. Întregul personal zbârnâia în deplină înţelegere, sub privirea de oţel a şefilor.

În faţa magazinului meu, la Hristo Botev 5, era un atelier de reparaţii electro-casnice, unde se lucra serios, judecând după cheltuielile pe care le făceau meşterii la noi în magazin. În continuare, venea intrarea principală a blocului, destinată locatarilor, numai unul şi unul; cum am mai spus, aici locuiau Marin Pârâianu, directorul Arhivelor Naţionale de Film, cel mai mare băncar din lumea artistică a Capitalei, şi marele colonel de Securitate Vasile P., fost aghiotant al lui Chivu Stoica. Alături se afla un mic atelier de reparat încălţăminte de lux; cizmarul avea renume în Capitală şi era singurul particular din zonă. Urma o mică tutungerie, „la Piţigăiata", cum i se zicea bârfitoarei numărul unu din cartier, supărată foc pe mine că eu vând ţigări străine, şi nu ea, cea mai în drept s-o facă; dar ea spunea, ea auzea. Alături, pe colţul cu strada Sfinţilor, era băcănia lui nea Gheorghe Stănculescu, oltean de origine, ca şi nea Mitică de vizavi, şi care, tot ca el, dormea „în nădragi". Noroc cu soţia sa, care ţinea toată afacerea. Domnul Stănculescu, coleg de întreprindere cu mine, mă solicita să-i depun banii la Casierie şi adesea îl ajutam la aprovizionare, adică o parte îi dădeam şi lui ca să tacă, fiindcă mă bârfea mereu tuturor. Vizavi de el, la Sfinţilor 4, era o mică vinărie, la nea Mihai, şi el coleg cu mine.

În spatele magazinului meu era strada Dimitrie Bolintineanu; aici, la numărul 4, era magazinul de mezeluri-brânzeturi al lui Alexandru Bugnar, salariat al „concurentei" ICL Alimentara 3, cu sediul în Piaţa Sfântul Gheorghe. Vizavi de el, la nr. 1, era un loc viran, unde funcţiona, în momentul când am sosit eu în Hristo Botev, un centru de vânzare a gheţii artificiale şi a laptelui, inclusiv lapte livrat la domiciliu. Practic, acest centru m-a inspirat atunci când am solicitat întreprinderii să organizez şi eu o asemenea activitate.

La un moment dat, aici a apărut un tânăr întreprinzător, deştept şi energic. Se numea Nicolae Pârvu, era originar din comuna Ghioroiu şi se înrudea mai pe departe cu Mariana. I se spunea Relu, prenume folosit mult în Oltenia, de fapt un fel de pseudonim, indiferent de prenumele real. Relu Pârvu avea un mic magazin de legume-fructe în Bulevardul Republicii 26, aparţinând tot de Gostat. Fire întreprinzătoare, a construit pe terenul viran din faţa magazinului lui Sandu Bugnar un puternic depozit de legume-fructe, în special mere. Comunicativ, educat (atât cât putea fi de educat un fiu de aprozarist), căsătorit, cu doi băieţi, Relu a purces imediat la treabă. A corupt onorata conducere a Gostatului, obţinând mână liberă în ce priveşte aprovizionarea din ţară. Avea un coleg de liceu de fel din comuna Ghioroiu, Mitică Zgondoiu; acesta era căpitan de Securitate în subordinea marelui colonel Folop. Folop, deşi de origine maghiară, făcea parte din aripa naţionalistă a Securităţii. Luptase alături de Victor Ranga în Munţii Făgăraş împotriva aşa-zişilor bandiţi legionaro-fascişti, în realitate oameni

de-ai locului, foşti ofiţeri ai Armatei Române, naţionalişti.

La vremea aceea, în fruntea Gostatului se aflau mai mulţi ofiţeri de Securitate presupuşi a fi în rezervă, ca şi Ranga. În realitate erau încă ofiţeri activi şi acţionau la ordin în supravegherea activităţii economice pe „felia" lor. Prin Mitică Zgondoiu şi colonelul Folop, Relu se impune în rândurile personalului operativ al Gostatului. Devine aproape imediat omul de legătură al ţării (toate zonele agricole, în special pomicole) cu Capitala (ramura Gostat, cea mai importantă). Imediat, între mine şi Relu se stabileşte o legătură trainică, bazată în primul rând pe relaţiile noastre de rudenie. Nea Costică, tatăl său, locuise la venirea în Bucureşti în casa noastră din Trinităţii, pe vremea când tatăl meu era arestat.

Încrezător peste măsură în steaua lui, Relu făcea adesea petreceri cu prietenul Mitică şi colegii acestuia. Toţi mi-au devenit aproape imediat clienţi, dar la un moment dat colonelul Folop m-a întrebat cum se face că eu am lucruri pe care nici măcar Ranga nu le mai are. Luat prin surprindere, am răspuns că am mai păstrat din vremurile bune, dar că uneori primesc şi cadou de la unii clienţi. După acest incident, am început să-l mai tai de la porţie pe Relu.

Toate produsele din uriaşul său depozit erau desfăcute de el însuşi prin „cocori" (lucrători sezonieri). La sărbători, aceştia plecau în Oltenia, terminau vinul şi carnea de porc, păstrate cu sfinţenie de soţiile lor, rămase acasă cu întreaga familie, şi reveneau la muncă în primăvară. Nea Costică, el însuşi „cocor" mult timp, îi angaja, îi plătea, îi caza în propria sa casă. Mulţi îi erau chiar rude, aşa că se lucra, într-un fel, în familie. Numeroase cărucioare cu produse Gostat, în special mere, împânziseră centrul Capitalei. Toate erau ale lui Relu.

Conştient de importanţa sa, acesta se purta ca atare. Bunăstarea sa se vedea de la o poştă. Fiind toţi patru salariaţi ai Gostatului (el şi Iuliana şefi de unitate, nea Costică şi tanti Miţa şefi de raion), Relu considera că are „spatele asigurat". Prin şpăgile pe care le dădea, prin serviciile făcute, Relu devine lider, fiind ales la un moment dat în Comitetul de Partid al Gostatului. Decide să urmeze o facultate şi devine student la fără frecvenţă la ASE, secţia Economie agricolă. În micul său magazin apar profesori universitari, lectori, asistenţi universitari, diverşi înalţi funcţionari din Ministerul Agriculturii. Toţi aceştia, dacă fumează, fumează bineînţeles ţigări americane, beau whisky sau alte băuturi occidentale; familiile lor dau de minunatele produse ale Agenţiei de Import.

În acele momente, erau doar doi oameni în Capitală care contractau, la propriu, întreaga producţie de fructe pentru beneficiarii lor, şefii de depozite ale ILF-urilor: pentru ILF Militari şi Berceni, Nae Focşăneanu, iar pentru Depozitul Heliade între Vii, domnul Şuiu. Prin intrarea în afacere a lui Relu s-au făcut trei, dar lipsa lui de experienţă şi o oarecare infatuare i-au creat probleme. Au fost şi mulţi care au rămas credincioşi celor doi, iar pe Relu îl serveau doar pentru că aşa erau ordinele. I-am atras atenţia că n-

ar strica s-o ia mai uşor, pentru că viaţa e lungă şi e bine să nu sară peste etape. Avea deja o Lada 1500, extrem de „aranjată”. Dorea să-şi ia o casă grozavă în Bucureşti şi una într-o staţiune de munte. Eu aveam doar una în Bucureşti.

Ne sfătuiam între noi. Apăruse o lege, vestita Lege 5, prin care orice cetăţean al Patriei avea dreptul să deţină două proprietăţi imobiliare, una în locul de baştină sau într-o staţiune climaterică de odihnă şi tratament, şi alta în localitatea de reşedinţă. Mă gândeam să-mi aranjez o casă de vacanţă în comuna Ghioroiu, restabilind complet relaţiile cu cele două mătuşi ale mele din partea mamei, Veta şi Florica, încă în viaţă. Relu avea deja casa părintească şi pe cea a bunicilor materni, aflată chiar alături de locuinţa mătuşii mele Florica, aşa că ne întâlneam adesea. Relu mai avea şi casa socrilor, chiar lângă Dunăre. Aici îşi petrecea el puţinul timp liber aflat la dispoziţie. Deşi rude, eram fiecare cu prietenii şi cu „gaşca” lui. A lui era formată din Mitică Zgondoiu şi colegii acestuia, a mea din băieţii de la Agenţia de Import. Alergam, fiecare pe drumul lui, să achiziţionăm o locuinţă satisfăcătoare în Bucureşti.

Am constatat cu surprindere că vizitaserăm amândoi mare parte din casele oferite spre vânzare. Mai toate erau în cartiere „nesigure” din punctul de vedere al restructurării. Se demolau cartiere întregi într-o veselie. Începuse şi demolarea unor lăcaşuri de cult, în special ortodoxe. Evreii au sesizat imediat forurile lor internaţionale şi astfel, în primul rând la Bucureşti, înalţi reprezentanţi susţineau cauza coreligionarilor lor, opunându-se cu îndârjire măsurilor aberante ale liderilor României. Conducerea Bisericii Ortodoxe Române naţionale şi autocefale susţinea cauza guvernanţilor în ce priveşte „neamestecul în treburile interne”.

Judecând la rece aceste realităţi, am decis şi eu, şi Relu că este mai bine să aşteptăm să se aşeze lucrurile, să nu atragem atenţia asupra noastră. Relu locuia pe atunci cu întreaga familie într-o casă relativ modestă pe Calea Vitan, proprietate a părinţilor săi. Avea împreună cu părinţii două apartamente şi se pregătea neîncetat să-şi ia zborul spre un cartier mai de Doamne-ajută al Capitalei. Spera să-l demoleze şi să obţină o casă din fondul naţionalizat al Statului. Avea promisiuni ferme în această direcţie, căci majoritatea celor care conduceau întreprinderea ce administra aceste spaţii proveneau din rândurile bunilor săi prieteni de la Securitate.

În noaptea de 9 spre 10 noiembrie 1975, în urma complicaţiilor unei răceli la plămâni contractate pe front şi netratate corespunzător, unchiul Jean ne părăseşte. Înmormântarea s-a desfăşurat pe o vreme destul de rece, cu mult vânt. În aceeaşi seară, primesc un telefon de la naşa mea, doamna Păsărin, şi aflu că Naşu' a murit în urma unui stop cardiac. Îmi cere ajutorul de urgenţă pentru îmbălsămarea răposatului. Deoarece era într-o vineri, iar înmormântarea era programată în ziua de marţi a săptămânii următoare, pentru a permite tuturor rudelor să vină la Bucureşti, naşa mă

ruga s-o ajut, astfel ca defunctul să se prezinte într-o stare cât mai conservată. Apelez imediat la tanti Anişoara, care îmi recomandă pe renumitul tehnician patolog-îmbălsămător Ion Muntean. Fac imprudenţa, din spirit de datorie faţă de naşa mea, să particip efectiv la întreaga operaţie de îmbălsămare, lucru ce-mi provoacă ulterior coşmaruri.

Înmormântarea se desfăşoară sub directa şi exclusiva coordonare a şefului de depozit Nicolae Puzderie, ceea ce i-a intrigat pe mulţi. Se spunea că aceasta a fost dorinţa naşului meu, dar unii considerau că e vorba de intervenţia unui înalt personaj din Securitate, ce purta acelaşi nume. În aceste condiţii, nu m-am putut implica prea mult, deşi naşa era extrem de supărată de amestecul lui Puzderie. Cu o săptămână înainte de deces, naşul Păsărin vizitase Cimitirul Domneşti pentru a inaugura cripta familiei. Avându-i ca invitaţi pe şeful său de suflet, Vasile Sima, şi câţiva colegi, printre care şi tânărul său coleg Adrian Vlad, desfăcuse câteva sticle de şampanie franţuzească Cordon Rouge, turnând conţinutul uneia din sticle în mormântul în care urma să fie pus peste doar câteva zile.

Miercuri la prânz, la nici 24 de ore după înmormântarea naşului nostru, vine Mariana cu tatăl ei, extrem de grav bolnav. Până atunci, socrul meu Ilie Ispas acuza unele dureri abdominale, puse pe seama unui ulcer netratat la timp. Se pare că acest ulcer s-a agravat pe parcursul celor doi ani cât lucrase în Libia. L-am dus imediat la Spitalul Colţea, la domnul profesor Leonida Gherasim, care l-a repartizat în salonul unuia dintre cei mai buni internişti din vremea aceea, tânărul dr. Bruckner, fiul renumitului profesor dr. Bruckner. La câteva ore de la internare, se descoperă că socrul meu avea o tumoare canceroasă de mărimea unei portocale lângă pancreas. Doctorul Bruckner îmi spune că nu mai este nimic de făcut, la fel şi profesorul Gherasim, dar la insistenţele mele mă recomandă profesorului dr. Prişcu, şeful secţiei Chirurgie. Se acţionează imediat chirurgical, dar concluzia este aceeaşi. Îl luăm acasă, unde este supus unui tratament cu morfină (câte 8 injecţii pe zi). Morfina o iau eu personal de la un centru special. Mi se atrage atenţia că acest medicament este puternic supravegheat de un serviciu al Miliţiei Capitalei. Intru automat în vizorul maiorului Onete, şeful biroului respectiv de la Circa 5 Miliţie.

Printre clienţii mei se afla un mare om de cultură bănuit că ar fi consumator de droguri şi, ca atare, supravegheat în permanenţă. Cei doi, urmăritul şi urmăritorul, mă vizitează zilnic. Nu ştiu dacă organele au ajuns la concluzia că îmi aprovizionez clientul din raţia socrului meu, aşa cum bănuiau, dar eu am început să ţin o condicuţă acasă la socrii mei, unde cel care injecta morfina semna întotdeauna pentru operaţiune, toate fiolele goale păstrându-se. Oricine care mânuia asemenea substanţe era în mare pericol. Trebuia să fiu prudent şi să previn orice neplăceri ulterioare.

CAPITOLUL 8

În primăvara lui 1976, vine în ţară, la invitaţia Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, oficial pentru a sărbători împreună Pastele, Nahum Goldman. În realitate, scopul neoficial era să discute cu şeful Statului, Nicolae Ceauşescu, soarta unor lăcaşuri de cult evreieşti aflate în perimetrul central al Capitalei şi prevăzute, în planurile de sistematizare, a fi demolate.

Conducerea Federaţiei l-a întâmpinat cum se cuvine şi l-a tratat regeşte. Un rol de cea mai mare importanţă a revenit bunului meu prieten Bernard Morski, care, dacă vă mai amintiţi, ocupa înalta funcţie de supraveghetor ritual al preparării mâncării cuşer. El aproviziona Federaţia cu cafea Avedis. De data asta însă, Morski mi-a cerut un lucru special. Dorea să se asigure personal că sunt respectate cele mai stricte reguli de pregătire cuşer a cafelei. Am acceptat imediat, pentru că mi-am dat seama că „eu fusesem cel ales". În acel moment, pentru mine intervenise însuşi Dumnezeu; eram convins. Operaţiunea consta în demontarea maşinii de prăjit cafea şi curăţarea acesteia, piesă cu piesă. Am ales un sac de cafea Columbia Supremo, una dintre cele mai bune din lume şi maximum ce se putea găsi la vremea aceea în ţară, pe care l-am pus la dispoziţia prietenului Morski. El l-a desfăcut conform preceptelor mozaice şi împreună am pus cafeaua la prăjit, dar cel care a aprins focul a fost tot el. Am făcut 6 şarje a câte 12 kg fiecare, pentru că dorea să fie servită toată lumea, jumătate prăjită „occidental", mai închis („schwartz"), pentru filtru, şi cealaltă jumătate prăjită „oriental", mai deschis, pentru ibric, în acea perioadă, evreii din România consumau în majoritate cafea turcească (pentru ibric). Fiecare şarjă a fost stropită cu renumitul coniac 777 din Israel, de asemenea prevăzut în consumul cuşer. Coniacul fusese adus de Morski şi avea câteva zeci de ani vechime. Şi astfel, eu, „fiul de năpârcă", fiul celui care fusese arestat şi ţinut trei ani în detenţie pentru vini închipuite, devin prin voia Domnului primul şi unicul preparator de cafea cuşer din România!

La plecarea din ţară, Excelenţa Sa cere şi este servit cu 4 kg de cafea „sublimă" (după părerea sa). Îi plăcuse enorm. De la Bucureşti a plecat la Sidney, iar pe drum mirosul cafelei Avedis aflate în bagajul de mână, foarte pătrunzător, i-a încântat pe toţi cei aflaţi în apropiere. Ajuns la destinaţie, Excelenţa Sa a trimis imediat mulţumiri pentru primirea ce i s-a făcut la Bucureşti, neomiţând un amănunt important: cafeaua Avedis era cea mai bună cafea pe care o băuse vreodată, un fapt înălţător pentru mine şi chiar pentru Morski, care căuta în permanenţă să se facă util. La Bucureşti, Morski obţinuse din partea Excelenţei Sale promisiunea fermă că va interveni personal în favoarea sa pentru reîntregirea familiei. Prin intermediul Senatului american şi prin implicarea personală a directorului

de atunci al postului de radio Europa Liberă, Noël Bernard, cazul Morski a devenit un caz internaţional. Să fi avut un rol şi cafeaua Avedis? Doar Dumnezeu poate da un răspuns! Oricum, relaţiile mele cu domnul Morski se strâng tot mai mult, devenind un fel de relaţii frăţeşti. Primesc în dar de ziua mea un container izoterm elveţian de ultimă generaţie, folosit de Federaţie la transportul hranei cuşer, preparată la cantina rituală din strada Popa Soare pentru asistaţii evrei ai Federaţiei.

În această perioadă, în strada Jimbolia 15, în cartierul Bucureştii Noi, începe construirea unui mare Cămin-spital al Federaţiei Evreieşti din România, cu sprijinul nemijlocit al Congresului Mondial Evreiesc. Prietenul meu Bernard Morski este implicat total în acest proiect. Căminul, destinat în special evreilor în vârstă care necesită îngrijire permanentă, va purta numele marelui Rabin-şef Moses Rosen şi al soţiei sale, Amalia. Cine trece azi pe strada respectivă poate vedea cu ochii lui înaltul spirit de întrajutorare al evreilor, unic în lume.

Morski îi dăruieşte lui Mihai, cel care efectuase toaletarea maşinii de prăjit cafea, un radiocasetofon stereo Grundig: ştia să-şi recompenseze „colaboratorii". Prin Stavarache, Ranga află de realizarea mea şi se convinge, încă o dată, că poate conta pe mine. Dar, fără ştirea lui Ranga, ramura naţionalist-comunistă a Securităţii, printr-un director din Ministerul Comerţului Interior, care observase adesea Mercedesul Ambasadei Braziliei în faţa magazinului meu, m-a abordat, cerându-mi să prepar anumite probe de cafea pe care să le trimit direct pe adresa MCI.

În faţa Spitalului Colţea şi a Bisericii Scaune, într-un bloc nou construit, locuiau mai mulţi directori din Ministerul Comerţului Interior, printre care şi acest director general. Aparent bun prieten cu Ranga, dorea totuşi să afle ce învârte amicul său, şi mă găsise tocmai pe mine. Bineînţeles că l-am informat pe Stavarache. Ce a făcut acesta e lesne de bănuit. Directorul din MCI îmi trimite o doamnă, simpatică nevoie mare, economistă în cadrul Prodexport, Flory P., principala operatoare în sarcina de uriaşă răspundere a achiziţiei cafelei din exterior. Străbătea întregul mapamond în serviciul credincios al Patriei şi aducea cele mai deosebite soiuri de cafea cunoscute în lume. Aceste mostre erau prelucrate întotdeauna de noi doi, fără asistenţa cuiva. Uneori nici Mihai sau Mariana n-aveau acces. Bineînţeles că astfel am putut cunoaşte cam tot ce se producea în lume.

Apropiată ca vârstă de mine şi de Mariana, necăsătorită, femeie care-şi dedicase cei mai frumoşi ani ai vieţii carierei, doamna Flory s-a împrietenit cu noi, acordându-ne tot sprijinul. Prin ea aveam informaţii din timp, încă din faza de intenţii, privind aprovizionarea cu cafea a României, şi astfel nimic nu mă mai putea surprinde. Mă aprovizionam în funcţie de informaţiile primite. Şi reciproc, prin mine olteanca ştia intenţiile lui Ranga şi cum se prezintă fiecare sortiment în parte. Abia apoi, prin Gheorghe Stavarache, afla şi Ranga. Adesea, acesta îmi spunea: „Florescu, pe cine mai ai de corupt?" În realitate, nu corupeam pe nimeni. Aşa

credeam eu că trebuie să procedez şi nimeni nu putea să mă abată de la drumul meu. „Clientul nostru, stăpânul nostru”, îi spuneam adesea lui Ranga, unica replică pe care mi-o permiteam faţă de el. Prin mine, domnul Stavarache îşi organiza propriul plan de bătaie, unele stocuri le lichida, de altele ţinea cu dinţii, trecând adesea chiar peste unele indicaţii ale lui Ranga. Doream amândoi să fim „pe fază”, să stăm „cu candela aprinsă, pentru că nu ştii când vine Mesia”.

Pe 30 mai 1976, socrul meu ne părăseşte. Neavând loc de veci, apelez la tatăl finei noastre Mara, soţia lui Dragoş, fiul doamnei Iamandi. Acesta lucra la Primăria Capitalei ca inspector de protecţia muncii şi era bun prieten cu directorul general al Cimitirelor, Tudor S., fost colonel de Securitate. Om de viaţă, mare amator de tării, în special de whisky, ultimul a găsit la mine „izvorul”, aşa că m-a servit cu un loc de veci la Cimitirul Izvorul Nou. Ulterior, avea să mă ajute să construiesc pe acel loc o criptă cu trei niveluri, dar în acea perioadă nu se prea mai autoriza construcţia de lucrări funerare, ţara aflându-se într-un vast program de construcţii pentru cei vii.

După înmormântarea socrului meu, solicit directorului nostru coordonator sprijinul pentru renovarea magazinului. Profit de renovare şi obţin primul meu concediu de odihnă de la angajare. Nu mai avusesem concediu de odihnă din 1968. Era al doilea concediu din viaţa mea. Lucram de la 6 dimineaţa până la orele 22, uneori şi mai mult. Griji de tot felul, stres cât cuprinde. Câştigul bănesc era substanţial, dar nu pe măsura efortului depus. Avalanşa de clienţi, pe zi ce trecea tot mai mare, mă supunea la o uriaşă presiune. Simţeam mare nevoie de o pauză. Mi s-au acordat două săptămâni. Am plecat cu Mariana la Tuşnad şi de acolo am vizitat toate mănăstirile din Moldova. A fost un concediu de vis pentru mine, care stătusem în buncărul din Hristo Botev atâţia ani, într-o atmosferă destul de nocivă, plină de fum şi cofeină.

Între timp, echipa de renovare îşi făcea treaba cu brio. Îmbrăcasem pereţii magazinului în rafie din Insulele Capului Verde, sosită drept suvenir la Depozitul Panduri al Agenţiei de Import, în gestiunea prietenului meu Ghiţă Stavarache. Clientela era impresionată, personalul de asemenea. Inginerul Mihăilescu, cel care coordonase întreaga operaţiune, se întrecuse pe sine.

Şi pentru că a venit vorba de concedii, trebuie să mai amintesc ceva. Printre colegii mei de serviciu, la biroul Revizori de Gestiuni, se afla o doamnă deosebită, Margareta Balaban. Originară din Ardeal, unguroaică, fiica unui mare grof din Covasna, era căsătorită cu un român, pilot de vânătoare, veteran de război, originar din Ţara Făgăraşului. Soţii Balaban, care nu aveau copii, erau un exemplu de căsnicie fericită. Cunoscătoare a mai multe limbi străine, doamna Balaban efectua dese excursii în străinătate. Împrietenindu-ne, ne-a propus să participăm şi noi la unele dintre ele, şi astfel Mariana a însoţit-o în mai toate ţările din lagărul

socialist, eu fiind „prins cu serviciul”.

Soţul şefei biroului Gestiuni, doamna Necea, era văr primar cu avocatul Mircea Stănculescu, clientul meu, de altfel, care locuia foarte aproape de magazin, în blocul din Calea Moşilor 8. Domnul Stănculescu, o legendă vie a Baroului Bucureşti, se bucura de succese deosebite în slujba Dreptăţii. Avea mulţi duşmani printre confraţi. Mulţi şuşoteau pe seama lui că ar avea relaţii oculte cu înalte feţe din Justiţie, Procuratură şi printre organele de Cercetare Penală. Eram în relaţii deosebite cu acest domn. Gurile rele cârteau că avea două mari pasiuni, femeile şi filatelia, fiind cotat ca unul dintre cei mai mari filatelişti din ţară. Bineînţeles că, prin intermediul său, renumita cafea Avedis a pătruns în lumea bună a Justiţiei române. Procurori, judecători, avocaţi au descoperit cafeaua Avedis şi au inclus-o în consumul lor zilnic.

Printre aceşti mari oameni ai Justiţiei române, s-a numărat celebrul jurist Mircea Traian Biju, locuitor al cartierului, în blocul din Sfinţilor 10, bloc construit de renumitul arhitect Ciulei şi aflat în proprietatea acestuia până la Marea Naţionalizare din 1948. De asemenea, soţii Benea, ambii judecători la cea mai înaltă instanţă de judecată din România acelor ani: Tribunalul Suprem al Republicii Socialiste România. Doamna judecătoare Benea avea să fie aleasă la un moment dat vicepreşedinte al FUS-ului (Frontului Unităţii Socialiste).

În septembrie 1976, primesc vizita tatălui meu, însoţit de două doamne. Mariana se afla în străinătate, cu doamna Balaban. Îi invit în garsoniera din spatele blocului: întâmplător, nu aveam nici un musafir în acel moment. Îi spun lui Mihai să nu fiu deranjat decât în caz de urgenţă. Sunt prezentat de tatăl meu celor două femei. Pe rând, cele două îmi întind mâna, prezentându-se personal: Estera şi Ana. Estera, născută Goldstein, era cam de-o vârstă cu tata, iar Ana, născută la Paris în 1938, era fiica ei. Ana semăna izbitor cu tata. Nedumerirea mi-a fost risipită chiar de el, când a spus cu glas puternic: „Am ţinut să vă cunoaşteţi, fiindcă sunteţi fraţi.” Consternat, nu ştiam ce să zic. Estera a rupt tăcerea. Ne-a spus că vor reveni în România; acum sunt doar în trecere şi a doua zi pleacă. I-am dat adresa mea şi telefonul, în speranţa că voi fi contactat în viitor. Ana era căsătorită cu un evreu ultraortodox şi spera ca secretul să fie păstrat. Avea doi băieţi. În cinstea întâlnirii noastre, am deschis o sticlă de şampanie; am închinat pentru viitor, în sănătatea familiilor noastre. Ne-am pupat la plecare, cu făgăduiala că ne vom revedea cât mai curând posibil. Nu ne-am mai văzut niciodată.

De la tatăl meu am aflat că Estera era foarte bolnavă, avea un cancer în stare avansată; venise în ţară cu treburi, dar şi ca să i-l prezinte Anei pe tatăl său natural. Am sperat mereu că voi fi contactat de Ana, dar destinul a potrivit lucrurile altfel. M-am gândit mereu la vorbele schimbate de bunicul Anei, bătrânul pastramagiu Goldstein, cu preotul-paroh Nicolae Popescu, străbunicul meu: „Părinte, n-ar fi rău să se amestece puţin

sângele.” Destinul i-a îndeplinit vrerea. Şi iată-mă cu rude în Ţara Sfântă...

Câştigurile mele în acel moment proveneau atât din magazinul de cafea, cât şi din recuperarea ambalajului sticlos, de unde veneau sume din ce în ce mai substanţiale. Considerând că personalul comercial câştigă prea mult, Conducerea de Partid şi de Stat hotărăşte că recuperarea ambalajului sticlos reprezintă o simplă îndatorire de serviciu a lucrătorilor din comerţ şi taie brusc câştigurile. Aproape imediat, întreaga activitate de aprovizionare a populaţiei paralizează. Sunt desfiinţate întreprinderile specializate în recuperarea ambalajelor, înfiinţându-se în depozitele ICRA secţii de ambalaje. Iniţial este o idee bună, dar, lipsind cointeresarea materială a personalului din comerţ, activitatea se prăbuşeşte.

Rând pe rând, televiziunea şi presa scrisă critică modul defectuos în care se recuperează ambalajul sticlos de la populaţie. Sunt criticaţi, bineînţeles, lucrătorii din comerţ. Apar cuplete, bancuri, glume. Se implică, în calitate de actor, însuşi Toma Caragiu, printr-un vestit cuplet: „Noi radem etichete”, şi astfel catastrofa ia proporţii. Necointeresaţi material, dar şi bruscaţi de clienţi, lucrătorii din comerţ lasă să pătrundă în reţea sticle cu etichete, cu dopuri murdare, rămase în interiorul sticlelor de la folosirea anterioară, ba chiar cu şoricei. Apar sticle de bere cu miros de ulei rânced, de chimicale. Fabricile de îmbuteliere a unor produse (vin, bere, sucuri, siropuri, apă minerală) refuză cantităţile uriaşe de ambalaj sticlos aflate în depozitele ICRA, preferând sticle noi. Întregul comerţ este paralizat, urmând să nu-şi revină mult timp (până după 1989), căci Partidul nu cedează, toată lumea trebuia să muncească doar din patriotism, conform eticii şi echităţii socialiste.

Numeroase magazine fiind blocate, se fac greşeli la inventare, mulţi oameni, poate nevinovaţi, plătesc cu libertatea. Mereu ridic problema în şedinţele de Partid, venind cu soluţii, dar nimeni nu mă bagă în seamă. Ridic problema personalului din unităţile comerciale cu amănuntul şi arăt că cea mai gravă problemă e faptul că în aceste unităţi nu avem bărbaţi, nu avem tineri vânzători din rândul cărora, mai târziu, s-ar putea promova noi şefi de magazine, şi totodată întreb ce va face comerţul când generaţia în vârstă se va pensiona. Ridic problema aşa-numiţilor „băieţi de prăvălie” din perioada interbelică, care deveniseră principalii şefi de magazine din România din acel moment. Nu există vorba „fete de prăvălie”, ci doar „băieţi de prăvălie”. Unde sunt ei acum?! Îmi susţin cu tărie crezul. Toţi îmi dau dreptate, dar salariaţii sunt, în mod copleşitor, din rândul sexului slab. Consider că egalitatea între sexe trebuie privită şi invers. Afirm sus şi tare că băieţii sunt discriminaţi. Invariabil mi se spune că toţi şefii de magazine preferă vânzătoare; sunt mai vrednice, mai curate şi mai puţin „revendicative”. Muncesc mult şi se mulţumesc cu puţin. Lăcomia, mi se spune, este apanajul bărbaţilor. Ei sunt capi de familie şi au nevoi pe care comerţul socialist nu le poate satisface. În plus, sunt recalcitranţi, mai revendicativi, mai periculoşi în ultimă instanţă.

Nevoia de bărbaţi se face simţită. Numeroase femei pierd sarcini. Multe se îmbolnăvesc, unele de boli incurabile, dar ce contează? Ne îndreptăm „spre comunism în zbor". Vânzătoarele mele îl au însă pe Mihai, care de dimineaţa până seara le aduce totul la nas. Ele aproape nu mişcă un pai, întrucât curăţenia o face coana Leana, soţia lui Mihai. Uneori, coana Leana având probleme pe acasă, o folosesc pe femeia de serviciu a blocului, bineînţeles contra cost.

În prima săptămână a lunii noiembrie 1976, stabilesc cu doctorul Glăvan să-l opereze pe George, care, în urma gripei japoneze contractate imediat după naştere, avea un uşor strabism. Ziua operaţiei era ultima zi de vânzare a biletelor la Loto. Doamna Vasilescu completa diverse variante pe care le vindea diferiţilor clienţi. Era cea mai activă dintre doamnele de la agenţia Loto. Locuia în Sfinţilor 8 la parter, eram deci vecini. O serveam foarte frumos, ca de altfel pe toată lumea. În ziua respectivă, doamna Vasilescu colindase tot cartierul. Vânduse „la botul calului" sau direct la locul de muncă al clienţilor multe bilete. Printre clienţi se aflau machedonii Bara şi Teca, Relu, dar mai ales Sandu Bugnar. Pe mine nu mă avea în vedere, eu refuzând-o în mod sistematic. Nu credeam în loterie.

După-amiază, îndreptându-se spre aprozarul lui nea Mitică, Mariana a trecut prin faţa agenţiei. Brusc, doamna Vasilescu i-a ieşit în întâmpinare şi a vrut să-i vândă un bilet sau două de Loto. Mariana a refuzat, spunând că se grăbeşte, dar doamna Vasilescu i-a pus biletul în buzunar, spunându-i: „Lăsaţi, doamna Florescu, îmi daţi banii când aveţi timp." Mariana nu obiectează, fiind foarte grăbită, trece strada Colţei şi intră în aprozar. Aici, tot umblând prin buzunar să achite cumpărăturile, pierde biletul. Tot uitându-se prin magazin să vadă ce mai poate lua pentru George, găseşte biletul, călcat în picioare de lume. îl ia, îl şterge (afară ploua) şi-l pune bine în portmoneu. A doua zi, în ziar se publică numerele câştigătoare de la Loto: 14, 2, 74. Biletul Marianei ieşise câştigător la categoria maximă (categoria 1 A), numerele fiind câştigătoare în ordinea extragerii.

Mariana merge la agenţia Loto, plăteşte biletul şi apoi îi comunică doamnei Vasilescu vestea. Marea ştire se răspândeşte rapid în tot cartierul: „olteanul" a cumpărat biletul câştigător; totul este „aranjat", „ban la ban trage" etc. Tocmai asta îmi trebuia! Toată lumea ne felicită, unii cu subînţeles. Sunt dezorientat. Puţini cred că-i vorba doar de noroc, mai ales că în cartier tocmai câştigase o Skoda la loz în plic Ion Dolănescu, binecunoscutul rapsod popular. Acesta se mutase recent pe strada Caimatei într-o vilă superbă, cumpărată de la cel mai mare coafor din Bucureşti cu o sumă impresionantă pentru acele vremuri (1 250 000 de lei). Istoria se repeta; după Ion Dolănescu, iată-l şi pe „cinstitul Florescu" adjudecându-şi marele câştig! Bârfa era la apogeu. Am decis să mă comport normal, să nu dau atenţie subiectului. Am constatat cu surprindere că tocmai colegii din breaslă lansau şi întreţineau tot felul de vorbe.

Vând imediat maşina câştigată, accept reclama de popularizare a

Loteriei Naţionale şi Mariana apare în toate reclamele. Cumpărătorul este din Târgu Mureş, iar preţul de vânzare este cel legal, de 70 000 de lei. Banii îi depun imediat la CEC pe 14 cecuri cu câştiguri în autoturisme, fiecare în valoare de 5000 de lei. După circa o lună, un procuror în vârstă de la Procuratura Generală, foarte versat, vine în magazin şi mă întreabă direct: „Cum a fost cu câştigul de la Loto al soţiei?" După care mă întreabă ce bijuterii de aur am primit în schimbul maşinii, îi răspund că plata s-a făcut în numerar, în faţa notarului de Stat. Îmi spune că cel care cumpărase maşina jefuise o casă şi declarase că făcuse plata în bijuterii de aur. Îi răspund că nu mă priveşte de unde a luat cumpărătorul banii, asta nefiind treaba mea, ci a organelor abilitate ale Statului. Îl servesc cu o cafea şi-i urez succes în cercetările sale, cu profundul regret că nu-l pot ajuta. „Patria înainte de toate, tovarăşe procuror." Şi astfel, onorata Procuratură Generală încheie dosarul cu un NUP (neînceperea urmăririi penale).

Revelionul 1976-1977 îl petrec la Săcele, în casa prietenului meu Godry Pavel (Poly), un nepot al mamei doamnei Balaban, pe care îl cunoscusem peste vară. Anul 1977 se anunţa foarte promiţător, cu mari speranţe în obţinerea unei case corespunzătoare pentru familia mea. Vizitez tot mai multe cartiere, tot mai multe locaţii şi decid până la urmă să risc: o să cumpăr o casă dintr-o zonă supusă restructurării. Fie ce-o fi, în cel mai rău caz voi primi un apartament cu patru camere şi despăgubiri, şi apoi voi mai vedea. Tot mai mulţi bucureşteni preferau locuinţa „la bloc". Cele mai căutate erau apartamentele în blocuri vechi, confortabile, bine împărţite şi bine încălzite, spre deosebire de case, în special cele cu încălzire „pe lemne". Cele mai solicitate locuinţe, dar şi cele mai scumpe erau cele cu încălzire „pe gaze". Nici vorbă să pot obţine una. Aş intra direct „în gura lupului". Mai bine mai aştept. Poate că noul an o să aducă rezolvarea.

Printre priorităţile anului 1977, se afla întocmirea testamentului mătuşii mele Veta către sora ei, mama mea. Avea în proprietate o casă cu o frumoasă grădină. Ea locuia cu sora sa Florica în casa acesteia şi se îngrijeau una pe cealaltă, fiind în vârstă amândouă. La casa Floricăi trebuiau urgent reparate podeţul de la poartă şi gardurile; merg cu Mihai la Ghioroiu, îl las pe el să repare tot, eu urmând să revin peste o săptămână, pe 6 martie, să-l iau acasă. Stabilesc cu mama să mergem vineri, pe 4 martie, la ţară, să încheie testamentul cu sora sa.

Rămas singur, fără ajutorul lui Mihai, o las mai uşor cu aprovizionarea, deşi ziua de 1 martie, ziua Mărţişorului, urma să fie importantă din punctul de vedere al vânzărilor. Trec cu brio de marţi, 1 martie 1977, zi în care izbucneşte un conflict între mine şi locatarii blocului în care se afla magazinul: aceştia, instigaţi de domnul Brumă de la etajul I, vor pur şi simplu să ceară conducerii întreprinderii de care depindeam să desfiinţeze magazinul prin schimbarea profilului, pe motiv că-i deranjează mirosul de cafea (domnul Brumă susţine chiar că a făcut „alergie la cafea"). Asociaţia

de locatari stabileşte o şedinţă în seara zilei de 4 martie, la orele 18.00, pentru a dezbate problema.

În ziua de joi, 3 martie 1977, mă deplasez acasă, în Trinităţii 96, s-o pregătesc pe mama pentru drumul de a doua zi. După ce rezolv cu mama, intru în Biserica Sfânta Treime şi mă rog lui Dumnezeu să mă ajute să scap de marele hop ce mă aştepta în seara următoare. Nu părăsesc biserica fără să mă rog şi la cei doi sfinţi protectori, Gheorghe şi Ilie, să mă aibă în paza lor. La ieşire, mă opresc în faţa mormântului străbunicului meu, preotul-paroh Nicolae Popescu, aprind candela şi foarte multe lumânări de jur-împrejurul mormântului.

Revin la magazin şi-l găsesc pe maestrul Toma Caragiu, care îmi spune că are nevoie urgent de o sticlă de whisky de cea mai bună calitate. Stabilim ca săptămâna viitoare să revină să-mi spună câteva bancuri. „Sper că nu cel cu «Noi radem etichete», dragă maestre", îi zic, la care el îmi răspunde râzând: „Noi, actorii, interpretăm rolurile care ni se repartizează." „Nici acela cu «avantaj Năstase» nu mă încântă, dragă maestre", îi mai spun. „Ştii doar că eu sunt machedon. Am toată stima faţă de voi, comercianţii, eu gândesc pozitiv. Discutăm săptămâna viitoare!" îmi zice, apoi pleacă.

După maestrul Caragiu, vine colonelul Vasile de vizavi, din blocul Hristo Botev 5, care, oarecum îngândurat, îmi spune că nu prea se simte bine, are unele probleme cardiace, şi-mi propune un lucru surprinzător, anume să-i fiu naş fiului său cel mic. Colonelul îşi exprimase în mai multe rânduri simpatia faţă de mine, ba chiar admiraţia faţă de profesionalismul, dar şi viaţa mea personală. În familia lui se discuta despre mine şi se pare că mă considera un model de viaţă. Mă vedea dimineaţa când pleca la serviciu şi uneori, când privea pe geam spre magazin seara târziu, observa că încă eram acolo. Mă tot dădea de exemplu băieţilor lui, spunându-le că aşa se munceşte în viaţă. I-am răspuns, bineînţeles, că mi-ar face plăcere să-i cunun băiatul şi că mă bucur de această mare onoare.

Ziua de 4 martie debutează cu multă îngrijorare. Pe seară urma să se decidă soarta mea şi a magazinului meu, cel mai mare „templu al cafelei" din Capitală şi deci din ţară, cu o vânzare de 3-400 kg de cafea zilnic, cu o clientelă de excepţie, cu un personal pe măsură. ÎI rog pe Puiu Diaconu să meargă el cu mama la ţară, urmând ca a doua zi, pe 5 martie, să se încheie testamentul între cele două surori la Drăgăşani. Îi puneam maşina mea la dispoziţie, mai ales că şi el avea unele probleme de rezolvat în localitate. E de acord, după-amiaza vine la magazin şi de acolo mergem în Trinităţii, apoi Puiu Diaconu şi mama părăsesc Bucureştiul.

Rând pe rând, trec prin faţa magazinului o serie de prieteni, dar mă scuz că nu putem discuta mai în linişte, dat fiind că am nişte treabă cu Asociaţia de locatari. Vine şi maestrul Emil Botta, pe care-l primesc în magazin, servindu-l mai rapid ca de obicei (fără conversaţia de rigoare), scuzându-mă că sunt prins cu treburi; mă înţelege şi în jurul orei 18

părăseşte şi el magazinul. Apare administratorul Moldoveanu şi mă cheamă la şedinţa care urma să se ţină la orele 18.30 în curtea interioară, la subsol.

Aici mă întâmpină domnul Brumă şi mă face asasin; îi ţine isonul domnul Florescu, locatarul de la ultimul etaj. Mă susţin totuşi colonelul MFA în rezervă Gheorghiu (preşedintele Asociaţiei de locatari) şi administratorul, maiorul de Securitate în rezervă Moldoveanu. Se prezintă „starea de fapt" şi se stabileşte în unanimitate să se ceară schimbarea profilului magazinului. Se adoptă propunerea locatarului de la ultimul etaj, de a se solicita Primăriei înfiinţarea unui magazin de încălţăminte sau de marochinărie. Domnul Brumă cere insistent ca eu să părăsesc magazinul, să fie adus altcineva, pentru că nu vrea să mă mai vadă. Se fac şi alte propuneri, una mai aberantă decât cealaltă. Locatarii nu se dezmint, fiind doar la ei acasă în aşa-numitul „bloc al securiştilor".

Maiorul Vasile, şeful Traficului de aur de la Miliţia Capitalei, propune să se ceară de urgenţă scoaterea tramvaielor de pe Hristo Botev, fiindcă „se cutremură blocul" ori de câte ori trece un tramvai, şi-i întreabă pe toţi dacă ei nu simt la fel. În jurul orei 20, lumea se calmează; planurile fiind făcute, se stabilesc măsurile de luat, iar preşedintele Gheorghiu le arată tuturor colţul din dreapta al blocului, uşor desprins din loc şi aplecat spre stânga faţă, şi le spune grav: „Domnilor, cred că blocul ăsta, la primul cutremur important, nu va rezista şi se va prăbuşi spre stânga faţă." Toţi privesc îngrijoraţi. Dar pe de altă parte sunt mulţumiţi, în special cei doi, Florescu şi Brumă, pentru că deocamdată s-au înţeles asupra „marelui pericol" de la parter, cafegiul Florescu. „Vox populi, vox Dei", zice colonelul Gheorghiu, consolându-mă.

Revin nervos în magazin. Floricel era în luna a opta de sarcină, mai avea câteva zile şi intra în concediul prenatal; îi spun ei şi celeilalte vânzătoare, Marcela, să măture puţin prin magazin şi să aranjeze cât de cât rafturile. Raionul trebuie aprovizionat, Mihai lipseşte, aşa că n-are cine să le aducă marfa. Strâng banii, fac monetarul şi-l dau vecinului, măcelarul Grigore, să-l ducă el, pentru că nu mă simt prea bine. Programul magazinului era 6.00-21.30, dar, supărat pe viaţă, închid la orele 21.00 şi expediez fetele acasă. La 21.15 încui magazinul şi, aflat în dreptul uşii, fac semn unui taxi care trecea în acel moment pe-acolo, mă urc şi părăsesc în trombă zona. Şoferul fiind tânăr şi extrem de agil, întoarce în loc şi pe-aci ţi-e drumul.

Grăbit nevoie-mare, parcă îl fugărea cineva de la spate, depăşeşte încontinuu şi ajunge în puţin timp la intersecţia Bulevardului Republicii cu strada Traian. Suntem la stop. Semaforul este pe culoarea roşie. În acel moment, se aud nişte pocnete şi trosnete, iar maşina se zgâlţâie uşor. Alături, pe celălalt sens de mers, câtorva troleibuze li se desprind troleele. Şoferul, înspăimântat, îmi cere să cobor, eu îi spun că mai am de mers, el îmi explică nervos că locuieşte pe strada Maria Rosetti, unde se află soţia

lui cu un copil de doar două săptămâni. „Domnule, nu vezi că-i cutremur, coboară!” Dau să plătesc cursa până acolo, dar maşina deja demarase. O iau pe jos, ajung la Austrului 1 colţ cu Popa Nan şi constat că întregul bloc intrase în parter, sau, mai precis, etajul I intrase pe jumătate în magazinul alimentar de la parter. Magazinul era al întreprinderii noastre şi eram prieten cu şeful de magazin. Se spărseseră caloriferele, iar aburii ieşeau prin geamurile sparte ca la o saună. Valuri de apă fierbinte curgeau în stradă. Încuietorile magazinului erau intacte. Programul se încheiase la orele 20.00.

O iau pe Popa Nan, ajung pe Calea Călăraşilor şi aici găsesc un tânăr de vreo 20 de ani cu o dubiţă prăpădită; îl opresc şi-i propun să mă ducă până acasă, apoi în Ferentari, unde se afla soacră-mea împreună cu cei doi copii, George şi Marina, după care înapoi în centru, în Hristo Botev 10. Îi ofer 300 de lei pentru întreaga cursă. Acceptă şi plecăm. Pe Călăraşi ne opresc grupuri de oameni să-i luăm şi pe ei spre casă. Umplem maşina până la refuz şi pe-aci ţi-e drumul. Şoferul nu opreşte decât ca să coboare lumea.

Ajungem în cartier: aici nu se întâmplase nimic, nu vedem nici un bloc avariat, ceea ce ne dă speranţe. Ajung acasă, curentul era întrerupt, aproape toată lumea ieşise afară, în stradă. Mariana, prin casă, caută de zor o lanternă şi, nervoasă că Dănuţ îi luase bateriile pentru maşinuţele lui, calcă pe o mâzgă lângă barul din sufragerie (uşa barului se deschisese şi căzuse pe jos o sticlă de lichior franţuzesc). Cioburi, întuneric, lichior împrăştiat, ce mai, era sfârşitul lumii pentru Mariana! Îi spun că plec imediat să văd ce-i cu ceilalţi copii şi o zbughesc pe uşă, lăsând-o să bodogănească mai departe. Vin la maşină, unde găsesc câţiva inşi dornici să se deplaseze de urgenţă. Pe cei cu destinaţii în drumul nostru îi iau şi-i spun şoferului „Avanti!”. Ajungem pe strada Toporaşi, deodată maşina face pană de cauciuc şi, stupoare, şoferul nu are cric. Nici o maşină nu opreşte, dar chiar atunci mai mulţi romi ajung în dreptul nostru. Le propun 200 de lei ca să ridice maşina şi să putem pune roata de rezervă. Reuşim şi ne continuăm cursa. Ajung în strada Tătaru Petre 47, unde mă întâmpină soacră-mea. O întreb de copii şi-mi spune că dorm. „Păi nu i-ai scos afară la cutremur?”, o întreb. „Nu, maică, i-am acoperit cu trupul meu.” „Ce vorbeşti?! Şi dacă se prăbuşea casa?” „Ce voia Dumnezeu, maică. Cu el nimeni nu se pune!” Merg în casă, unde cei doi copii dormeau liniştiţi; pierduseră „marele cutremur”... Mă reîntorc la maşină şi, într-un gest de recunoştinţă şi generozitate, îi întind puştiului (avea doar 19 ani) încă 200 de lei şi-i zic: „Ia, puştiule, să nu zici că ţi-ai pierdut timpul degeaba! Hai acum în Hristo Botev.” „Gata, şefule”, îmi zice.

Tarăboanţa porneşte şi ajungem în jurul orei 24 în Calea Moşilor, colţ cu Hristo Botev. La intersecţie, un subofiţer de Miliţie dirija circulaţia. Era nea Mitică Popescu, cel care dirija mai tot timpul circulaţia din Piaţa Rosetti, atunci când era nevoie. Ne face semn să ne continuăm drumul pe Calea Moşilor, spre Biserica Sfinţilor. Cobor totuşi şi, în acel moment, nea

Mitică, buimac, mi se adresează: „Dumneata eşti, domnule Florescu?” „Eu sunt, nea Mitică”, îi răspund. Cu lacrimi în ochi, îmi spune: „Blocul dumitale s-a prăbuşit, nu există nici un supravieţuitor, credeam că ai rămas acolo!” Ne îmbrăţişăm şi ne despărţim; îmi continui drumul până în dreptul Bisericii Sfinţilor, unde mă despart de puşti. Pornesc pe jos pe strada Sfinţilor, spre Hristo Botev. Ajung în dreptul blocului din Sfinţilor 10. Toţi locatarii, aflaţi în stradă, mă întâmpină cu uimire, dar şi cu mare bucurie, văzându-mă viu şi nevătămat (printre ei, Nicky Gheorghiu cu întreaga familie). Imediat sunt înconjurat de o mulţime de oameni, unii chiar scandează: „Florescu, Florescu!” Toţi sunt bucuroşi să mă vadă, mă pupă, îmi strâng mâna, mă felicită. Nicky Gheorghiu zice: „Domnule Florescu, te-ai născut a doua oară! La mulţi ani, Florescu!”

Îi părăsesc, îndreptându-mă spre blocul Hristo Botev 10. În locul lui, un maldăr de moloz, de dărâmături cam de înălţimea primului etaj. Domneşte o linişte mormântală; nici un zgomot, nici un ţipăt de ajutor. Muriseră toţi cei aflaţi acolo, în acele momente. Blocul căzuse exact pe direcţia bănuită de colonelul-inginer Gheorghiu cu numai câteva ore înainte. Se prăbuşise peste baza blocului Hristo Botev 5, dar acesta încă era în picioare, rezistase. Mă întâlnesc cu colonelul Vasile, care mă pupă, şi apoi cu întreaga familie Pârâianu. Marele băncar nu mai avea glas. Era îngrozit, mai ales că bătrâna mamă a unei doamne din Hristo Botev 10 era moartă, goală puşcă, în cada apartamentului cu care se prăbuşise. Lângă vitrina tutungeriei din Hristo Botev 5, se afla cadavrul doamnei Moldoveanu, intact. În rest, tăcere. Nimeni nu scoate o vorbă. Se aprind lumânări. Îşi fac cruce chiar şi cei care nu-şi mai făcuseră de mult, unii chiar din copilărie. Pe Sfinţilor, în dreptul magazinului meu de ape minerale, mă întâlnesc cu profesorul Nicolae Cajal, directorul Institutului de Virusologie, clientul meu, venit special din strada Anton Pann 40 să vadă dacă am păţit ceva. Mă îmbrăţişează, cu ochii în lacrimi. Marele om îşi părăsise familia şi venise să constate chiar el ce se întâmplase.

Mă simt profund mişcat de solidaritatea oamenilor din jur. După un timp, mă îndrept spre cel mai important depozit de marfă aflat în gestiunea mea, în strada Cernica 10, unde nu prea erau condiţii sigure de depozitare. Nu exista planşeu din beton, ci doar nişte bârne din lemn; aici fusese cândva o mică bodegă, cu o pivniţă generoasă. Aveam mărfuri foarte bune şi rare (ţigări americane, băuturi fine şi extrafine Vest şi foarte multe delicatese) în valoare de circa un milion de lei. Dacă s-ar fi prăbuşit, eu eram singurul vinovat, dat fiind că fusesem adesea atenţionat de conducerea întreprinderii să reduc stocurile de marfă. Dar depozitul era intact, nu păţise nimic. Podeaua nu cedase, deşi sub ea era un beci imens.

Plec acasă, unde ajung spre dimineaţă. Toată lumea era în pat, dar nimeni nu dormea. Mariana încă bodogănea despre „marele necaz” cu sticla de lichior spartă pe covorul din sufragerie. La lumina unei lumânări, îi comunic că marele nostru necaz este altul: prăbuşirea blocului Hristo

Botev, şi că tot ce ne-a mai rămas din magazin sunt un breloc şi câteva chei. Rămâne fără grai. Îi spun totuşi că celelalte magazii sunt intacte şi că om vedea noi ce-om face.

A doua zi, la orele 8.00, sunt la director. Se ştia de magazin, dar de mine nu ştia nimeni nimic, deşi monetarul fusese depus. Plecasem? Cum, înainte de terminarea programului, deşi eu închideam întotdeauna magazinul foarte târziu, dată fiind avalanşa de clienţi? Directorul îmi strânge mâna foarte sobru şi mă întreabă cu reproş în glas ce stoc de marfă aveam. Îi spun că circa un milion jumătate, la care nu ezită să mă critice: „Vezi, Florescule, când îţi spuneam eu să ai grijă cu stocurile de marfă! Uite ce mi-ai făcut!" Pe directorul Popescu îl respectam foarte mult. Îmi acordase o autonomie totală. Nimeni, până la mine, nu făcuse ce făcusem eu. Deşi foarte temător în ale comerţului (aveam să aflu mult mai târziu natura acestor temeri), înţelegea că lucrurile nu sunt ce par a fi. Intervenţiile mele, la obiect, în mai toate şedinţele de Partid îi atrăseseră atenţia că nu eram un comerciant oarecare, lacom, rapace, lipsit de scrupule. Mă admira, deşi se temea de mine, căci ajunsese la concluzia că mă conduceau în viaţă alte criterii decât cele oficiale de care el se simţea profund ataşat. Doamna directoare Negruşoiu, deşi soţie de colonel de Miliţie, mă înţelegea mai bine. Avea încredere mai mare în mine, bineînţeles atâta câtă putea avea, dată fiind poziţia sa. Eu însă pe amândoi îi respectam, mai ales că nici unul nu lua şpagă.

Când mă întorc de la conducerea întreprinderii, mă întâmpină nea Mitică aprozaristul, care îmi spune: „Nea Gigi, te căută unu', Florin Piersic. Îmi zise că e prietenul dumitale şi mă întrebă de dumneata, dacă ai păţit ceva. Îi spusei că ai scăpat şi se bucură foarte mult." Gestul marelui actor m-a impresionat foarte mult; după cutremur, nu ne-am mai întâlnit niciodată.

Către sfârşitul zilei de 5 martie, când se face bilanţul în urma inventarului, se constată că Hristo Botev 10, singurul magazin din ţară distrus în întregime la cutremur, avea 90% soldul de marfă prezent, ceea ce constituia un fenomen, pentru că media pe ţară era de 20-30% recuperare. Asta s-a datorat faptului că am urmat vechea zicală cum că nu-i bine niciodată să ţii toate ouăle în acelaşi coş; dar, dacă s-ar fi întâmplat să se prăbuşească locaţia din Cernica 10, soarta mea ar fi fost cu totul alta. De aceea, mult timp după cutremur, am tot trecut pe acolo, ca să nu uit niciodată ce înseamnă „forţa destinului".

Recent, am aflat că fostul meu depozit din strada Cernica avea o istorie veche şi că zeul Bacchus veghea, poate, intens asupra ei. Înainte de a deveni depozitul meu de băuturi fine, fusese o renumită cârciumă din mahalaua Negustorilor, construită, ca şi Biserica Negustorilor, chiar de către Aga Capitalei, din banii lui.

După '89, locaţia a intrat în atenţia lucrătorilor din Serviciile Speciale ale României, care au achiziţionat-o în nume propriu, construindu-şi un

bloc de toată frumuseţea, unde şi-au amenajat birourile unor firme de succes, şi chiar propriul lor domiciliu. Aici locuieşte azi doamna Camelia Voiculescu, într-un apartament cu scară interioară, amenajat pe două niveluri, împreună cu întreaga sa familie. De aici, dânsa îşi conduce vastul imperiu mediatic, în dangătul clopotelor bisericii ridicate special pentru breasla negustorilor.

Autorităţile de Partid şi de Stat au adresat toate felicitările conducerii înţelepte a Alimentarei Sectorului 2, însoţindu-le chiar şi cu prime pentru marele profesionalism. Primarul Sectorului 2, Marin Enache (mai precis tovarăşul prim-secretar PCR şi preşedinte al Consiliului Popular al Sectorului 2), a primit calde felicitări din partea Secretarului General al Partidului, Nicolae Ceauşescu, fiind numit imediat, pentru merite deosebite, membru supleant în Comitetul Politic Executiv al PCR.

După cutremur, s-a constituit imediat un Comandament pe Capitală condus de Ion Teleagă sau Ion Balcon, pe numele lui real Ion Dincă (fost general-colonel de Securitate), primarul general al Capitalei. În această calitate, se remarcase prin faptul că interzisese cetăţenilor Capitalei să-şi închidă balcoanele apartamentelor la bloc, sub ameninţarea cu aspre sancţiuni, chiar penale, în cazul celor care nu se supuneau. Majoritatea bucureştenilor s-au supus, dar şi el a intrat în istorie cu aceste porecle. Băncarii din România nu l-au cruţat, mult timp circulând tot felul de bancuri şi glume pe seama lui. Primarul l-a desemnat pe generalul de Miliţie Zavera drept reprezentant al său, care să conducă întreaga activitate. Ultimul a instituit, pe lângă Comandamentul pe Capitală, câte un comandament pe fiecare Sector, condus de viceprimarii de Sector. Aceştia, cu ajutor din partea Armatei şi a Ministerului de Interne, s-au prezentat la obiective. Era nevoie şi de nişte acari Păun, care să răspundă, eventual penal, de neregulile ivite pe parcursul operaţiunii. Trebuia numit câte un gestionar pentru fiecare depozit ce se constituia din bunurile recuperate de la clădirile distruse şi cum noi, eu şi Mariana, rămăseserăm fără „obiectul muncii”, am fost propuşi imediat de directorul Popescu.

În Sectorul 2 al Capitalei, în centru, se prăbuşiseră două blocuri, Hristo Botev 10 şi Moşilor 135, corpul B. Locatarii din corpul A prezenţi în bloc în momentul cutremurului au informat atunci că cele două corpuri s-au ciocnit unul de celălalt, aşa că e posibil ca structura blocului rămas în picioare să fi fost afectată. Mulţi dintre ei au părăsit blocul, în locul lor venind persoane care nu ştiau ce se întâmplase. Eu primesc Hristo Botev 10, iar Mariana Moşilor 135, corp B. Imediat după inventar, particip la identificarea victimelor. Rând pe rând, trec prin faţa mea directorul Fabricii de Zaharoase Bucureşti, Dumitrescu, fosta şefă a unităţii Loto de la parterul blocului, doamna Nicolau, fiica administratorului blocului, Moldoveanu, intactă: în momentul cutremurului se afla în lift cu logodnicul ei, un student grec, mort şi el; se prăbuşiseră în puţul liftului, la subsol. La un moment dat, de sub lespezi, practic fosta cupolă a blocului, s-

a observat că cineva azvârlea cu pietricele în soldaţii care scormoneau printre dărâmături. A fost adusă imediat o macara mobilă şi s-a degajat cu grijă cupola. Era fostul maior de Securitate, administratorul blocului, Moldoveanu. Dumnezeu îl salvase. Îi lipsea mâna dreaptă, probabil cea cu care torturase deţinuţii politici în lagărul de exterminare comunist al cărui comandant fusese. Îi murise întreaga familie. A fost singurul locatar aflat în bloc care a supravieţuit cutremurului.

Unele persoane, cu toate eforturile depuse, n-au mai putut fi identificate. În momentul cutremurului, întreaga familie de deasupra magazinului, de la etajul I, familia Brumă, a reuşit să iasă din bloc, dar doamna Brumă a strigat „Să luăm bijuteriile!" şi, împreună cu soţul ei, s-a întors în bloc, fiica lor rămânând afară, pe trotuarul din faţa blocului Hristo Botev 8, salvându-se. Soţii Brumă n-au mai fost identificaţi niciodată. Soţii Gheorghe şi Maria Florescu, de la ultimul etaj, au avut aceeaşi soartă. Mai târziu, când au început să apară anunţurile cu victimele cutremurului, am primit enorm de multe telefoane de la cunoscuţi care au crezut, lucru uşor de înţeles, că e vorba despre noi.

Deasupra tuturor dărâmăturilor tronează o pungă cu gheare de cioară, chiar de la mine din magazin. Fusese uitată de un fost şef de secţie de la Depozitul Panduri, Radu Alecu, care-mi făcuse în seara cu pricina o „vizită de lucru" (îmi aducea periodic probe din cafeaua de la depozit). Acele gheare trebuiau prezentate la Asociaţia Vânătorilor şi Pescarilor Sportivi, pentru a dovedi că-i un bun vânător, mare stârpitor de dăunători, el având, alături de alţi mari oameni ai Agenţiei de Import, acest hobby. Apar de sub dărâmături, rând pe rând, diverse lucruri, valori, bani, cecuri, bijuterii, fotografii, unele extrem de compromiţătoare. Aproape toate sunt strânse de oamenii vicepreşedintelui Consiliului Popular, tovarăşul Furir. La un moment dat, acesta mă cheamă şi-mi arată nişte poze nud: erau ale doamnei M., o femeie superbă din bloc, se pare lucrătoare în Ministerul de Externe, în diferite ipostaze erotice cu diverşi bărbaţi. Prim-vicepreşedintele Furir mă întreabă: „Florescule, o cunoşti pe asta?" „Da." „Cine este?" „Doamna M.", îi răspund. „Dar pe ăştia îi ştii?" (şi-mi arată bărbaţii din poze). „Nu. Nu i-am văzut în viaţa mea", vine răspunsul meu prompt, deşi majoritatea îmi erau clienţi, prin Relu Pârvu, bunul meu vecin şi prieten, şi ştiam precis ce hram poartă. Cine-i orb, surd şi tace o sută de ani va trăi în pace! Ce puteam zice?! Era treaba „extratereştrilor" din România. Ei trebuiau să şi-o rezolve, dacă într-adevăr era cazul.

Însă cea mai mare surpriză e altă poză nud: a doamnei R, o bătrânică tot de la ultimul etaj. Poza era făcută cu cel puţin 30 de ani în urmă, căci doamna P. avea acum în jur de 80 de ani. Să fi fost vreo legătură între cele două femei, în afară de faptul că trăiau în blocul Securităţii? Doamna P. era văduva unui fost colonel de Securitate, cu copii în aparatul de Securitate, iar doamna M. era căsătorită; soţul său, un domn bine, distins, elegant, sobru, ocupa o funcţie deosebită în Stat. Muriseră amândoi. Blocul

se prăbuşise de la parter în sus. Planşeul dintre parter şi subsol nu cedase, de aceea boxele mele, cu produse aflate în gestiune, au putut fi golite, iar produsele recuperate. N-am recuperat nimic din boxa 16, dat fiind că n-aş fi putut justifica nici unul dintre produsele respective, nici măcar în nume propriu, căci asta ar fi dus la arestarea mea imediată. Posesoarea boxei decedând la cutremur, totul a fost recuperat de alţii, nu ştiu dacă le-au păstrat ei sau le-au predat. În bloc s-au găsit şi arme (se vorbea că s-a găsit chiar şi o mitralieră, dar eu n-am văzut-o). Printre lucrurile recuperate, au fost şi operele complete, lucrate în piele, ale marilor clasici comunişti, Marx, Engels, Lenin şi Stalin. Zeci de volume ale Marelui învăţător al Popoarelor, Generalisimul Iosif Visarionovici Stalin, neatinse vreodată de o mână de om; cu foile încă netăiate.

Cel mai important lucru era că familia mea şi cu mine scăpaserăm cu viaţă. De data asta, Dumnezeu fusese alături de mine... dar ce zic eu?! Dumnezeu este întotdeauna alături de oameni, noi suntem cei care ne îndepărtăm adeseori de el. Mă uitam la maldărul de moloz şi dărâmături şi mă întrebam: cum de am scăpat? Avusese loc o minune. Muriseră toţi cei care se mutaseră în apartamentele pe care le dorisem pentru mine şi familia mea (bineînţeles, nu toate apartamentele, doar unul). Dumnezeu să-i odihnească în pace, mai ales că mulţi n-au fost niciodată identificaţi. 16 locatari nu fuseseră în bloc în momentul declanşării cutremurului şi acestora urma să li se restituie ce se mai putea restitui. Când a dat ochii cu mine, domnişoara Brumă a izbucnit: „Mi-au murit părinţii în loc să moară nenorocitul ăsta!” N-am zis nimic, am pus-o pe seama nenorocirii care o lovise.

Tot ce s-a găsit a fost dus în sala de festivităţi a fostului Liceu George Coşbuc de pe Calea Moşilor. Iniţial s-a dorit inventarierea bunurilor, dar s-a constatat cu stupoare că anumite lucruri dispăreau, deşi erau sub paza Ministerului de Interne. De aceea Comisia a hotărât ca obiectele să fie inventariate prin recuperare, adică prin returnare. Returnarea s-a hotărât să se facă prin recunoaşterea bunurilor de către cei care locuiseră în clădirile prăbuşite; se conta mult pe buna-credinţă a acestor oameni. Mai greu era cu rudele decedaţilor, care locuiau în altă parte, dar revendicau bunurile acestora. Banii, cecurile, bijuteriile fuseseră luate toate de organele abilitate ale Statului. De asemenea, fuseseră luate tablouri, colecţii filatelice şi diverse documente, în special cele de proprietate asupra unor bunuri mobile şi imobile. Multe cecuri scrise cu cerneală se şterseseră, devenind ilizibile; rezistaseră foarte bine cele scrise cu pix cu pastă. Bijuteriile au fost returnate numai celor care puteau face dovada că le-au avut cu acte în regulă, deşi în majoritatea cazurilor actele se aflau în posesia organelor Statului; deci slabă nădejde ca aceste bunuri să mai fie recuperate vreodată. Bineînţeles că, deşi se stabilise o zi de începere a operaţiunii valabilă pentru toţi, acest lucru nu s-a întâmplat. Cu o zi înainte au venit „şmecherii”, adică persoanele cu „relaţii”, şi şi-au

„recuperat” lucrurile într-o veselie.

La începutul verii, directorul Popescu trebuia să inaugureze în Pantelimon uriaşul magazin de la Blocul 51, cel mai mare din Sector şi la vremea aceea cel mai mare din ţară. Avea nevoie de doi şefi de Complex, cu experienţă. Unul fusese ales în persoana tovarăşului Ion Gheorghe, preşedintele sindicatului pe întreprindere. Tovarăşul Ion Gheorghe, venit din rândurile clasei muncitoare, îşi dorea să ajungă la un moment dat „Comandant suprem”, adică să fie mai întâi secretar de Partid şi apoi să urce tot mai sus, cât mai aproape de tovarăşul Ion Iliescu, cu care se asemăna foarte mult. Asemănarea era izbitoare: atât la fizic, cât şi la caracter. Era deja membru COM.

În COM (Comitetul Oamenilor Muncii), în realitate consiliul de conducere al întreprinderii, figurau şefii tuturor serviciilor. Eu aveam aici un prieten, pe George Pieleanu, şeful serviciului Financiar, un economist de excepţie, poate cel mai inteligent om din întreprindere. Era preferatul meu, mai ales că mă informa la fix asupra mişcărilor celor din COM şi despre tot ce se discuta pe seama mea printre onoraţii mei colegi.

Deşi propunerea pentru cea de-a doua candidatură venea din partea tovarăşului Vasile, şeful serviciului Planificare, ea era bine gândită. Prieten cu Gheorghe, dar şi cu mine, ba chiar cu toată lumea care-l cinstea, tovarăşul Vasile avea în vedere un lucru: Complexul necesita multă experienţă, putere de muncă şi pricepere. Se pare că eu îndeplineam aceste condiţii şi atunci toată lumea, inclusiv directorul Popescu, a votat pentru mine. Eram cu doi ani mai tânăr ca Gheorghe, eram membru de Partid, nu avusesem niciodată neplăceri cu organele de supraveghere şi control, nu avusesem niciodată lipsuri în gestiune. Gheorghe avusese, tocmai în acel moment, o mare lipsă în gestiune, aşa că eu veneam cu o notă mai mare în această privinţă. Tovarăşul Gheorghe era un om ocupat (şedinţe de Partid, cu şpriţurile de rigoare, şedinţe de sindicat, şedinţe COM, o soţie dornică să-şi trăiască „intens” viaţa, un copil mic de crescut) şi pe deasupra îi scânteiau uneori ochii când privea fetele din subordine. Trebuia să aibă un coleg bun de muncă, cu experienţă, cunoscut ca bun familist şi antialcoolic, care să tragă la jug.

Şi astfel, pe 4 iunie 1977, se inaugurează marele Complex „Blocul 51”, la intersecţia Şoselei Pantelimon cu strada Socului, lângă restaurantul Amfora şi magazinul Arta Modei. Am fost primul şi deocamdată singurul numit, pentru că Gheorghe încă nu reuşise să-şi lichideze gestiunea de la vechiul loc de muncă, Piaţa Pantelimon. La deschidere participau primarul general al Capitalei Ion Dincă, viceprimarul Capitalei Radu Abagiu, fost ministru-adjunct al Ministerului Comerţului Interior, ministrul Comerţului Interior Janos Fazekas, membru al Comitetul Politic Executiv al PCR, şi numeroşi activişti de Partid şi de Stat. Se aştepta vizita şefului Statului, întrucât acesta, ales deputat de clasa muncitoare din cartierul 23 August şi întreaga zonă industrială din Sectorul 2 al Capitalei, căuta să demonstreze

că-i pasă de popor; de aceea şi deschisese acest mare magazin în cartierul Pantelimon.

Magazinul era extrem de bine utilat, cu camere frigorifice performante, cu spaţii de vânzare de 5000 de metri pătraţi, dispuse pe două nivele, parter şi etaj, cu spaţii de depozitare generoase, cu personal drăguţ şi numeros (peste 150 de persoane); avea 7 raioane, 14 gestionari, un bar dotat cu aparatură de ultimă generaţie, 132 de vânzători, 10 muncitori manipulanţi de mărfuri, 7 femei de serviciu. Uniformele speciale, de comandă, unice în ţară, croite şi executate printr-o celebră casă de mode pentru fiecare lucrător în parte, de la şeful de Complex până la ultima femeie de serviciu, îi dădeau o notă aparte. Toţi şefii de raion aveau propriul lor birou. Noi, şefii de Complex, aveam un birou imens cu fotolii şi sală de consiliu.

Deasupra biroului meu, Gheorghe, deşi nu era încă numit oficial, pusese un tablou uriaş cu Marele Geniu din Carpaţi, flancat de două steaguri, în stânga cel roşu al PCR şi în dreapta steagul tricolor cu stema RSR.

Complexul era sprijinit din punct de vedere comercial de economistul Dumitru Fluieraru, o tânără speranţă a comerţului bucureştean. De asemenea, exista o echipă de merceologi. Chiar din prima zi, Radu Abagiu m-a întrebat ce-mi lipseşte. I-am răspuns simplu şi deschis: „Fondul de marfă, domnule primar!" „Cum adică?!" „Păi la aşa o «hurdubaie», îmi trebuie marfă cât pentru întreg Comalimentul la un loc." „Ne cunoaştem?" „Sigur, de la Agenţia de Import." „La Ranga?" „Exact." „Ce marfă ai nevoie?" îi dau o listă de i s-a zbârlit părul în cap. În maximum două ore, toată marfa a sosit la magazin; dar aşa a fost atunci, la deschidere, pentru că apoi... adio şi n-am cuvinte.

Am acceptat acest post în urma unui şantaj al directorului Popescu. Eu doream să-mi reorganizez activitatea din centru. Pierdusem la cutremur toate utilajele, extrem de valoroase, şi trebuia cumva să reîncep treaba mea de cafegiu. Hotărâsem cu Mariana ca Mariana Matei, cea mai bună dintre vânzătoarele noastre, să-i devină colegă. Era calmă, deşteaptă şi cu mult bun-simţ. Lucram de fapt pe trei fronturi (încă nu se terminase cu gestiunea de la cutremur). Alergam din Pantelimon în centru şi înapoi; directorul, dacă nu mă găsea în Pantelimon, mă găsea în Sfinţilor 6, unde, în locul magazinului de recuperare ambalaj sticlos, organizam un nou magazin pentru desfacerea cafelei. Eram totuşi în Complex cel puţin 10 ore, dar cu intermitenţe; fiind singur la început, trebuia să fiu prezent la deschidere şi la închidere. În COM se discuta, se analiza şi se trăgea concluzia: pe Florescu nu-l interesează decât afacerile lui, magazinul din Sfinţilor este prioritatea lui. E lacom după bani! Nu se mai satură? „Lăsaţi, tovarăşe director, că mă ocup eu de el", zicea Gheorghe în COM. George Pieleanu mă ţinea la curent.

În iulie, dau drumul magazinului din Sfinţilor 6. Procur o maşină de

prăjit cafea performantă de la un armean retras din activitate, plătind un preţ domnesc. Găsesc o maşină de măcinat cafea Sukesian şi o instalez. Magazinul nu avea încălzire, aşa că am instalat o maşină care funcţiona cu petrol lampant (toate s-au făcut pe cheltuiala mea, inclusiv cumpărarea petrolului lampant şi încărcarea buteliilor de aragaz necesare pentru maşina de prăjit cafea, pe toată perioada cât a funcţionat acel magazin). Cele două colege îşi încep activitatea. Mă ocup concomitent de aprovizionarea ambelor magazine, dar uneori trebuia să se descurce fiecare.

În toamnă vine şi Gheorghe cu oamenii lui, aduşi de la fostul loc de muncă. Îi adusesem şi eu pe ai mei, din Hristo Botev. Deşi eu fusesem primul, totuşi Gheorghe, datorită poziţiei sale în COM, a reuşit să-şi pună oamenii în posturi-cheie înaintea mea. Două fete complet neinstruite erau şefele raionului Cafea-dulciuri; ascultau de Gheorghe, deşi el încă nici nu venise, dar ca şef eu răspundeam de ele. Fetele mele erau la bar şi la Articole de menaj. Ceilalţi şefi de raion priveau atent ce se întâmplă şi, văzând că Gheorghe şi eu eram complet diferiţi, încercau să profite. Cei mai importanţi şefi de raion erau cei de la Autoservire, care aveau practic în subordine două raioane, la parter Autoservirea (3000 metri pătraţi) şi la etaj Mezeluri, Brânzeturi, Gospodina (1000 metri pătraţi). Nici un alt şef de magazin din Bucureşti nu avea o gestiune ca a lor. Erau şi ei conştienţi de asta; aveau „pâinea şi cuţitul”. Erau oameni cu experienţă, mult mai în vârstă ca noi doi, şefii lor, un bărbat şi o femeie care fuseseră mai înainte şefi de unităţi importante. Erau sprijiniţi de toată lumea şi aveau venituri mari, întrucât la început am obţinut produse cu desfacere deosebită. Mi-am impus să stau deoparte, să tatonez întâi. Mi se întindeau curse în permanenţă, dar eram imun. N-am acceptat să primesc „dreptul” de şef de Complex, o cutumă a comerţului; era ceva nou pentru mine şi aveam informaţii că nu sunt oameni de încredere. Dar, pentru că răspundeam de ei, am ţinut încă de la început să mă impun. Mai grav era cu economistul Fluieraru, care colabora doar cu ei, cei cu „mălaiul”, junele nostru fiind foarte sensibil la acest aspect. Eram plătit doar pentru 8 ore, nu avea nici un rost să stau 16, deşi ni se spunea mereu, în glumă, că Patria ne va fi recunoscătoare.

În primele săptămâni, diferiţi activişti de Partid veneau, chipurile, în control, să verifice dacă totul e în regulă, pentru că urma să sosească tovarăşul Ceauşescu în vizită. Treceau pe la bar, consumau diverse produse şi-i spuneau vânzătoarei că au vorbit cu mine. Aceasta îmi comunica, iar eu plăteam. Gestiunea era gestiune. Mai precis, „aduceam de acasă”, deoarece cheltuielile depăşeau cu mult veniturile. Când aceşti activişti, în lipsa mea, mergeau la Georgescu, şeful de la Autoservire, el îi servea cu de toate, adeseori pe gratis, luând din gestiune (avea de unde).

După inaugurare, pe când eram singurul şef, în lipsa mea, la raionul cu Articole de menaj a intrat o scânteie de sudură venită de sus, de la un

balcon al blocului. În încăperea respectivă era depozitat talaş de la ambalajul articolelor din acel raion, gestionat de una dintre fostele mele vânzătoare din Hristo Botev. De la scânteia aceea s-a aprins instantaneu tot talaşul, declanşându-se un incendiu pe care personalul n-a putut să-l stingă, aşa că au apelat la pompieri. La Complex a venit imediat un echipaj de pompieri condus de căpitanul Stoicheci. Au reuşit să stingă incendiul, dar pagubele au fost serioase. Eu nu aveam gestiune, mi se spusese că răspunderea mea e doar morală, nu şi materială, dar căpitanul Corneliu Stoicheci trebuia să-şi încheie procesul-verbal şi eu, ca şef, eram dator să colaborez cu el. Pagubele se cifrau la o sumă echivalentă cu salariul meu pe un an. Împreună cu directorul Popescu am stabilit ce să scriem în procesul-verbal. Eram toţi trei olteni. La o cafea Avedis, gorjeanul Corneliu Stoicheci îl întreabă pe gorjeanul Popescu: „Ce facem, domnule director, cu olteanul nostru? Ce pagube aveţi, ce scriu în procesul-verbal?" „N-avem nici o pagubă, scrieţi aşa!" Atunci mi-am dat seama că directorul ţinea totuşi la mine. Toate articolele de menaj afectate au fost în mare parte distribuite pe reţeaua de magazine ale întreprinderii, pierderile fiind suportate de mai mulţi şefi de magazine, desemnaţi de director. Nimeni n-a crâcnit, deşi ulterior unii murmurau printre dinţi. Pe directorul Popescu nu-l avea nimeni la mână cu nimic, nu putea fi şantajat de nimeni. Era cinstea întruchipată, aşa că ordinul său a fost executat întocmai şi la timp. La un pahar de băutură, aveam să aflu şi sursa incendiului: nişte scântei de la o sudură pentru închiderea unui balcon al unui înalt reprezentant al Securităţii Statului!

În aceeaşi perioadă, activitatea e în toi şi în Sfinţilor 6. Alături, în Sfinţilor 4, în locul vinăriei lui nea Mihai Ghinea (acesta se pensionase şi spaţiul îl preluasem tot eu), organizez operaţiunea de prăjire a cafelei. Efectul asupra onoratei clientele este extraordinar. Toată lumea priveşte, admiră şi cumpără cafeaua Avedis. Între timp, îmi refac stocurile cu cele mai renumite soiuri de cafea din lumea întreagă, aflate în Depozitul Panduri numai pentru sarcini şi nevoi speciale (gospodăriile de Partid, Securitate, magazinele cu circuit închis ale Corpului Diplomatic). Tot în Sfinţilor 4 prăjesc cafea şi pentru marele Complex din Pantelimon, şi astfel clasa muncitoare din circumscripţia electorală a lui „nea Nicu" face cunoştinţă cu renumita cafea Avedis. Personalul lasă de dorit la raionul Cafea, pentru că, fiind fetele lui Gheorghe, nu pot „intra în ele". Erau 132 de fete, din toată ţara, una mai grozavă decât cealaltă.

Având liber duminicile, încep să petrec ceva mai mult timp cu familia. Prin intervenţia unui oficial din Ministerul Comerţului Interior, reuşesc să obţin aprobare pentru achiziţionarea unui autoturism de teren Aro 244 şi vând vechea mea maşină Fiat 124. Primesc şi o scrisoare adresată direct inginerului-şef Niculescu de la Uzina Aro din Câmpulung şi aşa capăt o maşină prevăzută pentru export. Pentru a cumpăra Aro-ul, desfiinţez 10 cecuri cu dobândă şi câştiguri în autoturisme, la care adaug un împrumut

dublu la CAR-ul întreprinderii, al meu şi al Marianei. Păstrez totuşi 4 cecuri a câte 5000 de lei, să fie acolo. Cu această maşină încep să fac transporturi „speciale”, fără intermediari, fără martori, fără riscuri suplimentare, ca până atunci.

În această perioadă, în Bucureşti făcea ravagii un criminal în serie, Ion Râmaru. Deşi la început au tăcut, la un moment dat organele Ministerului de Interne s-au simţit obligate să atenţioneze conducerile întreprinderilor comerciale să-şi prelucreze asupra pericolului personalul din subordine, în special cel care transporta încasările zilnice, unele extrem de substanţiale. Am asigurat imediat cu maşina mea transportul banilor atât de la Complex, cât şi de la Sfinţilor. Bineînţeles pe banii mei, întrucât Statul comunist era sărac, nu-şi putea permite, deşi îşi permitea să pună în pericol viaţa lucrătorilor din comerţ, în special a casierelor (activitatea de casierie era aproape în exclusivitate exercitată de femei), obligate adesea să străbată pe întuneric distanţe mari până la casieriile centrale.

În cele din urmă, criminalul a fost prins şi condamnat la moarte pentru mai multe crime sadice. Desigur că Ministerul de Interne a rezolvat astfel şi o serie de cazuri de crime cu autori necunoscuţi, cazuri ce constituiau o adevărată piatră de moară de gâtul aşa-zişilor profesionişti din cadrul Cercetărilor Judiciare şi Penale. Cu alte cuvinte, e posibil ca multe crime atribuite lui Râmaru să nu fi fost comise de el. Dar cui îi păsa? Lumea a răsuflat uşurată...

CAPITOLUL 9

După cutremur, politica Partidului şi Statului privind aprovizionarea populaţiei s-a schimbat radical. Brusc, s-a renunţat la comenzile directe către furnizori şi s-a trecut la un nou sistem, cel al repartizării produselor alimentare. Fiecare magazin primea marfă după principiul „două paie la trei măgari".

Privilegiate erau unităţile care serveau nomenclatura, magazinele Corpului Diplomatic şi Casele de comenzi. Apar vestitele magazine DIA, aparţinând Direcţiei Industriei Alimentare din cadrul Ministerului Industriei Alimentare. Cozile aici sunt imense.

Aceste magazine capătă cantităţi însemnate de carne şi produse din carne, mezeluri de calitate (în comparaţie cu ce era distribuit în restul comerţului), brânzeturi aproape în exclusivitate. Dispar de pe piaţă salamul de Sibiu, şunca de Praga, caşcavalul (în special cel de oaie), brânza telemea, cu precădere cea consacrată (de Sibiu şi de Brăila).

În mod surprinzător, devin cunoscute mai multe stâne din jurul Bucureştilor ale unor celebri oieri macedoneni: Anastasie, alias Tase Becali, Gheorghe Marzavan şi alţii. Aceştia se descurcau fiecare în felul său, după principiul: „descurcă-te cum poţi, că aşa facem cu toţi". În realitate, erau toleraţi, dat fiind că pământurile pentru păşunatul imenselor lor turme de oi nu erau ale lor, ci ale CAP-urilor şi IAS-urilor din zonele respective. La stânele lor venea numai lume subţire: înalţi reprezentanţi ai Partidului şi Statului, oameni din Securitate, Miliţie, Armată, presă. Aici, fericiţii membri ai acestei ramuri mai aparte a neamului românesc consumau deliciosul iaurt din lapte de oaie „ca la mama acasă", aşa că ei i-au susţinut din răsputeri pe producătorii acelor bunătăţi şi i-au protejat împotriva tuturor vicisitudinilor.

Vestitul caş proaspăt de oaie al lui Tase Becali îi cucerise deja pe toţi cei care aveau un cuvânt de spus în privinţa dreptului acestuia de a-şi păşuna bogata turmă de mioare. O categorie aparte de clienţi ai oierilor era formată de comunitatea arabă din Bucureşti, tot mai numeroasă şi cu nevoi ce trebuiau satisfăcute în interesul nostru naţional, căci membrii ei, datorită fluviului de petrodolari adus de creşterea spectaculoasă a preţului petrolului, aveau un cuvânt tot mai important pe plan mondial, atât în economie, cât şi în politică. Mulţi arabi, veniţi în România doar ca simpli studenţi, se apucaseră de treburi serioase, colaborând cu toţi cei care doreau acest lucru, atât în numele Statului comunist, cât şi al lor propriu. Mulţi arabi şi-au întemeiat familii căsătorindu-se cu românce. Toţi consumau în general carne de oaie, aşa că machedonii noştri au acţionat în consecinţă, străbătând toată ţara pentru a achiziţiona berbecuţi a căror plată se făcea adeseori direct în valută. În comuna Pipera deja începuse să circule o vorbă: „Tase şi ai lui e mândria neamului."

Istoria neamului Becali se pierde în negura timpului, iar de această problemă se ocupă deja oameni de înaltă probitate ştiinţifică şi intelectuală, naţională şi internaţională. Originile, după cum se ştie, se află în Munţii Pindului din Grecia, dar o ramură a acestui puternic neam a ajuns în Albania, lângă Tirana. Aici a văzut lumina zilei în zodia Taurului, mai precis pe 5 mai 1900, marea doamnă a întregului neam Becali de România, Proventa Sofia, alias mama Fănica, şi tot aici l-a cunoscut ea pe marele Gheorghe Becali, cel mai voinic, mai frumos, mai deştept şi mai avut din acest neam al românilor de la sud de Dunăre. Tânărul Gheorghe Becali, impresionat de un abecedar trimis de Regele Ferdinand I Întregitorul tuturor românilor de la sud de Dunăre, abecedar ce avea pe copertă un copil de cioban român numit Gogu înconjurat de patru gâşte, a citit mesajul sângelui românesc în cuvintele care explicau scena: „Gogu are patru gâşte” - şi, din acel moment, a hotărât că locul lui nu poate fi decât alături de fraţii săi de sânge românesc şi totodată creştin-ortodox. Şi i-a pus cartea în faţă fiului său Tase, născut în 1920, când acesta a trebuit să înveţe primele buchii, în anul 1928, Gheorghe Becali şi ai săi trec Dunărea şi vin la sânul Mamei România cu capul sus, atenţi la apa învolburată peste care treceau şi înarmaţi cu învăţături străvechi din bătrâni, ce glăsuiau cam aşa: „Te îneci nu pentru că ai căzut în apă, ci pentru că ai rămas sub apă!” Primul popas îl fac în Cadrilater, în Durostor, comuna Frăşari, lângă Silistra. Aici îşi cumpără pământuri, îşi construiesc gospodării trainice, bazate pe cultivarea pământului şi creşterea intensivă a animalelor, în special a oilor. În 1940, prin cedarea Cadrilaterului către Bulgaria, familia ajunge la Călăraşi, în comuna Ialomiţa, iar de aici, la scurt timp, se deplasează în Mehedinţi şi apoi merge mai departe în Banatul cel bogat, unde într-adevăr era nevoie de români de viţă veche, de sorginte bizantină. Comuniştii însă, drept represalii pentru că mulţi români macedoneni îmbrăţişaseră ideile naţionaliste ale Gărzii de Fier, încep în 1951 deportarea lor din Banat spre interiorul ţării; şi astfel familia Becali ajunge în comuna Frumuşiţa, aflată pe drumul dintre Galaţi şi Bârlad. De aici, mulţi macedoneni, printre care şi familia Becali, se mută lângă Bucureşti, majoritatea în comuna Pipera, în perioada 1956-1958, dar unii continuă să sosească aici până în 1964-1965. Şi viaţa ciobanilor macedoneni începe să înflorească. Intraseră în comună cu câte un singur cal la oişte, însă Dumnezeu şi-a arătat faţa către ei, căci erau oameni credincioşi şi foarte buni gospodari. Şi au ştiut să profite din plin de oportunităţile ivite. Produsele lor au cucerit imediat piaţa Capitalei, deoarece erau de calitate, iar ei erau foarte buni comercianţi.

Curând, devin cetăţeni de onoare ai comunei Pipera şi obţin ca strada principală de aici să se numească Frăşari, adică să poarte numele primei comune din România care le oferise adăpost în 1928, când deciseseră să locuiască împreună cu fraţii lor de sânge şi credinţă. Cu tact, pricepere şi perseverenţă, Tase Becali agoniseşte o avere impresionantă, visând la ziua

în care, în Pipera, nu se va mai pomeni de boierul Bibescu, cel care avusese cândva în proprietate domeniul Mogoşoaia, transformat de comunişti în IAS Mogoşoaia şi unde se afla vestita Fermă Roşie (care, dacar fi fost a lui, i-ar fi adus numele de „boierul Becali"). Deocamdată însă, aspirantul la titlul de mare boier alerga în permanenţă ca să strângă ban pe ban, purtându-şi haina, în mod demonstrativ, cu mâneca dreaptă fluturând în vânt şi ţinându-şi mâna pe lângă corp, căci inima dădea deja semne de oboseală. Se glumea pe seama lui că nu vrea „s-o bage pe mânecă" niciodată, o grijă pe care i-a transmis-o şi unicului său băiat, botezat după numele tatălui său, Gheorghe alias Gigi, căruia i-a spus că, dacă nu poate să poarte hainele astfel, măcar să le aibă din stofă englezească şi făcute la croitori de renume mondial. Cele două femei ale familiei, mama Fănica şi nora Alexandra (Lexia), se zbăteau ca toate preparatele să fie de cea mai bună calitate; iaurtul lor era fără egal şi tot mai mulţi oameni importanţi din societatea comunistă veneau la sediul gospodăriei familiei Becali, unde preţurile erau negociabile. Tase Becali ştia că venise vremea lui.

Se spune că, la un moment dat, Nicolae Ceauşescu a dat ordin ca toate turmele ciobanilor din jurul Capitalei să fie desfiinţate, iar animalele să fie trimise la munte. Tase Becali a dus imediat oile într-o pădure din apropiere şi a apelat la fotbalistul machedon de talie internaţională Gică Hagi, care la rândul său a apelat la Nicu Ceauşescu. Şi astfel Tase Becali şi-a adus rapid animalele acasă, devenind în scurt timp singura sursă de iaurt „ca la mama acasă" din lapte de oaie, precum şi de caş dulce şi sărat pentru structurile de Partid şi de Stat. Până la urmă, Tase Becali a reuşit să strângă suma de 150 000 $, pe care i-a lăsat-o cu limbă de moarte fiului său, care trebuia să aibă grijă s-o înmulţească, spre neîncrederea multora din neam, convinşi că tinerelul Gigi numai grija asta n-o avea. Toţi s-au înşelat însă, iar astăzi George sau Gigi Becali este pe primele locuri între miliardarii în euro ai României.

Dar, la sfârşitul anilor '70, Gigi Becali era un nume complet necunoscut. În acei ani, viaţa începuse deja să fie tot mai grea pentru populaţia ţării. În pieţe se instituie „preţul maximal", deşi se ştia că o economie merge bine doar atunci când Statul se implică mai puţin, aşa că în scurt timp dispar legumele şi fructele de calitate. Marele Cârmaci conduce însă cu mână de fier. Se caută vinovaţi. Prin televiziune şi ziare se lansează o campanie împotriva „hrăpăreţilor", a celor care cumpărau în exces produse alimentare (unii pentru a face speculă, dar mulţi de teamă că n-o să mai aibă ce mânca). Comerţul primeşte întăriri - cohorte de inspectori de toate felurile, o mulţime de aşa-zişi reprezentanţi ai clasei muncitoare, organizaţi în „Controlul obştesc", o miliţie centrală şi locală -, dar marfa devine din ce în ce mai puţină. Între noi, comercianţii, începe „micul troc". Îi cunosc pe şefii de la magazinul Beldiman, Florian şi Ilie, şi obţin de la ei tot ce am nevoie pentru mine şi familia mea, dat fiind că la „cel mai mare Complex comercial din Europa de Est" bate vântul prin rafturi şi galantare.

Primesc mărfuri „la ordin”, pentru a umple rafturile, precum borcane cu salată de varză albă şi roşie, sfeclă roşie, tocană de legume, vinete în bulion, spanac. Prezumtiva vizită a şefului Statului se amână sine die.

Apar cozi imense la Comaliment. Presa internaţională se sesizează şi scrie articole „defăimătoare” la adresa politicii „înţelepte” a PCR faţă de populaţie. Se interzice imediat vânzarea produselor deficitare în centrul oraşului. Ca urmare, marile magazine din centru capătă aspectul celor de la periferie, din aşa-numitele cartiere muncitoreşti. Ceauşescu face alergie la vederea cozilor din faţa magazinelor. Se dă dispoziţie ca vânzarea produselor deficitare (mai toate) să se facă în spate, ferită de ochii Conducerii de Partid şi de Stat, dar şi ai presei străine. Apar, pe lângă cafea, şi alte produse (mezeluri, dulciuri) cu înlocuitori.

Tot atunci, regimul trece la demolări masive în Capitală. Dispar cartiere întregi, biserici. E nevoie de bani, cât mai mulţi bani. Faimoasa Lege 18 intră în forţă, pândindu-i pe toţi. Se trece la supravegherea atentă a tuturor celor care lucrează cu valori, în special a comercianţilor. Toţi trebuie să justifice „la bănuţ” fiecare achiziţie. Poporul înainte de toate. Sunt ocoliţi totuşi cei din reţeaua de informatori sau colaboratori ai Securităţii. Nici o arestare nu se face fără avizul Securităţii, care îşi protejează oamenii.

Ceauşescu lansează lozinca „îmbogăţiţi-vă, tovarăşi, dar prin muncă”, iar vigilenţa organelor de supraveghere şi control devine maximă. Apare vestitul Decret 400 privind interzicerea consumului de băuturi alcoolice la locul de muncă. Acesta loveşte direct în clasa muncitoare, pentru că foarte mulţi vin la slujbă cu băutură sau chiar beţi de-a binelea. Dar băuturile sunt cumpărate de la „bestiile” din comerţ, aşa că se interzice tuturor unităţilor, atât de alimentaţie publică, cât şi de vânzare cu amănuntul, să vândă produse alcoolice până la orele 10.00. De asemenea, se stabileşte ca restaurantele să aibă program până la orele 22.00, fără derogare nici chiar pentru mesele organizate. Apare Decretul 720, care prevede o amendă de 30 000 de lei pentru lucrătorii din comerţ prinşi că servesc alcool în alte locuri decât cele prevăzute de lege. Cu aceeaşi amendă se prevede să fie sancţionaţi lucrătorii comerciali găsiţi că beau în timpul serviciului sau aflaţi sub influenţa alcoolului.

Apar bancuri, bancuri, bancuri... Marii actori sunt în primele rânduri. Clubul din Hristo Botev 10 nu mai este. Florin Piersic, Nichita Stănescu, Marin Preda, Emil Botta, Dan Deşliu, Mihai Beniuc, Marian Hudac, Nicolae Dinică şi alţii dispar. Revin totuşi, de astă dată în Sfinţilor, mulţi dintre foştii mei clienţi de suflet, ca Victor Rebengiuc şi Mariana Mihuţ, deşi nu mai pot fi serviţi ca altădată. Unii renunţă, negăsindu-mă pe mine, care, într-un fel, îi răsfăţasem cândva. Vremurile se schimbaseră mult, Mariana şi colega ei erau depăşite de situaţie. Puhoiul de lume abătut asupra magazinului din Sfinţilor 6 a scos tot untul din ele şi din restul personalului. Fiind magazin central, dar „la dos”, Sfinţilor 6 îndeplinea toate condiţiile momentului. Sfinţilor 4 era chiar mai grozav, fiind un loc

propice pentru prăjirea cafelei. Se prăjea cu uşa deschisă, la vedere. Publicul a apreciat imediat acest lucru. Mulţi vedeau pentru prima dată operaţiunea în direct. Sfinţilor 6 mergea, aşadar, cu motoarele turate la maximum. În Sfinţilor 4, proprietate a Casei Juriştilor din România, administrator era colonelul de Securitate în rezervă Petre Constantinescu. M-am împrietenit imediat cu el (şpaga, drăguţa de ea...) şi am obţinut imediat două boxe la subsol, unde depozitam produsele mai deosebite (una dintre ele înlocuind boxa 16, pierdută la cutremur). Desigur că trebuia să fiu foarte prudent, dar colonelul s-a purtat frumos şi n-am avut niciodată probleme.

La Complex bătea vântul. Directorul spumega. Vânzările scăzuseră puternic. COM-ul discuta şi întotdeauna eu eram „ţapul ispăşitor": Florescu nu se ocupă, Florescu a făcut, Florescu a dres. Colegul meu Gheorghe, membru COM, arunca pisica moartă în curtea mea, până când, luându-mi inima în dinţi, m-am dus la director, care, bineînţeles, nu ştia că George Pieleanu mă informa grupa mare despre cele discutate în COM. I-am explicat că fondul de marfă este mai mult decât deficitar şi că, fără sprijinul lui direct, nu se poate face nimic. Chiar am punctat: „Mai sunt mulţi directori în rândul furnizorilor noştri care, ca şi dumneavoastră, nu iau şpagă şi nu pot fi corupţi." „Bine, dar Ranga?" „Ranga e la fel ca dumneavoastră", i-am spus, la care, cu un zâmbet larg, mi-a întins mâna şi mi-a zis: „Fă şi tu ce poţi, am încredere în tine şi colegul tău. Las-o pe nevastă-ta să se descurce singură şi ocupă-te de Complex mai mult. Toată lumea îmi spune că eşti tot timpul în Sfinţilor. Eşti cam lacom, toată lumea spune asta!" „Domnule director, cafeaua este viaţa mea; prin ea am ajuns ceea ce sunt. Toată elita societăţii îmi este clientă. În fiecare dimineaţă, ministrul Comerţului Interior savurează împreună cu şefa o cafea Avedis." „Care şefă, Florescule?" „Tovarăşa Elena Ceauşescu." „Păi atunci Complexul de ce merge aşa de prost, iar în Sfinţilor realizezi jumate din vânzarea Blocului 51? Nu-i posibil." „Domnule director, ambele magazine sunt ale dumneavoastră, eu sunt doar slugă." „Slugă pe dracu", îmi zice, oftând cu năduf.

În acea perioadă, Agenţia de Import construieşte şi dă în folosinţă cel mai mare depozit frigorific pentru produse din import. Aici se organizează la început spaţiul pentru coacerea bananelor şi depozitarea citricelor, dar în special pentru depozitarea şi păstrarea produselor congelate (carne, peşte) în condiţii de maximă siguranţă. Virgil Stan, dar şi Puzderie se mută la noul depozit. Îi spun lui Virgil să fie atent cu noul său şef. În sezon vin cantităţi uriaşe de mărfuri, iar OCM-iştii sunt la post. Ranga aduce, alături de Puzderie, un fost coleg de la Securitate, colonelul în rezervă Ioan Sava. Ardelean din Turda, nea Sava era pâinea lui Dumnezeu. Între Virgil şi Sava s-a stabilit imediat o legătură trainică. Virgil îl aproviziona cu tot ce dorea; a făcut imediat legătura cu OCM-istul Raicu şi şeful de secţie Marin Ţiganul şi, împreună cu Sava, au purces cu toţii la treabă sub privirile

pline de albeaţă ale lui Puzderie. Virgil îl angajează şi pe fratele lui, Tibi, ca şofer şi cam tot ce producea Marin Ţiganul se scurgea în ţară prin Virgil şi Tibi, sub oblăduirea celor doi amici, Raicu şi Sava. La un moment dat, Raicu face o greşeală, îi alunecă piciorul şi creează pericolul ca toţi cei aflaţi pe aceeaşi coardă să cadă cu el în prăpastie. Virgil, cu un curaj nebun, ia întreaga arhivă a secţiei lui Marin Ţiganul şi o pune pe foc, în timp ce organele de control erau în biroul şefului de depozit. Scapă toată lumea, dar lui Raicu i se analizează întreaga activitate şi este arestat în alte cauze, legate tot de Marin Ţiganul. Este arestat şi acesta şi toată Agenţia e în fierbere. Sunt cercetaţi, bătuţi, torturaţi, dar, nefiind probe, sunt condamnaţi la pedepse mici. Marin Ţiganul e condamnat pentru neglijenţă în serviciu. Raicu însă, fost ofiţer de Securitate, negociază, căci are legături cu toată floarea cea vestită a Securităţii. Capătă şi el o pedeapsă pentru neglijenţă şi astfel Agenţia de Import răsuflă uşurată.

De data asta, Ranga s-a descurcat. Între timp, fusese avansat în grad pentru merite deosebite, devenise general al României, cu mari contribuţii în Serviciul de Informaţii al Pactului de la Varşovia, împotriva celui mai mare inamic, NATO. Colegul meu Gheorghe, băiat de viaţă, se pregătea şi el intens să promoveze pe linie de Partid. În cele din urmă, şi-a văzut visul cu ochii, ajungând secretar de Partid. Probabil că ţintea mai sus. Nu l-am întrebat.

Către sfârşitul lui 1977, Mariana Matei ne informează că în vară va naşte. Mariana mea avea să rămână singură şi neliniştită, în gura lupului. Spre deosebire de mine, care nu prea mă sinchiseam de „organele de supraveghere şi control", mai ales de cele care cereau şpagă de la obraz, Mariana făcea ca trenul când avea de-a face cu persoane care, după ce o amendau, doreau să le fie umplute servietele cu delicatese. Pe Mariana Matei reuşisem s-o instruiesc în acest sens, dar cea care plătea era Mariana, şi asta o durea.

Un lucru complet nedorit şi aproape inexplicabil s-a întâmplat în seara zilei de 9 februarie 1978. Era într-o luni. Dacă s-ar fi întâmplat sâmbătă, pe 7 februarie, ar fi fost o catastrofă. Mariana Matei, şefa de serviciu în acea seară, împreună cu Lidia (verişoara ei, pe care o adusesem deja în Sfinţilor 6) şi Floricel, fiind în troleibuzul 85, au fost tâlhărite şi li s-au luat încasările. Noroc că erau doar 25 705 lei, şi nu 100 000, cât fusese pe 7 februarie. Pe la orele 23, toate trei au venit la mine acasă şi mi-au comunicat nenorocirea. Am sunat imediat ofiţerul de serviciu şi l-am rugat să-mi dea telefonul de acasă al directorului Popescu, să-l informez. Acesta mi-a zis doar atât: „Puneţi banii, Florescule." Apoi le-am urcat pe femei în maşină şi am mers la Circa 5 Miliţie, pe raza căreia se întâmplase evenimentul, şi de care aparţinea unitatea noastră. Dimineaţa, după ce am scos suma de la CEC din propriile mele economii şi am întocmit alt monetar, identic cu cel furat, m-am prezentat la Miliţie doar eu şi le-am dat şi lor un exemplar. Prejudiciul fusese acoperit, aşa că trebuiau să-mi

lase personalul în pace. A venit doamna directoare Negruşoiu şi a vorbit cu comandantul secţiei, colonelul Harasim, care era totodată şi comandantul Sectorului 2 de Miliţie, şi s-a încheiat toată tevatura. Hoţii n-au fost prinşi niciodată.

După cutremur, preţurile la case au urcat brusc, chiar şi al acelora având încălzire cu lemne. Oricum, după incidentul cu furtul am lăsat-o mai moale cu casa, tocmai ca să nu mai atrag atenţia, ochii fiind deja aţintiţi asupra noastră.

În primăvara lui '78, în luna mai, cade marea bombă: fusese arestat marele vinar Gheorghe Ştefănescu. Se afirma prin intermediul televiziunii şi al presei scrise că i se găsiseră atât sume mari în lei şi valută, cât şi cantităţi impresionante de bijuterii de aur (circa 33 kg), că deţinea o vilă la Breaza în coproprietate cu primul secretar PCR al Sectorului 8 al Capitalei, Dumitru Bălătică, şi multe altele. Sunt arestaţi, rând pe rând, aproape toţi vinarii din Capitală, unii rude cu Ştefănescu, veri, cumnaţi, copii. Şi la ei se găsesc valori însemnate (sau cel puţin aşa se comunică). Dacă la început se şoptea că Ştefănescu e bătut ca să spună cât mai multe, pe urmă s-a răspândit zvonul că e bătut ca să tacă. Aproape tot Ministerul de Interne era implicat, dar cercetările s-au oprit la nivel de butoi sau canistră de vin.

Dumitru Bălătică, copilul Partidului corupt de „banditul" Ştefănescu, primeşte 5 ani de închisoare, iar Ştefănescu este condamnat la moarte şi executat. Toţi ceilalţi vinari primesc pedepse grele, mai mult sau mai puţin justificate. Vinăriile se desfiinţează pretutindeni în ţară; tot vinul se îmbuteliază şi se vinde aşa. Statul, prin organele abilitate, susţine că Ştefănescu era un criminal împotriva umanităţii, vinul vândut de el fiind „îmbunătăţit" cu alcool metilic, ce provoacă orbirea sau moartea, deşi nimeni dintre cei care băuseră din vinul lui nu păţise ceva.

În realitate, „cazul Ştefănescu" este mult mai complicat şi reprezintă o radiografie perfectă a societăţii româneşti comuniste. Ştefănescu n-a făcut altceva decât să le pună oglinda în faţă acelor machiavelici marţafoi, ca să-şi vadă chipul real. El a fost înainte de toate un excelent comerciant şi un genial negociator. Fireşte, a ajutat o serie de şefi de mari unităţi de producere şi desfacere a vinului să valorifice în folos propriu cantităţi uriaşe de vin vărsat. A fost doar complicele lor, dar a ajuns principalul acuzat şi singurul comerciant român executat în timpul conducerii ţării de către Nicolae Ceauşescu. A fost imediat executat ca să nu se afle vreodată câţi a corupt şi până unde a reuşit să pătrundă. Întreaga economie era în mâna Securităţii, toate unităţile economice erau conduse de securişti sau de oamenii lor. Iar el, Ştefănescu, ajunsese direct la ţintă, îi corupsese pe toţi. Nicu Ceauşescu petrecea adesea împreună cu băieţii lui Janos Fazekas (în special cu Gyuri Fazekas, care-i obţinea aprobări de la taică-său pentru diverse bunuri de folosinţă îndelungată, în special autoturisme) la crama amenajată într-una din casele fiilor lui Ştefănescu, unde se serveau vinuri

rare, din vinotecile celor care colaborau cu Ştefănescu. Cantităţi uriaşe de vin nobil, din soiuri de viţă-de-vie pure, intrau în Capitală pentru anumite unităţi de alimentaţie publică prin Ştefănescu, la preţurile lui (7,50 lei categoria a III-a; 9,50 lei categoria a II-a; 12,50 lei categoria I) şi se vindeau ca „vinul casei" la preţurile practicate de acele unităţi. Pentru a-şi păstra calităţile iniţiale în timpul transportului şi depozitării, uneori în condiţii de mari diferenţe de temperatură (temperatura maximă admisă era de 10° C), aceste vinuri erau „drese" cu o anumită cantitate de alcool etilic, pentru conservare. Alcoolul etilic venea de la o fabrică de produse alcoolice din Buzău, care-l trimitea drept alcool metilic Fabricii Policolor din Bucureşti; în realitate, între cele două fabrici circulau doar facturile, iar alcoolul etilic ajungea în laboratoarele lui Ştefănescu, de pe Calea Griviţei.

Deci el şi complicii lui nu s-au jucat niciodată cu focul, atentând la viaţa consumatorilor de vinuri nobile din acele unităţi de alimentaţie publică de elită, mai ales că aproape toate erau în mâinile oamenilor Securităţii. De la facturile respective s-a tras concluzia că Ştefănescu a folosit alcool metilic, mai ales că inginerul-şef de la Policolor s-a sinucis, pentru a evita arestarea. Dar a rămas un martor-cheie care a depus mărturie cu privire la cele întâmplate, şi anume gestionarul depozitului de alcool din Policolor, tânărul Bogdan P., aflat în viaţă şi astăzi, după o condamnare de 24 de ani. Vinurile care prezentau anumite suspiciuni în ceea ce privea calitatea erau vândute ca vin de masă vărsat la preţurile practicate de întregul comerţ la acea oră şi, bineînţeles, erau mai bune decât vinurile „concurenţei". De aici şi aglomeraţia de la vinăria lui Ştefănescu din Calea Griviţei. În concluzie, principala acuzaţie, cea care a stat la baza condamnării şi executării lui, cade. Securiştii care l-au ajutat în această afacere au scăpat bine mersi. În locul lor au fost implicaţi şi condamnaţi cu totul alţi oameni, de la nivel inferior, câţiva gestionari de depozite ale acelor mari unităţi de vinificaţie. Ştefănescu n-ar fi putut să-şi facă treaba fără acordul şi complicitatea unor mari boşi din Securitate, corupţi până în măduva oaselor. De aici şi imposibilitatea organelor de Miliţie să intervină la timp, căci este ştiut faptul că Miliţia nu se amesteca în treburile Securităţii, acestea erau tabu.

Am aflat recent că Ştefănescu şi-a înfruntat cu duritate extremă anchetatorii, scoţând la lumină matrapazlâcurile ce se făceau în întreaga industrie de prelucrare a strugurilor şi de fabricare a vinului. El reproşa conducerii Statului român faptul că folosea la fabricarea vinului de masă, în mai multe rânduri, boasca de la struguri, adăugându-i borhot de la fabricile de zahăr, lucru neîntâlnit nicăieri în lume. La toate tipurile de vin de masă românesc, chimiştii respectivei industrii adăugau anumite arome ce constituiau aşa-numitul buchet al vinului tradiţional. Neavând acces la borhotul din industria vinului, Ştefănescu adăuga acest buchet doar la vinuri inferioare, ridicându-le nivelul calitativ. Aceasta a fost marea lui

afacere. În concurenţă cu celălalt, vinul lui a fost foarte apreciat. Însă nu aveai voie să concurezi Statul; iată de ce organele de anchetă au cerut şi au obţinut condamnarea la moarte şi executarea imediată a lui Ştefănescu.

La un moment dat, vine la mine în magazin colonelul Aurelian Stan şi-mi spune: „Ai văzut, Florescu, ce om ordinar? Şi l-am stimat atât de mult! Ce coniac ai pe aici?" „Păi, nu se ştie? Martell, desigur, coniacul dumneavoastră!" „Fă-mi şi o cafea, că sunt supărat (înţărcase pentru moment bălaia), să-mi mai limpezesc puţin gândurile! Nu putea fi şi el ca voi toţi, mai cu măsură...?"

Toată lumea discută cazul Ştefănescu. Apar bancuri, glume („O, ţară tristă, plină de umor!"). Asupra lucrătorilor din comerţ se aşterne o tăcere suspectă; o lipsă totală de încredere planează asupra tuturor. Relaţiile dintre şefii noştri şi noi, gestionarii, devin mai proaste, nimeni nu mai cere nimic (fiindcă oricum nu capătă), fiecare trebuie să se descurce cum poate. Invit în Sfinţilor pe domnul Crăciun (îl numesc astfel pentru că, aşa cum am mai spus, a fost cu adevărat un mare domn, în special pentru mine, făcându-mi lobby pe lângă directorul Popescu), secretarul de Partid al întreprinderii, pe inginerul Mihăilescu din cadrul Serviciului Administrativ, care m-a ajutat întotdeauna în renovările şi amenajările efectuate în unităţile mele, şi pe George Pieleanu şi-i cinstesc cu cele mai rafinate băuturi vestice. Crăciun îl informează pe director că sunt „băiat bun", mai ales că, având diabet şi arterită, îi procur prin Mihai Aldea, ministrul-adjunct al Sănătăţii, medicamentele trebuincioase de la Farmacia 90 din Capitală, Partidul neajutându-l niciodată în acest sens. De asemenea, îl prezint celor mai buni medici din Capitală. Ajut în acelaşi mod pe toată lumea care-mi solicită sprijinul.

Sarcina Marianei Matei avansând, merg la director şi-i spun că doresc să mă întorc în Sfinţilor, pentru că soţia va rămâne în curând singură; avem totuşi patru copii de care trebuie să ne ocupăm, iar eu n-am făcut concediu de doi ani, singurul meu concediu, în toţi anii de când eram salariatul întreprinderii, fusese în 1976 şi sănătatea mea începuse să scârţâie, în special după cutremur, tensiunea arterială îmi urca până la 20/13. Îi cer să-mi aprobe concediul de odihnă cuvenit pe cei doi ani, 1977 şi 1978, şi transferul cu data de 15 iulie 1978. Îi promit că atunci când va exista pentru Complex un fond de marfă corespunzător îmi voi schimba opţiunea, fiind întotdeauna la dispoziţia sa. Se lasă greu, dar până la urmă îmi aprobă cererea, aşa că revin în Sfinţilor.

La recomandarea lui Ranga, obţin un bilet de protocol la Vila Sindicatelor din Vatra Domei, condusă de familia Surmei, soţ şi soţie. Îmi recomandă unul dintre cei mai buni medici ai staţiunii. Toţi mă primesc la Vatra Dornei cu braţele deschise, Ranga trimiţând înainte două vagoane cu bere est-germană Radeberger: aşa, ca să se ştie că-i vorba de un bun prieten şi un om important. Plec singur la tratament, despovărat de grijile Blocului 51. Încep un tratament intensiv, iar în trei zile tensiunea revine la

12/7. Trebuia să stau 20 de zile; tratament, nu glumă!

După o săptămână, într-o noapte, vine domnul Surmei şi-mi bate în uşă. Aveam o cameră mare cu două paturi, bine utilată, cu frigider, televizor etc. Mă roagă să-l primesc cu mine în cameră pe tovarăşul Eugen Bobocel de la ziarul Scânteia. Mă uit la el şi nu ştiu ce să zic, acele ceasornicului arătau 12 trecute fix. Deschisesem uşa vilei cu piciorul, dar Scânteia era Scânteia. Se scuză şi-mi spune că nu are nici o altă posibilitate de rezolvare a situaţiei. Accept şi peste zece minute apare un intelectual rasat, parcă fratele mai mic al lui Ranga, şi-mi întinde mâna, recomandându-se: „Eugen Bobocel, secretar de redacţie la ziarul Scânteia." Mă prezint şi eu. Se face comod şi ne aşezăm la taclale până aproape de dimineaţă. A doua zi mergem împreună la masă şi de-acolo la plimbare prin Vatra Dornei. Ajungem în parcul central, ne aşezăm pe o bancă şi suntem imediat înconjuraţi de numeroase veveriţe. Pe o bancă alăturată, o familie din Bucureşti, clienţi din Hristo Botev; se fac prezentările. Ne reaşezăm pe bancă, iar suntem asaltaţi de veveriţe, dar de data asta, înarmaţi cu nuci şi alune de pădure, strigăm la fel ca vecinii noştri: „Mariana, Mariana, Mariana!" Se urcă pe noi şi ne răpesc bunătăţile, fug, le ascund şi revin la treabă. Ne amuzăm, ne relaxăm şi revenim la vilă. Aici fac o cafea Avedis şi-mi servesc colegul de cameră. După-amiază, colegul are treabă la Comitetul de Partid Orăşenesc, dar revine spre seară cu o invitaţie la un spectacol de folclor intitulat „Floare de Grădină, dulce Bucovină", organizat de Consiliul Popular al oraşului Vatra Dornei în sala Teatrului Orăşenesc, construit încă pe timpul Imperiului Austro-Ungar. Suntem invitaţi în loja centrală de însuşi primarul oraşului, care era totodată prim-secretar orăşenesc PCR. Începe spectacolul şi, după câteva apariţii ale unor cântăreţi şi dansatori locali, intră în scenă o echipă de cântăreţi şi dansatori maghiari. Apoi urmează o cântăreaţă maghiară. Eugen Bobocel se ridică, îl întreabă pe primar: „Ce-i asta?! Suntem în România, nu?" şi iese furtunos din lojă. Eu, dezorientat (unguroaica era dotată cu toate calităţile posibile, specifice naţiei din care făcea parte, şi pomenea mereu de unul Ianos, care nu ştiu ce-i făcea sau ar fi trebuit să-i facă), îmi urmez colegul.

Urmează o noapte de discuţii, în special pe teme istorice (fie-i ţărâna uşoară bătrânului meu profesor de istorie din liceu, Papagheorghe). Îl contrazic adesea. Punctul meu de vedere este ferm şi european: „Suntem în Bucovina, odinioară teritoriul Imperiului Habsburgic. La Vatra Dornei au locuit dintotdeauna mai multe naţionalităţi. Ungurii sunt aici la ei acasă, deşi teritoriul aparţine României." Îi amintesc ce a declarat Iuliu Maniu la 1 Decembrie 1918, la Marea Adunare de la Alba Iulia: „Nu vrem să ne transformăm dintr-o naţie asuprită într-una asupritoare." „Domnule Bobocel, trebuie să trăim în pace! Popoarele Europei trebuie să fie unite. În '75, la Helsinki s-au stabilit multe lucruri. A participat şi şeful Statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu; dumneavoastră probabil că ştiţi mult

mai multe decât mine. Aveţi privilegiul informării, puteţi pleca în străinătate oricând. Eu n-am ieşit niciodată din ţară. Eu mă informez din ziarul Scânteia şi din revista Lumea, iar dumneavoastră din presa mondială, direct de la sursă." „Da, domnule Florescu, dar chiar aşa?" „Domnule Bobocel, nu cred că un ţăran ungur va cânta vreodată de plăcere muzică populară românească; vorba lui Anton Pann: să-l lăsăm pe fiecare să-şi cânte muzica lui. Şi totuşi, sunt unguri care au înţeles imperativul vremurilor. ÎI avem pe marele Adrian Păunescu care a descoperit-o recent pe Maria Nagy, care cântă foarte frumos româneşte." „Păi aşa o avem şi pe Eva Kiss, o femeie superbă, care cântă perfect în ambele limbi." „Viaţa merge înainte, domnule Bobocel, şi noi odată cu ea. Timpul le rezolvă pe toate." A votre santé, spun şi întind paharul către colegul meu de cameră de protocol al Uniunii Generale a Sindicatelor din RSR. In vino veritas, limbile se dezleagă şi o dăm pe glume, bancuri şi discuţii „serioase".

La o cafea Avedis, schimbăm impresii despre Vatra Dornei şi oamenii ei. Ne împrietenim serios şi ajungem din vorbă în vorbă la politică, în special la cea internaţională. Subiectul intern îl evităm amândoi, în special din cauza poziţiei sale, care nu putea fi decât una: Partidul, Ceauşescu şi poporul. Scoate un maldăr de reviste şi mi le întinde, printre ele şi una de care nu auzisem niciodată până atunci, Buletinul informativ Agerpres. „Este pentru «uz intern», în româneşte, conţine extrase din presa internaţională pentru informare la nivel înalt şi apare în fiecare joi dimineaţa, cu comentarii şi sinteze făcute de mari comentatori politici interni şi internaţionali." „E secret?" îl întreb. „Da, e doar pentru persoane cu munci de răspundere în Partid şi în Stat." „Pot să mă uit?" „Te rog, dar păstrezi pentru dumneata!" Constat că o serie de articole sunt redate în revista Lumea sub semnăturile lui Radu Budeanu şi Dumitru Tinu. Îi spun şi-mi mărturiseşte: „Totul este serios urmărit. Cei doi ziarişti sunt persoane importante ale sistemului. Prin ei trec multe informaţii la prima mână. Avem oameni de talie internaţională, şi ei sunt socotiţi cei mai buni." „Păi eu cumpăr Lumea datorită lor, dar văd că ideile vin din altă parte. M-ar interesa cine sunt cei care le emit!" „Când ne întoarcem în Bucureşti, îţi trimit Buletinul informativ săptămânal", îmi spune, iar eu mă oblig să-i trimit cafea Avedis. Zis şi făcut.

Îmi aduc aminte de romanul Ciocoii vechi şi noi al lui Nicolae Filimon şi de mottoul său: „Cu iaurt, cu gogoşele, te-ai făcut vornic, mişele." Iată-mă şi beneficiar săptămânal al Buletinului informativ Agerpres. Îmi face cadou câteva exemplare aflate asupra sa. Le citesc cu viu interes. Comentăm uneori foarte aprins. Îi povestesc multe lucruri despre activitatea mea, despre clienţii mei şi îi spun în final că m-am hotărât să revin în centru şi să părăsesc „cel mai mare Complex alimentar din Estul Europei", din cauză că nu există un fond de marfă adecvat. „Lumea este lacomă, domnule Florescu. Partidul face totul pentru aprovizionarea populaţiei, dar unii hrăpăreţi golesc magazinele. Ştii câţi pensionari sunt în

Bucureşti? Peste 600 000, şi ăştia toată ziua stau la cozi şi apoi speculează clasa muncitoare. România e o ţară bogată, avem de toate, dar sunt prea mulţi speculanţi. Legile sunt prea blânde!”

La plecare, mă conduce la tren, el mai având zile de stat în staţiune, şi ne luăm la revedere cu promisiunea să ne revedem în Bucureşti cât mai curând posibil. De atunci am primit săptămânal, printr-un curier special, Buletinul informativ Agerpres, iar domnia sa cafeaua Avedis, care-i plăcuse atât de mult la Vatra Dornei. Pofta vine mâncând, zice o vorbă.

CAPITOLUL 10

Printre clienţii magazinului, se afla o persoană importantă din Poşta Română; din vorbă în vorbă, aflu de la aceasta că există pensii în România de 15 000 de lei şi că este un general de Securitate pe Bulevardul Republicii, Gheorghe Pintenogu, cu o astfel de pensie. Pentru el nu existau nici un fel de oprelişti. Aflu că primeşte din străinătate diverse reviste şi ziare occidentale. ÎI întreb pe omul meu ce pot face să le citesc şi eu. Îmi răspunde că nu-i nici o problemă, la cât îşi dau la gioale securiştii între ei, întrucât corespondenţa ilustrului securist vine adesea violată, dar acesta niciodată nu reclamă. Pe drumul spre marele general, publicaţiile vor face o mică escală în Sfinţilor 6, de circa o săptămână. Presa respectivă va circula şi pe la prieteni, dar rapid. Printre beneficiari, domnul profesor Vasile Teodorescu cu fiul său, Bogdan Teodorescu (student la Facultatea de Construcţii, dar cu mari înclinaţii istorico-politice), azi un cunoscut analist politic. Domnul profesor primeşte şi Buletinul informativ Agerpres. Nicolae Carandino, Leon Kalustian, Harry Brauner, Mircea Traian Biju sunt şi ei printre beneficiari.

Am pe noptieră un radiocasetofon şi noaptea târziu, reîntors acasă, ascult Radio Europa Liberă; cândva era un post bruiat, dar acum pot asculta glasurile lui Nicolae Stânişoară, ale Monicăi Lovinescu şi soţului său, Virgil Ierunca, minunata lor emisiune „Teze şi antiteze la Paris", pe Neculai Constantin Munteanu cu al său „să auzim numai de bine", pe Andrei Voiculescu, fostul meu coleg de liceu, cu realităţile din muzica occidentală etc. Când revin la magazin, mă confrunt cu realitatea: mărfuri din ce în ce mai puţine, lumea agitată, nemulţumită de politica Marelui Cârmaci, controale şi supercontroale. Se căutau ţapi ispăşitori. Se trăgea din toate direcţiile, din toate poziţiile, de către toţi. Noi, comercianţii, eram la mijloc.

Într-o duminică, spre sfârşitul anului 1978, aflându-mă la cofetăria Capşa pentru a cumpăra nişte produse de ciocolată pentru copii (singurul loc din Bucureşti la acea vreme de unde încă se mai putea procura ceva cât de cât acceptabil), mă întâlnesc cu profesorul universitar şi academicianul Alexandru Rosetti, fostul rector al Universităţii Bucureşti, client al lui Dai-Dai şi al vărului meu Nicolae. Îl abordez, îi amintesc de sfatul pe care mi-l dăduse odinioară. Mă întreabă dacă l-am urmat, îi răspund că da şi-mi spune: „Domnule, ce are cafeaua de nu se mai poate bea? Iau masa în fiecare duminică la Capşa şi cafeaua este oribilă. Nu ştiu, a înnebunit lumea... nu-mi mai place nici cafeaua pe care mi-o trimite fiul meu Gheorghe, de la Paris. Ce se întâmplă? Poţi să-mi răspunzi? De ce nu mai e ca pe vremuri? Luam din pasajul Creţulescu, de la Carabelaian, o cafea pe care o bea însuşi Regele Carol al II-lea. O cafea adevărată, nu ca aceea pe care am băut-o astăzi la Capşa şi mi s-a oprit în gât." „Unde staţi, domnule

profesor?", îl întreb. „Pe Dionisie Lupu la nr. 56." „Îmi permiteţi să vă duc cu maşina?" „Dacă-ţi face plăcere, nu refuz!" Împreună, ne îndreptăm spre mica mea „limuzină", un Aro 244. „Ce-i asta?!" „Cea mai bună maşină de teren din lume, Aro, care a luat medalia de aur la cele mai prestigioase târguri şi expoziţii internaţionale de maşini. Sau, cel puţin, aşa se spune." Îl ajut să urce, domnul profesor având peste 80 de ani, şi ocolim un pic prin Sfinţilor. Opresc maşina, îl ajut să coboare şi-i prezint magazinul meu, Templul cafelei Avedis. Gustă şi-mi spune: „Sublimă, domnule, sublimă!" Era a doua oară când auzeam acest cuvânt; prima oară ieşise din gura poetului Ştefan Aug. Doinaş. Mă întreabă cum să facă, el nu poate veni de fiecare dată la mine, fiind prea în vârstă şi sănătatea nepermiţându-i. Îi răspund că, dacă nu poate veni Mahomed la munte, vine muntele la Mahomed, domnia sa fiind un munte al culturii române. „Nu aţi publicat dumneavoastră Istoria literaturii române a lui George Călinescu? E o mare onoare pentru mine să pot servi un om de talia dumneavoastră. Sunteţi unul din părinţii neamului românesc, deci sunt sluga dumneavoastră. Vă stau la dispoziţie oricând. Trebuie doar să mă chemaţi şi vin imediat, fără obligaţii financiare. În acel moment treceau pe acolo Nicolae Carandino şi Leon Kalustian, venind de la sora celui dintâi. Îi poftesc înăuntru şi particip la o întâlnire emoţionantă; cei trei se cunoşteau dinainte de război şi fiecare îşi urmase propriul destin.

Ori de câte ori îmi telefona domnul profesor, lăsam totul şi mă duceam până la el. Adeseori, mai în glumă, mai în serios, îmi spunea la telefon: „SOS, domnule Florescu" sau, mai simplu, „dragă prietene". Uneori, când avea probleme, telefona tovarăşului Matei, secretar al Comitetului Central al PCR, care răspundea de academicienii comunişti. Acesta nu-l refuza niciodată, dar nici nu-l servea aşa cum ar fi dorit. Domnul profesor era văduv, soţia sa, Maria Rosetti, îl părăsise de ceva timp; locuia în Dionisie Lupu într-o casă construită pe când fusese directorul Fundaţiei Regale Carol II şi rector al Universităţii Bucureşti. Îl îngrijea şi-l servea permanent o menajeră credincioasă, Ilona, ardeleancă de origine maghiară. Era în serviciul domnului profesor de vreo 60 de ani, de la vârsta de 16 ani. Trăiau amândoi din veniturile domnului profesor: o pensie de academician de circa 5000 de lei şi un ajutor din partea fiului său Gheorghe Rosetti, emigrat la Paris. Masa le era servită zilnic la sufertaş, de la Casa Universitarilor.

Duminica, domnul profesor lua masa la Capşa, dar uneori şi la Ambasador. Se spunea că odată, la Ambasador, un ţigănuş picolo i s-a adresat astfel: „Domnule profesor, şi pe mine mă cheamă Rosetti!" „Da?" a răspuns domnul profesor. „Ei, atunci pofteşte!", a continuat, întinzându-i o bancnotă de un leu. Zgârcenia sa era proverbială. Casa Universitarilor fusese înfiinţată de el în timpul Regelui Carol II, cu sprijinul acestuia. Primul bucătar, pe nume Covaci, a fost angajat chiar de domnul profesor. Se spunea că Regele îi fusese coleg la Sorbona şi amândoi au intrat pe

atunci în Loja Masonică Connaissance, ramură importantă a Marelui Orient al Franţei, ce cuprindea mari oameni de cultură de formaţie francofonă de pe întreg cuprinsul Europei. În timpul studiilor, se împrieteniseră. Aşa-zisa „revoluţie culturală" a Regelui Carol II îşi avea originea în această prietenie, iar profesorul Rosetti avusese tot sprijinul Regelui în publicarea operelor complete ale marilor noştri scriitori.

Descendent din celebra familie Rosetti, ramura Bălănescu, cărturarul întreţinea, la vârsta senectuţii, relaţii multiple cu marii lingvişti ai lumii. La un moment dat, într-o discuţie la o cafea Avedis, l-am întrebat: „Domnule profesor, câte limbi străine cunoaşteţi?" „Unsprezece", mi-a răspuns. „Cum se face atunci că întotdeauna la televizor şi la radio apare numai academicianul Alexandru Graur, iar dumneavoastră n-aţi apărut niciodată?" Aflat în picioare, în faţa micii măsuţe unde-şi pregătea personal cafeaua la ibric, mi-a răspuns, cu ochii aţintiţi asupra mea: „Domnul Graur ne învaţă cum să vorbim româneşte. Noi l-am crede, de i-ar creşte, bucăţica ce-i lipseşte", apoi a râs cu poftă. „Sunteţi antisemit, domnule profesor?" „Dragă domnule Florescu, în timpul Rebeliunii legionare din 1941, aveam un coleg evreu, şi el profesor universitar ca şi mine, şi l-am adus la mine. Se numea Jacques Byck. L-am ţinut la mine şi i-am asigurat toate cele necesare, inclusiv posibilitatea de a-mi studia biblioteca. La plecare, „a împrumutat" nişte volume foarte preţioase, pe care nu le-am mai văzut niciodată. De asemenea, când Ion Antonescu, aflat în plin război alături de Germania, a luat unele măsuri împotriva evreilor, am semnat un protest alături de alţi oameni de cultură, intrat în istorie drept „Manifestul profesorilor progresişti". Mi-am riscat cariera şi chiar viaţa. Puteam ajunge într-un lagăr de concentrare. Aşa că nu pot fi acuzat de aşa ceva."

Domnul profesor era intrigat că, ori de câte ori o trimitea pe Ilona la piaţă pentru cumpărături, aceasta sau venea cu plasa goală, sau aducea produse necorespunzătoare, pe care era obligat să le arunce. Am decis să-i fac eu piaţa, pentru că Ilona n-avea nici o şansă. Toate mărfurile bune se vindeau pe sub mână sau pe sub tejghea. I-am explicat că nu era vorba de speculă, ci de diferenţa dintre piaţa liberă, unde legea supremă era cererea şi oferta, şi piaţa dirijată de economia centralizată şi planificată. Preţul maximal practicat în prezent distrugea viaţa tuturor, oamenii preferând să nu mai vândă decât să vândă sub preţul real. Nimeni nu produce fără să aibă un profit, asta ştie toată lumea. Fără să ne dăm seama, profesorul şi cu mine am devenit dependenţi unul de celălalt: eu eram impresionat că mă aflu în apropierea acestui soare al culturii române, el n-avea încredere aproape în nimeni, în afară de mine. Desigur, mergeam la profesorul Rosetti când puteam, uneori dimineaţa, alteori la prânz, adeseori seara, uneori chiar seara târziu.

Programul său era bine organizat. Se scula în fiecare dimineaţă la orele 8 fix. În jurul orei 9 lua micul dejun. Pe la 10 primea vizite de la foşti

colegi şi studenţi; mă întâlneam dimineaţa mai tot timpul cu academicianul Alexandru Balaci, iar după-amiaza, între orele 17 şi 18, îl vedeam adesea pe poetul Liviu Călin. După vizitele de dimineaţă, urca la etaj pe o scară foarte îngustă în biroul său de lucru de zi, unde avea o bibliotecă foarte bogată, conţinând în special lucrări de specialitate. Pe biroul de la etaj era un bust al unei femei foarte frumoase. L-am întrebat: „E doamna Maria Rosetti?" „Nu, mi-a răspuns, e o lucrare de Ion Jalea, un bun prieten. Am iubit amândoi nebuneşte această femeie, o artistă de mâna a şaptea; a fugit la Paris cu un ofiţer de cavalerie. Peste ani, ne-am întâlnit în casa unor prieteni. Nu mai rămăsese nimic din frumuseţea de odinioară."

Domnul profesor avea numeroşi prieteni, în special printre foştii studenţi. Mulţi îi aduceau diverse băuturi pe care el nu le consuma, căci nu-i plăceau. Bea doar ţuică bătrână, vin Pinot Noir de Murfatlar şi Fetească albă de Odobeşti; în rest, nimic nu-i era pe plac. M-am oferit imediat să-l scap de imensa colecţie ce umpluse apartamentul fiului său Gheorghe, aflat în prelungirea apartamentului său. Tot aici avea o bibliotecă ticsită cu cărţi primite de la foştii săi studenţi, la vremea aceea deja scriitori şi poeţi consacraţi. Mi-a permis să studiez acea bibliotecă. Lipsea Adrian Păunescu şi l-am întrebat dacă i-a fost student. „Cine? A, da, da, da! Am auzit de el." „Cum se face că acest mare poet care, dacă nu mă înşel, locuieşte la nr. 88, nu-i prezent în biblioteca dumneavoastră!?" „Domnule Florescu, acest tip a fost o mare figură când îmi era student. La un moment dat, mai mulţi profesori mi-au propus să-l exmatriculăm." „Şi ce-aţi făcut?" „M-am opus, bineînţeles. Puteam să-l exmatriculez pe Eminescu?! Ha, ha, ha", a făcut profesorul, râzând zgomotos.

Uneori făceam schimb de reviste, alteori doar îl „aprovizionam" eu. Buletinul informativ Agerpres nu-i lipsea niciodată. L-am întrebat la un moment dat dacă a intrat în PCR din convingere. Mi-a zis că într-o după-amiază, prin anii '50, s-a trezit cu Iorgu Iordan şi un colonel de Securitate. I s-a spus doar atât: „La poartă sunt două maşini: una pleacă la Canal, iar cealaltă la Academia Română. În care doreşte să se urce?" „Şi în care v-aţi urcat, domnule profesor?" „Păi în maşina Academiei... am făcut un mic ocol însă pe la Raionul de Partid I.V. Stalin din Piaţa Amzei, unde am semnat adeziunea de intrare în PMR şi mi s-a înmânat carnetul de Partid. Nu puteam merge toţi intelectualii la Canal, era mare înghesuială. Trebuia să mai rămână câţiva, cum se spune, «de sămânţă». Am considerat că va fi mai util dacă voi merge la Academie, România riscând pe atunci să devină Rolleria sau Grauria" (după cei doi mari „academicieni" impuşi de PMR, Roller şi Graur). „Dar nici Rosettia nu a ajuns, nu-i aşa?" „Dar barem a rămas România." „Dumneavoastră aţi fost cu ideea schimbării lui â cu î? „Nu eu, mi-a răspuns, ci Mihail Sadoveanu." „Nu v-aţi opus?" „L-am întrebat cum va scrie cuvântul pâine." „Şi ce a răspuns?" „A lăsat capul în jos."

În 1978, Alexandru Rosetti a primit vizita unuia dintre românii de marcă din Occident, Iosif Constantin Drăgan, mare patriot. Acesta fusese primit în mai multe rânduri de însuşi şeful Statului, Nicolae Ceauşescu: uşile acestuia erau deschise pentru „adevăraţii români". Iosif Constantin Drăgan publica la Milano o revistă, Noi, tracii, şi susţinea teza lui Herodot, anume că geto-dacii au fost cea mai importantă populaţie din rândul tracilor, neam ce se întindea în Antichitate în toată Peninsula Balcanică, românii fiind astfel fraţi de sânge cu albanezii. I.C. Drăgan i-a cerut profesorului Rosetti să-l sprijine ca să obţină aprobarea doamnei Vera Călinescu de a scoate o nouă ediţie a Istoriei literaturii române a ilustrului ei soţ, G. Călinescu.

Profesorul Rosetti, primul editor, în 1941, al lucrării bunului său prieten George Călinescu, a intervenit, întrucât doamna Călinescu se sfătuia întotdeauna cu el când era vorba de reeditarea operei soţului său. Mi-a povestit odată că demult, pe când lucrau împreună la prima ediţie a monumentalei lucrări, George Călinescu, fire nervoasă, s-a supărat din anume motive pe soţia sa şi a fugărit-o prin casă, intenţionând s-o şi lovească. Doamna Vera s-a urcat în pod şi de acolo a reuşit să-i telefoneze domnului Rosetti să vină de urgenţă, ca s-o salveze din ghearele căpcăunului. Rosetti a venit imediat şi i-a împăcat, rămânând de atunci în relaţii deosebite cu doamna Călinescu. Cei doi s-au întâlnit la o cafea, în mod cert cafea Avedis, şi au stabilit detaliile, şi astfel a apărut la Milano, în condiţii grafice deosebite, cea de-a doua ediţie a Istoriei literaturii române la Editura Nagard, aparţinând marelui om de afaceri I.C. Drăgan. Ulterior, Al. Piru scoate a treia ediţie în ţară, tot prin consultarea celor doi, doamna Vera Călinescu şi academicianul Rosetti.

Domnul profesor mi-a dăruit două exemplare din ediţia Drăgan şi unul din ediţia Piru, toate trei cu autograf din partea sa. Deveniserăm confidenţi unul altuia, domnul profesor sfătuindu-mă să aştern pe hârtie tot ce am de spus şi promiţându-mi să mă ajute să public aceste însemnări. Urma să-mi prefaţeze cartea. N-a fost să fie... Informându-l permanent despre tot ce se întâmpla în realitate în ţară, la un moment dat l-am întrebat dacă are regrete că a ales maşina Academiei. „Domnule Florescu, mi-a răspuns, cel mai greu îmi este că vărul meu, generalul Rosetti, care locuieşte chiar în faţă - de când am intrat în PCR, nu-mi mai răspunde la salut; deşi ne întâlnim aproape zilnic, nu ne vorbim. Nu m-a iertat niciodată. Asta mă macină profund, dar cred că posteritatea va judeca mai blând gestul meu, acordându-mi circumstanţe atenuante." „Credeţi în Dumnezeu, domnule profesor?", l-am întrebat. „N-am nimic cu el, dar am propriile mele convingeri", mi-a răspuns marele om. „Sunteţi ateu?" „Nici vorbă!"

La un moment dat, de undeva, dintr-un sertar al biroului, scoate Testamentul său. Mi-l citeşte, nu chiar în totalitate: solicita acolo să fie incinerat, iar cenuşa să-i fie împrăştiată la Izvorul Cheii. Urma ca întreaga sa bibliotecă să treacă la Muzeul Literaturii Române, în aşa-numitul fond

Rosetti. Trebuie spus că marele cărturar avea o valoroasă colecţie de tablouri şi alte lucrări de artă; în sufragerie erau pe trei rânduri 30-40 de lucrări de mari maeştri, 3 Matisse, circa 10 lucrări de Grigorescu, cel puţin 20 de lucrări ale marelui Marcel Iancu (fondatorul Şcolii de Belle Arte a Statului Israel), bun prieten al său, lucrări de Petraşcu, Luchian şi alţi artişti faimoşi. În dormitor erau circa 10 stampe japoneze din secolele XV-XVII. Adesea mă gândeam cu groază ce s-ar fi întâmplat cu mine dacă locuinţa sa ar fi fost spartă de profesionişti în materie. Probabil aş fi fost primul bănuit. Din fericire, nu s-a întâmplat nimic.

Îl vizita adesea generalul Ilie Ceauşescu, fratele dictatorului, îi fusese într-un fel student, deşi gramatica autografelor de pe cărţile dăruite de el domnului profesor îi trăda incultura.

Încălzirea casei se făcea cu gaze şi sobe de teracotă, dar uneori presiunea gazelor lăsa de dorit, aşa că domnul profesor a apelat la tovarăşul Matei. Acesta i-a trimis un radiator electric. Ulterior, nota de plată fiind extrem de mare, a pus-o într-un plic şi i-a trimis-o direct tovarăşului Matei. Săracul tovarăş Matei, toată ziua îl sunau academicienii comunişti... Dar se descurca, avea balta peşte. Nu reuşea însă să-l mulţumească pe marele academician; Casa Universitarilor nu-l slăbea pe domnul profesor cu meniul compus din aceleaşi, veşnice, două preparate pe care i le trimitea zilnic: chifteluţe marinate şi escalop cu ciuperci. L-au ţinut aşa ani de zile, pe motiv că n-au altceva. Tocmai lui i se răspundea astfel, cel care înfiinţase Casa!

Îl întrebam adesea dacă îl pot ajuta cu ceva. Avea gusturi şi pofte pe care, oricum, nu oricine le putea satisface. La un moment dat mi-a spus că ar mânca o piftie de gâscă. M-am dus imediat la Obor, am luat un boboc de gâscă şi am rugat-o pe Mariana să-i facă o piftie. A doua zi, Ilona mi-a returnat-o, pe motiv că domnul profesor nu suportă usturoiul şi nu poate mânca nimic ce are în compoziţie usturoi. Întoarce-te la Obor, alt boboc, altă piftie. Desigur că Mariana n-a fost prea încântată, dar domnul profesor mi-a mulţumit foarte mult. De asemenea, îi plăceau foarte mult pateurile cu carne. La cafea nu întrebuinţa decât zahăr cubic, inexistent în comerţul cu amănuntul, în acele vremuri. Am găsit totuşi în Depozitul ICRA zahăr cubic pentru baruri. Biata Ilona nu găsea nimic, eu însă, din pământ, din iarbă verde, îl serveam. Îi plăceau şvaiţerul, perele pergamute şi strugurii Hamburg-tămâios. Şvaiţerul îl găseam doar la Beldiman, la prietenii mei Florian şi Ilie; acolo era un magazin cu circuit închis, special pentru cei de la Securitate. Doar ei aveau voie să mănânce asemenea produse. Magazinul era amenajat în curte, lângă ambalaje, bine camuflat de privirile marelui public. De aici ieşeau securiştii, ca nişte buldogi, şi intrau alături, în propriul sediu.

Încă înainte de cutremur, m-a abordat un avocat, M.V. Era un domn în jur de 60 de ani, însoţit întotdeauna de câte o tânără foarte frumoasă, blondă, brună sau chiar şatenă. Erau fete rafinate, rasate, extrem de bine

educate. Nu scoteau niciodată vreo vorbă, întotdeauna doar el vorbea, dar răspundeau când erau întrebate. Domnul avocat locuia aproape de magazinul meu, într-o casă proprietate a sa, moştenire de familie, în strada Păsărelelor* 18 (* Numele străzii este fictiv, pentru protejarea intimităţii anumitor persoane, încă în viaţă.). Casa, construită de bunicul său, mare proprietar de pământuri, avea două corpuri: într-unul fuseseră cândva grajdurile, transformate ulterior în garaj; principalul corp era alcătuit dintr-un vestibul, un salon imens şi mai multe camere foarte spaţioase de o parte şi de cealaltă şi avea două intrări, una principală şi alta de serviciu. În colţul din stânga al salonului era un bust al ilustrului său înaintaş, venit de undeva din Grecia. Întreaga casă avea decoraţiuni de mare valoare. Imobilul a avut unele stricăciuni la cutremurul din 4 martie 1977; avocatul le remediase, dar frumoasele decoraţiuni rămăseseră deteriorate aproape iremediabil. Locuia aici, dintotdeauna, cu mama sa. Nu se ştia nimic despre el şi familia sa, decât că avea numeroase rude în străinătate.

În somptuoasa casă, avocatul îşi primea numeroşii prieteni. Curtea era foarte mare, încăpeau uşor aici 10 până la 20 de maşini, ca să nu mai vorbim de garaj, de asemenea foarte încăpător. Adesea, avocatul defila prin Sfinţilor cu diverse maşini, în special Dadi, dar şi alte mărci. Nu cred că îi aparţinea vreuna. Îmi dăruia mereu pentru copii pastă de dinţi şi ciocolată străină şi mai ales diverse parfumuri franţuzeşti pentru Mariana - şi ne-am împrietenit. Mă simţeam într-un fel obligat să-l servesc, mai ales că dispunea de numeroase reviste din străinătate, în special de modă. Adesea dispărea luni întregi din ţară şi veneau diverse fete din partea lui, pentru aprovizionare.

Lângă magazin, pe strada Cernica 8, locuia într-unul din apartamentele de la demisol un tip cu părul roşcat, probabil vopsit, poreclit de Mariana „Creastă de Cocoş”. Avea cam 50 de ani. Era tehnician medical, dar şi activist cultural, procura bilete la orice spectacol din Capitală, la Sala Palatului sau la Polivalentă şi oriunde se desfăşurau. Prin Creastă de Cocoş am putut participa ca spectator la toate concertele formaţiilor străine şi ale interpreţilor de renume ai lumii sosiţi la Bucureşti. (Demis Roussos, Bonnie M. etc.). Şi Creastă de Cocoş era însoţit de una sau chiar două fete foarte şic, frumoase, bine făcute. El şi avocatul se cunoşteau şi colaborau. Multe fete pe care le vedeam la început însoţindu-l pe Creastă de Cocoş apăreau apoi în tovărăşia avocatului şi, prin avocat, se deplasau în diferite locaţii din Bucureşti. Nici avocatul, nici Creastă de Cocoş, nu se uitau la bani. Îşi iubeau fetele şi le cumpărau diverse bunătăţi, în special ciocolată, dar nu orice fel de ciocolată, ci doar străină, elveţiană, italiană, germană, franţuzească. Mult timp n-am ştiut ce hram purtau fetele până când avocatul mi-a trimis una s-o servesc în numele lui, el fiind foarte ocupat. Fata, ca să-şi pună cumpărăturile în geantă, şi-a scos câteva lucruri, printre care o carte în engleză.

Deşi nu cunoşteam limba engleză, am putut descifra cuvintele „masaj

sexual". Intrigat, am întrebat-o despre ce-i vorba. Mi-a răspuns că este expertă în masaj sexual şi execută acest serviciu pentru orice solicitant, dar în special pentru persoanele indicate de avocat. Am întrebat-o cât costă aşa ceva. Mi-a răspuns că n-are idee, deoarece ea este „în serviciul" avocatului, el este singurul care cunoaşte aceste detalii. „Şi clienţii cine sunt?", am întrebat-o. „Oamenii lui", mi-a răspuns. „Şi voi cu ce vă alegeţi?" „Avem tot ce ne trebuie pentru întreţinerea noastră. Ne plăteşte chiria pentru casă. Eu, de exemplu, locuiesc într-o garsonieră mobilată. Îmbrăcăminte, serviciu (sunt secretara unuia dintre prietenii săi, care îmi este şi client), bani de buzunar, cosmetice din cele mai cunoscute pe plan mondial, mergem la mare, la munte, unde doreşte clientul, în diferite case de odihnă." „Dar nu vi se pare că mâncaţi cam prea multă ciocolată?!" „A, nu noi, clienţii! Avocatul este mare amator. Lasă ciocolata să se topească, apoi o unge pe câte una dintre noi cu ciocolată pe tot corpul. Se dă câţiva paşi înapoi, o priveşte cum stă dezbrăcată, apoi se repede la ea zicând: «Acuma!» şi începe să servească ciocolata fierbinte, astfel preparată." De atunci, i-am zis avocatului domnul Acuma.

Într-o seară, vine Nicu Călina la mine; tocmai sosise o mare formaţie occidentală şi dorea să-l ajut să-şi procure câteva bilete la concertul respectiv. Am mers cu el la Creastă de Cocoş să-l rog să-mi mai dea câteva bilete (pe mine mă servise deja). Aflaţi în sufragerie, negociind „afacerea", auzim soneria de la intrare ţârâind puternic. Fiind cel mai aproape, mă îndrept spre uşă s-o deschid, când deodată uşa e deschisă larg de un individ cu un pistol îndreptat spre mine, care zice: „Cine mişcă nu mai mişcă! Toată lumea cu faţa la perete!" îl măsor din cap până-n picioare şi, brusc, văd că are şliţul desfăcut. Îi zic: „Deocamdată vă rog să vă încheiaţi la pantaloni, vă iese daravela afară. Cine sunteţi şi ce doriţi?" „Sunt locotenentul-major Blaga de la Miliţia Capitalei. Nimeni nu mai mişcă!" Imediat, Creastă de Cocoş formează un număr de telefon, vorbeşte cu cineva şi-i întinde receptorul locotenentului-major. După câteva momente, locotenentul zice: „Am înţeles, tovarăşe general. Plec imediat, să trăiţi." Şi dus a fost! Mai târziu, locotenentul-major Blaga avea să avanseze, devenind un brav colonel de Poliţie.

Aveam să aflu mai târziu că aici era anticamera unei reţele de „preotese ale plăcerii" ale Securităţii. De aici, dacă îndeplineau criteriile, plecau la Acuma; dacă nu, rămâneau pentru Miliţie şi operau pentru Creastă de Cocoş în tot oraşul, când era nevoie de ele. Cele care îndeplineau condiţiile erau cizelate, îndrumate şi pregătite la şcoala lui Acuma după principiul lui John Fitzgerald Kennedy: „Sexul este o modalitate de relaxare." Multe dintre ele erau folosite atât în casa avocatului, pentru servirea unor personalităţi din Justiţie, Securitate, Partid, ba chiar a invitaţilor din străinătate ai acestora, cât şi în marile hoteluri din Capitală, Modern, Naţional, Intercontinental etc. Acuma era un fel de dispecer al întregii afaceri, implicând-o chiar şi pe ilustra sa mamă, una dintre marile doamne

ale înaltei societăţi antebelice din România, în cizelarea în stil aristocratic a acestor fete, printre care se aflau şi minore.

Unul dintre prietenii lui Acuma era un tip înalt, brunet, ochelarist, pe nume Costică Pupăză, nelipsit din casa avocatului. întotdeauna în civil, îmi fusese prezentat drept procuror, ca, la un moment dat, aflându-mă în dreptul Arcului de Triumf, pe trecerea de pietoni, să-l văd că traversează intersecţia în uniformă de colonel de Securitate. Relaţiile mele cu Acuma erau pur comerciale, iar eu îl serveam conştiincios. Acuma îmi cumpăra mai mult de jumătate din cantităţile de şampanie, vinuri de valoare, cafea, ciocolată şi citrice. Siluetele fetelor trebuiau întreţinute.

Vizavi de magazin, în strada Radu Cristian, se mutase o familie deosebită de scriitori, Ileana şi Romulus Vulpescu. Doamna Vulpescu venea doar la cumpărături, dar domnul Vulpescu devine imediat unul dintre clienţii mei de marcă, alături de marii oameni ai culturii române, scriitori, poeţi, actori, care mă descoperiseră şi nu mă părăsiseră. In vremea aceea, Nicolae Carandino şi Romulus Vulpescu ţineau conferinţe pe teme literar-artistice în diverse săli din Bucureşti şi provincie. Atât Carandino, cât şi Leon Kalustian scot carte după carte. Apar părţi din memoriile lui Carandino Nopţi albe şi zile negre, dar cu alte titluri, de exemplu De la o zi la alta, lipsind, fireşte, cele mai dramatice episoade din cumplita perioadă de detenţie politică de peste 17 ani. Leon Kalustian scoate romanul Simple note, publicat în foileton de Adrian Păunescu în revista Flacăra. Apare cartea lui Harry Brauner despre Maria Tănase, Să auzi iarba cum creşte, şi cartea lui Gabi Mihăilescu Leonard, prinţul Operetei. Toţi îmi dau cărţile lor, cu autografele de rigoare. De asemenea, vecinii mei, în plină formă, scot rând pe rând cărţi ce vor deveni imediat bestselleruri; doamna Vulpescu publică Arta conversaţiei, iar soţul său, volumul de poezie Arte şi meserii şi un volum de versuri ale lui Mateiu Caragiale traduse din franceză, ediţie bilingvă.

În Sfinţilor 4, cu saci de cafea folosiţi drept taburete, se reînfiinţează Clubul artiştilor, care, în anumite momente, se transformă în club politic. Oameni care fuseseră odinioară crema Capșei dezbat probleme internaţionale: Nicolae Carandino, Leon Kalustian, Harry Brauner, Gabi Mihăilescu, Corneliu Coposu; în aceste momente, actorii sunt prezenţi în biroul meu din Sfinţilor 6, „politicii" nefiind deranjaţi. Uneori, la discuţii participă şi tata, venit la mine în vizită, cu unii dintre ei cunoscându-se din puşcărie (cu Corneliu Coposu stătuse la Canal în vestita Baracă 14, secţia 00). Îşi aminteau amândoi un lucru aproape incredibil, la care fuseseră martori oculari: unui prinţ de sânge al României i-a scăpat din mână direct în hârdăul cu fecale o bucăţică de maţ de oaie pe care o găsise în terciul servit. S-a aplecat imediat şi l-a recuperat, adresându-se celor prezenţi astfel: „îmi pare rău, domnilor, dar trebuie să supravieţuiesc."

Deşi de convingeri diferite, toţi deveneau solidari în ceea ce privea atitudinea anticomunistă, chiar şi Harry Brauner, cândva un comunist

convins. Adesea evitam să particip tocmai pentru a nu-i deranja pe aceşti oameni deosebiţi. Erau foarte încrezători în „venirea americanilor” şi acest lucru mi-a dat şi mie speranţe de viitor. Articolele din ziarele şi revistele străine, chiar şi din Buletinul informativ Agerpres, provocau dezbateri aprinse. Cu doar două etaje mai sus, stătea colonelul de Securitate Constantinescu. L-am prezentat tuturor, ca să ştie fiecare cum să procedeze atunci când acesta cobora pe la noi. Când apărea, toată lumea schimba subiectul. Întotdeauna Carandino o dădea pe Dostoievski, Bulgakov şi alţi mari autori ruşi - până când bietul colonel a fost călcat de un tramvai şi a murit.

Deşi era o stradă relativ mică, practic o străduţă, cu câteva case şi câteva blocuri, strada Sfinţilor nu-şi dezminţea nici numele, nici renumele, aici locuind de-a lungul timpului oameni deosebiţi, cu un mare rol în viaţa societăţii din timpul lor. La numărul 2 a locuit o mare parte a vieţii domnul Polak, apreciat drept cel mai mare anticar din vremea sa. La numărul 4 şi-a petrecut viaţa renumitul medic evreu Brill, foarte apreciat în epocă. În Sfinţilor 6 a trăit şi şi-a desfăşurat activitatea vestitul cizmar ortoped de lux Curtean, ardelean de origine, care avea o mare pasiune, picta după ilustrate. În Sfinţilor 4 locuia familia Dimescu, posesoarea unei impresionante biblioteci cu cărţi de valoare inestimabilă. În blocul din Sfinţilor 8 locuia avocatul octogenar Vasile Stoica, unul dintre apărătorii Mareşalului Ion Antonescu, ceea ce i-a marcat întreaga viaţă. Tot aici locuia un domn deosebit de simpatic şi curtenitor, profesorul universitar Gheorghe M. Preda, şef de catedră la ASE Bucureşti, profesor invitat al multor universităţi de pe întreg globul, membru şi chiar preşedinte al unor înalte foruri şi organizaţii ştiinţifice internaţionale, bun prieten cu academicianul Rosetti; el m-a informat exact despre starea gravă a aprovizionării cu alimente a marelui om şi mi-a solicitat sprijinul, lucru pe care l-am considerat o onoare pentru mine şi o datorie aproape sfântă.

O persoană interesantă era doctorul Gabriel Ivanovici, şeful Laboratorului de analize medicale al Spitalului Brâncovenesc din Capitală, originar din Slatina, care se trăgea dintr-o veche familie boierească, rudă apropiată a celui ce a dat lumii vestitul vals „Dunărea albastră”. În acelaşi bloc locuia un tânăr inginer energetician, Alexandru Vintilescu, cu care aproape imediat am stabilit o relaţie de prietenie. La parter locuia familia Vasilescu; doamna îi vânduse Marianei biletul câştigător la loterie la sfârşitul anului 1976, câştig ce ne-a băgat o lungă perioadă în gura lumii din cartier. La etaj locuiau mai mulţi ofiţeri superiori din Ministerul de Interne (din Miliţie, dar mai ales din Securitate; unii dintre ei, chiar soţ şi soţie, lucrau în diplomaţie, fiind probabil ofiţeri sub acoperire). Pe tovarăşul diplomat îl serveam preferenţial cu apă minerală Borsec Izvorul 1 şi primeam de la el diverse lucrări în ulei (naturi moarte în special) aduse de la Paris, unde îşi desfăşura activitatea. Cafeaua Avedis o apreciau toţi drept sublimă. O comparau cu cea de la Paris, care, în mod

surprinzător, nu se bucura din partea lor de acelaşi calificativ, cu excepţia celei consumate în mari cafenele, unde exista maşină de prăjit cafea proprie şi se foloseau cele mai rare soiuri de cafea Arabica.

Blocul din Sfinţilor 10 era pe departe cea mai importantă locaţie de pe micuţa stradă unde îmi desfăşuram activitatea. Construit în perioada interbelică de arhitectul Ciulei, primul soţ al actriţei Tanți Cocea şi tatăl actorului şi regizorului Liviu Ciulei, blocul acesta a adăpostit iniţial sediul cunoscutei sale firme de arhitectură. În bloc au locuit cei mai importanţi colaboratori ai săi, iar la etajul I erau birourile firmei, acestea fiind repartizate după Marea Naţionalizare unor înalţi ofiţeri din Securitate (vestitului general Ion Dudău).

La parter locuiau încă de la început contabilul firmei, domnul Gheorghiu, şi Teodorescu, şef de şantier. La etajul III locuia juristul Mircea Traian Biju, avocatul personal al arhitectului Ciulei, care făcea parte din Loja Masonică al cărei Mare Maestru era arhitectul. Doamna Biju era verişoară primară cu doamna Voiculescu, care se trăgea dintr-o cunoscută familie feudală a Moldovei, familia Negri. Această doamnă avea doi băieţi; ambii aveau să se remarce mai târziu în viaţa politică şi socială a României. Unul dintre ei, Gelu Voican Voiculescu, urma să joace un rol important în istoria neamului românesc.

Tot la etajul DI, pe acelaşi palier cu avocatul Biju, a stat până în 1945 Ion Gheorghe Maurer, avocat şi bun prieten cu N.D. Cocea şi în special cu fetele acestuia, Dina şi Tanți. Avea să joace un rol de primă mână în viaţa politică şi de Stat a României atât în epoca Gheorghiu-Dej, cât şi în cea a lui Nicolae Ceauşescu, în calitate de prim-ministru şi de confident al celor doi dictatori.

Până în 1947, când a fost arestat, la etajul V a locuit marele om politic Iuliu Maniu; se spunea că în ziua de 23 August 1944, în faţa blocului s-au adunat o mulţime de tineri naţional-ţărănişti originari din Ardeal, demonstrând pentru constituirea imediată a unui corp de voluntari pentru eliberarea Ardealului de sub ocupaţia hortystă. Tot la etajul V a stat şeful de şantier al firmei de arhitectură Ciulei, Hans Graser, de origine germană.

În clădirea de la numărul 11 a locuit până la asasinarea sa de către legionari marele om politic Virgil Madgearu. La numărul 3 a stat o perioadă prim-procurorul RSR şi apoi consilierul personal al lui Nicolae Ceauşescu, Silviu Curticeanu. Căsătorit cu o nemţoaică, având cu aceasta două fete care au fost crescute în spirit german, vajnicul ardelean a schimbat la un moment dat numele străzii din Sfinţilor în Salva Vişeu - primul mare şantier al Tineretului Comunist, locul unde lucrase ca brigadier utemist şi se afirmase ca activist de Partid. În prezent, lucrurile au revenit la normal, iar strada şi-a recăpătat vechiul nume, pe care-l avea de mai multe secole.

La etajul II, la aceeaşi adresă, locuia familia Nicu, familie cu care m-am înţeles perfect încă de la început. Pe doamna Elena Nicu o cunoscusem în

timpul liceului în calitate de profesoară de matematici. Soţul său, Alexie Nicu, originar din Drăgăşani, fiu de cizmar, era absolvent a două facultăţi (de Drept şi de Educaţie fizică) şi fusese cursant (aspirant) la un institut din Leningrad între 1951 şi 1955, unde a obţinut titlul de doctor în pedagogie. Deviza sa, „dacă n-ai duşmani, nu-ţi face pielea doi bani", m-a determinat să ţin aproape de această minunată familie de adevăraţi români. Relaţiile dintre cei doi soţi erau excepţionale. Îşi spuneau unul altuia „Scumpete" (Scumpetea Mare şi Scumpetea Mică). Doamna profesoară Elena Nicu, fiică de preot, era o neîntrecută bucătăreasă, aducându-şi soţul de la o greutate iniţială, la căsătorie, de 64 kg la circa 130 kg. Preparatele de cofetărie şi în special foitajele o plasau la mare distanţă de toţi specialiştii întâlniţi în viaţa mea. De o mare apreciere s-au bucurat în special pateurile cu carne de gâscă, domnul academician Rosetti apreciindu-le drept net superioare celor servite la Palatul Regal atunci când era invitat de Regele Carol II. Colaboram intens în acest scop - servirea cu delicatese culinare a marelui om de cultură - cu distinsa doamnă Nicu. La rândul meu, o serveam corespunzător cu toate delicatesele la care aveam acces, şi nu erau puţine.

Blocul din Sfinţilor 5 a fost, înainte de război şi imediat după, locuinţa luptătorilor antifascişti Ghizela şi Ladislau Vass şi a mamei lor, Rozalia. Când se întruneau „la mama acasă", membrii familiei beau împreună o cafea Avedis. De la această adresă a fost arestată înainte de război cunoscuta luptătoare comunistă internaţionalistă Ghizela Vass de către agenţii Siguranţei Statului, Brigada a II-a anticomunistă; printre ei fiind şi detectivul clasa I Alexandru Traian Florescu, care a avut o atitudine civilizată şi respectuoasă faţă de luptătoare în momentul arestării. Mărturia ei a avut un rol deloc neglijabil atunci când aceşti oameni au fost la rândul lor arestaţi şi judecaţi după instaurarea regimului comunist, mai ales că poziţia sa era mereu deasupra, alături de cei victorioşi (în permanenţă membră a CC al PCR, preşedinta Grupului de Sprijin şi Coordonare Antititoistă din cadrul Secţiei de Relaţii Externe a PMR, membră supleantă a Comitetului Politic Executiv al PCR de sub conducerea lui Nicolae Ceauşescu).

În acest bloc mă retrăgeam adesea, în apartamentul doamnei doctor Koflen, care întotdeauna mi-a fost un sprijin de nădejde în multe aspecte ale vieţii mele: îmi verificam tensiunea arterială zilnic, căci începuse s-o ia razna (20/13); analizam aspectele sociale şi politice ale acelor vremuri, primind de fiecare dată sfaturi ce m-au ajutat enorm să mă descurc în faţa diverselor provocări. Înţelepciunea iudaică întruchipată de cele două amfitrioane (doctoriţa Koflen locuia cu mama sa, minunata doamnă Leibovici, o adevărată Golda Meir a Comunităţii Evreieşti din ţara noastră) îmi sugera atitudinea pe care era absolut obligatoriu s-o adopt în mijlocul ferocei jungle politico-sociale din locul pe care eu însumi mi-l alesesem pentru a-mi câştiga pâinea cea de toate zilele. Cel mai mult m-a

impresionat faptul că cele două mari doamne erau de cultură germană; limba lor maternă, cea în care comunicau între ele, era germana.

Tot aici locuiau şi alţi înalţi reprezentanţi ai Societăţii Socialiste Multilateral Dezvoltate: preşedintele Sindicatelor Lucrătorilor din Transporturi, client fidel al meu şi mare consumator de cafea Avedis, şefa cenzurii de sub înaltul patronaj al doamnei de la Ministerul Culturii, Suzana Gâdea, şi ea cucerită de aroma inegalabilă a cafelei Avedis, ofiţeri superiori, unii sub acoperire, care adesea urmăreau cu un zâmbet aspectul, aproape unic în acele vremuri, al serviciilor prestate de mine.

Imensa clădire din Sfinţilor 7 fusese în perioada interbelică o puternică bancă evreiască, abandonată cu puţin timp înainte de instaurarea regimului antonescian. Curând după aceea, a căpătat porecla „Casa cu Stafii" şi aici au fost aduse primele familii de evrei deportaţi din Bucureşti în Transnistria, în iarna anului 1941, după mărturiile câtorva supravieţuitori. La numărul 13, vizavi de Biserica cu Sfinţi, a fost mult timp Hanul Mănăstirii Cernica, odinioară o casă minunată. După naţionalizare, ea a devenit din păcate adăpostul unor locatari cu un grad redus de conştiinţă civică, azi aflându-se într-o cumplită paragină, lucru de care se spune că ar fi profitat din plin persoane importante din cartier, pentru a-şi extinde proprietatea smulgând părţi din curtea fostului han. La numărul 15 a locuit familia multimilionarului englez de origine română Mihai Cârciog, unchiul lui Mihai Cârciog, cel care avea să devină, după 1989, unul dintre magnaţii importanţi ai presei noastre.

La o aruncătură de băţ, pe strada Negustori, şi-au trăit perioada de glorie luptătorii internaţionalişti comunişti şi antifascişti Liuba şi Iosif Chişinevschi, agenţi ai Cominternului, trimişi de Moscova pentru implementarea sistemului comunist. Se ştie că Iosif Chişinevschi a fost viceprim-ministru pe toată perioada derulării procesului fruntaşului comunist Lucreţiu Pătrăşcanu şi, în această calitate, a dirijat întregul proces în care au fost torturaţi şi condamnaţi numeroşi comunişti evrei (Harry Brauner, Belu Zilber etc.), foştii săi colegi de Partid. După terminarea misiunii în România, cei doi şi-au pus cenuşă în cap şi au emigrat în Statele Unite ale Americii, unde la scurt timp s-au încuscrit cu un vajnic senator american. Cu forţele astfel reunite, s-a reuşit înfiinţarea pe continentul nord-american (la Washington şi Ottawa) de muzee şi memoriale ale Holocaustului nazist. Victimele Marelui Shoah Comunist (shoah înseamnă calamitate în limba ebraică) mai au de aşteptat însă mult şi bine până să fie menţionate în memoriale dedicate lor, deşi depăşesc ca număr (75 milioane) cu mult pe cele ale Holocaustului (12 milioane).

CAPITOLUL 11

Prin colonelul Aurelian Stan, zis Surdul, îl cunosc pe colonelul Vasile Cucu* [*Nume fictiv. (N.a.)], care încă din tinereţe se remarcase ca bun activist comunist; la nici 18 ani era deja şef de organizaţie judeţeană a PCR. Fusese trimis în URSS pentru specializare la o înaltă şcoală a NKVD-ului, vestita Academie Feliks Dzerjinski, pe care o absolvise ca şef de promoţie. Conform spuselor sale, în primele zile cursanţii au fost dezbrăcaţi de uniformele ţărilor lor de origine şi îmbrăcaţi în uniforma Ministerului de Interne sovietic. Clădirea fiind împânzită cu aparatură de înregistrare, unul dintre cursanţi, care a comentat subiectul între prieteni, a fost trimis imediat în ţară.

Cursantul Cucu observase vizavi de clădirea în care îşi urma cursurile profesionale un ciudat du-te-vino al unor înalţi ofiţeri din NKVD, devenit ulterior KGB. Dimineaţa, aceştia intrau ca militari cu grade superioare şi curând ieşeau ca subofiţeri cu misiunea de pază şi supraveghere a tuturor ambasadelor din Moscova, în special a celor din lagărul capitalist. Din locaţia respectivă veneau şi plecau numeroase autobuze încărcate cu tineri (băieţi şi mai ales fete de o frumuseţe rară). Aceştia urmau să devină viitori agenţi sovietici KGB în lume.

Tovarăşul Cucu s-a remarcat şi a fost ales secretar de Partid al grupului de cursanţi din România. În această calitate, a avut cinstea să participe la garda de onoare organizată în faţa catafalcului lui I.V. Stalin, la funeraliile acestuia, în martie 1953, alături de ambasadorul României comuniste din vremea aceea, Mihai Dalea, şi cursantul Nicolae Ceauşescu. A revenit în ţară cu zestre: o soţie focoasă, ca toate rusoaicele, care, ca şi el, era absolventă a Academiei şi care a fost încadrată imediat la SSI (Serviciul Secret de Informaţii al Armatei, subordonat direct Serviciilor Secrete sovietice). Soţia a refuzat să renunţe la cetăţenia sovietică, întrucât iubirea faţă de soţ nu putea depăşi datoria faţă de Patrie. Cucu având unele probleme în carieră după răcirea relaţiilor româno-sovietice, deşi avusese un start promiţător (la 30 de ani deţinea deja gradul de colonel, grad pe care nu-l va depăşi până la pensionare, în anul 1980), cei doi soţi se despart, urmându-şi fiecare calea. Colonelul s-a recăsătorit cu o femeie cu 20 de ani mai tânără decât el şi cu origine sănătoasă, descendenta unor luptători comunişti ilegalişti de origine autohtonă, trecând astfel cu arme şi bagaje în tabăra ramurii naţionalist-comuniste, la putere în acea vreme. Făcea parte din Corpul de Control al ministrului de Interne şi conducea o importantă direcţie din Ministerul de Interne.

În noaptea în care trupele Pactului de la Varşovia intră în Cehoslovacia, colonelul Cucu este numit ofiţer de serviciu pe Ministerul de Interne şi deci pus să răspundă la „orice telefon”, indiferent cine s-ar afla la capătul celălalt al firului. I se dă ordin să spună că „toată lumea este pe teren” şi

că nu se poate vorbi decât cu el. La orele 23 (trecute fix), primeşte un telefon din partea ministrului Apărării al Uniunii Sovietice, care cere să fie pus în legătură cu Conducerea de Partid şi de Stat, dar Cucu răspunde că este imposibil, doar el e disponibil, toată lumea fiind pe teren. A fost „dovada" sa de loialitate faţă de ramura naţionalist-comunistă, în fruntea căreia se aflau deja Nicolae Ceauşescu şi şeful direct al lui Cucu, generalul Valeriu Buzea.

Comandantul său din perioada cursurilor de la Moscova, vestitul colonel Vasili Napatnikov, ţinuse la terminarea cursurilor să le mai spună câte ceva, foarte important de altfel pentru buna lor pregătire profesională şi morală. I-a invitat pe toţi la unul dintre cele mai luxoase restaurante din Moscova, unde, la terminarea mesei, le-a cerut să adauge la nota de plată o sumă reprezentând 10% din totalul sumei înscrise pe notă, explicându-le că acest lucru este „absolut necesar" dacă socotesc că au fost foarte bine serviţi, căci este singura recompensă pe care oamenii care-i serviseră o pot primi în viaţă. De asemenea, le-a atras atenţia că în ţara lor de origine vor fi marginalizaţi de şefii lor şi nu vor fi avansaţi în grade şi funcţii cum ar merita, iar preţul plătit pentru că au fost cursanţi în Ţara Socialismului Victorios va fi că nu vor depăşi niciodată gradul de colonel şi întotdeauna vor fi încadraţi în funcţii net inferioare pregătirii lor, pentru că aceasta e natura umană; dar, pe de altă parte, vor avea întotdeauna satisfacţia că şefii lor ierarhici le vor fi net inferiori şi deci îi vor putea domina.

Bietul cursant, plecat din România cu gradul de căpitan, deşi era pe post de general ca şef de direcţie în Ministerul de Interne al lui Teohari Georgescu, şi avansat la Moscova la gradul de maior, n-a putut accede niciodată la gradul de general activ, astfel că în 1980, scârbit de atitudinea de neîncredere a tovarăşilor de idei şi de luptă din MI, s-a pensionat.

Având intenţia de a se împrieteni cu mine, tovarăşul Cucu mi-a făcut iniţial unele mici confidenţe. Mă lăuda mereu în privinţa calităţii cafelei şi, brusc, îmi propune să-l ajut să înţeleagă în ce constă „marele secret" al armenilor. Îmi spune că activitatea noastră, a tuturor cafegiilor, este profund analizată şi-mi solicită „colaborarea". Îi explic că aşa-zisul secret al armenilor nu este nimic altceva decât profesionalismul combinat cu o doză maximă de bun-simţ, lipsă de lăcomie şi dragoste profundă faţă de client. De la el aflu pentru prima dată că „ni se pregăteşte ceva". Îi spun într-un moment de sinceritate că, dacă se va concentra întreaga operaţiune de preparare a cafelei într-un singur loc, indiferent sub ce patronaj, o să iasă ceva urât. Mulţi au vrut să cucerească lumea şi până acum toţi au luat plasă. „O să fie o catastrofă, domnule colonel."

De la el aflu cine conduce de fapt Inspectoratul General al Miliţiei, grade şi funcţii. Îmi spune că un om de bază este Costică Voicu, fost secretar al Comitetului UTC pe Ministerul de Interne şi apoi chiar secretar de Partid al întregului Minister de Interne. Cel mai abil dintre ofiţerii inspectori anchetatori era căpitanul Mandache; coloneii Ion Baciu şi Tudor

Stănică erau „cei mai valoroşi”. Vai şi amar de cei care încăpeau pe mâna lor! Cuplul acesta era cel mai „productiv”.

În acel moment, România încă era sub şoc din cauza „brichisirii” (defectării, trecerii în partea adversă) a generalului Ion Mihai Pacepa. Generalul, prin alegerea „libertăţii”, declanşează un dezastru în Serviciile de Informaţii ale României comuniste şi dă semnalul declanşării luptei pe viaţă şi pe moarte între comuniştii internaţionalişti şi cei naţionalist-comunişti. Americanii au încurajat această luptă, întrucât erau de acord cu lozinca lui Deng Xiaoping, patriarhul Chinei moderne: „Nu contează ce culoare are pisica, totul e să prindă şoareci.” Se declanşează o mare anchetă la vârf, cu epurări, retrogradări, transferuri. Trec pe linie moartă o serie de ofiţeri din Serviciile Speciale ale Securităţii; unii dintre ei ajung direct la anchetele penale ale Inspectoratului General al Miliţiei. Cel mai redutabil, fostul aghiotant al generalului Pacepa, colonelul Gheorghe Florea, devine mâna dreaptă a generalului Nuţă (şeful Inspectoratului General al Miliţiei şi vârful de lance al mafiei naţionalist-comuniste), a celor doi colonei, aşii Cercetărilor Penale, Ion Baciu şi Tudor Stănică. Mulţi alţii sunt împrăştiaţi în teritoriu, unii, deşi colonei, ajung în subordinea unor simpli căpitani de Miliţie din Capitală şi nu numai. Pedeapsa lui Ceauşescu este aprigă, o serie de mari capete se văd marginalizate, trase pe linie moartă.

Este perioada în care am acea discuţie cu colonelul Cucu despre „problema cafelei”; doreşte să ştie direct de la sursă ce-i face pe cafegii atât de redutabili, atât de căutaţi de marele public. Din păcate, îi spun, armenii nu sunt prea uniţi între ei, aşa cum sunt evreii. Practic, în asta constă marea superioritate a evreilor, în solidaritatea lor. Evreii au întotdeauna un şef şi cu toţii ascultă de el; în schimb, armenii vor fiecare în parte să fie şefi şi întotdeauna rămân propriii lor şefi. Mă întreabă ce le fac clienţilor de am aşa mare succes. „Dumneata, domnule Florescu (niciodată nu-mi spunea „tovarăşe”, fapt explicabil din punctul său de vedere, căci făceam parte din lumi complet diferite), aduci mari prejudicii ţării, pentru că vinzi produse din import, pe care ţara risipeşte resurse importante în valută forte; oameni ca dumneata ar trebui îndepărtaţi din serviciul societăţii noastre socialiste multilateral dezvoltate... chiar împuşcaţi”, îi scapă o vorbă colonelului Cucu, într-un moment de sinceritate, sub influenţa minunatei votci Stolicinaia. Şi totuşi, ceva mă intrigă: colonelul Cucu făcea parte, împreună cu Victor Ranga, dintr-o Comisie interguvernamentală pentru studierea „fenomenului armenesc”, dar cei doi aveau interpretări diferite: Ranga reuşise să insufle majorităţii Comisiei ideea că numiţii cafegii reprezintă „un pericol public”, colonelul Cucu refuzase să ia drept bună afirmaţia lui şi, prin mine, dorea să cunoască mecanismul, deşi deja reuşise să-şi apropie pe unul dintre cei mai importanţi cafegii de origine armeană, Şaram Hazarian, şeful cafenelei din blocul Patria. Colonelul Cucu avea nevoie de informaţii serioase din mai multe surse, dar eu l-am refuzat

„în mod ostentativ” (cum mi-a spus mult mai târziu). Între el şi Hazarian, în schimb, au existat relaţii profunde. Colonelul Cucu îmi oferea privilegiul de a-i fi prieten, în speranţa că voi fi în cele din urmă „brichisit”, dar relaţia dintre noi continua prin propria sa brichisire de către mine, el devenind, alături de colonelul Aurelian Stan, o sursă de informaţii de mare încredere din interiorul Ministerului de Interne pentru mine şi apropiaţii mei.

În acelaşi an, 1978, explodează Combinatul Chimic de la Piteşti. Se caută vinovaţii şi se descoperă că utilajele fuseseră achiziţionate prin intermediul generalului Ion Mihai Pacepa. El era vinovat de subminarea economiei naţionale şi nimeni altcineva, deşi se pare că însăşi Elena Ceauşescu avusese un rol însemnat în acel demers. Pacepa o brichisise, lucru de neconceput, aşa că trebuia lichidat cât mai repede. Prin intermediul colonelului Nica, subordonat al generalului Doicaru (unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Victor Ranga) şi apoi al generalului Nicolae Pleşiţă, proaspăt numit în locul lui Doicaru, este contactat Yasser Arafat. Acesta vine de mai multe ori în ţară şi poartă convorbiri secrete cu Ceauşescu privitoare la lichidarea fizică a generalului Pacepa. Prin Yasser Arafat se ia legătura cu vestitul terorist de talie internaţională Carlos, zis Şacalul. Acesta se întâlneşte cu generalul Nicolae Pleşiţă în mai multe locaţii din Bucureşti, una dintre ele fiind casa din strada Păsărelelor 18, unde Acuma se întrece pe sine. Mossadul află de vizita Şacalului şi protestează pe lângă Nicolae Pleşiţă. Protestul este făcut direct de către Eminenţa Sa dr. Moses Rosen, căci soţia acestuia, Amalia Rosen, era consăteancă a lui Pleşiţă.

De la colonelul Cucu aflu structura Ministerului de Interne, cine conduce Securitatea, cine conduce Direcţiile ei, ce studii au şi ce hram poartă... Un rol important în paza şi protecţia lui Ceauşescu avea generalul Marin Neagoe, şeful Direcţiei 5 de Protecţie şi Pază. Acesta, de o prostie proverbială, încurca adeseori iţele. Marele său merit era gradul de rudenie cu familia lui Nicolae Ceauşescu; i se spunea Zevzecul, dar era pe linie, alături de iluştrii săi protectori. Generalul Nicolae Pleşiţă, fiul unui argat cu două clase primare şi al unei ţărănci analfabete, descendenta unei familii de lotri din zona Târgovişte, un adevărat „superman extraterestru” (conform propriei sale mărturisiri), intrase de mic în mişcarea comunistă. Simplu activist UTC, este recrutat pentru noua organizaţie comunistă, Securitatea Statului, încă din 1948 şi promovat de la gradul de soldat, subofiţer, ofiţer până la cel de general-colonel (la 38 de ani era deja general-maior). Trece prin înalte funcţii de conducere în Securitate, la 32 de ani este numit şef al Securităţii regiunii Cluj şi obţine titlul de doctor în istorie din partea Universităţii clujene. Ocupă rând pe rând înalte funcţii în Securitate, iar în 1980 este numit şef al Serviciilor de Informaţii Externe şi adjunct al ministrului de Interne. După fuga lui Pacepa, devine omul de bază al lui Ceauşescu în cadrul Securităţii; fiind în copilărie argaţi

amândoi, îşi găsesc afinităţi nebănuite. Se pare însă că generalul, în cele din urmă, preferă ciocolata, în special cea consumată în casa lui Acuma din strada Păsărelelor 18.

În noaptea producerii exploziei de la Piteşti, valorosul general se afla „la gagici" (conform propriei sale mărturisiri), adică în stabilimentul lui Acuma, lăsându-l pe Ceauşescu să facă spume. Nimeni nu ştia unde este, nici măcar cei de la Securitate, spre disperarea soţiei sale, care bănuia ceva, dar ca orice soţie de brav securist trebuia să se conformeze, mai ales că generalul venea din astfel de misiuni stors ca o lămâie. Pentru aceste fapte, Ceauşescu îl pedepsea mereu, dar având nevoie de el îl ierta de fiecare dată, fapt pentru care era poreclit de apropiaţi „generalul minge": cu cât îl lovea mai tare, cu atât se ridica mai sus în ierarhia pupincuriştilor Marelui Cârmaci. Fetele lui Acuma îl porecliseră deja „generalul Acuma" şi-şi amintesc cu duioşie de el şi azi, fiindcă un „tătic" bun ca el mai rar (le-a înzestrat cu case, unele chiar de patrimoniu, cu servicii bănoase şi bine plasate, ajutându-le să-şi facă fiecare o carieră de invidiat şi chiar să se mărite avantajos, devenind adevărate doamne de valoare ale României de atunci şi de acum). Bietul general însă, din atâta pasiune faţă de acele superbe fete, s-a ales cu un drăguţ de diabet, azi având ambele picioare amputate. Blestemul victimelor sale l-a urmărit şi l-a găsit în cele din urmă, soţia pierindu-i de inimă rea, iar vilişoara de la Târgovişte fiind distrusă într-un incendiu devastator; locuinţa de serviciu din Primăverii i-a fost de asemenea luată. Pensia acordată de Statul capitalist multilateral dezvoltat este însă mulţumitoare şi îi permite să-şi trăiască ultimele clipe ale vieţii în mod decent, având în vedere poziţia lui în rândul marilor criminali ai regimului comunist.

Prin colonelul Cucu, aflu că „tortura era cea mai ieftină metodă de obţinere de către torţionari (anchetatorii Securităţii din Calea Rahovei 37-39) a declaraţiilor dorite din partea celor anchetaţi". Ofiţeri redutabili ca Gheorghe Florea, Lupu, Constantin Matei, Costică Voicu, Mandache, Ovidiu Constantin deţin adevărate recorduri. Dar cel mai important dintre ei este medicul colonel Iosef Damian, care verifica, superviza, coordona împreună cu coloneii Tudor Stănică şi Ion Baciu întreaga acţiune de Cercetări Penale din Arestul Mixt (Securitate şi Miliţie) de la adresa respectivă. De asemenea, un om de bază era şeful Arestului Mixt, colonelul Mihai Creangă, un fost argat, ca şi Pleşiţă şi Ceauşescu, dar care nu reuşise niciodată să fie mai mult decât un absolvent de liceu, deşi şefii săi făcuseră „pe dracu în patru" să-l ajute în acest sens, date fiind serviciile sale nepreţuite.

În primăvara lui '78, soseşte în ţară doamna Olga Morski. Prin intervenţia preşedintelui Congresului Mondial Evreiesc, Nahum Goldman, şi a directorului postului de radio Europa Liberă, Noël Bernard (el însuşi evreu ardelean, ca şi Bernard Morski), familia Morski se reuneşte la Bucureşti. Sunt invitat de prietenul meu Morski în apartamentul nr. 9 din

blocul din strada Negustori 20. Discuţiile au durat o noapte întreagă. Doamna Olga Morski venea din Porto Rico, unde fiul său deţinea o fabrică de ceasuri, sub licenţă elveţiană. Îmi povesteşte viaţa ei, pusă în slujba familiei, mai ales după arestarea şi condamnarea soţului. Îi rămăsese fidelă acestuia şi-şi crescuse copiii singură. Luptase ca o leoaică pentru reîntregirea familiei. Spera să-şi ia bărbatul în America. Îmi spune că acesta i-a povestit multe despre mine şi mă sfătuieşte s-o „întind" cât mai repede din ţară, pentru că orice „scurtcircuit" poate schimba nu numai viaţa mea, ci şi a întregii mele familii. „Domnule Florescu, ăsta-i sfatul meu, căci comuniştii sunt chiar mai periculoşi decât naziştii. În nazism, torţionarii erau întotdeauna germanii şi acoliţii lor, pe când în comunism, torţionarii sunt chiar din neamul celor torturaţi şi exterminaţi. Comuniştii şi-au exterminat adesea şi propriii lor fraţi. De Shoahul comunist lumea va scăpa foarte greu; durează de la începutul secolului şi probabil va continua şi în secolul următor. E groaznic, fugi, domnule Florescu; te aşteptăm în Porto Rico. Du-te oriunde în lume unde nu-i comunism şi până atunci fii foarte atent cum lucrezi şi cu cine lucrezi; prietenii cei mai buni pot să-ţi aducă cele mai mari necazuri şi nenorociri. Fereşte-te de prieteni şi mai ales de proşti."

La plecare, îmi dăruieşte o duzină de ceasuri de la băiatul lor, pentru fiecare membru al familiei mele, şi o sticlă de parfum 1011 de un litru. Eu îi adusesem o ştiucă frumoasă şi o plasă cu 2 kg de ficat de gâscă. „Fugi, domnule Florescu, cât mai ai timp", au fost ultimele ei cuvinte. Cei doi părăsesc România cu destinaţia SUA, iar după numai şase luni Morski obţine şi cetăţenia israeliană şi este trimis, ca reprezentant al Congresului Mondial Evreiesc, să supravegheze construcţia şi amenajarea Căminului-spital al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, din cartierul Bucureştii Noi, strada Jimbolia 15. În lipsa sa, îl cunoscusem pe domnul Menahem Godeanu, buna dispoziţie întruchipată. Prin acesta obţin pe parcursul mai multor ani ca, împreună cu familia, să iau masa la restaurantul ritual de la Eforie Nord al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, întrucât în acea vreme serviciile de pe litoral lăsau de dorit, în special din punctul de vedere al alimentaţiei.

La revenirea în ţară, domnul Morski îşi reia activitatea, dar acum ca cetăţean israelian, plătit în dolari, şi tratează altfel afacerile, vorba unui mare rabin: „Altfel vorbeşti când ai banul în buzunar." Relaţiile dintre noi atinseseră o culme în august 1977, când sosise în România Excelenţa Sa Menahem Begin, prim-ministru al Statului Israel. Fusese cazat la Hotelul Modern de lângă Biserica Armenească, pentru a fi cât mai aproape de Templul Coral, căci ziua următoare era ziua sfântă de Sabat, când nu circula decât pe jos. Aici a fost servit numai cu mâncare cuşer, adusă special de la restaurantul ritual din strada Popa Soare. Prevederile rituale mozaice au căzut în grija supraveghetorului de la Comunitate, nimeni altul decât prietenul meu Bernard Morski, care a venit la mine cu un sac de

cafea verde biologică de Hawaii, pe care am pregătit-o împreună, respectând cu stricteţe cele mai severe reguli religioase.

În ultima zi a convorbirilor, care s-au desfăşurat la Snagov şi s-au terminat seara târziu, după mai bine de opt ore, prim-ministrului Israelului i-a fost servită masa cu produse de la restaurantul ritual. Morski a adus personal aceste produse, dar nu a putut intra în sala unde aveau loc discuţiile, fiind obligat să predea preparatele unui reprezentant oficial care le-a dus înăuntru, cu excepţia unui termos cu cafea înmânat Rabinului-şef Moses Rosen. Când Excelenţa Sa Menahem Begin a văzut mâncarea fără supraveghetorul ritual, şi-a dat seama că a trecut un răstimp în care ea nu fusese vegheată din punct de vedere religios şi a hotărât să nu consume din acea mâncare, dar, din respect pentru gazde, a gustat din legume şi desert şi a băut o cafea Avedis cuşer, din termosul aflat asupra Rabinului-şef. Era cafeaua pregătită de mine şi Morski.

Se spune că Ceauşescu a remarcat acest lucru şi s-a adresat direct lui Moses Rosen, dorind să înţeleagă ce se întâmplă. Şi, pentru a dovedi că nu are prejudecăţi şi că are încredere în invitatul său, a solicitat o cafea din termosul cu pricina - şi astfel a făcut şi el cunoştinţă cu cafeaua Avedis, în variantă cuşer. La părăsirea României, în bagajele Excelenţei Sale s-au aflat şi câteva kilograme de cafea Avedis, a ţinut prietenul meu Morski să-mi spună, cu multă afecţiune.

Cozile la magazin devin enorme şi eu nu găsesc ceva mai bun de făcut decât să ies afară, în stradă, alături de oameni, şi să întreţin clientela în discuţii amicale, cu grijă şi respect. Cozile de sute, chiar mii de persoane devin ceva obişnuit în Sfinţilor 6, unde, uşile de la prăjitorie fiind deschise, totul se petrece la vedere. Vânzările cunosc valori nemaiîntâlnite până atunci. Mă vizitează tot mai mulţi şefi de restaurante, dornici să procure măcar pentru ei înşişi şi clienţii lor de suflet cafeaua atât de apreciată în acele vremuri. Printre ei, Ion Bănicioiu, un oltean care nu-şi dezminţea originea, foarte activ pe frontul alimentaţiei publice, având în subordine un bar şi mai multe puncte de vânzare cu gustări în pasajul Victoria. La mine i-a cunoscut pe Nefian şi Morski, cu care se pare că a colaborat fructuos în vederea procurării unor bijuterii de valoare. Olteanul se pregătea intens pentru vremurile ce urmau să vină. Îndrăgostit lulea, ca mai toţi oltenii de altfel, de frumoasa sa soţie, îi făcea acesteia cadouri costisitoare, spre disperarea colegului său puţin mai în vârstă Gheorghe Godeanu. Soţia lui Nelu Bănicioiu avusese dintr-o relaţie anterioară două fetiţe gemene, care pieriseră la cutremurul din 4 martie împreună cu părinţii ei adoptivi, în blocul Casata de pe Bulevardul Magheru. Cei doi soţi aveau împreună o fetiţă născută în 1973, pe nume Oana, pe care cu puţin înainte de cutremur o luaseră cu ei şi care reprezenta pentru amândoi unica lor raţiune de a fi. Nelu Bănicioiu strângea pentru ea tot aurul din lume şi, prin colaborarea cu Nefian şi Morski, considera că-şi poate realiza obiectivele urmărite.

Temându-mă de spiritul său mult prea aventuros, am căutat să mă ţin mai departe de el, deşi era un om jovial şi inteligent. Am reflectat îndelung la şansa de a obţine prin el un bilet spre „Paradisul Proştilor”, dar nu l-am evitat niciodată atunci când mi-a solicitat serviciile. Dacă era drept sau nu, viaţa urma să se pronunţe, deşi adeseori ne joacă farse ironice, mai ales în materie de dreptate. Atunci însă aveam amândoi mare succes şi ne bucuram de el, alături de familiile noastre. Eram amândoi conştienţi că toate carierele au momente de succes, de regres şi de revenire, dar ne simţeam încrezători în viitorul nostru, chiar şi comun, dacă vremurile ne-ar fi fost favorabile. Eram totuşi diferiţi: eu întotdeauna m-am considerat un comerciant foarte apropiat de oameni, în special de cei obişnuiţi, pe când el era mult prea aproape de mafia securisto-comunistă, atât naţionalistă, cât şi internaţionalistă, făcând o echilibristică aproape sinucigaşă între cele două ramuri.

În toamna anului 1978, Virgil Stan încearcă să treacă Dunărea înot în Iugoslavia. Este prins şi, pe drumul spre pichetul de grăniceri, înghite întreaga sumă de bani în valută ce-o avea asupra sa. La controlul corporal efectuat la pichet, nu i se găseşte nici un ban. Este adus la Bucureşti şi condamnat la un an închisoare pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.

Speram ca 1979 să fie un an măcar la fel ca cel dinainte. Tot mai multă lume se îndreaptă spre magazinul nostru, deşi aşa-zisele „cote de cafea” creează unele probleme. Prin domnul Ceicu, reuşesc să le trec cu bine, nu în ultimul rând cu acordul tacit al lui Ranga. Îi serveam însă ca pe nişte adevăraţi prinţi pe toţi cei care foloseau parola „Ranga”. Majoritatea securişti, de toate tendinţele, erau de acord că la mine se află „cea mai bună cafea din România”, ba unii mergeau cu aprecierile şi mai departe. Mă bucuram în acele momente de aprecierea tuturor. Numeroase ambasade, instituţii ale Statului, mari oameni de cultură, medici celebri, cadre valoroase ale învăţământului de toate gradele şi nu numai veneau în magazin pentru a fi serviţi cu inegalabila cafea Avedis. Singura explicaţie pe care le-o dădea tuturor românul Florescu, poreclit Armenaşul, era: cinstea înainte de toate.

Apare în magazin şi rapsodul popular Ion Dolănescu, născut „lângă Carpaţi, într-o casă cu mulţi fraţi”, dar locatar şi proprietar al palatului din strada Caimatei 8. Marele prinţ al muzicii populare româneşti, întotdeauna foarte elegant, îmbrăcat iarna cu haină şi căciulă din blană de nurcă, cu un aer maiestuos, era conştient de marea sa valoare atât artistică, cât şi, mai ales, financiară (nu prea cunoştea drumul Fiscului, întrucât, ca bun liber-profesionist, evita acest drum). Era însoţit mai tot timpul de alt prinţ, poate nu chiar atât de faimos ca el, dar mai impunător, Tiberiu Ceia. Ne vizita adesea; comanda şi pleca. Veneau apoi cei doi fraţi ai săi şi ridicau marfa sau îl trimiteam pe Mihai în Caimatei, căci adesea avea „urgenţe”. Plata o făceau cei doi. Adeseori lăsau sume importante drept şpagă, dar

întotdeauna banii ajungeau în buzunarul lui Mihai. De aceea, Mihai era bucuros de vizitele maestrului.

Ion Dolănescu venea adesea însoţit de cântăreaţa de muzică populară Ileana Constantinescu şi de fiul său şi al Mariei Ciobanu, Ionuţ Dolănescu. De creşterea şi educaţia micuţului prinţ se ocupa bunica paternă, mama maestrului, dar un rol deloc neglijabil îl avea doamna Ileana Constantinescu, care se comporta ca o autentică mamă. Ion Dolănescu era „în bani", de aceea îmi făcea plăcere să-l servesc. Avea mulţi prieteni, foarte mulţi fini şi cumetri (circa 300) şi consuma masiv produsele ce se găseau la mine. La un moment dat, era principalul sponsor al furnizorilor mei. Prin el şi cu ajutorul banilor lui, reuşeam să fac faţă mai bine noilor provocări din partea furnizorilor. Adus de el, apare alt mare rapsod popular, Gheorghe Turda. Şi acesta e o persoană plăcută, deşi ofiţer superior în Ministerul de Interne.

Ion Dolănescu era un apropiat al familiei Ceauşescu, prin fratele dictatorului, Ion Ceauşescu, ministrul adjunct al Agriculturii pe vremea când, la conducerea acestui minister, se afla „cel mai mare agricultor al ţării", formidabilul Angelo Miculescu. Acesta, deşi comunist convins, punea ban pe ban, pentru timpurile „ce-or să vină". Se gândea deja la nepoţi, deşi primul ginerică alesese „libertatea", fugind ca din puşcă pe meleagurile ospitaliere ale îndepărtatei Canade. Avea de unde, avea balta peşte, dar se gândea cu groază oare pe mâna cui va ajunge teşchereaua sa doldora, obţinută cu mare trudă şi broboanele de sudoare de rigoare. Doamna ministru dădea încontinuu acatiste ca să-i dea Dumnezeu un nou ginere, să-i placă agricultura, pescuitul şi vânătoarea, să „le aibă cu familia", pentru că altfel s-ar alege praful de toate. Pe de altă parte, consulta în permanenţă ghicitoarele în cafea - şi ce cafea putea fi mai bună în acest scop decât cafeaua Avedis, aflată la dispoziţia sa în permanenţă, la orice oră din zi sau din noapte?

Fratele lui Ceauşescu, Ion, era mare amator de petreceri, organizate în special la Scorniceşti, unde participau toţi cei din neam. Ion Dolănescu cununase şi botezase câţiva membri ai familiei, sperând să aibă protecţie din partea clanului, mai ales în privinţa sustragerii de la plata dărilor către Statul comunist. La Scorniceşti era „în familie"; toţi îl iubeau nevoie mare. Liber-profesionist, el declara adesea sume mult mai mici faţă de ce încasa în realitate. Avea o protecţie absolută prin Ion Ceauşescu. Taxiurile circulau zi şi noapte din şi spre palatul din Caimatei 8. Mulţi băieţi de la Securitate şi Miliţie erau oaspeţii săi.

O după-amiază din primăvara anului 1979 mi-a atras atenţia asupra acestui personaj. Stabilisem de dimineaţă cu Ion Dolănescu să-l servesc cu două cartoane de banane ce-i trebuiau pentru numeroşii săi invitaţi. Îmi trimite, ca de obicei, pe cei doi fraţi, care mergeau cu el în mai toată ţara, la petrecerile unde era invitat celebrissimul lor frate. Înainte de a-i servi, îmi arunc privirea de jur-împrejur şi văd venind dinspre strada Caimatei

(tocmai intraseră pe strada Radu Cristian), un grup de bărbaţi în civil; în mijlocul lor, şeful Miliţiei Economice pe Capitală şi cel al Sectorului 2. Îngrozit, le fac semn celor doi s-o întindă, pentru că se apropie „Taifunul". „Care «Taifun», domnule şef?", mă întreabă unul dintre ei. „Păi, uite ce vine din faţă!" „Cine, ăştia?!? Dă-i dracu, fură la frati-miu şi băură cinci sticle de whisky, d-ăl' de la mata, se interesară de unul, şef de abator de la Giurgiu. Am cântat împreună duminică la nunta fiică-sii, sunt oameni foarte bogaţi, plini de bani şi de aur."

Grupul se îndrepta spre noi, spre magazinul meu. Noi, eu, Mihai şi cei doi fraţi Dolănescu, ne aflam în faţa prăjitoriei de cafea din Sfinţilor 4. La sosirea întregului grup, îi întâmpin cu zâmbetul pe buze şi mă adresez tuturor cu tradiţionalul: „Bine aţi venit în unitatea noastră!" La salutul meu răspunde maiorul Constantinescu, probabil cel mai mic în grad, şeful Miliţiei Economice din Sectorul 2 al Capitalei: „Florescule, am venit la tine să bem «cea mai bună cafea din Bucureşti», ne primeşti?" „Mă simt onorat", îi răspund, invitând întregul grup (circa şase persoane) în biroul meu din Sfinţilor 6 şi făcându-i semn lui Mihai să-i servească pe cei doi fraţi ai lui Dolănescu. Clientul nostru, stăpânul nostru. Nu-mi puteam permite să pierd un client de talia marelui nostru rapsod popular...

După această întâmplare, întregul comerţ din Capitală şi nu numai e zdruncinat din temelii de un cutremur: este arestat însuşi viceprimarul Capitalei, marele strateg al comerţului românesc din acele vremuri, Radu Abagiu. I se înscenează un proces pe baza unor acuzaţii de luare de mită. Principala dovadă se spune că ar fi fost organizarea nunţii fiicei sale cu un tânăr economist de la Bacău pe nume Viorel Cataramă, pe care Abagiu îl cunoscuse în RFG şi-l luase sub aripa sa protectoare, făcându-l ginerică. Se pare însă că după arestarea lui Radu Abagiu tânărul ar fi divorţat de fiica lui, care la scurt timp după aceea s-ar fi sinucis. La nunta celor doi tineri s-a servit fiecărui mesean câte o sticlă de whisky Ballantine's de 25 de ani vechime, marfă primită direct de Radu Abagiu ca plocon din partea unui grup de şefi de restaurante. Din păcate, printre martorii acuzării se află şi marele cafegiu armean Şaram Hazarian, din blocul Patria. Acesta declară că i-ar fi dat lui Abagiu un ceas elveţian de aur. Conform spuselor colonelului Cucu, Şaram era colaborator al Securităţii şi avea misiunea de a planta diverse scrumiere dotate cu microfoane la mesele unde se aşezau anumite persoane vizate. Se pare că de aici i s-ar fi tras inginerului Ursu marile necazuri care au culminat cu moartea sa în arest. Vizaţi erau atât turiştii străini, cât şi şoferii demnitarilor.

Refuzând să recunoască faptele, Radu Abagiu este supus torturii, sub directa supraveghere a doctorului Iosef Damian. Acesta, evreu de origine, reuşise să treacă cu arme şi muniţii de la internaţionalist-comunişti în tabăra la putere în acel moment, cea naţionalist-comunistă, şi încerca să dovedească noilor stăpâni că nu este mai prejos decât maeştrii săi. Aceştia, antisemiţi convinşi, nu prea credeau în el, dar îl foloseau, deoarece

metodele sale erau infailibile, cu rezultate remarcabile în obţinerea mărturiilor acuzatoare din partea celor arestaţi şi anchetaţi în „Bârlogul terorii şi torturii” din Calea Rahovei 37-39.

Nu se ştie nici până azi ce a fost forţat să recunoască marele om. Economist de formaţie, fusese recrutat de Securitate încă de pe băncile facultăţii, fiind trimis imediat în Germania Federală, unde sub directa conducere şi îndrumare a generalului Pacepa, şeful oficinei de spionaj a României din acea ţară, reuşeşte să devină ataşat comercial. După fuga lui Pacepa, asupra lui Abagiu încep să planeze unele bănuieli. Rolul său în aprovizionarea nu numai a Capitalei, ci şi a ţării, a fost unul de primă mână. El cunoştea perfect problemele aprovizionării populaţiei şi căutase în decursul întregii sale activităţi să ia taurul de coarne. Fusese principalul artizan al mandatariatului, ucis aproape în faşă de Ceauşescu la reîntoarcerea din China şi Coreea de Nord, în 1971. Radu Abagiu lansase lozinca „schimbului de experienţă” dintre lucrătorii din comerţ ai ţărilor socialiste, şi astfel mii de şefi de unităţi comerciale de toate profilurile au plecat în excursii organizate în acest scop în străinătate, bineînţeles în lagărul socialist, sub patronajul Ministerului Comerţului Interior şi al Primăriei Generale a Capitalei. Fiind fiu de deţinut politic, lucru ascuns la primirea în Partid (obligatorie pentru şefii de unităţi din comerţ), am ezitat să completez formularele Serviciului de Paşapoarte din MAI. Considerând că Securitatea îmi va verifica declaraţia, am lăsat-o pe Mariana să plece doar ea în aceste excursii, astfel că soţia mea a vizitat tot aşa-zisul lagăr socialist, de la Baltica până la Urali.

Ideea lui Radu Abagiu a fost genială. Mariana s-a întors extrem de impresionată de ţările văzute. Pe mine mă interesa dacă exista un comerţ similar cu cafea în acele ţări. Nu mică mi-a fost mirarea când am aflat că nici măcar la Erevan, capitala Armeniei Sovietice, nu exista ce aveam noi la Bucureşti, mici centre pentru prelucrarea şi vânzarea cafelei. La Erevan nu existau cafegii armeni. Exista însă un patriarh armean originar din Bucureşti, bunul prieten al domnului Avedis Carabelaian. Cafegiii armeni din România şi în special cei din Bucureşti erau unici în Europa şi, poate, unici in lume.

Efectul îndepărtării lui Radu Abagiu se resimte imediat în viaţa comercială şi economică a Capitalei. Nimeni, niciodată nu l-a putut înlocui. Era un temerar, poate chiar un aventurier, dar era un om priceput în ale comerţului. Îl asculta toată lumea, de la directorii din subordine până la ultimul lucrător din comerţul bucureştean. Comunicarea era perfectă. El renovase Hala de Peşte din Halele Centrale Obor cu ajutorul vestitului pictor Piliuţă (se spunea ca Piliuţă îi dăruise câteva lucrări de mare valoare, dar încasase de la Statul român circa 5 milioane de lei, bani grei pentru acele vremuri). Bineînţeles că maestrul Piliuţă n-a fost acuzat pentru dare de mită; dac-ar fi fost, i-ar fi implicat pe mai toţi conducătorii de Partid şi de Stat. Cu acea ocazie, a fost reiterată ideea „Nici o masă fără

peşte", idee lansată de cuplul Abagiu-Ranga, care a atras ura conducătorilor de Partid şi de Stat. Se credea că datorită consumului exagerat de peşte, ce-i drept congelat, şi fosforului pe care-l conţinea, populaţia începuse să se trezească „din somnul cel de moarte".

Lumea discuta pe la colţuri. După Abagiu, se spunea, nimic nu va mai fi ca înainte. Ranga rămâne singur, fără marele său prieten şi aliat. Pe cererea de aprobare de prelucrare a cafelei pentru Ambasada Braziliei, era semnătura lui Virgil Trofin; Radu Abagiu îi fusese adjunct, dar în realitate adevăratul ministru al Comerţului fusese el. Despre Virgil Trofin se vorbea în acele vremuri că ar fi succesorul lui Nicolae Ceauşescu. Acest fapt i-a fost fatal. A fost imediat îndepărtat şi trimis la „munca de jos", la un IAS din judeţul Călăraşi, unde a murit în condiţii destul de dubioase. A fost un semnal către toţi ceilalţi „pretendenţi la tron" că trebuie să stea în banca lor, întrucât cine va conspira va avea aceeaşi soartă. Nimeni nu a riscat.

Arestarea şi punerea sub acuzare a unuia dintre marii securişti sub acoperire (Radu Abagiu era în acel moment colonel de Securitate şi urma să fie avansat general) nu era o problemă simplă, dar cazul Pacepa deschisese ochii naţionalist-comuniştilor asupra pericolelor ce-i păşteau chiar pe ei. Misiunea a fost încredinţată unuia dintre cei mai devotaţi oameni ai Mafiei naţionalist-comuniste, generalul Valeriu Buzea, care a cerut aprobarea şefilor săi. Întrucât era vorba de arestarea primului demnitar comunist din epoca Ceauşescu, s-a cerut aprobarea Marelui Cârmaci, care iniţial s-a opus, pentru că acuzaţiile erau destul de slăbuţe. Atunci s-a apelat la Elena Ceauşescu, care răspundea pe linie de Partid şi de Stat de toate cadrele de conducere. Ea l-a desemnat pe generalul-colonel Ion Dincă (vestitul Ion Balcon), primarul general al Capitalei şi deci şeful lui Abagiu, membru plin al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR. Principalul motiv invocat în faţa Elenei Ceauşescu a fost încălcarea gravă a moralei proletare, a principiilor eticii şi echităţii socialiste. Se pare că Radu Abagiu avea o amantă, profesoară de franceză, expertă în „fineţuri" sexuale. În calitatea sa de viceprimar al Capitalei, îi repartizase acesteia o vilă somptuoasă lângă Foişorul de Foc, vilă pe care o dorea directorul Spitalului Foişor, un apropiat al conducerii Ministerului de Interne. Ori de câte ori Ion Balcon îl căuta la telefon pe Radu Abagiu, acesta răspundea de la această adresă (telefonul era pus deja sub urmărire), astfel că Dincă a dat bine-cunoscutul lui semnal: „Umflaţi-l!"

Principala vină a viceprimarului Radu Abagiu era faptul că mergea „la gagică", şi nu „la gagici", cum făcea Nicolae Pleşiţă, bosul de la „Ochiul şi Timpanul". În ziua hotărâtă pentru a-l „umfla" pe Radu Abagiu, s-a deplasat la Primăria Generală însuşi generalul Valeriu Buzea, cu o maşină a Inspectoratului General al Miliţiei. A intrat în biroul viitoarei sale victime şi l-a invitat până „la sediu" (Calea Rahovei 37-39) pentru „clarificarea" unor probleme legate de arestarea prealabilă a unor subalterni. Fiind ora prânzului, Abagiu i-a spus generalului că îi este foame

şi l-a invitat la masă la unul din restaurantele din subordine (întregul comerţ era subordonat viceprimarului, cu excepţia Comalimentului, subordonat direct Ministerului Comerţului Interior). La ieşirea din Primăria Generală, generalul Buzea îl invită în maşina sa, dar Abagiu refuză, întrucât era cu propriul său Mercedes (alb, aceasta fiind culoarea sa preferată, ce-i exprima, după părerea sa, propriul caracter). Generalul n-are încotro şi urcă el în maşina viitoarei sale victime.

La restaurant sunt serviţi ca nişte prinţi, dar generalul nu ia decât un Pepsi şi numai contra cost, refuzând invitaţia viceprimarului. La plecarea din restaurant, maşina Miliţiei pierde urma Mercedesului şi întreg dispozitivul Ministerului de Interne intră în alertă. Dar la sosirea în „Bârlogul terorii", toate reintră în normal. Colectivul de anchetatori, alături de care se afla, ca de obicei, doctorul cunoscut de către toţi cei ce poposiseră în Calea Rahovei drept „Josef Mengele", intră în acţiune şi astfel mult încercatul colonel din Direcţia de Informaţii Externe Radu Abagiu cunoaşte pe pielea lui mult apreciata omenie a vestitului stabiliment, unde în cele din urmă spune şi ce lapte a supt la ţâţa maică-sii. „Sinceritatea" sa a contat foarte mult în clarificarea unor „nelămuriri" ale organelor de anchetă ale Securităţii. El a fost întotdeauna invitatul celor de la etajul 2 şi a fost cazat în garsonierele rezervate Securităţii, şi nu la beci, unde erau repartizaţi clienţii Miliţiei.

Conform spuselor colonelului Cucu, Radu Abagiu a fost salvat din furcile caudine ale organelor de Cercetare Penală de însuşi generalul de Securitate Nicolae Pleşiţă, care s-a deplasat personal la sediul din Calea Rahovei, unde Securitatea avea propriile ei săli pentru discuţii. Pleşiţă îi promite lui Abagiu că-l va scăpa foarte uşor de acuzaţiile aduse dacă îşi va ţine gura, pentru că Securitatea pe care o reprezintă nu-şi abandonează oamenii, dar trebuie să accepte fără crâcnire hotărârile pe care le va lua corpul de anchetatori şi apoi Justiţia română, pentru că are destui duşmani puternici, care-i vor capul.

Abagiu a scăpat cu doar trei ani de închisoare la locul de muncă. Cum era în primul rând economist, a fost preluat cu vasta sa experienţă internă şi internaţională de Ion Ceauşescu, ministrul adjunct al Agriculturii, fratele dictatorului, şi pus la muncă „în folosul societăţii". Aici Abagiu a intrat „ca în brânză", creându-şi un grup de influenţă asupra tuturor problemelor importante ce existau în Ministerul Agriculturii. În acest grup se afla şi inginerul agronom Nicolae Zăvoranu, primul soţ al Marioarei Bănicioiu, în acel moment nevasta renumitului Nelu Bănicioiu, comerciant care se distingea printre colegii săi din Capitală precum măgarul printre oi. Intrarea lui Radu Abagiu în viaţa lui Nicolae Zăvoranu a fost benefică din toate punctele de vedere.

CAPITOLUL 12

În vară, cade marea bombă: se sistează definitiv aprovizionarea unităţilor comerciale de profil cu cafea verde. Operaţiunea de prăjire a cafelei devine monopol de stat, sub stricta supraveghere si responsabilitate a lui Victor Ranga, care devine astfel Primul şi Unicul Cafegiu al Ţării. Cine vrea o cafea bună numai cu el poate trata de acum încolo; dar suntem în România, unde, după cum se ştie, minunile ţin doar trei zile. Marele public încă nu află. El continuă să prefere cafegiii, iar printre ei mă aflu şi eu. Stocurile nu-mi oferă însă decât un răgaz de câteva luni. Presiunea psihică se face simţită. Încet, dar sigur, doamna Koflen devine principalul meu sfătuitor. Îmi spune că există întotdeauna o portiţă, că trebuie să găsesc rezolvarea situaţiei, dar nu înainte de a urma cât mai repede un tratament pentru hipertensiunea arterială, revenită la valorile de dinainte de Vatra Dornei.

Prin domnul Bergman obţin un loc de odihnă şi tratament la Covasna, în Complexul UGSR. Concomitent, mă îngrijea profesorul Leonida Gherasim de la Spitalul Colţea. El îmi spusese că trebuie să aleg totuşi Covasna, fiind aproape unică în Europa şi a doua în lume în tratarea complexă a bolilor cardio-vasculare. Eu tânjeam după Vatra Dornei, staţiune care-mi produsese o puternică impresie. Dar plec la Covasna în a doua jumătate a lunii iulie, Mariana rămânând la comandă, având-o alături pe fosta sa colegă Mariana Matei. Personalul fiind de încredere, plec fără griji.

La revenirea în Bucureşti, mă confrunt brusc cu mari probleme. Se instituie cote de cafea prăjită pentru fiecare magazin în parte. Domnul Ceicu se pensionase şi-n locul lui trece în faţă Dan Grigore Adamescu, secondat îndeaproape de Gheorghe Sima. Nu eram printre persoanele agreate de acesta, dar aveam încă sprijin la Panduri. Acolo era colonelul Ioan Sava, prietenul meu de la Valea Cascadelor, mutat disciplinar de Ranga ca să se piardă urma. Sava nu ţine cont de indicaţiile „lupuşorului" Dan Grigore Adamescu, aşa că în cele din urmă acesta îşi face apariţia în magazin, ca să constate cu ochii lui ce şi cum. Avem o discuţie între patru ochi extrem de serioasă şi profitabilă pentru ambele părţi. Eram totuşi cel mai important cafegiu din Sectorul 2 şi unul din cei mai importanţi din Capitală. Îi spun că intenţionez să lupt cu toate armele în caz că voi fi provocat, că suntem amândoi copiii Agenţiei de Import şi aşa trebuie să rămânem. De asemenea, îmi exprim regretul pentru necazurile prin care trece „unchiul Abagiu". „Trebuie să fim şi să rămânem prieteni, domnule Adamescu." Cu sprijinul lui, o serie de cafegii trec în faţă. Ei vând cantitate, dar nu şi calitate.

Prin Gheorghe Stavarache, obţin cantităţi de cafea verde, pe care le prăjesc în sistem Avedis la prăjitoria lui Radu şi Badea. Fac cu aceştia

compromisuri pe care nu le pot ocoli, decât cu preţul pierderii clientelei. Mii de oameni ne asaltează, se produc goluri în aprovizionarea cu cafea, dar clienţii tradiţionali nu sunt neglijaţi. Deşi nu iau şpagă pentru serviciile mele, am totuşi unele avantaje. Lumea mă respectă, mă iubeşte (cel puţin eu aşa receptez), mai ales că află că nimeni nu mai prăjeşte cafea în România; dar lumea vede că la Sfinţilor iese fum, deci se prăjeşte totuşi, iar cafeaua diferă de cea de pe piaţă. Şi se vinde ca pâinea caldă. Veniturile le depăşesc pe toate cele de până atunci. Obţin cele mai bune soiuri de cafea existente în depozit; prin domnul Stavarache am exclusivitate absolută asupra cafelei Columbia, Guatemala şi Brazilia. Nimeni nu ştie nimic, deşi sunt mulţi spioni, eu neridicând niciodată cafeaua direct din prăjitorie, ci tot prin Stavarache, care întotdeauna mi-l trimite pe Nicolae Iancu. Acesta, mut şi surd, antialcoolic, îşi ia partea şi-şi vede de treabă.

Primesc totuşi de la Ranga, prin Stavarache şi Balaşov, mici cantităţi de cafea verde deosebită, sosite în ţară ca mostre din partea unor furnizori externi care doreau să-şi promoveze vânzările de cafea în România, dar care aproape niciodată nu-şi atingeau scopul, şi asta din cauza preţului prohibitiv, căci undeva, acolo sus, cineva veghea: era marele economist Gaston Marin, alias Grosman, ministrul secretar de Stat al Preţurilor. Aceste mostre sunt destinate în exclusivitate unor mari boşi, aşa că, executând astfel de ordine şi servicii „trag spuza pe turta mea” şi obţin adesea cantităţi suplimentare de cafea şi alte produse din import.

Între timp, la Panduri, domnul Stavarache fusese cuplat cu un fost recepţioner, Petre Covaci. Noul şef de secţie, cu doar doi ani mai în vârstă decât mine, la început cooperează, dar apoi scapă, cu ajutorul lui Petre Balaşov, de supravegherea lui Stavarache şi-şi face propriii săi prieteni, propriile relaţii, iar colaborarea cu el devine tot mai dificilă.

Lipsa de alimente, în special din import, se face simţită din ce în ce mai mult. Se interzice vânzarea mărfurilor direct din depozite, dar, ca un făcut, depozitele sunt asaltate de toată floarea cea cinstită a Ministerului de Interne (securişti, miliţieni, pompieri). Apar coloneii de tristă amintire Ion Baciu, Tudor Stănică, Gheorghe Florea şi alţii, mai mari sau mai mici. Unii chiar plătesc - şi astfel, prin Balaşov, uneori şi prin Călina, Stavarache îmi trimite banii cu avizele de expediţie corespunzătoare, pentru „confirmare”; desigur, era un lucru ilegal şi deci penal, dar eram în „sistem” încă de la început şi, chiar dacă aş fi ieşit, trecutul era trecut.

Considerând că-i doar un fenomen pasager, accept; dar în cele din urmă devine un fenomen de rutină. Desigur că acest lucru m-a ajutat să obţin vânzări foarte mari, nesperate vreodată. Planul însă, dat fiind că-l realizam şi-l depăşeam, creşte încontinuu, vânzările ajungând la nivelul marilor Complexe şi chiar depăşindu-l. Mi se cer de către cei din conducerea întreprinderii anumite mărfuri care figurau în acele facturi, dar aveau un statut special. Cer şi obţin în anumite împrejurări „ceva marfă”, şi astfel

intru în posesia de documente legale ale acestor produse (mărfuri Vest). Astfel, pot manipula şi alte produse, venite din alte surse. E un joc periculos, dar am o oarecare acoperire atâta timp cât la Sectorul 2 de Partid se găsesc produse Vest. Directoarea Negruşoiu indică sursa „Florescu" şi, cu toate că nu era adevărat ce spunea ea, intru în colimatorul Inspecţiei Comerciale de Stat, care găseşte „un tezaur Vest" în strada Cernica (azi str. Dumitru Stăniloae) 10, principalul meu depozit de delicatese. Erau produse pe care niciodată onoraţii inspectori, în frunte cu securistul Nedelcu, nu le văzuseră vreodată, darmite să le guste (vorba marelui Mihai Maximilian, soţul îndrăgitei Stela Popescu: „Aleargă omul ca o lăcustă şi poate nici măcar nu le gustă"). În cele din urmă însă, apele se calmează şi-mi pot vedea liniştit de treabă.

În iarna lui '79, Virgil Stan revine acasă din puşcărie şi depune imediat cerere de emigrare. Obţinând acest drept, stabileşte să plece din ţară la începutul anului 1980. Îmi cere să-i împrumut Aro-ul ca să meargă să-şi ia rămas-bun de la rudele din Făgăraş, îi spun că nu dau niciodată maşina cu împrumut (există şi o vorbă: „Femeia şi maşina nu se împrumută niciodată"), aşa că o să merg cu el. Acolo, un cioban foarte bogat îmi face o ofertă generoasă pentru maşină, aşa că, în ianuarie 1980, rămân fără Aro. În februarie, Virgil cu soţia sa Nuţi şi fiul Gabriel părăsesc România, dar nu înainte de a mă sfătui să procedez la fel. Prin plecarea sa se încheie un capitol, e adevărat riscant (făcea adesea curse cu cafea verde luată direct din portul Constanţa, unde se infiltrase bine în rândul vameşilor, şi aducea în Bucureşti cantităţi însemnate fără forme legale, pe care le distribuia unor oameni de încredere), şi începe unul liniştit.

La un moment dat (chiar imediat după revelionul '79-'80), mă contactează Dan Grigore Adamescu cu rugămintea să-l ajut să vândă nişte obiecte de artă, în special tablouri, care trebuiau transportate în siguranţă cu o maşină corespunzătoare gabaritului lor, el având la acea dată o Lada 1200. Bineînţeles că mi-am ajutat prietenul, punându-i la dispoziţie maşina mea cea bună la toate, pe care încă nu o vândusem. Avea urgent nevoie de bani pentru o operaţie pe creier în Germania Federală. Spunea că are o tumoare dinspre sinusuri spre creier, iar operaţia nu poate fi efectuată decât acolo. Avea mare nevoie de bani şi mi-a cerut totodată, după ce l-am ajutat cu prima solicitare, ca în lipsa lui să-i ajut familia, prin tatăl său care se ocupa de aprovizionare. ÎI întreb cam cât va rămâne în Germania şi-mi răspunde că doar câteva luni, în funcţie de operaţie şi apoi de recuperare. Mi-l prezintă pe tatăl său, domnul Grigore Adamescu, şi-mi spune că are „mare încredere" în mine. Bineînţeles că în această perioadă (până la plecarea sa din ţară) beneficiez de o aprovizionare de excepţie, dar contra cost. Adamescu ţine să-mi amintească faptul că nu-şi va uita niciodată prietenii, ci doar duşmanii. N-aveam de unde să ştiu atunci cum mă considera: prieten sau duşman? Îi spun bunului meu prieten Diaconu: „Fii atent, Puiule, că Adamescu nu se mai întoarce din Germania"; mama

sa deja obţinuse unele despăgubiri din partea Statului vest-german pentru deportarea ei, ca etnic german, în Siberia de către ocupantul sovietic. „Păi, ce să fac, prietene?", mă întreabă Puiu, „Dă-te bine pe lângă Jinaru, câştigă-i încrederea şi postul lui Adamescu va fi al tău; fii băiat deştept, că proşti sunt mulţi." După plecarea lui Adamescu, era nevoie de un om priceput şi de încredere. Puiu Diaconu intrase deja pe sub pielea şefilor şi a prietenilor lor. Era deja omul de casă al generalului Giani Bucurescu şi al altora din Securitatea naţionalist-comunistă. Ranga nu-l agrea, dar, la cererea lui Jinaru, a acceptat.

După venirea la putere a bunului meu prieten, m-aştept să am „cale liberă", dar constat cu uimire că este tocmai pe dos, Puiu se scuză că, fiind notorie prietenia noastră, nu mă mai poate ajuta şi-mi sugerează să bat „la altă uşă". Vorba ceea: „Ascunse sunt Căile Domnului"... Şi astfel se declanşează un adevărat embargo asupra mea.

În acele momente, soseşte la Agenţia de Import un director tehnic, C. Băltărescu. Acesta era adjunctul lui Ranga şi răspundea de toată partea tehnică din Agenţia de Import. Militar de carieră, ca şi ceilalţi şefi, Băltărescu, absolvent al unei facultăţi tehnice, cu vastă experienţă în lucrul cu oamenii, devine imediat vioara a doua în Agenţia de Import, fiind o verigă de seamă în relaţiile dintre cele două tabere deja aflate în conflict: naţionalist-comuniştii în plină ascensiune şi internaţionalist-comuniştii din vechea gardă, din ce în ce mai marginalizaţi.

În lipsa lui Ranga (aflat mai tot timpul în misiuni în străinătate, fiind una din curelele de transmisie dintre Securitate şi KGB şi, probabil, dintre acestea două şi Mossad), Băltărescu încearcă şi reuşeşte să intre în miezul activităţii Agenţiei de Import şi găseşte în Balaşov un bun companion, ca şofer şi confident. Balaşov îl pune în temă cu mai toate activităţile din Agenţia de Import şi devine omul lui de încredere. Prin Balaşov reuşesc să ajung la Băltărescu - şi astfel Jinaru şi compania iau plasă. Mare amator de tărie, în special Vest (nu avea greaţă în ceea ce priveşte provenienţa băuturii), Băltărescu devine un obişnuit al casei şi astfel cheltuielile, înmulţite cu doi (fiindcă venea întotdeauna cu Balaşov), tind să-mi destabilizeze bugetul. Dar niciodată nu pretinde nimic, eu oferindu-i totul încă de la început, conştient că altfel mă prăbuşesc. Ca director tehnic, îmi propune să vin înapoi la Agenţia de Import ca şef de secţie la Prăjitoria de cafea, dar evit să mă angajez într-o promisiune ce ar compromite relaţia mea cu Ranga. Îi răspund că oricum nu pot face ce s-ar dori de la mine: cât mai multă cafea şi cât mai proastă. Îi sugerez să se doteze şi cu o maşină de prăjit de capacitate mică, ce ar putea rezolva problema obligaţiilor Agenţiei de Import.

„Agenţia de Import nu are obligaţii, domnule Florescu, îmi zice. Eu prefer să-l trimit pe Petrică sau să vin personal la dumneata să beau cafeaua care-mi place şi să nu mă complic. Eu nu dau nimănui nimic, eu doar primesc, îmi spune, râzând. Gândeşte-te bine, domnule Florescu, s-ar

putea ca anii care vin să ne aducă noi surprize." „Domnule director, ştiţi cum se spune: nu aduce anul ce aduce ceasul şi nu se ştie ca pământul dincotro mai bate vântul. O nouă Ialtă se întrezăreşte la orizont, dacă nu geografic, oricum cultural. Limba engleză a cucerit deja lumea; acum chiar şi ruşii o studiază serios. În China încă nu se ştie ce va fi până la urmă. Românul e un om plin de speranţe, ştiţi cum se spune, «până la anul poate moare măgarul sau se rupe samarul». Aşa că vom trăi şi vom vedea." „Domnule Florescu, continuă directorul Băltărescu, te sfătuiesc să revii la Agenţia de Import sau să emigrezi. Pentru voi comercianţii vin vremuri grele, ca de altfel pentru toată lumea."

Prin directorul Băltărescu reuşesc să trec peste Jinaru, şeful naţionalist-comuniştilor din Agenţia de Import, şi peste Puiu Diaconu, bunul meu prieten; acesta din urmă aruncă pisica moartă în ograda lui Băltărescu, în faţa lui Jinaru. Ranga rămâne neutru, mai ales că află de la Stavarache că-i sunt fidel în lupta sa cu naţionaliştii, aşa-zişii „oameni cinstiţi şi săraci". Prietenii lui Ranga deţin funcţii înalte în Stat, el însuşi îndeplinind sarcini tot mai complexe în cadrul Direcţiei de Informaţii Externe, avându-l alături aproape în permanenţă pe bravul colonel Soare, un elev pe care-l pregătea pentru viitor. Activitatea din Agenţia de Import pesemne că era principala sa sursă de profit. Probabil că îşi depunea în diverse conturi bani albi pentru zile negre.

Cum am spus, la plecarea în Germania Federală pe motive de sănătate, Dan Grigore Adamescu mă rugase să-i ajut tatăl, pe judecătorul Grigore Adamescu, să facă faţă vieţii grele de zi cu zi în ceea ce priveşte aprovizionarea cu alimente. Nu aveam nici o obligaţie, pentru că Adamescu mă taxase grupa mare, dar tatăl său mi-a devenit imediat foarte simpatic; şi apoi, încă nu eram sigur că Dan Grigore Adamescu n-avea de gând să revină totuşi în România. Era posibil să fie agent acoperit al Securităţii externe a României din acea vreme, trimis cu misiuni speciale. Atât el, cât şi soţia sa Caria erau nativi germani şi probabil fuseseră încă de la început în atenţia Securităţii externe, dacă nu cumva, odată ajunşi acolo, aveau de gând să aleagă libertatea.

Originar din comuna Vaideeni din judeţul Vâlcea, seniorul Adamescu fusese procuror militar şi apoi judecător militar în Transnistria, teritoriu aflat în prima parte a războiului sub jurisdicţia Statului român. Căsătorit cu o nemţoaică, seniorul s-a bucurat încă de la început de încrederea aliaţilor germani. După război, naţionalist convins, a făcut tot posibilul să se revanşeze faţă de autorităţile comuniste. Domnul Adamescu venea săptămânal pentru aprovizionare: nu voia numai produsele specifice pe care le aveam eu, ci adesea îmi solicita şi altele, de la vecinii mei de la Gostat (carne, pui, organe, mezeluri şi brânzeturi de calitate). Îl serveam cu plăcere, căci era un domn distins şi-mi furniza nişte informaţii foarte interesante din istoria noastră trecută şi prezentă, deşi niciodată nu critica „societatea socialistă multilateral dezvoltată" şi poate bine făcea, fiindcă

nu avea de unde şti ce hram port eu, cu toate că îi dădusem posibilitatea să-mi cunoască tatăl şi pe mulţi invitaţi de-ai mei.

Prin ieşirea la pensie a domnului Andrei de la Gostatul din Hristo Botev 3, Relu Pârvu a preluat magazinul acestuia, aşa că acum aveam o gamă variată de produse alimentare de care puteam face rost, atât pentru mine, cât şi pentru alţii. Seniorul Adamescu era foarte pretenţios, iar eu, ştiind că este rudă cu Radu Abagiu, căutam să-l am aproape. La mine se întâlnea adesea cu domnul Ceicu, fostul şef al fiului său, şi discuţiile se prelungeau până seara târziu, mai ales atunci când pica şi directorul Băltărescu, iar în pahare era coniac Martell, Hennessy sau Courvoisier. Buletinul informativ Agerpres şi toată presa străină aflată la dispoziţie mă făceau să fiu o persoană interesantă şi chiar căutată de aceşti oameni. Eram cu toţii optimişti în ceea ce privea viitorul lumii în general şi al nostru, al românilor, în special. Seniorul Adamescu făcea multe reflecţii despre viaţă; era de părere că viaţa e o petrecere, la care trebuie să te aşezi şi să mănânci pe săturate. Aceeaşi judecată o insuflase şi fiului său. Din discuţiile cu el, mi-am dat seama că fiul său nu va mai reveni niciodată în ţară cât va dăinui regimul comunist; pe de altă parte, urmărind marile evenimente internaţionale, ne lămuream tot mai mult că acest regim odios se va schimba (reforma) - sau va pieri.

Lumea dăduse celor două magazine, al meu şi al lui Relu, denumiri diferite, deşi erau la fel de aglomerate: „la ţigănie” şi „la Armenaşul”. Eu, tot timpul cât se vindeau produsele deficitare, eram în mijlocul mulţimii, spuneam bancuri (din cele mai selecte surse), uneori şi versuri, glumeam şi atenţionam din timp populaţia când se va termina marfa, în aşa fel încât către sfârşit să fie cât mai puţină lume. Conducerile întreprinderilor comerciale stabiliseră cote zilnice de vânzare a unor mărfuri, în special la cafea (200 g de persoană şi maximum 70 kg de cafea pe zi pentru marile unităţi de specialitate). Eu întotdeauna depăşeam aceste cote, le comprimam, vindeam în trei zile cât trebuia să vând săptămânal, astfel că lumea ştia exact când să vină. Era ordine şi respect reciproc. În general, nimeni nu pleca neservit; şi chiar dacă nu găseau într-o zi, le spuneam exact când să vină, şi atunci toţi „apucau” să cumpere. Toţi clienţii magazinului mă respectau, pentru că vedeau în mine un aliat, un prieten. De la nimeni nu luam ciubuc, niciodată, şi de aceea aproape nimeni nu se supăra văzând că servesc preferenţial pe câte cineva (un mare scriitor sau actor, o actriţă îndrăgită etc.). Cei care totuşi mă ameninţau erau amânaţi (eventual pentru a doua zi) şi serviţi şi ei preferenţial, dar nu uitam să le spun că lucrul acesta nu poate deveni o practică, e doar o excepţie. În general, totul se desfăşura elegant, fără încrâncenare, iar magazinul meu era „o oază a bunei serviri”.

Mari actori mă invită la spectacole de excepţie. Astfel, sunt invitat de Artistul Poporului Alexandru Giugaru la avanpremiera Tache, Ianke şi Cadâr cu Ion Finteşteanu şi Marcel Anghelescu, Adela Mărculescu şi

George Paul Avram, spectacol omagial cu ocazia împlinirii de către marele maestru a 60 de ani de carieră actoricească. Total dezamăgit de organizarea acestei festivităţi, maestrul tuna şi fulgera împotriva directorului de atunci al Teatrului Naţional din Bucureşti, Radu Beligan. Povestea adesea de primirea călduroasă a actorilor români la Paris pe timpul lui Gheorghiu-Dej, care nu se uitase la bani, întrucât delegaţia era condusă de amanta sa, marea actriţă Elvira Godeanu, căreia îi cumpărase cu acest prilej haine de vizon şi mai multe marafeturi (bijuterii de valoare de la mari case de profil). Era un nostalgic al fostului regim (dejist), mai ales că atunci devenise „Mareşal", adică Artist al Poporului. Considera că sovieticii îşi respectă mai mult marii artişti. De aceea participa adesea la şedinţele de bancuri contra lui Ceauşescu şi a lui Radu Beligan, alături de mai tinerii lui colegi.

Mişu Fotino şi Coca Andronescu mă invită şi ei la avanpremiera piesei Îmblânzirea scorpiei, cu o distribuţie de excepţie. Prin H. Nicolaide şi Nicolae Dinică, sunt un spectator permanent al Teatrului de Revistă, iar prin Nae Roman - al Teatrului de Operetă. Prin Cornel Coman, reuşesc să particip la spectacole deosebite la Teatrul Lucia Sturza Bulandra, iar Nucu Păunescu mă invită adesea la Teatrul Nottara.

Prin Cornel Coman şi Silvia Popovici, îl cunosc şi ajung să-l servesc pe actorul Ilarion Ciobanu. Acesta, foarte sobru, încearcă la început să mă cinstească (îmi oferă 25 de lei), dar, refuzându-l politicos, îmi devine client fidel. Supranumit „Lupul singuratic", Ilarion Ciobanu nu intra niciodată, cu nimeni, în vârtejul bancurilor politice, se mărginea la cele cu ardeleni. În acele momente se turna la Studiourile Buftea serialul Lumini şi umbre cu cei doi mari actori în rolurile principale. Cornel Coman povestea despre puternica impresie produsă asupra sa de beciurile de la Miliţia Capitalei, locul unde se desfăşuraseră unele scene pentru acest serial. Ilarion Ciobanu nu povestea nimic; era doar un rol din multitudinea celor interpretate în carieră.

Adesea, la discuţii participa şi actorul Emanoil Petruţ. Acesta, căsătorit cândva cu o mare doamnă a culturii române, Catinca Ralea, resimţea din plin pierderea prematură a soţiei sale, lăsându-se adesea furat de mirajul renumitei votci Krepkaia (de 56 de grade), mai ales când apărea şi bunul său prieten, actorul Gheorghe Cozorici. Iar dacă se întâmpla să vină şi actorii de la Teatrul de Comedie (Ştefan Tapalagă, Amza Pellea, Silviu Stănculescu etc.), se punea de un „cenaclu".

În timpul filmărilor la serialul Lumini şi umbre, Cornel Coman venea tot mai des pe la magazin. Mult timp locatar al blocului din Sfinţilor 4, se simţea atras de locul de odinioară şi, între două filmări, venea să bea câte o cafea Avedis „la botul calului". După moartea bunului său prieten Toma Caragiu la cutremurul din 4 martie 1977, rămăsese favoritul meu în rândul marilor actori, prin atitudinea sa profund anticomunistă. Participa adesea la discuţii politice cu Nicolae Carandino, Leon Kalustian, Harry Brauner,

Gabi Mihăilescu, Mircea Traian Biju, Corneliu Coposu. Aici, în Sfinţilor 4, în prăjitoria de cafea, la o cafea Avedis, şi-a prezentat Nicolae Carandino memoriile sale Nopţi albe şi zile negre şi traducerile din opera poetului grec Kavafis. Cornel Coman era impresionat de traducerile lui Carandino şi recita la rugămintea noastră din acele versuri - astfel l-am cunoscut eu pe Kavafis.

Revelionul '79-'80 îl fac cu prietenii mei de la Agenţia de Import (Balaşov, Călina şi Balaci) la Casa Centrală a Armatei, graţie unei intervenţii „la nivel înalt" din partea Comandamentului Trupelor de Grăniceri. Aici, printre cei care constituiau „fruncea" Armatei şi Securităţii române, mi-am dat seama pe ce mâini se află soarta României. Băieţi şi fete de condiţie „bună", cu origine „sănătoasă", râd, cântă şi dansează în ritm de Periniţa... Privind interioarele, nu pot să nu mă gândesc la cei care au construit acest edificiu şi-mi zboară gândul la vestita vorbă românească: „Nu-i pentru cine se pregăteşte, ci-i pentru cine se nimereşte."

În februarie 1980 îmi cumpăr în sfârşit o maşină nouă, Lada 1200. La magazin apar noi provocări. Se reduc continuu cantităţile de produse alimentare. E emis un decret special cu privire la consumul de cafea. Nici un cetăţean nu are dreptul să deţină în propria casă o cantitate mai mare de 500 g de cafea. Cei care încalcă prevederile acestui decret sunt pasibili de o pedeapsă de până la 5 ani de închisoare. Cei din comerţ sunt ameninţaţi, în caz că nu respectă aceste prevederi, cu arestarea şi ani grei de puşcărie. De aceea, cât timp se vinde cafea, eu rămân la tejghea şi vând personal întreaga cantitate planificată de mine pentru vânzare în ziua respectivă. Tuturor celor care solicită cantităţi mai mari le dau cantităţile solicitate, dar numai în pungi a 200 g. Se stabileşte o complicitate în încălcarea legii între mine şi aproape toţi acei clienţi ai magazinului care doresc cantităţi mai mari decât cele legale. Nimeni nu pleacă nemulţumit. Nimeni nu trădează. Evit confruntarea cu „organele de control" (Miliţie, Inspecţia Comercială de Stat, Controlul obştesc, aşa-zis „control al oamenilor muncii"), pentru că încalc draconicele şi aberantele prevederi legale numai dimineaţa, la prima oră (6.00-8.00), când mii de oameni se îndreaptă spre magazinul din Sfinţilor 6. Evit aglomerarea magazinului pe tot parcursul zilei oprind vânzarea cafelei. Toată lumea este invitată respectuos, pe motiv că sunt foarte mici cotele, să vină numai la prima oră. În jurul orelor 10 sistez orice vânzare de produse ce ar atrage mare aglomeraţie în faţa magazinului.

În întâmpinarea acestor măsuri personale, vine un incident petrecut într-una din zilele lunii martie 1980. În faţa magazinului se strânsese o mare mulţime de oameni pentru a cumpăra banane, pe care tocmai le primisem. Deodată apare un bărbat de 35-40 de ani cu un aparat de fotografiat. Face câteva poze, eu văd, mă îndrept spre el şi-l rog să se oprească, pentru că distruge un „templu al cafelei". „Lumea are încă nevoie de mine, domnule. Te rog să pleci." În acel moment, apare un

zdrahon din rândul celor cu „ochi albaştri”, îi smulge aparatul din mână, îi scoate filmul, îl pune în buzunar şi-l somează să părăsească imediat locul. Bărbatul se întoarce şi porneşte spre Piaţa Rosetti. Imediat, dinspre strada Caimatei apare o maşină, din ea coboară în grabă trei indivizi şi-l urcă în maşină cu forţa. Securistul care luase aparatul de fotografiat mi se adresează: „Bravo, Florescule, mi-a plăcut cum ai acţionat. Dacă se repetă, smulge-le aparatul şi scoate-le filmul. Ăştia sunt duşmanii ţării noastre, trebuie să fim uniţi împotriva lor. Felicitări!” Din acel moment, stau în permanenţă în faţa magazinului de fiecare dată când există aglomeraţie; dar, oricum, lumea nu se strânge decât la primele ore ale dimineţii.

Pentru locuitorii cartierului stabilesc orele de vânzare seara târziu, la lăsarea întunericului, eventual peste orele de program. Toată lumea e mulţumită, nu există nici o reclamaţie.

CAPITOLUL 13

Pe 5 martie 1980 se prăbuşeşte pe scena Teatrului Bulandra, în timpul spectacolului, în urma unei hemoragii interne, la doar 44 de ani, în plină glorie, marele actor Cornel Coman. Din acel moment, soţia sa, doamna avocat Letiţia Coman, devine clienta noastră de suflet. Niciodată nu va fi refuzată cu ce ne solicită, în special fructe din import pentru fiul său, Alexandru. Dispariţia prematură a iubitului actor produce emoţie în rândul colegilor de breaslă care mă vizitează în această perioadă, dar şi al grupului celor patru, Nicolae Carandino, Leon Kalustian, Harry Brauner şi Gabi Mihăilescu. Aceştia dezbat în permanenţă evenimentele internaţionale, dar şi pe cele interne. Se discută aprins despre Congresul al XII-lea al PCR din 19-23 noiembrie 1979, unde fostul secretar-general al PCR Constantin Pârvulescu, decanul de vârstă al membrilor CC al PCR, îi adusese grave acuzaţii lui Nicolae Ceauşescu în faţa celor 2664 delegaţi ai PCR şi a numeroşilor corespondenţi străini. Probabil că ultima zi a Congresului, 23 noiembrie 1979, a fost începutul sfârşitului regimului comunist ceauşist din România. Cuvântarea veteranului (şcolit totuşi în instituţiile NKVD-ului de la Moscova şi reprezentant de frunte al vechii gărzi dejiste şi al Mafiei internaţionalist-comuniste) a dat mari speranţe opiniei publice (şacalii începuseră să se mănânce între ei), deşi intervenţia promptă a Elenei Ceauşescu cu vestitul îndemn „saltă, Nicule” a mobilizat grupul pro Ceauşescu, condus la vremea aceea de marea cutră politică Leonte Răutu.

Cei patru îl cunoşteau foarte bine pe Leonte Răutu, în special Harry Brauner. Acesta, deşi în tinereţe comunist (chiar membru marcant, foarte apropiat de Lucreţiu Pătrăşcanu), era foarte pornit împotriva „impostorilor” şi le-a spus prietenilor săi: „Ceauşescu a trădat idealurile sfinte ale comunismului”, la care Nicolae Carandino a replicat: „Pe dracu, sfinte! Comunismul, dragă Harry, este o aberaţie, o utopie. Îmi pare rău pentru tine, pentru minunata ta soţie Lena (Constante), dar aţi făcut zece ani de puşcărie politică degeaba. Nu vezi că nici măcar în Buletinul informativ Agerpres nu se pomeneşte nimic? Norocul nostru cu Europa Liberă şi cu presa occidentală pe care ne-o pune la dispoziţie bunul nostru prieten Florescu. Radu Budeanu şi Dumitru Tinu pot analiza doar evenimentele internaţionale, nu şi pe cele interne, şi doar în baza indicaţiilor preţioase primite de la Leonte Răutu. Chiar şi diavolul greşeşte. Când vrei să vorbeşti de viitor, te uiţi la trecut. Nu poţi să ceri lupului să devină blând.” La un moment dat, Leon Kalustian ridică ceaşca cu cafea Avedis, adresându-se celorlalţi: „Hai noroc şi cu asta neagră, în sănătatea fiului nostru comun, armenaşul Gheorghe Florescu, pentru ospitalitatea şi prietenia cu care ne onorează.” „E chiar mai bine decât la Capşa de odinioară”, zice Nicolae Carandino, stând călare pe un sac de cafea

Columbia. Discută despre ţară, despre poporul român, despre viitor. Sunt extrem de optimişti în ceea ce priveşte prăbuşirea comunismului. Toate acestea se petrec însă numai între ei; atunci când la uşă bate altcineva, indiferent cine, discuţia o ia pe alt făgaş.

Afară, în stradă, lumea bântuia după alimente şi îi vedea pe marii actori Amza Pellea, Ştefan Tapalagă, Alexandru Giugaru, Mişu Fotino, Cornel Vulpe, Ovidiu Iuliu Moldovan, Damian Crâşmaru, Ştefan Radof, Emanoil Petruţ şi alţii intrând la mine cu mâna goală şi plecând cu plase „oarbe" doldora de bunătăţi, fapt pentru care încerc să reţin cât mai mult clientela din birou, până când mai trece lumea de-afară. Orice reclamaţie mă poate desfiinţa în cel mult 24 de ore. „Sunt vremuri grele, dragi prieteni, le spun clienţilor din birou. Să sperăm că într-un viitor cât mai apropiat vom reuşi să scăpăm de ele." Şi totuşi, inevitabilul se produce. Într-o seară, regizorul Dan Piţa şi bunul său amic Ovidiu Iuliu Moldovan ies din birou cu nişte plase „oarbe". Sunt abordaţi imediat de un cetăţean cu vorbe nu prea măgulitoare. Ofensaţi, ei ripostează şi astfel discuţiile tind să degenereze, dar intervenţia mea promptă salvează situaţia.

Îi rog pe cei doi distinşi artişti să-mi permită să-mi rezolv singur problemele; şi insist, pentru că domnul Piţa era pus pe fapte mari. ÎI invit în birou pe marele nemulţumit şi-l poftesc să ia loc. ÎI rog să-mi permită să-l servesc. „Cu ce doriţi să vă servesc?", îl întreb cu zâmbetul pe buze. „Păi, cu ce i-ai servit şi pe ăia!" „OK." Aduc imediat 3 pachete de cafea a câte 200 g (de trei ori mai mult decât era legal), 5 sticle whisky Club unguresc, 2 sticle votcă rusească, 10 pachete cacao preambalată în România şi altele ce le aveam din abundenţă la vânzare. Uimit, insul mă întreabă: „Păi cum, astea sunt pentru mine?!" „Bineînţeles, aţi spus să vă servesc cu ce i-am servit pe cei de dinainte, cu care v-aţi certat. Exact asta am făcut!" „Eu vreau doar cafea." „Câtă cafea v-ar fi necesară?" „Cât de multă", rânjeşte el printre dinţii îngălbeniţi de mahorca pe care o consumase de-a lungul zbuciumatei sale vieţi. „Ştiţi că nu pot să vă ofer mai multă, dar, pentru că sunteţi un om deosebit, vă mai dau încă 400 de grame. Sunteţi mulţumit?" „Da. Şi când mai vin?", mă întreabă cu subînţeles; de acum eram prieteni, nu-i aşa? „Oricând, eu sunt în permanenţă, dar ştiţi bancul cu măcelarul Gogu care nu întotdeauna are carne în cârligele măcelăriei sale." La ieşire, el însuşi a păţit acelaşi lucru cu lumea de afară, care era extrem de agitată. Scot imediat trei saci de cafea la vânzare şi dau tuturor orice cantitate solicitau, dar în pungi a câte 200 g, şi conflictul încetează de la sine. Cetăţeanul respectiv, ori de câte ori venea, era servit, dar cu măsură. Trebuia şi el să înţeleagă că nu suntem în Ţara lui Papură-Vodă, ci doar a Geniului Carpaţilor. Aveam totuşi nevoie mai mult ca oricând de clienţi de încredere pentru a-mi vinde produsele Vest, ce proveneau din alte surse decât cele legale şi care îmi asigurau supravieţuirea ca om şi comerciant.

Un eveniment hazliu s-a întâmplat pe atunci în magazin. Un cetăţean

voinic tocmai făcuse cumpărături şi le înghesuise în plase româneşti din plastic tip „maieu”, de altfel unicele aflate în dotarea unităţilor comerciale. Două plase se rup, iar omul, roşu la faţă, supărat pe marele dezastru, exclamă: „Tu-ţi polimerii mă-tii!” întreaga asistenţă, uimită la început de cutezanţa cetăţeanului, izbucneşte în hohote de râs. De faţă fiind Amza Pellea şi Ştefan Tapalagă, aceştia, binedispuşi, caută să-l consoleze. Amza Pellea îi întinde o plasă oarbă şi exclamă: „Ia, domne, o plasă adevărată şi fă-ţi treaba. Orientează-te şi dumneata. Las-o pe Leana din capul satului, că nu ştii dacă are vreo vină.” Într-o veselie generală, cei doi actori părăsesc magazinul în aplauzele publicului.

În această perioadă sunt abordat de generalul dr. Athanasiu, fostul medic-şef al Forţelor Armate. Eram în relaţii excelente, mai ales că la mine se reîntâlnise cu mulţi actori, foşti colegi ai fratelui său, Nicky Athanasiu. Poseda o vilă în strada Paleologu 12, colţ cu strada Negustori. Îmi propune să mi-o vândă în rate, dar cu un avans important, necesar pentru a-şi cumpăra un mic apartament în cartierul Cotroceni. Ezit, pentru că vremurile nu sunt prea potrivite. Încă nu se răcise plumbul din cartuşele cu care fusese executat vinarul Gheorghe Ştefănescu. Asupra lucrătorilor din comerţ erau aţintite toate săgeţile otrăvite ale autorităţilor comuniste şi, conform unui precept militar, precum că atunci când se trage cu mitraliera trebuie să ţii capul în tranşee, refuz. Alături, la Cernica 1B, era o altă vilă, cu 12 camere, proprietate a Mănăstirii Cernica. Era goală, nelocuită, fusese donată cândva de un mare boier mănăstirii. Necesita reparaţii, unele chiar capitale. Mi s-a oferit posibilitatea s-o închiriez de la stareţul mănăstirii prin intermediul inginerului Turcu, frate cu vestitul medic Turcu, medic personal al stareţului. Iarăşi ezit, pentru că trebuia să investesc sume importante într-o casă care niciodată n-ar fi putut fi a mea, fiind vorba de o donaţie cu o clauză clară de neînstrăinare a proprietăţii. Mănăstirea n-o putea vinde, ci doar închiria. Probabil că am ratat atunci o mare şansă, dar am considerat că-i prea în gura lupului. Era chiar vizavi de Creastă de Cocoş şi foarte aproape de Acuma, unde veneau toţi marii securişti amatori de ciocolată.

Pe strada Sfinţilor, circulaţie mare de oameni şi maşini. Spitalul 22 de Oftalmologie se mutase în Piaţa Cosmonauţilor (azi redevenită Piaţa Lahovari), iar clădirea care-l adăpostise se transformase deja în cămin pentru studenţii şi mai ales doctoranzii străini aflaţi la studii în România. Majoritatea erau din ţările arabe, aşa că locaţia respectivă devenise un obiectiv al Securităţii Statului. Zilnic primeam vizita unor ofiţeri de Securitate aflaţi în misiune. Vizite scurte, întrucât persoanele respective erau „la treabă”. Cafeaua mea i-a cucerit imediat, mai ales că era din partea casei. Dar majoritatea erau „băieţi buni”; nu profitau şi-mi ofereau de fiecare dată câte un pachet de ţigări Camel scurte. Absolut toţi fumau ţigări Camel scurte. N-am înţeles fenomenul. Până şi colonelul Nica, ofiţer superior aflat în subordinea directă a generalului Nicolae Pleşiţă, mi-a

dăruit un cartuş de ţigări Camel scurte. Fenomenul a devenit de-a dreptul misterios atunci când însuşi libanezul Favzi, bunul meu prieten, m-a cinstit cu aceleaşi ţigări.

Pe 8 mai, de ziua mea, primesc vizita unor prieteni. Îmi adusesem de acasă un televizor portabil Sport pentru a urmări în direct funeraliile marelui conducător comunist Iosip Broz Tito. Urmărim cu toţii transmisiunea. Leon Kalustian şopteşte: „Iugoslavia se va destrăma. Tito a făcut în toate republicile depozite de armament. E suficient ca cineva să aprindă un simplu fitil şi praful şi pulberea se va alege de Federaţia Iugoslavă. Numai croatul Tito i-a putut ţine în frâu şi nimeni nu-l va putea înlocui. Aceeaşi soartă o va avea aşa-zisul Grup al Ţărilor Nealiniate, al cărui suflet a fost dispărutul."

Pe 9 mai, când încă eram sub impresia marelui eveniment, soseşte Nicolae Carandino cu bunul său prieten şi tovarăş de suferinţă Corneliu Coposu, fost secretar personal al lui Iuliu Maniu. Corneliu Coposu, fiu al protopopului Coposu, un bun prieten al lui Iuliu Maniu, venise la Bucureşti imediat după terminarea studiilor de Drept şi fusese angajat ca ziarist la ziarul Dreptatea de sub directoratul lui Nicolae Carandino, cu care va lega o prietenie pe viaţă. Ulterior avansează în carieră, fiind secretar-general al Guvernului de uniune naţională, după 23 August 1944. Este arestat în 1947, imediat după evenimentele de la Tămădău, când fusese arestat printre alţii şi fostul său şef, Nicolae Carandino, şi, la fel ca acesta, este eliberat abia în 1964, când la presiunea Occidentului s-a dat marele decret de graţiere şi amnistie. Ne aflam toţi trei în prăjitoria de cafea din Sfinţilor 4, iar Carandino deschide discuţia: „Ce crezi, Cornele, că se va întâmpla?" „Cred ca aşa-zisul Grup al Ţărilor Nealiniate se va destrăma. Tito ce-i mai ţinea legaţi, pentru că ceilalţi nu mai erau în viaţă. În Europa, în mod sigur Germania va deveni locomotiva. Democraţia creştină va domina mult timp de acum încolo. Aceasta-i direcţia adevărată, să ştii, Nicule!" „Fug evreii, Cornele", zice prompt Carandino. „Creştini suntem, democraţi oricum suntem, ce rost ar avea să insistăm? Avem nevoie de marea finanţă evreiască, fără ei nu se poate rezolva nimic în Europa. Au suferit prea mult ca să accepte s-o părăsească. În Germania e altceva, dar, la noi, fără ei nu putem mişca un deget. N-o să vadă cu ochi buni opţiunea ţărăniştilor şi vor fugi cu toţii la liberali sau la forţele de stânga care vor fi în acele momente. La noi, la ţărănişti, nu va veni nici un evreu, nici măcar aşa, de sămânţă; ne vor ocoli chiar şi cei creştinaţi." Între timp, sosesc Leon Kalustian şi Harry Brauner, iar Corneliu Coposu părăseşte locul îngândurat, luându-şi la revedere de la cei prezenţi. N-avea să mai revină niciodată.

Sorbind tacticos din ceaşca de cafea, Carandino exclamă: „Păcat că suntem prea bătrâni şi nu vom apuca, probabil, schimbarea! Cred că tot în Rusia se va întâmpla ceva, fiindcă America presează. Nu vor rezista la infinit în această cursă fulminantă a înarmărilor. E totuşi, până la urmă, confruntarea dintre două sisteme economice, culturale şi chiar morale.

Lumea anglo-saxonă va prelua în cel mai scurt timp frâiele conducerii întregii lumi. Dragă Harry, pe voi evreii vă aşteaptă cea mai mare provocare din întreaga voastră istorie. Rolul vostru va fi primordial. Evreii au fost, sunt şi vor fi de-a pururi ziditorii lumii civilizate. Francmasoneria îşi va face simţită din ce în ce mai mult prezenţa în viaţa noastră de zi cu zi." Aceşti înţelepţi cu privirea senină mă privesc, şi Kalustian mi se adresează: „Domnule Florescu, dumneata eşti tânăr, vei apuca aceste transformări. Să-ţi înveţi copiii limba engleză. Va fi paşaportul lor în lume. Cât mai multă carte, dar nu forţat; lasă-l pe fiecare copil să-şi îndrepte paşii spre ce îl va atrage. Dumneata doar supraveghează să fie în direcţia cea bună."

Într-o după-amiază a lunii august, Mariana îmi spune: „Vreau să merg până la cimitir, la tata, du-te şi fă rost de nişte lumânări." Ies din magazin şi mă îndrept direct spre Biserica Sfinţilor, aflată în celălalt capăt al străzii, la intersecţia cu Calea Moşilor. Părintele-paroh Gheorghe Şerban mi-era prieten, soţia sa, prezbitera, de asemenea; la mine îşi schimbau aproape zilnic mărunţişul metalic obţinut din vânzarea lumânărilor şi probabil şi pe cel din cutia milei. Îi serveam cu tot ce aveam mai bun în magazin şi în special cu cafea. Ambii erau ardeleni. Părintele Şerban, iniţial preot greco-catolic, la apelul patriarhului Justinian trecuse munţii şi se convertise la religia greco-ortodoxă. La Bucureşti găsise „adevărata cale", cea a ortodoxismului bizantin. Între mine şi părintele Şerban se stabiliseră nişte relaţii speciale, la el mă duceam pentru îndrumare spirituală. Era întotdeauna dornic să asculte. Îmi sugera adesea că trebuie să ajutăm Sfânta Biserică şi că un om „bogat" ca mine trebuie să facă totul în acest scop. Desigur că n-am rămas indiferent la îndemnurile sale, deşi i-am explicat că am multe obligaţii, sunt cel puţin trei biserici de care mă simt legat: Sfânta Treime din Calea Dudeşti 61, Sfântul Gheorghe Vechi şi biserica din comuna natală a mamei mele, Ghioroiu. „Fiule, de unde dai, de acolo îţi dă Dumnezeu. Cine ajută săracii îl slujeşte pe Dumnezeu."

Eram întru totul de acord cu el, aşa că păşesc cu sufletul liniştit în Biserica Sfinţilor. Întreb vânzătoarea de la lumânări dacă părintele este în biserică. Îmi răspunde că este în altar. Mă îndrept spre altar, bat la uşa din dreapta Porţilor împărăteşti. Îmi răspunde părintele şi mă invită înăuntru. Intru cu sfială, căci nu călcasem niciodată până atunci în vreun altar, deşi prilejurile fuseseră numeroase. Arunc o privire de ansamblu, mă închin în dreptul crucii Mântuitorului Iisus Hristos şi, traversând centrul altarului prin dreptul Porţilor împărăteşti şi al mesei Marelui Mir, mă îndrept spre părintele Gheorghe Şerban, aflat în dreptul uşii din stânga altarului. Îmi întinde mâna, i-o pup ca un bun dreptcredincios ce mă consider, iar el mă întreabă: „Ce bei, fiule?" - şi deschide uşile unui dulap suspendat pe perete. În faţa mea se află o privelişte inedită. Pe rafturile dulapului stau, aşezate ordonat, diferite băuturi alcoolice, dar în special vin „de colecţie". îi răspund că în general prefer vinul şi, pentru că am ceva tensiune, am

renunţat la vinul roşu în favoarea celui alb. Scoate o sticlă de Muscat Ottonel de Murfatlar din producţia anului 1962 şi o desface cu o dexteritate demnă de un barman de mare valoare.

În acel moment, uşa din dreapta, cea pe care intrasem şi eu, se deschide şi intră un preot cam de aceeaşi vârstă cu părintele Şerban, mai plinuţ şi mai scund decât el, dar plin de vitalitate. Noul sosit este întâmpinat cu profund respect de către gazdă. Avea un brâu aparte, era o înaltă faţă bisericească de la Patriarhia Română. După reverenţele de rigoare, părintele Şerban trece direct la subiect: „Ce beţi, Sfinţia Voastră?" „Ca şi voi, copiii mei!" Părintele Şerban scoate trei pahare şi le umple cu sângele Domnului (în variantă blanc). Cu paharul plin în mână, complet dezorientat, privesc spre crucea din mijlocul altarului, de unde ochii Mântuitorului ne privesc scrutător. Dau să sorb o înghiţitură, când uşa din faţa părintelui Şerban se deschide şi în cadrul ei apare una dintre fetele lui Acuma. Zice bună ziua, iar părintele îi răspunde: „Imediat, fiica mea." Las paharul din mână pe masa Marelui Mir, bâlbâi o scuză şi părăsesc în grabă onorata suflare pe aceeaşi uşă pe care intrasem. Ies în viteză din biserică, ducându-mă glonţ la magazin. Mariana, nerăbdătoare, mă întreabă: „De unde vii?" „De la biserică!", îi răspund. „Şi lumânările unde sunt?" „Am uitat, părintele Şerban era ocupat, bâigui eu. Ia şi tu de la cimitir sau mă duc eu până la Sfântul Gheorghe. Câte să-ţi iau?" Ulterior, am aflat de la tipa care dăduse să intre în altar (o frumoasă ieşeancă pe nume Ani) că toate fetele lui Acuma, profund credincioase, se spovedesc şi se împărtăşesc la părintele Şerban. „Şi mergeţi des la biserică?", o întreb. „Destul de des, îmi răspunde. Avem multe păcate şi nu le lăsăm să se strângă. Părintele, în numele Domnului, ni le iartă şi noi mergem înainte, cum a mers şi Kunta Kinte, după cum spune adesea Acuma."

Într-o altă discuţie cu Ani, am întrebat-o ce face totuşi cu banii pe care-i câştigă. Avea circa 20 de ani; venise în Bucureşti de un an de zile. Mi-a răspuns că se îmbracă, îşi face toate plăcerile, lucru care i se pare cât se poate de normal, de vreme ce şi ea face cam toate plăcerile altora. Am întrebat-o dacă are vreun prieten şi mi-a răspuns că nu-i permite „statutul", Acuma ar îndepărta-o imediat şi ar pierde totul. Familia ei şi-a pus mari speranţe în ea. Prin Acuma a cunoscut o grămadă de lume foarte interesantă şi extrem de bună cu ea. „De ce nu-ţi iei un apartament proprietate personală, domnişoară Ani? am întrebat-o. Măcar să te alegi cu ceva din toate astea! Roagă-l pe Acuma să te ajute. Uite, chiar lângă noi, pe Caimatei 3, este sediul ICVL-ului Sector 2 şi la Cernica 2 al ICVL-ului Sector 3." „Nu m-am gândit, zice, pentru că noi avem de-a face cu mulţi străini şi foarte multe fete s-au căsătorit cu cunoştinţe de-ale lui Acuma din străinătate. Poate am noroc să-mi găsesc şi eu pe cineva şi s-o întind în străinătate. Toate facem cursuri intensive de limbi străine. Avem profesori speciali, dar plătim cu vârf şi îndesat. Nu prea avem viaţa noastră, însă ne distrăm foarte bine."

În acel moment apare domnul B., şeful unuia dintre centrele ICVL, clientul meu, mare amator de Stolicinaia. Îi spun că domnişoara este nepoata mea şi ar dori să-şi cumpere un apartament, şi-l întreb dacă o poate ajuta. „Se poate, domnule Florescu? Pentru dumneata fac orice.” Şi pleacă apoi amândoi spre birourile centrului respectiv. După un timp, domnul B. vine şi mă întreabă: „Domnule Florescu, câte nepoate ai?” „De ce?”, îl întreb. „Păi «nepoata» dumitale a venit cu o grămadă de alte «nepoate» de-ale dumitale.” „Şi ce-ai făcut?”, îl întreb. „Păi ce să fac? Le-am dat două scări de bloc!” „Şi eşti mulţumit?” „Oho! Fete cumsecade, domnule. Dar ştiam că dumneata eşti oltean; pe cine ai în Moldova, că absolut toate sunt moldovence?” „Pe soacră-mea!”, îi răspund.

Dintre toate fetele, Acuma şi-a ales-o pe Coca* [*La fel ca Ani, Coca e un nume fictiv. (N.a.)] să-i fie alături, la bine şi la rău. Venită în Bucureşti încă de la vârsta de 16 ani, cu acordul părinţilor nevoiaşi, Coca a fost folosită iniţial ca menajeră, mai precis ca servitoare a mamei lui Acuma, care, prinzând drag de ea, a instruit-o în toate domeniile în care era expertă şi în special în arta „amorului franţuzesc”. Blondă, suplă, înaltă, cu ochi albaştri, foarte frumoasă, Coca nu ieşea din vorba lui Acuma. Încet-încet, acesta a început să se ocupe de educaţia ei; a dat-o la liceu, la seral, dar a ţinut-o permanent lângă el, nepermiţându-i să se angajeze. Învăţând bunele maniere şi limbi străine, Coca era, alături de Acuma, o amfitrioană perfectă pentru numeroşii oaspeţi care-i vizitau. Avea câteva prietene de suflet, printre care şi Ani. Erau amândouă din aceeaşi zonă, a Iaşilor, şi se înţelegeau foarte bine. Adesea veneau împreună la cumpărături atunci când Acuma era plecat în străinătate, probabil în misiune.

Nemaiavând voie să prăjim noi cafeaua, trebuia să fiu atent în permanenţă la ce cafea primeam în unitate. Ministerul Comerţului Interior desfiinţează brusc cele două calităţi de cafea (I şi II) şi hotărăşte ca, pe tot teritoriul României, toată lumea să fie tratată egal: aşa că apare o singură cafea, cu preţ unic. Urmarea e că se importă tot mai multă cafea de proastă calitate. Pentru protocolul lor însă, se aduc în continuare soiuri de cea mai bună calitate. Aici a fost pentru mine „marea provocare”. Eram „în Sistem”, puteam să-l părăsesc ori să rămân. Doream să fiu unul dintre favoriţi şi atunci trebuia să accept condiţiile, inclusiv anumite compromisuri.

Interzicându-se vânzarea directă din depozite a unor produse, în special Vest, gestionarii acestor depozite au fost supuşi unor tiruri încrucişate. Asupra Agenţiei de Import s-au năpustit şacalii din Ministerul de Interne. Ei erau întotdeauna deasupra legii („Deasupra noastră e doar cerul” era deviza lor cea mai dragă). La Agenţia de Import se aduceau mai toate produsele confiscate din contrabanda tot mai agresivă ce se desfăşura la mai toate intrările de mărfuri ale ţării şi în special în Portul Constanţa, unde foarte mulţi căpitani de vas lucrau intens la obţinerea mult discutatului „capital autohton”, absolut necesar pentru vremurile ce aveau

să vină. Pe mine mă interesa în special cafeaua de calitate, cu precădere cea în stare verde, indiferent în ce condiţii o puteam obţine, legale sau ilegale.

Majoritatea securiştilor care vizitau depozitele chiar plăteau produsele (la preţuri subevaluate, bineînţeles), dar erau mulţi care considerau că totul li se cuvine pe gratis. Excelau în acest sens generalii Nuţă şi Mihale, coloneii Gheorghe Scarlet, Tudor Stănică, Ion Baciu, Gheorghe Florea şi mulţi, mulţi alţii. Generalul Nuţă, deşi era şeful Inspectoratului General al Miliţiei, era securist şi dădea socoteală direct generalului Nicolae Pleşiţă, omul de bază al lui Ceauşescu în cadrul Securităţii Statului, iar colonelul Gheorghe Scarlet, şef al Cercetărilor Penale, era ginerele lui Vasile Vâlcu (fost şef al SSI, prim-secretar al Judeţenei de Partid Constanţa şi, o scurtă perioadă, ministru al Agriculturii, membru al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR). Cei doi, care „veniseră de sus", se bazau în tot ce întreprindeau în materie de cercetare penală pe coloneii Tudor Stănică, Ion Baciu şi Gheorghe Florea.

Toate acele produse trebuiau într-un fel decontate şi scăzute din gestiune. Au fost alese câteva magazine de încredere. Printre ele şi magazinul meu, care era probabil cel mai important. Asta mi-a adus avantaje pe termen scurt: în primul rând, reuşeam să-mi îndeplinesc planul la vânzări şi chiar să-l depăşesc, ceea ce era necesar pentru asigurarea unui salariu motivant pentru mine şi personalul aflat în subordinea mea. Pe termen lung însă, putea crea unele probleme în faţa unor organe „abilitate" ale Statului. Atunci însă am considerat că fac ce trebuie făcut, obţinând preferenţial, pentru serviciile mele, cele mai bune soiuri de cafea verde, cafea care de această dată se pregătea, sub stricta mea supraveghere, în prăjitoriile Agenţiei de Import. Eram unul dintre ei, la bine şi la rău, şi speram cu toţii ca starea anormală în care ne aflam să se reglementeze într-un fel. Eu personal speram să dispară cât mai repede Nicolae Ceauşescu, dat fiind că, din presa străină, din Buletinul informativ Agerpres, din discuţiile avute cu grupul celor patru, rezulta că existau şanse reale în acest sens. Şi emisiunile Europei Libere îmi întăreau convingerea că mult nu mai este. Trebuia însă să am răbdare şi să rezist. Cu toţii eram siguri că epoca post-Ceauşescu va fi una a renaşterii poporului român. Până atunci, trebuia să ne înţelegem unul pe celălalt, să ne sprijinim - ceea ce şi făceam. Trebuia multă răbdare, cumpătare în viaţa de zi cu zi. Multă lume nu găsea de nici unele, iar cei care aveau noroc trebuiau să piardă mult timp pe la cozi pentru a-şi procura cele de trebuinţă, în special alimente. Majoritatea oamenilor consumau cafea şi mulţi constataseră că cineva în cartier chiar îi iubea, era altfel decât ceilalţi, avea produse mai multe şi mai bune, îi servea ireproşabil.

Dar, ca să pot avea grijă de ei, şi ei trebuiau să aibă grijă de mine. Interesul era reciproc, mai ales că mai tot timpul eram în mijlocul publicului, tremuram la fel ca el, alături de el şi nu-l lăsam să-şi piardă

timpul degeaba, informându-l din vreme despre stocurile existente. Din acest motiv sunt tot mai apreciat de marele public şi mi se trec cu vederea unele mici păcate. Printre acestea, servirea preferenţială, probabil, bănuieşte publicul, cu mărfuri „dosite". Răspund tuturor la obiect, cu calm şi respect. Le spun: „Eu nu sunt buricul pământului, dar dumneavoastră, toţi cei care cumpăraţi cafeaua de la mine, sunteţi privilegiaţi; păstraţi-vă acest privilegiu şi înţelegeţi-mă că altfel nu se poate. Cum mă păstraţi, aşa mă aveţi! Nu este vorba de bani, nimeni din magazin nu înşeală, eu nici atât, ştiţi bine. Aveţi încredere şi permiteţi-mi să vă servesc în continuare. Am şi eu păcatele mele, dar printre ele nu figurează înşelarea marelui public."

Mai cu glume, mai cu bancuri, mai cu poezii, unele făcute ad-hoc, capăt simpatia clienţilor şi în special respectul lor, lucru fără de care n-aş fi rezistat atâta timp. Constat cu mâhnire câtă dreptate avusese marele armean, domnul Avedis Carabelaian, când îmi atrăsese atenţia că deschisesem prea tare uşile. Acum deja nu le mai puteam închide. La marii oameni ai României preferam să mă deplasez personal, la domiciliul lor, spre a le duce tot ce le trebuia. Printre ei, pe primul loc se afla Alexandru Rosetti. Adesea, de la domnul Rosetti mergeam în strada Maria Rosetti, acasă la Leon Kalustian, unde mă întâlneam şi cu Nicolae Carandino. Relaţiile mele cu toţi aceştia au fost deosebite. Vastele lor biblioteci mi-au stat la dispoziţie tot timpul. Trebuia doar să doresc să citesc: şi am făcut-o din plin. Acesta a fost, poate, marele meu profit. Am primit din partea lor o atenţie nesperată. M-au ajutat să înţeleg multe lucruri care altfel mi-ar fi fost inaccesibile.

Cozile la magazin fiind extrem de mari (uneori depăşeau mia de persoane), am studiat fără să vreau componenţa socială a celor care-şi pierdeau ore întregi în faţa magazinului meu. Erau foarte mulţi intelectuali, profesori, medici, militari de carieră în activitate, rezervă sau retragere. Aceşti ofiţeri, mulţi în uniformă, având grade înalte, fiind maiori, colonei şi chiar generali, desigur că nu priveau cu ochi buni situaţia, se considerau umiliţi; îşi iubeau Patria, dar şi Patria trebuia să le fie recunoscătoare. Am căutat ca măcar generalii să nu fie supuşi acestei umilinţe (cu prioritate cei dinainte de instalarea comunismului), m-am simţit obligat să-i servesc preferenţial. Cu toţii mi-au apreciat gestul şi mi-au devenit prieteni. Pe doctori, cel puţin pe cei pe care-i cunoşteam, i-am trecut automat pe lista „albă", adică a persoanelor pe care nimeni nu trebuia să le ţină la coadă la alimente. Era umilitor pentru aceşti oameni care puteau salva vieţi în timpul cât ar fi stat la cozi.

În România există o vorbă: cine-mparte parte-şi face. Conform acestei bine-cunoscute zicale, tovarăşul ministru al Agriculturii Angelo Miculescu a purces la organizarea servirii privilegiate a sa şi acoliţilor săi. În această acţiune a folosit cei mai destoinici oameni, printre care la loc de frunte se afla deja consacratul Nicolae Zăvoranu.

La Călăraşi era un imens Complex de îngrăşare şi sacrificare a porcilor. Tovarăşul ministru, cinstit şi sărac (avea totuşi în familie o rudă extrem de avută, tovarăşa Tamara, care poseda o avere evaluată la câteva milioane de dolari, avere ce urma să-i rămână minunatei sale fiice Dana, aducându-i acesteia multe bucurii, dar şi mari neplăceri la un moment dat), a dat dispoziţie ca o maşină a Complexului să vină zilnic la Bucureşti, aducând cărniţa cea de toate zilele pentru el şi apropiaţii săi. A fost desemnat drept şofer şi om de încredere de către directorul Complexului, rudă a ministrului, o altă rudă mai îndepărtată. Se numea Gheorghe Nistor, zis Gogu, şi era cam bâlbâit. De aceea, i-am zis scurt Bâlbâitul. Era de etnie romă şi era un băiat deştept. Pe lângă comisioanele ordonate de director, avea şi propriile lui afaceri. Aducea carne în cantităţi mult mai mari decât cele din acte (simple bonuri de casă eliberate de magazinul din incinta Complexului de la Călăraşi, care oglindeau regimul preferenţial, deoarece era vorba doar de preţul de producţie, practicat numai în incinta Complexului şi numai pentru salariaţi, ca un fel de bonus pentru activitatea lor).

Gogu reuşise să mituiască toate organele de control aflate pe traseul său zilnic. Fiecare organ, de la vlădică până la opincă, îşi avea porţia, aşa că Gogu a purces constant la „dezvoltarea afacerii". Întrucât la mine era coadă mereu, iar el avea tot timpul maşina parcată în faţa magazinului meu, i-am atras atenţia să-şi schimbe locul, pentru că deja lumea vedea diverse persoane care veneau la maşină să-şi ia „dreptul". Fireşte că ne-am împrietenit şi a apărut între noi trocul. El îmi aducea de la Călăraşi tot ce-i ceream, iar el lua de la mine tot ce avea nevoie. Şi aşa eu şi prietenii mei am rezolvat problema cărnii, iar Gogu şi prietenii lui problema cafelei şi a altor produse din import. Era aparent o treabă simplă, dar era riscantă, căci apăruseră deja în presa vremii semnale ce ar fi trebuit să dea de gândit celor care nu respectau legile ţării; numai că organele de control de pe traseul Bucureşti-Călaraşi şi retur aveau propriile interese, rezolvate cu brio de Bâlbâitul Gogu.

Printre prietenii şi colegii mei cei mai apropiaţi se afla şi Ştefan Pavel, şeful Centrului de carne pentru mic-gros al ICL Alimentara din Sectorul 2. Am stabilit să ne sprijinim reciproc în ceea ce priveşte aprovizionarea familiilor noastre. El avea carne de vită, mânzat şi viţel, iar în specialităţile din carne de porc era neîntrecut. Era un adevărat talent în tranşarea cărnii. Atunci când aveam nevoie de ceva deosebit, apelam la el. De asemenea, eram în relaţii apropiate cu şeful halei de peşte din Halele Centrale Obor, Nicolae Zaheu. Cu el aveam aceeaşi înţelegere ca şi cu Ştefan Pavel. Tot ce avea ţara noastră mai bun în domeniul peştelui se afla la el. De aici se aproviziona floarea cea vestită a Conducerii de Partid şi de Stat. Pe lângă ea eram şi noi, bunii săi prieteni. Dar şi el obţinea tot ce-i trebuia în materie de produse alimentare din import şi mai ales băuturi alcoolice Vest, mult apreciate de cei cu pâinea şi cuţitul în ramura piscicolă a ţării,

cu precădere cei din Delta Dunării. Gogu îmi aducea şi el de la Călăraşi specialităţi pescăreşti (cegă, morun, nisetru, păstrugă, icre negre) la un preţ ce nu suporta concurenţă. Eu, de asemenea, serveam pe toată lumea şi în special pe boşii de la Agenţia de Import cu produse de la Gogu, Pavel şi Zaheu. Toate produsele erau plătite de către cei care beneficiau de aceste servicii. Câştigul consta în aprovizionarea preferenţială a magazinului meu şi în sentimentul datoriei împlinite faţă de toată lumea. Ca magazin eram deja bine-cunoscut şi apreciat, ca om de asemenea, cred că nici azi nimeni nu poate zice nimic rău despre mine, nici apropiaţii, nici marele public.

Căutam să mulţumesc pe toată lumea (lucru aproape imposibil) şi de aceea eforturile erau uneori supraomeneşti, dar, fiind înconjurat de atâtea personalităţi şi oameni de cultură, nimic nu-mi părea imposibil. Magazinul era totul pentru mine. Prin el reuşeam să-mi asigur mie şi familiei mele toate cele necesare unui trai decent. Riscurile erau enorme, stresul de nedescris, dar viaţa trebuia să meargă înainte. Cantităţile de produse alimentare erau tot mai mici, bancurile pe această temă tot mai numeroase. Marii artişti erau la datorie, iar cercul literar-politic din Sfinţilor 6 devenise un punct de reper, fiindcă, aici, cei interesaţi găseau tot ce-şi doreau şi în primul rând o gazdă primitoare, dornică să-i servească după cum meritau.

Anul 1980 era privit ca un an al marilor speranţe şi lumea făcea scenarii tot mai optimiste despre viitor, când un eveniment groaznic are loc la Teheran: un comando de fundamentalişti islamici iranieni intră în forţă în Ambasada SUA şi ia un grup mare de ostatici. Încercările nereuşite ale preşedintelui democrat Jimmy Carter de a cădea la o înţelegere cu fundamentaliştii au trezit o vie emoţie în sânul opiniei publice din întreaga lume. Opinia publică românească n-avea teoretic altă sursă de informare decât presa comunistă, însă cine dorea putea urmări posturile de radio Europa Liberă şi Vocea Americii, care acum nu mai erau bruiate, ca pe vremea lui Dej.

În Sfinţilor 6 însă, sursele erau mai diversificate. „America nu se mai poate juca de-a democraţia, ci trebuie să pună urgent piciorul în prag; terorismul islamic trebuie curmat de la rădăcină, altfel poate deveni principalul pericol de viitor pentru întreaga lume civilizată. Pierderea Iranului de către Lumea Liberă echivalează cu pierderea Vietnamului", zicea Leon Kalustian. „Rămâne să vedem cum se vor descurca ruşii cu Afganistanul; dacă nu vor reuşi să-şi impună dominaţia, probabil că sfârşitul secolului nostru va aduce mari transformări în relaţiile dintre cele două superputeri ale lumii." „Să vedem însă cine câştigă totuşi alegerile din SUA, adăuga Harry Brauner. Jimmy Carter este campionul drepturilor omului. În mod sigur, va avea un nou mandat." „Te înşeli, dragă Harry, e nevoie de o mână forte. Republicanii îşi vor impune omul, pe Ronald Reagan", ripostează Nicolae Carandino. „Păi e doar un actor, Nicule." „Poate că ai dreptate, dar rolul lui va fi cel mai mare jucat vreodată de un

actor: de restabilire a Ordinii Mondiale. Americanii îşi vor impune cât mai curând cu putinţă propria voinţă lumii întregi. Nu vezi că ruşii sunt la pământ deja din punct de vedere economic? Vor ceda în final. Nu vezi că şi Securitatea română a lăsat-o mai moale? Se pregăteşte şi ea pentru vremurile ce vor veni. Desigur, la conducere au încă mulţi tâmpiţi, dar probabil că sunt şi mulţi care gândesc ca Pacepa şi vor acţiona atunci când situaţia le va fi favorabilă. Mulţi dintre ei au acumulat averi impresionante, au conturi în străinătate şi de-abia aşteaptă să treacă la inamic, intervine din nou Nicolae Carandino. Dragă Harry, voi evreii aţi avut mulţi oameni în posturi importante în Securitate. Azi ei lucrează poate în Mossad sau direct în CIA. Şi îi cunosc pe cei din România. Au fost colegi. Probabil că deja colaborează la izbăvirea României de comunism. Voi, evreii, aveţi un mare rol de îndeplinit. Mulţi dintre noi vă acuză că voi ne-aţi pricopsit cu pacostea asta de comunism. Voi şi copiii voştri veţi fi primii care veţi căuta să ne dovediţi că ne înşelăm; veţi fi primii, ca de obicei, cu un rol în transformarea vieţii noastre politice, economice şi sociale. Să nu uităm că în Israel o pătrime din populaţie este de origine română, până şi imnul naţional al Israelului are la origine o veche melodie moldovenească, «Cucuruz cu frunza-n sus»..."

Înainte de alegerile din America, îi fac o vizită prietenului meu Nicky Gheorghiu. Era pe seară. În sufragerie erau câţiva prieteni, persoane importante, printre care şi vărul său Mihai Cârciog. Bineînţeles, discutau despre alegerile prezidenţiale din SUA. Toţi sunt de părere că va fi ales Jimmy Carter. Intru în vorbă şi le spun apăsat, sigur pe ce învăţasem de la profesorii mei, Carandino şi Kalustian: „Domnilor, îmi pare rău, dar viitorul preşedinte al SUA va fi Ronald Reagan. Părerea mea este că America, atunci când vrea să-şi arate faţa profund umană, aduce în faţă un preşedinte democrat, iar când este încolţită, când e ameninţată, trebuie să fie fermă. Acum ne aflăm într-o astfel de situaţie. Noul preşedinte va trebui să fie categoric, să nu cedeze, şi acest lucru îl va face candidatul republican Ronald Reagan." „Eşti în stare să pariezi, domnule Florescu?" „Eu nu prea fac pariuri, domnule Gheorghiu, îi zic, dar atunci când le fac, le câştig. Sunteţi cinci persoane; dacă totuşi pierd, dau fiecăruia dintre dumneavoastră câte o sticlă de whisky de cea mai bună calitate, de 25 de ani vechime, iar dacă câştig, aştept să primesc tot cinci sticle de aceeaşi calitate." Bat palma cu domnul Gheorghiu şi taie pariul însăşi mama acestuia, la cererea expresă a fiului său, aflat totuşi sub influenţa lui Bacchus. Închinăm un pahar de şampanie franţuzească în onoarea viitorului preşedinte al SUA, indiferent cine va fi acesta, şi părăsesc apartamentul familiei Gheorghiu, cu convingerea clară că nu voi pierde pariul. Îi spun Marianei de pariu, iar olteanca mea mă ceartă, întrebându-mă: „Eşti tu sigur că n-o să pierzi şi că, dacă o să câştigi, cei cu care ai pariat îşi vor ţine promisiunea?!"

După alegeri, merg la Nicky Gheorghiu, îi amintesc de pariu. Era singur

şi şi-a amintit de discuţia noastră. „Ai câştigat, domnule Florescu, ai avut dreptate.” Scoate o sticlă de bitter Campari şi mi-o întinde, zicând: „Pariul e pariu, sticla e a dumitale.” O iau (de la omul cumsecade iei ce-ţi dă) şi nu mai zic nimic. Era şi clientul, şi prietenul meu. Aveam multe afaceri împreună şi nu puteam să le prejudiciez. La magazin, Mariana îmi zice: „Vezi că-i bine uneori să mai asculţi şi de nevastă? Dar aşa sunteţi voi, bărbaţii lu' Peşte. Tu, dacă pierdeai, i-ai fi dat whisky-ul.” Avea dreptate, aşa că am tăcut mâlc.

În septembrie 1981, după începerea cursurilor şcolare, observ că Dan, primul nostru copil, şchiopăta uşor cu piciorul drept. Întreb ce a păţit, s-a lovit? Îmi răspunde că nu. 1981 era anul în care copilul trebuia să se pregătească, şi noi odată cu el, pentru primul examen din viaţa sa, cel pentru treapta I de liceu. Trebuia să fie în primul rând perfect sănătos, iar vaga şchiopătare, neluată în seamă iniţial, a început să mă obsedeze, dat fiind că trecuseră câteva săptămâni de la vacanţa de vară şi încă nu-i trecuse. Aşa că am apelat la un medic client al meu, doctorul Buzescu de la Spitalul de Urgenţă Florească, unul dintre cei mai renumiţi ortopezi ai ţării. După un consult amănunţit şi radiografii ale piciorului, acesta îmi spune că „nu-i nimic grav”, ci doar o ruptură de menisc drept la piciorul drept, şi-mi recomandă operarea de urgenţă a copilului. Încrezător în priceperea marelui medic, hotărăsc să-l internez imediat pe Dan pentru operaţie. Aceasta decurge normal şi trecem la o lungă perioadă de recuperare, în cadrul serviciului de Recuperare postoperatorie al Spitalului de Urgenţă Florească. Bineînţeles că aici depun maximum de eforturi ca totul să decurgă cât mai bine. Zilnic, vreme de câteva luni bune, îmi duc copilul la spital şi de la spital acasă, dar iarna se apropie de sfârşit şi eu nu constat nicio ameliorare. Dan şchiopăta la fel, aşa că, la sfaturile asistentei de la Recuperare, doamna Cici, aleg să-l vadă alt medic.

De data asta, apelez la doctorul Tomescu, doctor în medicina sportivă, medic primar ortoped, medicul-şef al lotului naţional de fotbal, supranumit „Mister Menisc”, specialist redutabil în operaţiile de menisc, care avea la activ peste zece mii de astfel de operaţii. Doctorul Tomescu pune un diagnostic incredibil, îmi spune că Dan are şi celălalt menisc rupt (cel din stânga, la acelaşi picior drept) şi de aceea încă mai şchioapătă. Hotărâm o nouă operaţie, după care urmează o nouă perioadă de recuperare postoperatorie. De data asta mi se propune să-l duc imediat la cursuri de înot. Mă deplasez la Stadionul 23 August din Capitală, unde, la intervenţia domnului profesor Alexie Nicu, îl contactez pe antrenorul Sandu Smaltzer, fost campion naţional şi internaţional al României la înot. Seară de seară, câteva luni bune, îl duc pe Dan la bazinul de înot de la 23 August.

În primăvara anului 1982 constat că, deşi făcusem totul ca Dan să-şi revină, situaţia era departe de rezolvare. Copilul nu numai că şchiopăta din ce în ce mai mult, dar avea şi mari dureri. Mariana, ca orice mamă, era disperată, intrase deja în panică şi-mi reproşa că nu ştiusem să aleg

„medicul cel mai bun”. Nu-mi mai recunoşteam nevasta după 20 de ani de căsnicie... În vară, băiatul trebuia să dea examen; eram presat şi de acest lucru. Providenţa mi-l trimite tocmai în aceste momente pe doctorul Gabriel Ivanovici, medic primar la Spitalul Brâncovenesc, renumit bibliofil. Îmi spune că pe Dan trebuie neapărat să-l vadă doctorul Dinu Antonescu, medic primar ortoped la Spitalul Brâncovenesc din Capitală. Îl duc pe Dan la Spitalul Brâncovenesc, la secţia Ortopedie al cărei şef era celebrul medic. Acesta, cu radiografia în faţă, după un riguros consult, stabileşte diagnosticul: în mijlocul genunchiului, lângă rotulă, Dan avea o tumoră de mărimea unei mingi de tenis. „Cum e posibil să nu fi văzut cei doi mari medici primari ortopezi de la Urgenţă, Buzescu şi Tomescu, acest lucru?”, îl întreb pe doctorul Dinu Antonescu. „Nu ştiu, domnule Florescu; întreabă-i pe ei, dar mai bine să operăm copilul, pentru că nu ştim natura tumorii.” „Cum adică, domnule doctor?!” „Păi, până nu deschidem piciorul, n-avem de unde şti. Vă sfătuiesc să vă hotărâţi urgent; în astfel de cazuri se intervine cât mai repede posibil”, îmi spune vestitul medic.

Exact în aceste momente, vine în magazin profesorul dr. Panait Sârbu. Mă întreabă ce-i cu mine, de ce sunt aşa de abătut? Îi spun întreaga poveste. Impresionat, scoate o carte de vizită şi scrie pe verso o recomandare către profesorul dr. Denischi, elevul reputatului ortoped Medrea şi maestrul doctorului Antonescu. „Eu îţi recomand să mergi mâine, din partea mea, la prietenul meu profesorul Denischi şi să ai toată încrederea. El este mâna întâi în România, iar dumneata eşti prietenul meu. A treia operaţie trebuie să fie o reuşită 100%. Denischi are cea mai bună echipă din ţară şi una dintre cele mai bune din lume. El l-a operat la coloana vertebrală pe Kim Ir Sen şi intervenţia a fost o reuşită totală, de nivel mondial. În plus, este şeful Secţiei Ortopedie de la Spitalul Municipal şi toată aparatura lui e de ultimă generaţie. El este şeful suprem şi în acest moment e cel mai bun. Peste un timp, poate va fi Dinu Antonescu. Probabil nu peste mult timp.”

A doua zi merg cu Dan la Spitalul Municipal, direct la profesorul Denischi. Lume ca la Mecca. Intru la secretară şi-i dau cartea de vizită din partea profesorului Sârbu. După circa zece minute, sunt invitat în cabinet. Aveam la mine radiografia şi celelalte analize făcute la Spitalul Brâncovenesc, sub îndrumarea doctorului Antonescu. Le verifică, îi face un consult copilului şi hotărăşte pe loc internarea lui de urgenţă, în vederea operaţiei. În aceste clipe grele, în salonul unde se afla Dan este adus un copil, cam de aceeaşi vârstă cu el, care avusese acelaşi diagnostic şi căruia i se amputase piciorul. Bietul Dan era extrem de speriat şi eu de asemenea. Am avut noroc că Mariana nu era de faţă, ea fiind la magazin. Plec de la spital bulversat; urma ca a doua zi să aibă loc operaţia. Ies din parcare uşor, mă încadrez pe Bulevardul Kogălniceanu şi, în dreptul Operei Române, mă rog: „Doamne, fă cu mine ce vrei, dar salvează-mi copilul.”

Operaţia propriu-zisă se desfăşoară în condiţii optime, cu trei medici în

echipă alături de marele profesor. După două săptămâni de la operaţie, verdictul este bun, tumora era cu mieloplaxe şi era benignă. Necesitase un autotransplant de os, luat de undeva de la şoldul drept al lui Dan. După aceea, pentru băiat a urmat o perioadă grea de recuperare, nu numai fizică, ci şi şcolară, dar cu ajutorul lui Dumnezeu şi al celor doi profesori, Ioan Crăciunel şi Vasile Teodorescu, reuşeşte să obţină 8,88 la examenul de admitere de la Liceul Lazăr din Capitală, la secţia matematică-fizică.

În toamna anului 1982, mai precis la extragerea CEC de pe trimestrul III, unul dintre cele 4 cecuri rămase din anul 1977, când desfiinţasem 10 cecuri pentru a-mi cumpăra Aro-ul, a ieşit câştigător. Şi iată-ne, după atâta necaz, şi cu o bucurie: în mai puţin de 6 ani, câştigaserăm două Dacii 1300! Fiecare cec era pe numele unuia dintre noi: pe cel câştigător figura, din nou, numele Marianei. Vând imediat maşina şi pun banii la CEC în vederea achiziţionării în cinci ani a unui nou autoturism. Aveam deja un autoturism aproape nou, Lada 1200, de care mă foloseam foarte bine. Era o maşină perfectă pentru drumurile României de atunci, aşa că nu aveam nici un motiv s-o schimb, mai ales că nu eram vitezoman.

CAPITOLUL 14

În primăvara anului 1983, o hotărâre personală a lui Ceauşescu cutremură România. Dacă până atunci cantităţile de cafea naturală pentru marele public erau drastic drămuite, astfel încât deja multă lume alerga din magazin în magazin, stând la cozi de mii de persoane, acum se hotărăşte ca întreaga cantitate de cafea disponibilă să fie amestecată cu diferiţi înlocuitori (nu numai năut, ci şi secară, orz, ovăz, cicoare etc.). La început se ia decizia ca proporţia să fie de 40% cafea şi 60% înlocuitor, dar, din exces de zel, unii lingăi din jurul Marelui Cârmaci, anume generalul Aurel Buzea (şeful suprem din Ministerul de Interne privind activitatea alimentară industrială) şi apropiaţii săi, propun - şi se aprobă - produsul revoluţionar, Made in Romania, cu doar 20% cafea şi 80% înlocuitor. Toate aceste produse introduse pe piaţă n-au fost deloc verificate din punctul de vedere al influenţelor asupra organismului uman, urmarea fiind că au crescut alarmant complicaţiile medicale ale populaţiei. Generalul Aurel Buzea şi compania au mers până la limita absurdului, propunând folosirea ghindei (!) ca principal înlocuitor, argumentul lor fiind că în Primul Război Mondial ea fusese utilizată pe scară largă de armata germană ca înlocuitor de cafea. Totul se făcea în vederea aşa-zisei lichidări a datoriei externe a României. Năutul, care fusese importat iniţial din Turcia, începuse, după cutremur, să fie cultivat în ţară, bineînţeles cu rezultate dezastruoase; în consecinţă, pe primul loc au trecut orzul şi secara. Aşa a apărut deliciosul nechezol, cum l-au botezat românii. Năutul se prăjea tot la Agenţia de Import, pe când ceilalţi înlocuitori veneau gata pregătiţi de undeva din ţară. Cafelele naturale folosite erau în general de cea mai proastă calitate şi numai Robusta (Coasta de Fildeş, Guineea, Uganda).

Fireşte că populaţia a întâmpinat cu mânie această măsură. Nemulţumirile erau deja exprimate pe faţă, nu mai puteau fi stăpânite. Puţină lume ştie că România se afla în acel moment, în ceea ce privea consumul de cafea pe cap de locuitor, pe primul loc din Europa Centrală şi de Est şi pe primele locuri din întreaga Europă.

Totuşi în depozite existau cantităţi, e adevărat mai mici ca de obicei, de cafea foarte bună (Columbia, Guatemala, Mexic, Costa Rica, Brazilia, Honduras şi Salvador). Această cafea era însă destinată consumului Lumii Bune (întregul aparat de Partid şi de Stat central, Securitatea, Miliţia, Armata, care la nivel de conducere aveau propriile lor magazine, unde beneficiau nu numai de cafea naturală, ci şi de multe alte produse confiscate din contrabanda tot mai agresivă). Ei erau Aleşii, iar populaţia avea parte, prin ei, de toate bunătăţile. Aşa spunea un banc, mereu amintit de marii actori care mă vizitau: că poporul mănâncă tot ce-i mai bun prin aleşii săi. Desigur că nu toţi securiştii şi miliţienii beneficiau de acest

tratament, ci doar cei de rang înalt. Cei mai mici trebuiau să se descurce. Majoritatea s-au năpustit asupra depozitelor Agenţiei de Import, unde făceau tot ce le stătea în putinţă ca să nu plece cu mâna goală. Mai de silă, mai de milă, dar şi sub ameninţări directe, şefii de depozite şi de secţie au fost nevoiţi să colaboreze şi să-i compătimească pe aceşti „oropsiţi ai soartei".

La deschiderea sezonului estival însă, pe litoral s-au produs mai multe incidente cu turiştii, în special cei străini, aceştia refuzând categoric consumul deliciosului nechezol. Mai avuseseră loc şi în Capitală asemenea incidente, dar fuseseră ascunse de Securitate. Fenomenul luând proporţii, i s-a raportat personal lui Ceauşescu. Se pare că cel care a luat taurul de coarne a fost însuşi generalul-colonel Nicolae Pleşiţă, omul de încredere al Geniului Carpaţilor, care şi-a luat inima în dinţi şi i-a expus situaţia. În cele din urmă, Ceauşescu a cedat şi a dispus ca în România să se poată bea cafea naturală, însă doar în unităţile de alimentaţie publică, la ceşcuţă şi pe loc. Restul populaţiei n-avea decât două opţiuni: să bea nechezol sau să cumpere de la magazinele Comturist, unde se găsea cafea naturală din belşug. Oricum, era interzis cetăţenilor români să deţină mijloace de plată străine, aşa că grosul populaţiei trebuia să bea cafea cu înlocuitori. Acei membri ai societăţii care aveau rude în străinătate primeau cecuri în valută, pe care le puteau folosi pentru cumpărături la Comturist, ori primeau pachete în care principalul produs era cafeaua.

Brusc, începe un comerţ clandestin cu cafea naturală. Mulţi şoferi de TIR intră în caruselul afacerilor cu cafea naturală verde sau prăjită, în stare vrac şi preambalată. În magazinele cu plata în valută ale Comturistului domina cafeaua firmei Alvorada: afacerea se încheiase la Viena de fratele lui Ceauşescu, marele comerciant internaţional Marin Ceauşescu, asistat de experţi ai Securităţii externe din întreprinderea Dunărea (băieţii din Varşoviei 4 erau foarte activi; aveau fonduri impresionante pe mână şi puteau obţine în folos propriu mari sume de bani drept comision personal, pe care aveau grijă să le depună la loc sigur, pentru viitorul nu prea îndepărtat ce se întrezărea la orizont). Dacă firma respectivă folosise la început cafea de calitate superioară, odată cu sistarea vânzării de cafea naturală preparată în ţară ea a început să folosească tot mai mult soiuri de cafea inferioară, mergând până acolo încât s-o şi arate; majoritatea celor care o consumau constatau cu uşurinţă că e vorba de cafea Robusta, şi chiar de cea mai proastă calitate. Marele public nu avea încotro. Trebuia să joace cum cântau Ceauşescu şi acoliţii săi.

În aceste momente, se desprinde din pluton cel mai tare din parcare, unicul Nelu Bănicioiu, care procură mari cantităţi de cafea verde intrată prin contrabandă şi-mi aduce o adresă semnată de directorul lui (un colonel de Securitate sub acoperire), prin care se solicita prăjirea acestor cafele. Îl servesc, întrucât nimic nu mă împiedica s-o fac. Bineînţeles că activitatea a fost benefică pentru toate părţile implicate, mai ales că

soiurile de cafea erau dintre cele mai rare şi nobile, multe biologice, unele fiind sortimente pe care nu le mai preparasem până atunci. Pe de altă parte, comisioanele făcute de Petre Balaşov se înmulţesc. Acesta mă vizitează tot mai des, aducând cantităţi de cafea verde pentru prelucrare, în vederea servirii celor ce se autointitulaseră „ochii şi urechile poporului”. Cafeaua prăjită în Agenţia de Import, chiar dacă era de cea mai bună calitate ca materie primă, lăsa de dorit în ceea ce privea metodele de prăjire (se prăjea în cantităţi mari, iar răcirea se făcea cu apă în loc de aer - şi astfel mai toată aroma se evapora pe coşurile de evacuare a aburului). Desigur că din această operaţiune îmi rezervam şi eu „dreptul”. Întreaga acţiune era „la mica înţelegere”, deci clandestină.

Într-o discuţie cu Acuma, acesta mi s-a plâns că luase de la Comturist (avea sume impresionante în valută, bani gheaţă) o cafea pe care n-o putea bea şi m-a întrebat ce poate face? „Păi, i-am răspuns, fă rost de cafea verde de cea mai bună calitate şi vei bea cafea Avedis din nou. Ştii, domnule avocat, cum se spune la noi, la români: din rahat nu poţi face bici şi să mai şi pocnească.” Nu mică mi-a fost mirarea când Balaşov mi-a adus din depozit cafea verde Columbia s-o prăjesc şi să i-o dau avocatului; iar atunci când cantităţile dorite de Acuma depăşeau posibilităţile sau voinţa lui Ranga, Acuma mi-a adus el însuşi anumite cantităţi de cafea verde, ambalată în săculeţi din iută a câte 1 kg, direct de pe plantaţiile din Guatemala, Nicaragua şi Columbia. Cafelele acestea, astfel ambalate, nu intraseră niciodată în ţară. Adesea, mergeam în Păsărelelor 18 şi o luam eu însumi; cantităţile erau destul de mari, iar Acuma nu putea să care. Toate aceste cantităţi erau pentru el şi prietenii lui, mari becheri din Securitate şi, evident, pentru fetiţele lui. Cu multă atenţie, trebuia să mă descurc. Nu puteam servi decât puţină lume, cantităţile fiind limitate. Discreţia era cuvântul de ordine, fapt pentru care în această perioadă încep să mă părăsească o seamă de clienţi, a căror servire am fost obligat s-o limitez strict la mărfurile sosite legal în magazin.

Cafeaua Avedis continuă să fie băută doar de mari personalităţi, precum academicianul Alexandru Rosetti, academicianul Nicolae Cajal, profesorul Panait Sârbu, Nicolae Carandino, Leon Kalustian, Harry Brauner, Gabi Mihăilescu, Mircea Traian Biju, Nicky Gheorghiu, familia Nicu, familia Vulpescu, doamna dr. Koflen, Coca Andronescu, Ştefan Tapalagă, Ştefan Radof, Dan Piţa cu soţia din acele vremuri, Carmen Galin, Ovidiu Iuliu Moldovan şi alţii, nu mai puţin importanţi ca oameni şi ca VIP-uri din societatea românească a acelei vremi. Pe ceilalţi, de asemenea foarte dragi mie, continui să-i servesc cu cafea solubilă (nescafe Amigo). În acea perioadă se impune populaţiei României această marcă de cafea solubilă, Amigo, singura aflată la dispoziţia marelui public. Se vorbea că tot Marin Ceauşescu ar fi fost naşul tranzacţiei. De atunci şi până astăzi, niciodată o altă marcă n-a mai reuşit să câştige terenul pierdut: publicul român, de regulă conservator, n-a mai schimbat sortimentul.

Ca urmare a scăderii drastice a cifrei de afaceri, planul stabilit la începutul anului de conducerea întreprinderii nu poate fi îndeplinit sub nici o formă, cafeaua fiind principalul articol din vânzarea magazinului, iar noul sortiment găsindu-se din abundenţă în toate unităţile comerciale, acelaşi peste tot. Aşa că m-am dus la directorul Popescu şi i-am cerut sprijinul. Mi-a propus alt magazin, un Complex comercial, demn de mine şi de pregătirea mea profesională. „Domnule director, i-am spus, dacă nu avem soluţii viabile în ceea ce priveşte fondul de marfă, deocamdată propun trecerea soţiei pe post de simplă vânzătoare, rămân eu singur şef de magazin, iar personalul vi-l pun la dispoziţie pentru redistribuire la alte magazine. Eu sunt un comerciant de centru şi prefer să rămân pe locul care m-a consacrat. Cei mai frumoşi ani din viaţă mi i-am petrecut aici şi doresc să rămân tot aici şi să aştept timpurile ce or să vină." „Dă-te la fund, Florescule, şi aşteaptă undeva mai ferit timpurile alea de care îmi vorbeşti. Îţi dau ce magazin doreşti. Părăseşte cât mai urgent centrul Capitalei. Ai prea multe obligaţii, prea mulţi clienţi pe care-i serveşti preferenţial. Am înţeles că nici n-o faci pentru bani, atunci de ce să rişti? Sabia lui Damocles e deasupra capului tău în permanenţă. Treaba ta, faci cum vrei!" Astfel, în vara anului 1983 rămân cu două vânzătoare, Mariana şi cumnata mea Nuţi, şi împreună ne îndreptăm spre comunism în zbor. Cel puţin jumătate din fostele vânzătoare sunt promovate şefe de magazin.

În acea perioadă, Relu Pârvu de la Gostatul din Hristo Botev 3 era pe caii cei mari. Având marfă din belşug, afacerile îi mergeau strună. Îşi luase şi el tot apartament la bloc, într-un bloc turn din Pantelimon, apartament cu cinci camere, pe două niveluri, cu scară interioară. Aceste apartamente erau atunci cele mai reuşite din tot ce avea lumea la dispoziţie. Al doilea ca importanţă după Relu era Nelu Bănicioiu, care părea că făcuse în scăldătoare. Cumpărase tot ce era disponibil atât de la mine, cât mai ales de la Nefian şi Morski. Avea planuri mari de viitor; părea că are toată lumea aşternută la picioare. Mulţi oameni importanţi îl susţineau, dar şi el cotiza grupa mare. Cu sprijinul celor doi, Relu Pârvu şi Nelu Bănicioiu, am reuşit să mă menţin pe linia de plutire în acele vremuri de restrişte.

Prin Acuma, cunosc un şofer de TIR care-i transporta cantităţi apreciabile de cafea verde, dar şi alte produse. M-am împrietenit cu domnul Ilie şi i-am făcut mai multe vizite acasă, unde am putut constata structura prietenilor acestui om (printre ei se afla şi interpreta de muzică populară Ionela Prodan împreună cu soţul ei). Mi-am putut da seama că ţara era condusă de o Mafie, aşa-numita Mafie securisto-comunistă, care n-avea nici un Dumnezeu; doar zeul Banului, Mamona, îi conducea pe toţi. Ceauşescu era un mic pisoi, o muhaia. Prin domnul Ilie îl cunosc pe colegul şi prietenul său, Ion Ştefănescu. Acesta îmi propune nici mai mult, nici mai puţin decât să-mi aducă orice cantitate de cafea verde pe care o pot lua. Îmi spune că are deja 2000 de kg de cafea verde Columbia adusă în ţară prin contrabandă şi doreşte s-o vândă la un preţ „rezonabil", de 100

lei per kg. Ar fi rezultat circa 1650 kg de cafea prăjită, ce ar fi putut fi valorificată la 400-500 lei per kg. Dar riscurile erau enorme şi apoi n-aveam habar cine este cu adevărat acest Ştefănescu. Îl întreb totuşi: unde se află acea cantitate de cafea? „Păi la ţară, la un văr de-al meu, într-o claie de paie." „Cum adică, la discreţia intemperiilor, neică Ioane?!" „Păi ce are, nu se prăjeşte?" „Ba da, dar dacă este mucegăită o poţi arunca, nu mai e bună de nimic. Oricum, nu mă interesează, n-am cui o vinde şi apoi, la prăjire, aş atrage prea multe priviri. Nu mă bag", îi zic. Peste două săptămâni vine şi-mi spune că s-a descurcat, ba chiar la un preţ foarte bun. Îl felicit şi de atunci întrerup orice relaţie cu el. Însuşi faptul că ştiam şi nu-l turnasem putea fi un delict, probabil numit „tăinuire". Primul amănunt ce m-a inhibat de-a dreptul în această relaţie a fost chiar numele lui, acelaşi cu al vestitului şi nefericitului vinar Ştefănescu. Era parcă predestinat unor mari evenimente. Astăzi este un prosper om de afaceri, asociat, la mai multe firme, cu unii dintre protectorii lui din Securitate, dar şi cu mulţi prieteni din străinătate, cunoscuţi prin peregrinările sale în lume. Locuieşte într-un cartier rezidenţial, unde posedă o vilă somptuoasă, cândva naţionalizată de Statul comunist, apoi dată lui cu chirie şi în sfârşit cumpărată, conform Legii 12, cu câţiva firfirei. Casa n-a fost niciodată revendicată, aşa că el n-are de ce să se teamă, mai ales că este un sponsor important al partidelor care-i apără interesele.

În 1983, cel de-al doilea copil, Vali, ajunge în pragul intrării la liceu. Pentru a nu greşi, mă sfătuisem cu cei doi profesori de excepţie, Ioan Crăciunel şi Vasile Teodorescu. În final însă, mi-am întrebat totuşi fata: „Vali, tu ce vrei să faci în viaţă?" Şi ea mi-a răspuns dezinvolt: „Vreau să citesc!" „Bine, aşa să fie", am zis şi am înscris-o la cel mai bun liceu de ştiinţe umaniste din Capitală, Liceul de filologie-istorie Zoia Kosmodemianskaia, cândva Şcoala Centrală de Fete. M-am dus cu Vali, la invitaţia academicianului Rosetti, în strada Dionisie Lupu 56, ca să i-o prezint şi să capăt din partea acestui om luminat „sfatul cel bun". Când marele maestru o vede pe fetiţa mea, face stânga-împrejur şi ia din bibliotecă o cărţulie de 30-40 de pagini, scrisă de G. Călinescu. Se intitula Maria Rosetti aşa cum am cunoscut-o şi fusese scoasă într-un tiraj de 100 de exemplare numerotate de la 1 la 100, pe o hârtie specială, în cinstea soţiei marelui său prieten. Era chiar exemplarul nr. 1 din acea mică serie. Pe prima pagină se afla o fotografie a Mariei Rosetti la vârsta de 13 ani. Semăna izbitor cu Vali, fiica mea. Revenindu-şi din puternica emoţie, marele om îmi spune: „Să îndrepţi fata să înveţe cât mai multe limbi străine şi în special engleza, regina limbilor de pe acest pământ, dragă prietene." Îi spune Valentinei: „Domnişoară, să mai treci pe la mine să-ţi dau cărţile pe care trebuie neapărat să le citeşti; biblioteca mea îţi va sta întotdeauna la dispoziţie!"

La afişarea rezultatelor examenului de admitere, ducându-mă singur, căci Mariana trebuia să fie prezentă la magazin, privesc degajat listele

afişate şi constat un lucru care pe orice părinte l-ar fi tulburat profund: Vali se afla pe primul loc. Lângă mine, un colonel MApN mă întreabă: „V-aţi găsit copilul pe listă?" „Da, îi răspund, este pe primul loc." „Felicitări, îmi spune, cred că trebuie să fiţi un părinte foarte fericit." „Sunt, într-adevăr", îi răspund. Vali călcase cu dreptul; urma să înveţe la o şcoală a elitelor societăţii româneşti din toate timpurile.

În vara lui 1983, moare mătuşa mea Florica, de la Ghioroiu. Duc familia la mare şi plec s-o înmormântez. Mătuşa Florica îmi lăsase mie prin testament întreaga ei avere, care la vremea aceea consta într-o casă şi o grădină, restul averii fiind la CAP şi la Stat (10 ha de pădure de stejar). La întoarcerea de pe litoral, plecăm câteva zile la ţară. Venind de la Balş spre Slatina, urcăm uşor drumul prin Pădurea Sarului, când, deodată, aproape de vârful dealului, mă trezesc. Adormisem la volan, cu motorul torcând uşor. Visasem o pajişte frumoasă unde, în mijlocul rudelor dispărute, mătuşa mea Florica îmi spunea: „Du-te, gagă, mai ai multă treabă de făcut! Dumnezeu să te aibă în pază!" Trag pe dreapta şi nu spun nimănui nimic. Mă spăl pe ochi, fac puţină gimnastică, sorb o gură de cafea şi continui drumul. Până la Bucureşti, opresc de mai multe ori, pentru siguranţă.

Într-o zi, profesorul Rosetti mă roagă să-i invit pe domnii Carandino şi Kalustian să-i facă o vizită. Peste două zile, profitând de prezenţa lor la mine la magazin, îi urc pe cei doi mari ziarişti în maşină şi-i las acasă la distinsul academician. Întrucât discuţiile au fost foarte lungi, i-am lăsat împreună, eu revenind la magazin, pentru că mai aveam şi altfel de treburi. Pâinea cea de toate zilele mă presa.

Vânzările scăzând drastic, am căutat pe toate căile să mă menţin pe linia de plutire. Din presa străină, ba chiar şi din Buletinul informativ Agerpres, reieşea clar: comunismul se clătina, Imperiul Sovietic se zgâlţâia din ce în ce mai puternic, Afganistanul era „bomboana de pe colivă" a marelui vecin de la Răsărit. În Polonia, sindicatul Solidaritatea crea tot mai multe probleme regimului comunist de acolo. Biserica Catolică era alături de sindicat, ba chiar se afla în avangardă, preoţii catolici implicându-se tot mai mult în viaţa socială şi politică a Poloniei. Tragicul caz al preotului catolic polonez Popieluszko zguduise profund opinia publică mondială. Era începutul sfârşitului unui sistem ideologic socotit cândva viabil în această parte a lumii.

Prin toate mijloacele, America lupta împotriva Imperiului Răului. Cei de la Vocea Americii şi Europa Liberă erau în avangarda acestei lupte. Evreii din lumea întreagă (şase milioane numai în SUA) erau de data asta de partea Americii, pentru că numai sub pulpana ei Poporul lui Israel şi-ar fi putut găsi izbăvirea în lupta cu jihadiştii islamişti, tot mai ameninţători. Evreii internaţionalist-comunişti rămaşi în România, cu precădere cei care avuseseră cândva pâinea şi cuţitul în PCR şi fuseseră marginalizaţi sau chiar îndepărtaţi de la bucate, erau deja angajaţi în lupta împotriva celor de la putere, naţionalist-comuniştii, pe care îi considerau „fascişti", căci

aceştia, în frunte cu Nicolae Ceauşescu, erau într-adevăr antisemiţi, sau aşa lăsau să se înţeleagă.

Mulţi foşti ofiţeri de Securitate din vechea gardă KGB-istă, veniţi pe tancurile sovietice şi emigraţi între timp în lumea întreagă, pentru a li se pierde urma, veneau tot mai des în România, în misiuni de afaceri. Din Israel, venea mai tot timpul un aghiotant al torţionarului Nicolski, fostul general de Securitate Marcel Blecher, convertit la bătrâneţe la „democraţie". Conform spuselor colonelului Cucu, acesta avea în Ţara Sfântă o companie de turism şi întreţinea deja relaţii strânse atât cu autorităţile române, cât şi cu coreligionarii săi dispuşi să „colaboreze" (Walter Roman, Silviu Brucan, Aurel Dragoş Munteanu, Titu Simon şi alţii). Prin compania sa, a încheiat înţelegeri cu ONT-ul pentru vizite în Ţara Sfântă. Şi ca el erau mulţi care veneau să-şi revadă meleagurile natale şi vechii prieteni.

Uniunea Sovietică sprijinea puternic lumea arabă în lupta împotriva sioniştilor şi a aliaţilor lor, „imperialiştii" anglo-americani. Ceauşescu, cel care servea ambele tabere (printre altele, ambele armate beligerante erau hrănite cu produse Made in Romania), încă era apreciat pentru politica sa externă, dar tot mai criticat pentru poziţia pe plan intern, în ceea ce privea drepturile omului.

Măsura de a scoate cafeaua naturală din consumul populaţiei a fost, după mine, un act deliberat de compromitere definitivă a lui Nicolae Ceauşescu. Toată lumea era deja împotriva lui, cu excepţia unor apropiaţi, poate doar a familiei sale. Geniul Carpaţilor călcase deja serios în străchini. Veştile despre starea sănătăţii lui circulau neîngrădit. Toată lumea aştepta deznodământul. Întrunindu-se deseori în casa avocatului Mircea Traian Biju, Nicolae Carandino şi Leon Kalustian, care fuseseră cândva în fruntea luptei anticomuniste, stabileau deja posibilele acţiuni. Se pare că la aceste întruniri participau şi doi anticomunişti tineri, fraţii Voiculescu. Cei doi erau, aşa cum am mai spus, fiii verişoarei primare a doamnei Biju. Nu se ştie dacă Securitatea era la curent cu aceste întruniri, dar este posibil ca Mossadul să fi fost.

Cu ceva timp în urmă, la Agenţia de Import avuseseră loc câteva evenimente importante. Gheorghe Stavarache, şeful secţiei Cafea-Delicatese, se pensionase şi, după o scurtă perioadă în care la comandă rămăsese doar Petre Covaci, Ranga adusese un om de încredere, pe Adrian Vlad, fostul coleg al naşului meu Grigore Păsărin, cel care-mi luase locul pe lângă el, Adrian Vlad s-a dovedit mielul blând din poveste, care sugea la două oi. Era omul lui Ranga, dar şi al lui Jinaru, şeful Mafiei naţionalist-comuniste din Agenţia de Import. Pleca deseori în străinătate cu diferiţi reprezentanţi din aparatul securistic de comerţ exterior, atât internaţionalişti, cât şi naţionalişti, în realitate toţi mafioţi, care aveau un singur scop, propria lor propăşire. Vlad se bucura de încrederea, aprecierea şi stima tuturor acestora. Desigur că şi el începuse să deschidă ochii şi, cu

cât îi deschidea mai bine, cu atât vedea că există o luptă acerbă între cele două ramuri de securişti. Cât timp fuseseră colegi, naşul Păsărin îl unsese cu mai toate alifiile din tolba sa, iar Vlad, drept recunoştinţă, a luat asupra lui toate cheltuielile legate de funeraliile acestuia, bineînţeles cu acordul capilor celor două mafii din Agenţia de Import, care au răsuflat uşuraţi dat fiind că bătrânul gorjean îi avea la mână pe mai toţi. Vlad fusese adus de Ranga pentru a fi numit cât mai curând posibil şef de depozit la Panduri în locul lui Brehoiescu, care se sinucisese între timp din motive personale, aşa erau de părere şefii săi. În realitate, bietul Brehoiescu, foarte fricos, nu putuse face faţă presiunilor asupra sa: în depozit veneau tot mai mulţi securişti şi-şi cereau „dreptul", evident, fără bani. Nemaiputând suporta tensiunea, şi-a pus capăt zilelor, deşi avea un copil de crescut. La înmormântarea sa au participat ambele tabere din Agenţia de Import, la nivelul cel mai înalt.

Odată cu Gheorghe Stavarache, legenda vie a Agenţiei de Import, ieşiseră la pensie şi cei doi şefi de la Secţia I de prăjit cafea (prima secţie cu acest profil din Agenţia de Import), Cornel Călin şi Petre Chiţu. Aceştia, oameni cu experienţă, reuşiseră cu brio să-şi ducă crucea, împăcând o lungă perioadă capra cu varza. Cele două tabere, aflate într-un război de supremaţie, fuseseră mulţumite de prestaţia celor doi. După aceea căutau doi înlocuitori pe măsură, preferabil două persoane cunoscute şi verificate, care să aibă aprobarea tuturor celor care răspundeau de soarta Agenţiei de Import. Între timp, Agenţia îşi schimbase denumirea în IDRMAI (Întreprinderea pentru Desfacerea cu Ridicata a Mărfurilor Alimentare din Import).

Prin domnul Stelianescu, şeful serviciului Producţie din IDRMAI, sunt iarăşi contactat la magazin şi mi se propune postul de şef la această secţie râvnită de mulţi. Răspund ca întotdeauna, şi anume că nu accept postul decât în tandem cu soţia mea, căci aşa sunt oltenii, n-au încredere în nimeni în afară de propriile neveste. Rămân consecvent în pretenţii şi refuz să mă conformez propunerii domnului Stelianescu, propunere care bănuiesc că avea acordul celor două tabere aflate în conflict.

În tot acest timp, Ilie Balaci păstrase legătura cu directorul Victor Ranga, ca şofer de TIR. Străbătând drumurile Europei şi ale Asiei în lung şi în lat, avea în mod sigur nevoie de sprijin logistic (vamă, unele „mici probleme" în străinătate). Oltean isteţ, Ilie Balaci şi-a dat seama că fără sprijinul Securităţii nu se putea descurca, aşa că, pe toată perioada cât a fost şofer la TIR România, a fost protejatul unui puternic general de Securitate, care se întâmplase să-şi aibă domiciliul pe Bd. Republicii (azi, Bd. Carol I) din Capitală. Când venea în vizită la general, mă vizita şi pe mine, pentru că eram foarte aproape. Adeseori însă îl vizita acasă şi pe Ranga, căruia îi aducea din preumblările sale prin lume diverse cadouri, în speranţa că aceste servicii vor fi apreciate cândva. Şi astfel Ranga îl numeşte pe el în locul unuia dintre cei doi şefi de secţie pensionaţi de la

Secţia I de prăjit cafea. Întrucât eu deja refuzasem, Ilie Balaci reuşeşte să-l convingă pe Ranga să-l numească în cel de-al doilea post vacant pe colegul său Florea Albu, şofer la TIR ca şi el (bineînţeles contra unui „dar substanţial", dar şi unor promisiuni ferme de viitor).

Cei doi, obţinând imediat şi avizul celeilalte tabere, sunt numiţi aproape concomitent şefi de secţie la prima prăjitorie de cafea din cadrul IDRMAI, preluând această importantă activitate alături de mai versaţii lor colegi de la Secţia a II-a, Radu Alecu şi Nicolae Badea. Toată lumea era a lor. În plină criză a cafelei, erau persoanele cele mai curtate din IDRMAI. Multe femei frumoase îi asaltează din toate părţile, şi ei, „băieţi de comitet", trebuie doar să întindă mâna şi să aleagă. Conform tradiţiei, „obrazul subţire cu cheltuială se ţine", astfel că cei doi, servindu-i mereu pe bravii lucrători de la Ochiul şi Timpanul, care-i vizitau tot mai des la locul de muncă şi cărora le făceau plinul, s-au gândit probabil la un moment dat că nici ei n-or fi nişte „fraieri".

Primul care „scapă hăţurile" este Ilie Balaci: consideră că nu mai e de rangul lui să locuiască la bloc (avea un frumos apartament de trei camere pe strada Vigoniei) şi-şi cumpără o superbă vilă pe strada Levănţica 18, în cartierul Dristor al Capitalei. Strada Vigoniei era chiar alături de Cimitirul Evreiesc de pe Şoseaua Giurgiului, iar Geta, iubita sa soţie, i se plângea mereu că este bântuită de spirite de pe lumea cealaltă. Bineînţeles că olteanul îşi ia măsuri de prevedere şi-şi cumpăra viluţa pe numele iubitei sale mame soacre; şi purcede imediat la renovarea şi modernizarea noii sale proprietăţi. Cheltuielile extrem de mari îl determină să facă unele greşeli nepermise pentru un om aflat într-un astfel de post, dar, încurajat de Ranga, căruia îi dă în permanenţă „dreptul", merge mai departe. La un moment dat, vrea chiar să vândă cele două proprietăţi şi să-şi cumpere o vilă demnă de un om de valoarea lui. Concomitent, colegul lui, Florea Albu, îşi cumpără o proprietate într-una din comunele din apropierea Bucureştilor, pe care o amenajează cu cheltuieli tot mai mari, transformând-o într-o fermă, un adevărat paradis verde. Evident că toate astea sar în ochi, şi astfel cei doi intră în vizorul „abilitat" al Statului. Deşi protejaţi la început de ambele tabere, nu şi-au dat seama că nu-i bine niciodată să fii „la mijloc" - şi ajung direct în focul luptei pentru supremaţie dintre tabere. Erau, fără îndoială, mulţi informatori în IDRMAI, care-i alimentau continuu cu noutăţi pe şefii lor.

Eu, din Sfinţilor 6, privesc la început cu detaşare, dar apoi cu îngrijorare evenimentele, întrucât cei doi sfidau tot mai făţiş pe tot mai multă lume. În repetate rânduri i-am atras atenţia lui Ilie Balaci, cu care eram în bune relaţii de prietenie, că ar trebui să se liniştească, să se mai strângă de pe drumurile făcute cu Ranga în diverse locaţii din Capitală şi din împrejurimile acesteia, dar Ilie, tot mai sigur pe el, nu m-a luat în seamă.

Între timp, ceilalţi şefi de secţie, de la prăjitoria din Valea Cascadelor,

îşi vedeau liniştiţi de treabă. Buni profesionişti, ştiau vorba românului că „nu-i bine să ieşi în frunte ca păduchele”. Operau discret prin oameni de încredere şi mai cu seamă prin şoferul Nicolae Iancu. Acesta, orb, mut şi surd, ca de obicei, intră în legătură şi cu Balaci, reuşind să-i câştige repede încrederea, astfel că trece pe primul loc printre şoferii-delegaţi în ceea ce priveşte transportul cafelei naturale spre toţi beneficiarii din ţară prevăzuţi în directivele Ministerului Comerţului Interior.

Mi-am dat seama imediat de rolul excepţional jucat de Iancu în activitatea secţiilor de prăjire a cafelei din IDRMAI şi am căutat să mi-l apropii cât mai mult. Relaţiile cu Nicolae Iancu fuseseră stabilite de mine încă de la începuturile activităţii lui la Agenţia de Import. Îmi furniza informaţii preţioase asupra întregii activităţi de aprovizionare cu cafea din ţară, dar atât, nu acceptasem niciodată să-mi complic situaţia în vremurile extrem de tulburi prin care treceam cu toţii. Am rămas imun la diverse propuneri şi pentru că puteam prelucra cafea verde (pentru care aveam aprobare legală) pentru diverşi beneficiari (Ambasada Braziliei, Ambasada Indoneziei, Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România etc.). Mai serveam şi pe alţii (în special pe Acuma şi Ion Bănicioiu), de data asta ilegal, deoarece cantităţile şi sortimentele de cafea verde de care dispuneau aceştia intrau în ţară pe căi ocolite, prin contrabandă, însă era o contrabandă condusă chiar de cei care ar fi trebuit s-o combată. Aveam nevoie de cafea naturală (clientela mea fiind de primă mână) şi mi-am zis că nu-i posibil să cadă vreodată Securitatea (mă refer la afaceriştii din interiorul ei, care se dedulciseră la borcanul cu miere). Dacă ar fi căzut ei, cădeam şi eu, dar cine să-i dea jos?!

Cei doi şefi de secţie Petre Covaci şi Adrian Vlad vindeau direct din depozit, la ordin verbal din partea conducerii întreprinderii, cantităţi însemnate de produse alimentare din import, în special din Vestul Europei, băuturi şi ţigări fine. Întreaga responsabilitate cădea în seama şefului de depozit, care, adesea, primind ordin direct din partea lui Ranga, emitea el însuşi bonuri de comandă pentru livrare pe propria sa răspundere. Produsele celelalte, mai puţin strategice, erau livrate normal, pe note de comandă şi repartiţie ale serviciului Comercial.

Ioan Sava credea în justeţea ordinelor primite şi credea că aceia care le dădeau (în speţă directorul Ranga) îşi vor asuma ca şi el răspunderea. Atunci când diverşii şefi din Securitate nu doreau să fie văzuţi în depozit, trimiteau reprezentanţi sau veneau ei înşişi la mine la magazin să-şi ridice produsele pe care le comandaseră lui Ranga sau Sava. Şi astfel magazinul meu a devenit, încet-încet, un punct de reper. Pe lângă produsele pentru aceşti indivizi, primeam şi eu preferenţial diverse cantităţi, fără de care nu puteam fi ceea ce doream să fiu. De asemenea, principalul magazin unde se decontau toate vânzările ilegale din Depozitul Panduri era magazinul meu.

Un incident deloc plăcut are loc la mine în birou în octombrie 1983,

într-o dimineaţă de duminică. Venise în vizită domnul Sava împreună cu un bun prieten, şeful biroului Interpol al României din acea vreme, ardelean ca şi el. Fuseseră colegi la Securitate pe vremea când, împreună cu Victor Ranga şi Marcel Blecher şi sub comanda acestora, luptau împotriva aşa-zişilor „bandiţi" din Munţii Făgăraşului, în anii '50-'60. Mari amatori de tărie, dau gata două sticle de whisky scoţian de 25 de ani vechime, bineînţeles „cinstea" lui Ioan Sava, după care interpolistul se prăbuşeşte la podea, căzând într-o stare de inconştienţă profundă. Pe cărţile lui de vizită scria la ocupaţie „pescar şi vânător" şi probabil nici numele nu era cel real. Speriat, mai ales că şi Ioan Sava dădea semne puternice de prăbuşire, alerg la vecinii mei de la parterul imobilului din spatele magazinului, familia Ionescu. Acasă era doamna Nety, o bravă luptătoare împotriva alcoolismului; aceasta vine imediat cu o ceapă mare, pe care i-o stoarce în nas celui aflat în stare de inconştienţă. Brusc, acesta îşi revine ca şi cum nimic nu se întâmplase. Îi ridicăm de jos, chem un taxi, îi urc pe amândoi şi răsuflu uşurat. O cinstesc imediat pe coana Nety; serviciul ei fusese nepreţuit.

Bravul colonel revine după aceea deseori la magazin, pentru că marea sa dragoste, drăguţa de Krepkaia, celebra votcă de 56 de grade, se găsea aici în permanenţă la dispoziţia sa. Într-o seară însă, ţine să-mi facă mari confidenţe privind arestarea unui şef de restaurant, bănuit că ar fi avut legături cu nişte mafioţi italieni şi care, în urma percheziţiei făcute la casa părinţilor săi, „adusese un aport valutar" la Fondul Centralizat al Statului de un milion de dolari, căci la atât se ridicau sumele în valută forte şi bijuterii ce i se confiscaseră. În acel moment, soseşte şi colonelul Cucu, şi între ei are loc o controversă privitoare la cantitatea de petrol cuprinsă într-un baril. Întrucât discuţia devine pătimaşă, cei doi fac un pariu pe o sticlă de rom Cuba de 7 ani vechime, pariu pe care-l pierde, bineînţeles, bravul interpolist. Ceea ce m-a frapat a fost nivelul foarte scăzut de cunoştinţe al acestui om chiar şi în raport cu mine, care eram totuşi doar un simplu absolvent de liceu; iar angajarea într-o asemenea dispută a colonelului Cucu mi-a trezit nişte fiori pe care-i retrăiesc şi azi, după atâta timp. Nişte ditamai coloneii, cu înalte responsabilităţi în cadrul Ministerului de Interne, să intre într-o asemenea dispută... mi se părea de necrezut!

În plus, aşa cum am spus mai devreme, şeful Statului semnase un decret intrat deja în vigoare prin care interzicea consumul de băuturi alcoolice în alte unităţi comerciale decât cele cu acest profil şi care prevedea o amendă de 30 000 de lei pentru persoanele care încălcau interdicţia. Tocmai ei, cei obligaţi să sancţioneze abaterile, nesocoteau legea! Eu nu puteam decât să privesc „cu înţelegere" slăbiciunile umane ale acestor bravi slujbaşi ai Statului comunist şi să-mi asum riscurile - solidar cu ei totuşi, căci nu erau fitecine.

Din discuţiile cu colonelul Cucu, am aflat lucruri foarte interesante

referitoare la abordarea subiectului „alcool” de către marii conducători ai lumii, abordare, pare-se, strâns legată de victoria sau eşecul lor în război. De-a lungul istoriei, conducătorii Imperiului Rus, de pildă, au avut atitudini diferite faţă de alcool şi consumatorii lui. Este bine cunoscut antialcoolismul Ţarului Nicolae al II-lea, transformat la începutul secolului XX într-o prigoană, mergând până la pogrom, contra comercianţilor de alcool, în special de votcă, de pe întreg teritoriul Imperiului şi îndeosebi din Sankt Petersburg şi Moscova. Lenin, deşi abstinent, a avut înţelegere faţă de consumatorii de alcool, declarând că ei reprezintă grosul poporului rus, iar cantitatea în sine reprezintă o calitate. Stalin, el însuşi mare consumator de votcă, a avut o atitudine încă mai înţelegătoare. Întrebat fiind în 1937, la Congresul al XVII-lea al Partidului Comunist Bolşevic, de către un participant, vechi luptător bolşevic, cum se poate corela lupta împotriva alcoolismului cu triplarea producţiei de votcă, Stalin a răspuns: „Da, alcoolul nu este bun, dar se ştie că unui om beat nu-i pasă de politică, iar noi trebuie să facem totul pentru ţară şi nimic pentru individ. De aceea, prin triplarea producţiei de votcă şi a altor băuturi spirtoase în primul nostru cincinal, am dat o grea lovitură producătorilor particulari de alcool din ţară, care oricum ar fi produs clandestin votcă şi şi-ar fi asigurat venituri uriaşe pe seama cetăţeanului sovietic consumator.” La acest congres, supranumit al învingătorilor, deoarece s-a reuşit colectivizarea totală a agriculturii sovietice, Stalin a obţinut 300 de voturi negative, iar Kirov doar trei. (La puţin timp, Kirov a fost asasinat din ordinul lui Stalin.)

Minunatul nostru compatriot Vasile Cucu, absolvent al Şcolii tehnice de aviaţie de la Mediaş, şcoală având instructori din partea aliatului german, a fost şocat să constate abordarea complet diferită a tehnicii de luptă militară de către cele două puteri totalitare. Dacă la Şcoala de la Mediaş militarii nu erau scoşi la trageri cu armamentul din dotare la temperaturi sub -5 °C, la Moscova cursanţii români au constatat o altă „abordare”. Deşi era o temperatură de -35 °C, s-a ieşit la trageri cu mai multe categorii de armament. La plecarea din unitate, fiecărui cursant i s-a dat un bidonaş de metal de 500 ml, plin cu votcă Krepkaia strong (56 de grade). Bieţii cursanţi n-au înţeles la început semnificaţia acestei „înzestrări”, dar s-au gândit că urmau, la sfârşitul operaţiunii, să participe la o petrecere. Au primit ordinul să ţină acel bidonaş în porthart. La intrarea în poligon, bieţii de ei erau îngheţaţi bocnă. Au primit ordin să scoată bidonaşul şi să consume jumătate din cantitate. Imediat, întregul organism a simţit influenţa benefică a votcii îngurgitate, iar urechile li s-au dezgheţat imediat. Sosind la locul de trageri, au primit un nou ordin: să consume şi restul de votcă rămas în bidonaş. Şi astfel au început tragerile propriu-zise, soldate bineînţeles cu multe incidente, dar având, per ansamblu, rezultate remarcabile conform mărturiei bravului cursant român.

Revelionul '83-'84 îl petrec cu întreaga familie la Săcele, cu familia Godry, unde, izolaţi de lume, putem vorbi în linişte despre evenimentele

pe care le aşteptam cu toţii, dat fiind că în Ungaria, ţară în care prietenii noştri mergeau permanent, se petreceau deja anumite transformări democratice. Sistemul comunist începuse să se clatine, Polonia şi Ungaria erau în fruntea forţelor ce luptau pentru o viaţă mai bună, mai demnă. Eu nu părăsisem niciodată România, nu-mi parveneau informaţii decât de la familia Godry şi chiar de la Mariana, care fusese deja în toate ţările în care putea călători în mod obişnuit un cetăţean român la acea vreme. Presa occidentală şi Buletinul informativ Agerpres mă ajutau să înţeleg că vremurile sunt într-o profundă transformare în întreaga lume.

Deasupra ţărilor din aşa-zisul „lagăr socialist" pluteau nori negri; aceste regimuri îşi trăiau probabil ultimele clipe. Populaţia era din ce în ce mai nemulţumită. Doar Casele de comenzi dispuneau încă de un oarecare fond de marfă, fiind create special, nu voi obosi s-o repet, pentru a camufla servirea preferenţială a celor aflaţi la putere şi a apropiaţilor lor. Desigur, oficial scopul lor era servirea marelui public cu produse, în special alimentare, în regim de transport la domiciliu a unor comenzi prealabile, dar în realitate accesul publicului la aceste servicii era extrem de limitat, doar cine persevera putea avea şansa să capete câte ceva. Cei din fruntea ţării aveau însă acces nelimitat şi preferenţial la aceste unităţi comerciale. Pentru înalta Nomenclatură exista unitatea din Aleea Alexandru 18, iar pentru cei mai mici, Casele de comenzi din Varşoviei 6 şi Praga 4. Spre aceste două unităţi plecau zilnic cantităţi uriaşe de produse alimentare deficitare pe piaţa obişnuită. Aici veneau personal securişti şi activişti de Partid, mai mari sau mai puţin importanţi, şi-şi luau tot ce doreau pentru ei şi apropiaţii lor. Poate că de aceea zic unii astăzi că pe timpul lui Ceauşescu, deşi nu se găsea mai nimic, aveau totuşi frigiderul plin.

Fireşte, uneori se mai acorda câte un mic fond de marfă şi unor unităţi comerciale obişnuite, dar foarte rar acesta ajungea la publicul obişnuit. Multă marfă se vindea pe sub mână şi, deşi aceste practici erau de domeniul Legii 3, care pedepsea dosirea şi servirea de mărfuri preferenţială cu până la 5 ani de închisoare, în fapt această lege era imposibil de aplicat, întrucât tocmai cei care trebuiau s-o aplice erau campionii încălcării ei. Prin trocul făcut între ei, toţi şefii de unităţi comerciale „se descurcau", adică nu duceau lipsă de nimic, însă absolut toţi erau cu sabia lui Damocles deasupra capului, care din când în când cădea asupra unuia sau a altuia. Mai toţi contau pe hazard şi pe relaţiile pe care le aveau în rândul organelor de supraveghere şi control.

La Panduri, după plecarea seniorilor, nou-sosiţii s-au lăsat furaţi de peisaj, adică s-au considerat protejaţi de cei cărora le umpleau portbagajele cu delicatese (cafea naturală, ţigări de foi Cuba, ţigări americane şi englezeşti, băuturi extrafine şi ciocolată Vest, alune de pădure Turcia, arahide de Senegal etc.), producând astfel, adesea, găuri în gestiune. Aceste găuri erau acoperite din producţia secţiei de prăjire a cafelei, unde se puteau obţine anumite cantităţi în plus faţă de normativele

în vigoare, atât prin nerespectarea standardelor stabilite, cât şi prin complicitatea inspectorilor OCM, care, cointeresaţi şi stimulaţi material şi financiar, acordau mari cantităţi de materie primă ilegal, prin încălcarea cu bună ştiinţă a normelor de recepţie a mărfurilor sosite de pe întregul glob.

Pe 2 februarie 1984, în Secţia a II-a Delicatese, gestionată de Adrian Vlad şi Petre Covaci, se produce un minus în gestiune de 2500 de plicuri cu cafea amestec, în valoare de 30 000 de lei. Făcând un sondaj, cei doi constată minusul şi, cum a doua zi urma să li se facă inventarul oficial, de către serviciul de resort din IDRMAI, întocmesc un aviz de expediţie în care menţionează cantitatea şi valoarea mărfii. Îl trimit imediat pe şoferul Sandu Ilie la mine şi mă roagă insistent să confirm primirea mărfii, urmând ca imediat după inventar să mi-o trimită. Refuz. În primul rând, pentru că erau mai mult de două persoane implicate şi astfel pericolul de a se descoperi frauda şi a se afla cândva totul era imens. Sandu Ilie mă întreabă ce se poate face totuşi? Îi răspund că trebuie să vină personal unul dintre şefi şi să vorbim, având în vedere relaţiile deosebite de prietenie ce ne legau.

La magazin soseşte Covaci şi discut cu el, spunându-i că nu-l pot ajuta decât dacă îmi plăteşte marfa. Îmi dă banii şi-i confirm factura, aceasta fiind de fapt singura modalitate de a-i ajuta. Peste doua zile însă mă trezesc cu Sandu Ilie la magazin cu cele 2500 de plicuri de cafea amestec; îmi solicită să returnez banii pe care mi-i dăduse personal Covaci. Fac greşeala vieţii mele şi accept să-mi încredinţez soarta în mâinile celor doi şefi de secţie şi ale şoferului Sandu Ilie: returnez banii, după ce primesc marfa respectivă. Spre seară, Covaci vine şi-mi mulţumeşte, dându-mi suma de 5000 de lei drept recompensă pentru sprijinul acordat. Natura relaţiilor dintre noi era mult mai serioasă decât acest mic incident, prin mine decontându-se principalele mărfuri vândute în depozit. Nu mi-am iertat niciodată acest gest, cu efecte grave în viitor, dar un refuz din partea mea ar fi însemnat prăbuşirea vânzărilor din magazinul meu şi, neavând altă opţiune, m-am lăsat luat de val.

Într-una din zilele lui mai '84, Ilie Balaci îi dă lui Nicu Călina o cantitate de 1000 de plicuri de cafea cu înlocuitori, a câte 100 g în valoare de 12 000 de lei, spre valorificare în folos propriu. Era „cinstea” lui Ilie Balaci, ca un gest de bun sosit în Panduri; în perioada 1981-1984, lui Călina îi fusese anulat carnetul de conducere şi lucrase ca mecanic. Eu, vinovat moral de întregul necaz pe care-l avusese (plecase cu maşina de la Măgura 1, la sugestia mea, să aranjeze o masă la unchiul lui, care stătea în apropiere, şi, fiind băut, părăsise maşina, sustrăgându-se de la recoltarea probelor biologice), accept şi-i primesc marfa, bineînţeles fără forme legale, considerându-mă astfel eliberat de obligaţia morală ce o aveam faţă de el.

Ilie Balaci, tot mai imprudent, aflat la vârsta când pe bărbaţi începe să-i

nelinişteascâ nivelul virilităţii lor, fără prea multe obligaţii familiale şi învăţat deja cu o viaţă aventuroasă, deprinsă de la marele său mentor, Ranga, dar şi în activitatea de şofer de TIR prin lumea largă, se pare că cedase avansurilor unei tinere delegate focoase, Ecaterina Usturoi (nume parcă predestinat, căci ştie toată lumea că usturoiul conţine mult arsenic), de la TLCR 2 (Trustul Local de Cofetării şi Răcoritoare nr. 2, ce deservea jumătate din Bucureşti), şi-i dă acesteia, spre valorificare, o cantitate de cafea amestec vrac. Fata, lipsită de experienţă (avea numai 25 de ani şi doar doi ani de activitate comercială), apelează la o prietenă, şefa uneia dintre cofetăriile ce le avea în aprovizionare pe Şoseaua Colentina, şi îi plasează acesteia întreaga cantitate (40 de saci a câte 20 kg -, în valoare de 110 lei per kg), fără să se asigure dacă unitatea respectivă avea măcar intrări în gestiune cu acest produs. La un control, prietenei i se găseşte o anumită cantitate de cafea, cantitate ce nu putea fi justificată în evidenţa reală a produselor din cofetărie.

Cele două femei sunt imediat supuse cercetării şi apoi eliberate, dar nu înainte de a fi invitat, pentru cercetări, însuşi Ilie Balaci, alias Piticul. În plină luptă pentru supremaţie între cele două ramuri ale Securităţii, cea naţionalistă (Nicolae Pleşiţă, Nuţă şi Valeriu Buzea) şi cea internaţionalistă (Naum, Ranga şi alţii), acesta comite greşeala vieţii lui, neinformându-l imediat pe Ranga. Este lăsat în libertate, acceptându-i-se explicaţiile, care pentru moment rămân undeva într-un dosar, pus bine într-unul din fişetele generalului Nuţă. Revenit la depozit, mai încrezător decât oricând în misiunea sa, Ilie îi invită pe cei cărora le dăduse explicaţii scrise şi le umple portbagajele. Tudor Stănică, Ion Baciu, Mandache, Ovidiu Constantin şi alţii vin permanent în depozit şi pleacă cu autoturismele personale încărcate prin bunăvoinţa bravilor gestionari de la Panduri.

Aparent, lucrurile se liniştesc, dar în august primesc la magazin vizita unui civil, care îmi dă o invitaţie la sediul Securităţii din Calea Rahovei 37-39. Tocmai revenisem din concediu. Mă prezint la sediul MAI respectiv şi sunt dus imediat într-una din camerele de la etajul II. Aici, un civil între două vârste mi se adresează direct, pe un ton autoritar: „Florescule, ai încurcat-o. În loc să-ţi vezi de treabă, te ţii de atitudini duşmănoase faţă de ţara care te hrăneşte pe tine şi familia ta şi pe care ai jurat s-o iubeşti şi s-o serveşti cu credinţă, chiar cu preţul vieţii.” Răstit, mă ia la rost: „Ce treabă ai tu cu duşmanii poporului Nicolae Carandino şi Leon Kalustian? Ăştia sunt nişte indivizi care s-au bucurat de clemenţa Justiţiei române. Ştiai asta?” „Nu, îi răspund, aceşti doi oameni sunt simpli clienţi, nimic altceva. Sunt ziarişti şi scriitori cunoscuţi; domnul Carandino este cel mai strălucit critic de artă teatrală de la noi şi a fost cândva directorul Teatrului Naţional din Bucureşti, iar domnul Kalustian colaborează cu marele poet naţional Adrian Păunescu la revista Flacăra, unde are propria sa rubrică.” La un moment dat, tipul scoate o cană de ceramică de 250 ml, urinează în ea în faţa mea, mi-o pune în faţă, pe masa care se afla lângă biroul său, şi-

mi spune: „Vezi cana asta (din ea ieşeau aburii urinei)? Din ea vei bea de-acum încolo dacă nu-mi aduci materialele subversive pe care le-ai primit de la aceşti indivizi.” Prompt, îi răspund că nu am primit niciodată astfel de materiale, n-am primit decât cărţi de literatură scrise de domnii respectivi şi publicate de cele mai valoroase edituri din ţară, cărţi ce se găsesc din abundenţă în mai toate librăriile şi bibliotecile noastre. Altceva nu am. (Deşi aveam nişte casete înregistrate cu memoriile complete ale lui Nicolae Carandino.)

Considerând că m-a speriat suficient, dar neavând prea multe date despre mine, individul îmi zice: „Bagă-ţi minţile în cap, Florescule, că ai copii de crescut. Vrei să nu-i mai vezi niciodată? Întrerupe imediat relaţiile cu indivizii ăştia. Data viitoare îţi vâr pe gât conţinutul mai multor căni din astea, dacă nu-ţi vezi de treabă. Ai grijă ce faci!” Cam speriat, merg acasă, iau casetele şi i le returnez domnului Carandino; de atunci încolo, prefer să mă întâlnesc cu cei doi mari oameni în casa lui Leon Kalustian din strada Maria Rosetti. La magazin mă rezum doar la simple amabilităţi. Le împărtăşesc celor doi aventura avută la sediul Securităţii, aşa că ei înşişi, înţelegându-mă perfect, evită din acel moment să întârzie prea mult în magazin atunci când vin pentru cumpărături.

Relaţiile mele cu toţi prietenii cu care colaboram se desfăşurau fără probleme. Bâlbâitul mă vizita zilnic, dar constatam că devine tot mai imprudent. Adesea, când erau meciuri, bietul om, considerându-se un adevărat rege, se caza numai la hoteluri de mâna întâi, în special la Naţional şi Modern, unde deja îl cunoscuse pe Creastă de Cocoş, devenindu-i furnizor de carne şi specialităţi. La invitaţia lui Creastă de Cocoş, îşi petrecea tot mai mult timp în tovărăşia sa şi a minunatelor lui fetiţe. Credincios din fire, bun familist, cu o soţie drăguţă şi doi copii, Gogu trecea adesea şi pe la Biserica Sfinţilor, unde aprindea câte o lumânare. Concomitent, Ştefan Pavel ducea tot mai multă carne protectorilor săi de la Clubul Dinamo. Balaci, Ştefan şi Gogu erau pe caii cei mari. Toată lumea era a lor. Eu nu puteam decât să privesc de pe margine, dar nici eu nu realizam atunci că suntem toţi legaţi pe aceeaşi frânghie; era suficient ca unuia dintre noi să-i alunece piciorul...

De ziua mea, pe 8 mai, primesc vizita bunului meu prieten Nelu Bănicioiu, care îmi propune o colaborare foarte profitabilă, pe termen lung. Îmi mărturiseşte că intenţionează să deschidă o cafenea unică în Capitală, cu maşină de prăjit cafea în interiorul sălii de vânzare, aşa cum există la Milano pe aşa-zisa „stradă a Pierzaniei”, principala arteră comercială a marelui oraş. Informaţia respectivă o deţinea de la un amic, un colonel de Securitate de la DIE, care, ori de câte ori se afla în Italia, la Roma vizita celebra cafenea Greco, înfiinţată de un grec în secolul al XVI-lea, lângă Colosseum, iar la Milano vizita cafeneaua Coba, înfiinţată de doi fraţi armeni, veniţi de la Istanbul chiar de la Curtea Marelui Sultan. Avusese o discuţie cu colonelul, şi acesta îi recomandase să se ducă

neapărat în Italia să vadă cu ochii lui faimoasa cafenea. Colonelul chiar îl ajutase să obţină aprobarea să plece în Italia. Şi astfel, Nelu Bănicioiu urma să-şi vadă visul cu ochii, plecând în scurt timp, dar nu înainte să-mi destăinuie deviza sa de viaţă: „banii fac lumea să se rotească" şi mai multe lucruri legate de familia sa, care mi-au provocat multă vreme insomnii.

Marea vieţii familiei Bănicioiu era în furtună. Se spune că cel mai extraordinar lucru pe care-l putem experimenta este misterul iubirii, dar acest mister dispăruse între Nelu Bănicioiu şi soţia sa Marioara, cândva cea mai frumoasă şi senzuală şefă de magazin Comturist de pe litoral. Aflat în plină criză a bărbaţilor de 40 de ani, Nelu se cuplase cu o tânără, o studentă, căreia îi cumpărase deja un apartament în cartierul Drumul Taberei, şi abia putea face faţă noii sale vieţi amoroase. Doamna Bănicioiu îi reproşa adesea că o neglijează şi că s-ar putea să-l părăsească, dat fiind că între timp se reîntâlnise cu fostul ei soţ, Nicolae Zăvoranu, prima sa dragoste, care n-o uitase. Având în vedere toate aceste date ale problemei, înainte de a pleca in Italia, Nelu Bănicioiu îl contactează pe sensibilul, dar versatul Nicolae Zăvoranu şi-l roagă ca, dacă-l interesează doamna Marioara, iar aceasta e gata să compătimească alături de el, să aibă grijă de fetiţa lui, Oana Bănicioiu, iar el nu-şi va neglija obligaţiile de tată biologic, căci Oana este lumina vieţii lui.

Bănicioiu, ca orice oltean genial, probabil că avea şi o teşcherea pe măsură (adică o avere strânsă în timpul vieţii sale de slujitor al zeului Mercur). Îşi duce mare parte din teşcherea (circa două milioane de dolari) la propria sa mamă. Bineînţeles că acest lucru nu trece neobservat de către versata doamnă Marioara, care se orientează după sfântul principiu „văzând şi făcând". Avea un scop clar în viaţă, mai ales că avusese o groaznică lovitură din partea destinului prin pierderea celor două superbe fetiţe gemene, la cutremurul din 1977. Scopul doamnei era în primul rând să-i asigure unicului său copil, micuţa Oana, toate cele necesare reuşitei în viaţă, deşi Nelu Bănicioiu îi spusese o vorbă oltenească din bătrâni, cum că „pe copil nu trebuie să-l vaieţi decât de noroc"; dar ea era absolut convinsă că norocul şi-l mai face şi omul cu mâna lui, iar banii contează, în special când sunt mulţi, ba mai şi vin ca un fluviu.

Deci Nelu Bănicioiu pleacă în Italia mânat de marele său vis. Cine îndrăzneşte reuşeşte şi nu costă nimic să speri, deşi în Dudeştii copilăriei mele circula o vorbă: „Trăindo sperando, murindo cacando". Lasă întreaga afacere pe mâna unei colaboratoare de încredere, cu ordine precise: toate „realizările" să fie trecute într-un registru personal secret, dar care să rămână totuşi în unitate (se confirmă astfel încă o dată vechea vorbă oltenească: „unde-i multă minte e şi multă prostie"). Între timp, bravul colonel, marele său sprijin în acele vremuri deloc uşoare pentru un comerciant român, care avusese grijă să-i ceară un împrumut substanţial lui Bănicioiu înainte ca acesta să plece în Italia, merge în străinătate şi ajunge în Canada, în statul Ontario, unde cere azil politic şi, cu fondurile

de care dispunea, îşi achiziţionează o frumoasă fermă.

Băieţii de la Ochiul şi Timpanul, intrând în alertă, încep cercetări asupra rudelor colonelului şi a prietenilor mai apropiaţi ori chiar mai îndepărtaţi. Ajung astfel şi în pasajul Victoria, unde marea colaboratoare mare se pierde cu firea şi dă în vileag întreaga activitate „de afaceri" a şefului său Ion Bănicioiu, punând la dispoziţia băieţilor registrul cu pricina. Îngroziţi de ce văd, aceştia comunică „la vârf" şi cer „undă verde" pentru continuarea cercetărilor, întrucât cele înscrise în „Registrul lui Bănicioiu" ridicau multe semne de întrebare asupra unor înalţi demnitari şi slujitori credincioşi ai regimului, acolo figurând însuşi Nicu Ceauşescu, Vasile Bărbulescu, mulţi ofiţeri superiori din Ministerul de Interne (admiratori şi susţinători ai genialului comerciant), ziarişti din presa centrală şi în special de la Agerpres, unde la loc de frunte era unul care avea numele de cod Alcibiade, marele „Bard al comunismului naţional"- cum se considera şi chiar afirma adesea că este - nici mai mult, nici mai puţin decât „Omul lui Nicolae Ceauşescu", persoana care susţinea că are alături circa 50 de generali şi 200 de colonei de Securitate. Acest registru nu va ajunge niciodată „pe mâna cui nu trebuie".

Din Italia, Bănicioiu reuşeşte să aibă o convorbire cu mama sa, principalul lui casier şi trezorier, care-l informează „că-i groasă rău" treaba din pasajul Victoria şi-i spune textual: „Nu mai veni, muică, fugi în lumea largă!". Ion Bănicioiu, ştiindu-se „bazat", se urcă totuşi în primul avion şi revine în ţară, ca un bun patriot ce era, mai ales că făcuse incredibila greşeală să pună majoritatea ouălor într-un singur coş (respectiv în custodia propriei mame). Este arestat chiar de pe scările avionului şi dus direct în beciurile din Calea Rahovei 37-39, unde dă totul din el, la fel ca marele vinar Gheorghe Ştefănescu.

Imediat sunt arestaţi toţi colaboratorii săi, în funcţie sau chiar pensionaţi. La loc de cinste se află şi fostul său coleg şi prieten Gheorghe Godeanu, pensionat cu doi ani în urmă. Ultimul „săltat"este însuşi şeful lor, directorul general al Hotelului Union, care, deşi colonel de Securitate sub acoperire, nu scapă din cauza „dezmăţului" (cuvânt folosit de Elena Ceauşescu: aceasta, auzind că fiul şi cumnatul său sunt implicaţi, a dat ordin personal ca ultimul să fie aspru pedepsit, iar comerciantul să nu mai vadă niciodată lumina zilei şi, dacă se poate, să fie cât mai repede anihilat.) Astfel începe pentru Nelu Bănicioiu un lung şir de suferinţe. La scurt timp după aceste evenimente, doamna Marioara părăseşte transatlanticul Bănicioiu şi urcă rapid în yachtul Zăvoranu, tras deja la mal, împreună cu iubita sa fiică Oana. Câteodată, finalurile fericite ies mai bine decât te-ai fi aşteptat, era o vorbă care circula atunci în perimetrul central al Capitalei noastre. Nelu Bănicioiu semnează atât actele de divorţ de soţia Marioara, cât şi cele de adopţiune a fiicei Oana de către noul soţ al fostei sale neveste, Nicolae Zăvoranu.

Veştile despre arestarea lui Nelu Bănicioiu îmi ajung la ureche abia

către sfârşitul anului, pentru că totul s-a desfăşurat fără tam-tamul iscat de arestarea vinarului Gheorghe Ştefănescu, cazul fiind mult mai grav decât al acestuia, deşi valoarea celor confiscate era cam aceeaşi. Eu nu obişnuiam să trec pe la Bănicioiu, doar el mă vizita „cu treburi", şi aşteptam cu interes întoarcerea sa din Italia. Văzând că nu mai apare, am considerat că s-a răzgândit în privinţa presupusei noastre colaborări viitoare. În acea perioadă, petrec clipe de relaxare în bibliotecile domnilor Alexandru Rosetti şi Leon Kalustian, care binevoiesc să-mi acorde toată atenţia şi prietenia lor. Cu fiecare în parte pot discuta despre vremuri ce au fost, ce sunt şi în special ce pot să vină. Cu toţii (adesea în Maria Rosetti participa la discuţii şi Nicolae Carandino cu Harry Brauner) sunt de părere că lumea trece prin mari transformări şi că în curând vor avea loc cele mai extraordinare şi dorite evenimente, evenimentele care s-au tot lăsat aşteptate de la război încoace.

Cât priveşte procurarea unei noi locuinţe, rămân nehotărât, dat fiind că se trăgea din toate părţile în „hrăpăreţii" din comerţ. Vremurile erau tulburi. Am decis să mai amân.

CAPITOLUL 15

Pe 28 noiembrie 1984, merg la Panduri ca să obţin de la prietenii mei sprijin pentru aprovizionarea magazinului şi-l găsesc pe Petre Covaci în birou, în mare vervă, alături de o duzină de ofiţeri MAI (Securitate, Miliţie şi Pompieri), în uniformă şi în civil. Aveau toţi (circa 10 persoane) în faţă câteva cartoane de votcă Stolicinaia şi erau foarte aprinşi la faţă. Îi prinsese flama alcoolului sovietic biruitor. Petrecerea era în toi, buna dispoziţie se putea citi pe faţa tuturor. Covaci jubila, iar doamna Petruţa, soţia sa, sărbătorita (căci era ziua ei de naştere), nu prididea cu platourile încărcate cu fripturi şi cu ceştile de cafea pentru minunaţii săi oaspeţi. Îl întreb pe Covaci: „Ce-i, Petrică, cu ăştia la voi?" „N-am treabă, sunt prietenii noştri", îmi răspunde. „Ai grijă, Petrică, ăştia o să-ţi umfle ochii cândva; ţine-i dracului mai departe, că altfel dăm cu toţii de dracu." Binedispus, îmi dă o factură şi banii aferenţi chiar în prezenţa oaspeţilor. Erau doar prieteni, iar eu, fiind prietenul lui Covaci, eram desigur „între prieteni". Prin Ioan Sava, obţinusem şi aprobare în scris pentru unele mărfuri din import mai puţin deficitare; Blondul le încarcă şi astfel ziua se termină cu succes. Obţinusem produse pe care puţini le aveau. Urma ca viaţa să decidă dacă insistenţele mele în această direcţie fuseseră tocmai înţelepte. Aveam să aflu nu peste mult timp.

Problemele de viaţă ale academicianului Rosetti în ceea ce privea aprovizionarea cu alimente erau tot mai serioase. Nimic din ceea ce-i punea la dispoziţie Casa Universitarilor nu-l mai mulţumea, deşi maestrul Florian Potra numai de acolo reuşea să-şi procure „o bucăţică de carne", şi numai cu aprobare „de sus". Decid să-i sprijin pe amândoi, oferindu-le, la preţuri de abator, diverse specialităţi de carne (muşchiuleţ, vrăbioare, cotlete etc.). Bineînţeles că Ilona, bătrâna şi experimentata menajeră, nu putea decât să fie foarte mulţumită, mai ales că domnul profesor obţinuse de la tovarăşul Matei un grătar electric şi întregul consum de electricitate îl suporta drăguţul de Partid (radio Europa Liberă, prin vocea doamnei Monica Lovinescu, semnala cu ceva timp în urmă că domnul profesor fusese văzut la coadă la un restaurant tip „împinge tava", fiindcă i se acrise de chiftelele marinate de la Casa Universitarilor şi dorea o hrană mai diversificată). Toate notele de plată la unele utilităţi domnul profesor le punea într-un plic ce se ducea către mult încercatul tovarăş Matei. În casa lui Leon Kalustian era însă gheţărie, Partidul nu se convinsese că şi acesta ar trebui ajutat, deşi îl ţinuse pe nedrept 12 ani într-o „temniţă grea", alături de Titel Petrescu, şeful său de Partid.

Pe 1 decembrie 1984, mare agitaţie mare la Ministerul Agriculturii. Gheorghe Nistor (alias Gogu Bâlbâitul) fusese arestat şi toţi rămăseseră fără „cărniţa cea de toate zilele". Bineînţeles că a fost imediat înlocuit. De arestat nu ştia nimeni nimic. Vine la magazin soţia sa să-mi spună că

fusese ridicat chiar de cei cărora le cărase acasă de toate, ba chiar pe de-a moaca, Gogu suportând din buzunarul lui preţul acelor produse. Merg la depozit şi le spun prietenilor mei ce se întâmplase, căci şi ei erau „beneficiarii" Complexului din Călăraşi. „Băieţi, se îngroaşă gluma; luaţi şi voi aminte! Ieri, Ion Bănicioiu, azi Gogu Bâlbâitul, mâine poate urmăm noi, cine ştie?!" „Muşcă-ţi limba, Florescule, zice Piticul. Oricum, noi îl avem pe Tăticul nostru şi, cât e Ranga în floare, nici în suflet nu ne doare." „Ce zici, nea Ioane?", îl întreb pe Ioan Sava. Răspunsul acestuia nu se lasă aşteptat: „Aici nu intră nimeni. Ranga nu va permite. Dacă o să cădem noi, cade şi el, iar el va cădea când va cădea KGB-ul. El nu poate cădea decât tot în picioare. Aşa că n-avem de ce ne teme! Sigur că trebuie să fim mai atenţi, mi-a zis şi Ranga." „Se caută ţapi ispăşitori, nea Ioane, şi este posibil să le fie oferit oamenilor capul unui nou Moţoc." În urma acestei discuţii, domnul Sava, şeful de depozit, a luat toate documentele ce vizau livrările către magazinul meu şi toate notele de comandă semnate de el, dezlipindu-le de lângă avizele de expediţie, şi le-a distrus. Repercusiunile acestui gest aveam să le cunosc nu peste mult timp.

În ziua de Sfântul Nicolae a anului 1984, la orele 6.00, circa 50 de cadre din Ministerul de Interne înconjoară şi ocupă întreg Depozitul Panduri, fără a i se da de ştire în prealabil lui Ranga, el însuşi general de Securitate în funcţiune şi agent sub acoperire în cadrul Serviciilor Speciale ale Pactului de la Varşovia. Era preludiul Marelui Război între cele două facţiuni.

Programul începea la orele 7.00. La intrarea în depozit a lui Ilie Balaci, acestuia i se pun imediat cătuşele; maşina (o frumoasă Lada 1200 Combi cu îmbunătăţiri) îi este sigilată şi lăsată în grija şefului de depozit. Invadatorii părăsesc în jurul orelor 7.30 Depozitul Panduri, împreună cu Piticul Ilie Balaci încătuşat.

În jurul orelor 10, însuşi Tudor Stănică (adjunctul şefului Cercetărilor Penale din IGM) revine în fruntea unui mic comando să-l ridice şi pe şeful de secţie Gheorghe Dobrescu, fost căpitan de Securitate. Gheorghe Dobrescu era cel mai apropiat de Ranga şi prin arestarea lui era în pericol chiar acesta. Ranga era în acel moment cel mai important „pion" din Agenţia de Import în materie de mărfuri de contrabandă confiscate de organele abilitate ale Statului şi valorificarea lor. Era vorba de sume imense care trebuiau să intre în buzunarele „celui mai tare din parcare" şi ale acoliţilor lui. Cei care se ocupau de vânzarea cu amănuntul a acestor mărfuri obţineau profituri uriaşe, împărţite între principalii participanţi la această acţiune, aparent legală. În realitate, cererea era extrem de mare, iar oferta era strict controlată la început de Ranga şi oamenii lui, dar trezise pofta celor din tabăra adversă, care au trecut astfel la un atac în forţă.

Seara, fiind ziua lui Nicu Călina, merg la el, mai mult ca să vedem ce putem face având în vedere situaţia. Încrezător că Ranga îl va sprijini pe

Ilie Balaci, Nicu Călina nu pare deloc îngrijorat. „Vrăjeală, nea Florescule, şi nea Sava tot aşa zice, să ne vedem de treburile noastre. Nu-i dracu' chiar aşa de negru! Nu ştii că lumea exagerează?" „Nicule, îi zic, te fereşte până te loveşte, să ştii!" A doua zi, merg la Ştefan Pavel; îi duc într-o geantă de voiaj câteva produse de la mine şi discut cu el întâmplările. Nici el nu pare deloc impresionat şi-mi zice: „Domnule Florescu, nu mor caii când vor câinii." Plec imediat, nu înainte de a-l saluta pe nepotul său Vasilică, ajutor de măcelar. Mânca şi el o bucată de pâine pe lângă unchiu-său. Sunt cu geanta de voiaj în mână, fără ca el să ştie exact dacă am ceva înăuntru. Niciodată nu participa la discuţii; întotdeauna era undeva prin magazin.

Pe 10 decembrie 1984 e arestat Petre Covaci: dimineaţa, tot la începutul programului. După-amiază este săltat şi Nicu Călina. Gluma se îngroaşă. Peste două zile e arestat Adrian Vlad; după numai o zi, e ridicat şi Nicolae Iancu. Acesta din urmă era pe atunci persoana cea mai importantă din viaţa subterană a IDRMAI Bucureşti, nu numai din Depozitul Panduri. El era ceea ce în Dudeştii copilăriei mele se numea „alfa şi omega - drumul şi poteca". De Marele Sfinx, căci acesta îi era renumele, avea să depindă de acum înainte soarta principalilor şefi de depozit şi de secţie din IDRMAI. Dacă Gheorghe Dobrescu şi Nicolae Iancu „se spărgeau", întreaga Agenţie de Import urma să fie cuprinsă de un incendiu devastator; însă majoritatea celor de la Valea Cascadelor trecuseră deja în tabăra adversă, aşa că în celelalte depozite nu s-a făcut niciodată o cercetare riguroasă, lucrurile oprindu-se la nivelul „loialităţii". Ulterior, într-o discuţie cu Nicolae Iancu, aveam să aflu cu stupoare că nimeni nu l-a întrebat de activitatea sa desfăşurată în Depozitul din Valea Cascadelor, ci exclusiv de cea de la Depozitul Panduri. Aici, la Panduri, era forţa lui Ranga, şi el era cel vizat. El era peştele cel mare şi fusese trădat de cel supranumit Colombo, un ofiţer superior desemnat de generalii de Securitate Stamatoiu şi Pleşiţă drept curea de transmisie între cele două mafii.

Colonelul Căciulă, alias Colombo, mic de statură, era îmbrăcat în permanenţă cu un balonzaid de o culoare nedefinită şi era expertul contabil al băieţilor din Varşoviei 4, recte întreprinderea Dunărea, privind valorificarea prin IDRMAI a mărfurilor confiscate din contrabandă, în special cele alimentare, ţigări şi băuturi alcoolice. Omul lui de încredere era colonelul Nicolae Fuiorea, despre care se spunea că ar colabora în mod realmente mafiot cu generalul Nuţă şi generalul Mihale, cu coloneii Tudor Stănică şi Florea Popescu de la IGM. La parterul ultimei instituţii se afla un depozit cu aceste mărfuri, mărfuri care luau drumul stabilit doar de cei mai sus pomeniţi, către diferiţi beneficiari de încredere, printre care mult timp s-a numărat şi bietul Ion Bănicioiu, dar şi Casele de comenzi din Varşoviei 6 şi Praga 4.

Desigur că, din punct de vedere legal, aceste mărfuri trebuiau să treacă, cel puţin scriptic, printr-o formă de en-gros - şi aici se loveau de Ranga.

Tocmai de aceea foştii învăţăcei, convertiţi subit la naţionalism, doreau să-l înlăture pe cel ce-i umilise ani de zile prin inteligenţa sa nativă, venită din vremuri ancestrale. Erau acum pe val, dar, vorba lui Eminescu, ce e val ca valul trece. Îl aveau pe Nicolae Ceauşescu şi prin el dominau acele timpuri, deşi „internaţionaliştii" strângeau deja rândurile. Ilie Balaci, Petre Covaci, Adrian Vlad, Gheorghe Dobrescu, Nicolae Iancu şi Nicolae Călina au fost primii pioni căzuţi în lupta dintre cele două tabere.

Până aproape de revelionul '84-'85 avea să fie o perioadă de acalmie. Dar, brusc, o veste nimicitoare se răspândeşte în lumea comercială a Capitalei: „A fost arestat Florescu!" Fireşte că toţi sunt îngroziţi, eu fiind în stare să dezleg multe cifruri ale mai tuturor aşa-ziselor „afaceri" ce se derulaseră sau se aflau în curs de derulare în viaţa comercială a Capitalei şi nu numai. Lumea îşi revine însă curând din emoţii: nu era vorba de mine, ci de şeful de depozit de la ICRA Galaţi, pe care, întâmplător, îl chema Gheorghe Florescu. Eu mai aveam un protector, pe marele sfânt proroc Ilie.

Pe la mijlocul lui decembrie '84, maşina lui Ştefan Pavel este înconjurată de mai multe vehicule ale Securităţii pe Şoseaua Ştefan cel Mare. Ştefan Pavel se deplasa chiar la sediul central al IGM-ului de pe şoseaua sus-numită şi la cel al Clubului Dinamo, pentru a duce „dreptul" unor cadre de conducere din aceste instituţii. Pe pachetele cu carne (numai specialităţi) figurau chiar numele celor cărora le erau destinate, generali şi colonei din Ministerul de Interne. Este arestat imediat, iar maşina e luată la sediul Miliţiei Capitalei.

În ziua de 30 decembrie 1984, la orele 12.30, primesc invitaţia să mă prezint la Miliţia Capitalei la Camera 28, la tovarăşul locotenent-major Prostălău Vasile* [* Nume fictiv. (N.a.)]. Efectuez, pentru orice eventualitate, în dimineaţa respectivă un sondaj de gestiune (un mic inventar propriu) şi, cu inima cât un purice, mă îndrept către sediul Miliţiei Capitalei. Maşina o lăsasem acasă, astfel încât s-o ştiu în siguranţă în eventualitatea că aş fi fost arestat.

După primele arestări, luasem legătura cu prietenii mei Leon Kalustian şi Nicolae Carandino şi le povestisem, în mare, multe aspecte ale activităţii mele şi natura reală a relaţiilor mele cu cei arestaţi. Nicolae Carandino îmi spune: „Focul devine mai periculos cu cât este aţâţat. Trebuie neapărat aşteptat ca vântul să scadă din intensitate." „E de preferat «ceva bătaie» decât ani grei de puşcărie, îmi zice şi Leon Kalustian. Totul depinde acum şi de materialul din care sunt făcuţi aceşti oameni. Metodele de cercetare sunt acum mai «evoluate», nu mai seamănă cu cele de care am avut noi parte. Nu mai sunt aceleaşi presiuni, însă, oricum, trebuie să ai grijă. Caută să vorbeşti cât mai puţin, mai ales cu cei cu care vei fi în celulă. Întotdeauna sunt doi, unul mai ordinar, care va încerca să te provoace, şi altul mai special, de care trebuie să te fereşti ca de dracu, pentru că acela reprezintă marele pericol. Nu se leagă prietenii în timpul cercetărilor

penale, căci e posibil ca printre colegii de celulă să fie informatori şi colaboratori ai organelor de cercetare ale MAI-ului. Dacă cel ordinar este extrem de vorbăreţ, chiar provocator, cel de-al doilea coleg e liniştit, foarte înţelegător, foarte calm şi îndatoritor. De regulă, cel de-al doilea este un om cu pregătire intelectuală; ai mare grijă, căci, încă o dată, el reprezintă marele pericol. Comunismul este acum o fiară dezlănţuită, trebuie să ne ferim de colţii ei, fiindcă nu mai e mult şi va rămâne fără dinţi în gură. Trebuie să ai încredere în Dumnezeu, în dumneata şi în rostul tuturor demersurilor dumitale în viaţă."

Concomitent, îl vizitam în apartamentul său pe avocatul Mircea Traian Biju. Acesta era expert juridic în marile fraude economico-financiare descoperite de Ministerul de Interne al României. Îi cunoştea pe toţi şefii Securităţii şi ai Miliţiei care se ocupau de aceste probleme, lucrase cu ei la analiza multor fraude economico-financiare, în special a aspectelor lor juridice internaţionale. Îmi vorbeşte de modul lor de gândire şi de metodele de operare. Îmi spune că nimeni nu doreşte să se întindă ca pomana ţigănească. „E desigur vorba de o înscenare şi de marea nevoie de bani a regimului şi se consideră că voi, comercianţii, aveţi destule resurse, ce trebuie puse la dispoziţia scopurilor lor. Dar nimeni nu e interesat personal. Regimul e în dezintegrare şi mulţi dintre ei au bogăţii imense camuflate. Şi ei se tem de soarta lor, aşa că e bine să nu-i provoci şi, dacă îţi dovedesc prin două persoane că au dreptate asupra unui fapt, trebuie urgent să cedezi, fiindcă te pot omorî. Sunt extrem de orgolioşi şi chiar imbecili. Pur şi simplu nu suportă să-i prostească, chipurile, cineva. Ai grijă ce vorbeşti în celula de arest, asta dacă vei fi arestat. Acolo mulţi transpiră uneori lucruri nici măcar bănuite de cei de sus. Nu te da mare deştept, stai liniştit şi vei ieşi bine din această situaţie, asta în cazul că se va întâmpla ceva. Decât să-ţi pierzi viaţa, mai bine câţiva ani de puşcărie. Să opui, prosteşte, rezistenţă atunci când există probe reale e de neconceput. În general, mai toţi anchetatorii de azi sunt bătuţi în cap, pentru că mai toţi sunt cu origine sănătoasă, deci sunt lipsiţi de cultură şi nu-i prea duce mintea, să ştii că trebuie să le explic de mai multe ori nişte situaţii simple şi nu sunt în stare să le priceapă. În prezent însă le-au venit întăriri de la Securitate; după fuga lui Pacepa, mulţi au fost trecuţi «la munca de jos» şi caută pe orice căi să se reabiliteze, să-şi dovedească loialitatea faţă de regimul care i-a creat. Nu-i înfrunta. Să nu faci pe grozavul, în primul rând, şi păstrează-ţi cumpătul, indiferent despre ce-i vorba. Ei sunt complet neştiutori, totul depinde de cei implicaţi. Dacă prietenii dumitale sunt nişte tembeli, poţi avea surprize. Şi să nu uiţi să iei cu dumneata cât mai multă aspirină, fiindcă s-ar putea să te oblige să iei alcool şi după asta spui vrute şi nevrute."

Zis şi făcut. Şi iată-mă în ziua de duminică 30 decembrie 1984, la orele 12.30 trecute fix, prezentându-mă la sediul Miliţiei Capitalei şi punându-mă la dispoziţia tovarăşului locotenent-major Prostălău Vasile. Erau patru

direcţii de unde putea veni necazul: Gogu Bâlbâitul, Ion Bănicioiu, Ştefan Pavel şi Ilie Balaci. Căruia dintre ei îi datoram marea bucurie? Aveam să aflu imediat.

Îmi anunţ prezenţa şi aştept până în jurul orelor 13, când, făcându-mi-se sete, ies pe Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, fost 6 Martie şi actual Regina Elisabeta, să-mi iau ceva de băut. Revin în jurul orelor 13.30 şi imediat mă ia în primire un tânăr în civil: „Sunt locotentul-major Prostălău Vasile. Pe unde umbli, domnule, mă laşi să te aştept?!" Îmi vorbeşte la persoana a doua singular şi răstit, căci păscusem vitele împreună cândva, într-o viaţă anterioară. Îmi comandă s-o iau înainte, intru în sediu, trec printr-un culoar şi, deodată, ne pomenim în faţa unor grilaje păzite de un subofiţer de Miliţie. Acesta deschide o porţiune din grilaj şi astfel păşesc în interiorul sinistrului sediu al fostei Poliţii a Prefecturii Capitalei, unde tatăl meu, în timpul Rebeliunii legionare din 1941, îi salvase viaţa fruntaşului comunist Petre Constantinescu-Iaşi neexpediindu-l imediat la închisoarea Jilava, taman atunci când aveau loc masacre de răzbunare pentru uciderea şefului Legiunii, Corneliu Zelea Codreanu. O iau la stânga, printr-un lung coridor în capătul căruia începea un alt culoar, la fel de lung, şi sunt invitat să intru în primul birou, vestita Cameră 28.

În birou, erau o masă cu două scaune aflate de o parte şi de cealaltă, un cuier pom în care se afla o uniformă de locotenent-major de Miliţie, iar la picioarele cuierului o pereche de cizme din cauciuc. Mi se spune să iau loc şi, brusc, bravul ofiţer mă întreabă pe acelaşi ton răstit unde am fost în dimineaţa zilei de 7 decembrie 1984; instantaneu, îmi dau seama că-i vorba de Ştefan Pavel şi răspund prompt: „I-am făcut o vizită colegului meu Ştefan Pavel şi i-am dus câteva fructe exotice pentru nepoţica lui. Facem amândoi parte din aceeaşi organizaţie de bază PCR şi am trecut pe la el să ne pregătim pentru şedinţa de Partid la care urma să luăm parte împreună. Suntem colegi şi prieteni." „Câtă carne ţi-a dat?" mă întreabă valorosul ofiţer pe acelaşi ton de gestapovist. „Nici o carne, îi răspund, că am luat recent un porc întreg de la mama mea din Oltenia. Am documente în acest sens, pe care le-am solicitat la plecarea din comună, ca să nu am probleme pe drum. Mama îmi creşte un porc în fiecare an, aşa că nu aveam nevoie de carne." „Şi dacă îţi dovedesc că minţi?" mă întreabă bravul locotenent-major. Îmi arată imediat o fotografie cu mine făcută la ieşirea din magazinul lui Ştefan Pavel, cu geanta de voiaj în mână. „Da, îi răspund, sunt eu, dar geanta era goală, trebuia să fiu reţinut şi se puteau lămuri lucrurile chiar atunci." „Bine zici, dar ia citeşte aici", şi-mi arată o declaraţie scrisă, unde era menţionat într-adevăr numele meu, dar înainte de nume figura cuvântul „nea": era la mintea cocoşului că nu era declaraţia lui Ştefan Pavel, ci a nepotului său, care întotdeauna mi se adresa astfel. „Văd şi eu că scrie numele meu, dar mă puteţi confrunta cu Ştefan Pavel şi o să lămurim povestea." „Îţi atrag atenţia că orice declaraţie mincinoasă atrage după sine pedeapsa penală, aşa că dintr-o

postură confortabilă de martor poţi deveni imediat infractor. Te confrunt imediat cu Ştefan Pavel şi s-ar putea ca în loc să pleci liniştit acasă şi să-ţi vezi de treburile tale să te cobor alături de prietenul tău Ştefan Pavel în subsolul arestului nostru, atât de dorit de cei ca voi. Ce zici? Îţi acord o ultimă şansă, să decizi tu singur ce soartă îţi doreşti. Ţin să-ţi mai spun că toţi care au luat carne de la Ştefan Pavel au recunoscut şi au plecat liniştiţi acasă, la familiile lor." „Îmi pare rău, tovarăşe locotenent-major, îi răspund, dar ăsta-i adevărul. N-am luat niciodată vreo cantitate de carne de la Ştefan Pavel, pentru că ştiam că această carne este destinată consumurilor colective, şi deci nu e de vânzare pentru persoane particulare." „Bine, îmi zice, aşteaptă puţin afară şi merg să-l aduc pe prietenul tău. Revelionul o să-l faci cu Ştefan Pavel; dacă asta vrei, vei suporta consecinţele", zice maliţios tovarăşul Prostălău Vasile, care îşi dorea probabil să devină cândva general de Miliţie şi chiar ministru de Interne. „E alegerea ta", îmi repetă înainte de a mă scoate pe hol pentru a-l aduce pe Ştefan.

Revine în jurul orelor 18, nonşalant. „Ei, te-ai mai gândit? Ai patru copii de crescut şi continui să-ţi rişti situaţia pentru o persoană care nici măcar nu-ţi e rudă." „Îmi pare rău, tovarăşe locotenent-major, îmi menţin declaraţia dată: adevărul e adevăr şi ţin să subliniez încă o dată că nu am luat niciodată carne de la Ştefan Pavel." „Bine, vino cu mine!" îl urmez pe acelaşi culoar pe care venisem şi intrăm într-un birou pe stânga, unde un tip în civil, între două vârste, complet chel, ridică privirea spre noi. Locotenentul-major Prostălău Vasile i se adresează: „Tovarăşe colonel, nu vrea să recunoască, ce ordonaţi?" „Băi Vasile, i-ai spus ce-l aşteaptă dacă face declaraţii false în faţa organelor de cercetare penală?" „I-am spus, tovarăşe colonel." Colonelul Petre Petre (alias Corbul cel Pleşuv), unul dintre cei mai feroce anchetatori din cadrul serviciului de Cercetări Penale al Miliţiei Capitalei, mi se adresează foarte dur: „Ţi-a spus?" „Da." „Şi ce ai de declarat? Îţi acord o ultimă şansă." „Îmi menţin declaraţia dată tovarăşului locotenent-major Prostălău Vasile." Cei doi se privesc îndelung, iar colonelul îi zice locotenentului-major: „Du-l din faţa mea!" Ieşim amândoi, eu primul, locotenentul în urma mea, prin celălalt culoar, pe unde intrasem. Se deschide grilajul şi ieşim din coridor direct în curtea interioară a Miliţiei Capitalei, cea dinspre strada Eforie. Locotenentul-major Prostălău îmi întinde mâna şi-mi zice: „Eşti tare, dar fii atent că altă dată n-o să mai ai acelaşi noroc. Sărbători fericite şi la mulţi ani!"

Pe lângă noi trec bravi ofiţeri de Miliţie încărcaţi cu diverse cumpărături; majoritatea veneau de la prietenii mei de la magazinul Beldiman, Florian şi Ilie. Toţi se pregăteau să întâmpine cum se cuvine noul an 1985. Patru oameni, de care depindeau libertatea mea şi întreaga mea viaţă viitoare, erau deja în aresturile Ministerului de Interne. Mie ce-mi pregăteşte oare viitorul, care-mi va fi destinul de acum încolo? Rezistasem în faţa lui Prostălău şi a şefului său, dar nu toţi sunt asemenea

lor. Probabil că sunt alţii mult mai perspicace şi mai deştepţi. Aveam să-i cunosc oare? Urma ca Dumnezeu să decidă, fiindcă nu-i cum vrea omul, ci cum vrea Domnul. Ies din sediul Miliţiei Capitalei şi mă îndrept spre staţia de taxiuri de la Universitate, în staţie era chiar finul meu Gigi, care îmi deschide portiera. „Să trăieşti, naşule", îmi zice. „Noroc, finule!" „De unde vii la ora asta?!" „Din iad", îi răspund şi-i explic şi lui prin ce trecusem.

Revin la Bucureşti după revelionul petrecut la Săcele cu prietenii noştri, familia Godry, şi decid să-mi iau unele măsuri de prevedere şi mai ales de încredinţare a unor valori mai deosebite ale familiei. Aleg oameni complet străini de familia mea, dar de încredere. Primul la care apelez e Nicky Gheorghiu, care încă de la început s-a oferit să mă ajute. Pe celelalte persoane le aleg fără să ştie Mariana, pentru a evita o cedare a ei în faţa celor care aveau în mod sigur să cerceteze şi acest aspect, dacă se va întâmpla „ceva". Renunţ la facilitatea oferită de amicul meu din Poşta Română, cea legată de corespondenţa bravului general de Securitate, omul cu cea mai mare pensie din România. Păstrez în continuare privilegiul de a avea acces la Buletinul informativ Agerpres, întrucât informaţia a fost întotdeauna pasiunea vieţii mele şi timpurile erau în schimbare. Menţin în continuare contactul cu cei care-mi formaseră opiniile şi convingerile politice şi pe care viaţa mi-i adusese în cale, Nicolae Carandino şi Leon Kalustian. De asemenea, strâng relaţiile cu familia avocatului Mircea Traian Biju, cu toate riscurile ce ar fi decurs de aici. Între patru ochi, în dormitorul avocatului, stabilesc cu el coordonatele atitudinii mele în eventualitatea că voi fi arestat şi implicat în vreunul din cele patru cazuri menţionate mai devreme. Aflu totodată că în casa acestuia se întrunesc deja membrii Comitetului de iniţiativă pentru reînfiinţarea Partidului Naţional Ţărănesc. Iau de la Acuma numeroase ziare şi reviste occidentale, pe care le pun la dispoziţia prietenilor mei.

Moartea lui Iuri Andropov şi apoi a celui ce i-a urmat la conducerea URSS, aparatcikul Konstantin Cernenko, trezeşte mari emoţii în grupul lui Carandino. Venirea la putere în Uniunea Sovietică a unui conducător comunist de tip nou, Mihail Gorbaciov, naşte mari speranţe pe plan mondial, inclusiv la noi (vizita acestuia cu frumoasa şi stilata sa soţie, Raisa Gorbaciova, în Marea Britanie, în primăvara lui 1985, produce, în întreaga lume, o vie emoţie celor care ţineau cu forţele binelui). Privesc o fotografie din ziarul Scânteia, în care apar picioarele soţiei noului şef de la Kremlin, şi constat cu plăcere marea diferenţă dintre Nina Hruşciova şi Raisa Gorbaciova. Întregul grup Carandino comentează apariţia acestui enigmatic, dar simpatic personaj, Mihail Sergheevici Gorbaciov. Desigur că în presa străină subiectul e viu dezbătut, ca şi în Buletinul informativ Agerpres, şi mă întreb dacă Nicolae Ceauşescu citeşte personal măcar acest buletin informativ şi cam ce părere ar avea despre Radu Budeanu şi Dumitru Tinu, analiştii politici cei mai cunoscuţi ai momentului.

În martie e arestat un nou personaj, şoferul Sandu Ilie, cel care-mi

adusese cele 2500 de plicuri de 100 g cu cafea amestec, în valoare de 30 000 de lei, fără forme legale. În februarie fuseseră arestaţi şi ceilalţi şefi de secţie, Adrian Vlad şi colegul lui Ilie Balaci, Florea Albu. Pe ultimul îl cunoşteam foarte bine şi eram sigur că va colabora cu organele de anchetă penală. Dar ce ştia el nu era clar, pentru că Balaci îl ţinea departe de adevăratele probleme ale secţiei, deşi erau colegi. Fusese ales de Ilie tocmai din acest motiv, Ilie fiind adevăratul şef, doar el lucra cu Ranga, fapt pentru care Albu nici nu întreba anumite lucruri, de care depindea totuşi soarta lor comună. Îşi primea „dreptul" şi era mulţumit. Descoperise plăcerile unei vieţi îmbelşugate alături de o frumoasă coafeză de la unitatea Igiena de vizavi de Depozitul Panduri. Odată cu arestarea lui Sandu Ilie, m-am gândit foarte serios că nu mai am scăpare. Arestarea mea era iminentă, aşa că discut aproape zilnic cu avocatul Mircea Traian Biju şi-mi pregătesc poziţia pe care trebuie s-o adopt. Tensiunea arterială îmi este deja la un nivel ridicat.

CAPITOLUL 16

În ziua de 11 aprilie 1985, îl vizitez la Spitalul de Urgenţă Floreasca pe bunul meu prieten doctorul Nicolau, medic primar de boli interne, care constată că valorile tensiunii arteriale erau extrem de înalte: 22/15. Doctorul îmi propune internarea de urgenţă, dar îmi cere totuşi o recomandare din partea Policlinicii teritoriale la care era arondată întreprinderea al cărei salariat eram. Mă deplasez imediat în strada Avrig, unde sunt consultat şi înregistrat de medicul care răspundea de ICL Alimentara Sector 2; acesta îmi dă recomandarea de internare de urgenţă în spital şi astfel hotărăsc cu domnul dr. Nicolau să mă internez la începutul săptămânii viitoare, căci pe 14 aprilie urma să fie Pastele şi doream să-l petrec în familie.

În această perioadă, prin doamna Diaconescu, reprezentanta firmei elveţiene Ciba-Geigy în România, o prietenă a familiei ministrului-adjunct al Sănătăţii Mihai Aldea, care-mi era clientă, obţin un medicament cotat drept cel mai bun pe plan mondial în tratarea hipertensiunii arteriale: Brinerdin. înarmat cu acest medicament şi respectând cu stricteţe regimul alimentar impus în asemenea împrejurări, reuşesc să trec cu bine zilele Paştelui din anul 1985.

La începutul săptămânii sunt informat că serviciul Administrativ al întreprinderii hotărâse să renoveze magazinul, aşa că amân cu câteva zile internarea. Domnul Biju însă insistă să mă internez, pentru că acest lucru putea conta foarte mult în atitudinea celor care eventual m-ar fi supus unui regim sever de cercetare penală. Cum tensiunea arterială nu scădea, lucru controlat în permanenţă de doamna dr. Koflen, stabilesc ca în dimineaţa zilei de joi, 18 aprilie 1985, să merg la Spitalul de Urgenţă Floreasca şi să mă internez, cu ajutorul doctorului Nicolau, la secţia de boli interne.

De circa o săptămână tot mi se strica telefonul, mereu se întrerupea, astfel că solicit Serviciului Deranjamente de la Telefoane să remedieze defecţiunea. Oamenii de la Telefoane vin şi eu constat cu stupoare că era întotdeauna cineva pe fir (lucru pe care l-am dedus ca urmare a cunoştinţelor acumulate în perioada satisfacerii stagiului militar obligatoriu). Deci deja îmi era urmărit telefonul şi probabil că supravegherea se efectua şi în alte moduri. Întrerup brusc orice relaţie cu toţi prietenii, cu excepţia profesorului Alexandru Rosetti, căruia nu-i puteam refuza sprijinul solicitat permanent.

În dimineaţa zilei de joi, 18 aprilie 1985, mă cuprinde o stare ciudată de calm şi de profundă încredere în mine şi în destinul meu. Plec împreună cu Mariana cu maşina; urma s-o las pe ea la magazin, după care să duc maşina în parcarea Spitalul ui de Urgenţă Floreasca şi să mă internez. În seara zilei de miercuri 17 aprilie vorbisem la telefon cu domnul dr. Nicolau

şi stabilisem toate detaliile cu privire la internarea mea.

Părăsesc casa în jurul orelor 8 (noul orar al magazinului era 10.00-18.00) şi intru pe strada Negustori, prin faţa Bisericii Mântuleasa, nu înainte de a-i permite preotului-paroh să treacă strada spre poarta curţii bisericii. Ajung prin strada Cernica în dreptul Bisericii Sfinţilor. Îmi iese în întâmpinare preotul-paroh Gheorghe Şerban, care întâmplător se afla lângă zidul bisericii, supraveghind montarea unui furtun la cişmea. Îl salut şi brusc îmi iese în faţa maşinii o pisică neagră dinspre uşa bisericii, care fuge în curtea imobilului de la numărul 13. Feresc pisica (instantaneu îmi vine în minte cunoscuta vorbă „ceasul râu, pisica neagră") şi zic: „Doamne ajută!"

Ajung în dreptul magazinului şi, din senin, în faţa maşinii apar trei zdrahoni în civil, care-mi cer imperios să cobor din maşină, întrucât intenţionam să-mi continui drumul spre Spitalul de Urgenţă după ce ar fi coborât Mariana. Se legitimează şi-mi spun că doresc să efectueze un control din partea IGM (Inspectoratul General al Miliţiei). Era clar: erau emisarii lui Ilie Balaci. Numai din partea lui puteam să primesc o asemenea înaltă vizită, căci toţi trei erau ofiţeri superiori. Sunt întrebat după intrarea în magazin: cum stau cu gestiunea? Le răspund că bănuiesc ca întotdeauna, adică nu cred să fie probleme! Îmi spun că vor să efectueze un inventar şi-mi cer să le pun la dispoziţie toate actele magazinului de când funcţionez ca şef de magazin; le răspund că nu am decât actele de după cutremurul din 4 martie 1977, cele până la acea dată fiind distruse în timpul cutremurului. Zâmbesc şi-mi spun că se mulţumesc cu cele de după cutremur. Unul din ei le ia şi le duce în maşina cu care veniseră (o Dacie roşie cu numărul 1-B-1213). Altul mă întreabă dacă sunt membru de Partid, răspund că da. „Nu cumva ai şi vreo funcţie în Partid?" „Da, sunt secretar cu propaganda (era doar o funcţie pe hârtie, pe care o primisem la începutul anilor '80; nu făcusem niciodată nici o acţiune în acest sens). Imediat, respectivul se urcă în maşină şi pleacă la Sectorul 2 de Partid.

La orele 9.00 sosesc meseriaşii pentru renovare şi stabilesc cu ei să nu ne deranjeze şi să-şi facă de lucru pe afară. La orele 10 fix, în uşa magazinului bate o persoană: o femeie puţin infirmă la un picior, care-mi spune că este noua şefă de magazin trimisă de conducerea întreprinderii. Urma deci să fiu arestat, în jurul orelor 11, fiind joi, soseşte şi emisarul de la Agenţia Agerpres, cu Buletinul informativ săptămânal. Convenisem cu acesta din timp ca, în cazul în care-l văd şi nu-i dau atenţie, să revină altă dată, pentru că nu putem vorbi. Exact aşa s-a întâmplat şi aşa s-a încheiat aventura Buletinului informativ Agerpres, căci n-am mai avut niciodată posibilitatea să intru în legătură cu ziaristul Eugen Bobocel sau cu cineva din partea lui.

Către orele 12, soseşte şi un revizor de gestiune şi începe inventarul de predare-primire a gestiunii. Mariana o întreabă pe noua sosită ce are de gând cu ea şi cu cealaltă vânzătoare, cumnata noastră Nuţi, iar aceasta îi

răspunde că nu ştie, că această problemă va fi rezolvată de conducerea întreprinderii Sectorului 2, ea nefiind de acord să lucreze cu nici una dintre ele. Deci Mariana şi Nuţi urmau să fie redistribuite.

În acel moment, îmi dau seama că am greşit când, cu ceva timp în urmă, hotărâsem să părăsesc doar eu magazinul şi că aş fi putut să i-l fi predat Marianei din vreme. Aş fi putut, de asemenea, să părăsesc ţara, măcar să încerc, având în vedere că ştiam cum trebuie procedat. Pedeapsa în cazul în care aş fi fost prins ar fi fost neînsemnată. Dar de fapt am crezut până în ultima clipă că nu voi fi implicat. Era clar că socotisem greşit.

În iarnă sistasem orice fel de servicii de prăjire a cafelei pentru diverşi beneficiari, inclusiv pentru Ambasada Braziliei şi Acuma. Cu câteva zile înainte de Paşte, demontasem maşina de prăjit cafea şi o predasem gratuit Centrului de valorificare a metalelor din strada Bolintineanu: astfel se încheiase definitiv prepararea cafelei în sistem Avedis. Din acel moment şi până azi, nimeni, niciodată, nu va mai consuma această minunată cafea, apreciată de toţi drept sublimă. Nimeni, niciodată, nu va reuşi să reînvie prestigiul magazinului aşa cum a fost el în acele vremuri, el rămânând în memoria colectivă a publicului bucureştean drept magazinul „Armenaşului Florescu".

Către orele 20, inventarul se încheie şi toată lumea pleacă. Un vecin de lângă magazin, la care apelasem între timp, acceptă s-o ducă pe Mariana acasă cu maşina noastră, eu rămânând să merg la Miliţie, să dau câteva declaraţii. Nu mi se spune că sunt arestat, ci doar că sunt invitat pentru declaraţii ce nu suportă amânare. Ulterior, aveam să aflu de la Mariana că, la primele ore ale dimineţii, fusese somată să se prezinte la organizaţia de Partid a întreprinderii, la tovarăşul Eduard Ohanesian, pentru a preda carnetul meu de Partid. Deci eram deja ca şi condamnat de foştii mei colegi, înainte ca Justiţia să se pronunţe.

Sunt urcat în maşina celor trei ofiţeri inspectori de la IGM. Aveam să fiu informat că trebuie să mă adresez acestor ofiţeri cu „domnule inspector" sau „cetăţene inspector"; în nici un caz nu mai aveam dreptul şi onoarea să folosesc titulatura „tovarăşe". La volan era cel mai simpatic dintre ei (aveam să aflu peste ani că se numea Gheorghe Popescu şi avea gradul de locotenent-colonel.) Sunt flancat pe bancheta din spate de ceilalţi doi. Maşina se îndreaptă prin strada Radu Cristian spre Piaţa Rosetti şi de aici iese la intersecţia cu sens giratoriu de la Universitate. Tocmai când ne aflam în dreptul Teatrului Naţional, recunosc la radioul din maşină vocea inconfundabilă a lui Albano, interpretând bine-cunoscuta sa melodie La felicita. În ritmul acestei melodii ne îndreptăm spre Piaţa Unirii şi de acolo direct spre sediul IGM din Calea Rahovei 37-39. Melodia pe care o aud îmi creează o stare de beatitudine şi de profundă încredere în ceea ce avea să urmeze. Foarte optimist, aducându-mi aminte de tânărul locotenent-major Prostălău de la Miliţia Capitalei, îmi zic, la intrarea pe poarta Gestapoului comunist, „Doamne ajută" şi păşesc cu hotărâre,

încredinţându-mi soarta bunului Dumnezeu. Sunt împins de cei trei gealaţi în prima încăpere, aflată în stânga intrării de pe culoarul de la parterul clădirii. Citesc pe uşă Camera nr. 1 şi păşesc mai mult forţat înăuntru.

Era o încăpere spaţioasă, cu geamuri spre curtea interioară. Lângă uşă, un fişet şi un cuier pom; lângă cuier, doi gealaţi mă priveau scrutător. În faţa lor şi în stânga mea, un birou imens, în spatele căruia se afla un superb fotoliu din piele neagră, în mod sigur naturală, a la Ştefănescu, poate chiar unul confiscat de la marele vinar. În fotoliu se afla un tip de circa 55 de ani în uniformă de colonel de Miliţie; aveam să aflu mai târziu că se numea Gheorghe Florea şi era chiar şeful anchetei în aşa-zisul „Lot Cafea". Fusese lucrător în Direcţia de Informaţii Externe a Securităţii, un apropiat al generalului Ion Mihai Pacepa, ba chiar aghiotant al acestuia. Despre el ştiam foarte multe de la coloneii Aurelian Stan şi Vasile Cucu, dar în primul rând de la avocatul Mircea Traian Biju.

Cu circa o săptămână înainte de arestare, mă vizitase la magazin OCM-istul Raicu, fost ofiţer de Securitate şi principalul artizan al marilor afaceri din Agenţia de Import, cu care făcusem cândva numeroase aranjamente, încă de pe timpul când lucram la Depozitul din Halele Centrale Obor. Raicu mă atenţionase, ca şi domnul Biju, că nu trebuie să vin în întâmpinarea celor cu care voi veni în contact în cazul că voi fi arestat şi că cel mai bine ar fi să stau în expectativă şi să aştept să văd ce ştiu ei. „În nici un caz, Florescule, nu trebuie să-ţi aminteşti de mine şi de Depozitul Obor, că nu vei mai ieşi viu vreodată de acolo, sunt prea mulţi implicaţi. Uite, eu am ieşit (executase câţiva ani de detenţie în urma „incidentelor" de la Depozitul din Valea Cascadelor al Agenţiei de Import). Dacă nu-mi ţineam gura, nu ne-am mai fi văzut niciodată. Nu le spune nimic, ăsta-i sfatul meu; nu ceda, mai ales în faţa promisiunilor. Ai grijă cu Tudor Stănică, Ion Baciu şi mai ales cu Gheorghe Florea; e colonel cu vechi state de activitate în serviciul de spionaj al Securităţii externe şi-a fost folosit mulţi ani ca lichidator (ucigaş aflat la dispoziţia conducerii Securităţii, care punea în aplicare anumite sentinţe de condamnare la moarte pronunţate de Justiţia Militară comunistă faţă de aşa-zişi „trădători" din lumea întreagă, în special din rândurile celor care „defectaseră", adică fuseseră „brichisiţi" de serviciile de spionaj adverse). El e cel mai periculos, şi după el vine unul Mandache. Probabil că cei doi îşi vor uni forţele şi vor acţiona în tandem împotriva voastră, a tuturor. De tine depinde soarta multora care nici nu visează că pot ajunge pe Secţia a V-a specială, direct în Celula Morţii. Am încredere în tine, aşa cum am avut încă de la început. Sper să nu mă faci să revin de unde abia am ieşit."

I-am promis că acest lucru nu se va întâmpla niciodată, mai ales că prin arestarea lui Gheorghe Dobrescu se crease deja o fisură în protecţia celor aflaţi în prim-planul marilor afaceri derulate sau încă în derulare în IDRMAI Bucureşti. Dobrescu era pionul principal al acestor afaceri. De soarta lui depindea însăşi soarta lui Victor Ranga. I-am promis lui Raicu

atunci că nu va păţi nimic din cauza mea, indiferent de preţul pe care va trebui să-l plătesc. „Succes, prietene, mi-a zis, şi multă baftă. Să fii atent la alcool, că ţi se va da şi alcool la un moment dat, şi cu el se pot dezlega multe limbi şi minţi altfel bine ferecate."

În stânga colonelului Gheorghe Florea, se afla însuşi locţiitorul Cercetărilor Penale, colonelul Tudor Stănică, cel mai diabolic, dar şi cel mai controversat şef al Cercetărilor Penale din cadrul IGM-ului, întrucât fusese prins în mrejele marilor afaceri de contrabandă cu mari comandanţi de navă, atât români, cât şi străini. Stănică, împreună cu şeful său suprem, generalul Constantin Nuţă, controla întreaga operaţiune de valorificare a diverselor mărfuri confiscate din contrabanda (neoficială şi neautorizată de capii Securităţii) cu produse deficitare (cafea vrac şi preambalată, ţigări şi băuturi Vest, aparate electronice şi îmbrăcăminte la modă în acea vreme). Teoretic, aceste produse, odată confiscate, erau valorificate prin diferite unităţi comerciale agreate de conducerea Securităţii, iar banii erau depuşi în conturile întreprinderii Dunărea, ce se afla în acea vreme sub aripa lui Nicolae Pleşiţă, şeful Securităţii externe şi ministru-adjunct în MAI. Aceste conturi erau deschise la Banca Română de Comerţ Exterior şi erau folosite, la ordinul lui Nicolae Ceauşescu, pentru plata datoriei externe. Practic însă, lucrurile nu se desfăşurau chiar aşa, deoarece, conform vechii vorbe „cine-mparte parte-şi face", toţi aceşti „mari patrioţi" dispuneau de sumele uriaşe după bunul lor plac, în folosul lor şi al apropiaţilor lor. Aveau o reţea de contrabandă proprie, care acţiona în cel mai pur stil mafiot, pe tot cuprinsul ţării. Se străduiau şi ei, săracii, să constituie mult doritul capital autohton, întrucât dinspre ţara Marelui Frate de la Răsărit adia deja un vânt de glasnost şi perestroika. Războiul dintre tabăra internaţionalist-comunistă şi cea naţionalist-comunistă era în plină desfăşurare, dar victimele erau încă nesemnificative, mai curând colaterale.

Nici o cercetare şi arestare nu se făcea fără avizul organelor în drept. Acestea apelau întotdeauna la cartotecă. Organele de cercetare penală trimiteau imediat trei adrese în trei direcţii diferite: una pleca spre Direcţia de Informaţii Externe (DIE), alta către Serviciul de Informaţii Interne şi a treia către Serviciul de Informaţii Militare. Dacă persoana în cauză figura drept colaborator al acestor instituţii, se trimitea răspuns: „Persoana în cauză se află în evidenţele noastre. Nu acţionaţi." Iar în cazuri excepţionale, se menţiona: „Nu acţionaţi nici chiar în caz de flagrant." Şi nimeni nu se atingea de acea persoană. Dar dacă persoanele nu figurau la rubrica de colaboratori, se acţiona în consecinţă. Eu nu acceptasem să fiu colaborator al Securităţii, şi acum plăteam. Colonelul Cucu îmi reproşează şi azi că am refuzat să-i fiu colaborator, pentru că, spune el, nu s-ar fi atins nimeni de nici un fir de păr din capul meu.

Colonelul Gheorghe Florea îmi spune de îndată ce păşesc în încăpere: „Ehei, măi Florescule, de când te aşteptăm noi! De circa 20 de ani te-am tot aşteptat să vii să faci un autodenunţ, să vii să ne spui lucruri pe care

noi trebuie să le cunoaştem. N-ai venit şi e păcat. A trebuit să venim noi după tine. Era şi timpul, că probabil teşchereaua îţi dă pe dinafară. Tu ştii unde te afli aici?" mă întreabă cu o voce rău prevestitoare. „Păi la Miliţie, după cum văd", răspund eu cu o voce destul de neutră, încercând să-mi calmez emoţiile şi bineînţeles teama. „Nu, Florescule, nu eşti la Miliţie. Acolo vin doar cetăţenii cinstiţi care doresc să ne sesizeze unele aspecte negative din viaţa societăţii noastre. Tu, acum şi aici, te afli la «Nufărul», unde un om ca tine vine negru ca dracu şi iese alb, chiar imaculat, ca un înger. Aici poţi intra cu capul sus, cum de altfel am văzut că ai intrat pe uşa din spatele tău, şi poţi ieşi cu picioarele înainte, e adevărat, tot pe aceeaşi uşă. Din acest moment, viaţa ta nu valorează mai mult decât hârtia pe care vom scrie procesul-verbal privind împrejurările în care ai părăsit această lume."

Cu ochii săi de asasin de Stat, mă priveşte ameninţător şi-mi cere cu glas tunător să scot tot ce am asupra mea: bani, ceas, bijuterii şi alte valori. În momentul în care scot de la mână bătrânul meu ceas Pobeda („victorie") rusesc (antic, vechi şi de demult, după cum circula o vorbă în acele vremuri), de altfel în perfectă stare de funcţionare, marele torţionar Gheorghe Florea (român neaoş), îmi spune: „Ce, bă, ăsta-i ceas de milionar?!" „Păi e ceasul meu, singurul de altfel, şi este foarte bun, ce are?!" „Lasă, lasă, scoate tot ce ai asupra ta." Bani nu aveam, căci îi dădusem la magazin Marianei, bănuind că acolo unde urma să mă duc nu aveam nevoie de ei. Scot medicamentele şi biletele de trimitere către Spitalul de Urgenţă Floreasca, unde doream să mă internez în dimineaţa aceleiaşi zile. „Ce-i asta?" mă întreabă fiorosul torţionar la ivirea celor aproape zece folii de aspirină. Îi răspund că sunt cam răcit şi obişnuiesc să mă tratez cu aspirină. „Păi aşa de multe?!" „Nu prea se găseşte... şi nu pot să-mi permit să rămân fără medicamente." „Bine, bine, lasă-le aici." La ivirea celor două bilete de trimitere către spital, zice: „Ai dracului mai sunteţi! Atunci când trebuie să daţi socoteală pentru faptele voastre, vă îmbolnăviţi cu toţii. Lasă că la noi o să te faci bine, îţi promit! Mai ai ceva?" mă întreabă. „Nu", îi răspund. „Cum, «bube», nimic?!" „Am o alergie la încheietura mâinii drepte", zic şi-i arăt mâna. „Lasă, bă, vrăjeala, nu de asta-i vorba. De bijuterii e vorba: ghiuluri, inele! Voi, comercianţii, aveţi mâinile pline cu aşa ceva." „Înseamnă că aveţi în faţa dumneavoastră un comerciant atipic, eu n-am decât verigheta", încerc să-i ţin piept vajnicului torţionar. Scot verigheta din deget şi o pun lângă celelalte bunuri aflate asupra mea.

În acel moment, cei doi gealaţi aflaţi lângă geamul din dreapta mea se reped şi-mi cară fiecare pumni în cap, fără număr. Mă prăbuşesc. Era deja prea mult. Stresul, emoţiile, frica, împrejurările în care mă aflam mă aduseseră la limită. Încă lungit pe jos, mă trezesc la un moment dat şi văd un tânăr în halat alb, care mă săruta de zor. Îmi revin şi sunt ridicat pe un scaun. Brusc, uşa se deschide şi apare un individ de 55-60 de ani, tot în

halat alb. Fără să scoată o vorbă, îmi ia tensiunea arterială şi părăseşte încăperea. Tudor Stănică iese după el şi după puţin timp revine. Îi face semn colonelului Gheorghe Florea, şi acesta îmi spune împăciuitor: „Florescule, se pare că ai unele probleme cu sănătatea, ai băgat în tine ca într-un spital, eşti obez (aveam într-adevăr peste 80 de kg) şi probabil că era necesar să vii pe la noi pentru degresare. Noi te vom ajuta să mai slăbeşti, să ai toată încrederea. Pentru moment te vom lăsa să te odihneşti şi vom mai discuta cât de curând posibil. Aştept de la tine o atitudine sinceră şi vei beneficia de toată înţelegerea noastră. Până acum ai tot strâns. Teşchereaua ta e extrem de mare. Îţi opreşti şi tu şi ne mai dai şi nouă, vorba ceea: dă-mi să-ţi dau! Ai familie frumoasă, nu prea ţi-ai pierdut timpul cu femeile şi cu băutura. Ştim totul despre tine şi nu avem nici un interes să-ţi găseşti obştescul sfârşit pe la noi. Trebuie să colaborezi cu noi, ca să te poţi întoarce la familia ta. Fii băiat deştept, că proşti sunt destui! Duceţi-l de aici!”, le spune celor aflaţi în încăpere şi apare imediat un subofiţer, plinuţ, drăguţ, mut şi surd (aveam să aflu mai târziu că avea porecla François).

Cu François în spatele meu, părăsesc încăperea. O luăm pe holul de la parter şi coborâm pe scări în subsolul clădirii, unde sunt celulele de arest, cu uşi masive din stejar, întărite pe margini cu fier forjat şi încuiate cu numeroase şi butucănoase zăvoare exterioare. Sunt introdus într-o încăpere, mai mult împins de subofiţer, care îmi comandă destul de ferm să mă dezbrac complet. Execut ordinul şi bravul François îmi cere să mă aplec, el aflându-se în spatele meu. Extrem de surprins de cererea sa, mă aplec, iar el priveşte foarte atent în fundul meu şi-mi cere să mă îmbrac. Îmi opreşte cureaua, cravata şi multe alte haine. Mi se lasă pantofii, pantalonii şi haina. Bretelele şi şireturile de asemenea rămân în custodia organelor Ministerului de Interne. Blândul François îmi mai spune un lucru care îmi va marca mult timp viaţa de acum încolo: „Cetăţene Florescu, de acum înainte vei fi numărul 135; aceasta este identitatea ta pe tot parcursul timpului cât vei fi oaspetele nostru.”

Ieşim şi revenim pe holul principal de la subsol, ne oprim în dreptul ultimei uşi şi citesc pe uşă Camera 9. O deschide şi mă împinge înăuntru. Sunt confruntat cu o privelişte destul de curioasă: era o cameră lungă de circa 4 metri şi lată de 2,5-3 metri, prevăzută în faţă cu o fereastră căptuşită cu o sită şi vopsită în alb; de o parte şi de alta erau câte patru paturi, iar lângă paturi şapte inşi, întorşi cu spatele la uşă. După închiderea uşii, cei şapte se întorc şi eu le zic: „Bună seara, domnilor.” Toţi erau cu fesuri în cap şi neraşi de multă vreme; mă înconjoară şi-mi cer informaţii. Unii mă întreabă ce-i cu mine, alţii ce mai e pe afară. Le răspund tuturor, în mare, câte ceva. Le spun desigur că nu ştiu pentru ce mă aflu acolo şi că probabil voi afla în cel mai scurt timp. Le spun de asemenea cu ce m-am ocupat afară şi că probabil am ajuns acolo dintr-o greşeală. Unul dintre ei - aveam să aflu că era un bine-cunoscut spărgător de case (şpringar), pe

nume Marian Popa (alias Nebunul) - îmi zice: „Domnule, noi toţi aici suntem vinovaţi. Dacă dumneata eşti nevinovat, bate în uşă şi spune-le că au greşit şi să te ducă la nevinovaţi. E dreptul dumitale.” Aproape toţi izbucnesc în hohote de râs, însă unul îşi păstrează o atitudine neutră, doar cu un uşor zâmbet pe faţă. Era un om deosebit; fusese consul al României în Bulgaria.

Dis-de-dimineaţă, la orele 5.00, se aud nişte zgomote sinistre pe culoar: un gardian dădea deşteptarea prin bătăi puternice în uşile celulelor, executate cu bastonul din dotare. Parcă eram în infern şi auzeam gongul de adunare a dracilor şi a celor supuşi la cazne. Camera avea lumina artificială asigurată de două neoane puternice. Lumina nu se stingea niciodată, iar eu, având un pat la nivelul doi, stăteam cu neonul în ochi tot timpul nopţii. Nu putusem să închid ochii toată noaptea. Sculaţi în maximum cinci minute, deci la orele 5.05, suntem scoşi la „programul de dimineaţă” la un WC turcesc, aflat aproape vizavi de Camera 9, unde trebuia să avem grijă cum ne facem „programul”, pentru că până seara la orele 20.00 nu mai eram scoşi la WC. În cameră era totuşi o găleată din plastic, ce putea fi folosită pentru urinat. Celelalte nevoi fiziologice nu se puteau rezolva decât la aceste ore şi numai „în cazuri excepţionale” în cursul zilei.

După revenirea în cameră, ne facem paturile, care erau de fier şi prevăzute cu saltele din deşeuri textile şi cearşafuri destul de curate, dar foarte uzate. Privesc pe dosul feţei de pernă şi citesc, destul de contrariat: Ministerul de Interne 1951, deci trecuse ceva timp de când se afla în uzul Arestului IGM. Pe vizetă sunt introduse rând pe rând farfurii de aluminiu umplute cu arpacaş fiert; lingurile erau fără coadă, tot din aluminiu. îmi iau farfuria şi consum fără reţinere conţinutul farfuriei. Șpringarul Marian mă întreabă imediat: „Ai mai făcut pârnaie?” „De ce?” „Păi te comporţi ca şi cum nu eşti surprins de ce vezi pe aici.” „Păi nu suntem la puşcărie?!” „Ba da, dar pentru un om care vine pentru prima dată aici e destul de curioasă atitudinea ta. Te porţi de parcă noua ta situaţie nu te afectează prea mult. În mod sigur nu eşti pentru prima oară într-un arest”, îmi zice. Nu mă las provocat la discuţii care nu-mi pot aduce nimic bun. În acel moment, erau acolo doi romi din Banat, traficanţi de aur, Consulul, Șpringarul, încă trei cu diferite acuzaţii, printre care şi un renumit şef de magazin Comturist, traficant de valută. După „servirea mesei”, în jurul orelor 8, se aude în vizetă: „Numărul 135... ieşi afară!”

Ies pe hol şi sunt scos de un subofiţer în curtea interioară, unde văd cu surprindere, lângă o Dacie neagră, pe bunul meu vecin şi „prieten” avocatul Mircea Stănculescu. Destinul mi-l aducea în cale (avusesem informaţii credibile că era colaborator al Securităţii, aşa că niciodată nu-mi permisesem să am discuţii „periculoase” cu el). Nu ne mai văzuserăm din ziua de 31 decembrie 1983, când mă vizitase la magazin şi-mi adusese un calendar pentru anul 1984, cu renumitele „fete de la Adesgo”. De atunci,

cel puţin o dată pe săptămână, îi servisem familia (pe soţia sa din vremea aceea şi pe băiatul său, Bogdan). Întotdeauna aveam grijă ca familia să-i aducă în Arestul IGM-ului (unde, desigur, suferea cumplit!) o mică „alinare", aşa că îi aprovizionam cu diverse delicatese (nuci şi alune prăjite China în sare şi în glazură de zahăr, bomboane Cuba şi altele). Consideram că-i de datoria mea să-mi ajut un „prieten" aflat la necaz, victimă a unei înscenări odioase.

Dând cu ochii de el, ne salutăm din priviri şi suntem introduşi în maşină pe bancheta din spate. La volan se afla un subofiţer puţin cam spălăcit (aveam să aflu că purta porecla de Nazistul), iar pe locul mortului se urcă medicul-şef al Arestului IGM, cel care-mi luase tensiunea arterială cu o seară înainte, „doctorul Mengele de România". În stânga mea, asistentul medical, un subofiţer de MAI, cel care mă resuscitase cu o seară înainte, iar în dreapta, legat de mine cu aceeaşi pereche de cătuşe, Mircea Stănculescu.

Părăsim sediul IGM şi ieşim din Bucureşti spre Spitalul Penitenciar Jilava, unde ajungem destul de repede. Aici, eu şi avocatul suntem lăsaţi singuri în curtea Penitenciarului, cei doi plecând la treburile lor. În circa zece minute, avem timp să schimbăm câteva vorbe fără martori. Prietenul meu dintotdeauna îmi spune că-i cunoaşte pe cei din lot cu mine şi în special pe Ilie Balaci, cu care de altfel se şi afla în celulă, că acesta a spus foarte multe şi că e mare necaz. „N-ai nici o şansă, Florescule, să te descurci; toţi cei cu care eşti implicat au spus vrute şi nevrute, singura ta şansă este să le dovedeşti acestor bestii de anchetatori că nu ai nimic de ascuns şi să fii cât mai sincer cu ei. Ei ştiu deja totul. Bine că eşti bolnav, fiindcă probabil nu prea te pot bate, decât cu riscul să te omoare. Îţi doresc din toată inima să te descurci cât mai onorabil şi-ţi dau un sfat: decât să plângă mama ta, mai bine să plângă mamele celor pe care tu, probabil, vrei să-i protejezi. Îţi doresc din toată inima să ieşi cât mai bine din povestea asta. Eu urmează să mă eliberez şi, dacă ai vreo vorbă să-i transmiţi soţiei, te pot servi, doar suntem prieteni." „Da, îi răspund, să-mi trimită medicamentele şi să aibă grijă de ea şi de copii." „Îţi doresc să ieşi cât mai repede de aici şi nu uita: ăştia ştiu totul, nu încerca să-i induci în eroare. Viaţa e mai scumpă decât toate."

Eram în 19 aprilie 1985, vineri după Paşti, probabil orele 9-10. Mai aveam puţin până la Duminica Orbului, aşa că trebuia să fiu foarte atent la paşii pe care urma să-i fac de aici încolo. Mă uit la bunul meu „prieten" şi observ că-i într-o excelentă formă fizică şi psihică; îşi făcuse întreaga pedeapsă în beciurile Bârlogului terorii şi totuşi nu se cunoştea. Probabil delicatesele de la mine avuseseră un rol benefic. Aveam să aflu mult mai târziu de la colonelul Cucu că avocatul Mircea Stănculescu se remarcase ca un mare patriot în ochii şefilor din DIE, primind în permanenţă sarcini în cadrul marilor procese internaţionale în care Statul român comunist era parte. Era un om inteligent, abil şi foarte bun profesionist (şi totuşi, la un

moment dat, se zicea că şi-ar fi pierdut susţinerea din cauza unei escapade la Paris cu soţia unui mare boss din Securitate).

Cei doi „lucrători în sănătate" revin şi eu plec cu doctorul Mengele de România către clădirea Spitalul ui Penitenciar Jilava. Aici sunt supus unor examinări amănunţite, pentru a mi se stabili starea sănătăţii. Ceea ce stabiliseră şi hotărâseră o seamă de doctori renumiţi n-a avut nici un efect asupra cercetărilor făcute de Iosef Damian. Sunt declarat cu nonşalanţă apt de a suporta un regim sever de cercetări penale şi detenţie în beciurile din Calea Rahovei 37-39. Directorul Spitalului, generalul-maior Ion Mârlitu, mă întreabă totuşi de când sunt hipertensiv şi ce tratament am urmat până atunci. Îmi sugerează în final să colaborez cu organele de cercetare penală: „Descarcă-ţi sufletul şi mintea şi scapă de stresul care încă te domină. Trebuie să te linişteşti şi să ai grijă să-ţi iei medicamentele. Cadrele noastre medicale militare vor fi atente la evoluţia stării tale de sănătate. Ai grijă de tine şi nu te mai gândi la diverse lucruri ascunse care ţi-ar putea crea o stare de tensiune."

Doctorul Iosef Damian îşi făcuse studiile la Moscova, într-o Şcoală specială de înalte Studii pentru Cercetări Penale a NKVD-ului, şi răspundea de tot, din punct de vedere medical, în Bârlogul torturii şi terorii, de foarte mulţi ani. Cu acordul şi sub îndrumarea sa, se exercitau cele mai chinuitoare presiuni fizice şi psihice asupra celor cercetaţi. El răspundea şi de Securitate, şi de Miliţie, căci în clădirea respectivă se găseau ambele sedii ale Cercetărilor Penale. El aviza, el coordona, el doza toate măsurile ce puteau fi luate împotriva persoanelor aflate sub cercetare penală. Tortura, schingiuirile de tot felul, bătăile de o cruzime demnă de vechea Inchiziţie catolică (sursa de inspiraţie a marelui criminal I.V. Stalin, care avea convingerea fermă că tortura este cea mai ieftină metodă de obţinere a mărturisirilor şi că mărturisirea este Regina Probelor), toate se desfăşurau sub stricta sa supraveghere şi îndrumare. După cercetările de rigoare şi avizele medicale oficiale, revin în sediul IGM.

Sunt urcat imediat în altă maşină, tot pe bancheta din spate, unde sunt legat cu cătuşe de unul din ofiţerii inspectori însoţitori, şi dus pe strada Alexandru Sahia, la Procuratura Generală. Aici, când sunt scos din maşină, tocmai trecea o doamnă, clientă permanentă a magazinului meu. Ridică privirea şi, când mă vede, exclamă: „Doamne, domnule Florescu, dumneata eşti, ce s-a întâmplat?!" Sunt împins în clădire (mai mult luat pe sus), lăsând-o pe biata femeie făcându-şi cruce. Sunt dus la etajul I şi împins pe uşa unei încăperi. Mi se ordonă să stau jos pe un scaun aflat în faţa biroului la care se afla, într-un fotoliu de piele roşie, un moşneag având o privire de corb jigărit şi care mi se adresează la persoana a doua plural. Eram în faţa celui mai redutabil dintre procurorii din perioada cea mai neagră a ţării noastre, când „Ana, Luca şi cu Dej au băgat spaima-n burgheji": celebrul procuror Videa.

Îmi spune direct că sunt acuzat de complicitate într-o mare fraudă

comisă la IDRMAI Bucureşti şi că bineînţeles toate Acuzaţiile şi probele au fost riguros verificate şi deci arestarea mea a fost un lucru imperios necesar pentru a clarifica întreaga situaţie infracţională. „Vă rog, domnule Florescu, să-mi spuneţi, pentru început, ce avere aveţi?" Îi răspund, şocat de politeţea incredibilă cu care mi se adresase, că am în proprietate un apartament cu trei camere în Sectorul 3 al Capitalei şi un autoturism Lada 1200 Standard; de asemenea, un cec în valoare de 70 000 de lei pentru achiziţionarea unui autoturism Dacia 1300 şi încă 6 cecuri cu dobândă şi câştiguri în autoturisme. „Ce bijuterii aveţi, domnule Florescu?" mă întreabă blândul procuror. Răspunsul meu nu se lasă aşteptat: „Nu posed bijuterii, în afara verighetelor." „ Ce bunuri aţi înstrăinat începând cu data de 6 decembrie 1984?" „N-am înstrăinat nici un bun, toate bunurile sunt acasă, în păstrarea familiei mele." Scrie tot ce spun şi-mi cere să semnez. Îmi spune că din acel moment dispune arestarea mea preventivă în vederea clarificării întregii activităţi infracţionale la care sunt parte extrem de importantă şi că, în funcţie de sinceritatea mea, voi obţine o pedeapsă hotărâtă de instanţa ce urmează să judece cazul nostru.

Mă întreabă ce recunosc din faptele de care sunt acuzat şi-i răspund că încă nu mi s-au adus la cunoştinţă aceste fapte. Trece imediat la subiect şi-mi spune că sunt acuzat de complicitate la delapidarea unor însemnate cantităţi de cafea amestec, preambalată în plicuri de 100 g şi de 200 g, de la Depozitul Panduri al IDRMAI şi mă întreabă ce am de declarat în acest sens? Răspund prompt: „N-am primit niciodată spre valorificare produse alimentare fără forme legale din depozitele IDRMAI Bucureşti." „Bine, domnule Florescu, semnaţi vă rog", îmi cere cu un glas răguşit. Constat că tipul avea serioase probleme de sănătate. Nu peste mult timp avea să moară în urma evoluţiei unui cancer la corzile vocale, dar nu înainte de a încheia rechizitoriul în aşa-numitul Lot Cafea, lot compus din 19 persoane, majoritatea cu vechi state de activitate comercială, având vini reale, dar şi multe inventate. Toate acuzaţiile erau fabricate în laboratoarele IGM-ului din Calea Rahovei 37-39, iar el nu făcea decât să certifice cele deja stabilite.

După această civilizată audiere, sunt readus în beciurile din Calea Rahovei 37-39, în minunatul loc tocmai bun pentru tratarea tensiunii mele arteriale, extrem de severă în acele momente. Lipsit de lumină naturală, cu neonul în permanenţă în funcţiune drept în ochi zi şi noapte, împreună cu şapte bărbaţi care fumau non-stop, eu fiind singurul nefumător din mijlocul lor, fără nici o posibilitate de aerisire (geamul nu era niciodată deschis), nefiind respectate nici cele mai elementare drepturi ale omului (nici măcar dreptul la viaţă), neputând beneficia de o mică plimbare zilnică şi de mişcare în aer curat, starea sănătăţii mele se agrava pe zi ce trecea. Eram scoşi într-o curticică interioară, acoperită cu o plasă deasă din sârmă oţelită, cu o lungime de circa 5 metri şi lată de 3-4 metri, cam o dată pe lună, pentru doar 10-20 de minute. În perioada cât eram în curte,

camera rămânea încuiată şi nici măcar în acest scurt interval de timp nu se aerisea, aşa că reveneam în atmosfera de dinainte, ba chiar mai grav, căci toţi îşi aprindeau ţigările în acelaşi timp, iar aerul din cameră devenea irespirabil. Asta era, de altfel, una dintre metodele prin care mulţi erau făcuţi să clacheze şi să devină cooperanţi, în vederea încheierii cât mai urgente a anchetelor şi plecarea lor în raiul concentraţionar (Penitenciarul de jurisdicţie, de unde erau duşi pentru judecarea cauzelor la Tribunalele din teritoriu). Primii responsabili de această situaţie erau şeful arestului, locotenent-colonelul Mihai Creangă, un ins aproape analfabet, fost cioban la oi în vestita Baltă a Brăilei, şi colonelul dr. Iosef Damian. Doctorul Mengele supraveghea îndeaproape întreaga activitate desfăşurată în Calea Rahovei, manifestând un dispreţ vizibil faţă de legile internaţionale la care România deja se aliniase prin semnătura şefului Statului comunist, Nicolae Ceauşescu.

În toată perioada cât am fost deţinut în acel loc, m-am bucurat de o atentă supraveghere din partea acestui aşa-zis medic, în realitate un torţionar cinic, care dispunea după bunul său plac de „tratamentul medicamentos". El mi-a scos brusc Brinerdinul din administrare şi l-a înlocuit cu medicamente româneşti, total neindicate şi ineficiente. A exercitat asupra mea presiuni fizice şi psihice, cerându-mi să colaborez cât mai bine cu organele de anchetă ca să pot beneficia de un tratament medical corespunzător. I-am solicitat adesea să mă mute într-o celulă pentru nefumători, dar mi-a râs în nas, spunându-mi de fiecare dată că nu el mă adusese acolo şi că trebuie să suport consecinţele faptelor mele. Am solicitat să respecte dreptul fiecărui om aflat în cercetări de a fi scos zilnic la aer în curtea interioară, pentru aerisire şi mişcare. Mi-a râs în nas, spunându-mi direct: „Nu vrei şi nişte femei, ce zici?" Nu i-am mai zis nimic, fiindcă mi-am dat seama că scopul lui, ca şi al celorlalţi care conduceau Cercetările Penale, era de a-mi îngenunchea aşa-zisa „cerbicie", adică rezistenţa fizică şi psihică. „Deasupra noastră e doar cerul": aveam să aud mereu expresia din partea celor ce conduceau această instituţie a Statului totalitar comunist.

În următoarele zile de la arestare, sunt dus succesiv în faţa unor anchetatori pe care nu-i cunoşteam, toţi în civil, fără vreun semn de recunoaştere care să-mi indice în faţa cui mă aflam. Astfel, într-una din zile, găsindu-mă în biroul şefului Anchetei, Gheorghe Florea (am aflat că e vorba de el când s-a semnat pe declaraţia mea), sunt scos şi dus pe culoarul de la etajul I într-un birou extrem de luxos, înzestrat cu fotolii şi birou în stil florentin. Fotoliile, îmbrăcate în piele neagră, erau de o calitate fără egal. Mă aflam în biroul colonelului Tudor Stănică, iar în fotoliu se afla chiar el. Cei care mă însoţiseră (colonelul Gheorghe Florea, alias Şacalul, căpitanul Mandache, alias Nevăstuica, şi căpitanul Ovidiu Constantin, alias Mocofanul) rămân în picioare în spatele meu, iar eu sunt invitat să iau loc pe fotoliul din faţa biroului marelui boss, supranumit

Hiena. Aveam privilegiul să-l am ca anchetator pe căpitanul Ovidiu Constantin, poreclit de mine încă de la început Mocofanul fiindcă nu-l prea dădea inteligenţa afară din casă (aceasta a fost marea mea şansă), aşa că eram ferm convins că voi scăpa din această luptă, poate cam şifonat, dar voi scăpa. Eram, în esenţă, un optimist.

Toţi ceilalţi părăsesc încăperea, lăsându-mă singur cu Stănică. Acesta mi se adresează: „Florescule, ştim totul despre tine. Mi-a vorbit despre tine prietenul tău Nefian. (Mă gândesc cu groază ce o fi vorbit de bietul Nelu Bănicioiu, căruia i-l recomandasem cu căldură?!) îţi ofer o şansă de care nu mulţi au parte, anume să te internezi într-un spital civil, unde să-ţi tratezi afecţiunile. Poţi pleca definitiv de aici şi să uiţi repede că ai fost pe la noi. Pentru asta, va trebui să cotizezi cu 1 milion şi 1 kg de bijuterii de aur; ştim sigur că dispui de mari valori, pe care în cele din urmă ni le vei da. Va trebui ca tu singur să decizi dacă vei cotiza de bunăvoie sau forţat. Avem metode prin care, te asigur, putem obţine ceea ce trebuie obţinut. Nefian mi-a vorbit de tine ca despre o persoană cu care ne putem înţelege. Dă-mi să-ţi dau, acestea sunt ultimele mele cuvinte. Noi aici dispunem de multe pârghii, prin noi poţi obţine de la câteva luni de puşcărie până la trei grame de plumb; cam atât are glonţul cu care poţi fi împuşcat. Depinde de tine ce alegi."

Îi răspund pe loc că nu posed ceea ce mi se cere. „În schimb, domnule inspector (deja folosesc această formulă de adresare), am patru copii crescuţi şi educaţi la nivelul copiilor dumneavoastră. Aceasta e singura mea avere, de care sunt mândru şi sunt foarte fericit că o am. În rest, tot ce posed se află în casă şi puteţi decide în consecinţă. Şi apoi, ştiţi cum se spune: să trăim până la anul, că ori moare măgarul, ori se rupe samarul." „Ce vrei să spui cu asta?" mă întreabă Hiena, privindu-mă drept în ochi. „Păi nu ştiţi ce s-a întâmplat cu Marele Sultan Baiazid şi unde şi-a găsit obştescul sfârşit? Se gândea el, săracul, că la un moment dat va sfârşi în cuşca pentru animale sălbatice din tabăra lui Timur Lenk? Domnule inspector, în folclorul popoarelor lumii există o vorbă: Bogăţia şi puterea sunt ca apa sărată, cu cât bei mai mult, cu atât îţi este mai sete; aşa că eu unul am rezistat acestor tentaţii de îmbogăţire fără noimă. Deviza mea a fost întotdeauna «clientul nostru, stăpânul nostru» şi după ea m-am ghidat toată viaţa. Am negociat la sânge cu furnizorii magazinului şi recunosc că în această activitate am făcut şi unele greşeli - probabil că şi din această cauză mă aflu acum aici. Dar niciodată n-am furat la cântar şi n-am încercat să-mi recuperez pierderile de la clienţi. Sunt ferm convins că magazinul meu, «La Armenaşul Florescu», a fost unic şi nu va mai fi altul asemănător niciodată pe meleagurile mioritice. Am reuşit să fac, în activitatea mea, un melanj între artistic şi comercial, şi doar cine ar simţi ca mine ar putea face un lucru asemănător. Am luptat întotdeauna pentru lucrurile în care am crezut. Fireşte, în orice meserie sau profesie oricine se poate confrunta şi cu eşecul. Uneori în viaţă poţi face lucruri minunate, pe

care să le strici în ultima clipă. Dar, după cum spunea Winston Churchill, nu poţi face omletă dacă nu spargi ouăle, deşi un rus celebru, şi el intrat în istorie, Vladimir Bukovski, a ţinut să precizeze: «Am văzut toate ouăle sparte, dar n-am mâncat nici o bucată de omletă.» Oameni ca mine şi ca dumneavoastră au mâncat probabil pe săturate din omletă, dar noi, comercianţii, suntem adesea puşi să plătim costul tuturor ouălor ce se crede că au fost folosite pentru această «omletă naţională». Am mari speranţe de viitor şi sunt sigur că urmaşii mei vor primi ca despăgubire greutatea mea în aur dacă voi da cumva ortul popii în subsolul din această instituţie. Trăim, domnule inspector, vremuri în profundă transformare. La Moscova se află un nou conducător şi probabil că «glasnost» şi «perestroika» nu sunt vorbe în vânt. Aşa că, sincer, dacă aş avea valorile pe care mi le cereţi, vi le-aş da din toată inima, pentru că viaţa e cel mai de preţ bun şi-mi doresc să apuc vremurile ce vor veni în maximum cinci ani de acum încolo. Sunt ferm convins că ne vom întâlni după trecerea acestei perioade şi ne vom aminti amândoi de această întâlnire ca de un vis urât...”

În acele momente habar nu aveam ce se întâmplase afară, după arestarea mea. Imediat după ce fusesem ridicat, în dimineaţa zilei de 19 aprilie 1985, Mariana s-a dus în strada Dionisie Lupu 56, la domnul academician Rosetti, şi i-a comunicat cele întâmplate. Domnul profesor l-a sunat imediat pe generalul Ilie Ceauşescu, i-a prezentat situaţia mea medicală şi l-a rugat să intervină, astfel încât să fiu tratat corespunzător. Ilie Ceauşescu, bun prieten cu generalul Constantin Nuţă, se pare că a intervenit, dat fiind că atitudinea torţionarilor faţă de mine a fost reţinută, şi nu „specifică”; de aceea, probabil, am beneficiat de „întrevederea” cu marele boss.

La un moment dat, Hiena apasă pe un buton şi în birou apare Nevăstuica, psihologul IGM-ului, cel cu reuşite remarcabile în lupta cu „infracţionalitatea”. Tudor Stănică îi zice: „Coboară-l jos, ăsta-i mai bandit ca noi.” Sunt preluat imediat de Pâş-Pâş, şeful de tură al supraveghetorilor, şi sunt dus înapoi în celulă. Probabil dezorientaţi, torţionarii mă lasă câteva săptămâni să fierb în suc propriu şi nimeni nu mă scoate la anchetă, nimeni nu-mi zice nimic. Mi se pare nefiresc, întrucât ceilalţi colegi de celulă sunt scoşi aproape zilnic.

Cei doi romi traficanţi de aur sunt nişte oameni interesanţi. Amândoi foarte manieraţi, foarte respectuoşi şi cu multă experienţă în ceea ce priveşte cercetările penale. Cornel Cârpaciu, originar din Timişoara, domiciliat pe strada Lunii nr. 10, era un vechi client al stabilimentului; mai trecuse pe aici de câteva ori şi de fiecare dată scăpase cotizând cu diverse valori. Era adus periodic pentru a-şi depune icrele (cotizaţiile). Suferea de epilepsie; într-una din zilele imediat ulterioare venirii mele suferă o criză puternică şi azvârle găleata cu urină în uşa celulei, după care se prăbuşeşte pe pardoseală. Eram cu toţii speriaţi, nu ştiam ce trebuie să

facem. Șpringarul Marian Nebunul (probabil un colaborator al celor de sus) apasă pe butonul din cameră şi vine, în mod surprinzător, însuşi doctorul Mengele, care mă pune chiar pe mine să-l ridic şi să-l scot afară pe hol. De aici, eu şi supraveghetorul de serviciu, numit Bulă, unul dintre cei mai feroce, dar şi cei mai tembeli supraveghetori, îl ducem în cabinetul doctorului. După ce-şi revine, suntem aduşi amândoi în celulă.

Cornel Cârpaciu a fost primul care a sărit în ajutorul meu, în mod sincer, încă de când am intrat în celula Arestului IGM-ului. De pildă, mi-a dat o bucăţică de material plastic pe care să-mi pun mâncarea primită (pâinea sau mămăliga, în special). De asemenea, bucurându-se de un regim preferenţial în ce privea alimentele primite de la familie, de altfel foarte solidară cu el, a împărţit cu mine, cu o dărnicie ce m-a impresionat, întreaga sa hrană venită din exterior. Românii erau, dimpotrivă, egoişti, poate şi fiindcă necazul era mare şi nevoile multe. I-am păstrat şi încă îi păstrez şi azi lui Cornel o adâncă recunoştinţă.

Cel de-al doilea ţigan aflat în Celula 9 se numea Ionel Staicu, era tot traficant de aur şi era din comuna Recaş, judeţul Timiş. Supranumit Impiegatul, Staicu era şeful unui clan extrem de influent din această regiune. Avea liceul şi o şcoala tehnică de transporturi, fusese mulţi ani impiegat de mişcare, de unde şi porecla de care era mândru ca de un titlu de nobleţe. Era căsătorit încă de mic cu o ţigancă pe nume Maria, membră a celui mai puternic clan de aurari din vestul ţării. Soţia sa, cam de aceeaşi vârstă cu el, îi făcuse doi băieţi şi cu toţii operau în branşă, cu toate dotările necesare, cântare speciale etc. În anul 1982, Staicu fusese prins, dar beneficiase de clemenţa unui decret de graţiere şi nu executase nici o zi de puşcărie. Niciodată nu fusese închis, cotizând substanţial atât la Stat, cât şi la principalii boşi din IGM. Era extrem de încrezător că şi de data asta totul se va termina cu bine. Ori de câte ori era scos la anchetă revenea în celulă bine dispus şi foarte optimist, deşi într-o eventuală condamnare ar fi căpătat şi „coada”, adică pedeapsa graţiată şi neexecutată.

La începutul verii, părăseşte celula şi (aveam să aflu mai târziu) Arestul IGM-ului, în urma înţelegerii cu generalul Nuţă şi colonelul Tudor Stănică. Cotizase prin soţia sa, Maria, care îl vizitase, împreună cu Veverca, pe Tudor Stănică acasă, unde-i predase o importantă cantitate de bijuterii de aur.

CAPITOLUL 17

Încă de la început, am remarcat un tip extrem de agitat, pe nume Alexandru Uţă, mecanic de metrou, învinuit de distrugerea unei garnituri de tren prin demontarea şi sustragerea unor plăcuţe din argint, aflate la conductorii electrici ai acestor garnituri. Deşi îi începuse procesul, el încă se mai afla în Arestul IGM-ului, ceea ce era anormal, deoarece după încheierea cercetărilor era treaba Justiţiei să hotărască soarta celor implicaţi în diferitele aşa-zise loturi infracţionale. Era un mister căruia mult mai târziu aveam să-i găsesc explicaţia.

Cu puţin timp înainte de arestarea mea, pe 28 martie 1985, în Arestul IGM, în Celula 9, fusese adus fostul consul român în Bulgaria Mircea M. de profesie inginer mecanic, iniţial lucrase la Ascensorul, apoi, în vara anului 1983, fusese recrutat de Ministerul de Externe pentru a lucra în diplomaţie. În vara lui 1984, organizase la Sofia Ziua Naţională a României (23 August) în lipsa ambasadorului, care se afla în ţară din motive de sănătate, şi-l avusese ca oaspete pe Todor Jivkov, şeful Statului şi al Partidului Comunist Bulgar, cu care ciocnise o cupă de şampanie. În toamnă însă, un ţigan din Strehaia care se întorcea dintr-o excursie în Turcia, îl vizitează şi i se plânge că vameşii bulgari îi confiscaseră diferite bunuri pe care le achiziţionase din Turcia, îl roagă să intervină şi-l „cinsteşte” cu câteva bijuterii de aur. Consulul acceptă şi intervine pentru ţigan. Autorităţile bulgare anunţă însă autorităţile române. Este rechemat în Centrala Ministerului de Externe şi arestat, la două zile după ce fusese disponibilizat din efectivul Corpului Diplomatic al României Socialiste. Având doi fraţi colonei în Ministerul Apărării Naţionale, colaborează imediat cu organele de cercetare penală, iar acestea se comportă cu mănuşi, nu-l bruschează. Ori de câte ori mergea la anchetă, se întorcea de acolo ca de la o consfătuire de lucru, foarte calm, deloc afectat de starea în care se afla - până când, în mai, îi decedează tatăl, iar în iunie şi mama, în urma unor grave probleme de natură cardiacă. La fel ca Uţă, Mircea M. nu a părăsit niciodată Arestul IGM-ului, bucurându-se încă de la început de un tratament privilegiat şi de o eliberare condiţionată pe măsură, ca şi bunul meu prieten avocatul Mircea Stănculescu.

Aveam să constat pe măsura trecerii timpului că cei aflaţi în celulele de la subsolul Arestului IGM-ului se împărţeau în două mari grupe. Prima era constituită în cea mai mare parte din arestaţi „puşi pe NU”, adică nedispuşi să colaboreze cu organele de cercetare penală, cel puţin la începutul anchetei. Pe măsura recunoaşterii faptelor pentru care erau acuzaţi, puteau trece în categoria cealaltă. A doua grupă era alcătuită din oameni care acceptau să colaboreze cu anchetatorii. Colaboratorii erau destul de uşor de recunoscut, dat fiind că arătau foarte bine comparativ cu ceilalţi. Erau foarte des scoşi „la anchetă”, unde dădeau relaţii şi primeau chiar

instrucţiuni despre cum să se poarte cu colegii de celulă. Se putea ghici uşor reala lor îndeletnicire, căci nu prea consumau din hrana oferită, ca ceilalţi arestaţi. Adesea veneau ghiftuiţi, iar unii dintre ei chiar miroseau a alcool. Îi recunoşteai imediat şi după „sfatul" că nu trebuie opusă rezistenţă faţă de organele de anchetă şi că orice acţiune împotriva voinţei acestora este sortită eşecului.

Primul semnal vizibil a fost eliberarea „suedezului" sosit la puţin timp după arestarea mea. Acesta, român cu dublă cetăţenie, căsătorit cu o suedeză bogată, un adevărat bărbat latin, înalt, atletic, brunet cu ochi albaştri, având în jur de 30 de ani, revenise în România să-şi viziteze familia aflată la Constanţa. Aici fusese contactat de reprezentanţi ai lumii interlope şi schimbase o sumă importantă de valută ilegal. Fiind „dat în primire" de aceştia, este arestat şi adus în Calea Rahovei 37-39. Este pus să-şi anunţe soţia şi s-o cheme în România pentru rezolvarea situaţiei. Doamna vine imediat şi negociază direct cu colonelul Tudor Stănică, avându-l ca translator pe însuşi iubitul său soţ. Se stabileşte că acesta va fi pus imediat în libertate dacă soţia va acoperi „prejudiciul" creat Statului român prin acţiunile lui nesăbuite, plătind o mare sumă în monedă forte. Femeia se întoarce în Suedia, aduce suma stabilită cu Tudor Stănică şi „suedezul" este pus în libertate. Atât consulul, cât şi, mai ales, „suedezul" ne spuneau mereu că atitudinea organelor de anchetă este „cât se poate" de principială: acoperi prejudiciul şi nu mai are nimeni nimic cu tine. Poţi scăpa uşor de o condamnare, chiar grea, dacă eşti „sincer" în timpul cercetărilor penale. Tot ce contează e să te bucuri de „aprecierea organelor de Cercetări Penale", pentru că de ele depinde totul şi, în urma cercetărilor, poţi beneficia de o pedeapsă simbolică, încadrabilă în primul decret de graţiere. Prin urmare - asta trebuia să înţeleagă fiecare dintre noi -, doar o colaborare fructuoasă cu organele de anchetă te poate duce cât mai repede spre libertate.

Cu puţin timp înainte de plecarea „suedezului", este adus în Celula 9 un tip de circa 35 de ani, mic, îndesat, chelios şi destul de nervos. Ne mărturiseşte că este un infractor cu state vechi în acţiuni de spargeri de locuinţe şi alte locaţii unde se puteau găsi valori demne de oameni ca el. Era deci „șpringar", ca şi Marian Nebunul, cu care de altfel se şi cunoştea. Se numea Marian Clită şi urma să aibă un rol destul de important în viaţa noastră, a celor ce ne aflam atunci şi acolo, dar nu numai. Declară că se află în Arest pentru clarificarea unor aspecte de corupţie în rândul unor ofiţeri superiori din Ministerul de Interne, fiind martorul principal al acuzării în acest caz. Era vorba, zicea el, despre maiorul Vasile Cosma, şeful Biroului Judiciar al Secţiei 6 Miliţie din Sectorul 1 al Capitalei, care căzuse „la pace" cu hoţii.

Clită era cercetat pentru mituirea acestuia şi a colaboratorilor săi. Toate spargerile de locuinţe de pe raza sectorului în care se afla Secţia 6 Miliţie erau rodul colaborării infracţionale fructuoase dintre miliţieni şi șpringari.

Miliţienii se dovediseră principalii „pontari” (furnizori de ponturi, de informaţii vitale asupra persoanelor care deţineau mari valori - bani, bijuterii şi obiecte de artă - din sectorul lor), iar hoţii acţionau fără a-şi mai pierde vremea mergând la ghiceală. Principalii pontari erau, prin urmare, înşişi cei care trebuiau să prindă hoţii. Prada se împărţea conform unor înţelegeri prealabile între hoţi şi gardişti, lucru de neconceput într-o lume normală. Dar multe ar fi mai lesne de înţeles dacă am lua în considerare mediul din care provenea Marian Clită: acesta era, ca şi Marian Nebunul, fiul unui vajnic ofiţer de Securitate şi deprinsese de la ilustrul său tată „dragostea şi respectul faţă de om” (cel puţin aşa pretindea). Totodată, el deja semnase un „angajament de colaborare” cu organele Ministerului de Interne, fiind la acea dată unul dintre informatorii personali ai lui Tudor Stănică în lumea interlopă şi colaborând direct cu acesta atât înăuntru (când se afla în Arest), cât şi afară (când se afla în libertate). Tudor Stănică deţinea prin el şi alţii ca el un control destul de important asupra întregii activităţi infracţionale nu numai din Capitală, dar şi din ţară.

Desigur că Tudor Stănică avea „doar” funcţia de adjunct al şefului Cercetărilor Penale, el fiind direct subordonat generalului Constantin Nuţă, care venea din Serviciul de Contrainformaţii al Securităţii, ramura naţionalist-comunistă. Nuţă era un apropiat al familiei Ceauşescu, împreună cu generalul Nicolae Pleşiţă, şeful său direct. Cei doi îşi doreau rolul din vârful piramidei (cel de ministru plin al Afacerilor Interne), dar locul era încă ocupat de alţii, mult mai apropiaţi de Geniul Carpaţilor. Generalul Nuţă şi colonelul Stănică lucrau în tandem, chiar dacă între ei se afla colonelul Scarlet, şeful Cercetărilor Penale din IGM, pus acolo doar pentru că era, cum am mai spus, ginerele lui Vasile Vâlcu, un individ care ocupase la un moment dat postul de şef al SSI-ului (serviciu aflat încă de la început în mâinile internaţionalist-comuniştilor, supuşi în permanenţă serviciilor sovietice de profil). Şeful IGM-ului era generalul Nuţă, dar el aproape niciodată nu acţiona personal, ci doar prin Stănică şi printr-un alt colonel, Ion Baciu, şeful Direcţiei Economice din IGM, un as al torturii şi al metodelor inchizitoriale, practicate fără limite şi teamă de repercusiuni.

Încă de la început, Marian Clită se autoproclamă şef de cameră, deşi consulul era, fizic, dublu cât el, iar noi, toţi ceilalţi, eram oameni liniştiţi. Întâlnirea dintre Marian Popa (alias Nebunul) şi Marian Clită provoacă o schimbare bruscă de atmosferă în Celula 9. Încep discuţii aprinse asupra vieţii lor de dinainte de arestare. Marian Popa, singurul fiu al unui colonel din Securitatea Statului, poza în omul „încă neînvins”, în omul care rezistase tuturor presiunilor fizice şi psihice, încercând să-i îngrozească pe cei ce veneau pentru prima dată în acel loc. Sugestia era clară: dacă vrei, poţi opune rezistenţă organelor de cercetare penală, dar „dracu te va lua”. Explica tot timpul măsurile fizice şi psihice de care dispun şi pe care le iau împotriva celor care nu colaborează nemiloşii torţionari, mai ales cei de la

Securitate, aflaţi cu un etaj mai sus. Se pare că cei doi şpringari fuseseră şi în celulele de la etajul II, nişte garsoniere cu condiţii deosebite de cazare şi masă. Dar ce căutau acolo?! Minţeau sau chiar fuseseră - şi în ce calitate, de învinuiţi sau de colaboratori ai organelor de Securitate?!

Cei doi erau scoşi aproape zilnic „la anchetă". Cel puţin de două ori pe săptămână erau scoşi şi Mircea M. şi Alexandru Uţă. Aceştia din urmă reveneau liniştiţi, fără mari emoţii, căci amândoi îşi încheiaseră practic socotelile cu IGM-ul, având deja procesele pe rol. Mai erau încă aici pentru că se pare că unele aspecte legate de persoana lor erau puţin mai deosebite. Cei doi şpringari ne intoxicau cu diverse basme, căutau să ne dea speranţe că într-un viitor cât mai apropiat în mod sigur ne vom bucura de prevederile unui mare decret de graţiere şi amnistie, şi astfel, în sufletul tuturor, indiferent de voinţa noastră, această speranţă a devenit tot mai puternică, făcându-ne neatenţi la ceea ce aveam de rezolvat acolo şi atunci. Mă las prins în joc şi intervin adesea cu diferite informaţii pe care nu oricine le putea deţine, câştigând destul de repede simpatia majorităţii celor din celulă.

În aceste condiţii, în după-amiaza zilei de 3 mai 1985, intră în Celula 9 doctorul ginecolog Bogdan V.; erau exact orele 14.00. Cu doar câteva momente în urmă, predase toate efectele şi-şi privise pentru ultima dată frumosul ceas de aur Longines. Doctorul Bogdan V., fiul unui medic primar cardiolog, director general în Ministerul Sănătăţii, fusese invitat dimineaţa la orele 8.00 la sediul IGM să dea o declaraţie. Venise cu propria sa maşină, o Lada 1500 nou-nouţă, cumpărată din propriile sale economii, dar cu intervenţia tatălui pentru obţinerea aprobării din partea Ministerului Comerţului Interior, mai precis a ministrului Ana Mureşan. Când soseşte la sediul IGM, îl găseşte în biroul lui Tudor Stanică pe propriul său tată, care-i spune direct: „Fiule, ne-ai dezamăgit profund, pe mine şi întreaga familie. Am fost invitat de tovarăşul colonel încă de aseară şi am fost extrem de surprins că ai putut comite nişte fapte atât de reprobabile. Te rog să fii sincer şi să mărturiseşti toate faptele pe care le-ai comis. Sper să beneficiezi de toată înţelegerea tovarăşului colonel Tudor Stănică, un om admirabil, care mi-a promis că te va ajuta să beneficiezi de o judecată dreaptă. Recunoaşte, fără ocolişuri şi reţineri, faptele pe care am aflat că le-ai comis. Dă-mi cheile de la maşină, să ţi-o duc acasă. Vei rămâne aici o oarecare perioadă, sper să fie cât mai scurtă; am mare încredere în tovarăşul colonel Stănică. Rămâi cu bine şi ai grijă de tine. Noi te vom ajuta cu tot ce legea ne va permite."

În vârstă de 34 de ani, fire sportivă, cu un barbişon stil Kogălniceanu, căsătorit cu una dintre cele mai renumite fiice ale Nomenclaturii comuniste, doctorul V. venea din cartierul Dorobanţi, unde familia deţinea o vilă impunătoare, prevăzută cu toate facilităţile moderne. Era băiat de bani gata şi, printre altele, fumător de havane de cea mai bună calitate. După obţinerea examenului de medic specialist în obstetrică-ginecologie,

fusese repartizat la Spitalul Caritas din Capitală. Aici, deşi căsătorit, are o legătură amoroasă cu o asistentă. Aceasta ţinea cheile de la dulapul în care se aflau instrumentele pentru intervenţiile chirurgicale de întrerupere de sarcină. După combinaţia amoroasă, cei doi stabilesc o colaborare lucrativă, făcând întreruperi ilegale de sarcină.

Ziua de 3 mai 1985 îmi este extrem de vie în amintire. Se deschide uşa, ne întoarcem cu spatele, este introdus Bogdan V., uşa se închide şi ne întoarcem iar cu faţa. Avem în faţa noastră un filfizon care nu zice nimic, nici bună ziua, nici altceva, doar îşi freacă încontinuu cu mâna stângă şucarul barbişon; ne apropiem de el şi primul care rupe tăcerea este șpringarul Marian Nebunul, secondat din aproape de Marian Clită, de parcă erau la un concurs cu premii. În maximum o jumătate de oră, ştim totul despre doctorul ginecolog Bogdan V. După încă o jumătate de oră, cei doi șpringari erau cei mai buni prieteni ai medicului şi-l convinseseră să spună „totul", fiindcă are astfel mari şanse să fie pus imediat în libertate.

După-amiaza zilei de 3 mai ne lămureşte perfect pe toţi cum stau lucrurile. Doctorul Bogdan V. este scos la anchetă şi revine cu puţin înainte de ora stingerii, foarte sigur pe el şi pe ceea ce tocmai făcuse. Este imediat luat în primire de cei doi șpringari şi începe o lungă conversaţie, continuată şi după ora stingerii (vorba vine, pentru că luminile rămâneau în permanenţă aprinse). Declară tuturor că „nu a avut de ales". A făcut mărturisiri complete, dând declaraţii incriminatorii despre biata sa amantă şi despre şeful său direct (o doctoriţă, medic primar, care ar fi folosit clandestin acelaşi instrumentar, bineînţeles în complicitate cu aceeaşi asistentă); spusese tot ce ştia despre şeful Clinicii de Obstetrică şi Ginecologie de la Caritas şi dăduse informaţii preţioase privitoare la mulţi alţi colegi de spital. Ni se plânge tuturor că are mâna amorţită; scrisese deja aproape un roman. În timpul anchetei, i se puseseră la dispoziţie havanele sale originale, aduse de iubitul său tătic, şi luase o masă copioasă, încheiată cu un pepsi şi o cafea, totul adus de familie, la solicitarea organelor de anchetă. Fusese tratat domneşte, cu blândeţe, dar fusese totodată ferm atenţionat că orice abatere de la „adevăr" îi poate aduce mari prejudicii şi că oricând „se poate întoarce foaia".

După câteva zile, este confruntat cu cele două femei, şefa şi biata sa amantă, aflată deja şi ea în stare de arest. Avea de ce să fie mândru. Cei doi șpringari nu conteneau cu laudele şi încurajările, spunându-i permanent că are toate şansele să fie pus în libertate. După un du-te-vino la anchetă al celor doi, peste câteva zile se aude în uşă glasul inconfundabil al supraveghetorului Bulă (toţi supraveghetorii aveau porecle): „Numărul 135, la anchetă."

Regulamentul prevedea (ştiam de la cei mai vechi decât noi, în special de la cei doi șpringari) ca locatarii celulei să stea în timpul orelor de program (5.00-22.00) pe marginea patului de jos, unul lângă celălalt, îmbrăcaţi şi încălţaţi, gata oricând să iasă urgent la uşă, dacă li se striga

numărul. Pe rând, fiecare puteam face puţină mişcare pe micul spaţiu dintre paturi, de-a lungul camerei, de la uşă la geam şi înapoi, prin ceaţa deasă produsă de ţigările pufăite non-stop de locatari. Paturile erau suprapuse, pe două niveluri, eu fiind la „patul doi". De regulă, pe interval se mişcau nervos Marian Clită şi Alexandru Uţă; eu nu prea aveam loc să mă desfăşor.

Sunt scos pe culoar şi dus la cabinetul medical, unde sunt consultat foarte serios de doctorul Mengele, care în final mi se adresează: „Singura ta şansă să-ţi salvezi viaţa este să colaborezi cu organele de anchetă. Dacă stai prea mult timp pe-aici, nu te văd bine. Probabil că n-o să-ţi mai vezi niciodată familia, dacă te încăpăţânezi. Ţi-am scos Brinerdinul, care este contraindicat, şi-ţi dau medicamente de la noi, româneşti, mult mai eficiente. I-am spus nevesti-ti să nu-ţi mai aducă Brinerdin. Cât vei sta la noi, eu răspund de tine şi, dacă vei fi cooperant, ai toate şansele să ieşi în bune condiţii de aici. Asupra ta planează mari acuzaţii şi singura ta scăpare e să colaborezi şi să fii „foarte sincer" la anchetă. Altfel nu te văd bine."

După această întrevedere, sunt dus în biroul anchetatorului meu, căpitanul inspector Ovidiu Constantin, unde mi se cere imperios „să spun totul". Care „tot"? îmi zic în sinea mea. N-aveam nici cel mai mic indiciu cine şi ce vorbise. Trebuia să aştept şi să-l las pe el să-mi aducă la cunoştinţă acuzaţiile. Înfuriat, se repede la mine, îmi dă câţiva pumni în cap, zicându-mi: „Futu-ţi tensiunea oscilantă a mă-tii! Banditule, nenorocit ce eşti, aici o să-ţi putrezească oasele!" Uşa se deschide şi intră un individ oacheş, înalt, atletic, figură crâncenă. Era Costică Voicu, fostul secretar UTC pe Ministerul de Interne şi secretarul Organizaţiei PCR pe IGM, bineînţeles în civil. Acesta mă ia în primire direct, cu câţiva pumni bine plasaţi, tot în creştetul capului. „Zi bă, banditule, cum e cu ciocolata chinezească?" Scriu tot ce-mi amintesc despre problema în chestiune şi, după ce termin, se semnează: „Dat în faţa mea, Voicu Costică." Nu aveam să mă mai întâlnesc cu el niciodată. Sunt luat imediat de şeful de tură Pâş-Pâş şi dus în celulă, unde mă iau în primire cei doi şpringari. Le spun tuturor că sunt fericit că pot colabora cu aceşti minunaţi anchetatori, care sunt nişte oameni deosebiţi; toţi mă privesc, fiecare în felul lui...

A doua zi, dis-de-dimineaţă, sunt scos din nou la anchetă. De data asta sunt dus direct în biroul şefului Anchetei, colonelul Gheorghe Florea, zis Şacalul, fostul aghiotant al generalului Pacepa. Mă aflu în faţa unui redutabil anchetator de Securitate şi înalt ofiţer din Serviciile Secrete Externe, dar unul dat „la munca de jos", în plină perioadă de reabilitare faţă de şefii săi. Sunt îndrumat să mă aşez pe scaun la o mică măsuţă. Mi se adresează imediat astfel: „Florescule, ce treabă ai tu cu academicianul Alexandru Rosetti şi mai ales cu generalul Ilie Ceauşescu?! De unde îi cunoşti? Au intervenit pentru tine, dar să ştii că n-ai nici o şansă! Acest fapt ne-a lămurit că eşti un peşte mare, extrem de periculos. Nu poţi scăpa

cu viaţă decât dacă dai declaraţii complete. Viaţa ta valorează cât peticul de hârtie în care vom menţiona procesul-verbal, atunci când nu vei mai fi."

Îi explic împrejurările în care i-am cunoscut pe cei doi oameni, neomiţând să menţionez că sunt singurul cafegiu neevreu din România şi probabil din Europa care am pregătit cafea cuşer pentru doi mari oameni ai lumii iudaice, Preşedintele Congresului Mondial Evreiesc Nahum Goldman şi Primul-ministru al Statului Israel Menahem Begin, mari luptători pentru Drepturile Omului. „Acest secret, domnule colonel, probabil se va pierde dacă nu voi ieşi viu din această «mică neînţelegere», fiindcă eu cred că este doar o chestiune de timp până vă veţi da seama că m-aţi arestat fără temei sau, oricum, nu cred că aveţi prea multe să-mi reproşaţi şi să-mi imputaţi. Mi-am desfăşurat activitatea în condiţii aproape normale şi nu cred că ceea ce mi se întâmplă era cea bună alegere din partea dumneavoastră." „I-am explicat domnului academician Rosetti că eşti implicat într-o mare fraudă economică şi că trebuie să ştie încă de la început că nu ai nici o posibilitate să scapi. Probabil că ai contat mult pe această intervenţie. O potolim noi şi pe nevastă-ta, să n-ai grijă. A crezut că se poate pune cu noi. Deasupra noastră e doar cerul, să ştii; noi nu dăm socoteală decât Poporului, în slujba căruia suntem cu toţii. Dacă erai cinstit, nu ajungeai niciodată aici, dar acum, dacă te afli la noi, trebuie să ne spui tot. În primul rând, scrie imediat ce ai înstrăinat după arestarea lui Ilie Balaci", îmi cere imperios bravul torţionar.

Cu foaia de hârtie în faţă şi pixul în mână, sunt complet buimăcit, când, brusc, îmi spune: „De cinci zile o avem aici şi pe nevastă-ta, care colaborează foarte bine. Probabil că în final o să-i dăm drumul şi se va judeca în libertate; o lăsăm totuşi să-şi vadă de copii. Noi suntem oameni adevăraţi, să ştii! Nevastă-ta ne-a dat bijuteriile şi banii, aşa că vrem acum să ştim cât eşti de sincer", punctează marele torţionar. Constat că bravul colonel bate câmpii, dat fiind că Mariana dispunea doar de bijuteriile comune şi n-avea alte sume de bani în afara celor declarate de mine la Procuratura Generală. Sunt însă la limită: hotărăsc să cedez şi să spun „totul", gândindu-mă la Mariana şi la copii, sperând nebuneşte în aşa-zisa „omenie" a bravilor anchetatori din Gestapoul comunist, când deodată se deschide uşa (exact când începusem să scriu primele cuvinte dintr-o declaraţie ce ar fi putut declanşa mari tulburări în comerţul bucureştean şi nu numai) şi în birou intră Hiena. Gheorghe Florea apasă pe un buton din dreapta sa şi în pragul biroului apare şeful supraveghetorilor Pâş-Pâş, care mă ia de mână, ducându-mă afară pe hol şi de acolo direct în celulă.

Aici, puternic marcat de cele întâmplate sus, mă aşez pe marginea patului şi adorm imediat. Nimeni nu mă deranjează. Deodată, îmi apar în vis lângă mine, în aceeaşi celulă, Nicolae Carandino şi avocatul Mircea Traian Biju şi amândoi mă apostrofează: „Bine, omule, de ce ne dezamăgeşti?! Imbecilii ăştia sunt total neştiutori, n-au habar de nimic legat de averea dumitale, te-ai tâmpit. Dacă vorbeşti n-o să mai ieşi

niciodată viu de-aici, fă pe prostul şi lasă-i să fiarbă în suc propriu. Nu nenoroci nişte oameni a căror soartă depinde de cele declarate de dumneata. Du-ţi crucea pe care o ai! Ai nădejde în Dumnezeu şi bazează-te pe sfaturile pe care ţi le-am dat. Nu ceda şi să nu uiţi vorba mea, văzând şi făcând", îmi spune Mircea Traian Biju.

Sunt trezit de Marian Clită, care îmi spune că mă strigă la uşă: „Numărul 135, ieşi afară!" Ies pe hol şi Pâş-Pâş mă pune să semnez o fişă de arest prin care îmi erau trimise nişte „efecte" de uz personal în celulă. Fişa era semnată în josul paginii de Mariana, care fusese cu câteva ore înainte şi predase pachetul cu efecte. Dovada era zdrobitoare; era deci în libertate, iar Şacalul mă indusese în eroare, iar eu fusesem gata să cad în plasa lui. Semnez, îmi iau efectele şi revin în celulă. Se petrecuse o gravă eroare de sincronizare între anchetatori şi şeful Arestului, Mihai Creangă. Halal să le fie, îmi zic în sinea mea şi păşesc voios înapoi în celulă. Extrem de intrigaţi de brusca mea schimbare, cei doi șpringari mă întreabă ce-i cu mine? Drept răspuns, le întind tuturor efectele, impregnate cu un puternic parfum franţuzesc. Efectul asupra tuturor este extrem de interesant şi benefic. Doctorul şi consulul zâmbeau sincer; erau oameni neangajaţi în vreo manevră sau, dacă erau, nu se observa.

Sunt imediat scos din nou la anchetă şi, sub influenţa celor întâmplate, intru spăşit în biroul Şacalului. Îmi zice: „Ei, Florescule, te-ai gândit bine, cred; ţi-ai pus circuitele cerebrale în funcţiune şi probabil ţi-a venit mintea la cap!" Mă apuc să scriu, frumos, citeţ, cu calm: „În perioada de după arestarea lui Ilie Balaci şi până la arestarea mea, nu am înstrăinat nici un bun şi nu posed alte valori decât cele menţionate în declaraţiile mele date în ziua de 19 aprilie 1985, în faţa domnului procuror Videa." Sunt scos imediat din birou şi dus într-alt birou, mai puţin impozant; mă aflam în faţa celui mai redutabil anchetator din generaţia tânără şi a celui mai bun psiholog dintre toţi, febleţea lui Tudor Stănică, omul în care acesta avea cea mai mare încredere: căpitanul Mandache Parpalică, zis Nevăstuica.

Extrem de amabil şi blând, acesta mă invită, pe un ton amical, să iau loc. Mă întreabă dacă sunt fumător şi-mi pune în faţă o scrumieră; îi răspund că nu sunt fumător şi-l rog să intervină pentru mine să fiu mutat într-o celulă pentru nefumători, dar îmi răspunde că nu există aşa ceva (aveam să aflu mai târziu de la generalul Dan Voinea, căruia i-am pus la dispoziţie în toamna anului 2003 o serie de informaţii utile în cercetările sale asupra cazului Ursu că în acel moment se aflau în Bârlogul terorii şi torturii 252 de arestaţi şi nu exista nici o celulă pentru nefumători, deci blândul ofiţer Mandache spunea adevărul). Mă serveşte cu un pahar cu apă şi mi se adresează pe un ton mieros: „Florescule, faci ce vrei, dar te omoară ăştia dacă nu colaborezi. Ai familie, ai copii buni. Uite, am să te ajut: o să te confrunt cu cei cu care eşti complice şi vei vedea imediat că n-ai nici o şansă să scapi. Trebuie să colaborezi dacă vrei să ieşi viu de la noi. Colegii mei n-au mamă, n-au tată. Adevărul şi numai adevărul este

cuvântul nostru de ordine. Legea e lege. N-ai cum să scapi, îmi zice, după care apasă pe un buton şi în birou este introdus, tot de Pâş-Pâş, Petre Covaci. Proaspăt bărbierit, binedispus, îmbrăcat într-o pereche de blugi de ultimă generaţie şi o cămaşă proaspăt călcată, cu o ţigară Kent aprinsă în mână, jagardeaua se îndreaptă spre biroul anchetatorului şi scutură în scrumiera de pe biroul acestuia scrumul de la valoroasa sa ţigară (în celule nu era permis să se fumeze decât Carpaţi, Mărăşeşti şi, în cel mai bun caz, Snagov). Nu mă priveşte, se opreşte în faţa biroului anchetatorului şi se întoarce cu faţa spre acesta. Mi se atrăsese atenţia că nu am voie să vorbesc, ci doar să ascult indiferent ce va spune cel cu care voi fi confruntat.

Covaci începe să turuie ca o moară, parcă spunea o poezie învăţată pe de rost. Privesc şi nu schiţez nici un gest măcar. Spune direct de cele 2500 de plicuri trimise fără forme legale în februarie 1984 prin şoferul delegat Sandu Ilie şi multe altele, care nu mă priveau. Pâş-Pâş, la un semn făcut de Mandache, îl scoate brusc pe Covaci şi peste circa un minut îl introduce pe Sandu Ilie, cu cătuşe la mâini, uşor aprins la faţă (se vedea clar că fusese în prealabil „încins"); pe el îl privesc cu emoţie şi simpatie. Deşi fumător, nu se bucura de acelaşi tratament ca Petre Covaci. Începe să turuie şi el aceleaşi texte. Deodată, îl privesc pe Sandu Ilie mai atent şi observ că are pantalonii uzi (probabil făcuse pe el). Este scos şi el. Nu mai aştept să mi se adreseze Parpalică Mandache şi zic brusc: „Recunosc primirea celor 2500 plicuri de cafea amestec a câte 100 g în valoare totală de 30 000 de lei, fără forme legale, trimise de Covaci Petre prin Sandu Ilie în luna februarie 1984, însă resping celelalte acuzaţii ca nefondate; aceste declaraţii îi privesc pe cei cu care m-aţi confruntat şi le consider problema lor."

Era prima mea declaraţie de recunoaştere a unei fapte penale, făcută în faţa anchetatorilor. Situaţia îndeplinea condiţiile pe care le discutasem cu marele avocat Mircea Traian Biju: existau două declaraţii contra uneia singure şi în nici un caz nu aş fi avut sorţi de câştig în faţa nici unei instanţe de pe glob, sau cel puţin aşa am gândit atunci; şi apoi, acesta era adevărul. Citesc o mare satisfacţie pe faţa Nevăstuicii; era un succes personal al său, poate nesperat şi obţinut extrem de uşor. Atitudinea sa blândă dăduse roade, dar la IGM nu se ştia că eu ştiam foarte bine cine-i în realitate Parpalică Mandache. Sub masca blândă afişată faţă de mine, se afla un profesionist al torturii şi crimei. Nu mă putea păcăli, mai ales că şi ocemistul Raicu mă atenţionase în privinţa lui, iar bravul colonel Cucu îmi spusese că e vai şi amar de cine intră pe mâinile lui, fiindcă are o sete de putere cu nimic mai prejos decât a şefilor săi, Stănică şi Baciu.

Foarte încântat de rezultatul obţinut, Nevăstuica s-a gândit probabil să „bată fierul cât e cald". Astfel, după Sandu Ilie este introdus imediat şi bunul meu prieten Nicu Călina, alias Blondul, care îmi spusese chiar în ziua de Sfântul Nicolae '84 (nefastă pentru noi toţi) că va rezista oricăror

presiuni şi nu va ceda. Proaspăt bărbierit, curat îmbrăcat, tot cu ţigara în mână, dar una mai modestă (BT cartonat), şi el îşi scutură scrumul în scrumiera de pe masa anchetatului. Nu avea tupeul lui Covaci. Cu amabilitate, Parpalică Mandache i se adresează: „Ia zi, Nicule, ce i-ai dat banditului ăstuia?" Bunul meu prieten începe să turuie vrute şi nevrute, de credeam că nu se mai opreşte. Sunt profund afectat; Nicu deja bătea câmpii. Îmi dau seama că nu pot ţine piept acuzaţiilor şi zic brusc: „E adevărat, Nicolae Călina mi-a dat 1000 de plicuri de cafea amestec de 100 g, în valoare de 12 000 de lei. Nu-mi amintesc exact când, în primăvara sau în vara anului 1984." Încălcasem consemnul de a nu vorbi în prezenţa celui care mă acuza, dar încă speram ca Nicu să-şi revină, pentru că, dacă începeam să vorbim cu adevărat, întreaga Agenţie de Import şi jumătate din Bucureşti ar fi luat foc, başca o mare parte din Ministerul de Interne. Nicu ştia prea multe şi trebuia să afle exact ce aveam eu de declarat şi până unde aveam să merg. Mesajul era clar şi riscul asumat s-a dovedit benefic, căci şi el s-a repliat ulterior în declaraţii.

Dar Nevăstuica nu sesizează nimic grav şi i se adresează lui Călina astfel: „Nicule, ai nişte ţigări BT, ciocolată şi cărţi (hopa!) pe care ţi le-a adus Ioana (soţia lui). Ia o ţigară şi te mai scot la o anchetă, să ţi le consumi. Ia şi o ciocolată!" Şi bunul meu prieten întinde mâna şi-şi ia „dreptul". Mă uit la el, cu ţigara în mâna stângă şi cu ciocolata Italia în mâna dreaptă, şi-mi zic în sinea mea: „Bravo, Nicule, halal să ne fie! Vorba românului: fereşte-mă, Doamne, de prieteni, că de duşmani mă apăr şi singur!" Un fir nevăzut se rupe în sufletul meu. Sunt profund afectat şi, privind la bravul ofiţer, văd pe faţa acestuia satisfacţia lucrului „bine făcut".

Nelăsându-mă nici măcar o clipă să-mi revin, după Nicu Călina este introdus brusc Petre Balaşov alias Rusul. Arăta groaznic. Cu puţin timp înainte fusese bătut, era foarte aprins la faţă şi, la fel ca Sandu Ilie, avea cătuşe la mâini. Declarase şi el nişte lucruri, dar nu cine ştie ce. Ştiuse să nu întindă pelteaua şi să nu se lase vrăjit de ofertele tentante ale celor care se ocupaseră de el; rămăsese un câine credincios faţă de Ranga, pe care-l servise întotdeauna cu devotament. Probabil nu scosese o vorbă privitoare la relaţiile privilegiate pe care le avea cu Ranga, sau cineva „acolo sus" intervenise pentru el. De data asta tac, întrucât fusesem deja atenţionat că voi fi aspru pedepsit şi voi cunoaşte pe propria-mi piele regimul de carceră. După ce e scos Balaşov, inima mi-o ia din loc. Mă aştept la tot ce poate fi mai rău, la confruntarea cu Nicolae Iancu. De el depindea însăşi soarta lui Ranga şi, dacă Ranga se prăbuşea, lua după el pe mai toţi lucrătorii operativi din subordine şi nu numai. Privesc la Mandache şi-i mulţumesc lui Dumnezeu că-mi dă totuşi o clipă de respiro, pentru că în birou intră Gheorghe Horea şi, după câteva vorbe schimbate cu Mandache, mi se adresează cu voce tăioasă: „Ei, Florescule, ce ai de declarat în legătură cu declaraţiile banditului de Balaşov?"

Mă uit fix în ochii Şacalului şi pe loc mă cuprinde o furie cumplită. Cu o voce care pe mine însumi mă înspăimântă, zic răspicat: „Balaşov Petre nu mi-a dat niciodată mărfuri fără forme legale.” Scriu şi semnez declaraţia, pe care o dau personal Şacalului, iar acesta, oarecum descumpănit, nu înţelege ce se întâmplă şi, având tot timpul din lume, apasă pe bine cunoscutul buton din dreapta lui Mandache şi în pragul uşii îşi face apariţia Pâş-Pâş. Ajuns înapoi în celulă, nu pot decât să mă consider cel mai fericit om din lume, fiindcă de acum înainte soarta multora se afla în mâinile lui Nicolae Iancu şi ale mele. Dacă nici unul din noi nu vorbise şi n-avea să vorbească, totul părea suportabil. Fericit că scăpasem atât de uşor, dar temându-mă încă de ceea ce ar fi putut urma, încerc şi probabil şi reuşesc să-mi stăpânesc emoţiile. Marian Clită şi Marian Nebunul mă ignoră; probabil deja nu mai prezentam interes.

Sunt lăsat aşa până în ziua de 4 iulie, când sunt scos din nou la anchetă, de data asta chiar de şeful Anchetei, care, flancat de Tudor Stănică şi Ion Baciu, îmi cere să scriu de data asta o declaraţie completă privitoare la tot ceea ce recunosc şi să-i pun titlul „Autodenunţ”. Îmi spune că în acest mod voi putea beneficia de circumstanţe atenuante şi de „clemenţa Justiţiei”. Am considerat acest fapt un premiu că-mi „ţinusem gura” şi un semnal clar din partea lui Ranga, mai ales că cei trei mă întrebaseră ce sume i-am dat personal lui Ranga şi care a fost natura relaţiilor mele cu acest personaj. Deci însuşi Ranga era vizat, mai ales că, după cum aveam să aflu mai târziu, fusese urgent transferat de la IDRMAI, unde era director coordonator, pe postul de consilier personal al ministrului Comerţului Interior, Ana Mureşan, cea mai bună prietenă a Elenei Ceauşescu. Încă era bine (relativ), dar ce urma să se mai întâmple?! Mi se cerea să spun „Adevărul”, dar ce preţ plătise bietul vinar Gheorghe Ştefănescu pentru că fusese „sincer” în anchetă?

Orice om poate ceda în momente de stres, aşa că am căutat să-mi găsesc liniştea înăuntrul meu. Eram un copil al Domnului aflat într-o situaţie limită. Ştiam că dacă nu omoram sufletul de „copil al Domnului” din mine, voi rezista. Nu puteam să judec pe nimeni, pentru că nu fusesem pus în situaţia lui. Aşa că am hotărât să tac, pentru că tăcerea e de aur la români, şi să văd lucrurile în perspectivă; zărisem deja „luminiţa de la capătul tunelului” şi cred că, atunci când ai de ales, trebuie întotdeauna să preferi frumuseţea sufletească. Eram un comerciant atipic, poate datorită contactului meu cu lumea artiştilor, starea artistului fiind sărăcia; eram total lipsit de lăcomie, chipurile „specifică lumii de afaceri”, mai ales în vremurile de atunci. Nu uram pe nimeni, fiindcă, aşa cum a spus Maica Tereza, „dacă urăşti, nu mai ai timp să iubeşti”. Ştiam o vorbă din bătrâni: „când ridici un bolovan, s-ar putea să găseşti sub el o grămadă de viermi”, aşa că nu doream să fiu părtaş la deschiderea cutiei Pandorei Agenţiei de Import.

Aerul din celulă era din ce în ce mai irespirabil pe măsură ce vremea se

încălzea, mai ales că toţi ceilalţi colegi de celulă fumau ca turcii. Fumul era gros de-l tăiai cu cuţitul, aşa că îi solicit urgent doctorului Mengele mutarea mea într-o celulă împreună cu alţi nefumători, dar acesta mă apostrofează: „Nu te-am adus eu aici, colaborează cu organele de anchetă, dacă te-ai săturat.” Îi cer să-mi schimbe medicamentele şi să-mi permită să primesc din nou Brinerdin, fabricat de firma Sandoz din Elveţia, medicament pe care mi-l aducea familia. Ripostează că un „bandit” ca mine nu merită alt tratament.

Între timp, doctorul Bogdan V. devine prieten la cataramă cu cei doi șpringari, dar se întâmplă ceva care-l dă peste cap: către sfârşitul lunii mai, soţia sa, profesoara, neputând suporta ofensa adulterului comis de soţul său cu asistenta de la Caritas, dar şi faptul că acesta era socotit un infractor, intentează divorţ. Puternic marcat de acest neplăcut eveniment, doctorul se prăbuşeşte. Alexandru Uţă îi spune în glumă: „Doctore, o fi blestemul copiilor cărora le-ai luat viaţa... Asta-i pedeapsă de la Dumnezeu.”

CAPITOLUL 18

Încă de la început, aproape zilnic se auzeau clopotele unei biserici din apropiere şi majoritatea se închinau cu faţa spre fereastră, de unde venea sunetul. Le spun tovarăşilor mei de celulă că întotdeauna trebuie să te închini cu faţa spre răsărit, adică în sens invers, spre uşa de la intrare în celulă. Cu toţii ne-am dat seama atunci că antidotul lăcomiei materiale nu poate fi decât bogăţia spirituală. Dacă la început consulul nu se prea înghesuia să-şi manifeste credinţa alături de noi ceilalţi, spre începutul verii şi în special după primirea veştii morţii părinţilor săi, a devenit chiar foarte credincios, plin de pietate, dar fără ostentaţie, transformându-se într-o persoană meditativă.

La începutul verii, dispar din celulă Marian Șpringarul, Cornel Cârpaciu, Dan Shopistul, Ionel Staicu şi sunt aduşi alţi arestaţi. La un moment dat, e transferat aici, de la o celulă de pedeapsă de pe „Katanga" (cea mai restrictivă porţiune a Arestului IGM), unul dintre cei mai mari comercianţi din Alimentaţia Publică a Capitalei, fostul coleg al lui Nelu Bănicioiu, Gheorghe Godeanu (alias Capugică, poreclă căpătată pe litoral, el fiind primul şef de unitate care introdusese specialitatea „cafea cappuccino", de sorginte italiană). Ne cunoşteam foarte bine, încă de pe vremea când lucram ca şef de secţie la Depozitul Panduri. Făcea parte din aşa-numitul „Lot Union", împreună cu prietenul meu Ion Bănicioiu, şi fusese arestat încă din toamnă, imediat după arestarea lui Bănicioiu, fiind acuzat iniţial de dare de mită directorului Hotelului Union; dar imediat situaţia s-a complicat prin descoperirea unor teşcherele incredibile aflate în posesia celor doi. Bietul om tocmai se pensionase cu doi ani înainte. Fostul său coleg, Nelu Bănicioiu, se implicase în diverse afaceri în stil mare cu oameni din ţară şi străinătate şi în multe alte combinaţii care au declanşat cercetări complexe asupra activităţii celor doi. Găsindu-se cantităţi uriaşe de bijuterii (circa 7 kg, printre care obiecte de patrimoniu, prevăzute cu numeroase pietre preţioase), mulţi, mulţi bani în cecuri la purtător şi însemnate sume în valută, în valoare de vreo două milioane de dolari, asupra marelui Bănicioiu, cercetările s-au extins automat şi asupra domnului Godeanu, dat fiind că „doamna de încredere" din subordinea lui Nelu Bănicioiu dăduse relaţii deosebit de incriminante şi asupra activităţii marelui Capugică. După arestare, acesta este supus imediat unui regim sever de cercetare penală, deşi avea o vârstă destul de înaintată.

Se ştie că, printre metodele folosite la anchetă, pe lângă bătaie, este şi ancheta în tură neîntreruptă, 24 de ore din 24, până la epuizarea fizică şi psihică a anchetatului, în timp ce anchetatorii se tot schimbă. Ajuns în stare de epuizare, anchetatul e dispus în unele cazuri să semneze orice declaraţie, numai să i se dea posibilitatea să se odihnească. Au existat ture de anchetă de 72 de ore şi chiar mai mult, la care participau de regulă doi-

trei anchetatori. În unele cazuri, anchetatul revenea în zilele următoare asupra unor declaraţii semnate în asemenea condiţii, dar anchetatorul replica: „Ai semnat, noi pe asta o luăm în considerare.” Domnul Godeanu încearcă să reziste acestor „tratamente umanitare”, până când este pus să scrie, de către Costică Voicu şi Tudor Stănică, o scrisoare către soţia sa cu cuvintele următoare: „Dragă Vivi, dacă mă iubeşti şi ţii la viaţa mea şi a ta, dă te rog întreaga noastră teşcherea (adică strânsura noastră de-o viaţă) care se află, după cum ştii, sub instalaţia de încălzire centrală a casei noastre din Drumul Sării, aducătorilor acestor rânduri, domnii Tudor Stănică şi Costică Voicu, oamenii legii. Te pup cu drag şi sper să ne revedem cât mai curând. Al tău, Gicu.” Astfel, doamna Vivi, împreună cu Tudor Stănică şi grupul de anchetatori din subordinea acestuia, dezgroapă comoara din subsolul vilei familiei şi ajută organele de anchetă să stabilească exact acuzaţiile, care să ducă în final la stabilirea unei pedepse cât mai severe.

Cu Ion Bănicioiu însă, lucrurile erau mai complicate, pentru că el era în legătură cu înalţi ofiţeri din Securitate; şi mulţi dintre ei erau în Serviciul Extern al Securităţii. Ca urmare a arestării lui Bănicioiu, mai mulţi complici ai săi aleg libertatea, rămânând în Occident cu valizele din dotare în care erau transportaţi banii din afacerile oneroase făcute de Securitate cu diverşi traficanţi de armament şi alte produse, bani ce aparţineau vestitei întreprinderi Dunărea, condusă de generalul Pleşiţă. Pagubele erau deci colosale, iar arestarea lui Bănicioiu şi a colegului său s-a dovedit a fi o măsură pripită, fiindcă daraua era mai mare decât ocaua, ducând la schimbarea din funcţie a generalului, deşi acesta s-a bucurat întotdeauna de încrederea şi simpatia personală a lui Nicolae Ceauşescu.

Gheorghe Godeanu era deja resemnat, dăduse totul, spusese totul şi spera să i se dea drumul cât mai repede; toată lumea încuraja în acest sens, dar cel mai mult se discuta despre un mare decret de graţiere şi amnistie. Marian Clită repeta tot timpul că nu mai avem mult şi plecăm cu toţii acasă, căutând să imprime în mintea tuturor speranţa că numai colaborând cu organele de cercetare penală, cum făcea el, putem beneficia de clemenţa legii. Bietul doctor Bogdan V. îşi tocise deja minunaţii pantofi Gregorio Rizzo în mişcările de du-te-vino prin celulă şi, de atâta scos la anchetă, devenise un fanatic al acestei mari speranţe.

Cel de-al doilea nou-venit a fost Dumitru Ciolacu, de meserie maistru turnător-formator. Lucrase mult timp în această branşă; reuşise să pună la punct o afacere de recuperare a unor metale neferoase (plumb, aramă etc.), pe care le topea şi le valorifica în folos propriu. Era un bărbat solid, de talie medie, cu mustaţă a la Stalin, statură atletică, de circa 50 de ani. Posesor al unei averi impresionante, avea deja propria sa afacere, un atelier de construcţii metalice în cartierul Ferentari din Capitală, şi locuia în propria sa vilă, aflată undeva pe lângă Liceul Şincai, într-un cartier select. Probabil că de aici i s-a şi tras necazul.

Deşi acuzaţiile ce i se aduceau erau extrem de grave, degaja multă siguranţă şi speranţa că va scăpa foarte uşor, mai ales că soţia sa era verişoară cu nevasta generalului Constantin Olteanu, membru în Biroul Politic Executiv al CC al PCR. Nu părea prea afectat de situaţia sa. Trecuse, după cum declara, prin situaţii mult mai grele. Era un om dintr-o bucată. Se uita cu dispreţ la Marian Clită şi nu-i permitea sub nici o formă să-l tachineze cu diverse baliverne, luându-l în permanenţă în băşcălie. Zâmbea cu subînţeles când îl vedea pe doctorul V. cum se lasă dus de nas de Clită. Ne-am împrietenit imediat (se spune că românii au un mare curaj al prieteniei) şi am devenit „tovarăşi de pachet" (cum în celulă nu erau condiţii de păstrare a alimentelor, toată mâncarea primită de acasă trebuia consumată cât mai urgent). Eu am primit primul pachet cu alimente de acasă abia la începutul lunii iunie, numai după ce dădusem primele semne de „colaborare cu anchetatorii". Practic, eram singurul care nu primea niciodată pachet şi nu aveam veşti de acasă, vorbitoarele fiindu-mi interzise, ca şi contactul cu avocatul angajat de Mariana. Ceilalţi colegi de celulă primeau regulat drepturile legale (pachete şi vorbitoare cu membrii familiei). Dumitru Ciolacu a fost, aşadar, primul meu tovarăş de pachet din puşcărie (era amuzant să fiu tovarăş de pachet în puşcărie cu tovarăşul Stalin). Ne simţeam foarte bine împreună, vorbeam doar de familiile noastre şi nici unul nu deschidea discuţia despre situaţia sa „infracţională" propriu-zisă. Eram totuşi atent, căci nu ştiam cine era al doilea informator din celulă, pe lângă Clită.

Cel de-al treilea coleg de celulă nou-sosit a fost Gheorghe Nedeluş, proaspăt absolvent al Academiei Ştefan Gheorghiu (şcoala politică a PCR), acuzat de luare de mită; fusese inspector de Personal la CFR (mai precis la întreprinderea Romvaled, ce făcea parte din CFR şi se ocupa cu vagoanele restaurant şi de dormit ce însoţeau garniturile feroviare, în special de cele internaţionale). Era acuzat că primise bani şi diverse cadouri de la salariaţi ai Romvaledului (barmani, ospătari, bucătari etc.), pentru a fi cât mai bine repartizaţi în cursele externe (acolo unde era bătaia peştelui). Încrezător în el şi în „forţa călăuzitoare a Partidului", dar şi în relaţiile personale cu diferiţi ofiţeri de Securitate, Nedeluş opune o rezistenţă îndârjită faţă de anchetatori. Înfuriaţi peste măsură de atitudinea sa, aceştia îl supun unui puternic tir de presiuni fizice şi psihice, astfel încât către sfârşitul lunii iunie este scos dis-de-dimineaţă, ca de obicei, la anchetă şi revine în celulă abia după-amiază, cu faţa complet congestionată, aproape neagră, speriat ca de bombe, cu palmele mâinilor şi tălpile picioarelor complet negre. Este adus de Pâş-Pâş şi azvârlit în celulă. Îngroziţi, îl privim cu toţii (nici unul dintre noi nu mai văzuse aşa ceva) şi primul care-l întreabă este tot onestul şi blândul nea Mitică Ciolacu: „Ce-ai păţit, omule?"

Imediat, Marian Clită se repede şi-i spune: „Freacă, freacă, freacă!", punându-l să-şi frece cât mai energic de pardoseala din ciment atât mâinile, cât şi picioarele. Brusc, uşa celulei se deschide şi în prag apare

însuşi doctorul Mengele, care-i spune lui Clită să-şi ia colegul şi să iasă pe hol. După un timp, revine doar Nedeluş, uşor calmat, dar încă buimăcit, repetând întruna: „Sunt absolvent de Ştefan Gheorghiu, sunt absolvent de Ştefan Gheorghiu...” Nea Gică Godeanu şi nea Mitică Ciolacu se apropie de el şi-l întreabă din nou: ce s-a întâmplat cu el? Puţin mai liniştit, ne povesteşte tuturor ce păţise în biroul anchetatorului: „Mi-a pus scaunul în cap şi au lovit în scaun cu o bâtă din cauciuc (vestitul „Jacques”), a dat însuşi anchetatorul împreună cu procurorul care instrumenta cazul; apoi m-au bătut, tot împreună, cu bastoanele la tălpi, după care m-au pus în genunchi pe scaun şi m-au bătut şi la palme, tot cu bastoanele (bastoanele aveau denumirea de „Cristinel”). Nu înţeleg, ne spune, pentru că acum le-am spus „totul” în legătură cu toţi cu care am colaborat. Ce primeam dam şi eu mai departe tovarăşilor de la Partid, Securitate şi Miliţie. Am crezut că aşa-i bine; am băut şi am mâncat împreună şi acum mă omoară, cică „nu se confirmă” şi i-am indus „în eroare”. Eu le-am spus adevărul şi numai adevărul şi acum tot eu sunt de vină.” „Şi ce ţi-a făcut doctorul?” întreabă tovarăşul Stalin. „Mi-a dat nişte pastile şi l-a pus pe Clită să mă frecţioneze cu o soluţie”, răspunde bravul absolvent al Academiei Ştefan Gheorghiu, cu vocea unui om care „văzuse ursul”.

Gheorghe Godeanu zice: „Şi eu am păţit la fel, decât că am fost ţinut o săptămână în Spitalul Jilava, într-o celulă cu încă un deţinut, care m-a ajutat să-mi revin, la fel cum a procedat şi Clită. Acum nu mai am nimic, dar nu se ştie ce repercusiuni vor fi în viitor. Cel mai rău m-am simţit când m-au bătut la testicule; n-am mai putut rezista şi le-am spus tot ce voiau să le spun. Nimeni nu poate rezista. E belea mare, bine că am scăpat şi mi-am salvat viaţa. Banii îi fac din nou, dacă mi-o ajuta Dumnezeu. Am familie aranjată, am o vilă în Drumul Sării, aşa că n-am pierdut chiar totul. O să-i treacă, să vedeţi că peste câteva zile îşi revine.” Şi a avut dreptate; la începutul lunii iulie parcă nu păţise nimic.

Spre seară, revine în celulă şi Marian Clită; avusese vorbitor cu prietena sa, care-i adusese o sticlă de pepsi în care pusese ceva coniac, şi luase o masă copioasă. Radia de bună dispoziţie, în contrast cu starea noastră psihologică, a tuturor. Ne descrie cu lux de amănunte cum a decurs vorbitorul. El era „şmecher”, nu ca noi, „fraierii”; trebuie să ştii cum „să-ţi faci puşcăria”, să nu fii „gherţoi”. „N-ai voie să fii fraier, trebuie să te descurci. Voi toţi sunteţi deocamdată «huseni», dar mai târziu sau rămâneţi tot aşa şi deveniţi «gherţoi» sau vă orientaţi şi deveniţi «mărci». Eu sunt marcă, am făcut peste 10 ani de puşcărie şi aş putea spune din toată inima că puşcăria este viaţa mea, aici mă simt în largul meu; dacă eram gherţoi dispăream de mult.” Abordat de doctorul Bogdan V., ne explică tuturor termenii. „Fraţilor, ne zice Clită, «husen» este cel care vine pentru prima dată la puşcărie, exact ca voi, şi nu cunoaşte mai nimic despre lumea în care a intrat. Pe parcurs, dacă eşti «şmecher», poţi deveni «marcă», adică un deţinut care poate avea o serie întreagă de avantaje: să devină şef de

cameră, şef de echipă sau brigadier etc. (la rubrica etc. fiecare trebuia să «se orienteze», căci era mare nevoie de informatori şi colaboratori cu toţi cei care reprezentau Statul). Ca «marcă», ai o serie întreagă de avantaje pe tot timpul detenţiei şi posibilitatea de a fi eliberat mult mai devreme, vorba lui Tudor Stănică: Dă-mi, să-ţi dau! Dai, ai! Asta este, măi frate, sunt şmecher, sunt marcă. Întotdeauna am fost marcă. Mă ştiu toţi băieţii din puşcărie. Cei care însă rămân fraieri şi nu se orientează devin gherţoi, adică prostănaci sau pur şi simplu tâmpiţi, şi trec prin puşcărie fără să înţeleagă ceva şi rămân la fel ca la început." „Păi tu, marele Marian Clită, dacă tot revii în puşcărie, înseamnă că eşti «gherţoi»", îi zice pe faţă nea Mitică Ciolacu. „Meseria mea este de «şpringar», eu prefer riscul, asta-i viaţa mea; eu trăiesc, atunci când sunt în libertate ca un nabab, ca un mare becher, mă distrez la maxim şi-mi trăiesc viaţa cu cea mai mare intensitate, îl răspunde Clită. Eu sunt Marian Clită, sunt ateu şi n-am decât un singur Dumnezeu, pe mine însumi. Când sunt afară sunt Boierul Bibescu, am toată lumea la picioare: bani, cele mai frumoase femei, numai balerine, prietenii cei mai buni, mărci ca şi mine, şi duc o viaţă ca în filme. Eu nu acţionez decât «la pont» de la începutul activităţii mele de «şpringar al Poporului», şi semăn cu tatăl meu, care a fost doar «securist al Poporului». Dacă nu picam acum, fugeam în Germania şi de-acolo în Suedia şi ceream azil politic. Suedezii sunt «huseni» de tot. Am prieteni care duc o viaţă de vis. E «treabă» în Suedia, dar de data asta am avut puţin ghinion, că nici nu visam c-o să mă bage la belea însuşi şeful Serviciului Judiciar al Secţiei 6 de Miliţie, maiorul Vasile Cosma, care a mers la parte cu mine, un fraier coclit. Ce era să fac? L-am dat imediat în primire lui Tudor Stănică și Ion Baciu, cu care nu-i de joacă. Trebuie lucrat profesional, fără scrupule, care pe care, că, decât să plângă mama, mai bine să plângă mă-sa."

Nu rabd şi-i zic şi eu că necazul te fereşte până te loveşte. „Orice om trebuie să-şi ia o marjă de siguranţă. În Oltenia e o vorbă: «cine sare gardurile mai dă şi cu curul în par», aşa că ar trebui să reflectezi mai mult în viitor cu cine te combini. Azi a căzut maiorul Cosma, dar mâine s-ar putea să dai socoteală pentru unele colaborări cu diverşi boşi şi mama ta ar putea până la urmă să plângă, că cine plânge la urmă s-ar putea să plângă mai rău. Eu personal nu te văd deloc bine în vremurile ce-or să vină. Să nu cazi de mesa (de fraier). Ai grijă cum te comporţi cu colegii din celulă, fiindcă mulţi îţi pot aduce multe lucruri bune, dar şi rele. Eşti băiat simpatic şi poate că vei găsi o suedeză pe care s-o mulţumeşti într-o contrapartidă. Îţi doresc ca anul 2000 să-ţi aducă împlinirea visului de a-ţi petrece viaţa alături de-o blondină cu ochi albaştri, cu care să umpli Suedia de «şpringari emeriţi», dar mai norocoşi decât tine." Toţi din celulă mă privesc contrariaţi, ştiind că, probabil, cele discutate de noi erau înregistrate prin T.O. (tehnică de ascultare) şi consecinţele erau imprevizibile. Ei nu ştiau însă că atunci când te afli într-o situaţie limită şi

când însăşi viaţa îţi e ameninţată, te simţi mai liber, în special în exprimare. Dorind să aibă ultimul cuvânt, Clită ţine să puncteze: „Sunt marcă, toată lumea mă ştie, unul este Marian Clită Șpringarul! O să mai auziţi de mine, poate dau marea lovitură când ies de-aici şi plec în Suedia. Ce să mai fac aici când mă cunoaşte toată lumea?! Acolo o perioadă o să trec neobservat şi o să încerc să mă însor ca Dan, cu o suedeză, şi cu cât va fi mai naşpa, cu atât va fi mai bine pentru amândoi, fiindcă sunt expert în femeile neînţelese.” Bietul doctor Bogdan V., băiatul gigea al lui mama şi al lui tata, mare aspirant la titlu de „marcă de Rahova”, îl priveşte amuzat, cu vădită admiraţie. Se temea săracul să nu rămână gherţoi...

Dar vine şi ziua de 4 iulie, Ziua naţională a Americii, şi sunt scos pentru declaraţia de final, pe care o dau liniştit, pentru că altfel riscam să nu-mi mai văd niciodată familia, dar şi încurajat de faptul că scăpasem de ameninţarea dinspre Nicolae Iancu, cel care ar fi putut să dea foc la întregul Bucureşti comercial, precum marele său predecesor împăratul Nero, şi ar fi putut duce la dispariţia în ceaţă a multor oameni care aveau fir direct cu băieţii din Varşoviei 4. Doream să închei şi să plec cât mai repede de acolo. Speram să am parte măcar de un aer cât de cât respirabil şi de lumina zilei. Aproape orbisem. Nu prea mai vedeam să scriu şi să citesc.

În tot timpul petrecut acolo, în Celula 9, fiind chiar la intrarea la subsol, auzeam foarte des cum erau târâţi tot timpul diferiţi oameni care ţipau ca din gură de şarpe; printre ei şi multe femei, bătute şi târâte în celule. Una dintre ele, disperată, a ţipat cu toată puterea: „Nu mă ucideţi, criminalilor! Fetiţa mea, fetiţa mea... Fiţi blestemaţi!” Se auzeau foarte des loviturile aplicate celor târâţi prin subsolul Bârlogului terorii şi torturii. Probabil că mulţi dintre ei opuneau rezistenţă. Acest fapt avea o puternică Influenţă asupra stării noastre psihologice.

La un moment dat, s-a împrăştiat zvonul că a fost arestat marele poet naţional Adrian Păunescu. Se vorbea că avusese loc pe Stadionul din Ploieşti un grav accident în timpul unui mare spectacol al Cenaclului Flacăra, în care muriseră mulţi tineri şi încă şi mai mulţi fuseseră răniţi. Într-adevăr, aşa s-a întâmplat, dar Ceauşescu personal a intervenit şi bardul a scăpat neşifonat, plata fiind făcută de un acar Păun, ca de obicei.

În jurul datei de 15 iulie, sunt scos la anchetă de acelaşi Gheorghe Florea, care-mi cere să mă gândesc bine la noile probe ce s-au ivit şi să „colaborăm”, fiindcă ei toţi (anchetatorii) tocmai au hotărât să-mi arate că sunt bine intenţionaţi şi-mi vor acorda un vorbitor cu întreaga familie. „O să vezi, Florescule, că dracul nu-i atât de negru cum îl crede lumea şi suntem şi noi oameni, cum nici nu meritaţi voi, toţi cei care aţi încălcat legile ţării. Ce-ai de spus în completarea celor declarate până acum? Spune tot, asta-i ultima ta şansă. Câtă cafea amestec ai primit de la Balaşov Petre, spune până nu te confruntăm din nou cu el, să vezi declaraţiile lui totale şi foarte complexe. Aţi furat ca la balamuc!” Declar ferm că tot ce am spus în

ziua de 4 iulie reprezintă tot ce aveam de declarat şi nu am de unde să mai ştiu câtă marfă s-a decontat cu bani prin mine de la Depozitul Panduri. Nu-mi mai amintesc exact, indiferent ce măsuri s-ar lua împotriva mea. Sunt foarte bolnav şi condiţiile de detenţie sunt extrem de dure. „Vă rog, domnule colonel, să-mi aprobaţi transferul într-o celulă de nefumători. Mă asasinaţi şi cineva, cândva, vă va cere socoteală de tot ce s-a întâmplat cu mine." „Crezi asta, eşti sigur?!" „Sunt ferm convins, domnule colonel."

Sunt luat imediat şi dus într-un birou în care se afla Mariana cu toţi cei patru copiii. Vali tocmai câştigase un premiu la Olimpiada pe ţară la română şi luase treapta a doua cu nota zece la română; George intrase pe locul 8 la examenul pentru treapta întâi la Liceul de alimentaţie publică din Şoseaua Viilor, în ramura bucătari-cofetari. Mariana îmi adusese o friptură şi o sticlă de pepsi. Conştient de ceea ce putea conţine sticla de pepsi, refuz să consum ceva din ce-mi adusese Mariana. Îi sărut pe toţi şi le spun că mă bucur acolo de toată atenţia şi că facem mult sport (slăbisem foarte mult) şi multă saună (marea mea pasiune). De asemenea, ţin să le precizez că hrana este foarte bună şi nu mai pot consuma nimic pe deasupra. Deşi probabil arătam jalnic, nimeni nu zice nimic. Mariana şi copiii arătau foarte bine; tocmai veniseră de la mare şi erau foarte bronzaţi. Radiau de sănătate. Mariana avea să-mi explice mai târziu că a dorit ca nici unul dintre copii să nu-mi simtă lipsa, căutând să le creeze aceleaşi condiţii materiale de viaţă ca şi înainte de arestarea mea. Lucru de altfel imposibil de realizat, căci arestarea mea avea să-i afecteze pe toţi, dar în special pe copii.

După marea bucurie pe care mi-au făcut-o anchetatorii, acordându-mi primul şi singurul vorbitor pe care l-am avut cu familia în toată perioada cercetărilor penale, sunt dus alături, într-o altă cameră, şi sunt luat imediat în primire de cei mai feroce torţionari, Ion Baciu, Gheorghe Florea şi Ovidiu Constantin. Ion Baciu îmi zice: „Vezi, mă banditule, cum arată familia ta? Şi mai zici că nu ai bani. Nici nu se sinchisesc că tu lipseşti; sunt bronzaţi, tocmai au venit din vacanţă. Păi toate astea costă bani! Unde ţi-e teşchereaua? Zi, mă banditule!" şi-mi dă doi pumni în cap de-am simţit mii de ace, ca şi cum m-ar fi vaccinat cineva chiar în creştet. Cad din picioare şi sunt rapid ridicat de unul dintre ei. Sunt pus pe un scaun şi dau să răspund cât de cât întrebării: „Întrebaţi-o pe soţia mea. E deja problema ei, o fi fost ajutată de restul familiei sau de numeroşii noştri prieteni. Încă o dată ţin să declar, indiferent ce-mi veţi face, că în afara bunurilor pe care le posed şi care sunt în casă, nu am înstrăinat nici o valoare după arestarea lui Balaci Ilie. Aceasta este unica mea declaraţie, pe care o voi susţine până în ultima clipă a vieţii mele. Averea mea principală nu e formată din bunuri materiale, ci din membrii familiei mele, care, după cum aţi şi remarcat, se prezintă foarte bine... şi v-aş întreba câţi din dumneavoastră aţi avut bucuria ca fiii sau fiicele dumneavoastră să obţină rezultate excepţionale într-un domeniu sau într-altul, fără intervenţia

dumneavoastră? Câţi dintre cei cu care veniţi în contact se roagă pentru sănătatea dumneavoastră?! Eu sunt sigur că mulţi mă regretă şi se roagă pentru mine. Două lucruri am avut în vedere în viaţa mea de până acum: familia şi clientela. Recunosc că am depus chiar eforturi mai mari pentru onorata clientelă decât pentru propria familie, mergând uneori până la încălcarea legii... Iată că acum sunt aici pentru a da socoteală de aşa-zisele mele fapte, aşa că aştept ca dumneavoastră să vă faceţi treaba, să trimiteţi mai repede dosarul în faţa Instanţei Judecătoreşti care va decide care-i Adevărul. Am luat act de ceea ce repetaţi mereu, precum că «deasupra noastră e doar cerul», aşa că probabil veţi face totul să nu ajung niciodată în faţa Instanţei, dar cui foloseşte, pentru ce o faceţi?! M-am considerat întotdeauna un soldat pe frontul servirii Populaţiei. Dacă o fi să mor în anchetă, probabil că ăsta-i Destinul meu, dar să nu uitaţi că fiii şi fiicele mele cândva o să vă întrebe: Ce aţi făcut cu tatăl nostru şi cine l-a asasinat?... Mi-aţi spus, domnule căpitan Ovidiu Constantin, că voi face puşcărie ca Berilă. Păi atunci cruţaţi-mi viaţa, să mă chinui ca acest Berilă întreaga viaţă ce-o mai am de trăit. Asasinatul nu-i tocmai cea mai bună soluţie, o ştiţi şi dumneavoastră! Pentru toţi cei care au murit în timpul cercetărilor penale, cândva se vor cere explicaţii. Sunt sigur că nici unul dintre dumneavoastră nu vreţi să omorâţi pe nimeni, dar, dacă va purtaţi astfel, în mod sigur asta se va întâmpla. Ştiţi că sunt bolnav şi mă loviţi numai în cap, considerând că astfel nu se va putea vedea că învinuitul a fost bătut... Copiii mei, alături de copiii dumneavoastră, trebuie să construiască viitorul acestei ţări. Să-i lăsăm pe ei să ne judece pe toţi, cândva, dacă va fi cazul. Vă promit solemn că voi scrie despre tot ce mi s-a întâmplat în toată perioada cât mă voi afla departe de familia mea şi exemplul meu va fi probabil urmat şi de alţii, aşa că ori mă asasinaţi, ori vă faceţi treaba şi lăsaţi lucrurile să decurgă de la sine...”

Se spune că spaima are adesea efectele curajului. Aceste vorbe spuse de mine constat că au un efect magic asupra valoroşilor torţionari, care părăsesc, rând pe rând, camera, eu rămânând cu căpitanul Ovidiu Constantin. „Aţi furat ca la balamuc, iar tu eşti unul din creierele afacerii, aşa că să nu crezi că vei scăpa uşor, îmi spune Mocofanul. Cel puţin 25 de ani vei lua ca pedeapsă pentru faptele comise, aşa că unica ta şansă este să colaborezi cu noi, ca să poţi beneficia de circumstanţe atenuante.” „Repet încă o dată, domnule căpitan, că în afară de cele declarate în scris în faţa însuşi şefului Anchetei, domnul colonel Gheorghe Florea, nu mai am nimic de declarat.”

În acest moment, roşu la faţă, cu pumnul ridicat gata să-l sloboadă asupra capului meu, Mocofanul deschide gura şi-mi azvârle în faţă, direct în ochi, o ditamai flegmă, cea mai nobilă armă de care dispunea în acel moment în lupta pentru combaterea infracţionalităţii. Apasă apoi pe sonerie şi în birou intră celălalt şef de tură al supraveghetorilor, plutonierul major Burcea, alias Generalul, care mă duce la cabinetul

medical, unde prea bunul doctor Mengele mă aştepta. Acesta mă consultă şi-mi spune în final că trebuie să declar celor de sus totul, altfel risc să ies de la IGM cu picioarele înainte. Îl rog încă o dată să mă mute într-o celulă pentru nefumători, dar începe să râdă schimonosit: „Bă, banditule, unde te afli, la Hilton?! Aici eşti la IGM şi nu trebuie să uiţi vreodată de noi atât cât vei mai trăi.” „Să fiţi sigur de asta, domnule colonel”, ţin să-i dau replica sadicului torţionar.

Am aflat mult mai târziu că, în paralel cu ancheta la care eram supus, erau exercitate anumite presiuni şi asupra familiei mele. La sfârşitul primăverii anului 1985, în faţa Liceului Zoia Kosmodemianskaia a oprit o maşină neagră, elegantă. Din ea a coborât un domn stilat, între două vârste, care s-a dus direct la conducerea şcolii, solicitând o discuţie cu fiica mea minoră, Vali Florescu. Trebuie să menţionez că regulile acestui liceu de elită erau extrem de stricte, chiar drastice, în timpul orelor poarta fiind încuiată cu cheia. Vali a fost scoasă de la ore şi i s-a spus că o aşteaptă cineva afară. A ieşit, mirată, şi a fost întâmpinată de respectivul individ, care, pretextând că e trimis de tatăl ei aflat în detenţie, cu care ar fi fost coleg şi prieten, a invitat-o, după ore, la restaurantul Moldova de vizavi, pentru a-i spune lucruri importante despre tatăl ei, deşi fata a insistat să i le spună atunci. Făcându-i-se teamă, Vali nu a dat curs invitaţiei. Individul, oricine a fost, nu a mai revenit.

Pe 8 august 1985 primim în celulă, în jurul orelor 20, un tip înalt, supraponderal, parfumat, proaspăt bărbierit, uşor speriat. O vagă boare de parfum de bună calitate ne atinge pe toţi. Cu câteva zile înainte fusese scos din celulă Alexandru Uţă şi chiar ne gândeam cine va fi fericitul care va ocupa locul vacant. Se făceau deja supoziţii. Clită deja spunea râzând că o să vina tot Spitalul Caritas, că a avut grijă doctorul Bogdan V. să spună totul despre ei. Ne şi vedeam încercuiţi numai de doctori ginecologi, când uşa celulei se deschide şi apare, după întoarcerea de rigoare, noul nostru companion, care avea să ne uimească pe toţi. După ce tragem cu nesaţ în piept parfumul emanat de persoana intrată în Celula Groazei, ne uităm cu toţii la el. Săracul, nu ştia exact ce-i cu el. Îl ia imediat în primire Marian Clită şi-i cedează propriul loc, de la patul unu (zis parter), el urcând la patul doi. Tipul avea pe puţin 150 kg la o înălţime de circa 1,90 m.

Era din Bucureşti, dar originar din judeţul Constanţa, mai precis din comuna Mihail Kogălniceanu. Se numea Gheorghe R. şi era de profesie merceolog, absolvent al unei şcoli tehnice comerciale, iar ultima sa funcţie înainte de arestare fusese cea de şef de depozit de documente cu „Regim Special” al unei întreprinderi de profil. În această calitate, sustrăsese câteva astfel de documente pe care le folosise în interes propriu, înşelând diverse persoane - sau cel puţin acestea erau acuzaţiile preliminare. Urma ca cercetările să stabilească aria întregii sale infracţiuni.

Fiu al unei familii de macedoneni, se născuse în temniţa temutei închisori din Aiud, întrucât ambii părinţi, acuzaţi că fac parte din Garda de

Fier, fuseseră arestaţi cu puţin înainte de naşterea sa. Tatăl său, în urma relelor tratamente din timpul cercetărilor şi al detenţiei imediat următoare, moare la Aiud, iar mama sa, după ce-l naşte pe el, trece printr-o perioada de mari suferinţe, fiind eliberată în 1964, în urma Decretului de graţiere şi amnistie din august 1964 şi revenind în comuna natală. Ulterior, mama vine în Bucureşti şi-şi consacră restul vieţii creşterii şi educării unicului său fiu, Goguţă. Eforturile mamei erau vizibile, căci Goguţă crăpa de sănătate; bietul de el nici nu putea folosi WC-ul turcesc. La „programul de seară" era supus chinului de pe lume când trebuia să se aplece să-şi facă necesităţile: pur şi simplu credeam că-şi dă duhul. La revenirea în celulă, Marian Clită îi spune: „Prietene, ai să te înzdrăveneşti când vei ieşi de aici şi ai să poţi folosi orice WC. Totuşi trebuia să fii dus într-o celulă dotată cu un WC normal, nemţesc." „Păi au aşa ceva?", întreabă bietul Goguţă R. „Sigur, totul depinde de tine, de cum vei colabora cu organele de anchetă. Te văd solid, probabil că vei rezista mult timp la bătaie, dar să ştii că până la urmă toţi care intră aici pe «Nu» sfârşesc, mai devreme sau mai târziu, pe «Da», aşa că ar trebui să fii de la început deştept, mai ales că eşti machedon şi probabil că ai şi puţin sânge grecesc în vine."

Prăpăditul este scos a doua zi dis-de-dimineaţă la anchetă şi revine destul de repede, puţin roşiatic la faţă. Tot Clită îl ia în primire: „Frate, vezi ce faci, că te omoară ăştia! Oricum, până la urmă o să le spui tot ce vor de la tine, aşa că mai bine colaborează. Vezi să scrii pe toate declaraţiile «Autodenunţ», ca să te bucuri de circumstanţe atenuante. Să ştii că, dacă n-aveau probe, nu te arestau." „Păi proba există şi se află la dosar." „Atunci ce mai aştepţi, salvează-ţi situaţia! Cu cât capeţi o pedeapsă mai mică, cu atât ai mai multe şanse să scapi cât mai repede din puşcărie."

Proaspăt căsătorit, Goguţă tocmai se întorcea la Bucureşti din comuna Mihail Kogălniceanu, chiar de la nunta sa, când a fost arestat. Extrem de „umani", IGM-iştii lăsaseră nunta să se desfăşoare normal, dar îl privaseră pe bietul Goguţă de luna de miere, pe care urma să şi-o petreacă undeva la munte. Toate pregătirile fuseseră făcute, dar fusese chemat urgent la Bucureşti de către directorul întreprinderii, pentru o urgenţă ce nu suporta amânare, şi de acolo fusese arestat de IGM-işti chiar în costum de ginerică, pentru că nu mai apucase să se schimbe. Într-o discuţie cu naşii săi, tot o familie de machedoni, Goguţă le spusese că are relaţii la ONT şi le poate aranja o excursie în Grecia. Aceştia, încrezători în finul lor, îi dau banii, iar el, chiar a doua zi, le dă chitanţa mult speratei excursii. Puţin intrigată de rapiditatea cu care rezolvase finul respectiva problemă, naşa merge la ONT să întrebe la ce dată este programată excursia. Aici se constată că respectiva chitanţă e falsă şi naşa este reţinută imediat pentru „clarificări". Ea explică ce i s-a întâmplat şi, după declaraţiile scrise de rigoare, este pusă în libertate, dar se atrage atenţia că nu trebuie să-şi anunţe finul, pentru că ar putea fi considerată complice. Nunta se desfăşoară normal şi

bietul Goguţă este arestat. Spera ca după nuntă să-şi anunţe naşii că excursia fusese contramandată şi să le restituie banii din suma obţinută drept dar de nuntă, dar curiozitatea şi neîncrederea naşei i-au fost fatale şi iată-l pe uriaşul machedon ocupând, cu gabaritul său, întregul culoar dintre cele două rânduri de paturi ale celulei. Complet dezorientat, este ajutat de Clită să se deprindă cu noul său statut; acesta îl ia în primire pe machedon în stilul bine cunoscut de noi toţi ceilalţi, care priveam îngroziţi tactica folosită de şpringar. Machedonul află de la Clită că, dacă vii cu o informaţie deosebită în faţa anchetatorilor, aceştia sunt chiar dispuşi să te ierte de fapta ta şi să te pună în libertate.

Astfel, Gheorghe R., fiu de deţinut politic, născut într-o temniţă odioasă a Marelui Shoah Comunist, dă, chiar a doua zi, declaraţii extrem de grave privitoare la activitatea unchiului său, care avea o afacere cu materiale plastice în comuna Mihail Kogălniceanu. Omul era fratele mamei sale şi contribuise în mare măsură la creşterea şi educarea nepotului său; se afla în acel moment la Paris, la una dintre fiicele sale, emigrată în Franţa de mai mulţi ani.

Revine în celulă şi, când ne comunică tuturor „minunata” na faptă, rămânem toţi mască, muţi ca la dentist. Ne priveam unii pe alţii cu subînţeles, probabil că mulţi îl înjurau în gând; bietul nea Mitică Ciolacu îşi rupsese deja jumătate din faimoasa sa mustaţă, iar Bogdănel, ginecologul cel frumos, aproape tot cioculeţul. Brusc, rupe tăcerea Clită, care-l felicită: „Bravo, fratele meu! Vei pleca acasă în mod sigur şi nu trebuie să te mai chinui la WC-urile noastre turceşti, construite încă de pe timpul lui Pazvante Chiorul.” Desigur, nimeni n-a comentat atunci cazul. Aveam un subiect pe care-l puteam diseca doar din priviri, căci faimoasa T.O. veghea. Gestul machedonului întrecuse orice limită a jigodismului.

Încă şocaţi cu toţii de acest eveniment, dar rămaşi în priză, răsuflăm uşuraţi când ne părăseşte Marian Clită; urma să-şi „aducă aportul” la rezolvarea şi descoperirea altor cazuri. Brusc îmi vine în minte renumita fabulă „Toporul şi pădurea” şi le spun celorlalţi cât de interesantă este această fabulă. Toţi mă privesc cu subînţeles, numai machedonul Goguţă mă fixează tâmp. El nu înţelege sau se face că nu înţelege. Este însă scos aproape zilnic la anchetă. Se bucura probabil de favoruri deosebite, fapt pentru care mult timp nu a consumat minunatele bucate puse la dispoziţie nouă tuturor de IGM (arpacaş cu pietricele, supranumit „adio dantură”, varză murată de Suceava cu miros pestilenţial, fasole garnisită cu viermi de Scorniceşti, căliţi în ceapă împuţită de Dărăşti etc.). Ce era al lui era pus deoparte, probabil tot din banii unchiului Gheorghe, alias „unchiul Gogu”, cel care trebuia să revină urgent din Franţa. Soarta unchiului era deja pecetluită de bravul său nepot. Vai, vai, inimă, vai, cum te pun aşa să stai..., vorba cântecului.

Consulul aflat în doliu, doctorul părăsit de soţie, noi ceilalţi cu grijile noastre privitoare la familie, toţi am răsuflat uşuraţi la plecarea lui Marian

Clită, care ne teroriza aproape pe toţi. Singurul care încă nu înţelegea era Goguţă R., dar asta era explicabil: erau făcuţi din acelaşi material.

Către sfârşitul lui august 1985, sunt scos din nou la anchetă. Mă trezesc în faţa vecinului meu, domnul avocat Ghiţă R de la etajul I din strada Sfinţilor 4, de deasupra prăjitoriei de cafea, cel pe care-l serveam întotdeauna cu Stolicinaia. Era singur la o masă în faţa mea. Alături, în dreapta, la un birou impozant, se afla însuşi procurorul Videa, flancat pe cealaltă parte de căpitanul Ovidiu Constantin. Avocatul mă salută (clientul nostru, stăpânul nostru, nu-i aşa?!), îmi întinde mâna şi-mi spune că a fost angajat de soţia mea. Buimac, îi întind totuşi mâna. El fusese profesorul mai tuturor anchetatorilor proveniţi din Şcoala pentru ofiţerii de Miliţie de pe Şoseaua Olteniţei. Eram pe „mâini bune" şi aveam de ce să mă bucur! ÎI privesc brusc cu alţi ochi. Era chiar amuzant. Profesorul urma să se lupte în instanţă cu foştii săi elevi (coloneii Tudor Stanică şi Ion Baciu, printre alţii). Oare care avea să fie rezultatul?! Zâmbesc uşor şi-i spun că sunt fericit să-l revăd şi că mă bucur să fiu asistat de un astfel de om. Procurorul Videa ţine să intervină: „Domnule Florescu, cercetările în cazul dumitale s-au încheiat şi urmează ca pe baza probelor şi declaraţiilor de la dosar să întocmesc rechizitoriul. Ce mai ai de spus, faţă de cele pe care le-ai declarat deja în faţa organelor Cercetărilor Penale?" Răspunsul meu vine prompt: „Nu mai am nimic de declarat, dar încă nu ştiu ce conţine dosarul, ce declaraţii sunt date împotriva mea şi care sunt probele ce susţin aceste declaraţii. În ceea ce mă priveşte, îmi menţin declaraţiile date, dar aş vrea să le revăd, ca nu cumva să se fi strecurat vreo greşeală", dorinţă ce îmi e respinsă din start, iar domnul avocat, profesor de Drept, nu mă susţine. Procurorul Videa îmi întinde un dosar de circa 200 de pagini şi-mi cere să-l semnez. Îi comunic că nu pot semna ceea ce nu cunosc. „Văd aici un întreg dosar şi vă mărturisesc că este prima dată când îl văd, măcar aşa, la exterior, dar aş dori să cunosc ce conţine, de vreme ce-mi cereţi să-l semnez." „Este doar o formalitate, multe nu te privesc, dar eşti parte în acest dosar." Privesc spre avocat şi acesta îmi spune: „Vom lupta împreună în instanţă şi vom combate toate acuzaţiile pe care le consideri nedrepte. Poţi semna."

Încerc să citesc măcar titlurile, când căpitanul intervine şi-mi spune răstit: „Ce, bă, banditule, tu crezi că noi avem timp de pierdut cu tine? Semnează dracului odată şi să terminăm. Zi mersi că ai scăpat aşa, că multe nici nu figurează în dosarul ăsta." „Trebuie totuşi să mă uit, să văd măcar despre ce-i vorba..." Bravul avocat îmi spune că vom analiza împreună întregul dosar, la care eu îi răspund că acest lucru ar fi trebuit să se întâmple înainte de această întrevedere. Procurorul Videa intervine pentru a clarifica lucrurile: „Pe ăsta l-a învăţat un avocat!" Avea dreptate, dar nu era numai unul, eram doi. Şi totuşi iau dosarul şi scriu: „Iau la cunoştinţă că sunt acuzat de nişte fapte pe care nu le cunosc şi pe care le resping ca nefondate." Semnez apoi, spre satisfacţia asistenţei. Astfel se

încheie întrevederea cu cei trei, cu care nu aveam să mă mai întâlnesc niciodată.

Fiind în celulă, auzeam dinspre geam glasuri de copii; probabil că era prin apropiere o şcoală. Clopotele bisericii ne chemau zilnic la rugăciune şi se poate spune că acest lucru ne mai liniştea şi ne dădea speranţa că undeva, cineva se gândeşte la noi. Cu toţii ne găsisem Calea spre Linişte, deşi nu toţi ştiam că însăşi Liniştea este o Cale. Nu eram uitaţi. Bunul Dumnezeu ne amintea zilnic că veghează asupra noastră şi că trebuie să ne încredem în el. Mă gândeam totuşi că, dacă noi auzeam de pe stradă glasurile de copii, atunci probabil că şi ce se întâmpla la IGM se putea auzi în stradă. Ce măsuri luaseră totuşi imbecilii din conducerea acestuia ca să nu răsufle ceva din tot ce se întâmpla acolo? În mod sigur, ei chiar credeau că vor fi veşnic la putere şi că nimeni, niciodată nu le va cere socoteală!

Sănătatea îmi era tot mai precară şi aproape nu mai vedeam când, în ziua de 9 septembrie 1985, aud: „Numărul 135, cu bagajul la uşă!" Îmi iau la revedere şi, glumeţ, le zic tuturor: „À bientôt! Să ne vedem cu toţii în libertate!" Sunt scos direct în curtea interioară a IGM-ului şi dus lângă un Aro 243. Mă urc în maşină, la indicaţia dură a lui Bulă, şi privesc în faţa mea, unde era cocoţat pe nişte sarsanale bietul Ioan Sava, şeful de depozit de la Panduri. Îl arestaseră şi pe el, fost colonel de Securitate! Îi dau mâna şi-l întreb: „E şi Ranga?" „Nu ştiu, îmi răspunde, dar am spus totul despre el, că, dacă e să ne ia dracu, măcar să ne ia pe toţi." „Şi ce-ai câştigat dacă l-ai dat în primire?!" „Păi el e şeful; el trebuie să dea primul socoteală pentru cele întâmplate. Nu el i-a adus pe Ilie Balaci şi pe Florea Albu? şi pe ceilalţi tăntălăi, Adrian Vlad şi Petre Covaci?" „Da, domnule Sava, dar şi pe dumneata tot el te-a adus, dacă nu mă înşel." „Păi cine ştia că la cei 60 de ani ai mei o să fiu pe aici şi în postura asta tocmai eu, care, împreună cu Ranga şi Naum, am arestat o mulţime de bandiţi foarte periculoşi pentru ţara noastră democrat-populară, numai fii de năpârcă legionară, anticomunişti până în măduva oaselor? Trăiesc un coşmar, dragă prietene, şi nu cred că-mi mai voi reveni vreodată, mai ales că am avut parte de umilinţe fără seamăn şi de rele tratamente ce nu credeam că au supravieţuit după moartea lui Stalin şi Gheorghiu-Dej."

CAPITOLUL 19

Maşina se umple de deţinuţi şi bagajele lor şi demarează spre renumitul Penitenciar Rahova. Ajunşi aici, într-o superbă zi de toamnă, văd poate pentru ultima oară cerul însorit şi trag în piept cât mai mult din aerul curat al dimineţii. Păşesc spre poarta deschisă pentru noi şi zic către Ioan Sava: „Doamne ajută, nea Ioane!", închinându-mă. Păşesc cu dreptul, pentru că speranţa de viaţă îmi revenise; scăpasem de cel mai greu moment, cel al cercetărilor penale. Urmau şi altele, dar probabil nu chiar atât de rele. Suntem împinşi spre o scară ce urca spre un fel de parter-mezanin. Odată ajunşi aici, suntem introduşi rând pe rând într-o încăpere, unde se afla un birou la care trona un maior de Miliţie; acesta ne ia pe fiecare în parte şi ne întreabă: „Vrei să munceşti sau nu?" Răspund „Da. Chiar dacă suntem într-o puşcărie, fiecare trebuie să muncească." Semnez pe formularul care mi se pune în faţă şi sunt expediat spre o coadă imensă, în capătul căruia se afla un mic birou; aici, un tip îmbrăcat în zeghe era cu o seringă în mână. Mă aşez pe un scaun şi-mi ia sânge din mâna stângă, pe care-l pune într-o eprubetă. Alt deţinut, tot în zeghe, lipeşte pe eprubete etichete cu numele celor cărora li se recolta sânge. Cu aceeaşi seringă li s-a luat sânge tuturor, peste o sută de nou-veniţi. De aici suntem împinşi spre o sală imensă, citesc pe uşă Camera 7; ni se cere să ne dezbrăcăm complet, toate hainele fiind duse la „etuvă", pentru deparazitare. În pielea goală, suntem introduşi într-o sală cu circa 25 de duşuri, unde facem o baie sumară, căci eram cam doi-trei la un duş. De aici suntem duşi la magazia de efecte, unde ni se dă echipament de penitenciar, haine de vară (zeghe); celor care nu au lenjerie proprie li se dă lenjerie de la stat. Deşi purtam 41 la picior, primesc o pereche de bocanci rupţi numărul 44, iar când cer alţii un deţinut cu uniformă maro, ajutor de supraveghetor, mă pocneşte cu câţiva pumni în cap. Avea să fie pentru ultima oară când mi se întâmpla aşa ceva, dar atunci nu aveam de unde să ştiu. Apoi, suntem luaţi în primire de un deţinut, frizer la origine, dar şi frizerul Penitenciarului, care avea la activ două crime şi efectuase deja 14 ani din pedeapsa primită. (Îşi omorâse soţia şi socrul când îi găsise împreună, în pielea goală, în patul din apartamentul conjugal. Avea 18 ani condamnare.) Privesc la acest om, extrem de degajat şi bine-dispus, aproape natural în comportamentul său de frizer, care, ca orice reprezentant al lui Figaro, dorea să ştie cât mai multe. Spunea mereu celor aflaţi cu infracţiuni economice că el a fost mai norocos, fiindcă are deja prejudiciul acoperit, bineînţeles cu pământ, iar ei vor avea, pe lângă pedeapsa de executat, şi mulţi bani de dat Statului. Privesc la el şi mă minunez, era destul de normal după cei 14 ani de puşcărie corecţională. Deci şi eu am mari şanse să ies în bune condiţii de acolo, îmi spun, şi apoi om vedea. Omul găseşte întotdeauna ceva de făcut, mai ales când are familia alături.

Remontat, psihologic vorbind, îl invit pe nea Ioan Sava „la masă”. Este prima noastră masă în Penitenciar. Mâncarea este adusă în „ghiumuri” (nişte bidoane din aluminiu, în care cândva se transporta laptele la centrele de lapte, pe vremea când acest produs se vindea în vrac). Vreo câţiva romi, obişnuiţi ai locului, îşi aleg dintre ei un „veselar” şi împart între ei toată carnea (mici bucăţele de carne cu şorici şi păr pe ele). Carnea provenea din anexele proprii ale Penitenciarului Rahova şi porcilor nu li se pârlise părul. Dar la foamea din noi, am mâncat ce ni se servea. Spre seară am fost duşi pe Secţie, pentru o scurtă perioadă de carantină.

În bucătăriile Penitenciarului se pregătea hrană pentru circa 10 000 de suflete, câte se aflau în detenţie în acel moment, deşi capacitatea era doar pe jumătate. Valul de arestări surprinsese nepregătite autorităţile Statului comunist. Din „teritoriu” soseau valuri uriaşe de noi arestaţi. Penitenciarul era plin ochi. Dormeau şi câte doi deţinuţi în pat sau cinci în două paturi.

Toţi deţinuţii care veneau în Penitenciar de la diferite puncte de Cercetări Penale din Capitală (IGM, Miliţia Capitalei, secţiile de Miliţie de Sector ale Capitalei) erau aduşi întâi pe Secţia a II-a Preventivi, pentru o perioadă de carantină de circa trei săptămâni. Mulţi dintre ei erau în puşcărie pentru prima dată şi trebuia să li se aducă la cunoştinţă diverse instrucţiuni. Aici fiecare cameră, de circa 24 de paturi, aşezate pe trei nivele, avea un şef de cameră, de regulă ales dintre deţinuţii mai vechi, cu experienţă de puşcărie şi care beneficiau de încrederea cadrelor Penitenciarului. Printre aceştia, la loc de cinste era celebrul Ion Titişor, alias Fane Spoitorul. El era noul Rege al Puşcăriei, recunoscut ca atare în special de etnia romă, majoritară în Penitenciar.

Păşesc, împreună cu bietul ex-colonel Ioan Sava, în Camera 16. La intrare, în dreptul uşii, un tip dă fiecăruia câte un pumn în cap sau după ceafă. Văd scena şi-i prind mâna, spunându-i: „Las-o mai moale, şefule, că poţi fi acuzat de crimă. Sunt hipertensiv şi nu ştiu cum o să te descurci în cazul că-mi provoci cine ştie ce necazuri cu sănătatea.” În noul loc de detenţie, începem o nouă viaţă, cu mult aer şi lumină a zilei, fără teroarea de la IGM. Suntem aşezaţi pe nişte băncuţe şi ţinuţi nemişcaţi tot timpul zilei, în timp ce şeful de cameră ne predă primele Instrucţiuni ale Regulamentului de Ordine Interioară din Penitenciarele României Socialiste. Suntem însă scoşi zilnic pentru mişcare şi aerisire într-o curte interioară, unde ne putem plimba în şir indian, ba chiar suntem obligaţi s-o facem. Marian Clită nu minţise: viaţa de penitenciar diferea radical faţă de cea din Calea Rahovei 37-39. Constat că nimeni nu fuma în cameră. Cine dorea să fumeze trebuia să meargă la WC, care era extrem de neîncăpător faţă de numărul de deţinuţi aflaţi în cameră; singurul care făcea excepţie era şeful de cameră: acesta fuma nestingherit, încălcând Regulamentul de Ordine Interioară predat de el însuşi. Dar cui îi păsa?!

Din cauza slabei mişcări fizice, tuturor ni se umflaseră picioarele. În încăpere, deşi mult mai largă decât la IGM, nu ni se permitea de către şeful

de cameră, un brav neam de manivelă, să ne mişcăm pe culoarul dintre paturi. Trebuia să stăm şi să urmărim citirea unor broşuri cu Regulamentul Vieţii în Penitenciar. De aceea, cu toţii am răsuflat uşuraţi când ni s-a terminat perioada de carantină şi am fost duşi direct pe Secţia a IV-a Bahaus. Se numea astfel de la bahaus = gălăgie, mult zgomot, agitaţie. Pe Secţia a IV-a erau duşi în special deţinuţii preventiv, cei ce nu ajunseseră încă în faza de judecată şi erau în cea de aşteptare; în general, veniţi din Capitală. Componenţa etnică era strict în favoarea etniei rome, iar infracţiunile cele mai frecvente erau furtul de la particulari, tâlhăria, violul, ultrajul, ultrajul contra bunelor moravuri, ultrajul contra autorităţilor, scandalurile şi bătăile, chiar lovirile asupra autorităţilor publice, tentativele de omor, loviturile cauzatoare de moarte. Severitatea supraveghetorilor era într-o oarecare măsură explicabilă. O notă aparte în peisajul acestei locaţii o constituia grupul de „bididii" (infractori tineri cu vârste între 18-21 de ani, extrem de zgomotoşi şi recalcitranţi); aceştia se bucurau de o atenţie specială din partea celor ce coordonau viaţa puternicei comunităţi a Penitenciarului. Majoritatea şefilor de cameră de pe această secţie erau aleşi din rândul romilor, al celor cu o bogată activitate în penitenciar, aşadar, lideri de necontestat.

Încă din primele clipe aici, am fost repartizat cu cineva din aşa-zisul Lot Cafea, tizul meu, Gheorghe Florescu, şeful Depozitului ICRA Galaţi, fost ofiţer de Securitate, în vârstă de 58 de ani. Încet-încet, ne-am apropiat, fiind repartizaţi chiar în acelaşi pat, unde nu puteam dormi decât fiecare cu faţa la picioarele celuilalt, aşa că am avut grijă amândoi să ne curăţăm foarte atent picioarele înainte de culcare, pentru a nu ne face viaţa chiar mai rea decât era în realitate. Era extrem de nervos, dar mut; am încercat să-l fac să-şi deschidă gura şi inima, în măsura în care acest lucru era posibil. Fiind întrebaţi cine se pricepe să pună murături, amândoi am răspuns afirmativ - şi iată-ne împreună la punctul de lucru al Penitenciarului care organiza conservarea legumelor pentru sezonul de iarnă; aici trebuia să sortăm legumele (roşii, ardei gras şi capia, morcovi, cartofi, ceapă, gogonele şi altele). Am renunţat aproape total la hrana dată de Penitenciar şi am trecut amândoi la consumul masiv de legume proaspete, în special morcovi. Eram adevăraţi iepuri: consumam zilnic kilograme de legume proaspete - şi astfel, vederea profund afectată de şederea în beciurile IGM-ului ne-a revenit aproape la normal, ba chiar a devenit mai bună decât în libertate.

La începutul lunii octombrie, suntem amândoi repartizaţi la Punctul de lucru de la ILF Berceni, la sortat de ceapă. Vremea se răcise şi noi eram încă în ţinuta de vară, fără pulovere, deşi aveam la magazia Penitenciarului haine corespunzătoare anotimpului rece, trimise de familie. Am încercat în mai multe rânduri să obţin aprobarea de a primi îmbrăcămintea de iarnă de la magazie, dar această acţiune se făcea organizat, pe secţii, pe camere, dar şi în funcţie de cheful şefului

supraveghetor al Punctului de lucru, care în cazul nostru era un dur cu părul roşu, un plutonier-major fără pic de omenie, astfel că abia în luna decembrie 1985 camera noastră a ajuns să primească ţinuta de iarnă.

Programul desfăşurat pe Secţia a IV-a era extrem de alert. În jurul orelor 6, întregul efectiv de deţinuţi era scos în pas alergător într-o curte interioară şi aşezat pe rânduri de câte „şinci", căci şeful suprem tablagiu era moldovean. Rândurile de deţinuţi erau mânate de tablagiii din subordinea acestuia, tot în pas alergător, către autobuze, adesea folosindu-se şi bastoanele din dotare („Cristinel") pentru grăbirea îmbarcării.

Regulamentul prevedea că fiecare deţinut avea dreptul la 30 de pachete de ţigări pe lună dacă muncea şi la 15 pachete dacă nu muncea. Singurele ţigări admise erau cele inferioare, Naţionale, Mărăşeşti, Carpaţi. Cum pe Secţia a IV-a toată lumea muncea, toţi căpătăm câte 30 de pachete; eu, nefiind fumător, îmi făceam deja stocuri, dat fiind că nu ştiam cum va evolua situaţia şi în relaţiile mele viitoare totul se putea rezolva pe baza ţigărilor.

Constatăm cu surprindere că supraveghetorii noştri puneau pe unii brigadieri şi şefi de echipă să sorteze zilnic câte 10-20 de saci cu ceapă, pe care-i urcau în maşinile destinate deţinuţilor, alături de aceştia, şi aşa, înghesuiţi, se abăteau din drum cu aceste maşini în diferite puncte ale Capitalei, unde erau aşteptaţi de reprezentanţi ai familiilor lor, care descărcau în grabă acei saci. Deci furt în toată regula din avutul obştesc, în prezenţa unor oameni care furaseră probabil mult mai puţin. Dar acesta era Sistemul; lor li se părea absolut normal, pentru că ei erau şefii. Vorba ceea: „Lupul, de unde aleargă, de-acolo mănâncă."

Într-una din zile, fiind aplecat asupra unui coş cu ceapă, îmi vine ameţeală şi mă opresc puţin din activitate. Mă trezesc cu un baston aplicat pe spate de „omul cu părul roşu", şeful supraveghetor. Mă scol, mă apropii de el şi-i şoptesc: „Îl vezi pe ăsta? A fost maior de Securitate! (şi-l arăt pe colegul meu Gheorghe Florescu), iar pe ăla de alături priveşte-l şi mai atent, fiindcă a fost şef de post în Buftea. Şi acum uite-i ce fac! Vezi că sunt bolnav şi s-ar putea să dai de dracu! S-ar putea să le calci pe urme." Îl cheamă pe brigadier şi-l întreabă: „Cine-i, bă, asta?" „A, a fost mare boss în comerţul cu cafea; cunoaşte multă lume, e tare tipu'!" De atunci, pe mine şi pe Gheorghe Florescu Roşcatul se făcea că nu ne observă, indiferent ce făceam. Bineînţeles că atât eu, cât şi tizul meu ne străduiam să nu-l provocăm şi să ne facem datoria, în special colegul meu, care încă mai credea că nimerise acolo dintr-o eroare.

În cameră era un dezastru, păduchii şi ploşniţele făceau ravagii. Deşi sesizaserăm în repetate rânduri pe toţi cei în drept, măsurile se lăsau aşteptate, fapt pentru care şeful nostru de cameră, Gheorghe Popescu, a instituit nişte reguli stricte de luptă împotriva acestor inamici. Popescu, un tânăr de 35 de ani cu o pedeapsă de 4 ani, şofer de meserie, a luat repede legătura cu foştii lui colegi de la ILF Berceni (unde îşi desfăşurase

activitatea) şi a obţinut motorină. Şi am trecut, zi de zi, la deparazitarea paturilor şi a întregii încăperi cu motorină. Rezultatele au fost parţiale, fiindcă păduchii nu s-au prea lăsat impresionaţi de riposta noastră, doar ploşniţele, bietele de ele, se retrăgeau brigăzi întregi, cu burţile pline de sânge dulce de infractor, pe pereţii din cameră, spre alte zone, mai propice unui trai tihnit.

Deţinuţii se împărţeau în două mari categorii: cei preventivi, care se aflau în curs de judecată, şi cei deja condamnaţi, unii dintre ei chiar prin sentinţe definitive şi irevocabile. De asemenea, erau deţinuţi primari (aflaţi pentru prima dată în puşcărie) şi deţinuţi recidivişti, care mai făcuseră puşcărie. În funcţie de categorie, deţinuţii aveau drepturi mai mari sau mai mici. Ca deţinut primar şi preventiv, eu aveam dreptul la 10 kg de alimente şi câte un vorbitor lunar cu familia. Cele 10 kg de alimente le primeam în două tranşe, conform literei cu care începea numele meu. Litera „F"era în zilele de 5 şi 20 ale lunii. Vorbitorul aveam dreptul să mi-l aleg la una din aceste două date, când primeam totodată şi 5 kg de alimente. Astfel, la data de 20 septembrie 1985 am primul vorbitor cu Mariana. Vine însoţită de Marina. Ceilalţi copii, deşi veniseră cu toţii, nu fuseseră admişi.

La întoarcerea în cameră, găsesc Rechizitoriul, pe care trebuia să-l consult cât mai repede, dat fiind că la stingere trebuia returnat supraveghetorului de Secţie. Citesc doar că sunt acuzat de infracţiunea de complicitate la delapidare, aliniatul III, ce prevede o pedeapsă între 15 şi 20 de ani sau moartea. Mă repliez rapid, returnez destul de repede Rechizitoriul colegului meu de pat, dar şi de lot, şi încerc să-mi adun gândurile. Apelez la memorie, la ce discutasem cu tatăl meu şi cu toţi deţinuţii politici cu care venisem în contact în viaţa mea. Aleg să-mi ţin gura şi să-mi apăr cu toate forţele poziţia iniţială de respingere a acuzaţiilor, sperând că voi avea posibilitatea să mă apăr în instanţă, mai ales că-i spusesem deja Marianei să-mi schimbe avocatul, pe Ghiţă R. (n-am ştiut niciodată cum ajunsese acesta avocatul meu), cu doamna avocat Letiţia Coman, soţia marelui actor şi prieten Cornel Coman, clientă veche şi fidelă. Deşi speranţa era destul de slabă, încerc să-mi fac curaj. Recapitulez în minte principalele coordonate ale vieţii mele de până atunci, cu bune şi cu rele, şi trag concluzia pe care mi-o transmisese bravul avocat Acuma, cu puţin înainte de arestarea mea, când îl contactasem să-l întreb ce ştie despre aşa-zisul Lot Cafea: „Dragă prietene, cred că nu eşti implicat, fiindcă nu mi-ar fi deloc pe plac să am un asemenea prieten", îmi spusese celebrul avocat.

Gălăgia din cameră, provocată de faptul că majoritatea deţinuţilor aveau încadrare juridică mică, mulţi erau recidivişti şi obişnuiţi cu atmosfera de teroare de la Punctul de lucru, mă face să mă decid: trebuia să plec cât mai repede din Secţia a IV-a Bahaus, mai ales că doctoriţa care răspundea de problemele de sănătate ale deţinuţilor îşi trata superficial

rolul. Concomitent, către sfârşitul lunii septembrie, avem prima înfăţişare în faţa Instanţei de Judecată. Urma să fim prezentaţi lumii în noua noastră postură de „infractori odioşi" ai regimului comunist.

Tunşi la zero, îmbrăcaţi în uniforme noi, folosite numai în acest scop, suntem legaţi câte doi cu cătuşe la mâini, unii chiar şi cu lanţuri grele la picioare şi urcaţi într-o dubă de circa 7 tone, cu o capacitate de maximum 80 de persoane în picioare, dar încărcată dublu, înghesuiţi precum sardelele, fără lumină, aproape total lipsiţi de aer; şi aşa suntem transportaţi la Tribunalul mare al RSR. Aici suntem debarcaţi şi duşi în pas alergător în subsolurile marelui Templu al Judecăţii Româneşti.

Printre privitorii care urmăreau sinistrul spectacol, o văd pe Vali alergând ca să mă vadă cât mai mult. Profund mişcat, izbucnesc în plâns. Începusem o altă viaţă, era clar, şi-mi pun o întrebare explicabilă: oare îmi voi mai revedea vreodată familia? Atunci nu aveam de unde să ştiu. Brusc, îmi revin şi decid să lupt pentru libertate şi viaţă, indiferent de condiţiile în care trebuia să desfăşor această grea luptă.

Suntem mânaţi către o sală imensă de sub Tribunal, unde suntem rând pe rând sortaţi după sala şi ora la care fuseserăm programaţi. Aici, printre deţinuţii îmbrăcaţi la fel ca şi mine în zeghe, dau cu ochii de fostul căpitan de Miliţie Adrian Constantin, anchetatorul de la Secţia nr. 5 din Bulevardul Republicii, care anchetase cazul celor două vânzătoare şi al colegei Marianei, când fuseseră prădate de încasările zilei respective, îl întreb: „Cu ce ocazie pe la noi, domnule căpitan?" Îmi face semn să-mi ţin gura ca să nu se prindă „hoţii". Îmi spune că ar putea avea probleme dacă se află cine a fost. Îl întreb ce-i cu el acolo. Îmi răspunde că a ucis pe o trecere de pietoni o biată bătrână care trecea regulamentar strada. „Şi eraţi băut, domnule căpitan?" îl întreb cu un glas neutru. „Da, îmi răspunde franc. Băusem cu maiorul Constantinescu (şeful Miliţiei Economice pe Sectorul 2) câteva pahare cu vin" (aveam să aflu mai târziu că, în seara cu pricina, avusese loc între el şi Constantinescu o puternică altercaţie, soldată chiar cu un foc de armă. Motivul fusese supremaţia asupra lumii interlope, în special asupra proxeneţilor care operau în zonă. Probabil că amândouă carierele fuseseră compromise în acest „incident", în urma căruia bravii ofiţeri de Miliţie au fost trecuţi în rezervă).

Suntem duşi încătuşaţi în Sala de Judecată a Secţiei a II-a Penală, dar nu înainte de a ni se atrage atenţia că nu avem voie să privim în sală şi, bineînţeles, nu trebuie să vorbim decât atunci când suntem întrebaţi, pedepsele în caz contrar fiind extrem de severe. Intrăm în boxa acuzaţilor, legaţi cu cătuşele la mâini, aşa cum plecaserăm din penitenciar, şi ne aşezăm pe băncile din boxă. Ni se spune să privim drept înainte spre Instanţa de Judecată. Erau cinci judecători, dar nu putem decât să constatăm, fiecare, că ne aflăm într-o mare dilemă; între cei cinci, toţi în robă, exista unul despre care nu ştiam dacă e bărbat sau femeie. Brusc, acest lucru trece în prim-planul preocupărilor noastre imediate. Izbucnim

în râs, complet caraghios pentru nişte oameni asupra cărora plana nici mai mult, nici mai puţin decât pedeapsa cu moartea.

Capii Lotului Cafea nu se aflau în sală. În boxa acuzaţilor erau numai complicii prezumtivi. Brusc, se anunţă că a sosit IGM-ul şi sunt împinşi în faţa instanţei, pe o bancă aflată în faţa sălii şi în spatele boxei acuzaţilor, cei patru colegi şi complici: Balaci Ilie, Albu Florea, Covaci Petre şi Vlad Adrian. Erau netunşi „la zero", proaspăt bărbieriţi, cu cătuşe la mâini, ca şi noi, dar în haine civile. Păreau nişte cetăţeni obişnuiţi, iar noi, cei din boxa acuzaţilor, îmbrăcaţi în zeghe, păream nişte „odioşi infractori". Dar totul era „cu schepsis" din partea torţionarilor de la IGM, pentru că făptaşii nu trebuiau să vină în contact cu complicii până la prima înfăţişare în faţa Instanţei de Judecată, aşa-numita Şedinţă de Interogatoriu din Instanţă. Începe Şedinţa de Judecare. Preşedinta Completului de Judecată, vestita judecătoare Patrichi, care avea deja un morcov undeva, dat fiind că tocmai îi fusese arestat soţul sub acuzaţia de luare de mită, rosteşte un aspru Rechizitoriu asupra celor din Lotul Cafea, acuzaţi de încălcarea gravă a legii.

Privesc în stânga şi văd un bărbat frumos, înalt, brunet, cu părul buclat, părând sosia actorului Cristea Avram, cel care alesese libertatea şi fugise în Occident: era procurorul de Instanţă. În urma acuzaţiilor lui, aveam să primim serioase perioade de detenţie şi să fim supuşi şi la alte măsuri coercitive, complementare. El era instrumentul prin care gestapoviştii din Calea Rahovei 37-39 îşi puneau în practică acuzaţiile, multe din ele aberante.

Se face întâi „prezenţa", iar din sală avocatul fiecărui acuzat răspunde cu cuvântul „Asistat". Când aud numele meu, zic „Prezent" şi imediat urmează vocea doamnei avocat Letiţia Coman, pronunţând cuvântul ştiut: „Asistat". Înainte de începerea Şedinţei de Judecată, fusesem dus într-o cameră de la subsol, unde timp de 10 minute avusesem o întrevedere cu doamna Coman, în calitate de avocat angajat în apărarea mea. Această întrevedere avea să fie prima şi singura posibilitate de a discuta cu avocatul meu, pe tot cuprinsul extenuantului proces penal.

Privind la frumosul procuror şi la cei cinci judecători aflaţi în faţa mea, a căror identitate aveam s-o aflu mult mai târziu, îmi aduc aminte vorba contelui Lev Tolstoi: „Cine n-a făcut puşcărie nu ştie ce-i Statul!" Am convingerea că lupta e deja pierdută, dar îmi înfrunt soarta. Sunt întrebat printre primii dacă îmi menţin declaraţiile date în faţa organelor de cercetare penală. Declar ferm - şi-l rog pe Preşedintele de Şedinţă să se consemneze în scris de către grefieră - că nu am avut niciodată acces la dosar şi nu ştiu ce declaraţii conţine: unele pot fi reale, dar altele e posibil să nu reflecte realitatea - şi de aceea rog Onorata Instanţa să-mi fie consemnată declaraţia dată în faţa şefului de Anchetă, Gheorghe Florea, în ziua de 4 iulie 1985, o declaraţie dată fără vreo constrângere din partea sa, dar pregătită în mod onorabil de subordonaţii săi prin mai mulţi pumni

daţi în cap în timpul anchetei. Nu aveam să ştiu niciodată ce a scris grefiera, dar probabil nu a scris întocmai ce-am declarat, ci doar ce i-a dictat judecătoarea Patrichi, şi anume că recunosc doar parţial acuzaţiile aduse. Nu ştiam atunci că „declaraţiile negative" nu se consemnează şi că într-un acvariu de rechini nu există peşte.

Ştiam însă foarte bine Teoria mlaştinii, care spune clar că, atunci când te afunzi într-o mlaştină, cu cât te zbaţi mai mult, cu atât te afunzi mai tare; şi de aceea am ţinut, încă de la început, să-mi stabilesc unele criterii de comportament în faţa Instanţei de Judecată şi în primul rând să rămân consecvent în declaraţiile date. Ştiam, de asemenea, că Cinstea este invers proporţională cu Tentaţia, fapt ce m-a determinat să rămân cinstit faţă de cei al căror reprezentant onest eram şi să rezist ispitei de a-mi uşura situaţia prin declaraţii incriminante faţă de cei cu cure lucrasem onorabil o perioadă lungă de timp şi care, în acele momente, aveau probabil emoţii privitoare la ce aş fi putut declara. Eram convins că e bine să fii apreciat de semenii tăi, aşa că atunci, acolo, am considerat că e mult mai bine să-mi ţin gura. Nu era vorba atunci de învingători şi învinşi, ci doar de nişte abuzuri grave din partea celor care instrumentaseră dosarul de cercetare penală şi-l trimiseseră în Instanţă fără o cercetare profesională, corespunzătoare stării de fapt. Eram însă ferm convins că păcatele grele se cer plătite şi credeam că situaţia în care mă aflam se datora anumitor aspecte din activitatea mea, pentru care nu prea aveam de ce să mă felicit. Ştiam că trecutul e sigur, prezentul e trecător, iar viitorul incert. Încercam să-mi înţeleg prietenii care în acele momente îmi erau „tovarăşi de faptă" şi să nu-i judec. În viaţă alegem şi suportăm consecinţele, căci acolo unde nu există Dumnezeu totul este permis. Cred că în acele momente rolul meu era de amortizor al Agenţiei de Import şi chiar de pompier, faţă în faţă cu un Incendiu declanşat de un înalt responsabil din rândul Mafiei naţionalist-comuniste: un incendiu ce încă arde mocnit până în ziua de azi şi care va arde multă vreme de aici încolo.

După mine a urmat interogatoriul lui Ilie Balaci (aveam să aflu că acesta se cheamă „primul interviu" dat în Instanţă şi că el este uneori vital pentru tot restul procesului), fapt ce mă determină să ridic mâna şi să cer cuvântul, care mi se acordă. Rog Onorata Instanţă, într-un pur stil Emil Botta, să-mi permită să-l întreb pe Ilie Balaci dacă a discutat cu mine vreodată despre friptele de care se face vorbire în Rechizitoriul întocmit de Onor Procuratura Generală. Acesta răspunde că nu, dar cererea mea de consemnare a răspunsului său nu este luată în seamă. Era o luptă între Goliat şi David, dar de data aceasta bietul David era cu mâinile goale şi legate în cătuşe. Mi se spune că Instanţa va decide şi că oricum mi se va da cuvântul în apărarea mea, atunci când va fi cazul. Deşi ridic încontinuu mâna, nu mi se mai dă niciodată cuvântul, iar şeful gărzii îmi atrage atenţia să încetez, altminteri voi face cunoştinţă cu Regulamentul închisorii privind astfel de intervenţii din partea inculpaţilor.

Şi totuşi, când tizul meu, fostul şef al Depozitului ICRA Galaţi, este întrebat dacă îşi menţine declaraţiile date în faza cercetării penale, acesta răspunde ferm: „Nu recunosc nimic din declaraţiile date la IGM. Toate declaraţiile sunt date sub tortura exercitată de Tudor Stănică, Ion Baciu şi Gheorghe Florea.” În procesul-verbal încheiat însă de grefieră nu se consemnează nimic din cele declarate, ci doar că nu recunoaşte faptele, lucru ce va constitui „fapt agravant” la pronunţarea sentinţei. Toţi cei aduşi de la IGM declară in corpore că îşi menţin declaraţiile date în faţa organelor de cercetare penală; acesta fusese de altfel şi scopul urmărit de Tudor Stănică şi ciracii lui, ca declaraţiile făcute de principalii acuzaţi să fie conform dorinţelor lor. Prin aceste declaraţii, soarta ne era deja pecetluită.

Următoarea activitate în exteriorul Penitenciarului s-a desfăşurat, tot sub supravegherea Roşcatului, în depozitele Fabricii de conserve din comuna Popeşti Leordeni. Aici se aflau uriaşe cantităţi de conserve de legume şi fructe rămase nevândute şi având deci termenul de garanţie depăşit. Multe din aceste borcane (roşii în bulion, ghiveci de gătit în bulion, ghiveci în ulei, tocană de legume, vinete în ulei şi în bulion etc., de 850 şi 420 g) erau foarte murdare; noi trebuia să le curăţăm şi să înlocuim vechile etichete cu noi etichete, având date de fabricaţie din luna septembrie 1985, deci să reînnoim data de valabilitate cu doi-trei ani, fiindcă Avutul Obştesc trebuia apărat şi salvat, chiar dacă acele produse aveau să se transforme într-o veritabilă armă biologică îndreptată asupra populaţiei ţării. însă cui am fi putut reclama această situaţie? Cine ar fi ascultat nişte „hoţi” şi nişte „criminali”? Doar ei nu au conştiinţă civică!

Întrucât hrana la ghium era din cale-afară de proastă, cu toţii am trecut la violarea acelor borcane, care erau în cantităţi impresionante, şi consumarea conţinutului. Ne alegeam fiecare ce doream, iar la sfârşit, după ce consumam produsele, arătam capacele înţepate de noi în prealabil în cuiele de la lăzile de lemn drăguţului nostru de supraveghetor, ce se îndeletnicea, din cauza frigului pătrunzător din barăcile respective, cu sorbirea de coniac sau votcă. Deşi era un tip extrem de dur, Roşcatul n-a obiectat niciodată şi n-a luat nici o măsură împotriva vreunui deţinut. Eram cu toţii complicii unei mari fraude economice, dar şi ai unei încălcări flagrante a unor drepturi fundamentale ale omului, şi anume dreptul la viaţă şi la informare.

După ce terminăm această activitate, suntem duşi la Depozitele ILF Chiajna, la sortare şi preambalare de cartofi în plase de 2-3 kg, după caz. Aici, într-un frig pătrunzător, încă îmbrăcaţi cu zeghea de vară, mulţi nu rezistă şi se îmbolnăvesc. Complet dezorientat de atitudinea doamnei doctor Didina Mengheluţa cea oacheşă, o femeie aparent normală la cap, dar extrem de dură cu deţinuţii, care nu pregeta să-mi spună că pot merge la muncă în acele condiţii chiar şi cu tensiunea arterială 28/14, îmi iau inima în dinţi şi ies la raport la comandantul Secţiei a IV-a, maiorul Vasile

Corcodel. Îi explic că sunt un om bolnav de inimă şi hipertensiune arterială şi că, din punct de vedere psihologic, noul loc de muncă în care sunt angrenat este foarte aproape de familia mea, iar mulţi dintre motostivuitorişti sunt rude şi prieteni de-ai mei, aşa că doresc să evit eventuale necazuri pe care le-aş putea avea în această direcţie. Cel mai important argument în susţinerea cauzei mele a fost însă încadrarea mea juridică. Şi astfel, spre sfârşitul lunii decembrie 1985, atât eu, cât şi tizul meu suntem repartizaţi pe Secţia a III-a, unde se aflau şi ceilalţi din Lotul Cafea, cu excepţia colonelului Ioan Sava, care, fiind în vârstă de aproape 60 de ani şi foarte bolnav, fusese reţinut pe Secţia a II-a, într-o cameră de maltalogi (inapţi pentru muncă, bătrâni sau infirmi).

Ajungem pe Secţia a III-a Pedepse Mari, în Camera 168, unde șef de cameră era domnul Isaac Abramovici, un evreu simpatic în vârstă de circa 50 de ani, de formaţie inginer constructor, fost director al unui mare Trust de Construcţii din Bucureşti. Provenea dintr-o familie de evrei ultraortodocşi din cartierul Dudeşti-Traian. Avea o pedeapsă de 10 ani pentru luare de mită și se afla în detenţie de circa 4 ani. Pentru asemenea infracţiuni, era posibilă eliberarea condiţionată după efectuarea a cel puţin jumătate din pedeapsă, fapt pentru care domnul Abramovici se străduia din răsputeri să-şi facă datoria de „deţinut model”. Era un om extrem de jovial, foarte simpatic, foarte cult, cunoscător a mai multe limbi şi a multe ideologii de întindere mondială. Ne-a primit cu braţele deschise. În cameră îi reîntâlnesc pe „bunii mei prieteni” Ilie Balaci, Florea Albu, Petre Covaci şi Vlad Adrian. În apropiere, la Camera 171, se aflau Nicu Călina şi Petre Balaşov, care lucrau şi ei în brigada condusă de Isaac Abramovici, căruia îi spuneam cu plăcere „domnule director”.

Puţin supraponderal, cu puţină chelie, cu zâmbetul mereu pe buze, domnul director Abramovici era omul potrivit în locul potrivit (pentru nişte amărâţi ca noi, bineînţeles). Brigada sa îşi desfăşura activitatea în Uzina Metalurgică, şi munca noastră a constat în „debavurarea” (îndepărtarea extremităţilor neregulate din turnare cu nişte cuţite speciale) unor piese din bachelită. Prin debavurare se producea un praf foarte toxic, dar cui ce-i păsa? Nu ne aflam la pension; eram doar la puşcărie, chiar dacă încă nu fuseserăm judecaţi şi condamnaţi definitiv printr-o sentinţă judecătorească. Unii dintre noi puteau fi găsiţi nevinovaţi, ceea ce s-a şi întâmplat în mai multe cazuri.

Atmosfera prietenească ne-a făcut să ne adaptăm repede noii noastre situaţii. Procesul începuse deja şi concomitent lucram în uzină. Eram în tura de noapte, aşa că adeseori la proces picam de somn, căci de la lucru plecam direct la Tribunal. La proces suntem şocaţi să aflăm că frumosul nostru procuror de Instanţă suferise un grav accident de circulaţie şi la scurt timp după aceea murise. Conştienţi de marea pierdere suferită, am ţinut un moment de reculegere în amintirea sa. Întreaga suflare din boxa de sub Tribunalul Mare, oameni în zeghe şi cu cătuşe la mâini, ba unii

chiar şi cu lanţuri la picioare, s-a rugat pentru sufletul adormitului la loc cu verdeaţă veşnică, unde nu este nici întristare, nici suspin, şi pentru sănătatea celor care rămăseseră să ne acuze şi să ne judece. Cu toţii, am închinat Ruga Năpăstuitului către bunul Dumnezeu: „Dă, Doamne, gânduri bune la duşmani!”

CAPITOLUL 20

În locul chipeşului procuror, soseşte „ciocănitoarea Woody”, o băbăciune cu trei fire de păr în cap, vopsite într-un roşu strident. Apariţia acestei procuroare a trezit mari temeri privind deznodământul procesului nostru, dat fiind că arăta exact ca vrăjitoare din Casa Ororilor. Era o comunistă autentică şi, prin urmare, nu se îndoia de vorbele unuia dintre marii comunişti ai lumii, Jean-Paul Sartre, care spunea: „Comunismul este o capcană de şoareci care, după ce-i prinde, le ia gâtul.” Procesul era oricum de tot râsul. Ca martore au fost aduse toate muncitoarele ambalatoare de la Secţia nr. 1 prăjit şi preambalat cafea, care declarau una după alta că foştii lor şefi, Balaci şi Florea, le dăruiau aproape zilnic pachete cu cafea amestec pentru consum propriu. Toate aceste plicuri, adunate, constituiau o pierdere pentru Avutul Obştesc - şi cineva trebuia să plătească.

Printre martori, apar şi bietele mele rude, Mihai şi Elena Alexandrescu. La întrebarea preşedintei Instanţei de Judecată dacă îşi menţine declaraţiile date în faţa organelor de cercetare penală, Mihai Alexandrescu, aflat sub jurământ, declară Adevărul şi numai Adevărul şi, din martor al acuzării, cum fusese pregătit de onor IGM, se transformă subit în cel mai incomod şt devastator (pentru acuzatori) martor al apărării, spre disperarea bietei ciocănitoare Woody. Spune că el n-a dat nici o declaraţie în faţa organelor de cercetare penală, pentru că nu ştie carte; şi nici ceilalţi colegi ai lui nu ştiu. „Cum adică, tovarăşe Alexandrescu?”, îl întreabă preşedinta Instanţei de Judecată Patrichi. „Păi ne-a chemat pe toţi la IGM şi ne-a întrebat care din noi ştie carte şi l-a pus pe unul din noi să scrie toate declaraţiile noastre şi noi le-am semnat, că ni s-a spus că altfel dăm de dracu!” Brusc, ciocănitoarea Woody îi cere buletinul de identitate lui Mihai, îşi notează datele care o interesau şi cere evacuarea martorului, declarând că este un martor mincinos şi mărturiile sale nu pot fi luate în considerare.

Totuşi Mihai nu se lasă şi se adresează Instanţei: „Nu înţeleg de ce a fost doamna procuroare supărată de adevărul pe care l-am spus sub jurământ, pentru că jurământul este jurământ, iar eu, onorată Instanţă, am cinci fete şi nu vreau să mă bată Dumnezeu şi să pricinuiesc cuiva vreun rău printr-o mărturie mincinoasă. Eu sunt credincios şi nu pot jura strâmb referitor la declaraţiile ce ni s-au luat, mai ales că aceste declaraţii au fost dictate de domnul căpitan Mandache colegului nostru într-o cameră separată, nu în camera unde ne aflam noi, toţi ceilalţi.”

Profitând de acest incident, ridic din nou mâna să cer cuvântul, care, spre surprinderea mea, mi se acordă. Rog martorul să spună dacă totuşi declaraţia pe care a fost obligat s-o semneze i-a fost, în prealabil, citită. „Nu!” vine imediat răspunsul lui Mihai. La care eu comentez prompt: „Aşa

se fac cercetările la IGM, onorată Instanţă, şi se mai spune că noi suntem infractorii! Cine încalcă legile?!" Din spate, şeful gărzii îmi presează umerii să mă aşez, iar un alt membru al gărzii îl evacuează pe Mihai, fără a i se înregistra în scris declaraţia. Bravii anchetatori de la IGM nu ştiau că Mihai fusese omul meu, martor al întregii mele activităţi profesionale până în anul 1983, când îl rugasem pe Ilie Balaci să-l ia la el, fiindcă eu nu mai aveam posibilitatea să-l păstrez ca angajat. Anchetatorii rataseră, prin necunoaşterea acestui amănunt vital, una din marile lor ocazii să pătrundă în lumea exclusivistă a cafelei.

Bunul nostru brigadier şi şef de cameră, domnul Abramovici, era un optimist, dar uneori dorul de casă îl măcina şi murmura adesea refrenul unei vestite melodii populare: „Azi cu dor, mâine cu dor, mă mir, Doamne, cum nu mor!" Avea o soţie tânără, de 25 de ani, originară din Dorohoi, care-i fusese secretară. Se iubeau la nebunie. Maricica îi trimitea mereu scrisori parfumate. Toate efectele pe care le primea de acasă erau impregnate cu parfumul specific al minunatei sale soţii. Adesea cădea pe gânduri. Toţi membrii familiei lui emigraseră în Israel, dar el nu putuse părăsi „ţara cu cele mai frumoase femei din lume". Considera România pe primul loc în lume în ceea ce privea oferta sexuală. Cunoscuse multe femei, din mai toate zonele, dar avea o slăbiciune aparte pentru moldovence, care îl îndrumaseră încă din adolescenţă spre zorii deşteptării sexuale. La Dorohoi a deprins încă de timpuriu să „fluiere în Canion" până va găsi „Perla". Considera dependenţa de sex un privilegiu şi spunea adesea: „Atâtea vagine şi atât de puţin timp..." Ne îndemna mereu să închidem ochii şi să ne lăsăm sufletul uşor. Era un adevărat înţelept, demn de strămoşii săi de pe meleagurile Sionului, şi căuta în permanenţă să-şi facă datoria faţă de semeni, indiferent de etnie. Avea totuşi o slăbiciune pentru cântecelele de petrecere şi de pahar şi, prin urmare, pentru ţigani, era extrem de omenos, fapt ce-l făcea tare iubit. Avea o Karma aparte, era un om cu gust şi stil, iar tonusul său ne-a molipsit pe toţi. L-am întrebat la un moment dat dacă regretă că nu a plecat, ca mulţi alţi evrei, în Palestina, la care mi-a răspuns franc: „Unde aş mai fi găsit o femeie ca soţia mea?! Am cunoscut multe femei în viaţă, de toate etniile şi rasele, dar nici una nu-i ca Maricica."

Şeful Uzinei Metalurgice unde lucram noi era un colonel-inginer care semăna cu Fărâmiţă Lambru, iar soţia sa era medicul-şef al Penitenciarului şi aducea oarecum cu Romica Puceanu. Cum am spus, era cam dusă cu sorcova: deşi era colonel-medic primar militar şi doctor docent de medicină internă, pe faţa ei, mereu impasibilă, nu se putea distinge niciodată vreo urmă de sentiment uman. În ianuarie 1986, sufăr o puternică hemoragie. Zile întregi îmi ies pe gură şi pe nas şuvoaie de sânge, inclusiv cheaguri, unele dintre ele de culoare foarte închisă. În urma insistenţelor deja prietenului meu Abramovici, doctoriţa acceptă să mă vadă şi să-mi efectueze o radiografie pulmonară. Îmi spune că n-am nimic

la plămâni. „Şi totuşi, doamnă doctor, despre ce-i vorba?" o întreb. „Probabil o răceală, ai grijă cum te îmbraci, pune o haină în plus pe tine; spune-i lui Abramovici să te mute mai în centrul camerei, să-ţi fie puţin mai cald." Îi cer totuşi să-mi schimbe locul de muncă, pentru că e posibil ca praful abundent de la operaţiunea de debavurare a pieselor din bachelită să fie pricina necazului. Îmi spune răstit: „Aici nu-i pension, e o unitate de executare a pedepsei pentru cei care au încălcat legile ţării." „Sunt de acord cu dumneavoastră, dar trebuie să ţineţi cont că sunt arestat preventiv. Eu sunt deocamdată doar învinuit şi este posibil să se stabilească la sfârşitul procesului că sunt nevinovat. În acest caz, responsabilitatea dumneavoastră este enormă şi nu văd ce explicaţii veţi găsi. Eu am încredere în semnătura pusă pe actul final de la Helsinski în vara anului 1975 de către actualul şef al Statului român şi nu vreau să-mi pierd speranţa că vor fi descoperite cauzele ce au determinat această deteriorare a sănătăţii mele şi că veţi lua măsuri să fiu transferat de urgenţă în alt punct de lucru, mai puţin periculos pentru sănătatea mea." îmi spune că va vorbi cu şeful Secţiei a III-a, bravul colonel Stelian Constantin, un veteran al sistemului penitenciar din România încă de pe vremea lui Drăghici.

Între timp, soseşte şi Gheorghe Dobrescu, fostul şef de secţie de la Panduri, arestat pentru mită. Intervenţia lui Ranga s-a simţit prin neimplicarea omului său în acelaşi lot cu noi. Dobrescu nu prea era dus la biserică şi şi-ar fi dat drumul la gură, ceea ce nu convenea nici uneia dintre cele două Mafii comuniste în conflict. Acuzaţiile ce i se aduceau erau extrem de puerile. Se pretindea că luase un cartuş de Kent drept şpagă (declarată „mită") de la unul dintre beneficiarii întreprinderii. Dacă ar fi căzut Dobrescu cu adevărat, ar fi căzut OCM-ul şi, dacă ar fi căzut OCM-ul, mulţi securişti, din ambele tabere, ar fi fost în postura să dea „relaţii". Dobrescu era omul lui Ranga şi trebuia să fie îndepărtat, căci făcuse greşeala să-i fie câine credincios până la sfârşit, nesesizând din timp că raportul de forţe nu mai era în favoarea acestuia. Ceilalţi erau victime colaterale, iar eu, din păcate, mă aflam în aceeaşi barcă cu ei.

Deci Dobrescu, unul dintre „rechinii" Agenţiei de Import, scăpase ieftin. Era din vechea gardă a Securităţii, de pe timpul vestitului general Pantiuşa, şi executase fără crâcnire ordinele şefilor săi. Ceilalţi, colegii lui Dobrescu, erau mici pisoi pe lângă el, iar faptele lor erau de amatori care nu ştiuseră să-şi asigure spatele, aşa cum făcuse versatul lor coleg. Eu eram singurul care puteam desface fir cu fir întregul păienjeniş de afaceri obscure din Agenţia de Import, dar atunci Marian Clită mi-ar fi dat mie lovitura de graţie, şi nu inginerului Gheorghe Ursu, asasinat de el la ordinele lui Tudor Stănică şi Mihai Creangă, stăpânii săi, la două luni după plecarea mea din Arestul IGM. Sunt ferm convins că nu aş fi supravieţuit dacă mi-aş fi dat drumul la gură, dar intervenţia rapidă, nesperată a domnului academician, Mare Maestru mason, Alexandru Rosetti, prin

intermediul fratelui Dictatorului, şeful politic al Armatei RSR, i-a timorat în acţiunile lor pe vajnicii torţionari ai Gestapoului comunist.

Prin Dobrescu se derulaseră toate afacerile de la Depozitul Agenţiei de Import din Halele Centrale Obor. Era destul de nebun şi dădea semne de nervozitate; într-o noapte, când se adunaseră mai mulţi deţinuţi care se pregăteau să iasă din schimb, arată spre noi, toţi ceilalţi foşti colegi ai lui, şi zice: „Uitaţi-vă, ăştia m-au băgat în puşcărie, nenorociţii ăştia ar trebui împuşcaţi!" Eu, cunoscând aproape toate faptele lui, mă apropii de el şi-i zic printre dinţi: „Ţine-ţi gura, altfel intri alături de noi şi iei trei grame de plumb." Dobrescu amuţeşte şi lasă capul în jos, dar Nicu Călina continuă discuţia, spunând: „Pentru cele 6 luni cât am lucrat cu voi, risc să iau poate 10 ani, iar Calul (un şofer care lucrase în locul lui, cât timp el nu avusese carnet de conducere) a lucrat o perioadă îndelungată şi-i bine mersi." Mă apropii de Nicu Călina şi-i zic: „Dacă va fi implicat Calul, eu vă fac pe toţi de 25 de ani puşcărie! Aşa că staţi fiecare în banca lui şi să vedem cum ieşim de aici cât mai repede şi cât mal bine. Fiecare cu crucea lui, aşa că silence." Norocul a fost că la discuţia asta n-am fost decât noi, cei din Lotul Cafea, fără nimeni altcineva care ar fi putut raporta cele auzite. Lucrurile liniştindu-se, ne-am dus fiecare la treaba lui.

Viaţa în camera directorului Abramovici, deşi veselă, avea neajunsurile ei. Camera colcăia de păduchi, eram plini toţi. Deşi am insistat în repetate rânduri cu toţii pe lângă conducerea Secţiei să ne ajute, nu s-a întâmplat nimic, niciodată. Dintre toţi şefii de cameră importanţi, doar Abramovici era sabotat, probabil pentru că era cel mai inteligent personaj existent în acea vreme în acel loc - şi nu numai dintre deţinuţi, ci şi dintre cadre. Secţia era condusă de colonelul Stelian Constantin, un om aflat în prag de pensionare, plictisit şi poate depăşit de situaţie. El răspundea administrativ şi de Secţia a V-a Specială aflată vizavi de Secţia a III-a. Aceasta avea pe exterior un aspect extrem de sumbru şi înfricoşător. Numai privind-o, fiecare deţinut se bucura că avusese marele noroc să nu ajungă acolo. Printre cei care gândeau astfel mă număram şi eu, aşa că, oricât de greu mi-ar fi fost, gândeam că totuşi sunt un norocos că nu mă aflu pe acea Secţie. Dar pericolul de-a ajunge acolo ne păştea pe fiecare.

În primul rând, toate geamurile erau acoperite la exterior cu câte o placă din beton prinsă în patru colţuri, astfel încât locatarii camerelor nu puteau vedea cerul şi beneficiau doar de aerul ce se putea strecura prin acele bolţuri. Apoi regimul era extrem de sever. Cei de pe Secţia a V-a nu erau scoşi la muncă. Majoritatea deţinuţilor se aflau acolo pentru fapte penale destul de grave şi prezentau, se pare, un pericol social pronunţat în comparaţie cu ceilalţi deţinuţi. Aici se aflau cei acuzaţi de crime sadice, criminali în serie, având încadrarea juridică de condamnare la moarte; sau cei care fuseseră deja condamnaţi la moarte de un Tribunal Judeţean de pe teritoriul RSR şi aşteptau să fie judecaţi la Bucureşti definitiv, în Instanţa Superioară a Tribunalului Suprem al RSR; sau cei care aveau o sentinţă

definitivă şi irevocabilă de condamnare la moarte şi aşteptau să se pronunţe şeful Statului Român asupra soartei lor, în vestitele şedinţe ale Consiliului de Stat pe care le conducea, la capitolul „Alte hotărâri”. Pentru că Nicolae Ceauşescu se pronunţa personal asupra cererilor de graţiere a pedepsei de condamnare la moarte şi comutarea acesteia în alte încadrări (de regulă, 25 de ani de detenţie). Se spunea că adesea, când şedinţele se ţineau în împrejurări tensionate, Ceauşescu nu acorda nici o graţiere, iar sentinţele se executau, în timp ce în alte cazuri, când Ceauşescu era binedispus, puteau fi graţiaţi infractori extrem de periculoşi.

Colonelul Stelică (aşa îl dezmierdau unii deţinuţi, mai ales cei recidivişti, care-l cunoşteau de-o viaţă), era un om temut, dar respectat. Cine se conforma Regulamentului de Ordine Interioară şi-şi vedea de treabă n-avea să cunoască vreo pedeapsă; de altfel, cât am stat pe Secţia a III-a, n-am auzit să fie aplicată vreo pedeapsă corporală cuiva, poate doar aşa-zişilor deţinuţi periculoşi ţinuţi în Camerele 88 şi 89, separaţi de restul deţinuţilor. Era un om al datoriei, un om potrivit pentru funcţia pe care o ocupa, având în vedere condiţiile grele de detenţie pe care le prezenta întregul Penitenciar Rahova, în acea perioadă. Deşi sesizat de şefii de cameră în legătură cu păduchii, colonelul Stelică nu se sinchisea.

Printre brigadierii din rândurile deţinuţilor, trei erau, în afară de Abramovici, mai importanţi. Primul şi cel mai însemnat era Gheorghe Ciorbă, fost şef de depozit la Buzău, despre care se vorbea că fusese cândva coleg cu colonelul Stelică (unde şi când era un secret numai de ei ştiut) şi care avea o condamnare de 17 ani, din care executase deja 9 ani şi aştepta să fie eliberat „la excepţional” de către Comisia de Eliberare Condiţionată a Penitenciarului Rahova, conform unei promisiuni ferme făcute de însuşi colonel Stelică. El era Capo di tutti capi, mâna dreaptă a colonelului; el ştia exact ce se întâmplă zi şi noapte atât pe Secţie, cât şi la Punctele de lucru din interior. Cei care aveau diferite probleme se duceau întâi la el şi, dacă el considera că-i cazul, rezolva problema, adesea apelând direct la „nea Stelică”. Meritele erau întotdeauna ale colonelului, iar riscurile şi grijile erau ale bietului Ciorbă, pe care-l păştea în permanenţă trimiterea într-un Penitenciar de pedeapsă.

Ciorbă avea doi aghiotanţi, pe Bogdan P. şi Aurică D., ambii brigadieri şi şefi de cameră. Toţi deţinuţii aflaţi în grija celor trei aveau pedepse mari, de peste zece ani. Erau deţinuţi cu sentinţe pronunţate în prima Instanţă, aflaţi în Bucureşti „cu afaceri”, adică diverse probleme de rezolvat, juridice ori medicale, sau chiar cu sentinţe definitive. Aceşti deţinuţi erau cunoscuţi drept „călugări”, iar cei trei erau numiţi „stareţi”. Camerele lor erau special utilate şi totul era nou înăuntru: paturi cu saltele, lenjerie de pat, pături din stoc. Totul era vopsit şi zugrăvit în culori calde, liniştitoare. Atunci când anumite Comisii din ţară şi din străinătate vizitau Penitenciarul Rahova, acestea erau camerele pe care le vedeau, întreţinute special pentru a dovedi tuturor celor ce criticau relele

tratamente de cazare şi masă aplicate deţinuţilor din România acelei vremi care e „adevărul”.

Bogdan P. era un bărbat încă tânăr, era bucureştean şi fusese şef de depozit Alcool la Uzinele Policolor din Bucureşti. Fusese implicat în „Lotul Ştefănescu”, alias „Lotul Bacchus”, şi avea o pedeapsă de 24 de ani, din care executase deja peste 10 ani. Aurică D. era oltean originar din Bălceşti. Ca orice oltean care se respecta, era aprozarist şi fusese implicat într-o afacere cu pungi de plastic. Pentru o complicitate de 350 000 de lei, căpătase „doar” 17 ani de închisoare corecţională. Se afla în detenţie de circa 7 ani şi speranţe să iasă mai devreme nu prea mai avea, aşa că alesese calea de a colabora cu toate forţele în nobila acţiune de reeducare a persoanelor aflate în stare privativă de libertate. Tăticul lui temporar era bravul colonel Stelică, iar fratele lui cel mare era brigadierul Ciorbă.

În camera lui Abramovici, cam jumătate dintre deţinuţi erau romi, dar aceştia aveau un comportament mult diferit de al fraţilor lor de pe Secţia a IV-a. Erau ţigani „de mătase”, cu meserii şi profesii foarte apreciate de societate (şefi de local, barmani, ospătari, bucătari, şoferi, bijutieri etc.). Erau oameni de comitet şi împreună ne desfăşuram viaţa fără incidente; cu toţii aveam încadrări mari şi nimeni nu-şi permitea să ajungă la „periculoşi” sau, Doamne fereşte, pe Secţia a V-a Specială. La un moment dat, unora dintre ei le-a venit ideea să strângem cu toţii cât mai mulţi păduchi şi să-i dăm lui Piedone, un adevărat ţigan de mătase, cu încadrarea de 15-20 sau moartea, şeful Lotului Aurarilor şi Argintarilor. Acesta, împreună cu Jean Bucătarul, marele bucătar-şef de la restaurantul Butoiul din Capitală, urma să-i arunce asupra celor doi supraveghetori.

Zis şi făcut. La scurt timp, cei doi au raportat comandantului Secţiei că sunt plini de păduchi. Noi, deţinuţii, strângeam cât mai mulţi păduchi şi, când eram scoşi la muncă, îi aruncam din mers asupra celor doi subofiţeri, care ajunseseră în pragul disperării. Până la urmă, colonelul Stelică a luat măsura de a se executa o puternică dezinsecţie în Camera 168. Profitând de această operaţiune, i-am spus lui Ciorbă că aş vrea să fiu mutat într-una din cele trei camere „model”, având în vedere şi starea sănătăţii mele. Şi astfel, sunt repartizat în primăvara anului 1986 în Camera 171, la Bogdan.

O situaţie extrem de dramatică pentru deţinuţi era cea în care soţiile hotărau să divorţeze de ei. În Camera 171 erau mulţi în asemenea situaţie, chiar şi oameni cu ani mulţi de căsnicie. Se vorbea deja că şi prietenul nostru, domnul director Isaac Abramovici, primise o asemenea veste. Erau însă şi oameni care avuseseră alături tot timpul nevestele. Eu unul nu aveam nici un motiv să mă îngrijorez. Eram ferm convins că viitorul meu nu poate fi decât alături de familie şi acest optimism care mă însufleţea era evident, fiind un exemplu pentru toţi ceilalţi.

În iunie se împlinesc 50 de ani de la Procesul lui Ceauşescu de la Braşov, unde tânărul comunist de sorginte proletară se transformase, conform legendei, din acuzat în acuzator, la doar 18 ani. Cu ocazia acestui

mare eveniment din viaţa Geniului Carpaţilor, întregul Penitenciar tresare. Pe seară, suntem informaţi că Ceauşescu dăduse cu ocazia acestei comemorări un Decret de graţiere şi amnistie. Desigur că beneficiari erau deţinuţii cu pedepse mici şi doar cei primari (recidiviştii erau exceptaţi, ca şi cei cu pedepse peste 5 ani). Cu acest prilej, pleacă acasă bunii mei colegi de la IGM, doctorul Bogdan V., care căpătase, datorită bunei sale comportări din timpul cercetărilor penale, o pedeapsă de doar 4 ani de închisoare corecţională, şi machedonul Goguţă R. Nu toţi medicii ginecologi învinuiţi de aceleaşi fapte avuseseră norocul lui Cioculeţ, majoritatea primind pedepse de peste 5 ani, pentru a nu beneficia de vreun decret de graţiere, şi astfel majoritatea au continuat să rămână în detenţie, deşi ţara avea nevoie de ei ca de aer.

Uriaşul machedon Goguţă, datorită „sincerităţii" sale deosebite din timpul cercetărilor penale şi a contribuţiei sale în deconspirarea activităţii infracţionale a bietului său unchi, căpătase o pedeapsă de doar 2 ani. Rămânea însă în continuare în detenţie bietul Gheorghe Nedeluş, chiar dacă primise doar 4 ani de închisoare, dat fiind că infracţiunea de luare de mită era exceptată de la prevederile Decretului. Nedeluş îşi executa pedeapsa la „liberi", adică la acei deţinuţi cu pedeapsă de sub 10 ani, care executaseră un sfert din ea şi nu prezentau pericol de evadare. Aceştia beneficiau de uniforme speciale de culoare maro, aveau părul netuns la zero şi pachet şi vorbitor săptămânal. Ei nu erau ţinuţi sub pază specială şi ajutau cadrele Penitenciarului la supravegherea celorlalţi deţinuţi. De asemenea, puteau beneficia de anumite reduceri din pedeapsă, de 7-10 zile la lună, perioadă care, prin „merite deosebite", putea fi majorată până la 15 zile lunar. Mai mult, hrana lor era diferită de a celorlalţi deţinuţi, iar statutul era mai lejer, aveau în permanenţă televizor în cameră şi multe altele. Evident, orice deţinut îşi dorea să fie la „liberi". Prin diverse măsuri, Direcţia Penitenciarelor căuta să-şi facă treaba cât mai bine, întrucât situaţia era extrem de încordată, supraaglomerarea fiind principala cauză a tuturor marilor probleme din sistemul penitenciar din acea vreme. Forurile internaţionale la care eram deja parte presau România privind respectarea Drepturilor Omului.

În toamnă, primesc de acasă cu bucurie vestea că Dan intrase la Energetică, la seral, cu 9,37, ceea ce mă face şi mai încrezător în viitorul meu şi al familiei mele. Bunul meu prieten, inginerul Vintilescu, obţinuse angajarea lui Dan la IDEB Bucureşti ca electrician, aşa că de acum înainte o putea ajuta pe Mariana şi financiar.

Printre cei de care m-am simţit puternic ataşat în timpul detenţiei se afla şi Gheorghe Piţigoi, un bucureştean de circa 40 de ani, fost electrician la Policolor Bucureşti, unde pe 10 septembrie 1985 se declanşase un uriaş incendiu, soldat cu pagube materiale de peste 5 milioane de lei. Fusese acuzat că uitase în sarcină aparatul de sudură şi se considerase că asta provocase cumplitul dezastru. Acuzaţia era extremă, de „subminare a

economiei naţionale", iar încadrarea pe măsură, la vestitul Aliniat III, de condamnare la moarte. Piţigoi era extrem de afectat şi, când mi-a mărturisit că vrea să se sinucidă, conectând într-un anumit fel un fir de sârmă într-o priză, m-am trezit într-o situaţie imposibilă. Regulamentele prevedeau ca într-o asemenea situaţie să fie anunţată imediat conducerea Penitenciarului, dar se întâmplase să-mi spună tocmai mie, care nu puteam „să torn"; n-o făcusem niciodată şi nu doream s-o fac tocmai acum. Am căutat să-l ascult şi să-l lămuresc că nu-i tocmai cea mai bună soluţie, devenindu-i prieten.

„Domnule Florescu, n-am furat în viaţa mea nici măcar un capăt de aţă; tot ce am am obţinut prin munca mea, şi iată-mă acum la un pas de execuţie. N-am ucis pe nimeni, şi iată-mă cel mai periculos infractor. Măcar dacă ar fi adevărat, dar totul este o înscenare, aparatul găsit, chipurile, în sarcină era acolo de două zile şi nici măcar nu-l pusesem acolo eu, dar era al meu. Eu semnasem de primire, numai că incendiul nu s-a produs din cauza lui. Altcineva şi altceva au declanşat incendiul. Eu eram liber de 24 ore; nu eu sunt vinovatul, dar cui să-i spun?! Nimeni nu mă ascultă. Singura mea avere este casa în care locuieşte familia mea... şi mai am un Opel vechi de 30 de ani, un hârb de maşină, pe care din fericire mă pricep să-l repar singur. În rest, nu fumez, nu beau şi nu le am cu femeile. Nu ştiu ce caut eu aici, cu toţi criminalii ăştia..."

„Măi Piţigoi, poate printre ei sunt şi alţii ca tine, deci nu mai vorbi aşa şi vezi-ţi de treburile tale; deocamdată eşti aici şi deci fii aici, printre aceşti oameni cu care trebuie să conviețuieşti. Ai răbdare, că dacă eşti nevinovat te ajută Dumnezeu să scapi." „Domnule Florescu, în cazul lui Samoilescu a fost simplu, atunci s-a găsit adevăratul criminal, pe când în cazul meu adevăraţii vinovaţi sunt în conducerea de Partid a uzinei, iar ăştia niciodată nu sunt vinovaţi, întotdeauna alţii sunt de vină. Eu n-am nici o şansă, aici o să-mi putrezească oasele." „Măi Piţigoi, fii bărbat şi roagă-te lui Dumnezeu să te ajute să-ţi dovedeşti nevinovăţia. Oricum, Ceauşescu e om bătrân, fizic n-o mai duce mult. Scăpăm în curând de aici, cel care va veni în locul lui va schimba multe lucruri. În mod sigur, în câţiva ani, situaţia din ţară o să fie alta. Vei fi liber să-ţi vezi în continuare de viaţă, aşa că ai răbdare şi rezistă. Vezi că eu sunt bolnav şi tot sunt mai optimist ca tine. Trebuie să rezistăm. Nu te mai consuma şi caută să nu-ţi pierzi minţile." O parte din această discuţie se pare că a fost adusă de cineva la cunoştinţa şefului CI din Penitenciar şi probabil că de atunci a început monitorizarea mea contrainformativă.

În toamna lui 1986, se pronunţă sentinţa în cazul Lotului Cafea de către Înalta Instanţă a Secţiei a II-a Penală a Municipiului Bucureşti. Motivaţiile acestei sentinţe ne parvin în Penitenciar către sfârşitul anului. Considerându-le aberante, toţi facem recurs la Instanţa Superioară a Tribunalului Suprem al RSR. Eu aveam o condamnare la 12 ani închisoare corecţională, cu aplicarea unei pedepse complementare de confiscare

parţială a averii. Plata acestor prejudicii se făcea de către toţi co-inculpaţii „în solidar”.

La început, aproape nimeni n-a prea înţeles ce înseamnă „plata în solidar”, dat fiind că nici unul dintre noi nu avusese vreo întrevedere cu avocatul său. Constat cu stupoare că din actul de acuzare lipseşte cea mai importantă probă, existenţa înlocuitorului din componenţa produsului finit presupus a fi fost delapidat. Îmi anunţ prietenii şi colegii cu care eram presupus complice. Desigur că fiecare se gândea la el, la acuzaţiile ce i se aduceau şi la pedeapsa aferentă, şi toţi gestionarii fuseseră atenţionaţi că, dacă scapă complicii, ei vor plăti până la ultimul bănuţ, aşa că nu s-a putut organiza o apărare comună. Fiecare şi-a făcut recursul cum l-a tăiat capul, fără asistenţa vreunui avocat, deşi toţi aveau avocat angajat. Văzând că nu-i nici o cale de colaborare, eu am fost singurul din tot Lotul care am renunţat la apărare; din respect pentru doamna avocat Letiţia Coman şi nedorind să-i provoc neplăceri, am decis să mă apăr singur sau, eventual, să-mi fie pus un avocat din oficiu. Nu mai conta, căci zarurile fuseseră aruncate, pedepsele erau dinainte stabilite, Justiţia era un simulacru. Îi comunic Marianei hotărârea mea şi-mi pregătesc sufletul pentru aşa-zisa „confruntare finală”, desfăşurată în faţa Instanţei Tribunalului Suprem al RSR. Pe de altă parte, în Penitenciar, după primirea sentinţei de condamnare de către Instanţa Secţiei a II-a Penală a Municipiului Bucureşti, încerc să-mi pregătesc cele mai bune condiţii de viaţă şi de muncă şi reuşesc într-o oarecare măsură.

Astfel, ies la raport la comandantul Secţiei, colonelul Constantin, şi expun situaţia exactă a stării mele de sănătate. Acesta mă cunoştea deja; aflase, din diverse surse, că „le am cu trăncănitul”. Se ştia deja că aveam o atitudine de încurajare şi de îmbărbătare printre deţinuţi faţă de situaţia dificilă în care ne aflam cu toţii. Colonelul comandant dispune în consecinţă să-mi fie schimbat locul de muncă, şi chiar Camera de detenţie. Astfel, pentru scurt timp, sunt repartizat la Marochinerie şi, pentru circa o săptămână, sunt adus în Camera 84 a lui Ciorbă, a însuşi şefului tuturor brigadierilor. Faţă de Camera lui Abramovici, se putea spune că aici mă aflam la hotel; totul era nou, curăţenia era exemplară. Ciorbă obţinuse şi detergent, lucru nemaiîntâlnit până atunci şi nici după aceea, în alte locuri unde am fost.

La Marochinerie îi găsesc pe bunii mei prieteni şi colegi Adrian Vlad şi Petre Covaci. Aceştia, cu puternice recomandări „pozitive” din partea organelor de anchetă ale IGM-ului, s-au bucurat tot timpul de o atitudine binevoitoare din partea conducerii Penitenciarului, fiind repartizaţi încă de la început în cele mai bune locuri de muncă. Iar Marochineria reprezenta în acel moment cel mai bun, cel mai curat şi mai atrăgător loc de muncă din întregul Penitenciar. Activitatea consta în confecţionarea de curele de diferite mărimi pentru bărbaţi şi femei, curele de ceas, portofele etc. Se lucra mult cu produse chimice pentru lipit, lucru ce m-a determinat după

un timp să cer din nou schimbarea locului de muncă; şi astfel sunt dus din nou în clădirea Uzinei Metalurgice, unde, într-un loc de la parter, funcţiona o secţie a renumitei Fabrici de încălţăminte Flacăra. Aici era într-adevăr de mine. Am fost repartizat la punctul cel mai puţin poluat (starea mea de sănătate o impunea). Trebuia să tai nişte sforicele de pe feţele de încălţăminte ce urmau să fie pingelite, un lucru chiar plăcut. Locul de muncă era complet aerisit, cu supraveghetori puţin mai amabili, cu maiştri civili aduşi de la Fabrica Flacăra, extrem de binevoitori. Atmosfera era de-a dreptul plăcută.

Între timp, sunt readus în Camera lui Bogdan P., unde rămân o bună perioadă de timp. Felul meu de a fi, comunicativ şi îndatoritor faţă de toţi cei din jur, îmi atrage numai simpatii şi încet-încet reuşesc să mă obişnuiesc eu însumi cu noul meu statut de „călugăr de la pedepse mari”. Şeful de cameră Bogdan R, mereu trist şi mohorât, nu era o persoană cu care puteai să discuţi prea multe. Nu se compara cu Abramovici, mereu în priză. Diferenţa dintre ei era însă de 14 ani de pedeapsă, Bogdan P. ştia că are o cursă lungă de făcut şi se comporta ca atare. Nu credea în decrete de graţiere şi amnistie. „Domnule Florescu, noi suntem acuzaţi de nişte fapte considerate mult mai grave decât crimele unui criminal sadic, îmi spunea adesea. Nu poate exista clemenţă pentru noi, ar periclita însăşi baza sistemului în care trăim, aşa că pregăteşte-te de drum lung. Cum îţi aşterni, aşa dormi. Stai liniştit, nu te mai agita şi gura mai mică. Printre noi sunt şi informatori şi s-ar putea să-ţi cauzeze feluritele comentarii pe care le faci, mai ales politice. Ai gura cam slobodă, vezi să nu te trezeşti cu vreun raport de pedepsire, că apoi adio eliberare condiţionată atunci când va fi cazul.”

Revelionul 1986-1987 îl fac cu părintele M., condamnat pentru crimă (împreună cu cumnatul său, aplicase o corecţie unui individ care furase banii parohiei, iar acesta, peste o săptămână, murise), om tânăr şi cultivat, cu care mă împrietenisem. De Crăciun, doamna preoteasă venise şi adusese bunătăţi bănăţene specifice (muşchi de porc umplut cu cârnaţi, fără egal în România, şi altele). Scoatem fiecare tot ce avem pe masă. Eu fac o citronadă din mai multe lămâi şi ciocnim pentru viitor, pentru vremurile ce or să vină. Brusc, din difuzor, se aude Mirabela Dauer cântând şlagărul „Fotoliul din odaie”, cu bine-cunoscutele cuvinte „Te-aştept să vii...”. Cântecul produce un puternic zumzet în întreaga cameră; foarte mulţi încep să plângă, unii chiar, profund mişcaţi, izbucnesc în hohote. Privesc la Bogdan şi observ pe obrajii acestui om atât de marcat câteva lacrimi.

În ianuarie, pe 24, un tânăr locotenent cu figură simpatică şi trăsături efeminate, responsabil cu educaţia cetăţenească pe Penitenciar, îi adună pe toţi deţinuţii cu pedepse mari de pe Secţia a III-a în Clubul Penitenciarului (exista totuşi aşa ceva, în acelaşi stil Potemkin ca şi camerele model, de „luat ochii” vizitatorilor), pentru aniversarea marelui eveniment al istoriei neamului românesc, Unirea Principatelor Române. Cu o voce piţigăiată

(stil Arghezi), ne explică tuturor cu emoţie în glas ce însemnătate are ziua de 24 ianuarie 1859 pentru noi toţi, indiferent unde ne-am afla. „Cu toţii suntem români, nu-i aşa?", întreabă tânărul locotenent. Lângă mine, un cioban din Răşinari, cu un omor şi o tentativă de omor la activ. Nu am de lucru şi-l întreb, cu gândul la Octavian Goga şi Emil Cioran: „Prietene, cine crezi că-i cel mai mare om din istoria noastră, a românilor?" Răspunsul mă face să-mi cadă plombele din gură: „No, apoi, desigur, drăguţul de împărat Franz Joseph, cine să fie?!" Oare ce rol jucase împăratul Franz Joseph în viaţa acestor bravi români din Transilvania? Ciobanul cu pricina avea o pedeapsă de 17 ani din care executase deja 14 şi urma să fie eliberat destul de curând. Îl întreb: „Şi ce vei face acum, bade Ioane, când te întorci în sat?" „D-apoi, mă duc să-l omor pe ăla pe care doar l-am «ţipat» (înjunghiat superficial) cu brişca. D-apoi cum să-l las în viaţă, după ce mi-o făcut atâta năcaz?!" Şocat, îl întreb totuşi: „Păi nu vii iarăşi aici?!" „Şi ce dacă? îmi răspunde. Mi-o furat două oi, cele mai bune mioare ale mele. Dacă nu-l omor ou, mă omoară el pe mine. Asta-i treaba, care pe care. Ce, eu mi-s mai prost?! O să vadă el pe dracu, cine mi-s!" După încheierea prelegerii, suntem duşi pe camere, unde până la stingere ascultăm cântece patriotice.

1987 pare a fi un an dătător de mari speranţe. În ziua de 30 decembrie se împlinesc 40 de ani de Republică, o zi marcantă în istoria României Socialiste. Cer cu această ocazie şi mi se aprobă să merg într-una din cele două camere „de elită", la Ciorbă ori Aurică D. În aceste două camere erau doar deţinuţi cu sentinţe definitive şi numai în tranzit, adică mutaţi de la un penitenciar la altul, tot de pedepse mari, precum şi deţinuţi „cu afaceri", adică având pe rol diverse procese (majoritatea de divorţ, custodie de copii minori etc.), dar a căror prezenţă la Bucureşti era necesară. Sunt repartizat în Camera 85, la nea Aurică D.

Era o cameră medie, cu circa 40 de paturi şi fiecare deţinut avea patul lui, totul era din stoc (paturi noi, proaspăt vopsite, pături militare de lână, lenjerie de pat, cearşafuri şi feţe de pernă absolut noi). Toată lumea îşi dorea să stea „la Aurică", aşa că, ajungând aici, mi-am zis că de acum nu voi mai avea probleme. Totul strălucea de curăţenie. Lenjeria se schimba săptămânal. La televizor se prindeau uneori şi bulgarii, ceea ce era de-a dreptul incredibil. Mâncarea era la discreţie. Aurică avea întotdeauna câte un ghium în plus, dat fiind că „veselarii principali" erau de la el din cameră. Aşa ceva la Bogdan sau Ciorbă nu s-a întâmplat niciodată. Nici Abramovici nu se amesteca în asemenea combinaţii, deşi, dacă ar fi vrut, ar fi putut rezolva problema mult mai bine decât Aurică. Ciorbă era mult mai sever şi mai ursuz şi nu-l interesa decât propria sa situaţie. Deţinuţii se purtau civilizat; cine ridica tonul era imediat mutat din cameră. Toată lumea ştia acest lucru, aşa că toţi deţinuţii se conformau. Aici majoritatea deţinuţilor erau cu „omor", iar majoritatea pedepselor erau de peste 15 ani. Eu, cu 12 ani, aveam pedeapsa cea mai mică, ceea ce ar fi trebuit să

mă facă fericit, dat fiind că „scăpasem uşor”. Cam toţi mă invidiau, mă priveau cu curiozitate, pentru că ei urmau să se îndrepte spre locuri de detenţie speciale. Din vorbă în vorbă, constat că majoritatea celor din cameră erau cu crimă, iar dintre ei cei mai mulţi erau ciobani care mai toţi îşi omorâseră nevestele. În general erau oameni obişnuiţi, cu reale realizări materiale în viaţă. Cel puţin trei sferturi se aflau acolo cu crime pasionale. Gelozia, justificată sau nu, fusese principala cauză a crimei.

După marea explozie de la Cernobîl, atmosfera din Penitenciar s-a schimbat aproape total. Nimeni nu era imun în faţa unui asemenea accident, cu toţii eram egali în faţa morţii. În timpul exploziei şi imediat după aceea, o brigadă de deţinuţi lucra la decopertarea şi reamenajarea acoperişurilor tuturor clădirilor din Penitenciar. Cu aceşti deţinuţi erau şi mai multe cadre; cu toţii fuseseră expuşi aceluiaşi pericol. Duşmanul invizibil era acelaşi pentru toţi, cadre sau deţinuţi, aşa că atitudinea acestor cadre s-a schimbat radical, sau cel puţin aşa receptam noi lucrurile. Mulţi au avut probleme de sănătate, unele foarte grave, dar viaţa a mers înainte, ca să-l parafrazez pe bravul avocat Acuma.

În vară, aflu cu bucurie că Marina a reuşit la Liceul sanitar, aşa cum îşi dorea. La scurt timp după aceea, începe procesul de recurs la Tribunalul Suprem al RSR. Luăm din nou drumul spre Tribunal, de data asta cel mare. Avem norocul să fim judecaţi tot de o femeie; se vorbea că era chiar din Humuleştii lui Ion Creangă. Dar cu procurorul Alexandru Grigore nu era de glumit. Fără avocat angajat, doar cu unul numit din oficiu, iată-mă în august 1987 în faţa acestui sinistru acuzator. Se discuta despre el că este o fiară necruţătoare.

Şedinţa se deschide prin cuvântarea humuleştencei, apoi ia cuvântul acest vajnic apărător al Legii, vestitul procuror Grigore, poreclit „cap de pară”. La primele sale cuvinte: „Aceşti odioşi infractori... Înţelegem cu toţii că ne aşteaptă vremuri grele. Tăcerea mormântală din sală lasă posibilitatea procurorului să se desfăşoare în voie. Continuă cu acuzaţii din ce în ce mai aberante, precum că inculpaţii au dus o viaţă de huzur, au vile şi maşini somptuoase, numeroase bijuterii de mare valoare - şi cere de aceea ca şi soţiile acuzaţilor să fie considerate vinovate, pentru că au beneficiat de toate aceste avuţii cu bună ştiinţă, şi să fie considerate părţi civilmente responsabile.

De data asta însă, neavând ce pierde, cer cuvântul primul şi rog insistent ca onorata Instanţă să menţioneze detaliat „fabuloasele averi” de care face vorbire onorata Acuzare, astfel ca să se vadă unde are dreptate onorata Acuzare şi unde nu. Solicit totodată ca onorata Acuzare să indice provenienţa principalului component (înlocuitorul de cafea) al produsului finit (cafeaua amestec cu înlocuitori) despre care se face vorbire că ar fi fost delapidat. Se ştia că înlocuitorul pentru cafea venea din afara întreprinderii şi era absolut necesar să se cunoască sursa acestui produs, întrucât ea fusese omisă în Actul de Acuzare. Dacă nu exista înlocuitor, nu

exista nici produs finit şi nu putea exista în final nici „delapidare”. Toate solicitările mele nu sunt luate în considerare, iar intervenţia mea nu este menţionată de către preşedinta Completului Instanţei de Judecată în dictarea către grefieră. Cer să se verifice actele şi să se judece drept, mai ales că în Instanţa anterioară mi s-au pus în sarcină anumite fapte pe care se pretindea că le-aş fi comis în momente când lipseam din localitate, fiind în concediu de odihnă. Spun că sunt sigur că ne vom bucura de o judecată dreaptă, aşa cum trebuie să ne întâmple de altfel în cea mai înaltă Instanţă a Statului român. „Onorată Instanţă, zic apoi, nu există decât un singur adevăr, anume că n-a existat niciodată această presupusă delapidare, deci nici prejudiciu adus avutului obştesc, pentru că nu există înlocuitorul de cafea. Sursa înlocuitorului de cafea este probabil «secret de Stat», dat fiind faptul că nu este menţionată în rechizitoriu...”, ţin să adaug, dar sunt somat să mă opresc.

N-aveam să mai compărem vreodată în faţa unei Instanţe Judecătoreşti; aceasta era ultima posibilitate. Urma să primim hotărârea judecătorească în Penitenciar, fără ca noi să fim de faţă la pronunţarea sentinţei. Îmi arunc privirile în sala de judecată şi-l zăresc pe George; alături de el se afla Costel Cenuşe, soţul fostei mele vânzătoare Floricel, care-mi era şi fin. Iar alături de ei se afla bunul meu prieten de la Săcele, domnul Poly. Dintre toţi prietenii mei fără număr, doar el era prezent în acest moment atât de important al vieţii mele. Cel mai bun prieten al meu dintotdeauna, profesorul Ioan Crăciunel, se afla în umbră, din motive numai de noi ştiute.

La locul de muncă mă întâlnesc cu bunul meu prieten Nelu Bănicioiu, care nu arăta prea bine. Tocmai avusese şi el ultima înfăţişare la Tribunalul Suprem şi căpătase 25 de ani închisoare corecţională. Era totalmente prăbuşit moral, pentru că nenorocirile se succedaseră asupra sa cu o viteză ameţitoare. Era şi foarte bolnav; deja îi fusese depistată o tumoră canceroasă la vezica urinară. Acasă, lucrurile luaseră o turnură nedorită. Soţia sa divorţase şi-i ceruse să renunţe în favoarea noului său soţ, Nicolae Zăvoranu, la lumina ochilor lui, micuţa prinţesă Oana, pe care ultimul dorea s-o adopte, pentru a o feri de multe necazuri în viitor, dată fiind situaţia tatălui ei biologic.

Nelu mi-a povestit apoi cu lux de amănunte tot ce s-a întâmplat cu el în perioada scursă din ziua de 8 mai 1984, zi în care stabiliserăm ca în cel mai scurt timp posibil să constituim o mare cafenea pe care, dacă timpurile ne vor permite, s-o numim „La doi camarazi”. Aveam acum în faţă alt om, un om care pierduse o avere de circa două milioane de dolari SUA şi o familie pe care o neglijase mult timp. Încă nu-şi revenise din şocul pe care-l avusese când cei mai apropiaţi prieteni îl arestaseră pe aeroportul Otopeni, la revenirea lui din Italia, şi nu ştia cum să procedeze în continuare, pentru că se afla prins în mijlocul luptei dintre cele două Mafii securisto-comuniste. Nu-şi dădea seama unde greşise, fiindcă, după cum

spunea, fusese, ca tot românul, imparţial. Îi îndopase pe toţi cu de toate şi încă nu înţelegea ce se întâmplase. Pătrunsese adânc în sânul familiei Ceauşescu, avându-l printre clienţii lui de suflet pe însuşi fiul acestuia, prinţişorul Nicu, căruia îi făcea toate hatârurile In materie de băuturi şi ţigări extrafine. Chiar şi cumnatul lui Ceauşescu, Vasile Bărbulescu, se afla printre cei aleşi. Caut să-l îmbărbătez şi să-l asigur că situaţia în care ne aflăm este trecătoare.

Discuţiile noastre erau atent monitorizate, dat fiind că Nelu Bănicioiu era o „rara a vis", iar şeful de la CI, Roşcaliul, dorea să ştie dacă evitarea condamnării la moarte şi a executării lui fusese o hotărâre înţeleaptă sau nu. Astfel intru şi eu imediat în vizorul tuturor factorilor de decizie, alături de amicul meu. Împreună la bine şi la rău, după cum spune o axiomă deja intrată în viaţa de zi cu zi a oamenilor adevăraţi. Dorul de unicul său copil îl măcina pe Bănicioiu, care-mi spunea adesea: „Dragă prietene, ce soartă şi pe mine, să cresc copiii altuia, iar altul să-mi crească unicul meu copil, pe prinţesa inimii mele..." Discuţiile noastre se axau în general pe viitor, pe ce trebuie să facem, dacă vom mai putea, atunci când ne vom recăpăta libertatea. Evitam totuşi să pomenim de Ceauşescu în sens negativ, ci din contră, îl ridicam în slăvi pentru clarviziunea sa, care într-un viitor nu prea îndepărtat îşi va face simţită prezenţa prin emiterea Marelui Decret ce-l va propulsa definitiv în istorie şi în memoria persoanelor private de libertate din toate timpurile. Lucru ce nu a trecut neobservat de cei care se ocupau de monitorizarea noastră.

CAPITOLUL 21

Reîntors în Penitenciar de la procesul de recurs la Tribunalul Suprem al RSR, sunt scos de urgenţă din cameră, fără bagaje, şi dus în biroul şefului Secţiei a III-a, Stelian Constantin. Alături de el se afla CI-stul Penitenciarului, Roşcatul. Un val de căldură mă cuprinde brusc. Ce s-o fi întâmplat de mă bucuram de atâta atenţie?! Mi se adresează direct colonelul Constantin: „Florescule, te urmărim de mai mult timp. Eşti cam nesăbuit la vorbă, dar ai o influenţă deloc neglijabilă asupra colegilor din cameră şi de la locul de muncă. Se pare că mulţi ascultă de tine. Se observă că ai depus multă pasiune în slujba oamenilor pe care i-ai servit. E uimitor la ce rezultate poţi ajunge, atunci când depui pasiune... Te-am chemat aici pentru că vrem să-ţi facem o propunere. Eu şi domnul maior, care desigur că ştii cine este, am hotărât să te numim şef de cameră pe PPD (Punctul de Primire a Deţinuţilor). Vei mai avea un coleg. Sunt trei camere şi sunteţi şase şefi de cameră, toţi cu pedepse mari şi cu infracţiuni economice. Veţi fi câte doi în fiecare cameră şi aveţi obligaţia de a executa întocmai ordinele primite din partea cadrelor Penitenciarului. În caz că le încălcaţi, Bârcea Mare vă paşte (Penitenciar de executare severă a pedepsei). Drepturile însă sunt deosebite: şapte zile la lună de reducere din pedeapsă, vorbitor şi pachet cu alimente săptămânal şi rămânerea definitivă în Bucureşti, localitatea de domiciliu a familiei voastre. Ce zici, te interesează propunerea noastră?”

„Accept, răspund prompt, numai că nu voi fi niciodată informator; dar voi colabora întocmai şi la timp cu cadrele Penitenciarului, în subordinea cărora mă voi afla. Voi informa, voi sesiza imediat orice aspect ce ar putea interesa bunul mers al Activităţii. Consider Penitenciarul ca un loc de depozitare a deţinuţilor, un depozit de deţinuţi privaţi de libertate, şi cred că interesul cel mai mare este să nu existe aici probleme. Desigur că, dacă va ajunge la urechile mele un caz de crimă sau de încălcare gravă a legii, voi considera că-i de datoria mea să sesizez organele în drept.”

Maiorul cel roşcaliu îmi spune că nu trebuie în acest caz decât să cer să ies la raport la el. Răspund „am înţeles”, după care sunt scos din birou pe hol, unde-l întâlnesc pentru ultima oară pe Nelu Bănicioiu, prins în febrila sa activitate de împărţire a hranei deţinuţilor de pe Secţia a III-a Pedepse Mari din Penitenciarul de maximă siguranţă Rahova. N-aveam să ne mai întâlnim niciodată, deşi eu i-am şoptit: A bientôt, mon ami.

De pe hol sunt readus în Camera 85, unde Ciorbă îi şopteşte lui Aurică: „L-ai pierdut pe olteanul tău, merge pe PPD.” îi strâng mâna lui Aurică şi părăsesc Camera 85, plecând în necunoscut. Sunt scos în curte şi aici, alături de încă cinci deţinuţi, sunt dus pe PPD. Cele trei camere (5,6 şi 7) erau nişte săli imense, prevăzute cu bănci de beton. La intrarea în sală se afla doar un singur pat. Urma ca în acel pat să se odihnească unul din cei

doi şefi de cameră, în timp ce colegul său îşi desfăşura activitatea. Unul dormea sau doar se odihnea, celălalt muncea. Activitatea era non-stop, 24 din 24 de ore. Geamurile, care nu se puteau deschide decât atunci când eram singuri, deci foarte rar, erau prevăzute cu jaluzele, iar pe dinafară existau obloane, care în general erau închise. Lumina era în cea mai mare parte artificială şi era asigurată de mai multe neoane.

Sălile aveau circa 12 metri lungime şi 5-6 metri lăţime. Aveau o singură uşă, prevăzută cu grilaje metalice, dublate de uşi masive din stejar. întregul PPD era asigurat, la toate intrările şi ieşirile, de aceleaşi măsuri de protecţie şi pază. Cadrele ce-şi desfăşurau activitatea în interiorul PPD-ului nu erau înarmate, cel puţin nu la vedere, probabil pentru a preîntâmpina unele acţiuni nedorite din partea deţinuţilor.

Primul meu coleg a fost Ion Ivănescu, zis Ciungul din cauza lipsei degetului arătător de la mâna dreaptă. Fusese administrator de bloc pe Şoseaua Olteniţei din Capitală. Fapta sa consta în delapidarea unei sume de circa 300 000 de lei din banii Asociaţiei de locatari al cărei administrator fusese. Avea deja sentinţă definitivă de 11 ani. Cam în aceeaşi perioadă ne sosiseră şi nouă, celor din Lotul Cafea, condamnările definitive şi irevocabile, eu căpătând 11 ani închisoare corecţională, cu un an mai puţin decât condamnarea dată în prima Instanţă. Bieţii mei amici şi colegi, cei ce fuseseră „sinceri" în anchetă, luaseră condamnări pe măsura tâmpeniei lor. Covaci obţinuse 15 ani, e adevărat minimum de pedeapsă, dar nu 7 ani, cât li se promisese.

Ivănescu mai făcuse închisoare, dar pedeapsa anterioară fusese neînsemnată faţă de cea primită acum. Era un om dur, nervos, orgolios şi extrem de încrezut. Calităţile care-l determinaseră pe colonelul Constantin să-l aleagă pentru această activitate erau de altă natură decât cele pe care le aveam noi, ceilalţi cinci şefi de cameră. Fire calmă, binevoitoare şi extrem de comunicativă, eu contrastam puternic cu Ivănescu. Aparent nu ne potriveam, dar alegerea fusese bine gândită. Ivănescu nu asculta de mine şi nici eu de el, dar trebuia ca treaba să meargă bine, altfel o încurcam amândoi.

Ceilalţi colegi erau oameni cumsecade. Unul dintre ei era Florea Albu, colegul de la Panduri al lui Balaci. Având deja o condamnare definitivă la 17 ani, dădea semne de prăbuşire fizică şi psihică în urma traumelor suferite în perioada de cercetări penale, şi acum se căuta să i se asigure o preocupare permanentă, pentru a i se distrage atenţia, pe de o parte, iar pe de alta pentru a i se face o „reeducare" cât mai completă pentru viitor. Om simplu, fără prea multă educaţie, dar bun meseriaş şi extrem de harnic, Florea Albu s-a adaptat foarte repede. Mai era Dumitru Ciolacu, colegul meu de celulă de la IGM, care primise tot 17 ani condamnare, deşi era rudă cu Constantin Olteanu, membru al Conducerii de Partid şi de Stat, dar se afla în recurs extraordinar la Tribunalul Suprem al RSR şi se aştepta să scape în cele din urmă. Apoi era Vasile Moldoveanu, originar din Suceava,

cu o pedeapsă de 17 ani închisoare corecţională, un moldovean şugubăţ, mereu pus pe şotii. Al cincilea se numea Costică M. şi era un fost căpitan de Securitate care declara că ar fi fost şoferul lui Ştefan Andrei pe vremea când acesta era ministrul de Externe al României. Toţi aveam vârste apropiate, între 40 şi 45 de ani.

Principala noastră atribuţie consta în supravegherea şi îndrumarea celor aflaţi în acel loc conform cu regulamentele în vigoare pe atunci în sistemul penitenciar din România cea Multilateral Dezvoltată. La intrarea în cameră, deţinutul era îndrumat spre una din băncile de beton (înainte fuseseră de lemn, dar din cauza ploşniţelor fuseseră înlocuite). Aici, tuturor li se cerea să se dezbrace în pielea goală şi absolut toate articolele de îmbrăcăminte aflate atât pe ei, cât şi în bagaje erau puse pe un umeraş metalic şi duse la etuvă, aflată la început în incinta PPD-ului şi constând dintr-o cameră special amenajată pentru dezinfecţie, mai precis pentru despăduchere, unde exista o instalaţie care producea o temperatură foarte ridicată ce ucidea prădalnicele insecte. Această operaţiune se efectua doar asupra deţinuţilor ce intrau în Penitenciar. Cei din interiorul închisorii, deşi erau, majoritatea, plini de păduchi, nu beneficiau de aşa ceva. Serviciul respectiv fiind foarte scump, se efectua „în dorul lelii", mai mult de mântuială, adică păduchii treceau bine mersi prin etuvă, astfel încât nu era deloc de mirare că tot Penitenciarul colcăia de ei.

În acest interval destul de lung, uneori chiar de 10-15 ore, deţinuţii rămâneau în pielea goală, de obicei tremurând ca varga, deoarece căldura din aceste imense săli lăsa mult de dorit. Doar eram „la răcoare", nu-i aşa?! Cât timp hainele se aflau la despăduchere în faimoasa şi inutila etuvă, bieţii oameni erau duşi în pas alergător la duşuri, unde se puteau spăla, vorba vine, pentru că erau cel puţin patru la un duş. Cine era mai plăpând nu prea avea mari şanse, dar eu, trecând cândva prin aceleaşi încercări, am avut grijă să-i însoţesc întotdeauna pe la duşuri, ca să-i ajut pe toţi să poată beneficia măcar de prima baie (deţinutul care răspundea de duşuri era un fost şef de Complex Comercial din Iaşi, un om de mare omenie, care m-a sprijinit la maximum în această acţiune, acordându-mi mai mult timp pentru îmbăierea acestor nefericiţi ai sorţii, şi mă refer în primul rând la cei mai pricăjiţi). După această operaţiune, deţinuţii reveneau în cameră şi aşteptau mai mult morţi decât vii să le vină hainele de la etuvă. Înainte de baie erau cu toţii tunşi la zero şi bărbieriţi proaspăt de un frizer, de regulă de etnie romă, care, în funcţie de plata pe care o primea, folosea o lamă mai veche sau mai nouă. Săracii şi zgârciţii aveau mult de tras, fiindcă o lamă foarte veche le scotea ochii din cap. După primirea hainelor şi echiparea conform statutului de deţinuţi ai sistemului penitenciar din România acelor vremuri, oamenii erau duşi pe secţiile corespunzătoare situaţiei lor.

Femeile aveau alt statut, ele nu treceau de regulă prin PPD sau, dacă treceau, erau duse în primele camere (1, 2, 3 şi 4), care nu aveau şefe de

cameră permanente. Secţia de femei era condusă de o vajnică dinamovistă, colonel de Miliţie. Multe sportive de performanţă, mai puţin norocoase, îi erau subordonate. În general, femeile deţinute nu se întâlneau cu bărbaţii decât, accidental, când erau la vorbitor. Dacă o coloană de bărbaţi se intersecta cu una de femei, întotdeauna bărbaţii erau întorşi cu spatele şi lăsau să treacă femeile.

La plecarea din Penitenciar, procedurile erau diferite. Când era vorba de eliberări, acestea se executau în mod normal doar de cadre. Cei care plecau pe cursă pentru prima dată sau se aflau în tranzit treceau exact prin aceleaşi proceduri, cu excepţia etuvei. Fiecare deţinut îşi primea tot bagajul aflat în depozitele PPD-ului. Aceste bagaje treceau prin mâinile unor deţinuţi cu experienţă, special instruiţi în acest mod, şi prin ale noastre, ale celor doi şefi de cameră. Orice lucru suspect sau interzis de regulamentele în vigoare care trecea de noi ne putea aduce mari neplăceri (cuţite, foarfeci, lame, diverse spray-uri, săpunuri de lux, ţigări străine etc.).

Toate femeile de pe Secţia I aveau în dotare câte un lighean de plastic, trimis de familie, pentru igiena personală, pentru că apă caldă nu primeau decât sâmbăta, pentru igiena zilnică primind doar câţiva litri de apă caldă, pe care îi foloseau în acest lighean. Ligheanul le însoţea pe deţinute pretutindeni unde erau duse. De aceea, atunci când plecau pe cursă, puneau în spate şi nenorocitul de lighean, pe lângă cele trei sarsanale aflate în dotare (fiecare deţinut poseda câte trei sarsanale: una se afla în permanenţă asupra sa şi conţinea lucruri de strictă necesitate, folosite zilnic; la a doua, ţinută în cambuza camerei de detenţie, avea acces săptămânal: aici punea anumite lucruri, de exemplu conserve, şi stocul strategic de ţigări; la a treia sarsana, aflată în magazia de efecte personale a Penitenciarului, avea acces în anumite perioade ale anului şi numai organizat).

Noi, şefii de cameră, răspundeam la început doar de activităţile ce se desfăşurau în interiorul camerei, pe holuri activitatea fiind supravegheată de deţinuţii „la liber”. Aceşti deţinuţi, cu cel puţin două treimi din pedeapsă executată dintr-o pedeapsă iniţială de până la 10 ani închisoare corecţională şi numai cu infracţiuni economice (numărul lor depăşea jumătate din totalul deţinuţilor din întregul sistem penitenciar din România acelor vremuri), erau familişti, aveau cel puţin zece clase, iar unii chiar studii superioare. Mulţi dintre ei, având o pregătire net superioară cadrelor ce le coordonau şi supravegheau activitatea, îşi făceau treaba cu brio.

Însă un fenomen straniu m-a şocat încă de la început. Printre deţinuţi erau şi indivizi agitaţi, unii chiar cu boli psihice, şi totuşi Justiţia hotărâse să-i aducă la puşcărie. Aceştia erau dopaţi în permanenţă cu barbiturice şi sedative, în special cu Fasconal. Mulţi erau pur şi simplu drogaţi, din sfert în sfert de oră, cu câte o astfel de pastilă ce le crea o stare asemănătoare cu

beţia. Parcă pluteau pe lângă noi, ceilalţi. Dacă nu li se dădeau astfel de medicamente, se aruncau imediat cu capul în grilajele uşilor sau în pereţi, provocându-şi răni, uneori destul de grave. Aşa că onoratele cadre erau aprovizionate din abundenţă cu pastile, ce erau administrate direct de deţinuţii liberi, fără restricţii şi pricepere, fără un consult prealabil din partea vreunui medic. Pe PPD nu exista nici un medic, ba chiar nici un asistent medical; sângele pentru analize, după cum am mai spus, era recoltat de deţinuţi obişnuiţi, fără nici o pregătire sanitară, deşi printre deţinuţi se aflau destui medici sau asistenţi. Mengheluţa cea oacheşă nu dorea să se sprijine pe asemenea oameni, care la un moment dat i-ar fi putut face publicitate nu numai în ţară, ci şi, mai ales, în străinătate. Operaţiunea de recoltare a sângelui se făcea, cum am mai spus, cu o unică seringă, aceeaşi pentru toţi deţinuţii. Noroc că pe vremea aceea încă nu apăruse SIDA.

Către sfârşitul lunii octombrie, părăsesc Penitenciarul, plecând pe cursă, Ilie Balaci (19 ani condamnare), Petre Covaci (15 ani) şi Adrian Vlad (15 ani). Petre Balaşov (6 ani), Nicolae Călina (8 ani) şi Ilie Sandu (7 ani) rămân în Penitenciar, fiind scoşi la „liberi". Aveau deja sentinţe definitive şi irevocabile şi singura şansă - a lor şi a tuturor - era un mare Decret de graţiere şi amnistie. Ceva parcă plutea în aer, însăşi atitudinea cadrelor părea mai binevoitoare. Totuşi cursele erau tot mai numeroase şi intrările de deţinuţi tot mai masive. Arestările nu conteneau, pentru fapte grave sau mai puţin grave, unele reale, dar şi foarte multe închipuite. Predominau arestările pentru fapte economice. IGM-ul trimitea masiv cursă după cursă. Părea că tot comerţul va intra în puşcărie. Toţi fuseseră cercetaţi sub mari presiuni fizice şi psihice. Construirea socialismului victorios cerea multe victime, demonstrând parcă adevărul spuselor lui Winston Churchill: „Nu poate exista socialism fără poliţie politică, poliţie ce se va transforma, inevitabil, într-un fel de Gestapo."

Cu speranţa că totul este o aberaţie şi că în curând se va ajunge la o atitudine mai rezonabilă faţă de comercianţi şi în general faţă de întreaga societate, îmi impun o stare de spirit optimistă, mai ales că şi situaţia familiei se schimbase radical, Marianei fiindu-i încredinţat un mic punct de vânzare pentru alimente în incinta unui şantier de construcţii din cartierul Colentina. Tuturor celor care intră în Camera 5 le adresez un frumos discurs, foarte patetic, spre disperarea lui Ivănescu. Discursul suna astfel:

„Domnilor, la 26 ianuarie 1988, pe porţile tuturor puşcăriilor din România se va arbora steagul alb, iar noi vom ieşi cu toţii prin aceste porţi spre căminele noastre, în libertate. Nu mai avem mult, trebuie ca fiecare până atunci să stea liniştit, să-şi facă treaba, să respecte regulamentele de ordine interioară, să nu ia vreun raport de pedepsire şi deci să evite orice abatere care i-ar putea dăuna la dosar." Printre deţinuţi erau şi unii cu pedepse mari, crime ori mari infracţiuni economice, iar aceştia păreau la început destul de sceptici. Însă, prin repetarea încontinuu a acestui slogan,

vestea s-a răspândit ca fulgerul, mai întâi în Penitenciarul Rahova, apoi, prin cei care plecau pe cursă, în toate penitenciarele din ţară.

Tensiunile dintre mine şi Ivănescu devenind extrem de mari, se face o rocadă şi-mi vine coleg bravul căpitan de Securitate Costică M. Plecat în grabă, Ivănescu uită sub pernă o hârtiuţă în care scria „vă raportez". Deci Ivănescu era un informator sadea, un profesionist! Bineînţeles că eu eram principalul raportat, dar chiar şi unele cadre figurau în fiţuica sa, lucru ce m-a şocat, mai ales că erau cele mai omenoase. Fiţuica nu a ajuns însă niciodată la destinatar, pentru că am distrus-o prin ardere, iar scrumul l-am aruncat la WC. Împreună cu noul meu coleg, hotărâm să nu mai folosim Fasconal pentru aşa-zisa calmare a celor recalcitranţi: cu vorbă bună şi multă putere de convingere, reuşim să ne descurcăm fără acel drog, folosit de Ivănescu pe scară largă. Cadrelor le convenea, căci la noi era linişte şi o atmosferă destinsă, deşi printre deţinuţi erau destui care încă mai cereau aceste pastile. Discuţiile îi făceau pe deţinuţi mai înţelegători; lecţiile de actorie primite de la marii maeştri ai teatrului şi filmului românesc pe care-i întâlnisem îmi erau acum de folos. Costică M., ca orice securist care se respecta, era „mut şi surd", dar mă sprijinea, dat fiind că rezultatele muncii noastre erau extrem de apreciate.

Comandantul PPD-ului, un maior, nu se prea vedea; la „primiri", cadrele erau doi locotenenţi simpatici, drăguţi şi foarte manieraţi, probabil cândva sportivi de performanţă la Dinamo, care urmau amândoi studii de Drept şi de limbi străine, din dorinţa de a-şi depăşi condiţia. Întâmplător, am fost scos eu să le fac curat în birou într-o noapte şi băieţii tocmai îşi făceau cafeaua. Aveau un pachet franţuzesc cu cafea boabe de 250 g. Ştiau cu ce mă ocupasem şi unul din ei mă întreabă: „Florescule, cunoşti boabele de cafea după aspect, le poţi distinge?" „Bineînţeles, domnule locotenent", răspund. „Bine, atunci vino încoace şi spune-ne ce cafea conţine acest pachet", a continuat el, răsturnând jumătate din pachet pe o hârtie albă de scris. Era un melanj din cafele sud-americane, de calitate medie spre acceptabilă. Sortez cafeaua şi pun fiecare bob de cafea la soiul lui, apoi citim cu toţii pe plic. Era exact ce scrisesem eu.

„De când n-ai mai băut cafea, Florescule?" mă întreabă foarte amabil tânărul locotenent. „Din ziua de 18 aprilie 1985, când am fost arestat, zi marcată cu roşu în calendarul vieţii mele. Numele meu era pe Răboj, dar nu suficient de sus!" „Bine, ia şi tu o ceaşcă şi spune-ne părerea ta de profesionist în branşă!" Le spun clar: „E cafea ce bea tot satul şi nu din cea din care bea împăratul. Dacă ne-am fi cunoscut afară, probabil că aţi fi avut ocazia să beţi o cafea împărătească. Soarta a făcut să ne cunoaştem aici, dar speranţa este forţa călăuzitoare a omului şi poate că vreodată ne vom întâlni şi în alte condiţii. A fi om e lucru mare, a fi domn e o întâmplare, zice o vorbă din popor şi dumneavoastră mi-aţi demonstrat că se pot găsi oameni acolo unde te aştepţi mai puţin. Am să vă includ în rugăciunile mele, pentru că sunt convins că Dumnezeu vede şi ştie cine

face o faptă demnă de el. Am trăit momente în viaţă când totul era perfect, iar în noaptea asta domniile voastre mi-aţi readus în memorie acele vremuri. Gestul dumneavoastră vă înnobilează, iar pe mine mă copleşeşte, pur şi simplu."

Printre cadrele inferioare (subofiţeri), erau şi buni, şi mai puţin buni, cum sunt şi oamenii. Cel mai important şi înalt în grad era plutonierul adjutant Gheorghe Ştefănescu, alias „tata Stalin", în prag de pensionare. Înalt, foarte solid, chiar supraponderal, era un om aparent liniştit, dar extrem de sever: un fel de Moş Teacă al puşcăriei Rahova. Toată viaţa şi-o petrecuse în această activitate; îl cunoscuse personal pe vestitul „Berilă, deţinutul perpetuu", ca şi pe celebrii: Caca-Maca, Sile Bese şi Sabie Târâş. Scotea în permanenţă câte un deţinut să-i facă pantofii şi în special câte un şef de cameră, iar eu, care reuşisem să am un dialog cu el, eram „preferatul", şi astfel mai luam câte o gură de aer curat şi-mi răsfăţăm ochii în lumina naturală a zilei. Îmi convenea, pentru că o scurtă perioadă de timp scăpam de fumul înecăcios de la ţigările ce se fumau în cameră.

De o vârstă apropiată, în jur de 48 de ani, era plutonierul major Costică Bulache. Mic de statură, grăsuţ, extrem de elegant, îmbrăcat la patru ace (întotdeauna cu uniforma de comandă călcată, pantofii lustruiţi în permanenţă), extrem de guraliv şi încrezut - aducea cu Dictatorul Benito Mussolini. Era Mareşalul puşcăriei Rahova, iar deţinuţii îi ziceau doar porecla, câştigată dat fiind că, întotdeauna când avea de-a face cu un intelectual, îl scotea din rând şi-l punea să facă câţiva paşi. Bieţii oameni executau ordinul, ce puteau face? Apoi, în gura mare, le spunea tuturor, aidoma lui Mussolini: „Băi, eu ştiu cât de deştept e fiecare după mers; după primii paşi, eu ştiu cu cine am de-a face." Mulţi chiar se amuzau şi-i făceau jocul, căci el chiar credea în calităţile sale de mare psiholog. Un fost procuror însă, sărindu-i ţandăra, i-a zis totuşi: „Da' pe dumneavoastră, domnule plutonier-major, vă verifică cineva?" „Ce ai fost, mă, afară?" îl întreabă Bulache. „Procuror", răspunde acesta. „Ei vezi, acum eşti hoţ ca ăştilalţi, iar eu sunt ceea ce sunt, pentru că respect legile ţării. E suficient?!" Amuţit, bietul procuror se întoarce în rând, cam abătut.

Dintre cei tineri, se remarca în mod deosebit plutonierul Bulică, copia fidelă a lui Bulache, dar mereu pus pe harţă. Proaspăt căsătorit, venea săracul mereu zgâriat pe faţă, motivând că lama de ras ar fi de vină, dar se puteau lesne observa gheare de felină umană. Nevastă-sa era o adevărată tigroaică, o urmaşă din flori a neamului marelui boier Petre Carp, supranumit „uriaşul din Tibăneşti", cel ce avusese curajul să-i adreseze Regelui Carol I faimoasa frază: „Sire, mă rog lui Dumnezeu să mâncăm bătaie." Aşa povesteau colegii săi, în clipe de răgaz (erau şi astfel de clipe). Extrem de sever, intolerant, dorea să urce cât mai repede pe treptele ierarhiei militare. Îndoctrinat la maximum cu Marea învăţătură marxisto-leninisto-ceauşistă, era pentru toţi un pericol, aşa că nici un coleg nu-l lua niciodată peste picior.

Doi oameni erau însă deosebiţi. Unul dintre ei, de o mare bunătate sufletească, dar serios şi sever, era plutonierul Urianu. Celălalt subofiţer, un bărbat frumos, de statură medie, cu păr buclat şaten, era numit de toţi „Cocoşel”. Mereu cu zâmbetul pe buze, binedispus în permanenţă, glumeţ, foarte apropiat de deţinuţi, în special de cei cu care lucra, iubitor de oameni ca şi Urianu, niciodată nu se enerva şi nu ridica tonul. Toţi deţinuţii îl ascultau, chiar şi cei catalogaţi drept periculoşi, care, dacă nu erau provocaţi, nu reacţionau nici ei.

Vizavi de PPD era Secţia I pentru femei şi uneori se vedeau printre jaluzele, atunci când obloanele erau trase, bietele deţinute, şi ele într-o stare deplorabilă. Un aspect însă m-a frapat. Fiind deţinut „la regim” şi fiind, în special, şef de cameră la PPD, aveam dreptul la 500 ml lapte pe zi. În general, mergeam eu să iau laptele de la bucătăria Penitenciarului, dus de un subofiţer sau de câte un „liber”. Am observat astfel că, în faţa porţilor Secţiei I Femei, erau scoase bidoanele în care se aducea mâncarea şi care se returnau aproape pline (mâncarea, fiind foarte proastă, nu se consuma şi era dusă ca hrană pentru porcii din crescătoriile anexe ale Penitenciarului). Carnea de calitate a acestor porci era preparată la popota cadrelor din Penitenciar, ba se vorbea că exista şi o măcelărie care-i aproviziona pentru acasă pe bravii slujitori ai legii din puşcărie.

I-am raportat plutonierului Urianu (singurul care nu avea nici o poreclă) şi acesta a fost de acord ca hrana neconsumată de deţinutele de pe Secţia I s-o luăm noi, pentru deţinuţii ce veneau de pe cursă extrem de înfometaţi. Bieţilor deţinuţi, unii sosiţi după un drum de două-trei zile, parcurs doar cu puţină hrană rece, la sosirea în Penitenciar nu li se punea imediat masa, aveau adeseori de aşteptat ore bune. Efectul a fost benefic, iar rezultatele s-au cunoscut. Deja se ştia de mine peste tot. Toţi doreau să ajungă de pe cursă la Camera 5 de pe PPD. Aici, nou-veniţii erau întâmpinaţi de mine cam aşa: „Bine aţi venit, domnilor. Vă doresc fiecăruia o şedere cât mai suportabilă; de asemenea, şi rezolvarea cât mai urgentă a problemelor pentru care va aflaţi aici. O ciorbă caldă, o mâncare caldă, o bucată de mămăligă se găseşte pentru cei înfometaţi.”

În noiembrie, la vorbitor, Mariana îmi spune că fusese demolat tot cartierul Dudeşti. Părinţii mei în vârstă fuseseră mutaţi forţat într-o noapte, astfel încât multe lucruri n-au mai putut fi încărcate, rămânând în casa ce urma să fie demolată. În noaptea de 10 spre 11 noiembrie, este demolată Biserica Sfânta Treime. Din ordine superioare, s-a trecut cu buldozerele peste biserică. Deşi tatăl meu şi fratele său, unchiul Dorel, luaseră legătura cu preotul-paroh al Bisericii Sfânta Treime, Constantin Dăscălescu (nume predestinat, parcă), cât şi cu Ilie Mihăilescu, protopopul Protoieriei a III-a a Capitalei, pentru deshumarea osemintelor bunicului lor, fostul preot-paroh Nicolae Popescu, nu reuşesc să obţină aprobarea, iar mormântul este ras de pe faţa pământului cu lamele buldozerelor. „Sfânta Biserică” condusă de înalt Prea Fericitul Patriarh Teoctist neimplicându-se,

cei doi preoţi îngropaţi în curtea bisericii dispar, odată cu rămăşiţele acestor morminte, în groapa de gunoi a Capitalei din comuna Glina, împreună cu obiectele de cult şi icoanele dăruite de ctitorii Bisericii Troiţa, aflate în interiorul altarului.

În luna decembrie, vine o cursă de la Penitenciarul de maximă securitate Poarta Albă, în general un penitenciar pentru deţinuţii recidivişti şi foarte periculoşi. Printre ei, un domn mai în vârstă, de 55-60 de ani. Cu ochelari de baga, cu lanţuri la picioare (lucru prevăzut numai pentru deţinuţii periculoşi). Persoana părea foarte distinsă şi, deşi era în zeghe, întreaga sa înfăţişare degaja un aer de superioritate umană. Mă scol în capul oaselor şi-l invit să se aşeze pe pat. Costică M. era de serviciu, era perioada mea de odihnă. Îl întreb cine este şi-mi răspunde că este medic primar chirurg, că lucra la Spitalul Clinic Colentina din Capitală şi că se află în puşcărie pentru un avort făcut unei asistente din subordine, fără urmărirea unui beneficiu material. Una dintre colegele acesteia îi turnase şi bietul doctor fusese imediat arestat şi condamnat la 6 ani închisoare corecţională. Doctorul Bogdan V. căpătase pentru mai multe avorturi, făcute însă pentru avantaje materiale, doar 4 ani condamnare şi beneficiase de Decretul din vara anului 1986, ce prevedea graţierea faptelor de până la 5 ani inclusiv. Anul în plus dat de Instanţa de Judecată a înaltei Justiţii române făcuse ca doctorul să nu poată beneficia de acel decret. „Bine, domnule doctor, dar de ce sunteţi în lanţuri?!" „Domnule, îmi zice, am fost folosit ca medic la Poarta Albă şi am protestat împotriva unor tratamente contraindicate, ba chiar criminale, la care erau supuşi unii deţinuţi. Le-am spus că după ce am să ies din puşcărie am să anunţ Europa Liberă şi Vocea Americii şi m-au pus imediat în lanţuri. Şi iată-mă aici, în tranzit, către Penitenciarul de maximă securitate Colibaşi. Şi sunt, domnule, prieten de familie cu ministrul Ion Ceauşescu, fratele şefului Statului. Soţia mea este director în Ministerul Chimiei şi a avut mulţi ani relaţii de colaborare, ba chiar şi de prietenie, cu însăşi Elena Ceauşescu... Acum ce să fac? Îmi ajut şi eu aproapele! Bieţii oameni, hoţi, hoţi, dar sunt şi ei oameni, domnule! Îi îndoapă cu Fasconal, câte 15-20 de pastile pe zi, efectiv îi omoară, domnule! Unii dintre cei pe care i-am îngrijit mă întrebau ce pot să facă pentru mine, că sunt săraci lipiţi, şi până la urmă m-au învăţat să-mi protejez maşina ca să nu poată fi furată. Mi-au explicat toate metodele folosite în spargerile de maşini şi case şi, când ies de aici, am să împărtăşesc ce am aflat colegilor şi prietenilor mei, inclusiv lui Ion Ceauşescu, dacă oi mai ieşi însă..."

Îi mărturisesc gândurile mele cu privire la un mare Decret de graţiere şi amnistie, iar el îmi răspunde: „Ia mai lasă-mă domnule, eu vreau acum să-l dea, în 30 decembrie, că se fac 40 de ani de Republică. Nu cred că Ceauşescu o să se facă de oaie şi o să-l dea de ziua lui! Ce, e mai important el decât Republica?!" „Domnule doctor, atunci poate va împăca şi capra, şi varza şi va da două decrete." „Vezi-ţi, domnule, de treabă, zice domnul

doctor, că şi aşa vorbeşte lumea afară: iar a dat drumul la hoţi! Şi eu gândeam aşa înainte, dar acum, când sunt unde sunt, aştept un decret «ca mortul colacul», cum zic oltenii." Bietul doctor a fost dus direct pe Secţia a V-a Specială, fără să se scoată lanţurile de la picioare. Celorlalţi deţinuţi, cu adevărat periculoşi, li se scoteau totuşi când erau duşi pe secţie.

În ziua de Crăciun, pe 25 decembrie 1987, soseşte o cursă de la Colibaşi. Printre numeroşii deţinuţi, e şi un tânăr preot de la Buzău. Se afla în detenţie pentru o delapidare de 175 000 de lei, din banii bisericii în care activa ca preot ajutător, alături de un bătrân preot-paroh. Banii dispărând, măgăreaţa a căzut pe preotul cel tânăr. Tribunalul Judeţean din Buzău îl condamnase la doar 4 ani, dar Procuratura Generală făcuse recurs, considerând că pedeapsa era „prea mică".

La un moment dat, Costică M., neputând dormi din cauza vacarmului (erau peste o sută de deţinuţi, dublu faţă de capacitatea iniţială, majoritatea romi), le zice: „Bă, care ştii să cânţi?" Din fundul sălii se aude un glas de heruvim, aşa-numitul „glas opt" în sistemul bizantin ortodox, glas ce cu greu poate fi întâlnit în rândurile slujitorilor bisericii. Costică se ridică în capul oaselor şi întreabă: „Ce-i asta, băi husenilor?!" „Lasă-l, Costică, să cânte, că Dumnezeu ni l-a trimis!" Toată lumea tace, ţiganii amuţesc, iar tânărul preot, văzându-se încurajat, se desfăşoară cu toată energia, ţinând întreaga slujbă de Crăciun conform canoanelor Bisericii Ortodoxe. Glasul său răsună în tot PPD-ul; vin toţi deţinuţii „liberi" şi stau drepţi în faţa uşii camerei 5, ascultând cu evlavie slujba de Crăciun. În spatele lor, plutonierul-adjutant Gheorghe Ştefănescu priveşte contrariat, dar nu tulbură liniştita adunare. Era şi el impresionat. Mai târziu, Cocoşel îmi zice: „Ce-a fost, măi, la voi, în Camera 5, cu slujba de Crăciun, de-au căzut cu toţii pe spate?! Toată lumea ştie, dar nimeni n-a zis nimic. Nu s-a mai întâmplat aşa ceva niciodată, de când sunt eu pe aici."

Pe 30 decembrie 1987 nu avem nici o cursă. Ceva se întâmpla! Pe seară, ne parvine vestea că Ceauşescu dăduse un Decret de graţiere şi amnistie asemănător cu cel dat anterior, în vara anului 1986. Cu câteva zile înainte, sosise un transport din Capitală, cu deţinuţi cu furtişaguri minore. Printre cei sosiţi, un tânăr înalt, foarte frumos, blond şi cu mâini „de pianist". Impresionat de frumuseţea sa, îl întreb: „Cu ce faptă eşti?" „Ciorditor!" îmi zice. „Ce etnie eşti?" îl întreb apoi. „Român de viţă veche, din neamul răzeşilor lui Ştefan cel Mare, dar am mulţi prieteni din neamul lui Raj Kapoor. Cu toţii suntem şuţi de buzunare. O viaţă de boier: gagici, baruri, hoteluri la munte şi la mare. Ne distrăm, frate, grupa mare; punem balerinele să ne lingă degetele de la picioare. E mişto! Spargem tot ce scoatem." „Bine, măi, dar acum eşti la pârnaie, acum lingi tu degetele colegilor de cameră!" „Nu ne lasă tăticul nostru Nicolae Ceauşescu; pe 30 decembrie dă un Decret de graţiere şi ieşim cu toţii afară! Marfă! E de-al nostru, şi el a făcut pârnaie şi ştie că nu e bine. Ne iubeşte!"

Printre primii eliberaţi a fost şi tânărul Gabriel, în vârstă de 19 ani,

unul dintre şuţii care aveau să uimească o lume întreagă. „Vezi, măi Gaby, să nu mai vii pe aici!” „O să am grijă, unchiule” (ţiganii, când au de-a face cu o persoană de sex masculin, se adresează astfel: când e mai tânără, îi zic „nepoate”, când e de o vârstă asemănătoare îi zic „frate”, iar când e mai în vârstă îi zic „unchiule”) - şi-mi dă tot bagajul lui, spunându-mi: „Ia-l, unchiule, şi dă-l la alţii care au nevoie, că eu diseară sunt la Melody Bar.” Nu mică mi-a fost însă uimirea când, către mijlocul lunii ianuarie 1988, mă trezesc pe PPD, printre nou-sosiţii de la Secţiile de Miliţie din Bucureşti, cu tânărul şuţ de buzunare Gaby. „Ei, măi Gaby, e bine acum? Cu ce te-ai ales?” „Unchiule, am fost trei zile «Boieru' Bibescu»! De rest are grijă tăticul nostru, care ne iubeşte pe toţi, ca şi pe el însuşi.” „Bine, măi Gaby, dacă zici tu, aşa o fi”, i-am zis şi eu.

Într-una din zilele lunii decembrie 1987, venise un lot cu deţinuţi de la Spitalul Penitenciar Jilava, iar printre ei se afla Relu, bietul meu prieten şi vărul Marianei, fostul şef al magazinului Gostat din Hristo Botev 3, cu lanţuri la picioare, lucru ce m-a surprins enorm. „Ce-i cu tine, Relule, şi de ce ai lanţuri la picioare?” „Sunt acuzat că am corupt cadre ale Securităţii Statului!” „Cum asta?!” „Păi a fost filmat prietenul şi colegul meu de la Bălceşti, Mitică P. Mi s-au prezentat nişte fotografii cu el de la mare.” „Ei şi?” „Sunt acuzat că l-am corupt!” „Şi nu-i adevărat?” „Cam este, dar nu e vorba numai de el, ci şi de şeful lui şi de mulţi alţii de la Securitate, şi acum uite-mă aici, în lanţuri. Mi s-a spus să fiu sincer şi să spun tot şi uite ce-am păţit! Nici nu-i mai bag în seamă de acum încolo. O să vadă ei cine-i Relu! Ai o bucată de pâine, dragă prietene?” mă întreabă. „Da, prietene, ia o pâine întreagă şi două conserve.” Şi bietul Relu pleacă direct pe Secţia a V-a Specială, ca unul dintre cei mai periculoşi infractori ai României Socialiste Multilateral Dezvoltate.

Aflu că printre cei care se eliberaseră cu Decretul din 30 decembrie 1987 se afla şi Relu. Văzându-l că pleacă acasă, m-am bucurat foarte mult. Ne-am luat „la revedere în libertate”. După acest incredibil fapt, trec la o propagandă făţişă: susţin speranţele tuturor deţinuţilor în emiterea cât mai curând posibil a unui mare Decret de graţiere şi amnistie. La început a circulat ca un zvon, dar se spune că zvonurile care îmbătrânesc devin mituri, şi astfel mai toată lumea puşcăriilor din România acelor vremuri era cu numele meu pe buze. Devenisem eu însumi, fără voia mea, un mit, iar vorbele mele, lansate prin cei care trecuseră prin Camera 5, contribuiau la întreţinerea acestui mit şi a speranţelor legate de el.

Cursele continuau să fie tot mai numeroase. Dacă Rahova adăpostea dublul capacităţii sale, celelalte penitenciare din ţară se aflau într-o situaţie şi mai gravă. Pe la mijlocul lunii ianuarie 1988, activitatea era tot mai intensă pe PPD. Atmosfera din cameră era aproape la fel cu cea de la IGM din punct de vedere al toxicităţii: sutele de deţinuţi care treceau non-stop prin cele trei camere creaseră o atmosferă de infern, înceţoşată de fumul ţigărilor. Nu se puteau lua măsuri, deoarece toată lumea dorea „să

fie linişte", ca totul să se desfăşoare fără incidente. Mai-mai să renunţ! Dar şi dacă ajungeam pe Secţie, cine ştie unde nimeream! Aici eram totuşi şef de cameră, iar la bucătăria Penitenciarului îl întâlnisem pe fostul bucătar-şef de la Intercontinental, Gheorghe Ştefănescu, care mă servea adesea cu câte o friptură la grătar şi cartofi prăjiţi, iar lapte aveam aproape zilnic câte doi litri, întrucât colegul meu Costică M. nu era amator de lapte.

După ziua de 20 ianuarie, cursele se răresc, iar după 24 ianuarie (Ziua Unirii), chiar încetează. De când mă aflam pe PPD, mulţi mă priveau cu neîncredere, iar unii „liberi" şi cei cinci şefi de cameră chiar glumeau pe seama mea. După 24 ianuarie însă, liniştea nefirească aşternută peste PPD şi probabil peste tot Penitenciarul îi făcea pe toţi să se întrebe: nu cumva Florescu a avut „gura aurită"?! Aceeaşi atmosferă domnea deja şi în ţară. Vestea cea minunată „lansată de unul Florescu" se răspândise deja prin toate puşcăriile României Socialiste. Aveam să aflu că şi pe Secţia I Femei numele meu era deja cunoscut. Cine eram eu totuşi?! Eram unul dintre ei, nimic mai mult; eram un om printre oameni aflaţi într-o situaţie limită a vieţii lor.

Ziua de 26 ianuarie debutează normal. Era ziua Şefului Statului, a Geniului Carpaţilor, care împlinea problematica vârstă de 70 de ani. Peste 10 ani urma să împlinească 80; oare sănătatea şi timpurile îi vor mai permite să facă gestul istoric ce avea să-l propulseze în fruntea „marilor binefăcători" ai hoţilor de pretutindeni?!

Nimeni nu ne adresează nici un cuvânt. Cadrele nu se deranjează să ne viziteze. Purtăm discuţii prin grilajul de la uşa camerei cu deţinuţii „liberi". Unul dintre aceştia, un moldovean din Huşi, mă întreabă: „Ce facem, domnule Florescu, plecăm acasă? Am cinci copii şi tare m-aş bucura dacă s-ar întâmpla ceva bun şi pentru noi, de data asta!" „Domnule Ion, peste câteva zile te vei afla în acceleratul de Huşi, în drum spre minunata dumitale familie." „Să te audă Dumnezeu", îmi zice şi-mi aduce câteva mere trimise de acasă.

Spre seară, subofiţerul Cocoşel vine şi, dezinvolt, ne strânge pe toţi şase în Camera 5 şi ni se adresează astfel: „Băieţi, aţi pus-o! A dat Ceauşescu un mare Decret, cum nu s-a mai dat şi probabil n-o să se mai dea niciodată. Plecaţi cu toţii acasă. Nu mai este exceptată nici o pedeapsă. De data asta este vorba de un «Decret istoric». Este intitulat Decretul nr. 11. Ţineţi minte numărul ăsta, fiindcă din acest moment a intrat deja în istorie. Ceauşescu, ca de obicei, a luat-o înaintea tuturor, aducând bucurie în casele a sute de mii de români, dar şi îngrijorare, ba chiar spaimă în sufletele mai multor milioane de compatrioţi, dar ce contează, azi e o zi istorică, o zi cum nu va mai fi, în vecii vecilor. Amin!" Atunci nimeni nu avea de unde şti ce importanţă va căpăta acest număr, 11, în istoria întregii omeniri. Mai târziu însă, vin „clarificări". Se acordă „amnistie generală" pentru toate faptele având pedepse de până la 10 ani inclusiv. Cele de până la 20 de ani urmau să fie graţiate cu jumătate din pedeapsă,

iar pedepsele capitale erau comutate în 20 de ani închisoare corecţională.

Un val uriaş de strigăte de bucurie răzbate până la noi. Se aude, la un moment dat, din gâtlejurile a peste zece mii de deţinuţi, o urare clară: „Trăiască Tăticul nostru, Nicolae Ceauşescu, părintele hoţilor! Să-i dea Dumnezeu sănătate şi viaţă lungă, ca să mai dea şi altora sau chiar nouă, dacă ne-om întoarce aici!" Majoritatea îşi jurau pe loc că vor pune poza lui la loc de cinste în casă, ca pe o icoană; printre ei şi bunul meu coleg şi prieten Florea Albu. Mă cutremur! Cine ne adusese acolo, nu Ceauşescu? Îl întreb consternat. „Cum poţi gândi aşa tocmai tu, care ai avut noroc să străbaţi întreaga Europă şi o mare parte din Asia?!" „N-are importanţă, plecăm acasă! Ce mai, cât am făcut, am făcut; săruta-i-aş picioarele lui Nea Nicu!" „Bravo, Florică! Halal să-ţi fie!", îi zic sub privirile senine şi fericite ale tuturor celor de faţă.

Decretul produce o mare vânzoleală. Nu se mai auzea om cu om. O mare fierbere cuprinsese tot Penitenciarul. Din ziua de 27 ianuarie, orele 15.00, se revarsă puhoaie de deţinuţi pe PPD, câte 300 pentru fiecare cameră. Erau cei cu pedepse mici, de până în 10 ani, şi cu sentinţe definitive şi cei a căror încadrare juridică nu depăşea 10 ani. Trebuiau îmbăiaţi şi îmbrăcaţi cu haine civile. Aceste haine, dacă erau şifonate, trebuiau urgent călcate. Se aduc imediat în toate camerele numeroase aparate de călcat, fiecare deţinut fiind obligat să-şi calce hainele, altfel neputând părăsi Penitenciarul. Este amprentat din nou fiecare deţinut de către subofiţerii de pe PPD, cu ajutorul nostru, al şefilor de cameră. Iar sunt cuplat în această operaţiune cu Ion Ivănescu.

La un moment dat, printre deţinuţi, un tânăr medic chirurg din Timişoara, prins la frontieră şi pedepsit cu 2,5 ani de închisoare pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei, ajunge în faţa noastră pentru operaţiunea de amprentare. În acelaşi moment, pixul plutonierului Bulică se defectează, acesta aflându-se în imposibilitatea de a întocmi actele de eliberare a deţinuţilor. Doctorul îi întinde un pix frumos de argint şi-i spune: „Păstraţi-l ca amintire din partea mea." Bulică îi zice mulţumesc şi continuă treaba.

Printre cei puşi în libertate se află şi medicul de la Spitalul Clinic Colentina. De data asta, doctorul cu ochelari de baga, intrat pe PPD cu lanţuri la picioare direct de pe Secţia 5 Specială, pleacă precum un lord. Îl întreb totuşi: „Şi acum ce veţi face, domnule doctor? Vă veţi ţine promisiunea cu Naţiunile Unite şi cu Europa Liberă?" „Mă mai gândesc, îmi răspunde. N-aş mai vrea să intru în conflict cu cei ce conduc Statul. Cred că la vârsta mea este suficient, m-am lămurit cum stă treaba. Ştii cum se spune: capul plecat, sabia nu-l taie." Ne luăm „la revedere în libertate".

Pleacă acasă şi şuţul de buzunare Gabriel, alias „Pianistul". „Ei, copile, ce-o să faci, te laşi de meserie?" „Unchiule, îmi răspunde, cât e Ceauşescu-n floare, nici în suflet nu mă doare! El e Tăticul nostru, Zeul Hoţilor. N-am treabă. Ia sarsanaua asta, cu toate cele de trebuinţă unui deţinut, poate

găseşti cui s-o dai! Bye-bye, unchiule! Eu nu mai dau pe-aici în veci!”

Pleacă şi prietenii mei şi totodată foşti colegi, Nicu Călina, Ilie Sandu şi Petre Balaşov. Cu ei şi marele om Isaac Abramovici, mai jovial ca oricând. Privindu-l, îmi aduc aminte de „căţaua” olteanului din poveste, care după ce a trecut Oltul forţată de împrejurări, fiind legată de oiştea din spate a căruţei, zicea, scuturându-şi apa de pe ea: „O făcui şi p'asta, o făcui şi p'asta...”

Pleacă, în sfârşit, şi Gheorghe Piţigoi. Instanţa de fond a Tribunalului Suprem îi dăduse în final 8 ani şi fusese amnistiat. „Îţi mulţumesc, domnule Florescu, îmi zice, că nu m-ai lăsat să mă omor şi că nu m-ai turnat.” „Să fii sănătos, măi Piţigoi, mergi cu Dumnezeu. La revedere în libertate”, îi zic şi uşa se închide în urma lui şi în faţa mea. Lotul „de liberare” venea zilnic pe PPD în jurul orelor 14—15 şi ultimul deţinut părăsea Penitenciarul în jurul orelor 12, a doua zi.

Făceam rapid puţină curăţenie, apoi ne pregăteam să primim lotul următor; şi tot aşa timp de şapte zile şi şapte nopţi. După cele şapte zile, frânţi de oboseală, nici unul dintre noi neputând să închidă un ochi, suntem scoşi la plimbare şi lăsaţi circa o oră să ne plimbăm în aerul curat din curtea interioară de pe Secţia a II-a; apoi suntem readuşi în camere, care între timp fuseseră aerisite, şi lăsaţi două zile şi două nopţi să dormim cât vrem, fiind sculaţi doar ca să mâncăm. După circa trei săptămâni, din cei aproape 11 000 de deţinuţi rămăseseră doar 400, cei cu pedepse mari. Majoritatea celor cu pedepse mari şi care aveau infracţiuni economice fuseseră scoşi la „liberi”; acum erau „oameni de încredere”, se putea conta pe ei (majoritatea foşti gestionari de unităţi comerciale, economişti, directori de întreprinderi economice).

Printre cei care părăsiseră puşcăria se aflaseră şi cei trei oameni de bază ai Secţiei a III-a Pedepse Mari, Bogdan, Ciorbă şi Aurică. Ispăşiseră cu toţii jumătate din pedeapsă, ba chiar mai mult. Locul lui Ciorbă l-a preluat prietenul meu Nelu Bănicioiu, dar se pare că pentru scurt timp, căci starea lui de sănătate a impus transportarea sa de urgenţă la Spitalul Penitenciar Jilava. Unul dintre cei veniţi cu câtva timp în urmă de pe cursă în lanţuri, şi care a fost eliberat în prima zi, fusese fostul vinar de la Obor (str. Pantelimon 20), component de marcă al Lotului Ştefănescu. Executase deja 10 ani dintr-o pedeapsă de 25 (20 de ani plus 5 ani pentru „circumstanţe agravante”). Căzând pedeapsa iniţială, căzuse şi cea suplimentară. Stătuse numai în locuri de „strictă supraveghere” şi numai în lanţuri, din care 6 ani numai pe Secţia a V-a Specială.

De la el am aflat că istoria Lotului Bacchus a început de la o foarte frumoasă femeie pe nume Elena, o blondă cu ochi albaştri pe care vărul lui, Gheorghe Ştefănescu, a aruncat-o în braţele lui Dumitru Bălătică, primul secretar PCR al Sectorului 8 din Capitală. Aceasta primise mai multe bijuterii de valoare din partea bravului prim-secretar PCR. Sursa bijuteriilor fiind însuşi marele Ştefănescu, întreaga breaslă a vinarilor din

România a trebuit să plătească afrontul adus onoarei şi prestigiului Partidului.

Fostul vinar de la Obor avea circa 60 de ani şi arăta foarte bine după cât suferise; era, în special, foarte echilibrat psihic. O vorbă a lui îmi este şi acum adânc înrădăcinată în minte şi n-am s-o uit niciodată: „Soarele răsare uneori şi pentru un câine." În tragedia vieţii sale, marele lui reazăm fusese credinţa în Dumnezeu. Era convins că aceia care luptă trăiesc. „Dacă ai capul din ceară, nu trebuie să te plimbi prin soare", spunea. Uneori cea mai bună salvare, mai spunea, este să renunţi la tot, cu excepţia credinţei în Dumnezeu şi în familia ta. Credea că adevărata iubire este mai presus de orice umilinţă şi era ferm convins că, dacă îmbraci un porc în rochie, tot porc rămâne. Îşi iubea mult familia (şi avusese şansa ca familia să-l iubească la fel de mult) şi afirma că fără familie nu trăim, ci doar existăm. Convingerea lui era că nu este hoţ cel care fură de la alt hoţ, dar în cazul când acesta din urmă este Statul trebuie să fii foarte atent, pentru că Statul nu suportă concurenţa. Susţinea că nu contează ce cred oamenii, ci doar ce crezi tu, iar banii nu înseamnă nimic în viaţă decât vanitate. Era încrezător în viitorul lui şi al familiei sale, ştia ce trebuie să facă şi era cât se poate de convins că va reuşi. Despre Justiţia română avea o părere clară, şi anume: „Doi jurişti, trei păreri", aşa că, spunea, românii trebuie să se ferească de propria lor Justiţie. Animalul pe care nu-l suporta era bietul şarpe şi mai ales pe cel „de dudău", care nu-i odios pentru că muşcă, ci pentru că se ascunde. (În detenţie citise mult din Iorga şi-i plăcuse această cugetare a renumitului savant.) Spunea că, dacă nu ai linişte sufletească, nu ai nimic; şi că atunci când îmbătrâneşti trebuie să fii foarte răbdător; şi că din cenuşă ies întotdeauna numai lucruri bune. El mi-a încredinţat câteva reţete de vin pentru consum personal, reţete pe care le-am experimentat mai târziu cu succes.

Spre sfârşitul celor două zile de repaus, Ivănescu intră în conflict cu Bulică, refuzând să meargă la plimbare în curtea interioară a Penitenciarului. Ultimul îi face imediat raport de pedepsire. Prompt, Ivănescu cere să fie scos la raport la şeful Securităţii Penitenciarului. Cererea lui este admisă, iar eu sunt chemat la maiorul cel roşcaliu, şeful CI-ului. Ivănescu îl reclamase pe plutonier că luase „mită" un pix din argint de la un doctor care se eliberase, în prezenţa mea. Sunt întrebat „dacă e adevărat". Răspund că, într-adevăr, doctorul respectiv „l-a împrumutat" pe domnul plutonier cu pixul de care se face vorbire, dar subofiţerul i l-a restituit. „Sigur?" mă întreabă maiorul. „Sigur, domnule maior", răspund categoric. Şi astfel bietul Bulică scapă de acuzaţie.

În Penitenciar se aşterne o linişte de mormânt. Secţia a II-a şi Secţia a IV-a se închid pentru dezinfecţie. Se începe cercetarea dosarelor celor rămaşi în detenţie; fiecare deţinut trece prin faţa unei comisii de la Direcţia Generală a Penitenciarelor şi i se spune în ce situaţie este. Aflu că eu urma să fiu eliberat în vară, lucru cu adevărat îmbucurător, dat fiind că

deja mă obişnuisem cu gândul că abia în 1994 voi putea fi eliberat condiţionat.

Către sfârşitul lunii februarie, încep să sosească primii noi deţinuţi, unii aflaţi „pe goană”, adică daţi în urmărire generală pentru sustragerea de la cercetarea penală, motiv pentru care nu putuseră beneficia de prevederile respectivului Decret, chiar dacă mulţi dintre ei se predaseră imediat după emiterea acestuia, fiind imediat încarceraţi. La începutul lui martie soseşte şi tânărul şuţ de buzunare Gabriel, spăşit, dar încrezător că va ieşi iarăşi afară. „Ce-ai făcut, măi băiete? Chiar aşa de repede te-au prins?! înseamnă că nu eşti de meserie!” „Ba da, unchiule, dar m-au dat în gât tovarăşii mei de faptă.” „Bine, ia-ţi sarsanaua, că încă n-am reuşit s-o dau cuiva.” „Ce bine, că n-am nici o ţigară, pe Secţie (Secţia de Miliţie unde fusese depus la arestare) nu mi-a venit mama, să-mi aducă ţigări, cică s-a săturat de mine, deşi sunt unicul ei copil.” „Uite, măi Gaby, ia şi de la mine mai multe, dar să ştii că de data asta o să faci pedeapsa până la capăt, fiindcă «Tăticul vostru» mai are şi alte lucruri de făcut decât să dea decrete unul după altul.” „Nu cred, domnu' Florescu; Nea Nicu e băiat bun, nu ne lasă aici să putrezim. Aşteptăm cu interes cel de-al XIV-lea Congres...” „Bine măi Gaby, crede în continuare, dar pregăteşte-te pentru o detenţie mai lungă un pic”, îi zic.

Decretul nr. 11 paralizase întreaga activitate economică a Penitenciarului. Uzina Metalurgică era deja închisă. Secţia Flacăra şi Marochineria funcţionau la „cota de avarie”, doar cu câţiva deţinuţi. La exterior începeau lucrările agricole, iar deţinuţii constituiau principala forţă de muncă, atât bărbaţii, cât şi femeile. Într-o dimineaţă, suntem luaţi toţi şase şi duşi, împreună cu alţi deţinuţi la „liberi”, la o fermă de Stat din comuna Bragadiru, de lângă Bucureşti. În contact cu câmpul, cu iarba verde din jur, ne simţim alţi oameni. Priveliştea ce ni se înfăţişa era dumnezeiască: natura revenea la viaţă şi, odată cu ea, şi noi ne simţeam ca nişte nou-născuţi. Scăpaţi de încleştarea zidurilor puşcăriei, imensitatea câmpului din faţa noastră ne trezeşte în suflet un profund sentiment de fericire. Eram cuprinşi cu toţii de o bucurie fără margini, când la noi vine un subofiţer şi întreabă: „Care eşti bă Florescu?” „Eu!” „Ia-ţi bagajul şi hai cu mine. Am venit cu o dubă de şapte tone doar pentru tine. Eşti mare marcă, se pare. Cică s-a făcut o greşeală cu tine. Tu nu trebuia să vii aici. Revii pe PPD. Sunt ăştia înnebuniţi, ce dracu le-ai făcut?! Cică fără tine nu se poate. Cât mai ai până te eliberezi?”, mă întreabă. „Până în vară”, îi răspund. „Poate până în vară reuşesc să-şi formeze alţi oameni. V-au luat pe toţi şi au dat peste cap întreaga activitate.”

Rămas singur pe PPD, eu răspundeam de toate, cu excepţia magaziei de la Efecte, aflată în grija unui fost şef de Complex Comercial de la Iaşi. Se afla în detenţie împreună cu soţia sa; amândoi, foşti colegi de gestiune, aveau pedepse de peste 15 ani. Venise de puţin timp. Mai avea câţiva ani până la executarea unei jumătăţi din pedeapsă. Copiii le fuseseră

repartizaţi la unul din orfelinatele din Moldova. Li se confiscase întreaga avere, inclusiv casa. Soţia sa se afla în detenţie la unul din Penitenciarele pentru femei. El fusese oprit la Bucureşti. Nu avea pe nimeni. Nu era căutat de nimeni din familie. Părinţii muriseră, iar nici el, nici soţia nu aveau fraţi. Într-o zi, mi-a arătat nişte efecte ce aparţinuseră cândva lui Ion Râmaru şi Gheorghe Ştefănescu, alias Nea Bacchus, efecte ce încă figurau în evidenţele Penitenciarului, după executarea acestora. Nu fuseseră deocamdată casate, iar familiile nu le putuseră obţine, fiindcă „aşa era Legea".

La începutul lunii, sunt dus în faţa Comisiei de Eliberare Condiţionată, iar comandantul, bravul colonel Borcan, mă întreabă: „Ei, aşa-i că nu-i bine să încâlci Legea?" „Corect, domnule comandant, răspund prompt. Ştiţi cum se spune: «Dacă omul ar şti, dinainte s-ar păzi»!" „Vrei să spui că n-ai ştiut că faptele tale te vor aduce la puşcărie?" „Nu, nu asta am vrut să spun. Pentru noi, comercianţii, au fost şi sunt vremuri grele. Trebuia să nu mă implic, dar n-aş fi fost cine sunt." „Şi cine eşti?" „Sunt Starostele Cafegiilor din România şi unicul specialist în cafea «cuşer» din Europa de Est, mai ales că nu sunt evreu." „Şi ce-i aia cuşer?" „Cuşer înseamnă curat, adevărat, corect. Tot ce este «cuşer» este bun. Evreii ştiu asta de mii de ani." „Şi ce crezi că vei face când vei fi liber?" „Probabil că în comerţ nu voi putea să activez, aşa că mă voi orienta, văzând şi făcând."

Pe 24 iunie soseşte „ziua cea mare"! Sunt anunţat şi mă pregătesc pentru „liberare". Sunt profund emoţionat. Îmi iau rămas-bun de la şefii mei direcţi, dar în special de la subofiţerii Urianu şi Cocoşel, care se comportaseră deosebit de bine cu mine. Îi salut pe Bulache şi Bulică, urându-le spor la treabă, la „mai mare" şi o viaţă cât mai frumoasă. Stabilesc cu adjutantul Gheorghe Ştefănescu să ne reîntâlnim „în civilie", lăsându-i numărul meu de telefon. Nu aveam să fiu contactat niciodată, iar el nu-mi dăduse numărul său. Doream să-i arăt că oamenii „în civilie" sunt altfel de cum îi vede el, poate de aceea nu a dorit să mă contacteze. Unul din cei doi locotenenţi care răspundeau de PPD îmi spune: „Ai grijă, domnule Florescu, viaţa o să ţi se pară alta decât o ştiai înainte de a veni aici! Îţi doresc succes şi, cine ştie, poate că ne vom mai întâlni şi în alte condiţii." Ies pe poarta interioară a Penitenciarului şi mă îndrept spre poarta principală exterioară, trecând pe aleea flancată de pomi fructiferi. Merg agale şi arunc încă o dată privirea spre poarta din interior a Penitenciarului, de unde ieşeam după 3 ani şi 2 luni de detenţie plină de privaţiuni. Ies pe poarta principală n Penitenciarului de maximă siguranţă şi de tristă amintire Rahova, după ce prezint „biletul de liberare". Privesc spre stâlpii marilor porţi de la intrare şi nu văd mult speratele steaguri albe, de care vorbisem atâta timp tuturor celor ce trecuseră prin Camera 5 a PPD-ului din puşcăria Rahova.

Poarta se deschide şi ies în stradă. Oamenii treceau fără să se sinchisească de ce era în interior. Nimeni nu mă priveşte, Iar eu merg spre

staţia tramvaiului 15 ce urma să mă ducă direct acasă. Aveam în buzunar frumoasa sumă de 1400 de lei, contravaloarea muncii prestate în cei 3 ani şi 2 luni de detenţie. În staţie, o ţărancă cu două coşuri cu cireşe pietroase; iau şi eu 3 kg, să nu vin chiar cu mâna goală în sânul familiei, după atâta timp.

Sosesc acasă, unde mă aştepta întreaga familie. Dau cireşele Marianei, şi ea izbucneşte: „Cine te-a pus? Mai avem încă 7 kg, pe care mi le-a adus unul dintre clienţi. Acum trebuie să le fac dulceaţă. Mi-ai dat de lucru!” Copiii izbucnesc în râs. Trecuse ceva vreme de când nu ne mai văzuserăm. Viaţa îşi urma cursul.

CAPITOLUL 22

În primele zile de libertate, vizitez oameni şi locuri care au însemnat mult în viaţa mea. Prima vizită a fost, desigur, la fostul meu magazin, unde încă tronau la loc de cinste tablourile primite de mine din partea Federaţiei Cultivatorilor de Cafea din Columbia. Doamna care mă înlocuise predase deja magazinul altei persoane. Presiunea exercitată asupra ei de clienţii magazinului, care aminteau mereu de mine, o făcuse să abandoneze lupta. Nici cea de-a doua şefă, deşi mai versată, nu rezistase mult timp. Peste o vreme, cineva mai „dotat" i-a suflat micuţa locaţie. Nimic nu mai aminteşte azi de gloria de altădată: un magazin mort, fără nici un fel de personalitate, o mică băcănie ca oricare alta de pe cuprinsul Patriei noastre dragi. Marele Arhitect al Universului îşi retrăsese Mantia Protectoare de deasupra acelui loc, odinioară atât de căutat.

La intrarea pe strada Sfinţilor, chiar în faţa magazinului, un bătrân de circa 75 de ani, fost client fidel, mă vede şi exclamă: „Domnule Florescu, trăieşti?! Mă bucur să te văd!" Mă îmbrăţişează şi, fără să realizez ce mi se întâmplă, îmi ia mâna şi mi-o sărută. E unul dintre acei clienţi pe care nu-i servisem niciodată preferenţial. Unul dintre sutele de mii de clienţi obişnuiţi ai magazinului. Profund emoţionat, ascult înmărmurit din gura acestui om zvonul răspândit de IGM în cartier, cu metodele sale „specifice", şi anume că aş fi furat vagoane de cafea naturală din „rezervele Statului" şi că mi s-au găsit sume imense în lei şi valută forte, precum şi cantităţi uriaşe de bijuterii de aur cu pietre preţioase de mare valoare. Eu eram deci Inamicul Public Nr. 1 în privinţa lipsei de pe piaţă a cafelei naturale, eu lipsisem populaţia Ţării mele de posibilitatea de a savura o ceşcuţă de cafea naturală, atât de necesară în acele vremuri sumbre de desconsiderare a Omului şi a nevoilor lui...

În apropierea Bisericii Sfinţilor, mă întâlnesc cu bunul meu prieten şi totodată client fidel în cadrul serviciului meu preferenţial, serviciu ce mă adusese în starea în care mă aflam, fostul colonel avansat la gradul de general Aurelian Stan. Mă vede şi-mi „bate obrazul": „Bine, mă Florescule, se poate să mă dezamăgeşti în halul ăsta şi să-mi înşeli încrederea? Te-ai purtat mizerabil, ca şi Ştefănescu; să-ţi fie ruşine! Trebuia să fii împuşcat, fiindcă oameni ca voi nu trebuie lăsaţi să mai trăiască." Privesc la proaspătul general al Armiei Române şi nu pot să-mi reţin un zâmbet. Jigodia întruchipată! Cafelele, alunele de pădure special prăjite pentru el, sticlele de whisky de cea mai bună calitate, coniacurile franţuzeşti extrafine din provincia Tarant pe care i le oferisem, adesea fără plată, nu avuseseră nici un efect asupra sa. El era „cinstitul", iar eu eram doar „criminalul". „Coruptul" şi „corupătorul" se privesc preţ de câteva clipe şi fiecare pleacă în direcţia lui de mers, fără să se salute.

Revin în strada Radu Cristian, la familia Vulpescu. Ileana şi Romulus

Vulpescu, împreună cu fiica lor Ioana, febleţea mea dintotdeauna, mă întâmpină cu căldură. Ioana îmi spune că a vrut să organizeze o manifestaţie de protest împotriva arestării mele. Extrem de mişcat, le mulţumesc pentru solidaritate.

În final, spre seară, mă îndrept spre strada Dionisie Lupu, acasă la academicianul Alexandru Rosetti. Revederea se desfăşoară într-o atmosferă caldă, deosebit de prietenească. Marele cărturar îmi cere să-i spun totul - şi încep să-i povestesc. Impresionat de ce aude, la un moment dat îmi spune: „Scrie toate astea, iar eu îţi voi face prefaţa. E foarte mare nevoie să se ştie asemenea lucruri. Este datoria dumitale."

A doua zi merg acasă la doamna Letiţia Coman, singura mea avocată apărătoare în proces, la care se aflau majoritatea documentelor procesului. Îmi spune că şansele de a redeschide procesul sunt aproape nule, iar starea sănătăţii nu-i permite să mă ajute. Ulterior, parcurgându-mi dosarul filă cu filă, constat marea eroare judiciară pe care nimeni n-o observase sau, dacă o observase, o trecuse cu vederea. Din rechizitoriul de 90 de pagini, lipsea tocmai acuzaţia esenţială: nu exista nici un cuvânt despre înlocuitorul de cafea, în schimb se pomenea tot timpul de cafea naturală şi de cafea cu înlocuitor. Întrucât întreaga acuzaţie se referea la „cafeaua cu înlocuitor", dar înlocuitorul lipsea din toate expertizele făcute şi din acuzaţiile formulate, însemna că însăşi existenţa produsului finit, „cafeaua cu înlocuitor", era discutabilă. La această întrebare nu răspunsese nici un anchetator, procuror, judecător sau avocat. Eroarea lor judiciară provocase un dezastru în viaţa celor 19 acuzaţi şi a familiilor lor.

Mai exact: în acuzaţie era vorba de 4800 kg cafea cu înlocuitor (48 000 de plicuri a 100 g), ceea ce ar fi însemnat că ar fi trebuit să existe circa 3700 kg de înlocuitor de cafea şi 2300 kg cafea naturală; dar la cele 3700 kg de înlocuitor de cafea nu se face nici o referire în rechizitoriul întocmit de Procuratura Generală şi semnat de procurorul Emil Videa.

Încerc să obţin o audienţă la Procurorul General, dar fără succes. Avocatul Mircea Traian Biju nu mai era în viaţă, aşa că fac o cerere şi o depun la Procuratura Generală. Spre toamnă primesc răspuns: „în cazul semnalat, întrucât nu sunt elemente noi, cazul se consideră definitiv închis." O speranţă însă tot există în sufletul meu. Reabilitarea urma s-o obţin abia în anul 2000, în urma unei cereri de reabilitare pe care aveam s-o depun la Judecătoria Sectorului 3 al Capitalei, pe raza căruia aveam domiciliul. La momentul acela însă, era greu de imaginat că Procuratura avea să-şi recunoască eroarea şi, întrucât nu recunoscusem niciodată acuzaţiile aduse în plus faţă de cele reale, nu aveam de ce să cer atunci „reabilitarea" pentru a putea continua să-mi desfăşor activitatea în branşa în care cunoscusem consacrarea.

Merg între timp la fosta mea întreprindere, unde sunt întâmpinat cu maximă răceală de conducere şi cu multă reţinere de personalul TESA. Directorul Popescu refuză categoric revenirea mea, indiferent pe ce post,

chiar şi de simplu muncitor, deşi în întreprindere lucrau mulţi oameni care avuseseră condamnări penale. După ieşirea mea din încăpere, domnul Ianis Teofili, şeful serviciului Comercial, le atrage atenţia până şi subordonatelor sale, economiste şi merceoloage, să nu-l mai primească în birou „pe puşcăriaşul de Florescu" (lucru pe care aveam să-l aflu de la una dintre ele, o bună prietenă). Cu o zi înainte de arestarea mea, domnul Teofili fusese la magazin şi-i umplusem portbagajul cu de toate, deşi situaţia mea era atunci incertă. Pe tot parcursul activităţii mele comerciale, din 1971 şi până în 1985, luase de la mine valori substanţiale drept mită, la cererea sa expresă.

Şocat de această atitudine, plec spre parterul Halelor Centrale Obor, unde se aflau depozitele IDRMAI (ale Agenţiei de Import). Aici îl întâlnesc pe Mihai Hangu, fost delegat, acum ajuns şef de secţie, căruia îi întind mâna. Îmi întinde doar două degete. Îi şoptesc printre dinţi, cu duritate: „Imbecilule, dacă nu rezistam în anchetă, întregul Depozit Obor ar fi luat foc! Chiar şi tu ai fi fost scrum acum! Asta-i recunoştinţa voastră?!"

Lângă noi se aflau şoferul „Calul" şi simpaticul delegat Costel Cioroianu din comuna Bistreţu de Gorj, comună ce dăduse şi continuă să dea ţării oameni importanţi, printre care avea să se remarce mai târziu omul politic, doctor în istorie, Adrian Cioroianu. Cu Costel Cioroianu eram prieten vechi, participaserăm împreună la marile zbateri ce avuseseră şi încă aveau loc în viesparul din Agenţia de Import, iar Calul era printre cei mai buni parteneri de afaceri pe care-i avusesem de-a lungul timpului în activitatea mea comercială. Acesta mă trage deoparte şi-mi spune: „Lasă-l, domnule Florescu, nu vezi că-i tâmpit? Vino oricând la mine şi te servesc oricât şi cu orice doreşti." Îi spun despre incidentul petrecut în subsolul Uzinei Metalurgice din puşcăria Rahova. „Calule, ai scăpat ca prin urechile acului de marea vâlvătaie declanşată de Ilie Balaci." „Domnule Florescu, ştii cum se spune: <Nu mor caii când vor câinii>." „E adevărat, prietene, dar câinii adesea întrec măsura şi atunci e mare pericol. Îi pun jos una-două, fiindcă se pare că aceste animale nu prea sunt solidare la necaz."

Mă despart de Calul şi de Costel Cioroianu şi mă duc la terasa de lângă Halele Centrale Obor, unde se serveau mici şi bere. Cumpăr doi mici şi, când dau să caut ceva mărunţiş să-mi iau un suc de 2 lei, constat cu surprindere că n-am în buzunar decât un leu. Alături de mine e un merceolog-voiajor de la Agenţia de Import, vechi coleg şi prieten, căruia îi zic: „Zaharescule, dă-mi un leu să-mi iau un suc!" El însă ţine să puncteze momentul, şi-mi zice: „Cum, marele Florescu nu are bani să-şi ia un suc?! Cândva cine mai era ca tine? Beai whisky de 25 de ani vechime, coniacuri franţuzeşti şi greceşti, vinurile cele mai bune. Cum devine treaba asta, vrei să dovedeşti că eşti sărac când toţi vorbeau că eşti cel mai bogat om din Agenţia de Import?!" „Zaharescule, nu te înjur, fiindcă nu-mi stă în caracter. Scoate repede 3 lei, că m-a cuprins o sete cumplită în urma discuţiei cu tine, iar aceşti bani să fie plata numeroaselor şpăgi primite de

la mine de-a lungul timpului." Scoate 5 lei şi mi-i întinde, spunându-mi: „Iartă-mă, Florescule, dar nu-mi vine să cred că te afli în asemenea situaţie." „Zaharescule, poate că, dacă nu-mi ţineam gura, şi tu te-ai fi aflat în aceeaşi situaţie", ţin să-i zic vechiului meu coleg. Enervat, după ce beau cele două sucuri, plec spre casă. Mariana mă întreabă: „Ei, ce-ai făcut?" „E bine, bine, e foarte bine, vorba cântecului. Ai puţintică răbdare! Deocamdată vreau să mergem într-o mică vacanţă la mare şi apoi om mai vedea."

La reîntoarcere, abandonez orice speranţă de a mă angaja la fostele mele întreprinderi, Agenţia de Import (IDRMAI) şi ICL Alimentara Sectorul 2, şi-l sun pe bunul meu amic Bernard Morski, şeful Căminului pentru bătrânii evrei aflaţi în dificultate din Bucureştii Noi, construit de Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, care se numeşte astăzi Căminul Amalia şi Moses Rosen. Îmi răspunde foarte prieteneşte şi mă invită să-i fac o vizită cât mai curând cu putinţă.

În august tocmai ridicasem o maşină Dacia 1310 Break, plătită încă din anul 1982, cu un cec rămas în custodia Marianei. Merg rapid în cartierul Bucureştii Noi, în strada Jimbolia 15, animat de mari speranţe. Morski mă primeşte cu bine cunoscutul său surâs pe buze. Mişcat de primirea călduroasă, petrec câteva ore bune în garsoniera sa (fiecare „asistat" avea propria sa garsonieră, nu locuiau „la grămadă" ca în azilele româneşti). Condiţiile ultradecente de viaţă oferite de acest aşezământ bătrânilor evrei mă impresionează. Morski îmi arată toate depozitele Căminului, ticsite de mărfuri de cea mai bună calitate, ba chiar de calitate excepţională, atât indigene, cât şi străine. Îl întreb de unde a obţinut fructele şi legumele aflate în acel moment în imensele sale depozite şi-mi răspunde că prin bunăvoinţa celor din depozitele ILF Berceni din Capitală, care-i sunt prieteni de nădejde. „Sunt vestiţii fraţi Păuna, olteni de-ai dumitale, de la ei obţin tot ce am nevoie", îmi spune. „Coniacul şi vinurile mele deschid toate uşile. Obţin de la ei tot ce vreau. Numai marfă aleasă."

Trecem la o altă magazie, destinată bunurilor din import, şi-l întreb dacă are cafea. „Da, dar de când nu mai eşti dumneata nu mai avem încredere în nimeni. O aducem de la Viena şi totuşi nu mai e atât de bună ca aceea pe care o pregăteam împreună. A remarcat acest lucru toată lumea de la noi şi în special Eminenţa Sa. Şi, în plus, plata o facem în valută forte. N-am avut de ales, nici măcar Ranga nu a putut să ne ajute. Arestarea dumitale ne-a provocat prejudicii importante. Acum ce faci?" mă întreabă. „Păi ce să fac? Sunt şomer în căutare de serviciu şi am venit la dumneata cu speranţa că poate mă ajuţi să-mi găsesc un loc de muncă." „O să vorbesc cu conducerea Federaţiei şi sper să rezolvăm problema", îmi spune bunul meu prieten. Nu las nici eu lucrurile la voia întâmplării: vorbesc cu doctorul Nicolae Cajal, care îmi promite tot sprijinul său.

A doua zi merg în strada Sfânta Vineri 9, la Templul Coral, în curtea căruia se aflau birourile conducerii centrale a Federaţiei Comunităţilor

Evreieşti din România, şi unde sunt invitat în biroul domnului Th. Blumenfeld, vicepreşedinte al Federaţiei. Acesta, în cunoştinţă de cauză, mă abordează direct: „Cât ai pătimit, domnule Florescu?" îi răspund detailat cu privire la presupusa mea faptă şi consecinţele ei. Mă feresc să-l informez asupra marilor servicii pe care le adusesem Federaţiei de-a lungul timpului, cu mari riscuri, fiind absolut convins că ştia deja destule despre mine. Ascult o lungă expunere asupra situaţiei evreilor din România; îmi spune că este vorba de o comunitate mică, formată din circa 15 000 de oameni, majoritatea persoane în vârstă, o comunitate în curs de desfiinţare, fără un real viitor în România. „Tineretul nostru a plecat, poate în mod just, spre alte zări, mai propice idealurilor noastre, şi noi nu mai putem angaja cu carte de muncă pe nimeni, pentru că nu are cine achita obligaţiile faţă de aceste persoane, prezente şi viitoare, zice domnul Blumenfeld. Singurul loc de muncă pe care vi-l putem oferi este ca muncitor zilier. E tot ce vă putem oferi în momentul de faţă şi nici pentru viitor nu avem soluţii", îmi spune, privindu-mă cu seninătate.

„Accept", răspund, lăsându-l pe blândul om cu gura căscată. Surprins, îmi explică în amănunt cum stă chestia cu trestia. „Domnule Florescu, noi plătim tuturor zilierilor un salariu de 1800 de lei pe lună, iar în fiecare sâmbătă aveţi liber, pentru că la noi sâmbăta este zi de repaus săptămânal; în schimb, munciţi de duminică până vineri seara. În plus, acordăm o masă caldă la prânz, în fiecare zi, la cantina noastră din strada Popa Soare." „Accept, domnule vicepreşedinte, cel puţin până se iveşte ceva mai bun pentru mine, la dumneavoastră sau în altă parte." „Să ştiţi că nu acordăm concedii medicale şi de odihnă; de asemenea, dreptul de pensie va trebui să-l obţineţi de la cei care au beneficiat de forţa dumneavoastră de muncă până în prezent. La noi, cât munceşti, atâta primeşti." „OK", răspund cu un glas categoric. „Mergeţi atunci în strada Negustori 7 şi să le spuneţi că sunteţi trimis de mine. Succes!", îmi zice şi-mi întinde mâna, pe care i-o strâng cu recunoştinţă.

În drum spre strada Negustori, opresc la Biserica Sf. Gheorghe Vechi, unde mă reculeg în faţa chipului semeţ al ilustrului meu strămoş, ctitorul Bisericii, protopopul Tudor Economu, venit în tinereţe pe aceste meleaguri de pe mirificele ţinuturi ale Eladei şi care îşi dormea somnul de veci, împreună cu presbitera Ecaterina în altarul ctitoriei sale. Cu ochii săi expresivi, parcă îmi spunea: „Copile, cine caută un stăpân toată viaţa va fi slugă! Ia-ţi crucea şi du-ţi-o!". Păcat că nu ştiu greceşte, poate mi-ar fi spus mai multe... Aprind câte o lumânare pentru cei vii şi pentru cei morţi, apoi ies în stradă. Călătorului îi stă bine cu drumul, îmi zic, şi grăbesc pasul, nerăbdător să-mi urmez noua viaţă, în slujba marelui popor al lui Israel.

În strada Negustori sunt întâmpinat fără fasoane, ca orice zilier. Mi se spune ce trebuie să fac. Pentru moment trebuia să particip la încărcarea unui autocamion cu diverse băuturi pentru cantina rituală din strada Popa Soare. Aici, printre muncitori, aflu mai multe amănunte privitoare la

muncile ce se executau în cadrul Federaţiei de către oameni ca noi. Mulţi apatrizi, oameni care renunţaseră la calitatea de cetăţeni ai României, unii dintre ei chiar foşti deţinuţi politici, de diferite naţionalităţi, îşi găsiseră aici un loc unde puteau câştiga o bucată de pâine şi un blid cu mâncare, până la părăsirea definitivă a ţării. Evreii, pe lângă aceeaşi remuneraţie, primeau în plus, săptămânal, câte un pachet cu alimente; ceilalţi, de alte etnii şi religii, primeau un pachet de alimente lunar. Desigur că, în timpul mesei servite zilnic, fiecare, evreu sau neevreu, trebuia să-şi acopere capul cu vestita kippa; dar... „interesul poartă fesul".

Încarc alături de ceilalţi camionul şi, împreună cu câţiva dintre ei, mă urc în spate, lângă marfă. Ieşim în stradă, oprim să dăm prioritate unor maşini şi, deşi înfometat după atâta efort, îmi amintesc brusc că nu trebuie să mănânc cu capul descoperit.

Cobor, îi salut pe cei din maşină şi, cu paşi uşori, mă îndrept spre fostul meu magazin, îl privesc încă o dată şi-mi continui drumul spre staţia de autobuz din Piaţa Rosetti. Mă urc într-un autobuz al liniei 311 şi mă îndrept spre casă. Vai, vai, inimă vai, cum te pun aşa să stai... Mă simţeam cuprins ca de un tsunami cu aluviuni pline de orori, într-o lume împărţită între vânători şi vânaţi, căci greşisem foarte mult punând munca înaintea familiei şi acum culegeam roadele acelei hotărâri destul de neînţelepte. Se întâmplă în viaţă să ai aproape totul, dar să constaţi că-ţi lipseşte ceva esenţial; şi să nu ai nimic, dar să-ţi dai seama că ai totuşi ceva. Acel ceva era pentru mine primordial: era familia mea, pe care, din păcate, o supusesem la grele încercări. Eşecurile sunt răsunătoare, iar succesele au mai mulţi părinţi. Fiecare are propria sa cruce de dus, însă trebuie să lupţi întotdeauna pentru lucrurile în care crezi, iar eu credeam în mine şi în familia mea şi încă eram sigur că, odată şi odată, voi reveni acolo de unde plecasem. În viaţă nu se poate spune „aproape am reuşit" sau reuşita mea este „aşa şi aşa"; viaţa ta este ori o reuşită, ori un dezastru.

A doua zi, merg la Institutul de Virusologie Ştefan Nicolau să-i mulţumesc academicianului Nicolae Cajal pentru amabilitatea şi bunătatea sa. Profesorul doctor Max Cajal spunea despre celebrul său fiu că într-o viaţă anterioară fusese probabil curvă, fiindcă nu ştie să spună niciodată „nu". Întotdeauna ajuta pe oricine îi solicita sprijinul, dar nu întotdeauna rezultatele erau pe măsură aşteptărilor.

Aici lucra şi verişoara mea, doctoriţa Pierette Athanasiu, cercetător ştiinţific în virusulogie şi veche colaboratoare a marelui academician; lucra împreună cu soţul său, doctorul Alexandru Petrescu. Relaţiile dintre noi fiind deosebit de strânse, le povestesc în ce situaţie mă aflu. Pierette îşi aduce aminte că printre pacienţii săi se află un şef de depozit de la ILF Berceni, pe nume Nicolae Păuna, oltean din Vâlcea.

Plec imediat spre ILF Berceni. Pierette tocmai îmi luase tensiunea arterială, care nu era la valori care să mă îngrijoreze, îmi revenisem deja la normal, bineînţeles şi datorită medicaţiei. Pe drum dau drumul la radio şi

o voce irumpe cu bine-cunoscuta melodie „M-a făcut mama oltean, măi...” Ca tot olteanul, întotdeauna purtasem căciulă de astrahan. Era ca a lui Ceauşescu, făcută din cele mai valoroase pielicele venite chiar din Astrahanul Sovietic, din Kara-Kiul, şi lucrată, din întâmplare, la acelaşi blănar.

În Berceni mă prezint la Nicolae Păuna personal. Acesta, zâmbitor, îmi întinde mâna şi mă întreabă: „Ce pregătire aveţi, domnule Florescu?” îi răspund că liceul şi 22 de ani de activitate comercială, din care câţiva ani ca impiegat de mişcare. Îl cheamă imediat pe fratele lui, Nelu Păuna, şi-i zice: „Dă-i o maşină şi un cântar şi trimite-l la Gara Progresul. Domnule Florescu, vei lucra deocamdată ca recepţioner şi pe parcurs vom vedea. Deocamdată te angajăm de probă, ca muncitor zilier, dar îţi promit că-ţi vom face angajare permanentă, cu carte de muncă. Ai toate drepturile unui salariat permanent. Succes şi ştii cum se mai spune: Ura şi la gară!”

Ajuns în Gara Progresul, mă trezesc într-o lume familiară, mult asemănătoare cu cea de la ICRA Bucureşti şi de la Agenţia de Import. Din prima clipă intru în rol, servindu-i cu maximum de eficacitate pe noii mei şefi. Seara târziu, revin în depozit. Domnul Nicolae Păuna, extrem de mulţumit de munca pe care o prestasem, trimite în depozit un motostivuitorist, zicându-i: „Adu-i domnului Florescu două lădiţe cu struguri Hamburg-tămâios şi du-i-le la maşină. Executarea!” Îi mulţumesc cu o uşoară, dar vădită emoţie în glas, deşi nu ştiam dacă procedam corect, dat fiind că încă nu se uscase cerneala pe mandatul de eliberare condiţionată din Penitenciarul Rahova. Riscul era însă în primul rând al şefului meu, care era, se ştia, vărul unuia dintre cei mai importanţi generali din Securitatea Statului.

Munca de recepţioner (neoficializată) era extrem de angajantă. Nu ascund nimănui cine sunt, cu ce m-am ocupat în viaţa de până atunci, inclusiv povestea cu condamnarea. Deşi profund impresionaţi de cele auzite, nici unul nu dă vreun semn de luare aminte, decât, poate, asupra persoanei mele; se discuta, şi cred că pe bună dreptate, că toţi cei care făcuseră puşcărie ar fi fost informatori şi colaboratori ai organelor Ministerului de Interne. Încet-încet însă, le câştig încrederea şi nu peste mult timp sunt numit şef de rampă, cu atribuţii importante în confirmarea sutelor de mii de tone de produse agricole (fructe şi legume), deşi statutul meu oficial era de muncitor zilier necalificat la Depozitul de Ambalaje (confecţionări şi reparaţii pentru lădiţele de legume şi fructe). Salariul era cel minim pe economie prevăzut pentru această categorie salarială, de 2014 lei. Din când în când, mi se acordau câte 100 sau 200 de lei primă lunară pentru „merite deosebite”. Plecam zilnic cu de toate din depozit, deşi, dacă aş fi fost descoperit, maşina cea nouă ar fi fost confiscată, conform legilor în vigoare la acea dată; dar am considerat că este responsabilitatea celor care-mi dădeau. Cunoscuta zicală: „Curaj, găină, că te tai”, îmi revenea adesea în minte atunci când puneam în maşină

produsele căpătate de la şefii mei. La Gara Progresul şi la depozitele ILF-ului venea toată floarea cea vestită a Ministerului de Interne şi lua tot ce dorea, fără să plătească vreun ban.

De data asta însă, dacă aş fi fost implicat, ieşea scandal, chiar internaţional. Aduceam lângă mine tot Ministerul de Interne. Aşa că demaram în forţă, cu maşina încărcată, fără să mă sinchisesc câtuşi de puţin de consecinţe, mai ales că umbrela protectoare a Securităţii era bine aşezată deasupra tuturor celor care ne aflam atunci şi acolo.

În clipele mai liniştite, port discuţii cu şefii mei asupra unor aspecte ale activităţii mele anterioare, şi astfel se ivesc noi oportunităţi. Medicamente şi medici erau probleme pe care le puteam rezolva cu uşurinţă. Mai toţi aveau nevoie, de pildă, să cunoască un medic ginecolog bun - şi eu le sar în ajutor. Doctorul P., cel mai de valoare ginecolog al Securităţii, le stătea la dispoziţie, bineînţeles contra cost, întrucât fiecare se pregătea, în felul lui, pentru timpurile ce urmau să vină. Dar şefii mei nu se opresc aici. Au nevoie de whisky, de coniacuri şi lichioruri franţuzeşti, de vermuturi şi lichioruri italiene, de coniacuri şi lichioruri greceşti şi de multe alte produse din import ale unor furnizori celebri (nescafe, cafea de cea mai bună calitate, ciocolată Vest, casete video cu filme în vogă, benzină şi variate sortimente de uleiuri foarte căutate, piese auto pentru diverse tipuri de maşini etc.) Florescu le rezolvă pe toate.

Doctorul R este în culmea fericirii, îi revenise „prietenul" care-l scăpa periodic de marfa sa, tot mai abundentă (securiştii trăgeau tare, cu toate armele din dotare), şi de la care obţinea contravaloarea negociată în bani şi produse alimentare de mare căutare. De asemenea, şi alţi medici apelează la mine, aşa că noua mea maşină merge plin pe plin. Prin domnul Nicky Gheorghiu din strada Sfinţilor, obţin casetele video cele mai recente şi astfel serviciile mele devin tot mai sofisticate, atât pentru şefii mei de la ILF Berceni, cât şi pentru cei din Gara Progresul (şefi de gară, impiegaţi etc.).

Familia Gheorghiu devine principalul meu client în ceea ce priveşte aprovizionarea cu legume şi fructe autohtone. Cel de-al doilea este bravul avocat Acuma. Numeroşii săi amici consumau, nu glumă. Pentru a putea descărca aceste produse, trag întotdeauna în spate la garaj, lângă maşinile staţionate ale unor înalţi reprezentanţi din MI, veniţi pentru „relaxare". Fetele lui Acuma îşi făceau treaba conştiincios. Strugurii Hamburg-tămâios erau fructele lor preferate.

Revelionul 1988-1989 îl petrec la Săcele, în casa bunului meu prieten Poly Godry. Aici, afară, în liniştea serii, privesc spre piscul Bolnoc, spre care privisem şi la revelionul 1984-1985, când, îngrijorat, mă întrebam dacă voi mai apuca vreodată să văd acest colţ de rai. Brusc, gândul îmi zboară la vorba oltenească: „Cine a fost o să mai fie, cine a avut o să mai aibă."

Anul 1989 începe cu griji, dar şi cu mari speranţe că în curând se vor

produce schimbări. Lumea e din ce în ce mai nemulţumită. De la serviciul meu din Gara Progresul, alerg zilnic într-un suflet la Mariana, s-o ajut la muncă. Merg, desigur, şi la sediul întreprinderii unde lucrasem cu atâta dăruire nişte ani buni din viaţa mea şi încerc să reînnod vechile relaţii cu foştii colegi pentru a fi sprijinit de ei în aprovizionarea magazinului Marianei. De asemenea, vizitez periodic Agenţia de Import pentru a obţine şi de aici sprijinul celor care încă mă recunoşteau ca prieten.

În primăvară e spartă însă Casieria centrală a întreprinderii, de unde sunt sustrase toate încasările din noaptea precedentă. Mă gândesc cu groază dacă nu cumva cineva s-o gândi la mine ca la unul care ar putea avea legătură cu acest jaf. Mă şi vedeam luat la întrebări, astfel că o scurtă perioadă evit să dau pe acolo; dar, dându-mi seama că tocmai această atitudine ar putea crea suspiciuni, revin aproape zilnic. În cei 3 ani şi 2 luni cât lipsisem avuseseră loc nişte schimbări. Veniseră nişte oameni noi, care căpătaseră atribuţii importante. Funcţia cea mai importantă o avea persoana care distribuia carnea şi produsele din carne, iar această sarcină fusese atribuită unei doamne nou-venite, Antoaneta Matei, soţia ofiţerului inspector din IGM, cu gradul de maior de Miliţie, Constantin Matei. Era deja „lidera” grupului de economiste şi merceoloage din cadrul serviciului Comercial, deşi altcineva era şeful real. Era o femeie extrem de vorbăreaţă şi povestea adesea colegelor despre Marile Fraude descoperite de ilustrul său soţ. Colegele ascultau îngrozite dezvăluirile, ele însele fiind cu „musca pe căciulă”, căci primeau la rândul lor, săracele, ca mai toată lumea, şpagă de la şefii de unităţi de pe reţea şi se şi vedeau în cătuşe.

În acelaşi timp însă, doamna Matei trăgea tare şi lua şpaga cu ambele mâini, punând ban pe ban. Mariana îi umplea plasele cu tot ce avea mai bun, atunci când aceasta o vizita „în interes de serviciu”. Doamna Antoaneta Matei (îi plăcea să fie apelată astfel), prin întreaga sa înfăţişare, întruchipa „femeia de succes” a Societăţii Socialiste Multilateral Dezvoltate.

CAPITOLUL 23

Lipsa presei străine şi a Buletinului Informativ Agerpres mă împiedică să-mi formez o opinie despre evenimentele în curs de derulare pe plan extern, dar ascult emisiunile Europei Libere şi Vocii Americii, care îmi dau speranţe de schimbare tot mai profunde. De asemenea, cu ocazia vizitelor făcute profesorului Alexandru Rosetti şi lui Nicolae Carandino obţin noi informaţii. Aflu de la domnul Carandino că Partidul Naţional-Ţărănesc îşi „strânge rândurile", el fiind însă împotriva hotărârii prietenului său Corneliu Coposu ca la denumirea Partidului să se adauge atributul „creştin democrat": considera că atunci toţi evreii vor merge la liberali şi era convins că nimic trainic nu se poate clădi fără evrei. Viitorul avea să se pronunţe asupra judecăţii celor doi buni amici. Ei se întâlneau adesea în oraş şi cu alţi prieteni şi foşti colaboratori din cadrul PNŢ. Securitatea, deşi informată, având-u în supraveghere permanentă, nu acţionează împotriva lor. Probabil bătrânii ţărănişti nu mai reprezentau de mult un pericol real.

Obligativitatea de vânzare a tuturor produselor agricole respectând Mercurialul, preţurile fiind arbitrar impuse de primarii de Sector, la indicaţiile preţioase ale Conducerii de Partid şi de Stat, face ca aceste produse pur şi simplu să dispară de pe tejghelele pieţelor Capitalei, unele vânzându-se pe sub tejghea, dar cu mari riscuri. Mulţi producători, îngroziţi de sistemul impus, evită pieţele Capitalei; de aceea, de la Gara Progresul, unde am serviciul, alerg zilnic la piaţa din comuna Adunaţii Copăceni, unde aprovizionarea era deosebită, fără nici un Mercurial. De aici, cu maşina încărcată la refuz, alerg din casă în casă şi-mi servesc clientela.

În toamnă, îl întâlnesc în depozit pe marele Radu Abagiu, fostul ministru-adjunct al Comerţului Interior şi viceprimar al Capitalei, omul care coordonase circa 20 de ani aprovizionarea oraşului, cel mai important comerciant pe care-l avuseseră autorităţile comuniste vreodată. Invidia, răutatea şi răzbunarea din partea unor conducători de Partid şi de Stat făcuseră ca acest om, deosebit de capabil, să fie arestat, judecat şi condamnat la pedeapsă penală pentru luare de mită. Desigur că era adevărat. Trăise în mijlocul oamenilor din comerţ, în special în mijlocul celor din alimentaţia publică, iar aceştia îl corupseseră. Devenise la un moment dat „unul de-al lor". Traiul bun şi cele câteva momente de slăbiciune îl făcuseră să cedeze în faţa tentaţiilor pe care cei din jur i le aruncau tot timpul în drum.

La revenirea din detenţie însă, un om îi întinsese mâna. Se numea Ion Ceauşescu, era ministrul-adjunct al Agriculturii şi fratele lui Nicolae Ceauşescu. L-a luat imediat sub aripa sa protectoare, numindu-l într-o funcţie înaltă în Ministerul Agriculturii. Printre atribuţiile sale se afla şi controlarea depozitelor ILF Berceni, un loc unde se simţea ca acasă. Era un

gurmand şi, în perioada sa de glorie, chiar scrisese mai multe cărţi de bucate, bineînţeles în colaborare cu mari maeştri bucătari din ţară şi chiar din străinătate. Era un nostalgic al vremurilor de odinioară şi fredona adesea, la un pahar de Courvoisier, cunoscuta melodie „La mulţi ani, băiatul mamii": „Parcă mai ieri erai drăguţ şi alergai, maică, desculţ..." Când lua la bord câteva pahare, fredona mai mult pentru sine: „Lucru mare-i omenia, mai de preţ ca bogăţia", fiindcă avea ferma convingere că e bine „în viaţă să ştii să pierzi, Omenia s-o păstrezi!". De el s-au lipit în scurt timp nişte grei precum Nicolae Zăvoranu şi Nicolae Păuna, oameni care aveau să scrie nu peste mult timp istorie.

La Berceni însă, l-am văzut pe marele Radu Abagiu controlând calitatea unui lot de varză. El, care înainte de a împlini 30 de ani era deja în RFG, ca reprezentant comercial al României comuniste, cel mai înalt în grad şi funcţie comercială! Încercase în mai multe rânduri să-l abordeze pe Nicolae Ceauşescu, dar se lovise de o fire introvertită, căci Marele Cârmaci n-avea prieteni şi nu credea în prietenie, ci doar în Grupul de Interese al cărui şef incontestabil nu putea fi decât el însuşi.

Şefii mei îmi cereau tot mai des să le aduc whisky şi alte băuturi extrafine Vest, întrucât persoanele pe care trebuiau să le servească aveau gusturi alese. Îşi găsiseră omul! Prin băieţii cu ochi albaştri, care străbăteau întreaga lume, doctorul P. îmi punea la dispoziţie tot mai multă marfă. Satisfacţia era reciprocă. El scăpa de marfa tot mai diversificată, iar eu îmi serveam cu abnegaţie noii şefi.

Către sfârşitul lunii noiembrie 1989, primesc acasă vizita unuia dintre cei mai cunoscuţi executori judecătoreşti ai României, Ion Antonescu. Acesta îmi scrie un proces de sechestru asiguratoriu pentru toate bunurile din casă, cu excepţia aragazului şi a paturilor. Mă somează să achit în cel mai scurt timp contravaloarea acestor bunuri, altfel mi se vor confisca. Reuşesc să depun la CEC suma, eu fiind „primul favorit" în valorificarea bunurilor. De asemenea, mi se sechestrează şi maşina Lada 1200 cumpărată în 1980, maşină în perfectă stare de circulaţie şi pe care aş fi dorit să i-o dau lui Dan. Lada n-o mai pot recupera, căci sumele necesare pentru salvarea celorlalte bunuri reprezentau toate resursele financiare ale familiei, cu excepţia câtorva bijuterii, nimic ieşit din comun, pe care nu doream să le înstrăinez de teamă să nu mă trezesc cu vreo acuzaţie de „trafic interzis cu metale preţioase". Las Lada 1200 să se ducă, fiind „valorificată" de către cinstitul executor judecătoresc printr-un nepot de-al său cu suma modică de 51 000 de lei, deşi preţul liber era de 120-150 000 de lei, şi depun suma în contul Judecătoriei Municipiului Bucureşti. Mariana îşi vede brusc munca de-o viaţă dusă pe apa Sâmbetei.

În actul de acuzare era stabilit că suma pe care, chipurile, mi-aş fi însuşit-o era de 28 000 de lei, dar în Justiţie se aplica o regulă de aur, şi anume „plata în solidar": cu alte cuvinte, eram obligat să plătesc la comun cu principalii acuzaţi presupusa pagubă adusă Avutului Obştesc, urmând

ca ulterior să-mi recuperez, prin procese separate împotriva acestora, suma reţinută mie pentru ei. Pentru această sumă de 28 000 de lei, presupusă a fi fost însuşită de mine din presupusa complicitate la delapidare, executasem o pedeapsă de 3 ani şi 2 luni, din care 6 luni de anchetă în beciurile IGM-ului. Recent, un oarecare Gabriel Bivolaru a fost eliberat după executarea a circa 3 ani dintr-o condamnare de 5 ani pentru înşelarea unei bănci de Stat cu infima sumă de 50 de milioane de dolari, sumă care de altfel nu a fost recuperată niciodată.

Luna decembrie 1989 este bogată în mărfuri sosite din întreaga ţară. Afacerile de la ILF Berceni mergeau cu motoarele turate la capacitate maximă. În numele şefilor mei, îi dădusem pe brazdă pe toţi lucrătorii CFR din Gara Progresul, inclusiv pe cei doi şefi de Gară. Nimic din ce-şi doreau aceştia nu li se refuza, aşa că nici noi, cei de la ILF Berceni, nu puteam fi refuzaţi. Mă reîntâlnesc cu fostul căpitan Iordache, colegul meu de Comisie de la cutremurul din 4 martie 1977, ajuns deja colonel în Miliţia Transporturi CFR. Era acelaşi om, vesel şi cumsecade. I-am explicat ce era cu mine acolo şi mi-a întins tulburat mâna, spunându-mi: „Florescule, oameni ca tine nu sunt la tot pasul. Ţi s-a făcut o mare nedreptate, sunt sigur. Dacă oameni ca tine sunt îndepărtaţi în felul ăsta, mâine-poimâine o să importăm comercianţi. O să aducem arabi, chinezi şi alţii. Păcat că România îşi devorează fiii în acest mod. Când va suna goarna, ei vor fi probabil lipsă la apel. O să trebuiască să vorbim limba Centaurilor” („Centauri” erau numiţi arabii de către proxeneţii şi taximetriştii care-i aprovizionau cu „fetiţe”).

În ziua de 21 decembrie 1989, dis-de-dimineaţă, grupuri compacte de muncitori de la principalele unităţi industriale ale Capitalei se îndreptau spre centru, către sediul CC al PCR, unde avea să se desfăşoare un mare miting, la care urma să ia cuvântul Nicolae Ceauşescu. După ce o duc pe Mariana la serviciu, în strada Heliade între Vii, unde se afla noul său magazin, merg în Gara Progresul. Aici, în jurul orelor 12, mă aflam cu treburi în Biroul de Mişcare al Gării, când deodată se aud la radio nişte pocnete, trosnete şi huiduieli; un zumzet ciudat pătrunde pe calea undelor în urechile noastre, ale celor ce ne aflam acolo în acel moment. Era probabil Momentul Zero al Pierderii Controlului asupra Puterii de către Ceauşescu, iar noi toţi eram martori „auditivi”. Transmisia se întrerupe, iar eu, lăsând la o parte orice prudenţă, le zic celorlalţi: „Ăsta-i sfârşitul. Gata, am terminat!”

Ies afară pe peronul Gării Progresul şi strig în gura mare: „A căzut Ceauşescu! Trăiască Libertatea!” Merg la depozit imediat şi-mi depun cererea de concediu de odihnă, părăsind urgent depozitele ILF Berceni.

Ajung, în drum spre Gara de Nord, la Academia Militară. Trece pe lângă mine, exact în dreptul Depozitului Panduri al Agenţiei de Import, un TAB ce se deplasa către centru în mare viteză şi care a fost foarte aproape să mă lovească, deşi mă deplasam în coloană, regulamentar. Merg la Gara

de Nord, unde îmi las clienţii (revoluţia ca revoluţia, dar pâinea înainte de toate!) şi de aici mă îndrept spre Piaţa Romană, de unde, în jurul orelor 14, dorind să intru pe Bd. Magheru, sunt dirijat spre Calea Dorobanţi. Ajung la Mariana, unde se transmite la radio un comunicat de decretare a Stării de Urgenţă. Spre seară, reveniţi acasă, constatăm că Dan nu venise încă. El şi cu Doina, prietena lui, plecaseră de la facultate şi spre seară se aflau în faţa Hotelului Intercontinental. La un moment dat, sunt puternic agresaţi cu tunuri cu apă sub presiune şi, complet uzi, reuşesc să se salveze fugind spre Ambasada Americană. În urma lor se executa deja foc de armă. Cu familia reunită, îngroziţi de ceea ce se petrecea pe străzile Capitalei, le sugerez tuturor să stea deoparte şi să nu se implice, fiindcă viaţa e mai scumpă decât toate.

În aceeaşi zi, în jurul orelor 14.30, aflându-mă în biroul Comercial 3, participasem fără să vreau la o discuţie „interesantă". Doamna Antoaneta Matei discuta cu colegele de birou, Ştefania Zane, Magda Popescu şi Daniela Stoica, despre soţul său, Constantin Matei, aflat la Timişoara. Săracul de el încă nu telefonase şi biata soţie nu avea veşti. Gânduri sumbre îi treceau prin minte: „Vai de mine, ce-o fi păţit bietul de Costel al meu cu bandiţii ăia de la Timişoara?" Colegele căutau s-o încurajeze: „Lasă, dragă, că nu-i dracu chiar atât de negru cum îl face lumea, şi apoi domnul Costel e un băiat descurcăreţ", zice prietena sa cea mai apropiată, doamna Magda Popescu. „Vine acasă viu şi nevătămat, ai să vezi!"

Pe 22 decembrie, aflându-mă în acelaşi birou şi cam pe la aceeaşi oră, doamna Antoaneta Matei radia de fericire, deoarece Costel, alias Pantera, se întorsese de la Timişoara; dar se întorsese „în talie". îşi aruncase într-un canal cojocul cu care fusese îmbrăcat când plecase din Bucureşti. Era plin de sânge de la numeroşii bandiţi ce-i trecuseră prin mâini în procesul de aflare a Adevărului privitor la rolul lor în activitatea „Agenturilor Străine". „Lasă-l, dragă, încolo de cojoc, zice o colegă, bine că a revenit cu bine acasă, că doar sângele se spală, nu?" N-am de lucru şi intru în vorbă şi-i zic: „S-ar putea să aibă probleme cu noua stăpânire domnul ofiţer inspector Constantin Matei, fiindcă întotdeauna apar martori de unde nici nu te aştepţi." „Ce probleme, domnule Florescu?" întreabă Antoaneta Matei. „Generalul Constantin Nuţă nu mai este, el e răspunzător de toate cele întâmplare la Timişoara, el şi cu complicele lui, generalul Mihale, şi cu complicii lor de acolo, în frunte cu maiorul Veverca." „Urma scapă turma", ăsta e Marele Adevăr al „Evenimentelor de la Timişoara".

Portretul lui Nicolae Ceauşescu din biroul directorului întreprinderii Ion Popescu este scos de pe perete şi aruncat de către personalul din eşalonul doi. Directorul Popescu, contrariat, exclamă: „Voi ştiţi ce faceţi? Ăsta-i caz de puşcărie! Vedeţi-vă de treabă!" Cu câteva ore înainte, se comunicase la radio că Nicolae Ceauşescu părăsise CC al PCR, plecând într-o direcţie necunoscută la bordul unui elicopter. Directorului Popescu, aflat de-o viaţă sub presiunea organelor de Partid şi de Stat, încă nu-i venea să

creadă ce se întâmplă. Ceauşescu fugise, dar nu se ştia pentru cât timp. Nimeni nu ştia atunci ce se putea întâmpla. Avea să fie război civil?! Cine putea şti? Aveam să aflu mai târziu că bunul meu prieten şi coleg de grupă din Brigada de Grăniceri din Oradea, frizerul Bontaş, murise în faţa frizeriei sale din blocul Patria, de pe Bulevardul Magheru 12-14, împuşcat de un glonţ tras de un trăgător invizibil, probabil extraterestru.

Apelurile repetate ale Televiziunii Române, decretată deja „liberă", chemau bucureştenii după-amiaza în faţa CC al PCR. Dan şi cu Doina vin acasă şi biata soacră-mea se pune în uşă, spunându-i lui Dan: „Eu nu te-am crescut ca să te împuşte securiştii pe stradă; te rog să rămâi acasă!" În acest moment intervin. Îi zic lui Dan că merg şi eu cu ei şi plecăm împreună „la Revoluţie".

În jurul orelor 17, ajungem în dreptul Bisericii Enei de pe strada Academiei. Parchez maşina şi ne ducem toţi trei în faţa CC al PCR. Aici, o mulţime de bucureşteni, majoritatea tineri. Printre ei, o groază de hoţi de buzunare, bine cunoscuţi de mine din PPD. Le zic copiilor să-şi ferească buzunarele ca să nu rămână fără acte, că nu prea aveau cu ce bani să se laude. Pe lângă noi trece marele „Caltaboş" şi-mi zice: „Salut, unchiule, ce mai faci?" „Ca şi tine, Caltaboş, la Revoluţie!" „Am scăpat de comunişti, morţii mamei lor", zice el şi strigă cât îl ţine gura: „Jos Comunismul!" După el, toţi cei din jur încep să scandeze acelaşi slogan. Dan mă întreabă cine este şi-i zic că un „şuţ de buzunare", chiar unul renumit.

La un moment dat, un tip cu pulover roşu pe gât se adresează mulţimii cu mult aplomb: „Ministerul de Interne se desfiinţează şi-l preia Ministerul Apărării Naţionale." Acesta era deja „cu noi", ceea ce însemna că foştii torţionari deveneau promotorii şi susţinătorii celor care strigau cu toată convingerea „Jos Comunismul". Atunci, care erau părţile adverse?! Cine cu cine se lupta?! Puţini ştiau în acele momente cum stă situaţia la modul real, anume că cele două mafii comuniste erau prinse într-o luptă pentru supremaţie pe viaţă şi pe moarte. Se pare că internaţionaliştii erau pe cale să repurteze o victorie istorică, reuşind să-şi pună oamenii lor în fruntea aşa-zisei Revoluţii române, iar naţionaliştii trebuiau să-şi recunoască înfrângerea, pentru că Marele Geniu al Carpaţilor, Comandantul lor Suprem, Nicolae Ceauşescu, tocmai îi părăsise şi-i lăsase să se salveze fiecare cum o putea.

În jurul orelor 18, apare la balconul CC al PCR un om care se adresează mulţimii cu mult patos: „Sunt doctor în economie Radu Abagiu şi sunt o victimă a regimului comunist, fapt pentru care consider că este de datoria mea să mă pun la dispoziţia şi în slujba Revoluţiei anticeauşiste!" „Jos Ceauşescu şi lacheii lui! Moarte lor!" strigă din toată fiinţa lor cei adunaţi acolo. Numai că Radu Abagiu omisese să spună cine era el de fapt. Acest „incident" mă determină să le zic copiilor mei că-i vorba de o cacealma şi că ar fi bine să părăsim cât mai repede locul cu pricina. Doina îmi reproşează că noi, cei în vârstă, nu vrem de fapt să luptăm pentru

Revoluţie şi că nu-i normal să lăsăm totul în seama tineretului, care luptă cu piepturile goale pentru libertate şi democraţie. Mă blochez şi reuşesc cu greu să bâigui: „Haideţi acasă, ascultaţi-mă, că ştiu ce spun. Zarurile au fost aruncate. Sunt aceiaşi oameni. Lupu-şi schimbă părul, dar năravul, ba!”

În jurul nostru, mulţimea scandează: „Armata e cu noi, Armata e cu noi!” Din două vorbe, toţi torţionarii din MI treceau acum, curaţi ca lacrima, în tabăra revoluţionarilor, odată cu intrarea instituţiei lor în Ministerul Apărării Naţionale. „Armata e cu noi”, sloganul cel mai des pronunţat în acele momente, avea să-mi ţiuie în urechi mult timp, căci pentru mine avea o semnificaţie aparte. Doina iarăşi îmi reproşează: „Păi, dacă toată lumea ar face ca dumneavoastră, n-ar mai fi nici o Revoluţie!” „Păi nici nu este aşa ceva, dragă copilă”, ţin şi eu s-o lămuresc. Din dreapta mea, vocea inconfundabilă a marelui actor Ion Caramitru se auzea foarte clar prin portavocea din dotare: „Nu trageţi, nu trageţi, nu trageţi!”

Urmăresc tirurile armelor şi văd cu stupoare că toate erau îndreptate dinspre Palatul CC al PCR, nici unul către acest „Obiectiv Strategic şi Istoric”. Asistam, întregul glob, la o Revoluţie ca în filme, căci marele regizor Sergiu Nicolaescu era prezent şi avea un rol primordial în transmiterea ei în direct prin Televiziunea Română Liberă. Era semnalul de Victorie a Mafiei Comuniste Internaţionaliste asupra Mafiei Comuniste Naţionaliste. Participanţii la acest gigantic spectacol virtual, primul spectacol-eveniment de acest gen transmis în direct pe întregul mapamond, erau simpli figuranţi, iar autorul său avea să intre în istorie. Se spune că niciodată nu trebuie subestimat rolul Prostiei sau al Întâmplării. Conform unor dezvăluiri ulterioare din presă, înalţi reprezentanţi ai generalului KGB Igor Kalmanovici monitorizau atent situaţia, bine controlată prin agentul lor cel mai important, faimosul Oracol din Dămăroaia, Silviu Brucan. Românii trebuiau să se regăsească însă pe ei înşişi, căci de acele clipe depindea viaţa lor şi a urmaşilor lor.

Atunci, nimeni dintre participanţi nu cunoştea, sau poate uitase, vestitele vorbe ale lui Catilina din Senatul roman, la asasinarea lui Iulius Cezar: „Aţi omorât un Cezar, veţi fi o sută de Cezari!” Puţini ştiau atunci că „iadul este o sumă de obiecte la care nu ai acces”... În această încleştare, cineva avea totuşi să câştige, iar cineva să piardă, pentru că nu se poate reveni în trecut. Se spune că „floarea prospeţimii trebuie udată”, iar în acele clipe grădinarii Ion Iliescu (fost cursant în URSS şi bănuit agent KGB), Silviu Brucan (un dur agent sovietic) şi Nicolae Militaru (aşijderea) erau deja cu stropitoarele în mână, profitând din plin de naivitatea tineretului român, prezent în proporţie de masă în piaţa ce astăzi se numeşte „Piaţa Revoluţiei”. Reuşiseră cu toţii, cu concursul Televiziunii Române „Libere”, să pătrundă până-n prăsele în conştiinţa poporului român şi în special a tineretului român de toate condiţiile şi să împrăştie în imensa piaţă un puternic „Parfum de Glorie”. Mamele unora din aceşti

tineri aveau, nu peste mult timp, să-şi aline sufletele doar cu lacrimi.

„Bravos Naţiune, halal să-ţi fie", îmi zic, şi le spun celor doi tineri ai mei: „Haideţi acasă, că e mai frumos să privim de la televizor; aici riscăm să ne alegem cu un glonţ în cap." Doina însă îmi reproşează: „Dacă toţi românii ar proceda la fel, n-am mai scăpa în veci de comunişti!" „Nici n-o să scăpăm prea curând de ei, copilă, îi zic, tot ăia sunt." Mulţimea scandează mai departe: „Armata e cu noi, Armata e cu noi!" Plecăm spre maşină, fără a ne mai deranja să ne înscriem în diversele grupuri de revoluţionari, alcătuite ad-hoc prin diversele locuri ale palatului, şi ratând astfel şansa de a deveni „revoluţionari cu merite deosebite", şi demarăm spre casă.

De a doua zi, în familia Florescu lucrurile revin la normal şi Revoluţia e privită doar de la televizor. Fiind în concediu de odihnă, o ajut pe Mariana; merg pentru ea şi în numele ei la diferiţi furnizori şi în special la Agenţia de Import. Intru deja în vechea activitate. În cursul zilei fac taximetrie pe cont propriu, asigurându-mi banii necesari pentru întreţinerea familiei şi a maşinii. La terminarea concediului de odihnă, merg la ILF Berceni şi solicit lichidarea. Mi se eliberează o adeverinţă pentru perioada neîntreruptă lucrată. Directorul Militaru îmi propune angajarea definitivă, însă îl refuz şi părăsesc pentru totdeauna depozitele ILF Berceni.

Între timp, acasă la Nicolae Carandino vine o echipă de la Televiziunea Română Liberă, în frunte cu deja consacrata Jeana Gheorghiu, şi-i ia un interviu „Seniorului luptei anticomuniste" din România. Acesta, în vârstă de 85 de ani, e întrebat de reporter: „Credeţi că domnul Corneliu Coposu este cea mai bună alegere pentru postul de preşedinte al PNŢCD?" Răspunsul său, consemnat şi dat pe post, avea să stârnească vii controverse: „Când nu ai cu cine face dragoste, faci cu nevasta", traducerea în româneşte a unui bine-cunoscut proverb franţuzesc. Aceste cuvinte aveau să provoace o ruptură definitivă între cei doi mari oameni ai PNŢ-ului (încă din primele clipe ale intrării în legalitate a Partidului, ambii figurau într-o poză comună pe panoul de onoare, aflat chiar la intrarea principală în sediu).

Carandino fusese numit „director de onoare" al ziarului Dreptatea. Numele lui se afla pe lista membrilor de onoare ai PNŢCD, în jur de opt oameni rămaşi în viaţă dintre fruntaşii Partidului de dinainte de anul 1947. După interviul acordat echipei de la Televiziune, întregul Partid şi în special conducerea întrerup orice legătură cu celebrul ziarist. După 18 ani de detenţie şi o viaţă închinată idealurilor democratice, bătrânul ţărănist, deja imobilizat la pat, devine complet izolat de restul lumii. Din când în când, reprezentanţi din diaspora îl vizitează şi-i iau interviuri. Aşa se află în străinătate că între fruntaşii Partidului sunt „animozităţi".

În acest timp, eu îl vizitez tot mai des pe domnul profesor Alexandru Rosetti, pe care îl informez de tot ce se întâmplă „pe stradă" şi în noua

societate, aflată în plină transformare. Îmi spune: „De naziști a scăpat lumea cum a scăpat, dar mă tem că de comuniști va fi foarte greu. Ăştia au avut timpul necesar să se infiltreze profund în societate şi în special în mintea şi conştiinţa cetăţenilor. Va fi o chestiune de durată. Mentalitatea oamenilor se schimbă greu. Colivia comunistă i-a învăţat pe mulţi să-şi aştepte „tainul". Se vor obişnui cu greu cu noile reguli de viaţă, probabil capitaliste. Vor fi mari tulburări de stradă." Gura i-a fost aurită. În 12,28 şi 29 ianuarie 1990 au avut loc mari manifestaţii şi contramanifestaţii de stradă şi multe alte frământări.

Marele cărturar avea să-şi găsească sfârşitul în iarna anului 1990, la 95 de ani, într-un mod stupid şi tragic. îmbolnăvindu-se bătrâna menajeră Ilona, profesorul Rosetti intervine pe lângă autorităţile competente din Academia Română, fiindcă de data asta nu mai răspundea la apel drăguţul de tovarăş Matei de la CC al PCR, şi obţine internarea acesteia de urgenţă la Spitalul Elias din Capitală. Rămas singur acasă şi nemaiputând suporta, spre dimineaţă, căldura degajată de radiator, se îndreaptă spre priza în care era introdus ştecherul. În drum, se împiedică de radiator şi se prăbuşeşte cu întreaga parte din faţă peste el. E găsit abia la orele prânzului, a doua zi, când din casă răzbătea un puternic miros de carne arsă. Murise cu tot pântecul ars de radiator.

Azi, pe unul dintre pereţii casei din strada Dionisie Lupu 56, unde locuise cândva generalul Rosetti, există o placă ce aminteşte trecătorului că acolo a trăit ilustrul cărturar, academicianul profesor doctor Alexandru Rosetti. Nu e menţionat însă sub nici o formă marele luptător anticomunist generalul Rosetti, vărul său.

Încerc să obţin angajarea la fosta mea întreprindere, unde muncisem fără preget să creez cât mai multă plusvaloare în folosul Avutului Obştesc. Fac o cerere şi o depun la Comitetul FSN, alcătuit după Revoluţie din exact aceiaşi oameni care alcătuiseră vechiul organism (COM) şi care îmi respinge cererea. Continui să fac taximetrie (clandestină, dar în vremurile acelea tulburi cine se mai ocupa de verificarea acestor activităţi?!).

Imediat după Revoluţie, vreau să mă înscriu în PNŢCD, dar, pentru că în formular era o rubrică la care aspirantul era întrebat cu ce sumă poate contribui ca donaţie pentru Partid, amân înscrierea până în ziua de 19 aprilie 1990, când sunt înregistrat la numărul 252, în cadrul Organizaţiei Muncitoreşti a PNŢCD. Am ales Organizaţia Muncitorească deoarece nu eram altceva decât un muncitor şi locul meu nu putea fi decât aici.

Constat că Organizaţia Muncitorească este în atenţia forurilor superioare ale Partidului. Şedinţele se ţineau în fiecare zi de joi, între orele 17 şi 19. Sala era mereu plină, Partidul fiind în maximă afirmare. Observ că numele lui Nicolae Carandino dispare de pe lista membrilor de onoare ai Partidului şi din ziarul Dreptatea, ca şi poza sa de la panou. Este îndepărtată de pe frontispiciul ziarului şi lozinca mobilizatoare lansată de el, „Tribună de luptă împotriva Comunismului". Probabil se dorea o

reconciliere, căci ne aflam totuşi în ţara unde se putea concilia ireconciliabilul. Eram ţara lui „şi, şi”, după cum avea să afirme la un moment dat ilustrul om de cultură Andrei Pleşu. „Rezistenţa, prima condiţie a victoriei”, convingerea de o viaţă a împătimitului luptător anticomunist Nicolae Carandino, avea să fie dată curând uitării. Se apropiau Alegerile Generale, primele alegeri aşa-zis libere din viaţa eternei şi fascinantei Românii, care se îndrepta cu paşi repezi spre Duminica Orbului.

La înscrierea în Partid am mers cu Dan, el fiind deja înscris în organizaţia internaţională Uniunea Românilor Liberi, al cărei preşedinte era Ion Raţiu. Chiar atunci când mi se întocmeau formele de intrare în Partid, un vechi ţărănist, om în vârstă, exclamă: „îi vom bate pe liberali!” Extrem de tulburat, sunt pe punctul să renunţ la a mă mai înscrie. Ceva era în neregulă, aşa că îi spun acelui domn: „Acum trebuie să ne unim cu toţii, să-i putem îndepărta pe comunişti!” Îmi iau carnetul de Partid şi părăsesc sediul PNŢ-ului, numit şi creştin-democrat întrucât eram, încă din 1987, membri ai Internaţionalei Creştin-Democrate.

Particip la toate manifestările organizate de Opoziţie şi în special la cele ale PNŢCD-ului. Nu îndrăznesc să apar în locurile din faţă, pentru că situaţia mea juridică încă nu se lămurise şi puteam aduce prejudicii Partidului; prefer să rămân în permanenţă un om din mulţime.

Adesea, merg în Sfinţilor 10 s-o vizitez pe doamna Biju; mă întâlnesc în mai multe rânduri cu verişoara sa şi clienta mea, mama marelui om al Revoluţiei, Gelu Voican Voiculescu. Particip, ca în familie, la discuţii despre Revoluţie şi democraţie, despre comunişti şi anticomunişti, despre Adevăr şi Dreptate etc. Doamna Voiculescu era tare supărată că fiul său, Gelu Voican Voiculescu, „se dăduse cu comuniştii”, mai ales că îl trăsese după el şi pe celălalt fiu. Ca şef de Cabinet, Gelu Voican Voiculescu era învestit la acea dată cu mari puteri în Stat. În calitate de prim-vicepreşedinte al Guvernului, răspundea de Ministerul Apărării Naţionale, Ministerul de Interne (care până la urmă nu s-a mai desfiinţat) şi Ministerul Justiţiei, având în atribuţii atât coordonarea Serviciilor Secrete, cât şi accesul privilegiat la Arhivele acestora.

„Scopul scuză mijloacele”, o vorbă pe care fiecare român o aude încă din primii ani de şcoală, după poezia „Căţeluş cu părul creţ”, era cuvântul de ordine al acelui Haos Organizat. O lume murea şi alta se năştea, dar cei care fuseseră la masa cu bucate înainte de 1989 doreau să rămână în continuare la masă, dat fiind că în mână aveau pâinea (Armata) şi cuţitul (Serviciile Secrete) şi nu concepeau nici măcar să facă loc şi altora.

Din vorbă în vorbă cu distinsele doamne Biju şi Voiculescu, ajung şi la mine şi la situaţia mea socială şi primesc pe loc un „bileţel” (Caragiale cu al lui Lanţ al slăbiciunilor se afla în acel moment în sufrageria doamnei Biju) din partea doamnei Voiculescu către fiul său. Totodată, domnia sa îmi promite să-i şi telefoneze pentru a-mi susţine „cauza”. Probabil că

meritam o astfel de intervenţie din partea unui fan al cafelei Avedis, drept recompensă pentru serviciile mele de o viaţă, într-o lume în care totul era cu susul în jos. Astfel, în ziua de 25 aprilie, mă deplasez la Palatul Consiliului de Miniştri. Aici, Gelu Voican Voiculescu mă invită în birou, unde mi se înregistrează cererea la numărul 672, apoi trage o rezoluţie istorică şi se semnează; nu uită să pună data şi parafa personală, „GVV". Plec din Palatul Guvernului cu documentul ce avea să-mi schimbe viaţa.

Între timp, pe 22 aprilie, în Piaţa Universităţii începuse o demonstraţie non-stop împotriva noii situaţii politice din România. Printre participanţi se disting şi mari poeţi şi ziarişti. Cel mai pornit este poetul Florin Iaru, participant activ la mitingul de pe 21 decembrie. Apar şi jurnalişti străini. Printre ei, un ziarist american de la o importantă agenţie americană de presă, domnul Richard Smith din New York, însoţit de doi tineri ziarişti americani de origine română, Constantin Preda şi Ion Popescu. Cei trei, într-una din zile, pe la orele prânzului, încărcaţi cu diverse aparate electronice de înregistrare video şi audio, căutau un taxi. Mă ofer eu şi devin în scurt timp omul lor de încredere, pe tot parcursul desfăşurării manifestaţiei din Piaţa Universităţii, intrată deja în istorie drept „Fenomenul Piaţa Universităţii".

Cu domnul Richard şi cei doi tineri ziarişti de origine română fac multe drumuri prin ţară, spre diferite locaţii de asistenţă socială de Stat (aziluri de bătrâni şi orfelinate). La kilometrul 83 de pe autostrada Bucureşti-Piteşti, domnul Richard rămâne profund impresionat de serviciul „specific" oferit de respectivul popas turistic, cât şi de păunii care se plimbau în voie prin preajmă. Îmi spune că aceste lucruri ar trebui păstrate aşa cum sunt, pentru că sunt pline de farmec. Are numai cuvinte de laudă despre locurile şi oamenii cu care vine în contact. Este extrem de tulburat de vederea unui Cămin pentru handicapaţi irecuperabili, de pe lângă Drăgăşani. Cei trei filmează, filmează, filmează. Nimeni nu protestează. Fostele autorităţi comuniste, rămase totuşi pe poziţii, nu iau atitudine, întrucât se tem de consecinţe, aşa că nimeni nu ne face probleme. Richard era, de altfel, un diplomat înnăscut.

La începutul lunii iunie, cei trei ziarişti părăsesc România şi eu Piaţa Universităţii, fiindcă între timp îmi găsesc un fost prieten din Dudeştii copilăriei mele, venit din Israel pentru afaceri, domnul Steinberg. Sunt o vreme şoferul lui, până când reuşesc să mă angajez alături de Mariana. De data asta, nimeni din FSN-ul din ICL Alimentara a Sectorului 2 din Capitală nu se mai opusese, dat fiind că intervenise însuşi Gelu Voican Voiculescu. (Şi totuşi, noul director Dumitru Fluieraru mă întreabă de unde-l cunosc pe Excelenţa Sa? Îi răspund că am fost în aceeaşi perioadă în beciurile din Calea Rahovei 37-39.)

Între timp, directorul coordonator Ion Popescu din Tismana Gorjului se pensionase şi se apucase de „bişniţă cu aur" din Turcia: venise în sfârşit şi vremea lui, după atâţia ani în care fusese Sfântul Sfinţilor... Brusc, se

schimbă şi atitudinea directorului comercial Ianis Teofili. Machedonul, văzând cum „mă descurcasem", mă întreabă: „Cu ce te pot ajuta, domnule Florescu?" îi răspund pe loc: „Vreau să fac o Casă de comenzi cum n-a mai existat niciodată, fiindcă acum, când clasa muncitoare a pierdut puterea, cred că merită şi ea săraca să aibă o Casă de comenzi numai pentru ea, şi nu pentru aşa-zişii săi reprezentanţi care şi-au bătut joc de ea şi de nevoile ei, atâţia zeci de ani." „Bine, fă-o, ai tot sprijinul meu."

Şi astfel, în toamna anului 1990, familia Florescu înfiinţează Casa de comenzi „Heliade între Vii" în incinta Şantierelor ICM 2 din strada cu acelaşi nume. Cer şi obţin mărfuri despre care clasa muncitoare nici măcar nu avusese cunoştinţă că existau, în cantităţi îndestulătoare. Solicităm personal suplimentar şi începem activitatea ce ne caracteriza dintotdeauna. Alerg neostoit, din furnizor în furnizor, şi obţin pentru şantieriştii noştri numai produse de cea mai bună calitate. Sosesc imediat şi şefii şantierelor de construcţii, pentru că vestea se răspândeşte rapid. Cu toţii sunt surprinşi de serviciile oferite de familia Florescu.

În ziua de 23 octombrie 1990, plec la prima oră să aprovizionăm cu carne şi specialităţi din carne magazinul. În jurul orelor prânzului, şefii dau năvală şi brusc dispar principalele specialităţi, fără acordul nostru. Văzând toate acestea, mă enervez şi simt ca un fel de vaccin pe întregul creştet al capului. Mai târziu, mă calmez şi ne continuăm activitatea. După ce închidem unitatea, mergem la Halele Centrale Obor să depunem încasările la Casieria întreprinderii. Pe drum, în trafic, am iar acelaşi simptom şi un cerc de foc îmi cuprinde întregul creştet. Ajungem acasă, ne spălăm pe mâini şi ne aşezăm la masă. În stânga mea se afla Mariana, iar în dreapta soacră-mea. La un moment dat, mâncarea îmi iese pe la unul din colţurile gurii, dau să mă ridic şi nu reuşesc.

Le spun totuşi, aşa cum pot, să nu mă mişte şi să anunţe Salvarea, fiindcă probabil am suferit un accident vascular cerebral. După un timp, soseşte profesorul Crăciunel cu soţia sa, Coralia, şi, în sfârşit, Salvarea. Pe drum sunt întrebat unde prefer să merg, la Spitalul Colentina sau la Spitalul nr. 9 din Berceni? Le răspund că la Spitalul Colentina, care era mai aproape de casă şi de serviciu, deci mai accesibil pentru familie. De aici însă, filmul se întrerupe brusc. După două săptămâni mă trezesc într-unul din saloanele secţiei Neurologie a Spitalului Colentina, în imposibilitate de a mă mişca. Treptat-treptat, în luna decembrie reuşesc să mă ridic în capul oaselor. Aflu că împărţisem salonul cu Ştefan Mihăilescu-Brăila, aflat în aceeaşi situaţie ca mine (era chiar actorul care-l interpretase pe bietul Gheorghe Ştefănescu în filmul făcut de comunişti cu cazul celebrului vinar, pentru a-l da lumii „de exemplu"). Către sfârşitul lui decembrie sunt externat (reuşisem să mă ridic în picioare şi să fac câţiva paşi). Trebuia continuată acţiunea de recuperare fizică şi neurologică. Viaţa este tristă uneori.

În primăvară, pe 6 martie 1991, moare mama şi, conform ultimelor ei

dorinţe, o duc în satul natal pentru a fi înmormântată alături de întreaga sa familie (părinţii şi toate cele şase surori). Tot anul 1991 îl consacru recuperării fizice. Zilnic plec de acasă şi parcurg circa 10 km pe jos, astfel încât către sfârşitul anului capăt o independenţă totală la mers, nemaiavând nevoie niciodată de baston. În preumblările de unul singur, doar cu gândurile mele, îmi dau seama, poate prea târziu, că pusesem aproape întotdeauna munca înaintea familiei şi ceea ce mi se întâmplase era consecinţa acestui lucru. Uşoara afazie rezultată în urma accidentului vascular cerebral dispăruse, dar niciodată mâna dreaptă n-avea să-şi mai revină, aceste rânduri fiind scrise în întregime cu mâna stângă. La ieşirea din Spital, o întrebasem pe doamna doctor conferenţiar Ţicmeanu când crede că voi putea să-mi folosesc mâna dreaptă, iar domnia sa îmi răspunsese franc: „E bine să încercaţi să vă descurcaţi cu mâna stângă", dându-mi de înţeles că niciodată.

În ziua de Sfântul Nicolae a anului 1991, aflat în centru, sunt strigat pe nume dintr-un minunat Mercedes alb. Privesc spre uşa din faţă care tocmai se deschide şi sunt invitat să mă urc. La volan, o femeie superbă: era Ani. Îi spun: „Mă bucur să te văd, domnişoară, dar nu mai sunt cel pe care-l ştiai. Am avut mai multe necazuri care au culminat cu un accident vascular cerebral." „Noi toate ştim aproape totul despre dumneavoastră, domnule Florescu, şi ne pare foarte rău de ce vi s-a întâmplat. Pe mine mă cheamă şi Niculina, aşa că sunteţi musafirul meu. Soţul meu este plecat în străinătate şi nu mai ştiu nimic despre el de mai mult de şase luni."

Sosim în strada Păsărelelor la numărul 18, unde intrăm într-o curte complet schimbată. „Ce-i asta?", o întreb uşor contrariat. „Soţul meu a cumpărat casa de la Acuma cu un milion jumătate în 1989, cu puţin timp înainte de Revoluţie, pe numele meu. Acum eu sunt proprietară şi vă rog să intraţi să bem o cupă cu şampanie." Intru şi bem împreună câte o cupă de şampanie franţuzească. Ne povestim ce s-a mai întâmplat de când nu ne mai văzuserăm. Soţul lui Ani, un bogat om de afaceri arab, lucrase mult timp cu regimul Ceauşescu în diverse acţiuni şi acum nu mai dădea nici un semn de viaţă. Fiind musulman, mai avea două soţii în ţara de origine şi numeroşi copii. Cu Ani încă nu reuşise să aibă vreun copil, dar ea încă spera ca soţul ei să revină în România. Locaţia avea aceeaşi destinaţie, dar acum Ani, în locul doamnei Coca, îndeplinea oficiul de gazdă.

După ce-şi cumpărase imediat, tot până în Revoluţie, împreună cu frumoasa lui soţie Coca, o splendidă casă într-un cartier select al Capitalei, bietul Acuma nu apucase să se bucure din plin de binefacerile şi oportunităţile noii lumi. Tânăra văduvă îşi refăcuse viaţa alături de un versat comerciant de opere de artă, sosit din spaţiul ex-sovietic. În scurt timp, cei doi deveniseră investitori de marcă în orice afacere aducătoare de mari profituri (mass-media, finanţări de oameni politici „de viitor", afaceri cu terenuri şi imobiliare, afaceri cu antichităţi şi obiecte de artă de mare valoare şi multe altele). Doamna Coca îşi găsise, în fine, jumătatea pe care

o merita.

În vara anului 1992, încep privatizările. Se scoate la licitaţie şi Sfinţilor 6, dar Mariana se opune să participăm la licitaţie, pe motiv că magazinul e „blestemat”. Nu pot acţiona în nici un fel, doar ea având dreptul să depună oferta de participare. Conducerea întreprinderii îi acordă pe rând două dintre cele mai mari şi mai scumpe magazine ale întreprinderii, în aşa fel încât să nu putem participa la o eventuală privatizare din cauza preţului mult prea ridicat şi lipsei de fonduri personale. Salariul relativ mare o încântă pe Mariana, dat fiind că se îndrepta serios spre vârsta de pensionare şi dorea ca măcar ea să obţină o pensie mai rezonabilă. Membrii conducerii întreprinderii, în frunte cu directorii, îşi adjudecă cele mai bune spaţii, aflate în plin vad comercial, mai mici şi la preţuri modice, pe principiul „cine-mparte parte-şi face”.

Către sfârşitul lunii august, îl vizitez pe domnul Nicolae Carandino la Spitalul Cristiana, unde marele om fusese internat de urgenţă, având nevoie de îngrijiri speciale. Tocmai obţinuse cu sprijinul lui Mircea Dinescu, proaspăt ales în fruntea Uniunii Scriitorilor din România, publicarea romanului său autobiografic Nopţi albe şi zile negre, care până atunci circulase pe casete audio în cercurile de prieteni.

În acea perioadă, Televiziunea Română Liberă avea două emisiuni importante: una moderată de Vartan Arachelian, „Cuvântul care zideşte”, iar cealaltă a doamnei Lucia Hossu-Longin, sub formă de film documentar, intitulată „Memorialul durerii”. Domnul Arachelian nu găseşte de cuviinţă să-l contacteze personal pe Nicolae Carandino, aşa că trimite la Spitalul de bolnavi incurabili nr. 10, unde ajunsese acesta între timp, doi tineri ziarişti puţin experimentaţi să-i ia un interviu. Marele ziarist şi scriitor, legendă vie a luptei anticomuniste, evită să stea de vorbă cu cei doi tineri. De la Revoluţie, numeroşi ziarişti îl asaltaseră pentru interviuri, dar fiecare cu propriul interes în obţinerea unor informaţii cât mai interesante. Marea şansă a vieţii sale din perioada de neputinţă s-a numit poetul Dan Tărchilă; acesta îl salvase din mâinile unei menajere cuprinse de paranoia, care adusese o haită de câini maidanezi în apartamentul foarte elegant pe care i-l repartizase Uniunea Scriitorilor în blocurile foarte şic din faţa Casei Poporului, pe strada Libertăţii. Dan Tărchilă a intervenit şi l-a dus mai întâi la Spitalul Cristiana şi apoi la Spitalul de bolnavi incurabili nr. 10.

În 1995, când a împlinit 90 de ani, domnul Carandino a fost onorat de UNITER cu un Premiu pentru întreaga activitate artistică depusă, iar preşedintele României de atunci, Ion Iliescu, a ţinut să-i transmită prin Televiziunea Română un mesaj de salut şi de apreciere a activităţii (atât culturală, cât şi politică). La câteva luni după această întâmplare, avea să se stingă din viaţă. Luptase întreaga viaţă împotriva tuturor manifestărilor de totalitarism (fascism şi comunism); putea fi ministru, putea fi director al Teatrului Naţional, putea fi directorul Televiziunii publice. A refuzat toate acestea, refuzând de fapt Pactul cu Diavolul.

Domnul academician profesor doctor Gabriel Ţepelea, prim-vicepreşedinte al PNŢCD, cel care a organizat funeraliile cunoscutului ţărănist, nu a respectat dorinţa acestuia, anume de a fi înmormântat în Cimitirul Sfinţilor Constantin şi Elena din Brăila, alături de părinţii săi. Seniorul Nicolae Carandino a fost înmormântat într-un loc „pe şapte ani", într-unul din cimitirele mărginaşe ale Capitalei, şi pe crucea sa scrie doar Nicos Carandinos, născut la data x, mort la data y, fără vreo altă menţiune privitoare la cine a fost şi ce a realizat în viaţă; în afară de asta, grecizarea totală a numelui face ca puţini să-şi dea seama cine este, de fapt, îngropat în acel loc. Înşişi tovarăşii săi de suferinţă din PNŢCD i-au făcut o mare nedreptate.

Între timp, Dan, aflat în ultimul an de facultate, hotărăşte să emigreze în Canada şi îşi depune actele la Ambasada Canadei. Pe 29 iulie 1993 moare tatăl meu, iar la scurt timp, în luna octombrie, Dan obţine viza de plecare definitivă din ţară. La cererea noastră, amână plecarea pentru data de 20 februarie 1994; e mai bine să ajungă în Canada primăvara, am argumentat noi, astfel încât să se poată obişnui cu noua sa viaţă până la venirea anotimpului friguros, ştiut fiind că în Canada temperaturile sunt extrem de scăzute.

În ţară, fiecare îşi continua viaţa în domeniul lui. Mariana era într-o situaţie destul de grea ca şefă de Complex comercial şi abia aştepta să se pensioneze. Nu mai dorea să audă de comerţ şi în special de cel de Stat, unde toţi aşteptau sfânta şpagă cea de toate zilele, iar ea nu mai voia să rişte pentru toţi nenorociţii care profitaseră de pe urma noastră atât amar de vreme. Îşi dorea să se odihnească, să vadă de nepoţii care negreşit trebuiau să apară. Eu, pe de altă parte, urmăream „mişcările" din comerţ.

În vara lui 1992 mă întâlnisem cu colonelul Tudor Stănică în faţa Bisericii Armeneşti. Mă vede, mă salută şi mă întreabă: „Ce faci, Florescu?" „Ce să fac, datorită dumneavoastră sunt în situaţia în care mă vedeţi!" „Omule, fii deştept, că fraieri sunt destui! A fost o turnătorie şi nu aveaţi cum scăpa, că v-aţi acuzat unul pe altul, dar acum totul se poate repara. Fă-ţi o firmă şi te ajutăm noi să obţii un spaţiu ca să-ţi poţi continua activitatea." „Păi cum să-mi fac firmă dacă am cazier?!" „Se rezolvă! Noi suntem Alfa şi Omega, Drumul şi Poteca; noi suntem peste tot, avem oameni în toate partidele, în toate instituţiile şi organizaţiile!" „Care noi, domnule colonel?" „Păi ar trebui să ştii că Asociaţia Cadrelor Militare în Rezervă şi Retragere controlează totul!" „Domnule colonel, cum pot eu să-mi fac firmă, dacă am cazier?" îl întreb. „Nimic mai simplu, vei căpăta cazierul cu Omisiune în alb. Va trebui să acorzi o parte din acţiunile firmei persoanei pe care ţi-o vom indica, iar de rest ne ocupăm noi! Tu eşti un bun profesionist şi vom câştiga cu toţii; ce-a fost, a fost! Toţi băieţii ca tine s-au descurcat deja; pe toţi care vin la noi îi rezolvăm. Fără noi, nimeni nu mişcă în front." „Mă tem, domnule colonel, că vă aşteaptă o celulă în subsolurile din Calea Rahovei, sau poate o garsonieră de la etaj, şi n-aş

vrea să revin acolo, să vă ţin tovărăşie, fiindcă n-aş mai avea nici o scuză!”

Ulterior, Tudor Stănică va ajunge vicepreşedinte al Credit Bank, al cărei principal investitor era vestitul Gigi Kent, un fost arestat şi anchetat de către el, care avusese o condamnare de 13,5 ani închisoare corecţională în anul 1987. Băieţii de la Ochiul şi Timpanul rezolvaseră totul. Cei doi au nenorocit o mulţime de depunători oneşti, falimentând rapid banca fără a fi traşi la răspundere, întrucât aveau o vastă experienţă în domeniu. Ei erau peştii cei mari, care întotdeauna sunt lăsaţi în baltă pentru reproducţie. Credit Bank a fost prima bancă privată din România dusă la faliment de conducerea ei, dar adevăraţii vinovaţi nu au dat niciodată socoteală, dat fiind că se aflau sub protecţia Mafiei securisto-comuniste.

Ceva mai târziu, Tudor Stănică este totuşi arestat şi implicat în uciderea de către omul său Marian Clită, în toamna lui 1985, a disidentului Gheorghe Ursu; condamnat la 22 de ani închisoare corecţională, rămâne, după aplicarea Decretului nr. 11 din 26 ianuarie 1988, dat de Ceauşescu, cu jumătate din pedeapsă (11 ani), de care e absolvit de Ion Iliescu printr-un decret personal. Şi astfel scapă viu şi nevătămat, fără să poarte nici măcar o zi frumoasa zeghe de deţinut pentru fapte grave de crimă împotriva umanităţii, căci tot timpul cât a fost reţinut s-a aflat într-o garsonieră de la etajul II din Calea Rahovei 37-39 şi s-a bucurat de toate privilegiile (vizite zilnice din partea familiei, care-i aducea tot ce-i poftea inima, frigider, televizor etc.). Scăpat şi de acuzaţiile ce-l priveau direct, pentru crimele de la Timişoara, astăzi Tudor Stănică îşi petrece clipe fericite în vila sa din munţii Retezatului sau în casa proprie, situată în centrul istoric al Capitalei.

Colonelul Ion Baciu, în schimb, fusese depistat şi recunoscut de diferiţi martori de la Crematoriul Cenuşa, în urma apariţiei sale pe postul naţional de Televiziune în 7 ianuarie 1990; imediat, chiar a doua zi, a fost arestat şi inclus în Lotul Timişoara. Tudor Stănică stătuse însă mult timp deoparte, ca de altfel şi ceilalţi componenţi ai Lotului celor 22 de torţionari care se deplasaseră la Timişoara alături de el şi de generalul Nuţă. Pozele lor n-au apărut niciodată în ziare, aşa că posibilii martori nu aveau cum să-i recunoască.

Aceştia sunt oamenii pe care se bazează Mafia securisto-comunistă. Ei sunt peste tot, în toate domeniile şi în special în cele economice, dar şi în politică, pozând în adevăraţi cavaleri ai Adevărului şi ai Dreptăţii. Apar în calitate de experţi la emisiuni TV şi sunt oameni de afaceri de nivel mondial.

CAPITOLUL 24

După plecarea lui Dan, mă împrietenesc cu un tânăr, fiul unei cosmeticiene din Piaţa Rosetti. Se numea Adrian Feşnic şi era student, în paralel, la Automatică şi Finanţe-Bănci. Drăguţ şi deştept, tânărul, împreună cu tatăl său, îşi făcuse un chioşc chiar pe colţul străzii unde locuiam eu, colţ cu strada unde stăteau ei. Văzându-i lipsiţi de experienţă, dar dornici să înveţe de la alţii, accept să le devin colaborator şi-l introduc pe tânăr în lumea fascinantă a cafelei. Astfel, prin firma sa încep să fie rulate cantităţi uriaşe de produse alimentare din import, căci restabilisem deja legăturile cu prietenii mei de la Agenţia de Import - care între timp îşi schimbase iar numele, devenind Malimp Bucureşti. Colaborarea a durat o vreme, până când tânărul, sigur pe sine, şi-a zis că se poate descurca şi singur, deşi, la nivelul unde-l adusesem eu, putea, fără mine, să dea foarte uşor faliment. Foştii colegi m-au primit imediat printre ei, mai ales că mafia arabă, extrem de unită şi structurată, le făcea mari probleme.

La recomandarea unuia dintre prietenii mei din Malimp Bucureşti, îi fac o vizită doamnei Eugenia Reican, director comercial al întreprinderii Prodexport Bucureşti, unde trebuia să văd un lot de cafea din Costa Rica (una dintre cele mai bune din lume). Sosesc la distinsa doamnă şi aceasta scoate dintr-un sertar al biroului o probă de cafea boabe prăjită. Îi spun deschis: „Doamnă, îmi pare rău, eu am venit să văd o cafea Costa Rica şi domnia voastră îmi prezentaţi o cafea din Coasta de Fildeş amestecată cu una din Guineea.” Doamna îmi zice: „Asta-i cafeaua!” Curios, o întreb totuşi preţul şi unde poate fi văzută cafeaua în stare crudă, neprăjită. Îmi răspunde că asta nu e posibil, dat fiind că afacerea se derulează doar prin ea şi furnizorul, care este „un prieten”, nu doreşte să fie contactat. „Toată afacerea se face doar prin mine, dacă vă interesează”, îmi spune.

Întreprinderea Prodexport fusese condusă întotdeauna de băieţii cu ochi albaştri. Se numărase printre primele întreprinderi de Stat privatizate prin aşa-zisa metodă MEBO şi deci vândută „salariaţilor”, nimeni alţii decât foştii securişti, fără deosebire de sex, naţionalitate şi culoarea părului, cu toţii „oameni deştepţi” care îşi adjudecaseră în condiţii avantajoase mari părţi din Avuţia Naţională. Un oarecare Ioan Talpeş, şef al Serviciilor de Informaţii Externe, avea să explice nu peste mult timp cum stă „chestia cu trestia”: de vreme ce băieţii cu ochi albaştri au făcut afaceri înainte de anul 1989, era „perfect normal” ca ei să se ocupe în continuare de aceeaşi activitate, de data asta în folos personal. Cândva, Prodexportul era întreprinderea care importa produsele alimentare şi le transfera Agenţiei de Import pentru aprovizionarea pieţei interne. În fruntea ambelor întreprinderi s-au aflat numai ofiţeri înalţi din Securitatea Statului comunist. După Revoluţie nu se schimbase nimic, decât că acum întreprinderile erau proprietatea lor; lucrau cot la cot cu mafia arabă, ca

de obicei.

Deşi i-am atras atenţia lui Adrian Feşnic asupra pericolelor colaborării cu arabii, acesta, tânăr fiind, nu a ţinut cont de sfaturile mele şi astfel adesea a avut mari probleme cu produsele achiziţionate, mai ales din punct de vedere calitativ. Afacerile cu cafea cucerindu-l întru totul, pentru că erau aducătoare de mari profituri, s-a aruncat cu capul înainte, aflându-se adesea în situaţia de a nu mai avea pe unde să scoată cămaşa. De fiecare dată când mi-a cerut sprijinul, l-am ajutat să iasă la liman. Avea calităţi de mare manager şi eram sigur că „lumea va fi a sa". Firma prin care acţiona îi aparţinea lui şi surorii sale Anca, de profesie inginer textilist. Frumoasă şi deşteaptă, aceasta era căsătorită cu regizorul şi scenaristul Cristi Puiu, cel care va reuşi să cucerească întreaga lume prin filmele sale Marfa şi banii, Un cartuş de Kent şi un pachet de cafea, Niki Ardelean, colonel în rezervă şi mai ales Moartea domnului Lăzărescu.

Tânărul Adrian Feşnic, cu cele două facultăţi, cu chioşcul şi cu noua sa preocupare de dealer principal al firmei elveţiene Anavie Perrier pe Bucureşti şi Constanţa, a fost complet subjugat de muncă, punându-şi la grele încercări rezistenţa fizică şi nu numai. Soţia sa, colegă cu el la ASE, devine în scurt timp cel mai de preţ colaborator al lui în afacerile tot mai numeroase în care se implicase. Îmi făcea mare plăcere să-i sprijin ori de câte ori mă solicitau, mai ales în afacerile cu cafea, domeniu în care izbutesc să devină persoane consacrate.

În acelaşi timp, unii fini de-ai mei îşi deschid propria afacere. Printre ei, cel mai eficient era Gheorghe Cornoiu, originar din Ghioroiu (bunicii şi părinţii lui erau finii mătuşii mele Florica, deci eram „viţă de naş", iar el „viţă de fin"). Finul Cornoiu trece pe primul loc în preocupările mele de viitor. Doream să-l sprijin să facă un puternic centru de preparare şi desfacere a cafelei în zona în care avea magazinul. Împreună cu socrul său, un vestit comerciant de legume-fructe din Bucureşti, construise la început un chioşc la intersecţia Bulevardului Baba Novac cu strada Căţelu (azi Câmpia Libertăţii), ca apoi să-l demoleze şi să construiască un magazin impozant, cu mari eforturi financiare şi cu mari riscuri, întrucât locul era „domeniu public" şi oricând putea interveni neprevăzutul. Afacerile înflorind, îi propun să monteze o maşină de prăjit cafea şi să prăjim cafeaua pe loc; magazinul, aflat în plin vad comercial, era perfect în acest sens. Dar socrul său nu este de acord.

Între timp, Marina intrase la Facultatea de Medicină. George, după ce efectuase stagiul militar obligatoriu, păzind Televiziunea Română Liberă, se ocupa de un butic. În vara anului 1993 sunt angajat, prin „contract de colaborare", alături de el. Din dorinţa de a-l ajuta să demareze o afacere cât de cât onorabilă, încep alături de el o lungă perioadă de muncă, de circa 9 ani, aproape fără folos.

În 1995, Marina ne anunţă că doreşte să se căsătorească; întâlnise un tânăr, cel mai frumos, mai deştept şi mai bun băiat din lume, de profesie

inginer de sudură căi ferate, fiul unui bun amic al meu, el însuşi inginer la CFR. Pe 29 iulie 1995 are loc nunta Marinei cu Ovidiu, iar pe 15 noiembrie 1995 cea a lui Dan cu Ivona, care îl va urma pe Dan în Canada în primăvara anului viitor. Tot atunci, la chioşc, George o cunoaşte pe Gabriela, vânzătoare la noi, cu care se căsătoreşte pe 1 iunie 1996; pe 8 decembrie 1996 intră în familie un nou membru, micuţa Alexandra, prima noastră nepoată. Afacerile celor doi tineri mergeau prost şi la fel căsnicia, astfel că Gabriela divorţează de George în vara anului 1997. Fetiţa rămâne la mamă. George avea să se recăsătorească în vara lui 2002 cu Cătălina.

George cedează la un moment dat afacerea altui tânăr, însă eu îmi continui activitatea în acelaşi loc. Cuvântul meu de ordine era munca, deoarece doream să am independenţă financiară, pensia fiindu-mi total insuficientă faţă de nevoile reale.

Pe 8 martie 1998 a avut loc un grav accident de circulaţie pe autostrada Piteşti-Bucureşti, la kilometrul 84. Un turc, şoferul unui TIR, a întors în loc fără să se asigure; dinspre Piteşti se îndreptau regulamentar spre Bucureşti finii mei, familia Cornoiu, pe locul din spate aflându-se bunica finei. Impactul cu TIR-ul a fost cumplit: bătrâna a decedat pe loc; finul şi fina au intrat în comă. Au fost duşi la Spitalul de Urgenţă Floreasca, unde finului Cornoiu i s-au făcut imediat mai multe intervenţii chirurgicale. Fina, aflată în comă, a fost transportată cu un avion special la o clinică de specialitate din Germania, de unde a revenit peste două luni în stare conştientă, dar cu un diagnostic grav, de fractură a coloanei vertebrale, astfel că a rămas imobilizată la pat, deplasându-se numai în scaun cu rotile.

Finul însă, în mod surprinzător, îşi revine şi la începutul verii este externat. Face imprudenţa să plece la drum cu cumnatul său, să-şi vadă soţia aflată la Eforie pentru recuperare, deşi operaţia lui nu era încă finalizată, mai avea nevoie de intervenţii chirurgicale. În ziua de 26 iulie 1998, suferă un accident vascular cerebral şi moare. Înmormântarea s-a desfăşurat în 28 iulie, chiar în ziua de naştere a Marianei, într-o mare jale.

În aceeaşi seară, primesc vizita bunului meu prieten şi ucenic într-ale cafelei, Adrian Feşnic. Se întorcea de la mare la volanul maşinii sale, un Tico. Era extrem de obosit şi foarte abătut. Nişte arabi îl înşelaseră cu o mare cantitate de cafea mucegăită; nu ştia ce să facă şi venise să-mi ceară sfatul. În acel moment avea în derulare afaceri de sute de milioane de lei, fiind, cum am zis, principalul dealer al firmei elveţiene Anavie Perrier de pe litoral. Printre picături, se ocupa şi de intermedieri de cafea.

În vârstă de 28 de ani, tânărul acesta extrem de capabil avea o viaţă de mare om de afaceri în faţă. Deja se desprinsese dintr-un pluton de amici ce desfăşurau aceeaşi activitate. Venise în Bucureşti să-şi vadă fiul şi să se sfătuiască cu mine în problema cu cafeaua. Cum starea sa de oboseală era evidentă, stabilim o altă dată în care să analizăm situaţia. La plecare, îi atrag atenţia că viaţa e scumpă şi trebuie menajată. Îi zic să aibă grijă de el

şi să se uite la mine, care, după o viaţă în slujba onoratei clientele, sunt sărac şi bolnav. „Cum te păstrezi, aşa te ai, dragă băiete, aşa că las-o mai moale, că o viaţă are omul şi nu trebuie să-şi bată joc de ea, fiindcă alta nu-i mai dă nimenea.” „Da, domnule Florescu, am să ţin cont de sfaturile dumneavoastră”, îmi zice tânărul de mare viitor şi-şi ia la revedere de la mine, plecând obosit spre casă.

O săptămână mai târziu, aflu că Adrian Feşnic, aflat la volanul micuţului său autoturism Tico, a adormit la volan pe drumul spre Bucureşti şi a intrat sub un TIR, murind pe masa de operaţie a Spitalului de Urgenţă din Constanţa; soţia sa, Ioana Feşnic, aflată pe bancheta din spate, unde trăgea un pui de somn, scăpase cu răni uşoare ce nu necesitau internarea.

În vara anului 1998, Ivona şi Dan revin în ţară într-o scurtă vizită. Reîntorşi în Canada, trimit o invitaţie pentru mine şi Mariana. Eu refuz invitaţia din motive personale, dar Mariana acceptă şi pleacă în luna noiembrie 1998. Începând cu 1 august 1998, tocmai se pensionase pentru limită de vârstă. Muncise 35 de ani într-o muncă stresantă şi născuse patru copii, pe care-i crescuse şi-i educase; considera că are dreptul să se mai şi relaxeze.

Odată cu moartea finului meu, speranţa de a deschide un centru puternic de preparare şi desfacere a cafelei cade; cei doi patroni Rădoi, tată şi fiu, aveau alte proiecte de viitor. În cele din urmă, reuşesc totuşi să organizeze într-un colţ al magazinului un punct de vânzare a cafelei, aparţinând unei firme en-gros extrem de agresive şi penetrante, Casa Café, ce pretindea că vinde „cele mai alese soiuri de cafea din lume”. Nimeni nu ştie cine se află în spatele acestei firme, pentru că niciodată patronii n-au apărut în public. Singura soluţie pentru Marele Public este să guste şi, dacă-i place, să cumpere în continuare. Dar are astăzi Marele Public de unde alege?! Asta-i întrebarea. Asociaţia Română a Cafelei veghează asupra eventualei intrări pe piaţă a unui intrus periculos pentru membrii ei. Peste ea nimeni nu poate trece, pentru că sumele aflate în joc sunt de ordinul sutelor de milioane de dolari. Această Asociaţie - un adevărat Stat în Stat prin sponsorizările sale, prin sprijinul acordat, dar şi primit - poate decide multe în viaţa de zi cu zi a românului...

Tristeţea profundă ce mă cuprinde în urma morţii lui Adrian Feşnic şi a finului meu mă dezarmează, făcându-mă să abandonez o vreme orice speranţă de organizare a unui centru de cafea în Bucureşti.

Anii 1996-2000 fuseseră ani de mari speranţe pentru acei români care doreau o schimbare cu adevărat democratică a României. Luptele interne dintre participanţii la Marea Coaliţie de Guvernare Democratică lăsaseră tuturor românilor dornici de schimbare un gust amar. Mijloacele de dezinformare ale fostei Securităţi lucrau cu motoarele la turaţie maximă. PNŢCD culegea tot mai multe reproşuri din partea celor care investiseră întreaga lor încredere în acest Partid. Abilă, conducerea PNL-ului căuta să

îndrepte toate reproşurile asupra partenerului său şi a conducerii coaliţiei din care şi ei făceau parte, deşi se ştia că „nu trebuie schimbat plugul în timpul aratului”.

Moartea lui Corneliu Coposu creează în PNŢCD unele disensiuni. Apare aşa-zisul Grup de la Braşov, apoi şi alţii din interiorul Partidului încep să şubrezească prestigiul şi poziţia PNŢCD-ului. Retragerea preşedintelui Emil Constantinescu din lupta electorală a fost poate cea mai grea lovitură pe care a primit-o, în lupta ei, lumea democratică din România. Declaraţia sa, pe toate posturile de Televiziune, cum că „a fost învins de structurile fostei Securităţi” a şocat pe mai toată lumea. După alegerile din 2000, PNL, în plină ascensiune şi formă politică, reuşeşte să-şi adune toţi fiii rătăcitori. PNŢCD, în schimb, se sfarmă în numeroase facţiuni.

După demolarea, în primăvara anului 2002, a chioşcului unde lucrasem noapte de noapte, timp de 9 ani, fără concediu şi fără vacanţe, revin la viaţa de dinainte, de îngrijire a sănătăţii şi de aşteptare a vremurilor ce or să vină. Devin un vizitator asiduu al Târgurilor de Carte. Se spune că „dacă ştii să scrii şi să citeşti, te apropii mai repede de Libertate”, aşa ca marea afluenţă de public dornic de cunoaştere de la aceste Târguri era un semn bun.

Târgul de Carte Gaudeamus din 2003, ca şi cel din 2002, prezenta la standul Editurii şi Revistei Lumea o carte „pentru toţi românii” dedicată vieţii şi activităţii generalului Nicolae Pleşiţă, scrisă de un ziarist care probabil a avut şi înainte de Revoluţie, şi după aceea strânse legături cu fosta Securitate. Cartea se numea Ochii şi urechile poporului şi era închinată „Aparatului”, adică fostei Securităţi. Numai cine nu a citit această carte nu ştie ce a pierdut. O recomand tuturor românilor care încă se mai îndoiesc de crimele şi ororile comise de fosta Securitate şi consider că ea constituie o probă clară împotriva celebrului general, e un autodenunţ. Păcat că Procuratura Militară nu pare să fi citit această carte.

Două standuri mi-au mai atras în mod deosebit atenţia, standul Editurii Teşu Solomovici şi cel al Editurii Mircea Dinescu. La primul era prezentată la loc de cinste cartea Securitatea şi evreii, care se vindea ca pâinea caldă, pentru că mulţi doreau să ştie dacă tratează subiectul pe ambele feţe, adică dacă abordează atât istoria evreilor care au suferit de pe urma represiunii Securităţii, cât şi pe cea a evreilor care au lucrat în această sinistră instituţie, mulţi dintre ei având chiar funcţii importante.

Alături însă, mare tămbălau mare. O fanfară alcătuită din înfocaţi suflători în alămuri şi din toboşari chema lumea la marele eveniment, şi anume lansarea celei mai noi creaţii literare a celui mai însemnat poet şi scriitor disident din România, Mircea Dinescu, mare specialist în problemele fostei Securităţi, după Victor Frunză şi Vladimir Tismăneanu. În ritmul drăcesc al mult-apreciatei fanfare Mambo Siria, celebrul poet disident anticomunist, antifascist şi antiimperialist de sorginte muncitorească de Slobozia, poreclit pe nedrept „Latifundiarul de la Cetate”

şi devenit tam-nisam oltean get-beget, îmbrăcat complet în negru şi având pe cap deja consacrata sa pălărie neagră cu boruri generoase (ce rivaliza cu brio cu pălăria marelui om politic şi mare vânător şi pescar al României, Adrian Năstase, supranumit Bombonel) acorda autografe celor doritori de cunoaşterea unor lucruri pe care numai el le trata cu succes. Cu un pahar de vin alb într-o mână şi cu vestitul său pix istoric din argint necoclit în cealaltă, faimosul poet se întreţinea radios cu numeroasa sa asistenţă; vinul era, desigur, din producţia proprie şi chiar în acel moment îşi făcea intrarea pe piaţă ca „Vinul lui Dinescu". Fiind gratis, amatorii nu lipseau.

Fostul disident, actualmente neafiliat politic, uşor transpirat, ridica din când în când paharul şi ciocnea cu numeroşii săi convivi în cinstea vieţii ce negreşit urma să se schimbe pentru noi toţi şi în special pentru cei de faţă, dacă bineînţeles doreau acest lucru şi cumpărau de pe taraba standului tot ce domnia sa oferea spre vânzare (cărţi din producţia proprie, icoane şi diverse articole de cult ce aminteau de suferinţele Sfinţilor Părinţi ai Bisericii strămoşeşti). Prin spiritul său artistic combinat cu cel mercantil, se deosebea de la o poştă de toţi ceilalţi ofertanţi, căci eram totuşi la un Târg, trezind în ochii colegului de stand Teşu Solomovici un profund respect şi o vădită admiraţie. Un înger protector veghea totuşi asupra întregii scene: o doamnă distinsă, părând desprinsă din paginile romanului Război şi pace al marelui clasic rus Lev Tolstoi. Doamna îmi atrage atenţia şi, cu multă îndrăzneală, o abordez: „Cum se face, stimată doamnă, că o fiinţă ca domnia voastră se află în asemenea hărmălaie?" Distinsa persoană îmi răspunde prompt şi foarte calm: „Sunt mama copiilor lui Dinescu şi nu mă puteam afla în altă parte în asemenea momente, pentru că locul soţiei unui bărbat puternic este alături de soţul său!" „Stimată doamnă, observ totuşi că domnia voastră sunteţi creierul întregii reprezentaţii. Felicitări, stimată doamnă! Sunteţi împreună un cuplu redutabil, de adevăraţi oameni de afaceri, având în vedere imensa afluenţă de vizitatori, care în mare parte sunt pe loc şi cumpărători."

Din când în când, celor amatori, marele poet le oferea şi câte o Aspirina săracului, bineînţeles contra cost; vinul era însă gratis şi oferit cu dărnicie, în permanenţă, de distinsa doamnă. Pe lângă stand trec, rând pe rând, mari personalităţi ale culturii şi politichiei româneşti. Mulţi dintre ei se îndreaptă către standul Editurii Humanitas, unde se lansează noua carte a lui Andrei Pleşu, Despre îngeri.

La plecarea din Târg, zăresc o persoană cunoscută. Este doamna Irina Cajal-Marin, fiica academicianului Nicolae Cajal şi nora faimosului om politic de sorginte troţkistă Gaston Marin, cel ce organizase Marea Naţionalizare în anul 1948. Soacra ei, cea mai frumoasă evreică din Rezistenţa Franceză, era de origine sefardă şi venise din mult încercata Spanie. Se spunea că ea era la originea vestitei urări „Să-ţi trăiască franţuzoaica, conaşule", folosită de florăresele din Capitală şi nu numai,

căci soţul Gaston, subjugat de farmecele sale proverbiale, îi cumpăra în permanenţă cele mai frumoase flori.

În acel moment, profesorul Cajal era preşedintele Academiei de Ştiinţe Medicale şi vicepreşedinte al Academiei Române; mai mult, devenise preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România încă din anul 1999, când murise marele rabin Moses Rosen (întrucât datele problemei se schimbaseră oarecum, fusese ales domnia sa în această onorantă, dar stresantă funcţie). Starea sănătăţii nu-i permisese să fie prezent în acele momente la Târgul de Carte, unde se organizase pentru prima dată o expoziţie în memoria victimelor Holocaustului făptuit pe teritoriul românesc de autorităţile Statului antonescian. Era însă reprezentat de fiica sa, care participase şi la lansarea cărţii Securitatea şi evreii pentru că şi evreii îşi aduseseră tributul de sânge în cadrul Marelui Shoah Comunist.

Doamna era însoţită de secretarul Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, domnul Sorin Iulian, fost general-colonel de Securitate, care revenise la vârsta senectuţii în turma iudaismului românesc şi mondial, ca de altfel şi colonelul Titu Simon, fost şef-adjunct al Serviciului Secret al Armatei (temutul SSI) de sub comanda generalului Nicolau, agent sovietic în cadrul GRU. Sorin Iulian, împreună cu soţia sa, Gisela, de asemenea ofiţer superior de Securitate, apărase cu înfocare idealurile sfinte ale comunismului pe meleagurile mioritice şi acţionase nemilos împotriva burghezo-moşierimii, indiferent de etnie, sex sau religie. Gisela Iulian fusese supraveghetoarea tuturor mănăstirilor de maici din România şi secretara Comitetului de Partid la Securitatea municipiului Bucureşti, iar soţul ei aviza plecările tuturor monahilor care aveau să fie marea speranţă a Bisericii Ortodoxe Române. Oare unde se afla numele celebrului colonel în cartea ce tocmai fusese prezentată Marelui Public românesc dornic de cunoaştere: la ce rubrică, victime sau torţionari?

Distinsa doamnă Irina Cajal-Marin mă zăreşte şi mă salută, îmi întinde mâna şi-i răspund cu acelaşi gest; mă prezintă celebrului său companion, ex-colonelul securist, cu vorbele: „Cel mai mare cafegiu din România; toată lumea îl apreciază foarte mult!” Trebuie să mărturisesc că recunoaşterea tardivă a meritelor mele în slujba semenilor, indiferent de rasă, neam, religie şi convingeri politice, îmi produce o satisfacţie greu de descris în cuvinte.

Anul 2004 aduce tuturor românilor noi speranţe. Intrarea în NATO a fost şi rămâne o mare realizare. Drumul spre integrarea în Uniunea Europeană, în schimb, este uşor îngreunat de racilele societăţii româneşti conduse de PSD, Partid în care corupţia atinge un nivel nemaiîntâlnit în istoria României.

Românii urmează să fie chemaţi din nou la urne. Se fac noi alianţe, se ţin discursuri, unul mai patriotard decât altul. Schimbarea la faţă a marelui conducător al PRM-ului, Corneliu Vădim Tudor, nu convinge pe nimeni.

Întotdeauna mi-am făcut datoria de cetăţean şi am votat. De data asta

sunt într-o mare încurcătură: Ivona şi Dan ne-au invitat, pe mine şi pe Mariana, să le facem o vizită în Canada între 12 aprilie şi 6 octombrie 2004, şi deci nu pot participa la Alegerile Locale din Capitală - pentru prima oară de la Revoluţie. Aveam să plec, într-adevăr, cu o mare greutate pe suflet: oare noul primar al Sectorului 3, din partea noii Alianţe DA (Dreptate şi Adevăr), mă întrebam, va reda cetăţenilor din Sector demnitatea cea de pe urmă şi străzii Trinităţii numele său dintotdeauna, cel pe care l-a purtat timp de trei secole, încă de la construirea Bisericii Sfânta Treime, intrată în memoria publică drept Biserica Troiţa? Oare un om, indiferent cine ar fi şi indiferent de meritele sale, poate fi mai important decât însuşi simbolul Creştinismului, Marea Taină a Sfintei Treimi, a Trinităţii (Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul şi Sfântul Duh)? Vom reuşi să obţinem, toţi cei pentru care această biserică a însemnat ceva, măcar menţionarea - pe tăbliţa cu denumirea actuală a străzii, Maximilian Popper - şi a vechii sale denumiri, Trinităţii, schimbată cu acordul tacit al conducerii înaltului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române?

În capătul acestei străzi, lângă locul în care funcţionase cândva vestitul şi temutul Cominform, se află fosta Casă de Cultură a Tineretului Muncitor Turturele, construită de regimul comunist pe strada cu acelaşi nume; dar, dat fiind că strada Trinităţii fusese pe jumătate desfiinţată prin demolarea mai multor clădiri şi reamenajare teritorială, jumătate din strada Turturele a fost afiliată noii denumiri democrat-populare de Maximilian Popper, încălcându-se astfel legea invocată de domnul profesor Nicolae Cajal atunci când îmi spusese că nu pot fi schimbate denumirile unor străzi care poartă nume de plante sau animale! Astăzi, vestita Casă de Cultură poartă o denumire englezească (Why Not) şi a fost vândută unui musulman iranian de rit şiit, care se spune că a dorit s-o demoleze şi să construiască în loc o superbă moschee. Dar forţe oculte au acţionat prompt şi bietul iranian a fost asasinat în Hotelul Astoria de lângă Gara de Nord, lăsând urmaşilor săi, cu limbă de moarte, sarcina ca visul lui să fie împlinit.

În curând, două instituţii, aparţinând unor popoare aflate într-un conflict insurmontabil, vor străjui maiestuos mult chinuita şi mutilata stradă, fiecare la câte un capăt, iar românii Gheorghe şi Ion se vor deştepta la chemarea muftiului din minaretul moscheii şiite, probabil prima de acest rit de pe meleagurile mioritice. Deocamdată însă, la fosta Casă de Cultură Turturele, se strâng beizadelele foştilor mari comunişti, în special ale celor din Serviciile Speciale ale Securităţii; aici se fac şi se desfac prietenii, ba chiar căsătorii între urmaşii bravilor securişti, chiar dacă părinţii lor sunt, aparent, în tabere diferite şi angajaţi într-o luptă pe viaţă şi moarte.

Se pare că în fosta Şcoală a lui Menahem Malbin, deja retrocedată (aşa cum era corect) Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, se va muta sediul central al Federaţiei. De asemenea, se zvoneşte că şi Spitalul Caritas, propus a se numi „Dr. Nicolae Cajal”, va fi retrocedat foştilor

proprietari, nimeni alţii decât bunii noştri veri din Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, şi transformat într-un spital modem, utilat la cele mai înalte standarde internaţionale şi dotat cu cadre de înaltă ţinută profesională şi intelectuală, interne şi internaţionale.

Pe de altă parte, înaltul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Naţionale şi Strămoşeşti nu ştie unde sunt osemintele tuturor celor care-şi dormeau somnul de veci în perimetrul celor 157 de biserici ortodoxe demolate de regimul comunist din România. Zic „demolate", dar acest cuvânt nu figurează în scriptele Maicii Noastre, Sfânta Biserică Ortodoxă Română, deoarece conducătorii ei l-au înlocuit cu altul, „afiliate". Aţi înţeles bine, bisericile dărâmate au fost doar afiliate altor biserici, pentru a fi scăpate de urgia Anticristului, şi deci totul este doar „o problemă internă" de organizare a Bisericii noastre.

Astfel, Biserica Sfânta Vineri a fost „afiliată" Bisericii Sfântul Gheorghe Nou, iar Biserica Sfânta Treime (Troiţa) a fost „afiliată" Bisericii Târca de pe Şoseaua Vitan. Nimeni nu mai ştie nimic azi de valorile deosebite aflate în bisericile demolate şi în special despre soarta obiectelor de cult şi a icoanelor. Cuvântul demolare nu a fost nici până azi trecut ca atare, după evenimentele din decembrie 1989, în Arhiva înaltei Patriarhii a Bisericii Ortodoxe Române.

CAPITOLUL 25

În ziua de 12 aprilie 2004, decolăm de pe Aeroportul Otopeni spre Praga cu un avion Boeing 737, aparţinând Liniilor Aeriene cehe. La orele 12.35, plecăm de la Praga cu un avion al aceleiaşi companii, un Airbus 300-310, identic cu cel de la Baloteşti, spre Montreal, unde ajungem în jurul orelor 15, ora Canadei. Suntem aşteptaţi de Ivona şi Dan, care ne conduc în cartierul unde locuiesc, Le petit Montreal, cartier relativ central, un fel de combinaţie între Dorobanţi şi Vatra Luminoasă. La capătul străzii lor se afla o frumoasă biserică ortodoxă ucraineană, al cărei preot, din Cernăuţi, ştia foarte bine româneşte şi mi-a zis din prima zi „Hristos a înviat!”.

Bulevardele şi străzile sunt dispuse paralel şi perpendicular, aşa că este aproape imposibil să te rătăceşti în marea metropolă, numită de majoritatea celor peste o sută de mii de români aflaţi acolo „Insula Fericirii”. Marea insulă este înconjurată de apele fluviului Saint Laurent şi se bucură de o climă continentală, friguroasă iarna şi călduroasă vara, foarte umedă, în special vara, când umiditatea ajunge până la 100%. De asemenea, vânturile sunt aici la ele acasă, determinând mari diferenţe de temperatură. Primăvara şi toamna sunt însă perioade extrem de favorabile pentru vizitarea Montrealului; aşa că l-am bătut în lung şi în lat, de dimineaţa până seara.

De acasă, ieşeam pe primul bulevard la dreapta, care se numea Jean Beaubien. La mică distanţă era o farmacie, unde exista un stand prevăzut cu un dispozitiv automat la care trecătorii îşi puteau controla gratuit tensiunea arterială. La câţiva metri de farmacie, surpriză: descoperim un magazin de specialitate, de prăjire şi măcinare a cafelei la cerere, în sistem de comerţ echitabil între furnizorii de materie primă (cafea de cea mai bună calitate şi numai soiul Arabica, din ţările cele mai renumite, precum Columbia, Costa Rica, Guatemala, Venezuela, Cuba, Nicaragua, Brazilia, Java, Bolivia, Honduras, Salvador, Mexic, Zimbabwe etc.) şi consumatorii propriu-zişi, fără intermediari veroşi, sistem promovat de Guvernul canadian şi cel german. Cafeaua se prăjea în faţa clientului şi era servită conform dorinţei acestuia, din soiul preferat. Am purtat adesea discuţii cu patronul magazinului, un armean din vechea Europă, mai precis descendentul unor armeni din Constantinopole, veniţi în Canada după Genocidul din 1915.

Ziua de sâmbătă, 8 mai 2004, a fost una dintre cele mai importante din perioada petrecută în Canada şi poate chiar din viaţa mea. La dorinţa mea, plecăm spre centru, unde, la intersecţia străzii St. Marc cu Bulevardul Sherbrook, se află Marele Templu Masonic din Montreal, construit în 1858. Aici, la intrare, stă o persoană foarte importantă din cadrul Lojei masonice 138 din Montreal, care ne invită să facem o vizită exclusivă în interiorul

Templului, cu ocazia zilei mele de naştere - căci împlineam frumoasa vârstă de 60 de ani. Excelenţa Sa devine ghidul, dar şi gazda noastră pe tot parcursul vizitei.

Am vizitat tot Templul, trecând rând pe rând prin cele mai importante săli şi saloane, dispuse pe patru etaje, şi primind explicaţii detailate despre masonerie şi masoni, precum şi permisiunea de a fotografia ce dorim, ba chiar de a ne fotografia şi pe noi, aşa cum voiam, în interior. Excelenţa Sa îmi lămureşte toate problemele care mă interesau în mod special. Aflăm astfel că Masoneria nu este o organizaţie secretă, ci doar discretă şi că are reprezentanţi (Loje) în 146 de ţări, printre care şi România. Actualul Mare Templu Masonic din Montreal a fost inaugurat, cu ocazia celei de-a 60-a Adunări Generale a Marii Loje a Provinciei Quebec din 12 februarie 1930, de către Marele Maestru Henry Willis. Supremul Consiliu al Dominionului a fost fondat la 15 iulie 1874 şi are sediul central la Hamilton, Ontario.

Întreb cum se poate explica faptul că marele Willy (Wilhelm II), împăratul Germaniei, şi marele Nicky (Nicolae II), Ţarul întregii Rusii, deşi veri şi masoni, nu au găsit totuşi soluţii de a evita marele măcel care a fost Primul Război Mondial. Răspunsul a fost la obiect şi extrem de amabil: ni s-a explicat că masonii sunt oameni de onoare, adevăraţi gentlemeni, iar cei doi, ca monarhi, trebuiau să-şi facă datoria faţă de popoarele lor; au existat cazuri în istoria masoneriei când doi adversari pe câmpul de luptă participau la întâlnirile masonilor ca şi cum nimic nu-i despărţea. I-am spus Excelenţei Sale că în România există o vorbă: „A fi om e lucru mare, a fi domn e o întâmplare.” A zâmbit şi a ţinut să precizeze că un mason este în primul rând un om de caracter şi că nu se cunosc cazuri de masoni care să se fi abătut de la regulile sacre ale masoneriei; cel mai mare secret al masoneriei, a adăugat, este că nu există nici un secret. Ne-a mai spus că cine vrea să devină mason nu trebuie decât să-şi dorească acest lucru şi, în mod sigur, dacă este un gentleman, va deveni membru al acestui multisecular ordin. Un mason nu minte şi nu înşală, deci nu oricine poate îndeplini condiţiile statutului de mason.

Desigur că discuţia s-a îndreptat spre România, unde, ne-a spus Excelenţa Sa, există o puternică Lojă care nu a avut niciodată în rândurile ei vreun adept al regimurilor totalitare (în speţă, comunist); prin urmare, nici un mare comunist n-a fost şi nu va fi mason, cele două concepţii excluzându-se reciproc. Masoneria dăinuie de peste 800 de ani şi a contribuit esenţial la căderea regimurilor totalitare de-a lungul istoriei. Piatra de temelie a societăţii modeme, a întregii lumi civilizate, este pusă de Masonerie. Ea este peste tot şi oriunde este nevoie de ea. Un mason nu abdică niciodată de la principala sa preocupare, anume aceea de a participa la construirea unei lumi mai bune şi mai drepte.

Pe tot parcursul vizitei, Excelenţa Sa a căutat să ne explice în ce constă rolul Masoneriei în viaţa de zi cu zi a fiecărui om şi a omenirii. Am aflat astfel că nu există un centru suprem de conducere a acestei nobile

organizaţii mondiale şi că cele peste 20 de milioane de masoni din întreaga lume îşi desfăşoară activitatea în cadrul Lojelor naţionale din ţările lor de origine, iar între toate Lojele naţionale există o colaborare frăţească, bazată pe principiile sacre ale Masoneriei mondiale. Fiecare Lojă naţională există dacă este recunoscută de celelalte Loje naţionale din întreaga lume; un rol important în această direcţie revine Marii Loje a Marii Britanii, cea mai veche şi mai extinsă dintre toate Lojele, având peste 650 000 de membri. Un rol însemnat, de importanţă globală, are Marea Lojă a SUA, ştiut fiind faptul că dintotdeauna, încă de la constituire, în fruntea Statelor Unite s-au aflat numai masoni. Toţi preşedinţii SUA au fost, sunt şi vor fi doar masoni, ceea ce face imposibilă alegerea unui preşedinte femeie. Există 25 de motive temeinice ca o femeie să nu poată fi membră a Masoneriei şi deci să nu fie aleasă în fruntea SUA.

În ţările în care desfăşurarea activităţii Lojei naţionale este îngreunată şi chiar împiedicată, Loja respectivă intră „în adormire" prin stingerea „Luminii Sacre", iar membrii ei devin „masoni în adormire", cum de altfel s-a şi întâmplat cu masonii din România în perioada regimului totalitar. De aceea, declaraţia omului de afaceri american Alexandru Bitner cum că ar fi un mason în adormire, făcută doamnei Mariana Bechir, presupusă specialistă în probleme masonice, pare cel puţin bizară (celebrul om de afaceri venea din SUA, unde Lumina Sacră nu a fost stinsă niciodată, iar un mason nu poate fi decât membru al Lojei din ţara al cărei cetăţean este).

După vizitarea întregului Templu, chiar şi a sălilor în care se întâlnesc doar principalii conducători, inclusiv a celei cu Tronul Marelui Maestru şi Tronul Reginei Marii Britanii, Elisabeta a II-a, pe care aceasta se aşază ori de câte ori vine în vizită la Montreal (desigur că Alteţa Sa Prinţul consort Filip al Marii Britanii are un rol deloc neglijabil în activitatea Marii Loje Masonice a Marii Britanii de Rit Scoţian Vechi şi Acceptat, dar Mare Maestru este un văr primar al Majestăţii Sale, prinţ de sânge din Casa Regală britanică), ne-am despărţit cu zâmbetul pe buze, salutându-ne ca între masoni.

Pe Bulevardul St. Laurent, foarte aproape de centrul istoric al oraşului, am găsit magazinul despre care mi se spusese că are cea mai bună cafea din Montreal. Ce am văzut aici depăşea cu mult orice vis al meu în această privinţă, întrucât erau multe lucruri pe care nu avusesem niciodată ocazia să le cunosc. Şi totuşi, spre surprinderea mea, lipsea ceva, şi anume spiritul Avedis, fără de care nimeni nu poate fi cel mai bun în acest domeniu, atât de diferit de toate celelalte activităţi comerciale.

Magazinul La Vieille Europe era un mic magazin general, cu produse alimentare diverse, de mare căutare şi de cea mai bună calitate. Pe partea dreaptă a magazinului, chiar în extremitatea din spate, dar la vedere, era instalată o maşină de prăjit cafea. Însuşi patronul sau şeful de magazin executa în permanenţă operaţiunea de prăjire a cafelei, trezind curiozitatea şi chiar pofta clienţilor. Întregul spaţiu din dreapta era destinat expunerii

cafelei boabe prăjite, şi aici era marea atracţie: expunerea ţinea cont de calitatea cafelei şi de buzunarul celui care dorea să cumpere. Cafeaua era numai din soiul Arabica şi se împărţea în două categorii: biologică şi nebiologică.

Cafeaua nebiologică era cam aceeaşi ca în celelalte magazine de profil, dar diferea prin ţara de origine. Preţurile erau pe măsura calităţii, ba chiar mai mici decât în alte magazine. Toate cafelele biologice se vindeau cu preţuri ce depăşeau suma de 50 $ (dolari canadieni, fireşte) per kg; pentru cafelele nebiologice mai cunoscute, preţurile se învârteau în jurul sumei de 20 $. Cafelele biologice aveau un preţ ridicat, ce-i drept, însă şi avantajele erau infinit superioare, căci produceau un efect indiscutabil asupra consumatorului. Aici am văzut preţurile pe care le menţionam pe la începutul cărţii: cafea din Insula Sfânta Elena 250 $ per kg; cafea Hawaii 120 $ per kg; cafea Java 90 $ per kg; cafea Bolivia 65 $ per kg; cafea Cuba 55 $ per kg.

Prezenţa cafelei cubaneze mi-a atras atenţia asupra unui lucru interesant. Întrucât România a avut relaţii privilegiate cu Cuba în timpul regimului comunist, ar fi trebuit să se cumpere din această ţară şi cafea, pe lângă multe alte mărfuri care la un moment dat invadaseră piaţa românească. Bineînţeles că în Cuba se găseşte şi multă cafea nebiologică, care se vinde în Canada cu circa 20 $ per kg. Dacă măcar această cafea ar fi fost adusă şi în România, probabil că una din cauzele declanşării evenimentelor din decembrie 1989 n-ar mai fi existat. Alt lucru interesant: în Canada, cafeaua este socotită un aliment şi nu este impozitată absolut deloc, în timp ce în România taxa este de circa 150%, ceea ce, bineînţeles, încurajează contrabanda cu acest produs.

La un moment dat, am ajuns, în peregrinările mele, pe strada Rachel, unde se afla Café Rico, primul magazin de cafea exclusiv biologică şi cel mai important din toate magazinele cuprinse în sistemul canadian de comerţ echitabil. În faţă, la intrare, erau circa 20 de mese, iar pe una din părţi se găsea barul de unde fiecare îşi comanda cafeaua dorită, pe care şi-o aducea singur la masă; totodată, alături de bar se afla un stand unde era expusă cafeaua care se vindea pentru acasă. Lângă bar şi galantarul cu cafea pentru acasă, se afla maşina de prăjit: aceasta funcţiona în permanenţă, deoarece afluenţa publicului era deosebit de mare. Personalul era originar din ţările Americii de Sud, ceea ce constituia o pată de culoare. Dar... şi aici lipsea spiritul Avedis. Cafeaua era însă accesibilă ca preţ şi nici din punct de vedere calitativ nu avea nimeni nimic de reproşat, ba din contră, dovada fiind că era coadă în permanenţă. Totuşi, prea multe sortimente de cafea nu se găseau, întrucât patronii erau interesaţi să-şi valorifice propriul produs, care şi aşa era extrem de căutat şi apreciat; preţurile erau de producător.

Desigur că pe teritoriul impresionantei Canade îşi desfăşoară activitatea şi mari companii de preparare şi desfacere a cafelei, deşi populaţia e doar

puţin mai numeroasă decât a României. Cea mai importantă, prin vizibilitatea sa, este compania Van Hute, care, din câte am înţeles, nu are nici o legătură cu cea olandeză Van Huten. Ea dispune de mai multe fabrici pe întregul teritoriu canadian şi livrează mai tuturor magazinelor, supermarketurilor şi hipermarketurilor cafeaua sa, atât vărsată, cât şi preambalată, având standuri proprii, de unde clientul îşi poate lua şi măcina ce soi de cafea doreşte, dat fiind că firma menţionează exact ce soi conţine fiecare pachet şi probabil spune adevărul. Pe marile bulevarde, Van Hute are propriile sale cafenele, unde totuşi cafeaua nu se prăjeşte pe loc, ci e adusă direct de la una din fabricile companiei, în funcţie de consum. Sunt prezente în Canada şi cele mai cunoscute companii europene şi multinaţionale, dar nici una nu a reuşit să ajungă la nivelul celebrei lor concurente. Oferta celei mai mari companii mondiale de profil, vestita Jacobs, este deosebit de tentantă ca preţ: aceasta vinde în hipermarketuri cu 4,97 $ cutii metalice, cu un design original şi extrem de atractiv, conţinând circa două livre (aproximativ 900 g) de cafea. Este prezentă şi compania Lavazza, dar ea nu se află la nivelul pe care şi l-ar dori, întrucât concurenţa e mare. Nici una din aceste două companii nu menţionează ce soiuri de cafea foloseşte, dar consumatorul de cafea din Insula Fericirii are cum să compare şi să-şi aleagă cafeaua dorită. Mai sunt şi alte firme, în special italiene, dar probabil că ele încă mai au mult de luptat până să ajungă la nivelul firmelor importante; în concluzie concurenţa este acerbă şi în final benefică pentru consumatori.

Abia în Canada mi-am lămurit o problemă ce mă frământase serios în timpul activităţii mele. Pe atunci, multe fabrici de produse zaharoase din Patria noastră dragă dispuneau de stocuri impresionante de produse care aveau ca materie primă cacaua; mulţi ani, aceste stocuri au fost valorificate de diverse persoane, fără forme legale. Eu am refuzat sistematic să particip la afacere, dat fiind că erau implicaţi oameni importanţi din conducerile respectivelor unităţi industriale.

La o petrecere la care am luat parte împreună cu familia mea din Montreal, am cunoscut un mare boss al acestei industrii din România comunistă, un tip în vârstă de 68 de ani, uns cu toate alifiile, care mi-a împărtăşit nonşalant sursa acelor mari cantităţi suplimentare de produse din ciocolată: era vorba, pur şi simplu, de folosirea integrală a boabelor de cacao, deci şi a cojilor ce trebuiau, în mod normal, să fie eliminate. Cojile erau însă măcinate foarte fin şi pulberea rezultată era introdusă în procesul de fabricaţie al delicioaselor produse pentru copiii Patriei. Discuţia cu marele boss m-a lămurit asupra proporţiilor dezastrului. Mă întreb dacă acest sistem de producţie, extrem de „productiv”, nu continuă cumva şi astăzi.

Mi-a făcut mare plăcere să aflu cât mai multe despre ţara în care primul nostru născut alesese să trăiască, o ţară care, din fericire, n-a fost propice dezvoltării ideilor fasciste, nici celor comuniste. Aici, alde Goebbels ori

Leiba Troţki nu au avut posibilitatea să-şi facă prozeliţi şi să tulbure apele marelui Imperiu Britanic. În Capitala federală Ottawa, chiar în faţa Palatului Parlamentului Federal Canadian, se află un monument în memoria victimelor Holocaustului nazist: o stea a lui David, înconjurată de flăcări, în mijlocul unei ape liniştite. Nu există om care să nu se reculeagă în faţa acestui monument. Poate că, într-o zi nu prea îndepărtată, alături de el se va ridica un monument în memoria Marelui Shoah Comunist, care a făcut de circa zece ori mai multe victime în întreaga lume.

Pe 8 octombrie 2004, revenim în ţară cu amintiri de neuitat şi cu învăţăminte ce trebuiau fructificate într-un fel. Pe 20 octombrie, se naşte Dan Răzvan Florescu, al doilea nepot al meu, fiul lui George şi al Cătălinei.

Unul dintre „învăţămintele canadiene" privea implementarea şi la noi a sfintelor idealuri ale democraţiei autentice. În consecinţă, caut să mă implic tot mai mult în manifestările organizate de PNŢCD. Constat că şi aici, ca în mai toate Partidele, puterea fusese preluată de „băieţi deştepţi". Aceştia au cerut desfiinţarea Organizaţiei Muncitoreşti şi schimbarea denumirii istorice a Partidului în Partidul Popular Democrat Creştin, formaţie ce nu a reuşit să treacă pragul cerut pentru a intra în Parlament. În acelaşi timp, ultimul preşedinte al Organizaţiei Muncitoreşti, Ulm Spineanu, fost ministru al Comerţului şi Industriilor, ba chiar şi al Economiei Naţionale, prezumtiv candidat la şefia Guvernului Convenţiei Democrate, a părăsit fără regrete Organizaţia şi chiar Partidul care-l făcuse celebru, sub pretextul că „s-a săturat să nu facă politică". Iar la plecare a şters din memoria calculatoarelor Organizaţiei Muncitoreşti întreaga organigramă a Organizaţiei, cu toate datele de identificare a membrilor săi.

În prezent, soarta Partidului se află în mâinile unor oameni de succes în viaţa politică, economică şi socială a României. La reînfiinţarea PNŢ-ului, aşa-zişii talibani, vechii membri ai Partidului care suferiseră grele condamnări politice din partea Statului comunist, alcătuiseră un Memorial cu numele foştilor colegi şi prieteni asasinaţi în temniţele comuniste. Listele erau afişate pe pereţii interiori ai sediului central. În prezent, acest Memorial a fost desfiinţat şi nimic nu mai aminteşte de martirii Partidului. Noua conducere a reuşit, în schimb, datorită efortului financiar al preşedintelui Partidului, domnul Marian Petre Miluţ, să pună mochetă în holul central de la parterul clădirii şi s-o păstreze în stare de perfectă curăţenie. Uşa de la intrare este închisă în permanenţă (altădată, la începuturi, era în permanenţă larg deschisă). Toaleta de la parter este ferecată cu o cheie ce se află în posesia unei persoane de încredere, special desemnată de conducerea Partidului; noroc că mai există încă o toaletă la subsol, ce-i drept într-o stare destul de precară. Dar bieţii talibani au trecut prin perioade şi mai grele pe când luptau, neînfricaţi, împotriva comunismului.

Nu ştiu ce se va alege de democraţia creştină din România, dar, până

când vom vedea ce va mai fi, particip la toate evenimentele din cadrul Organizaţiei Muncitoreşti centrale a Partidului lui Iuliu Maniu şi Ion Mihalache, fiindcă s-ar putea să nu fie nimeni disponibil care să stingă lumina, aşadar să nu putem intra în adormire. Datoria înainte de toate!

Pe 6 aprilie 2006, fac cerere la Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii pentru consultarea dosarului tatălui meu, Traian Florescu, şi pentru consultarea propriului meu dosar. În luna noiembrie 2007 mi se răspunde că nu figurez în evidenţele arhivei CNSAS, ceea ce m-a surprins, având în vedere că, aşa cum afirma colonelul Cucu, am fost urmărit în permanenţă de Securitate mult timp înainte să fiu arestat.

Mi-o fi fost ars dosarul la Berevoieşti?! Încă aştept să mi se răspundă dacă tata figurează în aceste evidenţe.

Alte „învăţăminte canadiene" se referă, fireşte, la cafea. Perspectivele amatorilor de cafea sunt deocamdată extrem de sumbre, pentru că nici în Bucureşti, nici în ţară nu există un magazin sau o cafenea unde să se prăjească diverse soiuri de cafea în faţa clientului, ci doar locaţii în care se aduce din altă parte cafeaua necesară; în unele cafenele, aşa-zise de lux, se aduc cafele din import, produse de anumite firme, unele cu totul necunoscute. Practic, Măria Sa consumatorul de cafea din România trebuie să consume cafeaua dorită de cei ce constituie Asociaţia Română a Cafelei. Se presupune că membrii acestei Asociaţii lucrează legal şi deci plătesc toate dările către Stat, dar ei au şi propriile lor interese şi în primul rând drăguţul de profit, care trebuie să fie cât mai substanţial, fapt pentru care au nevoie în permanenţă să găsească soluţii salvatoare. Una dintre aceste soluţii, benefică pentru Asociaţie, este aşa-zisa Metodă Cocteil, care constă în amestecul de cafele numai de ei ştiute, fără a informa Marele Public asupra compoziţiei folosite.

Toţi membrii acestei organizaţii folosesc o frază-tip privitoare la calitatea produsului oferit: „Pentru voi, dragii şi iubiţii noştri consumatori, specialiştii noştri se străduiesc să caute - şi întotdeauna găsesc, căci dacă n-ar găsi s-ar lăsa păgubaşi - cele mai bune şi aromate cafele din locurile cele mai renumite în cultura cafelei, apoi se străduiesc să îmbine aromele lor în aşa fel încât să aveţi la dispoziţie în permanenţă cea mai bună cafea." Iar Marele Public nu are la dispoziţie, pentru a judeca dacă este adevărat sau nu, decât reclamele deşănţate, difuzate pe canalele tuturor televiziunilor, care trebuie să câştige şi ele un ban...

Însă spiritul Avedis încă nu a murit, şi el urmăreşte îndeaproape tot ce se întâmplă pe meleagurile pe care le-a îndrăgit atât de mult, încă de când a venit aici, refugiindu-se de marele Genocid din anul 1915. Punându-mă în slujba acestui mare spirit, am purces la drum prin Capitală să văd ce se mai întâmplă în materie de servire cu cafea a Marelui Public. Am descoperit câţiva comercianţi care deţin fabrici proprii de prăjire a cafelei în zona limitrofă a Capitalei, însă nu au nici cea mai mică ştiinţă în domeniu. Lucrul cel mai grav este că ei pregătesc cafea fără cofeină în

„laboratoare proprii”, folosind cele mai proaste cafele din soiul Robusta. Se pune o întrebare firească: de ce se foloseşte tocmai această cafea, care are cel mai mare conţinut de cofeină şi este cea mai puţin aromată dintre toate cafelele existente pe plan mondial? Mai mult, se ştie că procesul de decofeinizare este unul complicat, necesită o tehnologie foarte avansată, care în general se găseşte în ţări cu o puternică tradiţie în domeniu. În Canada, de pildă, nicăieri unde se vinde cafea nu se vinde şi cafea decofeinizată vrac, ci numai preambalată şi produsă de companii consacrate în domeniu, în special din Europa Occidentală. Din respect şi consideraţie pentru consumatorii acestui produs, sunt alese cafelele cele mai aromate şi cele mai slabe în conţinutul de cofeină; în schimb, la noi este tocmai invers!

Ar fi suficient să apară un singur magazin-cafenea în Bucureşti şi realitatea ar ieşi izbitor la suprafaţă, pentru că, odată ce cafeaua se prepară sub ochii clientului, vor dispărea imediat şi aşa-zisele cocteiluri cu nume destul de curioase, cum ar fi rendez-vous, bremen, chic, shock, meridian, mişto, torino, dresden, tropical, kef etc.

Acest magazin-cafenea ar trebui să se bazeze pe cinci factori, şi anume: 1. magazinul propriu-zis; 2. aparatura necesară scopului propus; 3. fondul de marfă corespunzător nivelului la care aspiră să se ridice; 4. personalul calificat în domeniu şi - ultimul factor, la fel de important ca toate celelalte, fără de care nu va putea deveni niciodată Farul călăuzitor în domeniu - 5. spiritul Avedis.

Poziţia magazinului este esenţială: numai o locaţie în plin vad comercial poate duce la succesul scontat. Spaţiul poate fi mai mare sau mai mic, în funcţie de cele trei posibile destinaţii: a. magazin doar de preparare a cafelei, care se vinde numai pentru consumul acasă; b. cafenea propriu-zisă, numai pentru consumul cafelei pe loc; c. magazin-cafenea, având mese pentru consumul pe loc, dar şi un loc de vânzare a cafelei pentru acasă. În spaţiul respectiv trebuie să existe posibilitatea racordării maşinii de prăjit cafea la un coş (horn) existent în clădire din construcţie, ceea ce înseamnă că locaţia ar trebui să dateze dinaintea apariţiei sistemului de termoficare centralizat al oraşului, clădirea fiind proiectată pentru încălzire cu lemne sau cu păcură.

Maşina de prăjit cafea trebuie plasată la vedere, în faţa tuturor clienţilor, ba chiar, în măsura posibilului, şi a trecătorilor, care, stârnindu-li-se curiozitatea, pot fi determinaţi să intre. Utilajele trebuie să fie cele mai performante în domeniu, şi anume germane ori austriece, şi de mică capacitate, astfel ca maşina de prăjit să funcţioneze cât mai mult timp sub privirile atente ale Marelui Public. Soiurile de cafea trebuie în aşa fel prezentate spre vânzare şi consum, încât să fie respectat dreptul Marelui Public consumator la informare şi la liberă alegere, conform gusturilor, dar şi posibilităţilor financiare ale fiecărui client; totuşi, nu trebuie prezentate niciodată cafele sub un anumit nivel de calitate. Personalul trebuie să aibă

în frunte un maestru cafegiu cunoscut şi consacrat, care să fi putut învăţa de la alt maestru, dinaintea lui, Arta preparării şi servirii cafelei, recunoscută de Papa Clement VII drept Elixirul Fericirii şi al Drumului către Rai.

„Aşteptată se lasă şi cafeneaua paşnică, amenajată pentru taclale (aşadar, fără muzici), cu canapele comode, şvarţuri, marghilomane, fisticuri şi şnapsuri. De ce lipseşte?" scria Andrei Pleşu într-o carte pe care am împrumutat-o de la bibliotecă şi am citit-o pe nerăsuflate, Comedii la porţile Orientului.

În noua cafenea la care visez, oameni de spirit ar sta pe îndelete de vorbă la o cafea schwartz sau marghiloman şi ne-ar împărtăşi din înţelepciunea lor, dobândită prin studierea operelor marilor antici. În noua cafenea s-ar putea întruni, la o ceşcuţă de cafea Avedis, victime şi torţionari, ca să stabilească între ei modalitatea de a inversa valorile pensiilor pe care Statul român le dă şi unora, şi altora pentru serviciile făcute ţării lor. Aici, marii seniori ai luptei anticomuniste şi-ar aminti de vremurile de altădată, când erau tineri şi luptau împotriva adepţilor idealurilor comuniste. La o ceşcuţă de cafea Avedis, poate că s-ar reuni şefii celor trei mari curente ale democraţiei creştine autohtone, desprinse cândva din aceeaşi formaţiune, care din varii motive au luat-o, fiecare, pe un drum ce nu duce nicăieri, dar care poate duce la disperare electoratul democrat-creştin. Căci pentru noi, românii, lucrul cel mai important în momentul de faţă este să intrăm în Parlamentul European („dacă european nu eşti, nimic nu eşti"), iar în Europa nimic nu eşti dacă nu ai o puternică democraţie creştină.

Şi toate acestea ar putea depinde de o ceşcuţă de cafea Avedis, băută cu dragoste... Cât timp există spiritul Avedis, totul este posibil, pentru că „speranţa moare ultima", aşa cum ştie tot românul.

Pe vremea când vizitam Târgurile de Carte, am observat că există numeroase cărţi scrise de foşti slujitori ai Securităţii Statului totalitar comunist, privind meritele lor deosebite în slujirea „intereselor poporului român", dar şi cărţi care aminteau ororile comuniste din secolul XX. Evreii se aflau în prima linie a demascării ororilor naziste, dar nu şi a demascării ororilor comuniste, aşa că m-am gândit că trebuie neapărat să scriu şi eu despre Marele Shoah Comunist. Nu ştiam atunci dacă voi reuşi, pentru că mâna mea dreaptă era inutilizabilă; şi pe de altă parte nu ştiam, cum nu ştiu nici acum, când am ajuns la final, dacă vorbele mele vor atrage atenţia cuiva.

Aceste pagini nu sunt şi nu pretind că ar fi altceva decât nişte confesiuni, aparţinând unui om care a fost martorul unor evenimente şi întâmplări semnificative pentru timpurile în care a trăit. Şi totuşi acum, la sfârşit, mă cuprinde un sentiment al datoriei împlinite. Da, era de datoria mea să scriu toate acestea, măcar pentru a-mi demonstra mie însumi că nu am făcut umbră pământului degeaba.

Sfârşit